

ΣΗΜΕΡΑ ΤΟ ΕΚΤΟ DVD ΤΗΣ ΣΕΙΡΑΣ «ΙΗΣΟΥΣ ΤΟΥ ΝΑΥΗ, Ο ΑΔΥΣΩΠΗΤΟΣ ΗΓΕΤΗΣ»

ΕΠΙΚΕΣ ΜΑΧΕΣ

π.Χ.

Μια συγκλονιστική υπερπαραγωγή με την υπογραφή του History Channel

Τα DVD συνοδεύονται από πολυσέλιδη ένθετα

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

Ημερήσια Πολιτική και Οικονομική Εφημερίδα

Ετος 9ο • Αρ. φύλλου 27.484 • Ιδρυτής: Γ. Α. Βλάχος

ΑΘΗΝΑ, ΚΥΡΙΑΚΗ 30 ΜΑΪΟΥ 2010

www.kathimerini.gr • € 2,00 • Με τις προσφορές € 4,00

ΣΗΜΕΡΑ

ΔΥΟ ΦΑΚΕΛΟΙ

✓ **Απαντήσεις-κλειδιά για τις συντάξεις μετά το... ΔΝΤ**

Οικονομική Κ, σελ. 4

✓ **Πόσο και πού πέφτουν οι τιμές των ακινήτων**

Οικονομική Κ, σελ. 11

ΔΥΣΟΙΩΝΑ ΜΗΝΥΜΑΤΑ

Ερχεται «μαύρος» Σεπτέμβριος για τις επιχειρήσεις

Κάτι παραπάνω από ανησυχιακή είναι η εικόνα που διαμορφώνεται με βάση τα αποτελέσματα του πρώτου τριμήνου, τα οποία ανακινούνται αυτές τις μέρες. Ακόμη και από επιχειρήσεις με κέρδη άνω των 5 εκατ. ευρώ εκπέμπονται μηνύματα αγωνίας για την επόμενη μέρα. Ο Σεπτέμβριος που έρχεται προσοιωνίζεται πολύ δυσάρεστος, με τον κίνδυνο η μεταφορά έδρας επιχειρήσεων σε γειτονικές χώρες να πάρει μαζική μορφή, όπως και το λουκέτο. **Οικονομική Κ, σελ. 7**

ΠΑΝΕΛΛΑΔΙΚΕΣ ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ

Τα δύσκολα θέματα φέρνουν πτώση βάσεων

Η κατάργηση της βάσης του 10 στις Πανελλαδικές Εξετάσεις συνοδεύτηκε φέτος από τα πιο δύσκολα θέματα των τελευταίων ετών. Οι βαθμολογητές μιλούν για μείωση του αριθμού των αρίστων και πτώση βάσεων εισαγωγής στην πλειονότητα των σχολών. **Σελ. 14**

ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΠΙΛΥΣΗ ΤΗΣ

Παρέμβαση της Κίνας στην κορεατική κρίση

Ο πρωθυπουργός της Κίνας Γουέν Τζιαμπάο και ο πρόεδρος της Νότιας Κορέας Λι Μιουνγκ Μπακ, στο προεδρικό μέγαρο στη Σεούλ. Η στάση της Κίνας είναι αποφασιστική για την επίλυση της κρίσης που προέκυψε με τη Βόρεια Κορέα από τη βύθιση της νοτιοκορεατικής κορβέτας. **Σελ. 18**

ΒΑΘΥ ΚΑΙ ΝΕΟ ΠΑΣΟΚ

Τι κρύβει η αντιπαράθεση Πετσάλνικου - Ραγκούση

Η δημόσια αντιπαράθεση των κ. Φίλιππου Πετσάλνικου και Γιάννη Ραγκούση δεν ήταν παρά άλλη μία εκδήλωση της πολιτικής αμφισβήσεως που εκκρίνει η κυβέρνηση. Καίτοι αμφότεροι είναι στενοί συνεργάτες του κ. Γιώργου Παπανδρέου, επιβεβαίωσαν περφόρα τη διαμάχη που εξακολουθεί να υφίσταται ανάμεσα στο νέο και το βαθύ ΠΑΣΟΚ. **Σελ. 6**

ΑΠΟΦΑΣΕΙΣ ΑΠΟΖΗΜΙΩΣΗΣ

Κραυγαλές αποκλίσεις στις απαλλοτριώσεις

Κραυγαλές αποκλίσεις καταγράφονται στα ποσά που ορίζει το κράτος ως αποζημιώσεις για τις απαλλοτριώσεις από αυτά που επιδικάζονται, έως και διπλάσια, ενώ για μια απόφαση μπορεί να απαιτηθούν έως και τρία χρόνια. Μελετάται η σύσταση Δικαστηρίου Απαλλοτριώσεων για όλη την Ελλάδα. **Σελ. 15**

ΕΤΟΙΜΟΤΗΤΑ ΚΑΙ ΕΠΑΓΡΥΠΝΗΣΗ

Νέο ΕΑΜ ευαγγελίζεται ο κ. Αλέκος Αλαβάνος

Ο ευαγγελιζόμενος «ένα νέο ΕΑΜ» κ. Αλέκος Αλαβάνος διασκέδασε τις ανησυχίες κάποιων οπαδών του ότι ίσως τα λεγόμενά του παρεξηγηθούν, με μια ομιλία διάχυτη από επιχειρήματα αγωνιστικής ετοιμότητας και φορτισμένη από αναφορές στο βάθος της ιστορίας. **Σελ. 6**

Οικία Τσοχατζοπούλου επί της οδού Διονυσίου Αρεοπαγίτου

Η οικία της φωτογραφίας βρίσκεται επί της οδού Διονυσίου Αρεοπαγίτου 33, μιας από τις ακριβότερες οδούς της Ευρώπης. Ο δεύτερος όροφος, το δώμα και το υπόγειό της, περιήλθαν στη σύζυγο του πρώην υπουργού Ακη Τσοχατζοπούλου. Ανήκαν σε offshore εταιρεία μέχρι προσφάτως, τρεις μέρες πριν από την ψήφιση νόμου που πενταπλασίασε τη φορολογία ακινήτων τα οποία κατέχονται από εξωχώριες εταιρείες. **Σελ. 11**

Δημοσκόπηση: η εικόνα της Ν.Δ. σήμερα

Public Issue: Τι πιστεύουν οι οπαδοί της για Σαμαρά, Καραμανλή, Μπακογιάννη

Αντιμέτωπη με ευρεία κοινωνική δυσπιστία βρίσκεται η Ν.Δ. οκτώ μήνες μετά τη δεινή εκλογική ήττα, όπως προκύπτει από δημοσκόπηση της Public Issue για

λογαριασμό της «Κ». Σύμφωνα με την έρευνα, 6 στους 10 οπαδούς της εκτιμούν ότι η Ν.Δ. κινείται «σε λάθος κατεύθυνση». Επίσης, ισχυρό πλήγμα έχει δεχθεί

η εικόνα του τέως πρωθυπουργού Κώστα Καραμανλή, ενώ επικροτείται η απόφαση του κ. Αντώνη Σαμαρά να διαγράψει την κ. Ντόρα Μπακογιάννη. **Σελ. 8**

Δρακόντεια απαγόρευση καπνίσματος

Ετοιμάζει το υπ. Υγείας

Σύμφωνα με πληροφορίες, το υπουργείο Υγείας θα ανακοινώσει καθολική απαγόρευση καπνίσματος σε δημόσιους χώρους και εμπλοκή της δημοτικής αστυνομίας στους ελέγχους. Πάντως, όσα δεν κατάφεραν έως σήμερα οι νόμοι και τα αντικανονικά μέτρα φαίνεται ότι τα πετυχαίνει το... ΔΝΤ και οι αυξήσεις στις τιμές των τσιγάρων. Τα στοιχεία δείχνουν ότι πολλοί πήραν τη απόφαση να κόψουν το κάπνισμα ή να το μειώσουν, απόδειξη ότι ο τζίρος πωλήσεων συρρικνώθηκε κατά 10%. Ο πόλεμος κατά του καπνού ξεκίνησε το 1856 με Β.Δ. που υπέγραψε η Αμαλία. **Σελ. 31**

Η μεγαλύτερη οικολογική καταστροφή στις ΗΠΑ

Εργάτες προσπαθούν να καθαρίσουν την ακτή του Πορτ Φούρσον της Λουιζιάνας από το πετρέλαιο. Η περιοχή, αλλά και άλλοι τουριστικοί προορισμοί στα αμερικανικά παράλια του Κόλπου του Μεξικού, πλήττονται από ακυρώσεις κρατήσεων λόγω της μεγάλης διαρροής πετρελαίου από τη βύθιση της εξέδρας Deepwater Horizon της εταιρείας BP στις 20 Απριλίου με 11 νεκρούς. Η οικολογική καταστροφή εκτιμάται ως η χειρότερη στην αμερικανική ιστορία. **Σελ. 21**

ΚΥΡΙΟ ΑΡΘΡΟ

Διακυβέρνηση στιβαρή, τώρα

Μαζί με το ελληνικό κράτος χρεοκόπησε και ένα μεγάλο κομμάτι του μεταπολιτευτικού πολιτικού συστήματος. Ο συνδυασμός διαχειριστικής ανεπάρκειας και εκτεταμένης διαφθοράς έχει πλήξει καιρία την αξιοπιστία της πολιτικής. Το ζήτημα όμως είναι πως όλα αυτά συμβαίνουν σε μια στιγμή που η χώρα αντιμετωπίζει το φάσμα της στάσης πληρωμών αν δεν προχωρήσουν όσα έχουν συμφωνηθεί με την Ευρωπαϊκή Ένωση και το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο. Ο τόπος πρέπει να κυβερνηθεί! Όχι όπως κυβερνήθηκε τους τελευταίους μήνες ούτε, βέβαια, και τα τελευταία χρόνια. Απαιτείται στιβαρή και ικανή διακυβέρνηση, τώρα! Η κήρυξη έχει τεράστια σημασία και χρειάζεται να προχωρήσει συστηματικά, χωρίς να ξεχνάμε πως η χώρα είναι ανάγκη να αποκαθαρωθεί, αλλά και να σωθεί από τη χρεοκοπία.

Καταχρεωμένα τα κόμματα

Ενέχυρο η κρατική χρηματοδότησή τους έως το 2016

Τα πολιτικά κόμματα αποδεικνύονται οι χειρότεροι διαχειριστές χρήματος. Μόνο τα δύο μεγαλύτερα χρωστούν στις τράπεζες περί τα 130 εκατ. ευρώ. Η οικονομική τους κατάσταση είναι τέτοια που αναγκάζονται

να προεισπράξουν την κρατική χρηματοδότηση που τους αναλογεί, μέχρι και το 2016. Πώς; Βάζοντάς την ενέχυρο για δανεισμό από τις τράπεζες. Και το ερώτημα είναι: Με τι λεφτά θα κάνουν εκλογές; **Σελ. 12**

Φυγή ταλαντούχων νέων

Καλλιτέχνες έτοιμοι να εγκαταλείψουν την Ελλάδα

Νέοι, ταλαντούχοι άνθρωποι των τεχνών και των επιστημών, σκέφτονται να εγκαταλείψουν την Ελλάδα. Κάποιοι το έχουν ήδη αποφασίσει. Οι μαρτυρίες τους και τα αποτελέσματα μιας πανεπιστημιακής έ-

ρευνας αναδεικνύουν τη χρόνια παχυνόμενη και των επιστημών, σκέφτονται να εγκαταλείψουν την Ελλάδα. Κάποιοι το έχουν ήδη αποφασίσει. Οι μαρτυρίες τους και τα αποτελέσματα μιας πανεπιστημιακής έ-

Σκάει η ποδοσφαιρική φούσκα

Τέλος μεγάλων συμβολαίων, θεαματικών μεταγραφών

Η κρίση μειώνει τα έσοδα στις ΠΑΕ.

Αντιμέτωπη με τη μεγαλύτερη κρίση της ιστορίας του βρίσκεται το ελληνικό ποδόσφαιρο. Οι ΠΑΕ, βλέποντας ότι τα έσοδα από την αγορά θα μειωθούν και ότι πλήττονται από την αύξηση φορολόγησης των ποδοσφαιριστών, επιδιώκουν να απαλλαγούν από τα «βαριά» συμβόλαια και να ακολουθήσουν «σφιχτή» πολιτική στις μεταγραφές. Το σκηνικό της επόμενης ημέρας δεν θα είναι πια το ίδιο. Στην Ευρώπη, η UEFA, διαπιστώνοντας ότι τα μεγάλα ευρωπαϊκά κλαμπ έχουν υπέρογκα χρέη κυρίως σε τράπεζες και είναι σε άσχημη οικονομική κατάσταση, αποφάσισε την επιβολή κανόνων προκειμένου να αποφευχθεί η κατάρρευση. **Σελ. 36 - 37**

Η Eurobank προστατεύει το Περιβάλλον

- Σύγχρονα πράσινα προϊόντα
- Άρτια περιβαλλοντική διαχείριση
- Περιβαλλοντικές δράσεις

ΔΕΥΤΕΡΗ ΣΕΛΙΔΑ	ΠΟΛΙΤΙΚΗ	ΘΕΜΑ	ΕΠΙΚΑΙΡΟΤΗΤΑ	ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΑ	ΚΟΣΜΟΣ	ΤΑΣΕΙΣ	ΓΝΩΜΕΣ
----------------	----------	------	--------------	------------	--------	--------	--------

Εμπρός στον δρόμο που χάραξε ο Πάντζας!

Του ΣΤΕΦΑΝΟΥ ΚΑΣΙΜΑΤΗ

Οτι η Αριστερά περνάει δύσκολες ώρες, καθώς την αγγίζουν οι απογοητευμένοι από τα δύο μεγάλα κόμματα ψηφοφόροι, δεν είναι κάτι καινούργιο: το δείχνουν οι δημοσκοπήσεις των τελευταίων μηνών. Αυτό που συμβαίνει γύρω μας, δηλαδή η κατάρρευση της ελληνικής εκδοχής του σοβιετικού μοντέλου οικονομίας, είναι κάτι το οποίο η Αριστερά αδυνατεί να το συλλάβει διανοητικά. Το ερμηνεύει ως πρόβλημα του καπιταλισμού και προτείνει αυθεντικότερες μορφές του σοβιετικού μοντέλου, με αποτέλεσμα ο κόσμος να μην την παίρνει στα σοβαρά. Υπό αυτές τις συνθήκες, είναι φυσικό η ψυχολογική πίεση που υφίστανται οι πολιτικοί της Αριστεράς να είναι τεράστια και, δυστυχώς, όχι χωρίς κόστος για την υγεία τους.

Τούτων λεχθέντων, για την πληρέστερη κατανόηση του πλαισίου εντός του οποίου εκτυλίσσεται η τραγωδία, είμαι στη δυσάρεστη θέση να σας πληροφορήσω ότι ο Αλέκος Αλαβάνος δεν είναι πλέον μαζί μας. Θέλω να πω ότι, βεβαίως, μπορείτε να τον συναντήσετε στον δρόμο, μπορείτε να τον καιρητήσετε και να του μιλήσετε. Πνευματικά, όμως, δεν μοιράζεται πλέον τον ίδιο κόσμο με εμάς. Ξαν τον καουμπούπι της παλιάς διαφήμισης, που ταξιδεύει μόνος στη χώρα του Μάμπρο, έτσι και οι Αλέκος κάρυζε τον ανέυδοτο αγώνα για την ανατροπή του καπιταλισμού -ει δυνατόν παγκοσμίως- και περιπλανάται πια εκλιθέρος στον κόσμο του ονειρικού σοσιαλισμού.

Στην ομιλία που έκανε την περασμένη Πέμπτη στο Σπόρτινγκ, ενώπιον κοινού μερικών εκατοντάδων φίλων του, ο άλλτος αρχηγός του ΣΥΡΙΖΑ πρότεινε την έξοδο της χώρας από το ευρώ, διότι, παρά τις επιπτώσεις που θα είχε κάτι τέτοιο στην ελληνική οικονομία, θα επέφερε -κατά την αντίληψή του- το τέ-

Η τόλμη που σπίζει στο βλέμμα του Μεγαλειοτάτου (αριστερά), η κορποϊστική έξαψη της Ντόρας, που δεν κρύβεται όσο και αν η ίδια γέρνει αιδηνώς προς τα πίσω, με τα χέρια σηκωμένα επάνω στο στομάχι και, τέλος, η ταραχή και η αμηχανία στα πρόσωπα των συναδέλφων τους που παρακολουθούν. Δεν υπάρχει αμφιβολία! όλα υπονοούν ότι την επόμενη στιγμή κάτι τρομερό πρόκειται να συμβεί! Ιωωκ, Α.κ., να της δείξει τη γραβάτα του... και

λος του ευρώ. Με τον γνωστό λυρισμό του, ανέπτυξε στους φίλους το όραμά του για την οχλοκρατία και το ονόμασε «νέο ΕΑΜ»: «Ένα νέο ΕΑΜ που θα αναδειχθεί μέσα από τους αγώνες, που θα αποδέχεται την αυτοοργάνωση, θα νομοθετεί στους δρόμους και θα εξελίσσεται σε ένα μεγάλο εθνικό Αντάρτικο Πόλεμο». Εδειξε, επίσης, τον δρόμο του μέλλοντος για την Ελλάδα: «Να γίνουμε Βολιβία του Μοράλες, Νικαράγουα του Ορτέγκα, Ισημερινός, Βενεζουέλα και Κούβα του Κάστρο».

Το επιστέγασμα όμως ήταν η εκκλήσή του για μια «μάχη της Αθήνας», την καθοριστική σημασία της οποίας, για την έκβαση του πολέμου κατά του παγκόσμιου καπιταλισμού, παραλλήλως με τη μάχη του Στάλινγκραντ. Τεκμηρίωσε μάλιστα τον πρωτότυπο ισχυρισμό

του, υποστηρίζοντας ότι... η απεργία της ΑΔΕΔΥ στην Αθήνα προκάλεσε την πτώση του Χρηματιστηρίου της Νέας Υόρκης. «Ας προκαλέσουμε την αναμέτρηση» κάλυψε τους ακραίες του και τους βεβαίωσε ότι «το CNN, το BBC, το ZDF, το NBC θα είναι εδώ» - για να καλύψουν τη μάχη, προφανώς. Αν νικήσουν, υποστήριξε, τον δρόμο του ΔΝΤ θα έχει αποτύχει, τα μέτρα δεν θα περάσουν και το Χρηματιστήριο της Νέας Υόρκης θα ξαναπέσει.

Πόσο σοβαρά είναι αυτά αποδεικνύεται από το γεγονός ότι το πνεύμα του Αλέκου συναντήθηκε με εκείνο ενός άλλου σπουδαίου αγωνιστή της Αριστεράς, διότι ο Αλέκος δεν ήταν ο πρώτος που έκανε εκκλήση για «νέο ΕΑΜ». Είχε προηγηθεί, κατά μια εβδομάδα τουλάχιστον, ο παλιός κομμικός

και στέλεχος του ΔΗΚΚΙ Γιώργος Πάντζας, με άρθρο του σε ημερήσια εφημερίδα, που έφερε τον τίτλο: «Νέο ΕΑΜ: Η Ιστορία, η αναληφθεί τήρα». Φυσικά, ως φρασεολογία του παλιού ελληνικού κινηματογράφου, από αυτές στις οποίες πρωταγωνιστούσε ο Γ. Πάντζας...

Ο Παντελής στην μάχη Η ακρίβεια των τιμών είναι μέγα θέμα για την κυβέρνηση. Μόλις την περασμένη εβδομάδα έγινε αντικείμενο διαμάχης μεταξύ της Λούκας και Γιώργου Παπακωνσταντίνου στο υπουργικό συμβούλιο, η δε υπουργός Οικονομίας εκλήθη από 26 βουλευτές να δώσει εξηγήσεις για το θέμα στην αρμόδια επιτροπή της Βουλής. Από αυτόν τον αγώνα δεν θα ήταν δυνατόν να απουσιάζει μια πολιτικά προσωπικότητα του μεγάλου ενός Παντελή Οικονομού!

Την περασμένη Τρίτη έλαβα σχετικό δελτίο Τύπου με τον τίτλο «Ο Παντελής στη μάχη κατά της ακρίβειας», με το οποίο μας ενημερώνει ότι «πρώτη πρωτοβουλία του» στη μάχη ήταν να καταθέσει ερώτηση στη Βουλή επί του θέματος, απευθυνόμενη στην υπουργό Οικονομίας.

Ομολογώ ότι θα δισταζα να πάρω στα σοβαρά τις προθέσεις του Παντελή (ο οποίος γενικώς έχει μία έμφυση στις αστοχίες...), αν δεν συνέβαινε την επομένη ημέρα να γίνω μάρτυς ενός περιστατικού, που με έπεισε ότι εννοεί απολύτως τη στρατεύσή του στον αγώνα τον καλό. Ήταν Τετάρτη, ώρα 11.35 π.μ., καμαρωτός όπως πάντα ο Παντελής -για πανδαισία χρωμάτων με το ωραίο του κακό σακάκι, σκούρο παντελόνι, κίτρινη γραβάτα και πορτοκαλί παπούτσια Tod's- με λουλούδια εμβριδώς τη βιτρίνα του ακριβότερου καταστήματος ανδρικών ειδών της οδού Κανάρη, στο Κολωνάκι. Πρόσβαση ότι έδειχνε να ενδιαφέρεται ιδιαίτερος για τα μαγιό «Kitton», τα οποία διατίθενται σε πολύ έντονα χρώματα: βιολέ, καρναβάνι, κοραλλί, λαχανά κ.ά.

Quiz Δεν απορώ που έχουν περάσει τόσοι μήνες και ακόμη δεν έχει κάνει τίποτε το ουσιαστικό στο υπουργείο του. Είναι φανερό ότι ο άνθρωπος ακόμη προσπαθεί να συμβιβωθεί με τη σκληρή πραγματικότητα. «Αχ, γιατί να τύχει σ'εμάς αυτή η κρίση! Και είχα τόσο όνειρα...», μαθαίνα ότι έλεγε με παράνομο σε συνομιλήτή του. Ποιος είναι;

Task force για επενδύσεις Στον υπέροχο κόσμο του Μπιρ Σούβιν -βελτίωση των ελληνο-ουκρανικών σχέσεων είναι κυρίως ζήτημα αγάπης, φαίνεται ότι κάπως έτσι και η προσέλευση ξένων επενδύσεων είναι θέμα πειθούς και όχι μεταρρυθμίσεων και ανοικτών αγορών. Ανέθεσε λοιπόν, όπως

Το «Ισώ» και η «Αυγή»

Σε περιότητα θέσε της σελίδας των παραπολιτικών σχολίων, στην «Αυγή» της περασμένης Παρασκευής δημοσιεύεται ένα μάλλον ασυνήθιστο σημείωμα για την ύλη της εφημερίδας. Αναφέρεται στον πόλεμο τιμών που έχει ξεκινήσει μεταξύ των ιδιωτικών μαιευτηρίων, εξ'αφορμής της λειτουργίας μιας νέας μονάδας, η οποία προσφέρει χαμηλότερες τιμές. Αυτό λέγονται στις πρώτες πέντε αράδες του σημειώματος και στις υπόλοιπες είκοσι πέντε εκτίθεται λεπτομερώς η αξιόπαινη πρωτοβουλία του μαιευτηρίου «Ισώ» να εφαρμοστεί μειώσεις τιμών από τον επόμενο μήνα. Υπευθυμίζω ότι σε ούσια του συγκεκριμένου μαιευτηρίου είχε μείνει η κυρία προέδρου, όταν προ ημερών έφερε στον κόσμο τον υιό του Αλέξη Τσίπρα. Τα σχετικά δημοσιεύματα είχαν μάλιστα προκαλέσει οργανωμένη καταγγελία του προέδρου, στο γνωστό αύθαδες ύφος του (ταύτιζε ευθέως τον εαυτό του με την κοινωνία...) και στο γνωστό άθλιο επίπεδο των ελληνικών του (αποκαλούσε το γεγονός της γέννησης «το συμβάν»...).

μαθαίνω, το καθήκον της προσέλευσης επενδύσεων σε μία επί τουτου συσταθείσα task force, αποτελούμενη από τους κυρίους Γιώργο Κουρμούζη, Δημήτρη Τζιώτη, όπως η βελτίωση των ελληνο-ουκρανικών σχέσεων είναι κυρίως ζήτημα αγάπης, φαίνεται ότι κάπως έτσι και η προσέλευση ξένων επενδύσεων είναι θέμα πειθούς και όχι μεταρρυθμίσεων και ανοικτών αγορών. Ανέθεσε λοιπόν, όπως

ΦΑΛΗΠΕΥΣ
kassimatis@kathimerini.gr

ΣΗΜΕΙΩΜΑΤΑΡΙΟ

Των Αγίων Πάντων δεινών...

Κυριακή, 30 Μαΐου, των Αγίων Πάντων, επομένη της Αλώσεως της Κωνσταντινούπολης του 1453 και του 55ου Διαγωνισμού Τραγουδιού της Γουροβίζιον. Καιρός να σοβαρευτούμε, γιατί εκτός από τις πολιτικές, οικονομικές στήλες που «καίνε» και γι' αυτό θριαμβεύουν οι παραπολιτικές και τα κοινοπολιτικά μπλα-μπλα σε Τύπο (και όχι υπογραμμό) και ΤV, η πραγματικότητα είναι μία: το πρόβλημα υπάρχει, το βιώνουμε και η οικονομική δυσπραγία με τις αλλαγές που θα επηρεήσει στην καθημερινή ζωή μας η λήψη των δραστηρίων μέτρων από ΔΝΤ-Ε.Ε., θα μας προσγειώσει -θέλουμε δεν θέλουμε- γρήγορα και όχι στα μαλακά... Μιας ποινικής δίωξης Μαντέλη, εν τέλει, πολλές έπονται, σε βάθος χρόνου, αλλά και σε εγγύτατο. Τις αναμένουν και τις δικαιούνται ιδίως οι χαμηλοσυνταξιούχοι, οι άνεργοι πτυχιούχοι, οι απολυθέντες, οι μένοντες με ενοίκιο (και άλλοι στις βιλάρες, με ποίνες ολυμπιακών διαστάσεων στα βόρεια προάστια και στις εξοχές). Ονόματα γνωστά τοις πάσι ομνούν «αθώοι» ελέω παραγραφής και ορισμένοι από αυτούς μάλιστα κινούνται και επικρίνουν ανοικτά και με τηλεθέαση και αγανακτούν ή ειρωνεύονται κιόλας...

Η Πανσέληνος του Μαΐου πέρασε, έριξε μια ματιά, κρύφτηκε πίσω από τα σύννεφα. Και ενώ όλη η Ελλάδα ξεκλούσε τα ζόρια και τις αναφορές της, αγωνιώντας για την τύχη του «ΟΠΑ», τραγουδούσε live στη Μαλακάσα ο θρύλος δύο γενιών, Bob Dylan.

Εκθεση Παναγιώτης Τέτσος, στην Εθνική Πνακοθήκη, στο Ναύπλιο

Η Τέχνη έχει τη δική της γλώσσα, μιλάει για τον άνθρωπο, τον πλησιάζει, τον εντάσσει στο περιβάλλον του, τον φέρνει κοντά μας. Σκέψεις που δημιουργεί η εικονογράφηση της πρόσκλησης για την έκθεση «Παναγιώτης Τέτσος», που εγκαινιάστηκε την Παρασκευή 28 Μαΐου, ώρα βραδινή, στο Ναύπλιο, στην Εθνική Πνακοθήκη - Μουσείο Αλεξάνδρου Σούτζου, παράρτημα Ναυπλίου. Η έκθεση θα διαρκέσει έως τις 15 Νοεμβρίου 2010, και το Ναύπλιο παραμένει μια από τις ωραιότερες πόλεις της Ελλάδος, με την ιστορία και τη γοητεία του τοπίου να μας καλούν. Η πρόσκληση για την έκθεση Παναγιώτης Τέτος είναι μια επιπλέον αφορμή για επίσκεψη-εικαστικό αναβρασμό, σε αυτό το μακρύ «θερμό καλοκαίρι» που μας περιμένει - και δεν μιλάμε για τον καιρό και τους βαθμούς Κελσίου...

Παναγιώτης Τέτσος, «Τα τραπέζια IV», 1985. Λάδι σε μουσαμά, 146x151 εκ.

«Ξελίδες» από το Μπουρούντι, όπως τις κράτησε ο φακός του AFP. Ο καθηγητής κ. Πίτερ Ούβιν είναι ο συγγραφέας του βιβλίου «Ζωή μετά τη βία, η ανθρώπινη ιστορία από το Μπουρούντι». Επάνω: Βλέμματα μιας κάποιας αισιοδοξίας -ένα αγόρι κουβαλά τη μικρή αδελφή του- στο «Χωριό της Ειρήνης» στο Μπουρούντι, φτιαγμένο από τα Ηνωμένα Έθνη, για να δέχεται πρόσφυγες εσπαναρισμένων. Κάτω: Πρόσφυγες μαθητές από το Μπουρούντι που κατέφυγαν στην Τανζανία, η οποία δέχθηκε συνολικά 162.000 πρόσφυγες από εκεί.

Διάλεξη του ακαδημαϊκού διεθνούς κύρους κ. Peter Uvin στο Ιδρυμα «Κωνσταντίνος Γ. Καραμανλής», με καιρίο προβληματισμό...

Είναι νέος, είναι Βέλγος, Φλαμανδός, καθηγητής Σπουδών Ανθρωπιστικής Βοήθειας και ακαδημαϊκός διεθνούς κύρους και ακτινοβολίας, ο κ. Peter Uvin -Πίτερ Ούβιν- πρώτανος στη Σχολή Φλέτσερ του Πανεπιστημίου Ταφτς της Βοστώνης των ΗΠΑ, που κάλεσε, πιστό στο υψηλό επιπέδου μορφωτικό -πολιτικό πρόγραμμά του, το Ιδρυμα «Κωνσταντίνος Γ. Καραμανλής», για να μας μιλήσει και να μας διαφωτίσει... Η διάλεξη του πρώτανου Ακαδημαϊκών Υποθέσεων της Σχολής Φλέτσερ του Πανεπιστημίου Ταφτς Peter Uvin θα γίνει την Τετάρτη, 2 Ιουνίου, στην αίθουσα διαλέξεων του Ιδρυματος «ΚΓΚ», στη Φιλοθέη, στις 19.30. Όσο για το θέμα, όλα τα βέλη στον ίδιο στόχο: «Το Νέο Ανθρωποκεντρικό Παράδειγμα Ασφάλειας: συνδυασμός (σύμπραξη) της Ανάπτυξης, της Επιλυσης Συγκρούσεων και των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων». Δίνουμε και τον αγγλικό τίτλο, εφ' όσον η ομιλία θα γίνει στην αγγλική, με σύγχρονη μετάφραση «The new human security paradigm: Merging Development, conflict resolution and human rights».

Ο καθηγητής και συγγραφέας Πίτερ Ούβιν.

Μια πρώτη «γνωριμία» με τον καθηγητή Διεθνών Ανθρωπιστικών Σπουδών Έδρας Henry J. Leir κ. Peter Uvin, χάρις στο ενημερωτικό σημείωμα του αν. καθηγητού Διεθνών Σχέσεων κ. Δημήτρη Καριδη προς τη στήλη: Πρόκειται για έναν ακαδημαϊκό διεθνούς κύρους και ακτινοβολίας, χάρη στις εργασίες του για το Μπουρούντι και τη Ρουάντα της Αφρικής και, ευρύτερα, σχετικά με θέματα αναπτυξιακής βοήθειας, ανθρώπινων δικαιωμάτων και ανοικοδόμησης ύστερα από συγκρούσεις και πολέμους. Το τελευταίο του βιβλίο «Life after violence, a people's story of Burundi» αποτελεί μια από τις σημαντικότερες αναφορές στη διεθνή βιβλιογραφία για τα προβλήματα υπανάπτυξης και εμφύλιων συγκρούσεων στην υποσαχάρια Αφρική. Το έργο του Uvin εντάσσεται στην ευρύτερη προβληματική της «ανθρωποκεντρικής ασφάλειας», σύμφωνα με την οποία η εθνική ασφάλεια δεν είναι απλώς ζήτημα στρατιωτικό και στρατιωτικής αποτροπής, αλλά έχει να κάνει με την οικονομική ανάπτυξη, τη θεσμική θωράκιση του κράτους δικαίου και τον σεβασμό των ανθρωπίνων δικαιωμάτων. Όπως έχει αποδειχθεί στη σημερινή εποχή, οι περισσότερες συγκρούσεις συμβαίνουν στο εσωτερικό των κρατών και όχι μεταξύ των κρατών. Στο πλαίσιο αυτό, κρίσιμη είναι μια συνολικότερη αντίληψη για την ασφάλεια των εγγύτων κοινωνιών, όπως παραδέχεται και ο ΟΗΕ από την εποχή του γενικού γραμματέα Μπρούτσο Γκάλι και μετά... Διαχρονικός όσο και επίκαιρος προβληματισμός ξεκινάει από τον άνθρωπο και αφορά όλον τον κόσμο, οι δε προσεγγιστικές οι απαντήσεις του ακαδημαϊκού πρώτανου και συγγραφέα κ. Peter Uvin έχουν υψηλή διαφωτιστική αξία και επιστημονική βαρύτητα και προκαλούν εύλογο ενδιαφέρον. Θα βγάλει ειδήσεις η διάλεξη της Τετάρτης 2 Ιουνίου, στο Ιδρυμα «Κωνσταντίνος Γ. Καραμανλής» και από το παρεχόμενο της ομιλίας και τις προσωπικότητας του ομιλητή και από το ακροατήριο και τις παρουσίες...

ΤΗΛΕΦΩΣ

ΔΕΥΤΕΡΗ ΣΕΛΙΔΑ	ΠΟΛΙΤΙΚΗ	ΘΕΜΑ	ΕΠΙΚΑΙΡΟΤΗΤΑ	ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΑ	ΚΟΣΜΟΣ	ΤΑΣΕΙΣ	ΓΝΩΜΕΣ
----------------	-----------------	------	--------------	------------	--------	--------	--------

Το επώδυνο τέλος της μεταπολίτευσης

Στην πιο κρίσιμη περίοδο για την οικονομία της χώρας, το σύστημα αποδεικνύεται διεφθαρμένο και καταρρέει με δραματικό τρόπο

Του **ΑΛΕΞΗ ΠΑΠΑΧΕΛΑ**

Το σύστημα διακυβέρνησης της μεταπολίτευσης καταρρέει με δραματικό τρόπο χωρίς κανείς να μπορεί να προβλέψει τις τελικές συνέπειες αυτής της εξέλιξης. Η κοινή γνώμη, με τη συνενοχή του μεγαλύτερου τμήματος των μέσων ενημέρωσης, ανέχθηκε για δεκαετίες ένα διεφθαρμένο σύστημα διακυβέρνησης με αντάλλαγμα την ανάπτυξη χωρίς αρχές, με έντονο άρωμα διαφθοράς και διαπλοκής και βεβαίως την εκτεταμένη ανομία από την πλευρά πολλών ομάδων πίεσης. Τώρα που το ελληνικό κράτος έφτασε στο όριο της στάσης πληρωμών, το πολιτικό σύστημα δεν μπορεί πλέον να προσφέρει τίποτα εκ των παραδοσιακών του «προϊόντων» στους «πελάτες» του. Το όνειρο μιας μόνιμης θέσης στο Δημόσιο αποτελεί χίμαιρα, όπως και η εξασφάλιση κοινωνικών ή άλλων επιδοτήσεων με τη μεσολάβηση των γνωστών «συμβούλων επιχειρήσεων - λαμόγιων».

Η ανεργία αυξάνεται θεαματικά, οι μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις καταρρέουν, ενώ το φθινόπωρο αναμένεται κάτι αντίστοιχο στις μεγάλες. Η δυναμική μεσαία τάξη που δημιουργήθηκε τα τελευταία 30 χρόνια νιώθει να χάνει το έδαφος κάτω από τα πόδια της, καθώς ο συνδυασμός της κρίσης, των φόρων, των περικοπών και της σοβαρής μείωσης της αξίας των ακινήτων θέτει πλέον σε αμφισβήτηση όσα θεωρούνταν δεδομένα στον τρόπο ζωής της. Αυτό δε που λείπει και καθιστά βαριά τη ζοφερή ατμόσφαιρα στη χώρα είναι ένα πειστικό όραμα πως, πέραν του όποιου «πόνου», θα υπάρξει μια θετική διέξοδος με υγιή ανάπτυξη.

Την ώρα όμως που καταρρέει η αυτοπεποίθηση της μεσαίας τάξης, καταρρέει για άλλους λόγους και η αξιοπιστία του μεταπολιτευτικού κομματικού συστήματος. Όπως έλεγαν συχνά παλαιός πολιτικός, «αυτό που δεν αντέχει ο λαός είναι να είσαι, ο πολιτικός, και κλέφτης και ανίκανος».

Βεβαίως, κανείς δεν μπορεί να ισχυρισθεί ότι οι πολιτικοί είναι «κλέφτες» σε αυτήν τη χώρα στο σύνολό τους. Οι ομολογίες όμως δωροδοκιών και οι αποκαλύψεις για πρώην κορυφαίους πολιτικούς που έκρυβαν τη χλιδή τους πίσω από οφσόρ δημιουργούν ένα ερκρηκτικό κλίμα και συμπαρασύρουν το σύστημα.

Είναι σαφές π.χ., και τώρα τεκμηριώνεται, πως η διαφθορά μπορεί να απέκτισε ρίζες τη δεκαετία του 1980 αλλά απογειώθηκε πραγματικά την περίοδο 1996 - 2004. Όσο επώδυνο και αν είναι, διαφαίνεται πλέον πως η ηθική του ικανότερου πρωθυπουργού της μεταπολίτευσης (μετά τον Κωνσταντίνο Καραμανλή) συνέπεσε με ένα «πάρτι» ανεξέλεγκτης διαπλοκής και διαφθοράς που άγγιξε ακόμη και το απολύτως έμπιστο προσωπικό επιτελείο του κ. Σημίτη. Και βεβαίως, άλλο πράγμα εκείνο που έλεγαν τότε στενοί του σύμβουλοι πως «ανάπτυξη χωρίς διαπλοκή δεν μπορεί να υπάρξει» και άλλο να αποκαλού-

πεται ότι δύο στενοί του συνεργάτες εμπλέκονται σε σκάνδαλα.

Με το ΠΑΣΟΚ και τη Ν.Δ. απαξιωμένα στη συνείδηση μεγάλης μερίδας του κόσμου, ο τόπος περνάει τη μεγαλύτερη του κρίση μετά τη μεταπολίτευση με πρόδηλο τον κίνδυνο να βρεθεί σε αδιέξοδο το φθινόπωρο, αν δεν τηρήσει το ελληνικό κράτος τον λόγο του σε σχέση με το μνημόνιο που υπέγραψε με το ΔΝΤ και την Ε.Ε.

Σε δύο κομμάτια

Η κυβέρνηση μοιάζει να είναι χωρισμένη σε δύο κομμάτια: εκείνους που θεωρούν δικούς τους και εθνικό στοίχημα την υλοποίηση του μνημονίου και εκείνους που αδιαφορούν γι' αυτό προς όφελος της εικόνας και του πολιτικού τους μέλλοντος. Η προφανής διαχειριστική ανεπάρκεια μεγάλου μέρους της κυβέρνησης προκαλεί ανησυχία, καθώς μάλιστα ο χρόνος κυλάει χωρίς καμία σημαντική απόφαση από την πλευρά του κ. Παπανδρέου.

Ο κ. Σαμαράς δεν μπορεί σε καμία περίπτωση να αποτελέσει εναλλακτική πειστική πρόταση εξουσίας, με την ένδεια στελεχών που παρουσιάζει αυτή την ώρα η Ν.Δ. και την εξωστρεφική αντιπολίτευση που ασκεί. Το ερώτημα που τίθεται είναι τι θα γεννηθεί μέσα από αυτό το εκρηκτικό μείγμα οικονομικής, πθικής, θεσμικής και πολιτικής κατάρρευσης. Υπάρχουν και ποια είναι πλέον τα κομμάτια του πολιτικού κατεστημένου που μπορούν να μείνουν ανέπαφα από κατηγορίες, είτε για διαφθορά είτε απλώς για ανικανότητα; Και μπορούν τα κόμματα που έχουν λειτουργήσει τόσο χρόνια ως θερμοκήπια συναλλαγής και μετριοκρατίας να παράξουν κάτι καινούργιο; Προς το παρόν, παρατηρούμε το αργό και επώδυνο τέλος του μεταπολιτευτικού πολιτικού συστήματος. Ελπίδα όλων, να μη χάσουμε και τη χρεοκοπία του ελληνικού κράτους, γιατί τότε οι εξελίξεις θα είναι όχι μόνο απρόβλεπτες αλλά και βίαιες.

«Λειτουργούμε ως κυβέρνηση άλλης χώρας»

Του **Κ. Π. ΠΑΠΑΔΙΟΧΟΥ**

«**Λέμε** ότι η χώρα βρίσκεται σε πόλεμο επιβίωσης. Και αυτή είναι η αλήθεια. Εμείς όμως, ειδικά από τότε που οριστικοποιήθηκε το πρόγραμμα διάσωσης από την Ε.Ε. και το ΔΝΤ, λειτουργούμε ως κυβέρνηση άλλης χώρας, που ενώ η ανηφόρα βρίσκεται μπροστά, συμπεριφέρεται σαν τα δύσκολα να έχουν περάσει». Η ομιλογία κορυφαίου υπουργού αποτυπώνει πλήρως την κατάσταση που επικρατεί εσχάτως στο κυβερνητικό στρατόπεδο, γεγονός που ενέχει διττό κίνδυνο: Πρώτον, η Ελλάδα να μην καταφέρει να αντεξεχθεί στους σκληρούς όρους που έχουν τεθεί από τους δανειστές της, με αποτέλεσμα ή να της επιβληθούν

τελείο εκτιμούν πως μπορεί να έχει μεσοπρόθεσμα βαρύτερες πολιτικές συνέπειες. Όπως λέγεται χαρακτηριστικά, είναι η πρώτη φορά, από τότε που ξέσπασε η κρίση, που εμφανιστικά με «ως κυβέρνηση περιορισμένης ευθύνης», που δεν λαμβάνει μόνη της αποφάσεις, δεν έχει περιθώρια διαπραγμάτευσης, αλλά εκτελεί εντολές που της δίδονται από τις Βρυξέλλες και την Ουάσιγκτον. Μάλιστα, πολλοί υπουργοί έσπευσαν να «στοχοποιηθούν» για τη συγκεκριμένη εξέλιξη τον κ. Λοβέρδο –ενδεχομένως και λόγω της υψηλής του δημοτικότητας την τρέχουσα περίοδο–, αλλά η αλήθεια είναι ότι ο υπουργός Εργασίας είχε, όταν προσπάθησε να διαπραγματευθεί εκτός πλαισίου του Μνημονίου, το «πράσινο φως» του Μεγάλου Μαξίμου, ενώ τηλεφωνική παρέμβαση προς τον πρόεδρο της Κομισιόν κ. Μπαρόζο στην κατεύθυνση να μην αυξηθούν περαιτέρω τα όρια ηλικίας έκανε ο ίδιος ο κ. Γ. Παπανδρέου.

Αντίστοιχη κριτική δέχεται η κυβέρνηση και για την επιμονή που επιδεικνύει στη «σκανδαλογία». Συγκεκριμένα, εκφράζονται φόβοι πως δημιουργούνται συνθήκες συνολικής απαξίωσης του πολιτικού συστήματος, οι οποίοι εάν επιταθούν, σε συνδυασμό με τη μεγάλη οικονομική πίεση που θα δεχθούν το επόμενο διάστημα τα νοικοκυριά, είναι πιθανόν να συμπαρασύρουν το ίδιο το ΠΑΣΟΚ σε διη μεγάλης αμφισβήτησης.

Οι εξεταστικές

Ο πρωθυπουργός είναι πεπεισμένος, πάντως, ότι η κοινή γνώμη «απαίτει» κάποιον να πληρώσουν για τα σκάνδαλα και τις ανομίες της προηγούμενης περιόδου, ακόμη και εάν αυτά αφορούν την περίοδο διακυβέρνησης Σημίτη. Όμως, σε σύσκεψη που πραγματοποιήθηκε εσχάτως με τη συμμετοχή των κ. Χ. Παμπούκη, Γ. Ραγκούση, Χ. Καστανίδη, Γ. Παπακωνσταντίνου, Χρ. Παπουτσό, Ρεγγίνας Βάρτζελη και Π. Ευθυμίου, εμφανίστηκε να υιοθετεί μετριοπαθέστερη στάση. Συγκεκριμένα, φέρεται να υιοθέτησε την πρόταση πέραν των προανακριτικών για τη Siemens και το Βατοπέδι, που θεωρούνται δεδομένες, να συγκαταστήσει –τον Ιούνιο– μόνο η Εξεταστική για την οικονομία και να μην «ανοίξουν» παράλληλα οι φάκελοι των δομημένων ομολόγων και του «Γερμανού». Επίσης, αρνητικός φέρεται

Ο πρωθυπουργός κ. Γ. Παπανδρέου είναι πεπεισμένος ότι η κοινή γνώμη «απαίτει» κάποιον να πληρώσουν για τα σκάνδαλα και τις ανομίες της προηγούμενης περιόδου.

ο πρωθυπουργός και στο ενδεχόμενο να κληθεί ο πρώην πρωθυπουργός κ. Κ. Σημίτης στην Εξεταστική για τη Siemens, όπως ζήτησε η Ν.Δ.

Όπως προαναφέρθηκε, πρόσθετος αδύναμος κρίκος στην κυβερνητική λειτουργία είναι η αδυναμία ή «απροθυμία» σειράς υπουργών να υλοποιήσουν τους στόχους του Μνημονίου, για την πιστή τήρηση του οποίου έχει δεσμευθεί και μάλιστα διά νόμου η χώρα. Οι εφορίες, των οποίων

προϊόντα ο κ. Γ. Παπακωνσταντίνου, αποτυγχάνουν να ανταποκριθούν στο «σαφάρι» εσόδων, οι συγχωνεύσεις φορέων και οργανισμών που εποπτεύει ο κ. Θ. Παγάλος καθυστερούν, οι νοσοκομειακές δαπάνες δεν ελέγχονται από την κ. Μαριλίτζα Ξενογιαννακοπούλου. Ενώ, παράλληλα, η κ. Λούκα Κατσέλη επιχειρεί τήν άρση του καμποτάζ κατά τρόπο που δύσκολα θα γίνει αποδεκτός από την Ευρωπαϊκή Ένωση, ενώ αντίστοιχα προβλήματα

είναι πιθανόν να ανακύψουν με την απολευθέρωση των μεταφορών που προωθεί ο κ. Δ. Ρέππας.

Τελευταία, αλλά εξ ίσου σημαντική περιπλοκή για την προσπάθεια εξόδου από την κρίση, αποτελεί και το φαινόμενο των ενδοκυβερνητικών αντιπαραθέσεων και το έλλειμμα συλλογικότητας που εμφανίζεται στο στρατόπεδο του ΠΑΣΟΚ. Υπό το ανωτέρω πρίσμα, πολλοί στο κυβερνητικό στρατόπεδο φοβούνται τα χειρότερα και α-

Σε αρκετές περιπτώσεις έχει διαπιστωθεί αδυναμία υπουργών να υλοποιήσουν τους στόχους του Μνημονίου. Οι εφορίες, των οποίων προϊστάται ο κ. Γ. Παπακωνσταντίνου, αποτυγχάνουν να ανταποκριθούν στο «σαφάρι» εσόδων, ενώ οι νοσοκομειακές δαπάνες δεν ελέγχονται από την κ. Μαριλίτζα Ξενογιαννακοπούλου.

Ο υπουργός Εργασίας κ. Ανδρ. Λοβέρδος, όταν προσπάθησε να διαπραγματευθεί εκτός πλαισίου του Μνημονίου, είχε το «πράσινο φως» του Μαξίμου.

Η ομιλογία κορυφαίου υπουργού αποτυπώνει πλήρως τα φαινόμενα κυβερνητικής δυσλειτουργίας που παρουσιάζονται το τελευταίο διάστημα.

νέα σκληρά μέτρα ή να επανέλθουν στο προσκήνιο σενάρια χρεοκοπίας, που ουδείς θέλει έστω να σκέπτεται. Δεύτερον, να δημιουργηθούν όροι μεγάλων κοινωνικών εντάσεων και πλήρους απαξίωσης του υφιστάμενου πολιτικού σκηνικού με ό,τι τούτο συνεπάγεται.

Τα φαινόμενα κυβερνητικής δυσλειτουργίας εστιάζονται σε τρεις τομείς: Στην αναβίωση του φαινομένου των προσωπικών στρατηγικών, που δηλητηριάζει την κυβερνητική εικόνα. Στην προσπάθεια σειράς υπουργών να «παρακάμψουν» το Μνημόνιο Συνεργασίας με την Ε.Ε. και το ΔΝΤ, υπονομιώντας περαιτέρω την ούτως ή άλλως υποθηκευμένη αξιοπιστία της Ελλάδας έναντι των εταίρων της. Και σε σειρά εσφαλμένων πολιτικών και επικοινωνιακών χειρισμών, με χαρακτηριστικά παραδείγματα το ασφαλιστικό και τα σκάνδαλα.

«Περιορισμένης ευθύνης»

Η αποτυχημένη, ως φαίνεται, προσπάθεια του κ. Ανδρ. Λοβέρδου να ανατρέψει στην πράξη το Μνημόνιο που έχει υπογράψει η χώρα με την Ε.Ε. και το ΔΝΤ, πολλοί στο κυβερνητικό επι-

Στενεύει η τρόικα τον κλοιό επιτήρησης της ελληνικής οικονομίας

Του **ΒΑΣΙΛΗ ΖΗΡΑ**

Απόφαση στελεχών του Διεθνούς Νομισματικού Ταμείου, της Κομισιόν και της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας αναμένεται το επόμενο 10ήμερο, καθώς η τρόικα ενισχύει τον μηχανισμό επιτήρησης της ελληνικής οικονομίας στην άσκηση της οικονομικής πολιτικής.

Η παρουσία των ξένων εμπειρογνομόνων δεν θα γίνεται αισθητή μόνο κατά την περίοδο των τακτικών ελέγχων εν όψει της αποδέσμευσης των δόσεων του δανείου ούτε θα εξαγνιστεί στη μόνιμη εγκατάσταση κάποιων εξ αυτών στην Αθήνα. Οι έλεγχοι και οι παρεμβάσεις έχουν ήδη ξεκινήσει και θα είναι επί της ουσίας διαρκείς.

Το ασφαλιστικό νομοσχέδιο ήταν ένα πρώτο δείγμα τέτοιας παρέμβασης, η οποία εκπρόθεσμα και δημοσίως την

Διαρκείς οι έλεγχοι και οι παρεμβάσεις ΔΝΤ, Κομισιόν και Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας.

προηγούμενη εβδομάδα εξαιτίας των δηλώσεων του υπουργού Αποαστικής κ. Ανδρέα Λοβέρδου. Τόσο η Κομισιόν, απαντώντας σε σχετική ερώτηση του ανταποκριτή της «Κ» στις Βρυξέλλες Κ. Καρκαγιάννη, όσο και το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο ξεκαθάρισαν ότι οι αλλαγές που θα επιέλθουν με το νομοσχέδιο θα πρέπει να είναι αυτές που συμφωνήθηκαν και περιλαμβάνονται στο Μνημόνιο. Στην Αθήνα βρίσκονται ήδη από την περασμένη Τρίτη δύο στελέχη της Κομισιόν ειδικευμένα σε θέματα ασφαλιστικού (ο ένας εξ αυτών είναι ανα-

λογιστής), που θα διασφαλίσουν την προσαρμογή του τελικού σχεδίου στις προβλέψεις του Μνημονίου.

Διακριτικότερη ήταν η παρέμβαση στο θέμα της απελευθέρωσης των φορτηγών δημόσιας χρήσης. Το σχετικό σχέδιο νόμου του υπουργείου Υποδομών «μυλοκαρίστηκε» από το υπουργείο Οικονομικών, όταν από τις ανεπίσημες επαφές κατέστη σαφές ότι η τρόικα υιοθετούσε τις ενστάσεις που διατυπώθηκαν από την επιχειρηματική κοινότητα στην Αθήνα.

Από τις επόμενες ημέρες η φυσική παρουσία των στελεχών της τρόικας θα γίνει πιο αισθητή. Συγκεκριμένα: Στο διάστημα μεταξύ 9 και 20 Ιουνίου το ΔΝΤ, η Κομισιόν και η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα έχουν προγραμματίσει ανεπίσημη αποστολή στην Αθήνα, η οποία θα προπαρασκευάσει την κρίσιμη αξιολόγηση του Ιουλίου. Στόχος αυτής της απο-

στολής θα είναι να διερευνηθεί σε βάθος πώς προχωρεί η υλοποίηση του Μνημονίου και να ζητήσει έγκαιρα, εάν χρειαστεί, νέες παρεμβάσεις και διορθωτικές κινήσεις από την κυβέρνηση. Ετσι, τα όποια προβλήματα υπάρχουν θα επιλυθούν, ώστε να μην υπάρχουν δυσάρεστες εκπλήξεις στην επίσημη πρώτη αξιολόγηση της Ελλάδας, η οποία έχει προγραμματιστεί για το τέλος Ιουλίου. Τέτοιες ενδιάμεσες αποστολές θα πραγματοποιούνται και στο μέλλον, γεγονός που καθιστά επί της ουσίας συνεχή την παρουσία της τρόικας στην Αθήνα και την επιτήρηση της υλοποίησης της συμφωνίας.

Η επάρκεια των τραπεζών

Την ίδια περίοδο ένα άλλο κλιμάκιο εμπειρογνομόνων του ΔΝΤ, της Ε.Ε. και της ΕΚΤ θα περνάει από κόσκινο το νομοσχέδιο για τη σύσταση του Τα-

μείου Σταθερότητας του Χρηματοπιστωτικού Συστήματος που προβλέπει η συμφωνία με την τρόικα και έχει ως στόχο την ενίσχυση της κεφαλαιακής επάρκειας των τραπεζών. Το νομοσχέδιο καταρτίζεται από το υπουργείο Οικονομικών σε συνεργασία με την Τράπεζα της Ελλάδος. Η τρόικα θα ενημερώνεται διαρκώς και για τις εξελίξεις στο τραπεζικό σύστημα με βάση τα αποτελέσματα των stress tests που θα πραγματοποιήσει η ΤτΕ κάθε έναν ή δύο μήνες. Εάν τα αποτελέσματα αυτά δείξουν ότι οι δείκτες κεφαλαιακής επάρκειας κάποιοι πιστωτικοί ιδρύματα προσεγγίζει επικίνδυνα το ελάχιστο αποδεκτό όριο, τότε η ΤτΕ θα ζητεί από τη διοίκησή του να βρει μόνη της λύση (αύξηση κεφαλαίων κ.λπ.) και εάν αυτό δεν καταστεί εφικτό, τότε θα την υποχρεώνει να προσφεύγει στο Ταμείο. Το διοικητικό συμβούλιο του Ταμείου θα στελεχωθεί με πρό-

σωπα που θα επιλέξει κυρίως η ΤτΕ, η οποία θα προκρίνει σχετικό διαγωνισμό. Θα συμμετέχουν επίσης ως παρατηρητές, χωρίς δικαίωμα ψήφου, και δύο εκπρόσωποι της Ε.Ε. και της ΕΚΤ. Ουσιαστικά όμως η άποψη τους θα είναι καθοριστική. Επίσης, σε τακτά χρονικά διαστήματα, το Ταμείο θα προσφεύγει στις συμβουλευτικές υπηρεσίες διεθνών εμπειρογνομόνων, τους οποίους στο παρελθόν έχει χρησιμοποιήσει το ΔΝΤ.

Εντός του Ιουνίου θα έρθουν στην Αθήνα και τα στελέχη του Διεθνούς Νομισματικού Ταμείου, τα οποία έχουν επεξεργαστεί προτάσεις για την αναδιάρθρωση του φοροελεγκτικού μηχανισμού και για τον αποτελεσματικότερο έλεγχο των δημοσίων δαπανών. Οι εισηγήσεις τους θα περιληφθούν στο υπό κατάρτιση νομοσχέδιο για τους δημοσιονομικούς κανόνες που προβλέπει το Μνημόνιο...

ΔΕΥΤΕΡΗ ΣΕΛΙΔΑ	ΠΟΛΙΤΙΚΗ	ΘΕΜΑ	ΕΠΙΚΑΙΡΟΤΗΤΑ	ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΑ	ΚΟΣΜΟΣ	ΤΑΞΕΙΣ	ΓΝΩΜΕΣ
----------------	-----------------	------	--------------	------------	--------	--------	--------

Διαμάχη μεταξύ παλαιού και νέου ΠΑΣΟΚ

Οι αναχρονισμοί του κ. Φίλ. Πετσάλνικου και το έργο του κ. Γιάννη Ραγκούση

Του ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ ΖΟΥΛΑ

«Μαγκιά είναι να ακούς την κοινωνία και όχι τους τεχνοκράτες» είπε με άκρως απαξιωτικό ύφος ο κ. Φίλιππος Πετσάλνικος στον κ. Γιάννη Ραγκούση την εβδομάδα που πέρασε και τη στιχομυθία που ακολούθησε θα τη θυμούνται για καιρό όσοι την παρακολούθησαν. Μην το γελάτε. Δεν υπάρχει μάλλον προηγουμένο πρόεδρος της Βουλής να υπαινίσσεται δημόσια ότι ο πρώτος τη τάξει υπουργός είναι αλαζόνος και υποκριτής(!) και εκείνος να του ανταπαντά (επίσης υπαινικτικά) ότι φέρεται σαν κομματάρχης Καστοριάς ξεχνώντας τον θεσμικό του ρόλο!

Για τους λόγους το αληθές, ιδού απομαγνητοφωνημένοι και ο κοινοβουλευτικός τους «διάλογος»: **Πετσάλνικος:** «Η ηγεσία του υπουργού Εσωτερικών θα πρέπει να ακούσει με προσοχή, με μεγαλύτερη ευαισθησία. Κανείς δεν έχασε ποτέ α-

μογής του στο στενό περιβάλλον όλων των πασοκικών περιόδων (ανδρεοπαπανδρείκής, σημιτικής και νεότερης) τον έχουν άθελά του τοποθετήσει απέναντι από τη «νέα ομάδα» του κ. Παπανδρέου, που κατ' εξοχήν εκπροσωπεί ο κ. Γ. Ραγκούσης.

Γι' αυτό άλλωστε και οι «γνωρίζοντες» δεν χαρακτήρισαν τη σύγκρουση των δύο ανδρών μόνον ως «αντιπαράθεση» νέου και παλαιού ΠΑΣΟΚ. Αλλά και ως επίδειξη ισχύος εκ μέρους του υπουργού Εσωτερικών για το ποιος έχει από τούδε και στο εξής τη μεγαλύτερη επιρροή στη λεγόμενη «ΓΑΠ Α.Ε.» όπως ονομάζουν απαξιωτικά την κυβέρνηση οι επικριτές του κ. Γ. Παπανδρέου.

«Δείξε μου το site σου να σου πω ποιος είσαι!» λένε οι σημερινόι πιτσιρικάδες και μια ματιά στην ιστοσελίδα του προέδρου της Βουλής είναι άκρως επιβλαβή για το «πολιτικό αναχρονισμό» που του προσάπτει η «νεότερη ομάδα». Ο κ. Πετσάλνικος μεταξύ άλλων απαριθμεί φωτογραφικά και υπερφάνως τα 160 έργα και πρωτοβουλίες του στον νομό Καστοριάς, όπως «το Μουσείο του Απολιθωμένου Δάσους» και «την αξιοποίηση της Σπηλιάς του Δράκου»...

Ο κ. Γ. Ραγκούσης από την πλευρά του δεν έχει ιστοσελίδα, αν και στους οκτώ μήνες υπουργίας του έχει καταγεννητική ομολογία να επιδείξει σημαντικότερο έργο από όλους τους συναδέλφους του. Δικαίως επαιρείται για τα τρία πολυνομοσχέδια που φέρουν την υπογραφή του. Την πλήρη «επέκταση» του ΑΣΕΠ για όλες τις προσλήψεις, τον νομο για την ιθαγένεια και τους μετανάστες και βέβαια το εγχείρημα του «Καλλικράτη» που θα κριθεί πλέον στην πράξη. Οι δικοί του βέβαια άσπονδοι «φιλοι» ισχυρίζονται ότι ο κ. Ραγκούσης δεν έχει ιστοσελίδα γιατί «όσα έχει πετύχει είναι ελάχιστα σε σχέση με εκείνα στα οποία προσβλέπει».

Η ακιμή δεν είναι τυχαία. Το κατόρθωμα του υπουργού από δήμαρχος στον νησί της γυναίκας του, την Πάρου, να εκτοξευθεί διαδοχικά μέσα σε μόλις δύο χρόνια σε εκπρόσωπο Τύπου, γραμματέα του ΠΑΣΟΚ και πρώτο τη τάξει υπουργό επιβεβαιώνει τις φιλοδοξίες του!

Σε μια πολιτική σύγκρουση μην υποτιμάς ποτέ και τα πιο προσωπικά ή ακόμη και τα εσώψυχα «κίνητρα», μου έλεγε κάποτε ένα παλιός πολιτικός. Και είχε τόσο δίκιο. Ο μν κ. Πετσάλνικος νοθετώντας τον κ. Ραγκούση απλά επιβεβαίωσε την αγωνία του, ο δε υπουργός Εσωτερικών έστειλε προς όλους το μήνυμα ότι η νέα γενιά έχει το πάνω χέρι...

Οι κ. Ραγκούσης και Πετσάλνικος χειροκροτούν τον κ. Γ. Παπανδρέου στη 12η συνεδρίαση του εθνικού συμβουλίου του ΠΑΣΟΚ το 2007. Ποιος από τους δύο σήμερα έχει τη μεγαλύτερη επιρροή στον πρωθυπουργό;

Πεδίο μάχης το υπουργικό συμβούλιο

Α. Κατσέλι: ανοιχτά μέτωπο με πολλούς συναδέλφους της.

Μ. Χρυσοχοϊδής: εναντίον της Α. Κατσέλι για την ακρίβεια στην αγορά.

Θ. Πάγκαλος: ιδιαίτερα επικριτικός για το λαθρεμπόριο στα καύσιμα.

Χ. Παμπούκης: κατηγορείται από συνεργάτες της Α. Κατσέλι για διαρροές.

Τ. Μερμιρίλης: αποκλίνουσες απόψεις για πολλά θέματα με τον Δ. Ρέππα.

Μ. Ξενογιαννακοπούλου: δέχθηκε κριτική για τον χώρο της Υγείας.

Του ΒΑΣΙΛΗ ΝΕΔΟΥ

Το κλίμα έντασης που επικρατεί στο κυβερνητικό κόμμα, οδηγεί συνεργάτες του πρωθυπουργού στο συμπέρασμα ότι, όποιος σοβαρές μεταρρυθμιστικές κινήσεις απομένουν, πρέπει να προχωρήσουν άμεσα. Την ίδια στιγμή, το υπουργικό συμβούλιο έχει μετατραπεί σε πεδίο διαφωνιών και αντιεγκλήσεων μεταξύ υπουργών, που ολόένα και συχνότερα πλέον αδυνατούν να συμφωνήσουν ακόμη και στα στοιχειώδη.

Είναι ενδεικτικό ότι προχθές διαπιστώθηκε ενδοκυβερνητική διαφωνία ακόμη και για την κατάργηση του 42% που είχε θεσπίσει η Ν.Δ. για την εκλογή δημάρχων και αποτελούσε κεντρική προεκλογική δέσμευση του ΠΑΣΟΚ. Κατά πληροφρορίες, ο κ. Θ. Πάγκαλος σε συνάντησή του με τον πρωθυπουργό διαφώνησε κάθεται με τη σχετική εισήγηση του κ. Γ. Ραγκούση. Υποστήριξε συγκεκριμένα ότι, αν το ΠΑΣΟΚ εμμένει στην προεκλογική του δέσμευση, οι δήμαρχοι να εκλεγούν με 50%+μία ψήφο, κινδυνεύει να υποστεί εκλογική πανωλεθρία τον Νοέμβριο λόγω της σημαντικής συγκρίσιας, που κατεχοχίν εννοεί τη συμμαχία Αριστράς και Ν.Δ. Με την άποψη αυτή συμφώνησε και ο Χρ. Παπανδρέου. Από την πλευρά του, ο κ. Ραγκούσης αντέτεινε πως θα ήταν λάθος ο πρωθυπουργός, που είχε δεσμευθεί προσωπικά για το 50%+1, να εμφανιστεί ότι υπαναχωρεί. Ο κ. Παπανδρέου συμφώνησε μαζί του ή έτσι το 50+1% θα παραμείνει, εκτός αν υπάρξει συναίνεση για την επαναφορά του 42% από όλα τα κόμματα.

Σε κάθε περίπτωση, πρόθεση του κ. Παπανδρέου είναι ακόμη και μέσα στο καλοκαίρι να προχωρήσουν

όλα τα κομμικά κυβερνητικά του σχέδια χωρίς να εξαιρεί ακόμη και την αλλαγή του εκλογικού νόμου.

Πώς θα γίνει αυτό, βέβαια, εν μέσω των συνεχών ενδοκυβερνητικών συγκρούσεων που διαπιστώνονται σε κάθε υπουργικό συμβούλιο, είναι άγνωστο. Την περασμένη Τετάρτη, παράδειγμα, ήταν και πάλι η υπουργός Οικονομίας κ. Λούκα Κατσέλι που βρέθηκε στο στόχαστρο. Τούτη τη φορά στις επικρίσεις εναντίον της πρωτοστάτησαν ο κ. Θ. Πάγκαλος και ο υπουργός Προστασίας του Πολίτη κ. Μιχ. Χρυσοχοϊδής. Οι κάποιες σχέσεις μεταξύ των κ. Κατσέλι και Χρυσοχοϊδή είναι γνωστές

Αδυναμία να συμφωνήσουν στα στοιχειώδη - Ποιοι υπουργοί πρέφονται εναντίον ποιων.

από τον Οκτώβριο. Μέχρι στιγμής, όσες φορές εκλήθη το Μέγαρο Μαξίμου να παίξει τον ρόλο του διατητή, απεφάνθη επιρροή του κ. Χρυσοχοϊδή. Στο άτυπο υπουργικό της Τετάρτης, πάντως, ο υπουργός Προστασίας του Πολίτη επέρριψε στην κ. Κατσέλι και στους ελεγκτικούς μηχανισμούς τους οποίους εποπτεύει την αδυναμία να προβούν έστω και σε διόρθωση των τιμών προς τα κάτω. Ο κ. Χρυσοχοϊδής, μάλιστα, αναφέρθηκε και σε συγκεκριμένα παραδείγματα, υποδεικνύοντας ουσιαστικά στην κ. Κατσέλι τι μπορεί να κάνει για να αντιμετωπίσει την ακρίβεια. Σύμφωνα με πληροφορίες, εξίσου επικριτικός ήταν και ο κ. Πάγκαλος, ο οποίος μάλιστα αναφέρθηκε εκτενώς στο λαθρεμπόριο καυσίμων και στην παρομιμωδη αδυναμία εντοπισμού του. Πάγια τακτική

της κ. Κατσέλι στα τελευταία υπουργικά συμβούλια, ιδίως όταν δέχεται κριτική για την ακρίβεια, είναι να επιρρίπτει τις ευθύνες στον υπουργό Οικονομικών κ. Γ. Παπακωνσταντίνου. Μάλιστα, την τελευταία φορά, προτού ακόμη ολοκληρωθεί η συνεδρίαση, απέτυχε υπόμνημα στο οποίο αποδιόταν αποκλειστική ευθύνη για την άνοδο των τιμών στην αύξηση της φορολογίας, που -ως γνωστόν- ανήκει στην αρμοδιότητα του κ. Παπακωνσταντίνου. Έχει ιδιαίτερη ενδιαφέρον, πάντως, ότι ο κ. Παπακωνσταντίνου έχει πάψει πλέον να απαντά στις κατηγορίες της κ. Κατσέλι. Στο άτυπο υπουργικό της Τετάρτης, ωστόσο, σημειώθηκε ακόμη μια ασηνήστη εξέλιξη. Ο ίδιος ο πρωθυπουργός κ. Γ. Παπανδρέου επέλεξε να μιλήσει για καθυστερήσεις και διαφθορά στον χώρο της Υγείας, αφήνοντας -εμμέσως πλην σαφώς- αιχμές για τον υπουργό κ. Μαριλίτσα Ξενογιαννακοπούλου.

Η «δυσκολία» επικοινωνίας μεταξύ των υπουργών δεν περιορίζεται στις συνεδριάσεις του υπουργικού συμβουλίου. Με την κ. Κατσέλι κακές σχέσεις έχει και ο υπουργός Επικρατείας. Οι συνεργάτες της κ. Κατσέλι κατηγορούν ευθέως τον κ. Χ. Παμπούκη ως υπαίτιο των διαρροών εναντίον της. Τις κατηγορίες βεβαίως γνωρίζει ο κ. Παμπούκης, ο οποίος μάλιστα της έχει ζητήσει και σχετικές εξηγήσεις.

Είναι γνωστές, τέλος, οι κακές σχέσεις μεταξύ του κ. Χρυσοχοϊδή και της κ. Αννας Διαμαντοπούλου, ενώ αποκλίνουσες απόψεις για σχέδον το σύνολο των θεμάτων που τους αφορούν, έχουν οι δύο υπουργοί με πολύ στενά συνδεόμενες αρμοδιότητες, κ. Δ. Ρέππας (Υποδομών) και κ. Τίνα Μερμιρίλη (Περιβάλλοντος).

Η ώρα του Αλέκου Αλαβάνου πλησιάζει... στο Σπώρτινγκ

Γεμάτη φαντασία και πρωτοτυπίες από το παρελθόν, η συγκέντρωση του «Μετώπου Αλληλεγγύης και Ανατροπής»

Της ΜΑΡΙΛΙΑΣ ΜΑΡΓΩΜΕΝΟΥ

Η ώρα είναι 7.30 - τώρα κανονικά θα έπρεπε να ξεκινά η συγκέντρωση στο Σπώρτινγκ, αλλά ο Αλ. Αλαβάνος είναι... καμouflαρισμένος κάπου στην εξέδρα ανάμεσα σε άλλους μεσολίκους μουσάτους. Στο κλειστό του Σπώρτινγκ είναι ζήτημα αν έχει 100 ανθρώπους - αν έβρεχε, θα νόμιζα πως μπήκαν να μη βραχούν. Αλλά δεν βρέχει.

Προφανώς πρόκειται για συντροφική συνωμοσία: στο «Μέτωπο Αλληλεγγύης και Ανατροπής», του οποίου ηγείται ο Αλέκος Αλαβάνος, όλοι ήξεραν πως η συγκέντρωση θα αργήσει να ξεκινήσει. Οι αλβανικοί υποστηρικτές μπαίνουν απ' τη θύρα 2 χωρίς να ξέρουν. Γύρω στις 8, η συνιστώσα Μανώλης Γλέζος διασχίζει με αργό βήμα το παρκέ και αποθεώνεται απ' τις εξέδρες, σαν να βγαίνει ο «Σάρας» στον «Τάφο του Ινδού». Μέχρι και ο παχουλός κύριος δίπλα μου, που έχει βυθιστεί στην ανάγνωση της «Αυγής», προλαβαίνει να κτυπήσει ένα βιβλιάρκι πριν ο κ. Γλέζος καθίσει ευχαριστήμενος στη θέση του. Η γυναίκα του κυρίου, πάλι, έχει σημαντικότερες εργασίες: έχει φτιάξει δικό της βιβλιάρκι με το πάκο απ' τα φυλλάδια που μάζεψε μπαίνοντας, κι έχει βαλθεί να το

ξεκοκαλίσει. Για τους μερακλήδες της επανάστασης, υπάρχει και πάγκος με βιβλία: Το «Grundrisse» του Μαρξ πωλείται στη φιλική τιμή των 10 ευρώ. Οι φτωχότεροι επαναστάτες, πόλι, θα πρέπει να αρκεστούν στη «Σοσιαλιστική Οικοδόμηση» του Λένιν με μόλις 4 ευρώ.

Αλλά το κοινό δεν μοιάζει να γοητεύεται απ' αυτά. Κοιτάζω τριγύρω. Μόνο εδώ ο ένας στους τρεις αν-

Επικαλέστηκε Σπάρτακο, Τσε, Πικάσο, Ρίτσο, ενώ σχολίασε και τον Λάκη Λαζόπουλο.

θρώπους έχει μουσι, με τις γυναίκες να συμπεριλαμβάνονται στη στατιστική. Την ομοιογένεια σπάνε οι λεπτομέρειες. Στο Σπώρτινγκ οι κόκκινοι σημαίες είναι σαν τις αριστέρες συνιστώσες: καμία δεν μοιάζει με την άλλη. Η μία γράφει «ΚΟΕ», η άλλη «Σύριζα», η τρίτη «ΔΕΑ», η τέταρτη έχει σφυροδρέπανο, η πέμπτη δεν είναι καν κόκκινη, είναι λευκή και γράφει «ΣΥΝ»... Το μόνο κοινό μεταξύ τους, είναι πως καμιά δεν ανεμίζει. Γιατί η ώρα κοντεύει 8.15, και η μό-

Ο Αλέκος Αλαβάνος με τον Μανώλη Γλέζο στο Σπώρτινγκ. Ο πρώτος στην ομιλία του υποσχέθηκε πως το «Μέτωπο» θα συγκροτήσει σφοδρά με την κυβέρνηση.

νη απόδειξη πως δεν μας έχασαν συγκεντρωμένους εδώ, είναι πως κάθε τόσο η κυρία με την ντυντούκα μάς καλεί μία να μην καπνίζουμε και μία να δείξουμε αλληλεγγύη στον απερ-

γό πεινας Χρήστο Κορτζίδη. Για να καταφέρεις να δεις τον Αλέκο Αλαβάνο στο πόντιουμ, πρέπει να έχεις μεγάλη υπομονή. Πρέπει να σε χαιρετίσει από μικροφώνου ένας δήμαρχος απ'

τη Γάζα. Πρέπει να χειροκροτήσει στο «ξεσκωθείτε σύντροφοι!» που διαμπνύει το Κομμουνιστικό Κόμμα Αιτίας. Πρέπει να ακούσεις το λογύριο μιας κυρίας που φοράει ροζ πουλόβερ και τινάζει τη γροθιά της στα ουράνια. Πρέπει να αποθεώσεις τον νεαρό επαναστάτη Χρ. Κατσούλα, που βροντοφωνάζει «ας μας κλειδώσουν! Εμείς χρειαζόμαστε ένα νέο ΕΑΜ!», ενώ στο βιντεογυμλ διακρίνεται το δεντράκι της Timberland στο πκέ μπλουζάκι του.

Λίγο πριν από τις 9, απ' τα αποδυτήρια βγαίνουν οι κλακαδόροι. «Η ώρα του Αλέκου πλησιάζει!», κάνει παθητικά ο κύριος αριστερά μου και πως σαν τα μυρμήγκια πενήντα εικοσάχρονα πιτσιρικάκια μπαίνουν στη σειρά στο παρκέ και απλώνονται γύρω από την μπασκέτα. «Είναι αγώνας μέχρι τέλους!», φωνάζει ο Χρ. Κατσούλας απ' το βήμα. «Αλλά ποιανού είναι το τέλος;». «Μήπως το δικό σου;», μονολογεί ο διπλανός μου.

Στις 9.05, η ευχή του εισακούεται. Ο αρχηγός του «Μετώπου» έχει μόλις ανέβει στο πόντιουμ. «Φόβος! Παράιτησι! Θλίψη! Θυμός!», αρχίζει όλο αισιοδοξία. Μέσα σε δέκα λεπτά, ο Αλ. Αλαβάνος θα ξεκινήσει απ' το «δωμάτιο της γιαγιάς» και θα φτάσει ως

το «Βιετνάμ της εισβολής» και την στο «ξεσκωθείτε σύντροφοι!». Θα μιλήσει για λαϊκιστές, σοσιαλιστές, καπιταλιστές και στεγνοκαθαριστές. Θα επικαλεστεί τον Σπάρτακο, τον Τσε, τον Πικάσο και τον Ρίτσο. Θα παρομιμώσει την Αριστέρα με το «αυγό του αετού», που όποιος να 'ναι θα εκκολληθεί, θα καλέσει στο πλευρό του «τον λαό που ήταν με το ΕΑΜ το '42», και θα μεγαλοηλώσει που «μας ερωτεύεται ο Λαζόπουλος».

Κι όπως το κρεσέντο πλησιάζει και ο Αλ. Αλαβάνος ευαγγελίζεται το «νέο ΕΑΜ», μεθαίνουμε πως σύντομα το «Μέτωπο» θα έρθει σε σφοδρή σύγκρουση με την κυβέρνηση, «κι αυτή είναι μια εμπροστική δόληση, γιατί εμείς στο Μέτωπο είμαστε εμπροστές!». Οι πετακόσιους όλοι κι όλοι χειροκροτούν, κι εγώ αρχίζω ν' αναρωτιέμαι αν η τσίκνα απ' το «βρώμικο» που ψιχνεται έξω απ' το στάδιο είναι παραισθησιογόνος: Ακούω τον Αλέκο Αλαβάνο να λέει πως «θα σηκωθώ απ' τα μνήματα ο Κουμής, η Κανελλοπούλου, ο Πέτρουλας κι ο Γρηγορόπουλος!». Το κοινό να παραλρεί εν όψει της αναστάσης, κι ο Αλέκος Αλαβάνος χειροκροτά ευτυχισμένος. Το σωπιπλό ραντεβού στο «Μέτωπο» εν όψει της Δευτέρας Παρουσίας έχει μόλις κανονιστεί...

ΔΕΥΤΕΡΗ ΣΕΛΙΔΑ	ΠΟΛΙΤΙΚΗ	ΘΕΜΑ	ΕΠΙΚΑΙΡΟΤΗΤΑ	ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΑ	ΚΟΣΜΟΣ	ΤΑΣΕΙΣ	ΓΝΩΜΕΣ
----------------	----------	-------------	--------------	------------	--------	--------	--------

Εντοπίστηκε τροφοδότης λογαριασμός για πολιτικούς

Καθολικός έλεγχος της περιουσίας Μαντέλη από την Επιτροπή για το μαύρο χρήμα

Της **ΙΩΑΝΝΑΣ ΜΑΝΔΡΟΥ**

Σκεδόν τέσσερα χρόνια από τότε που ξεκίνησαν στη χώρα μας οι έρευνες για τα «μαύρα ταμεία» και το πολιτικό χρήμα που διοχετεύθηκε σε κόμματα και πολιτικούς από τη Siemens, η δικαιοσύνη άσκησε δίωξη κατά πρώην υπουργού για κακούργημα, δρομολογώντας απρόβλεπτες εξελίξεις σε πολιτικό και δικαστικό επίπεδο. Η ομολογία του πρώην υπουργού Τάσου Μαντέλη στην Εξεταστική Επιτροπή της Βουλής, ότι ήταν αποδέκτης χρημάτων από τη Siemens, έφερε στο προσκήνιο πρακτικές παρανομίες χρηματοδότησης και φώτισε ένα τμήμα του παρασκήνιου της πολιτικής σκηνής που πολλοί υποψιάζονται αλλά επίσημα τα κόμματα αρνούνταν να αγγίξουν.

Η παραδοχή Μαντέλη, που επιβεβαίωσε τα επιβαρυντικά στοιχεία που έχουν

Δεσμεύθηκε ήδη λογαριασμός του πρώην υπουργού αλλά και του φίλου του, Γ. Τσουγκράνη σε ελληνική τράπεζα.

προκύψει από το άνοιγμα του επίμαχου λογαριασμού με την κωδική ονομασία «A. ROCOS», προκάλεσε πολιτικές αναταράξεις αλλά και δικαστικές πρωτοβουλίες που κρίθηκαν αναγκαίες προκειμένου ο πρώην υπουργός να μην παραμείνει ατιμώρητος, καλυπτόμενος από την παραγραφή των αδικημάτων με βάση τον πολυσυζητημένο νόμο περί ευθύνης υπουργών. Οι δικαστικές αρχές ανέλαβαν να δώσουν λύση στο αδιέξοδο της παραγραφής για την περίπτωση Μαντέλη, διώκοντας τον πρώην υπουργό ως «απλό πολίτη» κι όχι ως πολιτικό πρόσωπο, με βάση τον νόμο που ισχύει για το ξέπλυμα μαύρου χρήματος.

Η ποινική δίωξη και η ταυτόχρονη απαγόρευση εξόδου του από τη χώρα, προκειμένου να αποτραπεί το ενδεχόμενο διαφυγής του στο εξωτερικό, σηματοδότησαν εξελίξεις οι οποίες αναμένεται να κορυφωθούν την επόμενη εβδομάδα με την κλήση σε απολογία του πρώην υπουργού από την εφέτη ανακρίτρια κ. Μαρία Νικολακάκη, η οποία χειρίζεται τις έρευνες για τα μαύρα ταμεία της Siemens.

Ο ίδιος ο Τάσος Μαντέλης, αμέσως μόλις πληροφορήθηκε την κίνηση της Εισαγγελίας του Αρείου Πάγου για δίωξη σε βάρος του, έσπευσε να διαβεβαιώσει πως θα βρισκεται στη διάθεση των δικαστικών αρχών, όποτε κι αν κληθεί. Τις ίδιες διαβεβαιώσεις επανέλαβε και ο συνυπόγραφο, καθιστώντας την πιθανή έκδοση εντάλασης συλληψής του προς το παρόν περιττή, καθώς κρίθηκε ότι ένα τέτοιο μέτρο σε αυτό το στάδιο δεν είναι

απαραίτητο. Η δικαστική εμπλοκή Μαντέλη στο σκάνδαλο με τα «μαύρα ταμεία», έστω κι αν αφορά πρώην υπουργό, είναι από τις ελάχιστες περιπτώσεις –μετρημένες στα δάχτυλα– ποινικής δίωξης υπουργών μετά τη Μεταπολίτευση, και μάλιστα για τόσο σημαντική υπόθεση. Ωστόσο η ομολογία Μαντέλη και οι συνακόλουθες αποκαλύψεις για τα ποσά που βρέθηκαν σε λογαριασμό φίλικου του προσώπου, του επιχειρηματία Γ. Τσουγκράνη που και αυτός κατέθεσε στην Εξεταστική, άνοιξαν τη «βεντάλια» των ερευνών προς κάθε κατεύθυνση.

Με εντολή της Εξεταστικής Επιτροπής η Υπηρεσία Ειδικών Ελέγχων (πρώην ΣΔΟΕ) αναζήτησε νέα στοιχεία πραγματοποιώντας αφηρημένο έλεγχο στα γραφεία της Siemens, από όπου, σύμφωνα με πληροφορίες, προέκυψαν και νέα δεδομένα. Τα στοιχεία αυτά –πληροφορίες από την Εξεταστική Επιτροπή κάνουν λόγο για εντοπισμό λογαριασμού-τροφοδότη «πίσω από τον οποίο» ενδεχομένως καλύπτονται και άλλα πολιτικά πρόσωπα-αξιολογούνται ήδη από τις δικαστικές αρχές προκειμένου να προχωρήσουν στα επόμενα βήματα, σε μια προσπάθεια να εντοπιστούν τυχόν αποδέκτες μαύρου πολιτικού χρήματος. Ωστόσο η αξιοποίηση τους, σύμφωνα με πληροφορίες, δεν είναι άμεση και προϋποθέτει χρόνο.

Κατηγορητήριο

Πέραν όμως από τη Siemens, η Υπηρεσία Ειδικών Ελέγχων «ξεσκονίζει» λογαριασμούς του Τάσου Μαντέλη και της συζύγου του, ενώ σε βάθος έλεγχος στην περιουσία του γίνεται και από την Επιτροπή, αρμόδια για το ξέπλυμα μαύρου χρήματος. Επίσης, με εντολή του επικεφαλής της Επιτροπής, αντιεπαγγελά του Αρείου Πάγου κ. Στυλ. Γκρόζου, ήδη δεσμεύτηκε λογαριασμός στην Alpha Bank.

Ο λογαριασμός αυτός ανήκε στον επιχειρηματία Γ. Τσουγκράνη, αλλά σύμφωνα με πληροφορίες, η Επιτροπή για το ξέπλυμα διαθέτει σημαντικά στοιχεία που οδηγούν στο συμπέρασμα ότι και αυτός ο λογαριασμός «στεγάζει» χρήμα από τα «μαύρα ταμεία», συνολικού ποσού περίπου 170.000 ευρώ. Η κίνηση του λογαριασμού διαβίβαστηκε ήδη στην ανακρίτρια η οποία συντάσσει το κατηγορητήριο κατά του Τάσου Μαντέλη και του φίλου του Γ. Τσουγκράνη, ο οποίος τον διευκόλυνε στο άνοιγμα του λογαριασμού στο εξωτερικό. Πάντως, η δίωξη Μαντέλη έχει προκαλέσει και αντιδράσεις σε νομικούς και ποινικολόγους, που εκφράζουν την άποψη πως τα αδικήματά του έχουν παραγραφεί και δεν μπορεί να διωχθεί ως «απλό πολίτης».

Για όλα τα θέματα που σχετίζονται πάντως με τη δίωξη του, θα αποφανθεί εντός 15 ημερών το αρμόδιο δικαστικό συμβούλιο, όπου και θα κληθεί να παραστεί ο κ. Μαντέλης.

Από τον ΟΤΕ και τα ΕΛΤΑ, στο Επικρατείας του Σημίτη

Του **ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ ΖΟΥΛΑ**

Από μια ειρωνεία της τύχης πλκντρολόγησα στο Ιντερνετ τη διεύθυνση www.madellis.gr. Και απεδείχθη ειρωνεία, διότι η συγκεκριμένη ιστοσελίδα δεν είναι κατοχυρωμένη από το πιο συζητημένο πρόσωπο της εβδομάδας, αλλά από έναν συνεπαύνημο του κ. Τάσου Μαντέλη. Τι επαγγέλλεται ο ίσως μακρινός συγγενής του; «Μεταφορές και μετακομίσεις» με σλόγκαν «κάντε την ασφαλή επιλογή, στη σωστή τιμή»!

Το αν η δημόσια ομολογία του κ. Μαντέλη ότι «επικορηγέθηκε» με 450.000 μάρκα από τη Siemens ήταν μια ασφαλής επιλογή, μένει βέβαια να αποδειχθεί. Μια σύντομη ωστόσο αναδρομή στην περίπτωση του πρώην υπουργού είναι άκρως διδακτική. Διότι αποδεικνύει το πόσο δυσερμάνευτη είναι η οσιωπή με την οποία αντιμετωπίσαν ακόμη και παλαιότεροι βουλευτές του ΠΑΣΟΚ την ομολογία Μαντέλη, μηδὲ εξαιρουμένων σημερινών υπουργών...

Αρκεί η υπόμνηση μιας δήλωσης που έγινε στις 30 Αυγούστου του 1997: «Ορισμένοι εκλαμβάνουν την παρουσία μου στο υπουργείο Μεταφορών

ως εμπόδιο στην ελεύθερη άσκηση των παιγνίων τους». Ξέρετε σε ποιον ανήκει; Στο σημερινό υπ. Δικαιοσύνης και τότε Μεταφορών κ. Χάρη Καστανίδη ο οποίος –προς τιμὴν του– υπέβαλε εκείνη την ημέρα την παραιτήσή του στον πρωθυπουργό Κώστα Σημίτη υπονοώντας σαφώς ότι δεχόταν αφο-

Στα μέσα της δεκαετίας του '80 τα πρώτα δείγματα γραφής της «ιδιάζουσας» σχέσης του με τη Siemens.

ρτες πιέσεις για να υπογράψει «ασύμφωρες» για το δημόσιο συμφέρον συμβάσεις με τη Siemens. «Το εγχείρημα να αναδιοργανώσεις το μέλλον», έγραφε στην παραιτήσή του ο κ. Καστανίδης, «προϋποθέτει στοιχειώδεις όρους λειτουργίας, οι οποίοι αν εκλείψουν κινδυνεύει το εγχείρημα... Πόσο πιο ευκρινώς να το πει;

Και ποιος ανέλαβε τη θέση του; Σωστά μαντέψατε! Ο κ. Τάσος Μαντέλης. Ο οποίος λίγο αργότερα, τον Δεκέμβριο του 1997 υπέγραψε αυτό που είχε αρνηθεί ο κ. Καστανίδης. Δηλαδή την α-

Το ιστορικό της υπόθεσης SIEMENS

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

Ποιος «έδειξε» τελικά τον Μαντέλη;

Ο πάλαι ποτέ ισχυρός άντρας της Siemens κ. Μιχάλης Χριστοφοράκος ήταν παρών στην υπογραφή της σύμβασης 8002.

Όταν στις 18 Ιουνίου του 2008, ο υπογράφων ανέφερε για χορηγία σε υπουργό που είχε την πολιτική ευθύνη για τη σύμβαση «8002» του ΟΤΕ, ύψους 10 εκατ. μάρκων, ο κ. Μαντέλης διέψευσε τη σχέση με τον συγκεκριμένο λογαριασμό. Στην κατάθεσή του στην Εξεταστική Επιτροπή της Βουλής παραδέχθηκε την ύπαρξη του λογαριασμού στην Canadian Imperial Bank of Commerce, αλλά αποκάλυψε «ψευδή» τον ισχυρισμό ότι είχε σχέση με τη γερμανική εταιρεία πριν από την κατάθεση του ποσού των 200.000 μάρκων τον Νοέμβριο του 1998.

Στο έγγραφο Καραβέλλα για τη διανομή των μίζων του Ιανουαρίου του 1998 δεν υπάρχει καταγραφή για πληρωμή σε πολιτικά πρόσωπα. Ο Χανς Βάλτερ Μπερνούσι, ο οποίος διαχειριζόταν τις πληρωμές σε υψηλότερα πρόσωπα (από τη μητρική εταιρεία), έχει διευκρινίσει στην πρώτη κατάθεσή του στην κ. Μπόιμλερ-Χεολ ότι ο γενικός διευθυντής της εταιρείας ήταν υπεύθυνος για τις πληρωμές στην «κορυφή» του ΟΤΕ και στο τμήμα τε-

λεπικοινωνιών (σ.σ. πρώτα ο κ. Ηλίας Γεωργίου με τον κ. Χρ. Καραβέλλα και στη συνέχεια ο κ. Π. Μαιριδής είχαν την ευθύνη για τις πληρωμές μέσα στον ΟΤΕ).

Ο κ. Μαντέλης θεωρεί ότι στον κύκλο αυτών των προσώπων (εντεταλμένοι υπάλληλοι της μητρικής, Έλληνες, στελέχη της θυγατρικής εταιρείας) θα πρέπει να αναζητηθεί ο πληροφοριοδότης, αλλά και πιθανό ο ωφελημένος από την εκταμίευση. Διότι με το όνομά του «νομιμοποιήθηκε» για τα στελέχη αυτά αρχικά η απαίτηση και στη συνέχεια η καταβολή της μίζας.

Από αυτό το «κάδρο» ο κ. Μαιριδής πρέπει να εξαφανιστεί, καθώς στον χρονικό σημείο της καταβολής των χρημάτων δεν είχε αναλάβει καν τα καθήκοντά του. Με τους άλλους πράγματα είναι πιο πολύπλοκα. Ο κ. Χριστοφοράκος ήταν σε μια μεταβατική περίοδο και σύμφωνα με τις καταθέσεις του τόσο στην Δεβενοίσε όσο και στη Γερμανίδα εισαγγελέα Μπόιμλερ-Χεολ, κατά την οποία ο πρώην εργοδότης του του απαγόρευε να ασχοληθεί με τις τε-

Τα «ορφανά» 10 εκατ. ευρώ

Αν έστω και με καθυστέρηση ετών επιβεβαιώθηκε πλήρως «πραγματικός» κάτοχος του πολυσυζητημένου λογαριασμού σε Ελβετική τράπεζα, με την κωδική ονομασία «A.ROCOS», ήταν ο πρώην υπουργός Τάσος Μαντέλης, δεν συμβαίνει το ίδιο με άλλους λογαριασμούς που διερευνούνται από τις δικαστικές αρχές.

Ο συγκεκριμένος λογαριασμός μπήκε στο μικροσκόπιο των ερευνών, όταν βρέθηκε ένα ασήμαντο, αρχικά, σημείωμα, όπου αναγράφονταν η κωδική του ονομασία και το οποίο, μετά γραφολογική εξέταση, αποδόθηκε σε στενό συνεργάτη του πρώην υπουργού, τον κ. Αριστείδη Μαντά. Κάτι που ο ίδιος αρνείται.

Ωστόσο, δεν έχουν ακόμα αποκαλυφθεί κάτοχοι καθώς και παραλίπτες ποσών που διακινήθηκαν από άλλους λογαριασμούς, όπως η παράδειγμα, όπως στην ίδια τράπεζα (Dresdner) με ποσό περί τα 850.000 ευρώ, για τον οποίο δεν έχει εντοπιστεί ούτε κάτοχος ούτε αποδέκτης. Αίτηση, επίσης, προέκυψε η αποστροφή του Τάσου Μαντέλη στην Εξεταστική, όταν έκανε λόγο για άλλο λογαριασμό, με 10 εκατ. ευρώ, για τον οποίο είπε «ότι κάποιος επιχειρούσε να του τον φορτώσουν...».

Από τα μέχρι τώρα στοιχεία της ογκωδύστατης δικαστικής που έχουν στα χέρια τους οι ελληνικές δικαστικές αρχές, ποσό ανάλογο με εκείνο για το οποίο έκανε λόγο ο Τάσος Μαντέλης δεν έχει εντοπιστεί σε λογαριασμό από τον οποίο διακινήθηκε «μαύρο χρήμα» και φυσικά άγνωστος παραμένει και ο αποδέκτης ή οι αποδέκτες του μεγάλου αυτού ποσού.

ΙΩΑΝΝΑ ΜΑΝΔΡΟΥ

Ο πρώην υπουργός, Τάσος Μαντέλης. ενώπιον της Εξεταστικής Επιτροπής για τη Siemens.

νάθεση έργων ύψους 372,7 δισ. δρχ. στην Intracom και τη Siemens. Όλας «τυχαιώς» δε, από τον Ιανουάριο του 1998 (δηλαδή τότε που φέρεται να «επικορηγέθηκε» ο κ. Μαντέλης) η χώρα μας ήταν υποχρεωμένη (από την

Ε.Ε.) να διεξάγει διεθνείς διαγωνισμούς για ανάλογα έργα. Εξ ου και η εσπευσμένη υπογραφή Μαντέλη και το κλείσιμο της συμφωνίας από την κυβέρνηση Σημίτη είχε επικριθεί εντονότατα από τον αντιπολιτευόμενο Τύπο...

Εκπληξη όμως δεν συγκοιρείται και σε όσους εκφράζοντας την απορία «πώς να το έκανε αυτό ο Τάσος;» εμφάνισαν τον κ. Μαντέλη ως πολιτικό «παρθενογένεση». Χρειάζεται και εδώ μια υπόμνηση: Η πρώτη φορά που η Δικαιοσύνη επικείμενη να διερευνήσει τις καταγγελλόμενες ως ύποπτες συμβάσεις του ΟΤΕ ήταν τον Ιανουάριο του 1992. Ο τότε 7ος τακτικός ανακριτής κ. Νεκτάριος Βαζαίος είχε, μάλιστα, ασκήσει και ποινή δίωξη εναντίον τεσσάρων στελεχών της διοίκησης του ΟΤΕ. Ποιός ήταν επικεφαλής του οργανισμού την ελεγχόμενη περίοδο; Και πάλι σωστά μαντέψατε. Ο κ. Τάσος Μαντέλης ο οποίος ως πρόεδρος του ΟΤΕ την τρίτη 1985-88 είχε κατηγορηθεί από κοινού με τους κ. Μήνη, Κιουλάκη και Τόμπρα, αλλά εντέλει όλοι απηλλάγησαν με βούλευμα του Εφετείου τον Οκτώβριο του 1993.

Την περίοδο που πρωτοκατηγορήθηκε ο κ. Μαντέλης -δηλαδή στα μέσα της δεκαετίας του '80- είναι μάλλον προφανές ότι άρχισε η «ιδιάζουσα» σχέση του με τη Seimens. Είναι επομένως απορίας άξιον το πώς αντί να απομακρυνθεί από τους εκάστοτε πολιτικούς του προϊστάμε-

νους, διαρκώς ελάμβανε ακόμη πιο «υπεύθυνες» θέσεις. Από τον ΟΤΕ «μετακόμισε» στα ΕΛΤΑ (1988-89), το 1993 ανέλαβε γ.γ του υπουργείου Βιομηχανίας (επί υπουργίας Σημίτη), ενώ όταν ο τελευταίος έγινε πρωθυπουργός του εμπιστεύθηκε όχι μόνον το υπουργείο Εσωτερικών και το υπουργείο Μεταφορών, αλλά τον έκανε για λίγο γραμματέα της κυβέρνησής του!

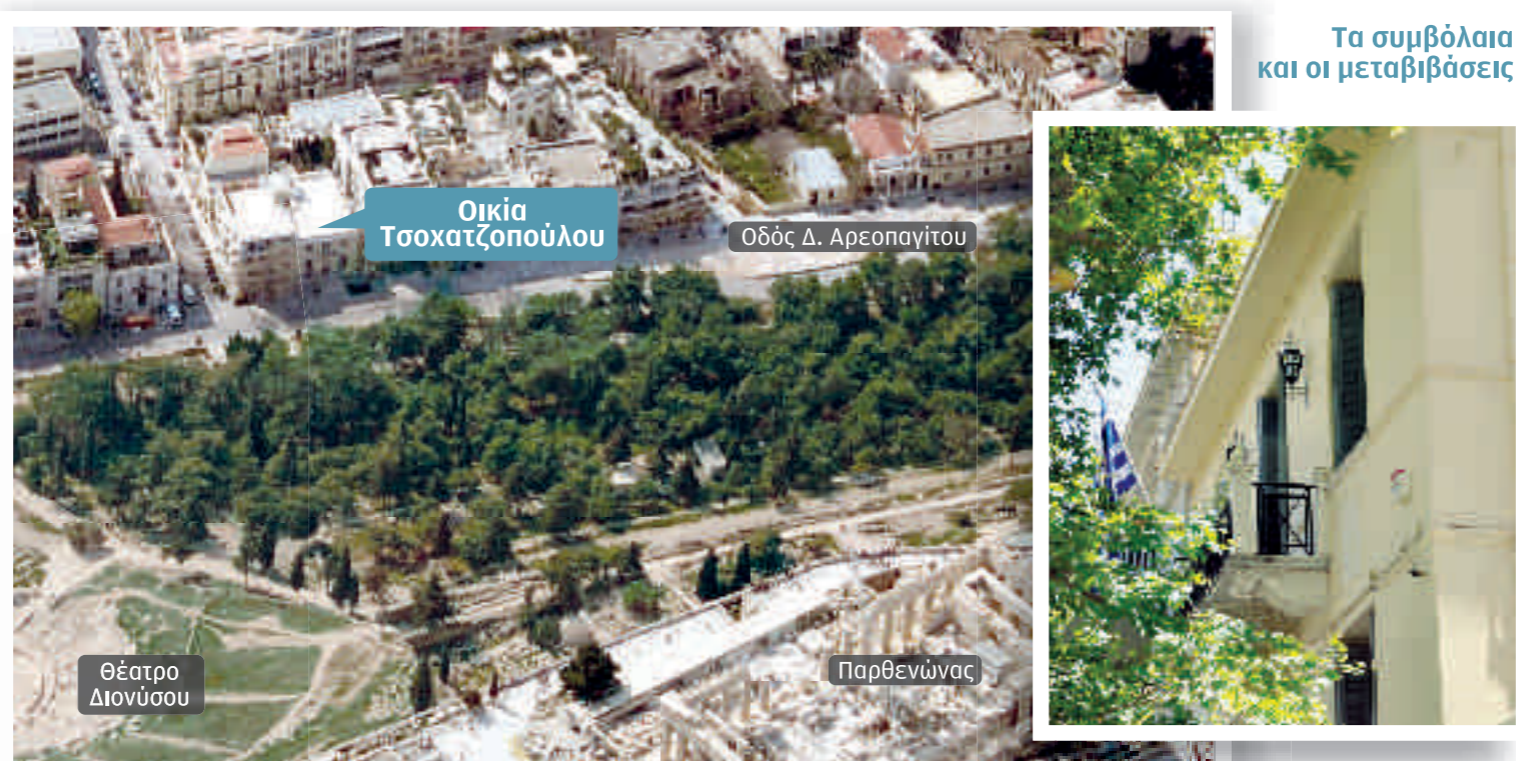
Ενδεικτικό είναι επίσης ότι στις εκλογές του 1996 ο κ. Σημίτης τον τίμησε τοποθετώντας τον στο ψηφροδέλτιο Επικρατείας, ενώ ακόμη και η αποδοκιμασία του κ. Σημίτη έναντι των θρυλούμενων «έργων» του κ. Μαντέλη δεν έγινε με κάποια απομηνιότητα, αλλά με τη μη τοποθέτησή του στις κυβερνήσεις μετά το 2000...

Στα αξιοσημείωτα, τέλος, του «επικορηγόμενου» πρώην πολιτικού δεν πρέπει να παραλείψει ότι και τα δύο παιδιά του (χάρη και των οποίων υπονόησε ότι απεδέχθη την προσφορά της Siemens) εργάζονται στον τομέα των τηλεπικοινωνιών. Η θυγατέρα του στον γερμανικών πλέον συμφερόντων ΟΤΕ και ο γιος του στην Κύπρο για την... -και πάλι σωστά μαντέψατε- Siemens!

ΔΕΥΤΕΡΗ ΣΕΛΙΔΑ	ΠΟΛΙΤΙΚΗ	ΘΕΜΑ	ΕΠΙΚΑΙΡΟΤΗΤΑ	ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΑ	ΚΟΣΜΟΣ	ΤΑΣΕΙΣ	ΓΝΩΜΕΣ
----------------	----------	------	--------------	------------	--------	--------	--------

Η υπουργική πορεία του

1981 - 1985	Υπουργός Δημοσίων Έργων
1985 - 1987	Υπουργός Προεδρίας της Κυβέρνησης
1987 - 1989	Υπουργός Εσωτερικών
1989 - 1990	Υπουργός Μεταφορών και Επικοινωνιών
1993 - 1995	Υπουργός Εσωτερικών
1996 - 2000	Υπουργός Εθνικής Άμυνας
2001 - 2004	Υπουργός Ανάπτυξης

Τα συμβόλαια και οι μεταβιβάσεις

29/11/1999

(αρ. συμβολίου 4.915)
Ο συνταξιούχος του ΙΚΑ Νικόλαος Αντωνόπουλος πουλάει την κατοικία στην TORCASO INVESTMENTS LIMITED με έδρα την Λευκοσία για 300 εκατομμύρια δραχμές με την επιταγή 0063904-4 του κεντρικού καταστήματος της Τράπεζας Κύπρου στην Αθήνα.

29/1/2001

(αρ. συμβ. 61.421)
Η TORCASO INVESTMENTS LTD με έδρα τη Λευκοσία πουλάει στην Nobilis International LLC με έδρα Wyoming, USA για 136 εκατομμύρια δραχμές την κατοικία, τα οποία λαμβάνει η TORCASO προ του συμβολαίου.

16/4/2010

(αρ. συμβ. 15.867)
Η Nobilis International LLC με έδρα Wyoming, USA πουλάει στη συγγραφέα Βασιλική Σταμάτη του Δημητρίου και της Γεωργίας για 1.100.000 ευρώ την κατοικία, από τα οποία 450 χιλιάδες έχουν καταβληθεί μετρητά κατά την τελευταία τριετία και 650 χιλιάδες θα καλυφθούν από δάνειο από τη Eurobank Ergasias.

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

Η οικία Τσοχατζοπούλου στην Αρεοπαγίτου

Πώς μεταγράφηκε από offshore εταιρεία στη σύζυγο του πρώην υπουργού τρεις μέρες πριν από την ψήφιση του φορολογικού νομοσχεδίου

Τρεις ημέρες πριν από την ψήφιση στη Βουλή του νόμου 3842/2010 «περί αποκτάσεως της φορολογικής Δικαιοσύνης και αντιμετώπισης της φοροδιαφυγής», που ανάμεσα στα άλλα πενταπλασιάζει τη φορολογία ακινήτων που ανήκουν σε εξωχώριες (offshore) εταιρείες, η κατοικία του πρώην υπουργού του ΠΑΣΟΚ Ακη Τσοχατζοπούλου μεταγράφεται από offshore εταιρεία στη σύζυγό του, Βίκυ Σταμάτη, για πάνω από ένα εκατομμύριο ευρώ.

Η διατριπτέα τριώροφη πολυκατοικία, στο κρόμα της ώρας, στέκει για πάνω από 60 χρόνια στην καρδιά ενός από τους πιο ακριβούς πεζοδρόμους της Ευρώπης – στην οδό Διονυσίου Αρεοπαγίτου. Ένα σπίτι στον δρόμο αυτό, σαν αυτό στον αριθμό 33 που βρέθηκε στην ιδιοκτησία της συζύγου του κ. Τσοχατζοπούλου με το

συμβόλαιο υπ. αριθμ. 15867, έχει μια από τις υψηλότερες αντικειμενικές αξίες που μπορεί να συναντήσει κανείς σε αυτήν τη χώρα: είναι η δεύτερη υψηλότερη αντικειμενική αξία στο κέντρο της Αθήνας, 7.000 ευρώ/τ.μ.

Με θέα την Ακρόπολη

Από το μαρμαρίνο μπαλκόνι του δεύτερου ορόφου, όπου ζει τα τελευταία χρόνια ο πρώην υπουργός του ΠΑΣΟΚ Ακης Τσοχατζοπούλος, βλέπει σχεδόν στην ευθεία, το νότιο κομμάτι της Ακρόπολης, ενώ τις καλοκαιρινές νύχτες είναι σίγουρο ότι ακούει τις μελωδίες που αντηχούν μια ανάσα πιο πέρα, στο Ωδείο Ηρώδου του Αττικού.

Στο εσωτερικό, ο πρώην υπουργός απολαμβάνει την άνεση 209 τ.μ. της κύριας κατοικίας, που περιλαμβάνουν –σύμφωνα με το συμβόλαιο στον τόμο 4248 του υποθηκοφυλακείου Αθη-

νών– ένα σαλόνι, πέντε κύρια δωμάτια, μια κουζίνα, ένα λουτρό, το αποχωρητήριο των ξένων, μία αποθήκη, διάδρομο και φυσικά χώρο υποδοχής.

Όμως, ούτε η καλή διάθεση που μάλων– ένα σαλόνι, πέντε κύρια δωμάτια, μια κουζίνα, ένα λουτρό, το αποχωρητήριο των ξένων, μία αποθήκη, διάδρομο και φυσικά χώρο υποδοχής. Όμως, ούτε η καλή διάθεση που μάλων– ένα σαλόνι, πέντε κύρια δωμάτια, μια κουζίνα, ένα λουτρό, το αποχωρητήριο των ξένων, μία αποθήκη, διάδρομο και φυσικά χώρο υποδοχής. Όμως, ούτε η καλή διάθεση που μάλων– ένα σαλόνι, πέντε κύρια δωμάτια, μια κουζίνα, ένα λουτρό, το αποχωρητήριο των ξένων, μία αποθήκη, διάδρομο και φυσικά χώρο υποδοχής.

λον προκαλεί η καθημερινή απόλαυση της ειδυλλιακής θέας του Ιερού Βράχου ούτε και τα επιπλέον 202,21 τ.μ. του δώματος και τα 209,69 τ.μ. του υπογείου

με τις 8 αποθήκες και τον φωταγωγό, ήταν ικανά να συγκρατήσουν τη δυσμενέσκεια του κ. Τσοχατζοπούλου το 2007, όταν δημοσίευμα εφημερίδας τον έφερε να έχει προβεί στην αγορά της εν λόγω κατοικίας. Τότε ο κ. Τσοχατζοπούλος υποστήριξε ότι την κατοικία αυτή την εννοεί. Αν αυτό ισχύει, τότε θα έπρεπε να τη νοικιάζει από την offshore εταιρεία Nobilis International LLC, που εδρεύει στην πόλη Cheyenne της πολιτείας Γουαϊόνιγκ των ΗΠΑ, η οποία διέθετε τους τίτλους από την Λανουάρη του 2001 μέχρι τη μεταβίβαση στη σύζυγό του. Μάλιστα, τα αμερικανικά αρχεία δείχνουν ότι, παρόλο που η offshore Nobilis είχε αγοράσει την τωρινή κατοικία του πρώην υπουργού προς 136 εκατομμύρια δραχμές, πλήρωνε κατά μέσον όρο φόρους ύψους μόνο 64 δολαρίων τον χρόνο!

Η μεγάλη έκπιληξη, όμως, βρίσκεται

στον αμέσως προηγούμενο ιδιοκτήτη, που όχι μόνον είχε αγοράσει την τωρινή κατοικία του κ. Τσοχατζοπούλου στη διπλάσια τιμή μόλις δύο χρόνια πριν –ήτοι 300 εκατομμύρια δραχμές το 1999–, αλλά βρέθηκε και υπόλογος στην Εξεταστική Επιτροπή της Βουλής για το σκάνδαλο του Βατοπέδιου! Ο ιδιοκτήτης δεν ήταν άλλος από την εταιρεία TORCASO Investments Ltd, που βρέθηκε στη δίνη του κυκλώνα επειδή πούλησε το 2007 δύο ακίνητα στη Μονή Βατοπέδου. Στην έρευνα που ακολουθήσε, η TORCASO εμφανίστηκε ξαφνικά –κατά δήλωσή του ίδιου– να ανήκει από το 2006 στον Βορειοελλαδίτη επιχειρηματία κ. Σαχπατζίδη.

Όσο για το αν Σαχπατζίδης και Τσοχατζοπούλος γνωρίζονται; Δημοσιεύματα αναφέρουν ότι η γνωριμία τους πάει πολύ πιο πίσω από τις ημέρες που η TORCASO αγόραζε τη σημερινή κα-

τοικία του πρώην υπουργού. Όποιο και αν είναι το πραγματικό φυσικό πρόσωπο πίσω από τις εταιρείες TORCASO και Nobilis, στα τέλη του περασμένου μήνα, η επιθυμία της συζύγου του κ. Τσοχατζοπούλου να αγοράσει το σπίτι αυτό φαίνεται πως ήταν μεγάλη. Για χάρη του, παρόλο που είχε ήδη πληρώσει μετρητά 450 χιλιάδες ευρώ στην offshore Nobilis και επρόκειτο να πάρει δάνειο για μόνο 650 χιλιάδες ευρώ, η συγγραφέας κ. Βίκυ Σταμάτη παίρνει την ημέρα της ψήφισσης του νομοσχεδίου, που αφορά τη φορολόγηση offshore εταιρειών, δύο δάνεια συνολικού ύψους ενός εκατομμυρίου εκατό χιλιάδων ευρώ. Έτσι καταφέρνει να αποκτήσει –από μία offshore– ένα «πλάτ», που όπως λένε στην «Κ» ειδικοί στον χώρο των ακινήτων, ενδέχεται να έχει εμπορική αξία πολλές, πολλές φορές πολλαπλάσια.

Το κύμα σκανδαλολογίας απειλεί πλέον το ευάλωτο πολιτικό σκηνικό

Της **ΕΛΛΗΣ ΤΡΙΑΝΤΑΦΥΛΛΟΥ**

Μεγάλες αναταράξεις στο σύνολο του πολιτικού φάσματος προκαλεί η κυνική ομολογία του Γ. Μαντέλη ότι χρηματίστηκε από τη Siemens, με την οποία ως αρμόδιος υπουργός είχε υπογράψει κολοσσιαίες συμβάσεις. Αποδεδειγμένα και της εξαιρετικά επιβλαβούς συγκυρίας, η παραπάνω εξέλιξη ισχυροποιεί το γενικευμένο κοινωνικό αίτημα για απόδοση ευθυνών. Δεν είναι λίγοι, ωστόσο, εκείνοι που φοβούνται ότι το κύμα σκανδαλολογίας απειλεί να σαρώσει το ήδη ευάλωτο πολιτικό σκηνικό, με απρόβλεπτες συνέπειες για τη χώρα, η οποία σημειωτέον βρίσκεται αντιμέτωπη με το κρισιμότερο στοίχημα στη σύγχρονη ιστορία της.

Ο πρωθυπουργός Γ. Παπανδρέου εμ-

Το σκάνδαλο της Siemens ρίχνει βαριά τη σκιά του στην πολιτική σκηνή του τόπου.

μένο, ότι μεταξύ των προσώπων που στο πολιτικό παρασκήνιο φέρονται ως εμπλεκόμενα στην υπόθεση περιλαμβάνονται και σημαίνοντα στελέχη της γαλάζιας παράταξης, είναι μάλλον προφανές ότι ο κ. Σαμαράς δράττεται της ευκαιρίας και για ένα εσωτερικό ξεκαθάρισμα. Το τελευταίο ενισχύεται και από την ταυτόχρονη κίνηση του αρχηγού της Ν.Δ. να βάλει αιφνίδια στο κάδρο τον κ. Αρ. Παυλιδίδη, που προσφάτως έχει διαγράψει, αλλά και τους κ. Γ. Βουλγαράκη και Θ. Ρουσόπουλο, πριν καν η Εξεταστική Επιτροπή της Βουλής αποφανθεί για την ενόχη τους ή μη.

Για τους συνομιλητές του είναι σαφές ότι ο κ. Σαμαράς αποφασίζει να το γενικότερο κλίμα στην κοινωνία. Γι' αυτό και επικαίρησε να συσπειρώσει το

Ο Αντ. Σαμαράς εκλαμβάνει τη συγκυρία ως μία ευκαιρία για ξεκαθάρισμα του τοπίου στο εσωτερικό της Νέας Δημοκρατίας.

κόμμα του εν όψει των σημερινών εσωκομματικών εκλογών, του τακτικού συνεδρίου του Ιουνίου, αλλά και υπό τον φόβο ραγδαίων πολιτικών εξελίξεων πριν από τον χειμώνα, τις οποίες ο ίδιος ουδώς αποκλείει. Το λεπτό σημείο στην υπόθεση συνδέεται με την εκτίμηση αρκετών βουλευτών της Ν.Δ., οι οποίοι θεωρούν ότι, αν το αίτημα για κλήτευση του Κ. Σημίτη γίνει αποδεκτό από την κυβερνητική πλειοψηφία, τότε αυτό θα οδηγήσει και στην κλήτευση του πρώην πρωθυπουργού Κ. Καραμανλή είτε για την υπόθεση της Μονής Βατοπέδου είτε και της Siemens. Δεν είναι τυχαίο ότι με τη γνωστοποίηση της απόφασης του κ. Σαμαρά την Παρασκευή το μεσημέρι, στο ενδονοημοκρατικό παρασκήνιο διακινήθηκαν αιχμηρά σχόλια εναντίον του αρχηγού της Ν.Δ. από βουλευτές που διατηρούν ανοιχτό διάλογο επικοινωνίας με τον κ. Καραμανλή. «Όταν η επικαιρότητα μονοπωλείται από τον χρηματισμό Μαντέλη, εμείς κοιτάζουμε τον αραλόμας», σχολίαζε δεικτικά συνομιλητής του πρώην πρωθυπουργού. «Όλα στο φως και για όλους, όσο ψηλά κι αν βρισκόνται», απαντούσαν βουλευτές του κλίματος Σαμαρά, επεμβαίνοντας ότι για τον αρχηγό της Ν.Δ. εκλαμβάνεται ως μονόδρομος η αποκοπή από το κυβερνητικό παρελθόν της παράταξης.

Μαρτυρίες για το Βατοπέδι που «δείχνουν» υπουργούς

Στην ειρήνη ανακρίτρια Ειρήνη Καλού

ΣΤΕΦΑΝΟΣ ΜΑΓΙΟΠΟΥΛΟΣ

Μέλος του Δ.Σ. της Κτηματικής Υπηρεσίας Δημοσίου

«Ο πρόεδρος της ΚΕΔ δεν θα έπαιρνε ποτέ μόνος του την απόφαση να ανταλλάξει το ολυμπιακό ακίνητο. Πάνω από αυτόν ήταν όλη η ιεραρχία της τότε κυβέρνησης. Όλα ήταν εντολές που εκτελούσαμε».

ΣΩΤΗΡΙΟΣ ΓΚΑΖΟΥΚΑΣ

Δικηγόρος της Κτηματικής Υπηρεσίας του Δημοσίου

«Τότε ενοπιεύουν υπουργός στην ΚΕΔ ήταν ο κ. Δούκας και στο υπουργείο Γεωργίας οι κ. Μπισαϊάκος και Κοντός και δεν θυμάμαι ποιος άλλος. Οι συγκεκριμένοι με τις αποφάσεις τους έδωσαν εντολή στην ΚΕΔ να γίνουν οι ανταλλαγές».

ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΟΣ ΜΠΟΤΣΙΟΣ

Νομικός σύμβουλος του κράτους, κατηγορούμενος στην υπόθεση

«Ήταν προεπιλεγμένη πολιτική απόφαση της κυβέρνησης η ανταλλαγή. Ο υπουργός δεχόταν άνωθεν πιέσεις. Προφανώς από πολιτικά πρόσωπα που ιεραρχικά ήταν πάνω απ' αυτόν και είχαν μεγαλύτερη εξουσία από τον υπουργό, και ως μην είναι ιεραρχικά ανώτεροί του».

ΜΑΡΙΑ ΚΕΛΕΜΕΝΗ

Διευθύντρια Πολιτικής Γης στο υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης

«Δεν είναι σύνθηρες να ακολουθείται τέτοια διαδικασία σε τόσο σοβαρές υποθέσεις, που διαρκούν, όπως οι εν λόγω ανταλλαγές. Είναι εντελώς ανορθόδοξο και αντιπληροκρατικό».

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

Ωρα πρώην υπουργών για Βατοπέδιο

Της **ΙΩΑΝΝΑΣ ΜΑΝΔΡΟΥ**

Στον πρόβλημα της προανακριτικής επιτροπής και με τις δικαστικές διαδικασίες να κατατεθεί το στάδιο των απολογιών εμπλεκόμενων, η υπόθεση του Βατοπέδιου κινείται σε τροχιά αναζήτησης και καταλογισμού ευθυνών και σε πρώην υπουργούς.

Η ολοκλήρωση των εργασιών της Εξεταστικής Επιτροπής –μεθαύριο Τρίτη αναμένεται να κατατεθεί το πόρισμα της κυβερνητικής πλειοψηφίας– αλλά και τα νέα δεδομένα που προκύπτουν από την πρόσφατη διερεύνηση της υπόθεσης, εκτινάξαν το θερμόμετρο της πολιτικής αντιπαράθεσης, ενισχύοντας παράλληλα τα επιβαρυντικά στοιχεία για ορισμένους πρώην υπουργούς, που χειρίστηκαν κρίσιμες πιυχές της υπόθεσης.

Τόσο οι αποκαλύψεις της Σταματίας Μαντέλη, πρώην υψηλόβαθμης υπάλληλου του υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης, η οποία έκανε λόγο για εμπλοκή στην υπόθεση συγκεκριμένων υπουργών, όσο και οι καταθέσεις στη Δικαιοσύνη δεκάδων άλλων υπερενοημοκρατικό παρασκήνιο διακινήθηκαν αιχμηρά σχόλια εναντίον του αρχηγού της Ν.Δ. από βουλευτές που διατηρούν ανοιχτό διάλογο επικοινωνίας με τον κ. Καραμανλή. «Όταν η επικαιρότητα μονοπωλείται από τον χρηματισμό Μαντέλη, εμείς κοιτάζουμε τον αραλόμας», σχολίαζε δεικτικά συνομιλητής του πρώην πρωθυπουργού. «Όλα στο φως και για όλους, όσο ψηλά κι αν βρισκόνται», απαντούσαν βουλευτές του κλίματος Σαμαρά, επεμβαίνοντας ότι για τον αρχηγό της Ν.Δ. εκλαμβάνεται ως μονόδρομος η αποκοπή από το κυβερνητικό παρελθόν της παράταξης.

Ονόματα πρώην υπουργών παρελαύνουν στις καταθέσεις κρατικών υπαλλήλων που μιλούν για παρεμβάσεις, για «προεπιλεγμένες αποφάσεις» και για ευθύνες κυβερνητικών παραγόντων, σε μια προσπάθεια να μην επιμυσηστούν μόνον αυτοί–ορισμένοι κατηγορούνται– τις ευθύνες για τις παράνομες ανταλλαγές. Δικαι-

Αλλάξαν τα δεδομένα οι καταθέσεις εμπλεκόμενων κρατικών υπαλλήλων που αναμένουν να αντιμετωπιστούν με ειδικά μετά τον πρόσφατο νόμο.

στικές πηγές, πάντως, απέδιδαν τις αποκαλύψεις των τελευταίων μηνών, ενόπιον της Δικαιοσύνης, (οι περισσότερες το τελευταίο δίμηνο), στο γεγονός ότι οι εμπλεκόμενοι κρατικοί λειτουργοί αναμένουν να αντιμετωπιστούν με ειδικά –καταγγέλλοντες πρώην υπουργούς...– μετά τον πρόσφατο νόμο που τους παρέχει σημαντικά ευεργετήματα.

Με ανοιχτή τη δικαστική διαδικασία και σε πλήρη εξέλιξη τις απολογίες των εμπλεκόμενων, το αίτημα για άρση του τηλεφωνικού απορρήτου που έχει υποβληθεί από τον Γιάννη Μαντζουράνη, συνάγορο της Σταματίας Μαντέλη, για τους μοναχό Αρσένιο, την αδελφή του πρώην υπουργού Ευ. Μπισαϊάκου και τον Γιάννη Αγγέλου, διευθυντή του γραφείου του τώως πρωθυπουργού, αποκτά πρόσθετη σημασία. Σε κάθε περίπτωση, οι δικαστικές αρχές αξιολογούν όλα εμπλεκόμενοι καταθέτουν στην ανάκριση για πρώην υπουργούς και κυβερνητικούς παράγοντες, λαμβάνοντας υπόψη μόνο εκείνα τα στοιχεία που αποδεικνύονται με έγγραφα ή επιβεβαιώνονται από άλλες πηγές. Και βέβαια το υλικό που συγκεντρώνεται καθημερινά από τη Δικαιοσύνη, αποστέλλεται στην Εξεταστική Επιτροπή, σχεδόν αυθημερόν,

όπως έχει ήδη συμβεί και με την απολογία της Σταματίας Μαντέλη, αλλά και του νομικού συμβούλου του κράτους Χριστόδουλου Μπότσιου που και εκείνος ομιλεί περί ευθυνών πρώην υπουργών.

Οι πρόσφατες αποκαλυπτικές μαρτυρίες ενώπιον της Δικαιοσύνης, αναμένεται σύμφωνα με πληροφορίες, να ενισχύσουν την πρόταση για σύσταση προανακριτικής επιτροπής για πρώην υπουργούς –Άρη, Φωτιάδη, Μπισαϊάκο, Κοντό, Δούκα και Ρουσόπουλο– που θα κατατεθεί την επόμενη εβδομάδα, ενώ αναμένονται με ενδιαφέρον οι κοινές προτάσεις, όπου υπάρχουν, των κομμάτων. Ωστόσο, εκείνο που αποκτά πρόσθετη πολιτική σημασία είναι η φόρμουλα πάνω στην οποία η κυβερνητική πλειοψηφία της Εξεταστικής, θα θεμελιώσει τη θέση της πως για τους πρώην υπουργούς δεν έχει επιέλθει παραγραφή, δρομολογώντας και τη σύσταση της προανακριτικής επιτροπής.

Όλες οι πληροφορίες κατατείνονται στην επιβεβαίωση του σεναρίου που λίσου που θα δοθεί για την παραγραφή θα είναι εκείνη που θα λαμβάνει υπόψη της ότι τον χρόνο τέλει της παρώντας πράξης ενόψει του υπουργού, αλλά τον «χρόνο ζημίας» του Δημοσίου.

Πάντως, σε ό,τι αφορά σε όσα έχουν κατατεθεί στη Δικαιοσύνη από εμπλεκόμενους και μάρτυρες για τον κ. Γιάννη Αγγέλου, που δεν είχε πολιτική ιδιότητα ούτε καλύπτεται από τον νόμο για την ευθύνη υπουργών, η ανακρίτρια κ. Ειρήνη Καλού, αναμένεται να τον ολέσει «για εφηγήσεις» μετά την ολοκλήρωση των απολογιών βασικών κατηγορουμένων.

ΔΕΥΤΕΡΗ ΣΕΛΙΔΑ	ΠΟΛΙΤΙΚΗ	ΘΕΜΑ	ΕΠΙΚΑΙΡΟΤΗΤΑ	ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΑ	ΚΟΣΜΟΣ	ΤΑΣΕΙΣ	ΓΝΩΜΕΣ
----------------	----------	-------------	--------------	------------	--------	--------	--------

130 εκατ. ευρώ χρωστούν ΠΑΣΟΚ - Ν.Δ.

Προεισπράττοντας –μέσω τραπεζικών δανείων– την κρατική χρηματοδότηση έως και το 2016, ομολογούν ότι έχουν ήδη πτωχεύσει

Της **ΦΩΤΕΙΝΗΣ ΚΑΛΛΙΡΗ**

Αποτυχημένοι διαχειριστές στα του «οίκου τους» αποδεικνύονται τα δύο μεγάλα κόμματα εξουσίας. Δεν είναι τυχαίο ότι έχουν ήδη «προεισπράξει» την κρατική χρηματοδότηση που δικαιούνται έως και το 2016, μέσω τραπεζικών δανείων, βάζοντας ουσιαστικά ως ενέχυρο τα ποσά που «έχουν λαμβάνειν» από τον κρατικό προϋπολογισμό. Το αποτέλεσμα; Χρωστούν σήμερα σε τράπεζες περί τα 130 εκατ. ευρώ!

Επί της ουσίας, συνολογούν ότι... έχουν «πτωχεύσει», ενώ με την εναλλακτική επιλογή του δανεισμού –πολλών εκατομμυρίων ευρώ– ως τρόπο «επιβίωσης», αντί της μείωσης των λει-

Ανοίγει το κεφάλαιο «πολιτικό χρήμα και διαφάνεια» υπό το βάρος των εξελίξεων στο σκάνδαλο της Siemens.

τουρικών δαπανών τους, αυτό που κάνουν είναι να δίνουν το κακό παράδειγμα. Όπως είναι φυσικό, υπό αυτές τις συνθήκες και υπό το βάρος των ραγδαίων εξελίξεων στο σκάνδαλο της Siemens, ανοίγει και πάλι το κεφάλαιο «πολιτικό χρήμα και διαφάνεια».

Η λογική να θεωρακιστεί το πολιτικό σύστημα για να αντιμετωπίσει φαινόμενα διαπλοκής πολιτικών και επιχειρηματικών συμφερόντων, συζητήθηκε έντονα κατά τη διάρκεια της τελευταίας συνταγματικής αναθεώρησης, χωρίς, ωστόσο, να προχωρήσει η θεσμοθέτηση της κρατικής επιχορήγησης, ως μόνος πηγής χρηματοδότησης κομμάτων. Με το ισχύον νομοθετικό πλαίσιο για τη χρηματοδότηση, τον έλεγχο των οικονομικών των κομμάτων και των υποψήφιων βουλευτών, τίθενται απαγορεύσεις, προϋποθέσεις, πλαφόν και όρια εκλογικών δαπανών. Απαγορεύεται η χρηματοδότηση των κομμάτων από νομικά πρόσωπα, αλλά επιτρέπονται μικρές χορηγίες από ιδιώτες (μέχρι 15.000 ευρώ), όπως και η χρηματοδότηση από νομικά πρόσωπα ιδιωτικού δικαίου, που ανήκουν αποδεδειγμένα σε... πολιτικό κόμμα! Ποσα κόμματα, ό-

140

εκατ. ευρώ
εκταμιεύθηκαν για
τα κόμματα το
2009

37,1

εκατ. ευρώ θα
λάβουν –λόγω
κρίσης– για το
2010

7,2

δισ. ευρώ για
προεκλογικές
δαπάνες (κόμματα
- υποψήφιοι)
τα τελευταία
20 χρόνια

2

χρόνια φυλάκιση
και 30.000 ευρώ
πρόστιμο
προβλέπεται
σε περίπτωση
παράνομης
χρηματοδότησης

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

μως, έχουν ΝΠΙΔ στην κυριότητά τους;

Σύμφωνα με τον ν. 3023/2002, σε περίπτωση παράνομης χρηματοδότησης κομμάτων ή υποψηφίων βουλευτών, προβλέπεται φυλάκιση έως δύο ετών και χρηματική ποινή τουλάχιστον 30.000 ευρώ. Όμως οι έλεγχοι είναι υποτονικοί και μέχρι σήμερα δεν έχουν επιβληθεί κυ-

ρώσεις σε παραβάτες. Αρκεί να σημειωθεί ότι τα τελευταία 20 χρόνια υποψήφιοι και κόμματα έχουν δαπανήσει περίπου 7,2 δισ. ευρώ για να καλύψουν τις προεκλογικές δαπάνες τους και να προβληθούν (σύμφωνα με μελέτη που εκπονήθηκε από τον καθηγητή του Παντείου Πανεπιστημίου κ. Μ. Χαιρετάκη)

για να αντιληφθεί κανείς το μέγεθος του προβλήματος. Ο έλεγχος που γίνεται περιορίζεται στην τυπική θεώρηση των δικαιολογητικών τα οποία υποβάλλονται. Ακόμη και σε περιπτώσεις κατά τις οποίες οι δηλούμενες εκλογικές δαπάνες είναι πρόδηλα σε αναντιστοιχία με τις πραγματικές εκλογικές δαπάνες δεν γί-

Χορηγίες και εισφορές στις άλλες χώρες

Στη Γερμανία, ο πρώην καγκελάριος Κολ αποχώρησε από την πολιτική μετά τις καταγγελίες για παράνομες χρηματοδοτήσεις του κόμματός του, ενώ στη Βρετανία ο Τόνι Μπλερ βρέθηκε σε δύσκολη θέση όταν έπρεπε να «απολογηθεί» για τίτλους ευγενείας που εισπράχθηκε για χρηματοδοτές του κόμματός του. Η διεθνής πρακτική για τις πολιτικές χορηγίες διαφέρει από χώρα σε χώρα:

- Στη Βρετανία, τα πολιτικά κόμματα καλύπτουν τις λειτουργικές τους δαπάνες από τις εισφορές φίλων τους, των μελών και των ιδιωτών, ενώ από το κράτος χρηματοδοτούνται με 2 εκατ. στερλίνες ετησίως.
- Στη Γαλλία, το κράτος χρηματοδοτεί τα κόμματα που αντιπροσωπεύονται στη Βουλή, χωρίς να υπάρχει ανώτατο όριο εισόδων και εξόδων. Οι υποψήφιοι δεν δικαιούνται να διαχειρίζονται τα κομματικά χρήματα και να δέχονται δωρεές.
- Στο Βέλγιο, τα κόμματα λαμβάνουν ένα ποσό (125.000 ευρώ ετησίως), ενώ οι φίλοι μπορούν να δίνουν μέχρι 500 ευρώ τον χρόνο. Όμως, όποιος δωρίζει περισσότερα από 125 ευρώ θα πρέπει να γνωστοποιεί την ταυτότητά του.
- Στις ΗΠΑ, το Ρεπουμπλικανικό και το Δημοκρατικό Κόμμα λαμβάνουν δημόσια επιχορήγηση, ωστόσο τους επιτρέπεται να δέχονται δωρεές από ιδιώτες και επιχειρήσεις.
- Στην Ιταλία, τα κόμματα μοιράζονται 200 εκατ. ευρώ ετησίως από τον κρατικό προϋπολογισμό, ενώ από τις δωρεές οι ιδιώτες εξασφαλίζουν φοροαπαλλαγή της τάξης του 19%.

νεται ουσιαστικός έλεγχος. Από τα πέντε κόμματα στη Βουλή μόνο το ΚΚΕ διαφωνεί με την πρόταση για αποκλειστική επιχορήγηση από τον κρατικό προϋπολογισμό, καθώς κύρια πηγή εισόδων των ταμείων του είναι οι προσφορές των μελών του και των φίλων του κόμματος.

Οι κανόνες που προτείνει το Συμβούλιο της Ευρώπης πάντως δεν απαγορεύουν τη χρηματοδότηση κομμάτων και πολιτικών από επιχειρήσεις και ιδιώτες, αλλά θέτουν τις πολιτικές χορηγίες υπό στενή παρακολούθηση.

Οι ισολογισμοί

Μόνο για το 2008 τα κόμματα έλαβαν 78,4 εκατ. ευρώ (σε αυτό το ποσό περιλαμβάνεται και η έκτακτη επιχορήγηση για την κάλυψη επικοινωνιακών αναγκών λόγω ευρωεκλογών) δίχως να υπολογίζονται τα ποσά εκείνα που έφθασαν στα ταμεία τους από φίλους ή μέλη τους. Το οικονομικό έτος 2009, στα κόμματα δόθηκαν 140.231.372 ευρώ, τα οποία και μοιράστηκαν ανάλογα με την κοινοβουλευτική δύναμή τους. Το ποσό ήταν κατά πολύ αυξημένο –σε σύγκριση με τα 78,4 εκατ. του 2008– καθώς το 2009 ήταν χρονιά εκλογών. Για το κρίσιμο και οικονομικά ασφυκτικό έτος του 2010, τα κόμματα

θα λάβουν (ανάλογα με τα ποσοστά τους) 37,1 εκατ. ευρώ. Ωστόσο, παρά τη χρηματοδότησή τους από τον κρατικό προϋπολογισμό, ΠΑΣΟΚ και Ν.Δ. παραμένουν κόμματα βυθισμένα στα χρέη, έχοντας... προεισπράξει τα ποσά που δικαιούνται έως και το 2016 μέσω δανείων, κυρίως από την Αγροτική Τράπεζα.

Στους ισολογισμούς τους καταγράφονται και τα έσοδα από τις εισφορές των μελών τους και από τα περίφημα κουπόνια. Την τελευταία δεκαετία, το ΠΑΣΟΚ εξάρτα το 80% των εσόδων του από την επιχορήγηση, ενώ η Ν.Δ. το 75%. Το ΚΚΕ στηρίζεται κατά το ήμισυ στην κρατική επιχορήγηση, καθώς και στις εισφορές των μελών του (το 2007, χρονιά εκλογών, δήλωσε περίπου τρία εκατ. ευρώ εισφορές, όταν αντίστοιχα η κρατική χρηματοδότηση ήταν 5,5 εκατ. ευρώ). Αντιστοίχως, η Ν.Δ. είχε πάρει ως κρατική χρηματοδότηση το ποσό των περίπου 28 εκατ. ευρώ, το ΠΑΣΟΚ 25 εκατ. ευρώ, ο ΣΥΡΙΖΑ σχεδόν 4 εκατ. ευρώ και το ΛΑΟΣ, 2 εκατ. ευρώ. Οι εισφορές κινούνται από 2-2,6 εκατ. ευρώ για τα δύο μεγάλα κόμματα, ο ΣΥΡΙΖΑ δήλωσε 683.644 ευρώ και ο ΛΑΟΣ κατά δήλωσή του στον ισολογισμό, μόλις 17.096 ευρώ.

Ξέρουμε την Ασία καλύτερα από όλους!

Bali <small>από</small> 770€ 8 ημέρες	Lombok <small>από</small> 750€ 8 ημέρες	Singapore <small>από</small> 810€ 8 ημέρες
Phuket <small>από</small> 685€ 8 ημέρες	Samui <small>από</small> 950€ 8 ημέρες	Maldives <small>από</small> 975€ 8 ημέρες
Malaysia <small>από</small> 700€ 8 ημέρες	Cambodia <small>από</small> 690€ 8 ημέρες	Vietnam <small>από</small> 685€ 8 ημέρες

Istanbul & Dubai από 740€
7 ημέρες

ΕΙΔΙΚΕΣ ΠΑΡΟΧΕΣ & ΠΙΝΟΜΙΑ ΓΙΑ ΓΑΜΗΛΙΑ ΤΑΞΙΔΙΑ | ΔΥΝΑΤΟΤΗΤΑ ΣΥΝΔΙΑΣΜΩΝ ΠΡΟΟΡΙΣΜΩΝ ΣΕ ΕΛΚΥΣΤΙΚΕΣ ΤΙΜΕΣ ΔΩΡΕΑΝ ΟΙ ΠΤΗΣΕΙΣ ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΥ ΜΕ ΤΗΝ AEGEAN AIRLINES

Κερδίστε 150€ το ζευγάρι για όλες τις κρατήσεις που θα γίνουν από σήμερα **μέχρι και 31 Μαΐου**, για ταξίδια που θα πραγματοποιηθούν μέχρι τις 30 Ιουνίου στην Σιγκαπούρη, το Μπαλί, το Λόμποκ, το Πουκέτ και το Λαγκάου.

Dubai από 410€
5 ημέρες

Πρωτόκολλο για Αεροπορικά εισιτήρια με την Singapore Airlines • 5 διανυκτερεύσεις σε επιλεγμένα ξενοδοχεία
 • Πρωινό μπουφέ • Μεταφορές • Υπηρεσίες ΕΜ/των & Τορτών Ανταποστάσεων • Ταξιδιωτική Ασφάλιση

www.tradewinds.com.gr

Για περισσότερες πληροφορίες και κρατήσεις, επικοινωνήστε με τον ταξιδιωτικό σας σύμβουλο.

ΔΕΥΤΕΡΗ ΣΕΛΙΔΑ	ΠΟΛΙΤΙΚΗ	ΘΕΜΑ	ΕΠΙΚΑΙΡΟΤΗΤΑ	ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΑ	ΚΟΣΜΟΣ	ΤΑΣΕΙΣ	ΓΝΩΜΕΣ
----------------	----------	------	--------------	------------	--------	--------	--------

Πληρώνουμε διπλά τις απαλλοτριώσεις

Οι αποκλίσεις στο κόστος των εκτάσεων για την ανακατασκευή των εθνικών οδών και οι καθυστερήσεις στην έκδοση αποφάσεων

Του ΓΙΩΡΓΟΥ ΛΙΑΛΙΟΥ

Τεράστιες είναι οι αποκλίσεις στο κόστος των απαλλοτριώσεων ανάμεσα στα ποσά που ορίζει το κράτος και σε αυτά που επιδικάζουν τα δικαστήρια, ενώ μεγάλες είναι και οι καθυστερήσεις στις σχετικές διαδικασίες, καθώς η εκδίκαση των απαλλοτριώσεων συχνά αναβάλλεται δύο και τρεις φορές, με αποτέλεσμα η κάθε απόφαση να χρειάζεται έως και τρία χρόνια για να εκδοθεί.

Χαρακτηριστικά είναι η περίπτωση της εθνικής οδού Κορίνθου - Πάτρας - Πύργου, όπου το κόστος των απαλλοτριώσεων σχεδόν διπλασιάστηκε, φθάνοντας από τα 48,6 εκατομμύρια στα 82

Ιδιοκτήτες γης όταν θα πληροφορηθούν την χάρη του δρόμου φυτεύουν το κτήμα τους με δένδρα, για τα οποία στη συνέχεια λαμβάνουν αποζημίωση.

εκατομμύρια ευρώ! Το υπουργείο Υποδομών μετέταξε τη συνολική αλλαγή του (προβληματικού) πλαισίου για τις απαλλοτριώσεις, με επίκεντρο τη δημιουργία ειδικού δικαστηρίου για απαλλοτριώσεις και την επαναφορά «ολυμπιακών» ρυθμίσεων για την ταχύτερη απόδοση γης στο κράτος.

Η απαλλοτρίαση των απαραίτητων εκτάσεων για την ανακατασκευή των εθνικών οδών, στο πλαίσιο των συμβάσεων παραχώρησης αναδεικνύεται μεγάλο αγκάθι για τα δημόσια ταμεία. Η μία πλευρά του προβλήματος αφορά το κόστος των απαλλοτριώσεων, το οποίο τα δικαστήρια «πολλαπλασιάζουν», συχνά χωρίς προφανή αιτία. Η άλλη πλευρά του προβλήματος αφορά τις καθυστερήσεις στην έκδοση των δικαστικών αποφάσεων, που συνυπολογίζονται «κίνητρο» για τους λαθρέμπορους. Παράγοντες της αγοράς κάνουν λόγο για πρωτοφανή έξαρση του φαινομένου, εκτιμώντας ότι ο συνδυασμός λαθρεμπορίας και μειώσεων της κατανάλωσης (περί το 20%) απειλεί να τινάξει στον αέρα τον στόχο της αύξησης των δημοσίων εσόδων, με τον οποίο επιβλήθηκε συνολική αύξηση φορολογίας σε ποσοστό 65%.

Κάθε λίτρο και ένα «κίνητρο»

Οφελος για τους λαθρέμπορους οι αυξήσεις στον ειδικό φόρο

Της ΧΡΥΣΕΑΣ ΛΙΑΓΓΟΥ

Ακόμα μεγαλύτερες διαστάσεις παίρνει το φαινόμενο της λαθρεμπορίας στα καύσιμα, καθώς οι απαντώντες αυξήσεις στον ειδικό φόρο κατανάλωσης δημιουργούν ισχυρό «κίνητρο» για τους λαθρέμπορους. Παράγοντες της αγοράς κάνουν λόγο για πρωτοφανή έξαρση του φαινομένου, εκτιμώντας ότι ο συνδυασμός λαθρεμπορίας και μειώσεων της κατανάλωσης (περί το 20%) απειλεί να τινάξει στον αέρα τον στόχο της αύξησης των δημοσίων εσόδων, με τον οποίο επιβλήθηκε συνολική αύξηση φορολογίας σε ποσοστό 65%.

Για κάθε λίτρο βενζίνης που διακινείται, ο λαθρέμπορος βάζει στην τσέπη του 95 λεπτά, από 59 λεπτά που έβαζε τον Ιανουάριο, πριν δηλαδή τις διαδικασίες αυξήσεις του ειδικού φόρου Κατανάλωσης, που εκδικάζει την τιμή της αμόλυβτης πάνω από 1,5 ευρώ το λίτρο. Είναι τόσο μεγάλο το όφελος για τα κυκλώματα πλέον, ώστε το κόστος για τη μεταφορά λαθραίων ποσοτήτων από τη Θεσσαλονίκη στην Αθήνα, που κάποτε αποτελούσε... αντικίνητρο, με συνέπεια το φαινόμενο να περιορίζεται μόνο στην Βόρεια Ελλάδα, να μην είναι μία. Τα λαθραία φορτία ξεκινούν από τη Βόρεια Ελλάδα για να διοχετεύσουν τα καύσιμα ακόμη και σε παρατήρια της Αττικής, διπλώνει ο πρόεδρος του Συνδέσμου Εταιρειών Εμπορίας Πετρελαιοειδών (ΣΕΒΙΠΕ) κ. Σωτήρης Χριστογιάννης, καθώς με την τιμή στα 1,52 ευρώ το λίτρο, ο λαθρέμπορος «βγαίνει μια χαρά».

Την έξαρση του φαινομένου κατάγγειλε και η Ομοσπονδία Βενζινοπωλών Ελλάδος (ΟΒΕ), που σε επιστολή της στον γενικό γραμματέα Φορολογικών και Τελωνειακών Θεμάτων Δ. Γεωργακόπουλο επισημαίνει ότι δεκάδες οδηγόι οχημάτων περνούν τα σύνορα από νομούς που συντορεύουν με τη Βουλγαρία και την ΠΓΔΜ και εφοδιάζουν τα ρεζερβουάρ τους και φορπτά δοχεία, μεταφέροντας τα λαθραία καύσιμα στην Ελλάδα.

Η μεταφορά

Για όσους αναρωτιούνται πώς γίνεται, τα πράγματα, με η και χωρίς τη «σφραγίδα» των τελωνειακών, είναι μάλλον απλά. Έστω για παράδειγμα ότι ένα βενζινοφόρο προμηθεύεται βενζίνη από το διυλιστήριο της Θεσσαλονίκης με τιμή 47,5 λεπτά το λίτρο, έχοντας πλαστογραφημένα χαρτιά πως προορισμός του είναι κάποια εταιρεία στη γειτονική Βουλγαρία. Στη μία περίπτωση ο οδηγός δεν περνάει τα σύνορα και ξεφορτώνει λίγο έξω από τη Θεσσαλονίκη. Στην άλλη περίπτωση, ε-

Απαλλοτριώσεις στην Εθνική Οδό Κορίνθου - Πάτρας - Πύργου - Τσακώνα

Σε εκατ. ευρώ

ΔΗΜΟΣ	ΤΜΗΜΑ (χλμ.)	ΕΚΤΙΜΗΣΗ ΣΟΕ*	ΑΠΟΦΑΣΗ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ
ΚΟΡΙΝΘΟΣ - ΠΑΤΡΑ			
Σικυωνίων	16,50 - 24,80	3,596	•
Ξυλοκάστρου	24,80 - 320	3,118	3,5
Ευρωστίνης	43,10 - 52,50	5,67	•
Διακοφτού	70,50 - 790	4,061	18
Αιγίου, Συμπολιτείας	870 - 93,20	4,239	15
Συμπολιτείας Ερινεού	93,20 - 97,10	1,015	1,5
Ερινεού	97,10 - 109,10	2,148	2,5
Ρίου	109,10 - 118,40	16,354	23,535
ΠΑΤΡΑ - ΤΣΑΚΩΝΑ			
Μόβρης	18,20 - 25,50	2,392	2,5
Βουπρασίας	310 - 44,60	3,661	2,5
Λεχαιών - Γαστούνης	44,60 - 55,90	2,39	13

* Σύμφωνα με ΕΚΤΙΜΗΣΗ ΣΟΕ. • Δεν έχει εκδοθεί

Η πιο κραυγαλέα απόκλιση ανάμεσα στην εκτίμηση των κρατικών λειτουργιών και σε δικαστική απόφαση αφορά την απαλλοτρίαση τμήματος περίπου 9 χλμ. (44,4 έως 55,9 χλμ.) της εθνικής οδού Πάτρας - Πύργου - Τσακώνας: το Σώμα Ορκωτών Εκτιμητών υπολόγισε την αξία της γης σε 2,3 εκατ. ευρώ και το

Πρωτοδικείο Αμαλιάδας τελικά επιδικάσε 13 εκατ. ευρώ, δηλαδή περισσότερο από το πενταπλάσιο της αρχικής εκτίμησης! Σύμφωνα με στοιχεία του υπουργείου Υποδομών, συνολικά στην εθνική οδό Κορίνθου - Πάτρας - Πύργου - Τσακώνας το Δημόσιο είχε εκτιμήσει ότι θα χρειαστούν 48.644.000 ευρώ

Συνολικό μήκος 97,5 χλμ.

82

Σύνολο ύστερα από απόφαση δικαστηρίου

49

Σύνολο εκτίμησης ΣΟΕ

(40,2 εκατ. ευρώ για το τμήμα Κορίνθου - Πάτρας και 8,4 εκατ. ευρώ για το υπόλοιπο) και μέχρι στιγμής τα δικαστήρια έχουν επιδικάσει 82.035.000 ευρώ (64 εκατ. για το τμήμα Κορίνθου - Πάτρας και 18 εκατ. ευρώ για το υπόλοιπο), δηλαδή σχεδόν το διπλάσιο, χωρίς η διαδικασία να έχει ολοκληρωθεί!

Πώς δίνεται η αποζημίωση

Για να μην αφήσει κανέναν παρανομιώδη, το ΥΠΕΧΩΔΕ το 2007 όρισε με ειδικό νόμο (3555/07) ότι στην περίπτωση των έργων που κατασκευάζονται με συμβάσεις παραχώρησης, για την εκτίμηση της αποζημίωσης θα αποφαίνεται το Σώμα Ορκωτών Εκτιμητών, με βάση τις τρέχουσες τιμές και όχι τις αντικειμενικές αξίες.

Όταν μια περιοχική κηρυχθεί υπό απαλλοτρίαση, το υπουργείο Υποδομών (μέσω των νομαρχιών) στέλνει στο κατά τόπο πρωτοδικείο τον φάκελο της περιοχής, που περιλαμβάνει την εκτίμηση των ορκωτών εκτιμητών, εγκεκριμένο κτηματολόγιο και πιστοποιητικό βαρών. Κάθε «ομάδα» απαλλοτριώσεων περιλαμβάνει συνήθως 200 - 250 ιδιοκτήτες. Κατόπιν το πρωτοδικείο ορίζει δικαστή, ώστε να αποφασίσει την «τιμή μονάδας», βάση της οποίας θα γίνει η αποζημίωση των ιδιοκτητών. Στις περιπτώσεις των πιο δύσκολων έργων (λ.χ. σήραγγες), το κράτος επέλεξε για οικονομικά χρονο μια πιο κοστοβόρο διαδικασία: την επίταξη της γης, δηλαδή την άμεση απόδοση τμήματος της αποζημίωσης και την καταβολή εννοκίου μέχρι να εκδοθεί η τελική απόφαση από τα δικαστήρια.

στον ορισμό δικασίμων ημερομηνίας (συνήθως ένα έτος αφότου κατατεθεί ο φάκελος στο δικαστήριο), οι υποθέσεις οδηγούνται σε διαδικασίες αναβολές εξαιτίας του φόρτου εργασίας των δικαστηρίων.

Μέσα σε όλα αυτά θα πρέπει να προστεθούν και οι προσπάθειες ορισμένων ιδιοκτητών γης... να πλουτίσουν περαιτέρω από την απαλλοτρίαση της γης τους. Μία κοινή πρακτική (γνωστή στις περιοχές που απαλλοτριούνται από τη ΔΕΗ για λιγνιτωρυχεία) είναι η φύτευση του κτήματος με δένδρα, για τα οποία στη συνέχεια λαμβάνεται αποζημίωση. Αν αποδειχθεί (λ.χ. με αεροφωτογραφίες) ότι η φύτευση έγινε μετά την κήρυξη της απαλλοτρίασης, ο ιδιοκτήτης... έπαιξε και έχασε. Ωστόσο, οι περισσότεροι σπεύδουν να φυτεύσουν δενδρύλλια στα χωράφια τους με το που θα πληροφορηθούν την ακριβή χάρη του δρόμου, μέσω της ανωταχτής διαδικασίας χωροθέτησης.

Νέο πλαίσιο

Απέναντι σε όλα αυτά και με δεδομένη την ένδεση του οικονομικών, το υπουργείο Υποδομών μελετά την αλλαγή του πλαισίου για τις απαλλοτριώσεις. Οι βασικές σκέψεις για το νέο πλαίσιο είναι οι εξής:

- Διεκπεραίωση των απαλλοτριώσεων, όπως και όλων των πρόδρομων εργασιών (λ.χ. μετακίνηση δικτύων) ως ένα ξεχωριστό έργο, πριν από τη δημιουργία του κυρίου έργου.
- Δημιουργία Δικαστηρίου Απαλλοτριώσεων, ενός για όλα την Ελλάδα, ώστε να μην υπάρχουν μεγάλες αποκλίσεις στις αποζημιώσεις και καθυστερήσεις.
- Επαναφορά της «ολυμπιακού τύπου» διαδικασίας απαλλοτριώσεων (ν. 2985/02). Σύμφωνα με αυτήν, το Δημόσιο προσφέρει κατευθείαν στο εφετείο και καταθέτει άμεσα το 70% της αποζημίωσης που όρισε οι εκτιμητές, με αντάλλαγμα την άμεση χρήση του ακινήτου μέχρι να οριστεί η τιμή μονάδας από το δικαστήριο. Η διαδικασία αυτή απαιτεί πράξη υπουργικής συμβουλίου.

Οι αταίριαστοι του Καλλικράτη

«Αντίπαλο» αριετοί σχολιάζουν στην «Κ» το κοινό μέλλον τους

Της ΕΛΕΝΑΣ ΚΑΡΑΝΑΤΣΗ

Ο ένας χρωστά και δανειζεται για να επιβιώσει, ο άλλος έχει απόθεμα στο ταμείο και μπορεί να επενδύσει. Ο ένας έχει 77.000 κατοίκους και ο άλλος μόλις 5.000. Ο ένας έχει την πολυτέλεια να συζητεί για αναπτυξιακά έργα και ο άλλος δυσκολεύεται να μαζέψει τα σκουπίδια. Ομάς, αυτοί οι δύο δήμοι, οι τόσο ανόμοιοι, καλούνται να συνυπαρξούν σε ένα βιώσιμο και αποτελεσματικό αυτοδιοικητικό σχήμα, αμβλύνοντας τις διαφορές και αίροντας τα όποια εμπόδια. Άλλωστε, ο «Καλλικράτης» είναι πια νόμος του κράτους.

Τρεις χαρακτηριστικές περιπτώσεις «αταίριαστων διδύμων» είναι η Νίκαια με τον Άγιο Ιωάννη Ρέντη (Νίκαια - Ρέντης), οι Ορακομακρόνες με το Μενίδι (Δήμος Αχαρνών) στην Αττική και το Βελβεντό με τα Σέρβια στην Κοζάνη.

«Ο Δήμος Βελβεντού αριθμεί 3.750 κατοίκους. Είναι ορεινός και θα μπορούσε να μείνει αυτόνομος. Σε αντίθεση με τα Σέρβια, που έχουν έντονα οικονομικά προβλήματα, εμείς δημιουργήσαμε ένα αποθεματικό 385.000 ευρώ και δεν έχουμε καμία δανειακή υποχρέωση», λέει ο δήμαρχος Βελβεντού, Μαν. Στεργίου.

Από την πλευρά του, ο δήμαρχος Σερβίων, Δημ. Κοκολιός, τάσσεται υπέρ της συνένωσης με το Βελβεντό και παραδέχεται ότι «χρωστάει 1,5 εκατ. ευρώ σε προμηθευτές, ενώ οι δανειακές μας υποχρεώσεις είναι ύψους 1,7 εκατ. ευρώ. Ο Δήμος Βελβεντού είναι σε καλύτερη μοίρα, διότι λαμβάνει διπλάσια επιχορήγηση από τα Σέρβια, καθώς προχρηματοδότησε οθελουσίες συνενώσεων κοινοτήτων».

Ανόμοιοι

Στο λεκανοπέδιο Αττικής, η Νίκαια τον περίπου 100.000 κατοίκων συνενώνεται με τον Άγ. Ιωάννη Ρέντη των 20.000. Αμφότεροι οι δήμαρχοι δεν επιθυμούν αυτή τη συγχώνευση, για διαφορετικούς λόγους ο καθένας.

«Είναι δύσκολο το εγχείρημα. Δεν έχουμε κάτι κοινό με τη Νίκαια. Ακόμα και η κοιλότητα του πληθυσμού είναι διαφορετική. Αν συσυνολιστούμε κανείς και την οικονομική κατάσταση των δύο δήμων, εμείς έχουμε στο ταμείο μας 10 εκατ. ευρώ, ενώ η Νίκαια χρωστά 80 εκατ. ευρώ, αντιλαμβάνεται ότι αυτή η συνένωση κουβαλά εν τω γενέσει τις πολλά προβλήματα», αναφέρει στην «Κ» ο δήμαρχος Αγ. Ιωάννη Ρέντη, Γ. Ιωακείμης, και επι-

Αντιδράσεις και κινητοποιήσεις

«Εστίες» ισχυρών αντιδράσεων κατά του «Καλλικράτη» μέχρι την υψίφωτο του. Ορισμένοι δήμοι αφήνουν ανοικτό το ενδεχόμενο συνέχισης των κινητοποιήσεων.

- Δήμος Ελληνικού**
Συνενώνεται με Αργυρούπολη.
- Δήμος Νεάπολης Θεσσαλονίκης**
Αν και αρχικά προβλεπόταν αυτόνομος συνενώνεται με τον Δήμο Συκεών.
- Δήμος Αμφίκλειας Φθιώτιδας**
Αντιδρά στον ορισμό της Κάτω Τιθόραας ως έδρα του νέου Δήμου Παρνασσού.
- Δήμος Βελβεντού Κοζάνης**
Αν και αρχικά προβλεπόταν αυτόνομος, τελικά συνενώνεται με τον Δήμο Σερβίων.
- Δήμος Σιάτιστας και Δήμος Νεάπολης Κοζάνης**
Η Σιάτιστα αντιδρούσε στον ορισμό της Νεάπολης ως έδρα του νέου δήμου. Πέτυχε τον στόχο και όταν αποφασίστηκε η Σιάτιστα ως νέα έδρα ξεκίνησαν οι αντιδράσεις της Νεάπολης.
- Δήμος Βουπρασίας Ηλείας**
Αντιδρά στον ορισμό των Λεχαιών και όχι της Βόρας ως έδρα του νέου Δήμου Κυλλίνης.
- Δήμος Καστελλίου Κρήτης**
Συνενώνεται με τους Δήμους Αρχαχωρίου και Θραψάνου.
- Δήμος Κύμης**
Αντιδρά στη δημιουργία ενός μεγάλου δήμου που περιλαμβάνει συνένωση με το Αλιβέρι.
- Δήμοι Ακράτας, Αιγείρας και Διακοπού**
Δεν επιθυμούν τη συνένωσή τους με τον Δήμο Αιγίου.
- Δήμοι Τριγώνου, Βύσσας και Κυρήνη στον Εβρο**
Δεν επιθυμούν την υπαγωγή τους στον Δήμο Ορεστιάδας.
- Δήμοι Μυκρινίων και Κουτασοπόδης**
Αρνούται την ένταξή τους στον νέο Δήμο Αργούς - Μυκρινών.
- Δήμος Αρναίας**
Αντιδρούσε για τον ορισμό της Ιερισσού ως έδρα του νέου Δήμου Αριστοτέλη.

Οι αντιδράσεις - κινητοποιήσεις περιλαμβάνουν από μουσικές διαμαρτυρίες, αποκλεισμούς δρόμων, καταλήψεις δημοσίων και άλλων κτιρίων, μέχρι και απεργία πείνας.

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

σημαίνει ότι «εν τούτοις, αποτελεί πρόκληση η συνύπαρξη των δύο πόλεων σε κοινό περιβάλλον, για να συνθεθούν μέσα από τις αντιθέσεις, να βάλουν τάξη στο οικονομικό και στην καθαριότητα, να δούμε τις προοπτικές της περιοχής, καθώς η Νίκαια διαθέτει αρκετούς χώρους πρασίνου αλλά δυστυχώς είναι εγκαταλειμμένοι».

Από την πλευρά του, ο δήμαρχος Νίκαιας, Στ. Μπενετατός, αρνείται να μπει στη λογική των συνενώσεων και τάσσεται κατά του «Καλλικράτη». «Είμαστε δύο δήμοι με εντελώς διαφορετική εσωτερική ανάπτυξη. Το μείζον θέμα, όμως, είναι ότι μεταφέρονται αρμοδιότητες και ευθύνες στην Τοπική Αυτοδιοίκηση, τις οποίες θα έπρεπε να διαχειρίζεται αποκλειστικά το κράτος, όπως στην υγεία και στην παιδεία, ώστε να διασφαλιστεί ο ενιαίος χαρακτήρας τους. Τα οικονομικά μας προβλήματα είναι αρκετά σοβαρά και επιδεινώνονται λόγω των παρακρατηθέντων πόρων. Αυτή τη στιγμή κινδυνεύει η υλοποίηση προγραμματισμένων έργων στην πόλη», καταλήγει ο κ. Μπενετατός.

Την πρόθεσή του να προσφύγει στο ΣτΕ (Συμβούλιο της Επικρατείας) δηλώνει στην «Κ» ο δήμαρχος Θρακο-

μακεδόνων, ο οποίος χαρακτηρίζει α-ντισυνταγματικό τον «Καλλικράτη». «Δεν μπορεί να βγάλει ο δήμος μας δύο δημοτικούς συμβούλους στο σύνολο των 41 που προβλέπονται. Είναι εντελώς άδικο», τονίζει ο κ. Θέμης Οικονομίδης και συμπληρώνει πως «πρόκειται για δύο τελείως ανόμοιους δήμους. Εμείς έχουμε πληθυσμό 5.000 κατοίκους και ο Δήμος Αχαρνών 77.000. Οικονομικά στεκόμαστε πολύ ψηλά με αποθεματικό 1,5 εκατ. ευρώ και χωρίς δάνεια. Έχουμε ρυμοτομικό σχέδιο, μηδενική εγκληματικότητα και μια πολύ καθαρή πόλη».

Υπέρ αυτής της συνένωσης τάσσεται ο δήμαρχος Αχαρνών, Παν. Φωτιάδης, ο οποίος, αν και θεωρεί εύλογες τις αντιδράσεις του Δήμου Θρακομακεδόνων, αισιοδοξεί ότι «τα όποια προβλήματα θα ξεπεραστούν. Φυσικά και έχουμε χρέη και δάνεια που τρέχουν, σε αντίθεση με τους Θρακομακεδόνες, αλλά αυτό είναι φυσικό. Ένας μεγάλος δήμος έχει πολλαπλάσιες υποχρεώσεις. Ηδη, όμως, έχουμε δημολογήσει το νοικοκύρημα του δήμου πριν από τον «Καλλικράτη», μειώνοντας τον αριθμό των εργαζομένων από 1.950 σε 1.034 και καταργώντας όλες τις δημοτικές επιχειρήσεις».

ΔΕΥΤΕΡΗ ΣΕΛΙΔΑ	ΠΟΛΙΤΙΚΗ	ΘΕΜΑ	ΕΠΙΚΑΙΡΟΤΗΤΑ	ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΑ	ΚΟΣΜΟΣ	ΤΑΣΕΙΣ	ΓΝΩΜΕΣ
----------------	----------	------	--------------	------------	--------	--------	--------

Ο κ. Παπανδρέου ενδέχεται στις 26-27 Ιουνίου να μεταβεί στο Τορόντο όπου με τη διπλή ιδιότητα του πρωθυπουργού της Ελλάδας και του προέδρου της Σοσιαλιστικής Διεθνούς θα αναδείξει στη σύνοδο κορυφής του G20 (η φωτ. από την περσινή σύνοδο στο Λονδίνο) την αναγκαιότητα ενός παγκόσμιου συντονισμού κινήσεων για την αντιμετώπιση της κερδοσκοπίας.

Περιοδεία Παπανδρέου στα κέντρα αποφάσεων

Σχέδια για επαφές σε Νέα Υόρκη, Ουάσιγκτον, Τορόντο, για το G20, και Πεκίνο

Του **ΑΘΑΝΑΣΙΟΥ ΕΛΛΙΣ**

Ο Γιώργος Παπανδρέου σχεδιάζει να μεταβεί το τελευταίο δεκαήμερο του Ιουνίου σε κορυφαία κέντρα αποφάσεων με στόχο να ανατρέψει το αρνητικό κλίμα για την Ελλάδα και να διαμηνύσει ότι έχει λάβει δραστικά μέτρα τα οποία έχουν αρχίσει να αποδίδουν. Ταυτόχρονα, θα επικεντρωθεί να αναδείξει την ανάγκη διεθνούς συνεργασίας για την από κοινού αντιμετώπιση της κερδοσκοπίας εναντίον κρατών που απειλούν όχι μόνο την ελληνική, αλλά

Η ανατροπή του αρνητικού κλίματος στους ισχυρούς είναι ο στόχος του ταξιδιού του Έλληνα πρωθυπουργού το τρίτο δεκαήμερο του Ιουνίου.

και την ευρωπαϊκή, και τελικά την παγκόσμια οικονομία.

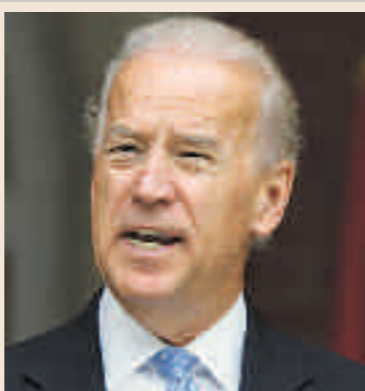
Αν και δεν έχουν ληφθεί τελικές αποφάσεις, ο Έλληνας πρωθυπουργός σχεδιάζει να βρεθεί στη Νέα Υόρκη στις 21 και 22 Ιουνίου για να προεδρεύσει συμβουλίου της Σοσιαλιστικής Διεθνούς στην έδρα των Ηνωμένων Εθνών, το οποίο θα επικεντρωθεί στην κατάσταση της παγκόσμιας οικονομίας, ενώ θα ασχοληθεί επίσης με την κλιματική αλλαγή και τον αφοπλισμό. Στο πλαίσιο της πιθανής μετάβασής του στις ΗΠΑ υπάρχει η σκέψη να επισκεφθεί και την Ουάσιγκτον, το τρίτο 23-25 του μηνός, για επαφές στη Γερουσία και στη Βουλή. Κύριος στόχος αυτών των συναντήσεων θα είναι ο περιορισμός των αντιδράσεων των νομοθετών που αντιτίθενται στη χρήση αμερικανικών κονδυλίων μέσω του ΔΝΤ για τη χρηματοδότηση ευρωπαϊκών χωρών που αντιμετωπίζουν οικονομικά προβλήματα.

Στήριξη από τον Τζο Μπάιντεν

Εάν μεταβεί τελικά στην αμερικανική πρωτεύουσα ο κ. Παπανδρέου, ίσως να υπάρξει και η δυνατότητα συνάντησης με τον πρόεδρο Ομπάμα ή τον αντιπρόεδρο Μπάιντεν. Ο τελευταίος, μιλώντας πριν από τρεις ημέρες σε ηγετικό στελέχη της ομογένειας στον Λευκό Οίκο, εξέφρασε την αμέριστη συμπαράστασή του στην Ελλάδα και προσωπικά στον Γ. Παπανδρέου, τον οποίο χαρακτήρισε φίλο του, και τόνισε ότι η Ουάσιγκτον έχει διαβεβαιώσει τον Έλληνα πρωθυπουργό πως θα υποστηρίξει την Αθήνα, όχι μόνο στο πλαίσιο του ΔΝΤ, αλλά και όπου αλλού χρειαστεί.

Η Ελλάδα δεν μπορεί να αφεθεί να αποτύχει, φέρεται να είπε ο κ. Μπάιντεν, ο οποίος ως γερουσιαστής είχε γνωρίσει και τον Ανδρέα Παπανδρέου. Αφού περιέγραψε την κατάσταση στην οποία έχει περιέλθει η ελληνική οικονομία ως ένα τσουνάμι, εξέφρασε τον θαυμασμό του για τις προσπάθειες που καταβάλλει ο Έλληνας πρωθυπουργός, σημειώνοντας ότι έχει αναλά-

Εάν τελικά ο κ. Παπανδρέου αποφασίσει να παραμείνει στη Βόρεια Αμερική –και δεν επισκεφθεί την Κίνα, που επίσης αποτελεί πιθανό προορισμό– εκείνη την περίοδο, σε μια στιγμή κρίσιμη που παρατηρείται αυξημένος ενδιαφέρον για κινεζικές επενδύσεις στην Ελλάδα – ίσως στη συνέχεια μεταβεί στο Τορόντο, όπου στις 26-27 του μηνός διεξάγεται η σύνοδος κορυφής του G20. Εκεί, με τη διπλή ιδιότητα του πρωθυπουργού της Ελλάδας και του προέδρου της Σοσιαλιστικής Διεθνούς, θα αναδείξει την αναγκαιότητα ενός παγκόσμιου συντονισμού κινήσεων για την αντιμετώπιση της κερδοσκοπίας. Το θέμα είχε συζητηθεί εκτενώς στις συναντήσεις που είχε τον Μάρτιο

Ο αντιπρόεδρος των ΗΠΑ, Τζο Μπάιντεν.

βει ένα πάρα πολύ δύσκολο έργο το οποίο καλείται να φέρει εις πέρας για το καλό της πατρίδας του. Αναφέρθηκε μάλιστα στο πολιτικό κόμμα, αλλά, όπως είπε, υπάρχουν στιγμές στην Ιστορία που ένας ηγέτης καλείται να βάλει το εθνικό συμφέρον πάνω από το προσωπικό και να λάβει τις δύσκολες αποφάσεις, γνωρίζοντας ότι αυτές ίσως του κοστίζουν την εξουσία.

στην Ουάσιγκτον με τον πρόεδρο Ομπάμα και τους υπουργούς Εξωτερικών Χίλαρι Κλίντον και Οικονομικών Τίμοθι Γκάιτνερ, από τους οποίους είχε εισπράξει θετική ανταπόκριση. Κατά την παραμονή του στην Ουάσιγκτον ο κ. Παπανδρέου ίσως συναντηθεί επίσης με τον Ντομινίκ Στροσκάν, ο οποίος θα είναι πάντως παρών και στη σύνοδο του G20 στο Τορόντο. Σε κάθε περίπτωση, πρόθεσή του είναι να διαβεβαιώσει τον επικεφαλής του ΔΝΤ ότι θα εφαρμόσουν πιστά όσα συμφωνήθηκαν, και να τον ενημερώσει για την αποτελεσματικότητα των μέτρων, με την ελπίδα ότι δεν θα χρειασθούν άλλα.

Στη Νέα Υόρκη ο πρωθυπουργός

ενδέχεται να συναντηθεί με σημαντικούς Ελληνοαμερικανούς επιχειρηματίες, σε συνέχεια της πρώτης επαφής που είχαν στις 9 Μαρτίου στην Ουάσιγκτον. Μερικοί από τους πρωταγωνιστές έχουν τις τελευταίες εβδομάδες ενεργοποιηθεί για την ενθάρρυνση επενδύσεων προς την Ελλάδα.

«Οχι» Γερουσίας στα δάνεια

Ενας από τους λόγους που ο κ. Παπανδρέου εξετάζει το ενδεχόμενο επαφών στο Κογκρέσο, είναι η ανησυχία που προκάλεσε στην Αθήνα η πρόσφατη ομόφωνη (94-0) υιοθέτηση από τη Γερουσία μη δεσμευτικής τροπολογίας, σύμφωνα με την οποία οι ΗΠΑ δεν θα πρέπει να εγκρίνουν την παροχή δανείων από το ΔΝΤ προς χώρες με χρέος που ξεπερνά το 100% του ΑΕΠ και οι οποίες ενδεχομένως να αδυνατούν να τα αποπληρώσουν. Αμερικανοί νομοθέτες δηλώνουν απρόθυμοι να προσφέρουν, μέσω του ΔΝΤ, χρήματα για τη διάσωση πλούσιων χωρών όπως θεωρούνται τα μέλη της Ευρωζώνης.

Η απόφαση προκάλεσε την κινητοποίηση κορυφαίων ομογενών προς στελέχη του Κογκρέσου για να διασφαλιστεί ότι δεν θα επηρεασθεί το δάνειο προς την Ελλάδα που έχει ήδη εγκριθεί από την εκτελεστική επιτροπή του ΔΝΤ και έχει αρχίσει η σταδιακή εκταμίευσή του. Η Αμερική διαθέτει το μεγαλύτερο ποσοστό ψήφων (17%) στο ΔΝΤ και έχει τη δυνατότητα να παρεμποδίσει την παροχή δανείου, για την έγκριση του οποίου απαιτείται αυξημένη πλειοψηφία 85%. Πριν από λίγες ημέρες η εκπρόσωπος του ΔΝΤ, Καρολίν Ατκινσον, έσπευσε να σημειώσει ότι κανένα κράτος-μέλος δεν έχει πάρει χρήματα από δάνεια που έχει χορηγήσει το Ταμείο, και επισκεπτόμενος να καθυσχάσει τους Αμερικανούς νομοθέτες, επισμαίνοντας με έμφαση ότι το ΔΝΤ «δίνει δάνεια, όχι δώρα».

Μεθοδεύσεις για λύση Κυπριακού εντός του έτους

Σύγκληση διεθνούς διάσκεψης τον Νοέμβριο με συμμετοχή ΟΗΕ - Ε.Ε.

Του **ΣΤΑΥΡΟΥ ΛΥΓΕΡΟΥ**

Μπορεί τον Νοέμβριο να συγκαληθεί η φάση του σκληρού εθνικιστή (πολιτικό τέκνο του Ραούφ Ντενκτάς γαρ), αλλά ο υπουργός Ευρωπαϊκών Υποθέσεων της Τουρκίας Έγκεμέν Μπαγίς διαβεβαίωσε δημοσίως ότι ο νέος ηγέτης των Τουρκοκυπρίων θα εκπληξήσει με τον πραγματισμό του και ότι οι διακοινοτικές διαπραγματεύσεις θα συνεχίσουν από εκεί που τις είχαν αφήσει οι Δημήτρης Χριστόφιας και Μεχμέτ Αλί Ταλάτ.

Ως ηγέτης των Τουρκοκυπρίων, ο Εργόλου είναι υποχρεωμένος να ακολουθεί την επίσημη γραμμή που χαραρσσει η κυβέρνηση Ερντογάν. Ως στέλεχος του κεμαλικού κατεστημένου, όμως, θα υπονομεύσει την επίσημη γραμμή όσο του το επιτρέπει η κατάσταση στην ίδια την Τουρκία. Πριν εκλεγεί είχε δηλώσει ότι δεν θα εγκατέλειπε τις διαπραγματεύσεις. Είχε προαναγγείλει, όμως, ότι θα ακολουθούσε μια τόσο ανελαστική γραμμή, που θα υποχρέωνε τον Χριστόφια να φύγει!

Ο Μπαγίς δεν έχει αυταπάτες και γι' αυτό επιχειρεί να προεξοφλήσει την εποικοδομητική στάση του Εργόλου. Πρώτον, για να τον δεσμεύσει και, δεύτερον, για να προκαταλάβει μελλοντικές κατηγορίες για αδιαλλαξία της τουρκοκυπριακής πλευράς.

Καθέννας για τους δίκους του λόγους, οι ΗΠΑ, η Ε.Ε. και η κυβέρνηση Ερντογάν επιδιώκουν να κλείσουν το Κυπριακό μέχρι το τέλος του 2010. Η σπουδή τους ενισχύεται επειδή θεωρούν ευκαιρία την παρουσία του Χριστόφια στην προεδρία. Για να επιτύχουν τον στόχο τους στήνουν ένα σκηνικό που θα αποσπάσει τη διαδικασία επίλυσης του Κυπριακού από το διμερές διακοινοτικό πλαίσιο, όπου πρωταγωνιστές είναι οι ηγέτες των δύο κοινοτήτων.

Σύμφωνα με αξιόπιστες πληροφορίες, προετοιμάζεται η σύγκληση τον ερχόμενο Νοέμβριο μίας διεθνούς διάσκεψης με τη συμμετοχή της Γραμματείας του ΟΗΕ, της Ε.Ε., των τριών ευγυνωτριών δυνάμεων (Ελλάδας, Τουρκίας και Βρετανίας), των Ελληνοκυπρίων και των Τουρκοκυπρίων. Το γεγονός ότι ο Χριστόφιας είναι πρόεδρος της Κυπριακής Δημοκρατίας, ενώ ο Εργόλου αναγνωρισμένος μόνο ως ηγέτης της τουρκοκυπριακής κοινότητας, δημιουργεί πρόβλημα. Η πείρα έχει αποδείξει, ωστόσο, ότι η διπλωματία βρίσκει τελικούς φόρμουλα για να ξεπεράσει το εμπόδιο.

Εκβιαστικές πιέσεις

Η διεθνής διάσκεψη μεθοδεύεται αφ' ενός για να ολοκληρωθεί η διαπραγματευτική φάση αφ' ετέρου για να ρυθμίσει την πιεστική ασφάλεια. Η Αγκυρα και το Λονδίνο ενδιαφέρονται να αναπαράχθει με πιο σύγχρονη μορφή η συνθήκη εγγυήσεων του 1960. Η Αθήνα, όμως, δεν έχει κανένα συμφέρον να συμμετάσχει σε μια τέτοια συνθήκη. Η Κυπριακή Δημοκρατία είναι μέλος της Ε.Ε. και δεν έχει ανάγκη εγγυήσεων. Χωρίς την Ελλάδα το σύστημα των τριμερών εγγυήσεων θα καταρρεύσει και μαζί του η τουρκική απαίτηση για δικαίωμα μονομερούς επέμ-

βασης. Γι' αυτό και η Αθήνα οφείλει να το ξεκαθαρίσει από τώρα.

Η μεθοδεύση περιλαμβάνει και άλλα στοιχεία εκτός της διεθνούς διάσκεψης. Για να καμφθεί η αντίσταση των Ελληνοκυπρίων στην προετοιμαζόμενη επαναφορά μιας παραλλαγής του σχεδίου Ανάν, καλλιεργείται ένα κλίμα εκβιαστικών πιέσεων:

- Συζητείται η αποχώρηση των κυανοκράνων του ΟΗΕ έπειτα από 46 χρόνια παραμονής στην Κύπρο, με σκοπό να προκληθεί ανασφάλεια στους Ελληνοκυπρίους.

- Η Κομισιόν έχει ήδη δρομολογήσει την έγκριση του κανονισμού που θα επιτρέψει το απ' ευθείας εμπόριο των Κατεχομένων με την Ε.Ε., το οποίο συνιστά έμμεση αναγνώριση του ψευδοκράτους. Η κυβέρνηση Χριστόφια αντέδρασε με πολλά καθυστέρηση, ισχυριζόμενη ότι δεν είχε ενημερωθεί,

Αγκυρα και Λονδίνο

ενδιαφέρονται να αναπαράχθει με πιο σύγχρονη μορφή η συνθήκη εγγυήσεων του 1960. Η Κύπρος όμως ως μέλος της Ε.Ε. δεν έχει ανάγκη εγγυήσεων.

παρ' ότι ο κανονισμός είναι δημοσίως έγγραφο. Εάν εγκριθεί ο εν λόγω κανονισμός, που είχε μπει στο ράφι το 2004, η Τουρκία θα πάρει το αντίλλαγμα που έχει ζητήσει για να εφαρμόσει το πρωτόκολλο για την τελεωγραφική σύνδεση με την Κυπριακή Δημοκρατία και ως εκ τούτου να ξεναποχρήσει τα οκτώ κεφάλαια των ενταξιακών διαπραγματεύσεών της.

- Προχθές, το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων έλαβε δεύτερη κατά σειρά δωδεκάμηνη απόφαση για το ζήτημα των καταπατημένων ελληνοκυπριακών περιουσιών, η οποία από μακριά μυριζει πολιτική σκοπιμότητα.

Διεδίκηση αναγνώρισης

Ο Μπαγίς απείλησε εμπρός στην ασφάλος ότι εάν το Κυπριακό δεν λυθεί μέχρι το τέλος του έτους, η τουρκική πλευρά θα στραφεί προς άλλες κατευθύνσεις. Στους διπλωματικούς διαδρόμους πληθαίνουν οι πληροφορίες ότι το τουρκοκυπριακό ψευδοκράτος θα διεκδικήσει την διεθνή του αναγνώριση αρχικά από ισλαμικά κράτη όχι μόνο με την ισχυρή υποστήριξη της Αγκυρας, αλλά και με την ανοχή των Αμερικανοβρετανών.

Είναι δύσκολο να πει κανείς εάν πρόκειται για μπόλφα. Η Τουρκία δεν ενδιαφέρεται τόσο για τους Τουρκοκυπρίους όσο για τον γεωπολιτικό έλεγχο συνολικά της Κύπρου. Κατά συνέπεια, θα σκεφθεί πολύ πριν οριστικοποιήσει τη δικότομηση. Από την άλλη πλευρά, όμως, το Κυπριακό δεν μπορεί να παραμείνει σε εκκεκρότητα άλυτο. Με την ένταξη της Κυπριακής Δημοκρατίας στην Ε.Ε. κατέβηκε οριστικά από το ράφι, εκτός των άλλων και επειδή αποστείλει βασικό εμπόδιο στις ευρωτουρκικές σχέσεις.

“ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΗ - BIRDS”

ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΣΧΟΛΕΙΟ - ΝΗΠΙΑΓΩΓΕΙΟ - ΠΑΙΔΙΚΟΣ ΣΤΑΘΜΟΣ

Δημοτικό σχολείο: Διστόμου 7-9, Πειραιάς Τηλ.: 210-41.10.595-6
 Νηπιαγωγείο - Παιδικός Σταθμός: Νικοδήμου 2 και Μαβίλη, Καστέλα, Τηλ.: 210-41.73.341

Τα εκπαιδευτήρια ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΗ - BIRDS για το σχολικό έτος 2010-2011 δέχονται αιτήσεις για πρόσληψη διδακτικού προσωπικού με αυξημένα προσόντα (σεμινάρια εξειδίκευσης, γνώσεις πληροφορικής, μεταπτυχιακούς τίτλους κ.λπ.).

Διεύθυνση αποστολής βιογραφικών: Τ.Θ.: 80255 Κεντρικό Ταχυδρομείο Πειραιά

Αχνό το ευρωπαϊκό όραμα στα Δ. Βαλκάνια

Η ελληνική κρίση πλήττει και την ενταξιακή πορεία των χωρών της περιοχής

Του **ΣΤΑΥΡΟΥ ΤΖΙΜΑ**

Στη δίνη της ελληνικής οικονομικής κρίσης κινδυνεύει να καταρρεύσει η προσπάθεια να ενταχιστούν στην Ε.Ε. οι χώρες της Δ. Βαλκανικής.

Μετά και το ελλοικό πάθημα, οι ισχυροί της Ε.Ε. θα σκεφτούν πολύ να ανοίξουν την πόρτα στους υπόλοιπους Βαλκάνιους (Σερβία, Αλβανία, ΠΓΔΜ, Μαυροβούνιο και Κροατία), που συνωστίζονται στο προαύλιο, μολονότι πασχίζουν να εκπληρώσουν τα κριτήρια που απαιτούν οι Βρυξέλλες.

Την Τετάρτη στο Σερράγεβο πραγματοποιείται η σύνοδος του Συμβουλίου Υπουργών Εξωτερικών της Ε.Ε., με τη συμμετοχή της Ρωσίας και της Τουρκίας, για να εξε-

τάσει την ενταξιακή πορεία των χωρών των δυτικών Βαλκανίων.

Οι πληροφορίες αναφέρουν ότι δεν θα υπάρξει κάποια θεματική εξέλιξη υπέρ των αδιανομήτων να περάσουν το κατώφλι των Βρυξέλλων διεκδοκιστικών, ούτε όμως το Συμβούλιο θα τους κλείσει τον δρόμο. Στην καλύτερη των περιπτώσεων, πέραν των ευκολογιών, θα τους δοθούν κάποιες διαβεβαιώσεις για την απελευθέρωση της βίζας (Αλβανία, Βοσνία, Κόσοβο) δεν έχει χορηγηθεί ακόμη αυτό το προνόμιο.

Οι ενδιαφερόμενοι όμως ανησυχούν μήπως με την οικονομική κρίση το τρένο της ένταξης στο οποίο ήλπιζαν να επιβιβαστούν ακινητοποιηθεί οριστικά στις Βρυξέ-

λλες. «Η Ελλάδα, η οποία ανέλαβε πρόσφατα πρωτοβουλία ένταξης των χωρών των Δ. Βαλκανίων στην Ε.Ε. μέχρι το 2014, κάνει τέλειες την πολιτική της αξιοπιστία στην Ε.Ε., όπως την κάνουν και οι πρωτοβουλίες της», γράφει το περιοδικό Nacional του Ζάγκρεμπ.

Η οικονομική κατάρρευση της Ελλάδας έφερε την απαξίωση και την πλήρη διπλωματική υποχώρηση. Οι Βαλκάνιοι γείτονές μας δεν έχουν να ελπίζουν πλέον σε καμία ουσιαστική στήριξη και ένας ένας μας γυρίζουν την πλάτη.

Η Αλβανία καταργεί κορυφαίες συμφωνίες όπως αυτή για τις θαλάσσιες ζώνες, τα Σκόπια γίνονται πιο αδιάλλακτα και οι Σέρβοι δια-

κονομικών Ντίνα Ντραγκουντίνοβιτς ότι «εμείς δεν πρόκειται να γίνουμε σαν την Ελλάδα».

Καθώς όμως το όραμα της ένταξης της ανήσυχης γειτονιάς μας στην Ε.Ε. απομακρύνεται, ο κίνδυνος να βυθιστεί εκ νέου στην εσωστρέφεια δεν πρέπει να αποκηλίσσεται.

Ο άνθρωπος στα νεόκοπα κράτη επένδυσαν τις ελπίδες για ένα καλύτερο μέλλον στην Ευρώπη, η οποία από την πλευρά της ανέδειξε την ενσωμάτωσή τους στις δομές της σε κεντρικό πυλώνα της στρατηγικής της για την εμπέδωση της σταθερότητας στην πίσω αυλή της, και τώρα τις βλέπουν να εξαλείφονται. Και ως μην ξεχνάμε ότι φωτιές σγοκαίνε ακόμη στα Βαλκάνια.

ΔΕΥΤΕΡΗ ΣΕΛΙΔΑ

ΠΟΛΙΤΙΚΗ

ΘΕΜΑ

ΕΠΙΚΑΙΡΟΤΗΤΑ

ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΑ

ΚΟΣΜΟΣ

ΓΝΩΜΕΣ

ΤΑΣΕΙΣ

Παιχνίδια πολέμου στη θάλασσα της Κορέας

Η ένταση δεν πρόκειται να φθάσει στα άκρα προβλέπουν οι αναλυτές, γιατί ούτε η Βόρεια ούτε η Νότια θα βγουν κερδισμένες

Της ΕΥΡΥΔΙΚΗΣ ΜΠΕΡΣΗ

Τα δυτικά θαλάσσια σύνορα μεταξύ των δύο κορεατικών κρατών ουδέποτε καθορίστηκαν με αμοιβαία συμφωνία. Στις δεκαετίες που ακολούθησαν την εκκευρία του 1953, η πλούσια σε αλιεύματα γκριζα ζώνη έχει γίνει κατ'επανάληψη θέατρο αιματηρών ναυτικών επεισοδίων, τα οποία όμως δεν οδήγησαν σε ολοκληρωτική πολεμική αναμέτρηση.

Οι περισσότεροι αναλυτές προβλέπουν ότι ούτε και τώρα, μετά τη βύθιση της νοτιοκορεατικής κορβέτας Τσεονάν, που στοίχισε τη ζωή σε 46 Νοτιοκορεάτες ναύτες, πρόκειται οι δύο χώρες να διαβούν τον Ρουβίκωνα του πολέμου, αφού κάτι τέτοιο θα

Ψύχραιμη στάση των γεωπολιτικών συνεπειών στην περιοχή από την Κίνα.

ήταν αμοιβαία καταστροφικό. Όμως, η ένταση συντηρείται, με αποτέλεσμα οι ΗΠΑ να σπεύδουν σε υποστήριξη της Νότιας Κορέας ακριβώς τη χρονική στιγμή κατά την οποία είχε τεθεί υπό αμφισβήτηση η εκτεταμένη αμερικανική παρουσία στον Ειρηνικό.

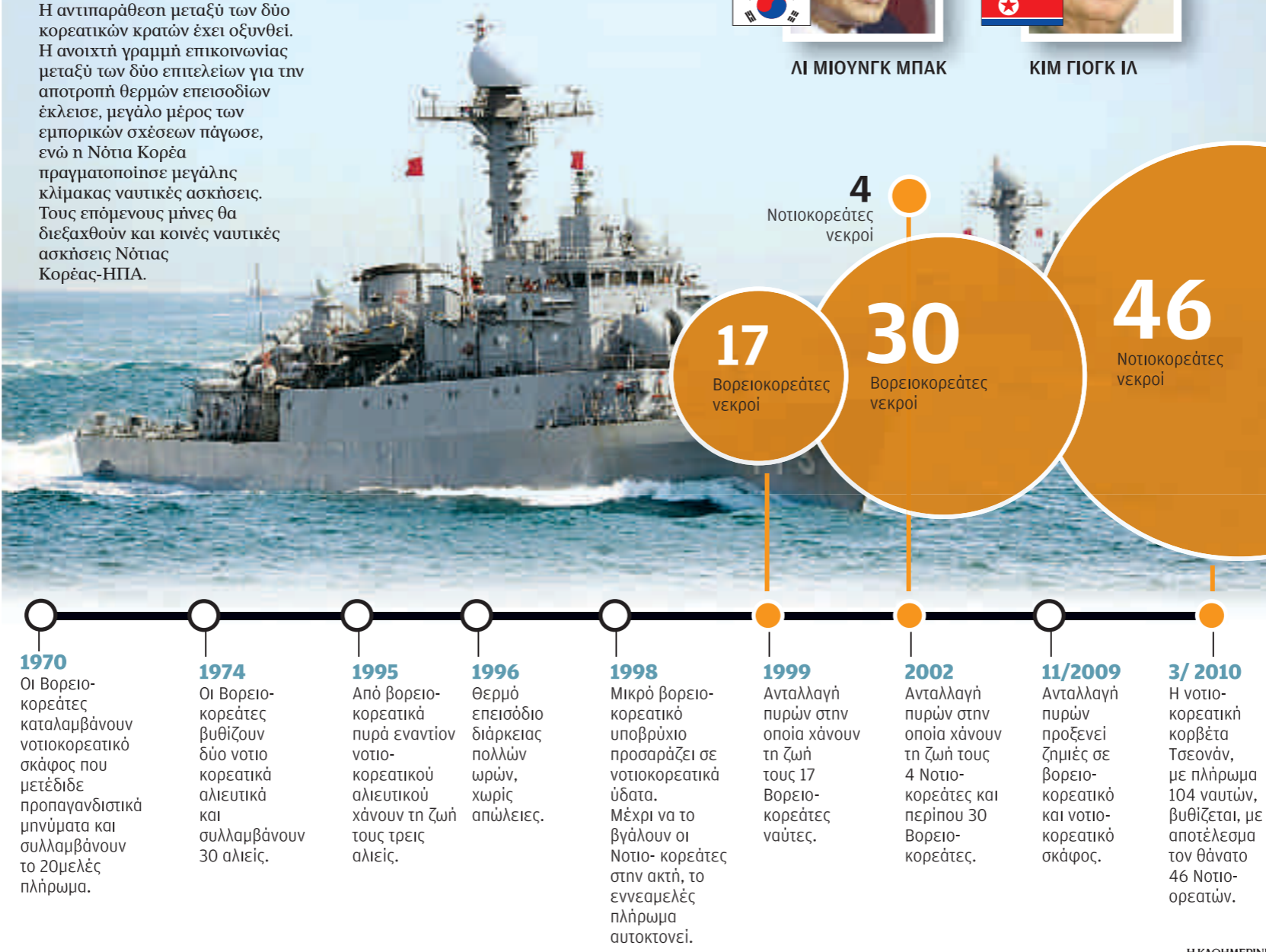
Η άρνηση της Κίνας και της Ρωσίας να καταδικάσουν άμεσα και απεριφραστα τη Βόρεια Κορέα για τη βύθιση της κορβέτας έχει να κάνει λιγότερο με τις δόξες αμφιβολίες τους ότι η τορπίλη ήταν πράγματι βορειοκορεατική και περισσότερο με την ψύχραιμη στάση των γεωπολιτικών συνεπειών που θα μπορούσε να έχει ο στραγγαλισμός της Βόρειας Κορέας.

Η ασφυκτική πίεση στην Πιονγιάνγκ είναι το ζητούμενο των κυρώσεων που θα επιθυμούσε η Σεούλ να επιβληθούν στους βόρειους γείτονές της. Το πρώτο βήμα έγινε πέρσει τέτοια εποχή, όταν η συντηρητική κυβέρνηση της Νότιας Κορέας, εγκαταλείποντας πλήρως την πολιτική της προσέγγισης, που ακολουθούσαν οι προκατοχοί της, αποφάσισε να λάβει ενεργά μέρος στις αμερικανικές ναυτικές περιπολίες που θα πραγματοποιούσαν νηοψίες σε βορειοκορεατικά σκάφη.

Η κίνηση αυτή εξόργισε την Πιονγιάνγκ, για την οποία το εμπόριο οπλικών συστημάτων είναι η κυριότερη πηγή πολύτιμου συναλλάγματος. Τώρα, Σεούλ και Ουάσινγκτον επιθυμούν, πέρα από το να πάρει αναμενόμενη διεθνής υποστήριξη για τις νηοψίες, να επιβληθούν και οικονο-

Τα θερμά επεισόδια

Λι Μιουνγκ Μπακ, ηγέτη της Ν. Κορέας εναντίον Κιμ Γιογκ Ιλ ηγέτη της Β. Κορέας. Η αντιπαράθεση μεταξύ των δύο κορεατικών κρατών έχει οξυνθεί. Η ανοιχτή γραμμή επικοινωνίας μεταξύ των δύο επιτελείων για την αποτροπή θερμών επεισοδίων έκλεισε, μεγάλο μέρος των εμπορικών σχέσεων πάγωσε, ενώ η Νότια Κορέα πραγματοποιεί μεγάλης κλίμακας ναυτικές ασκήσεις. Τους επόμενους μήνες θα διεξαχθούν και κοινές ναυτικές ασκήσεις Νότιας Κορέας-ΗΠΑ.

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

μικές κυρώσεις που θα στέγνωναν τις ροές συναλλάγματος μέσω του τραπεζικού συστήματος.

Οι ΗΠΑ έχουν κάθε λόγο να επιδιώκουν την κατάρρευση του βορειοκορεατικού καθεστώτος, αφού αυτό θα προωθούσε Αμερικανούς στρατιώτες ως τα σύνορα με την Κίνα, στην οποία, επιπροσθέτως, θα συνέδραμαν εκατομμύρια Βορειοκορεάτες πρόσφυγες. Για τους ίδιους λόγους, η Κίνα δεν έχει κανέναν λόγο να σφίξει περισσότερο τη θηλιά γύρω από τον λαί-

μικό της Πιονγιάνγκ. Καμία επίσκεψη Αμερικανού υπουργού Εξωτερικών, όπως αυτή της Χίλαρι Κλίντον στο Πεκίνο στις αρχές της εβδομάδας, δεν πρόκειται να πείσει την Κίνα να συμφωνήσει σε ουσιαστικές, και όχι διακοσμητικές, κυρώσεις.

Ακόμη και έτσι, οι ΗΠΑ μπορούν να θεωρούνται κερδισμένες, αφού η συζήτηση έχει μετατεθεί από τα ταπεινά παράπονα για τις πολυπληθείς αμερικανικές βάσεις στην Οκινάουα στις νοτιοκορεατικές εκκλήσεις για α-

μερικανική υποστήριξη εναντίον της Πιονγιάνγκ.

Οι άμεσα ενδιαφερόμενοι κάνουν και αυτοί τους δικούς τους υπολογισμούς. Στη Βόρεια Κορέα, ο Κιμ Γιογκ Ιλ επικρατεί μέσα από εθνικιστικά παραλήρηματα να μεταφέρει χωρίς αντιδράσεις τα σκίπτρα της εξουσίας στον τρίτο γιο του, τον Κιμ Γιογκ Εουν.

Στη Νότια Κορέα, ο συντηρητικός πρόεδρος Λι Μιουνγκ Μπακ βρίσκεται ενώπιον της κρίσιμης ενδιάμεσης ε-

κλογικής αναμέτρησης της 2ας Ιουνίου, στην οποία ελπίζει ότι οι ψηφοφόροι θα επιδοκιμάσουν τη σκληρή πολιτική του προς τον Βορρά.

Μετά την εκλογή του Λι, το 2008, οι σχέσεις μεταξύ των δύο κορεατικών κρατών βρίσκονται σε τροχιά συνεχούς επιδείνωσης, ενώ ανάμεσα στις ύβρεις που εκτοξεύει εναντίον του η Πιονγιάνγκ περιλαμβάνεται και η δήλωση ότι οι βορειοκορεάτες επενδύουν στο τραπέζι των διαπραγματεύσεων αν δεν ληξει η θη-

τεύα του Νοτιοκορεάτη προέδρου.

Στην παραζάλη του πολεμικού κλίματος είναι εύκολο να ξεχάσει κανείς ότι συχνά η Βόρεια Κορέα ανεβάζει επικίνδημα τους τόνους, ακριβώς όταν ετοιμάζεται να εμπλακεί σε διαπραγματεύσεις.

Η Πιονγιάνγκ θα επιθυμούσε αυτές τις διαπραγματεύσεις να γίνουν απευθείας με τις ΗΠΑ - όμως όσο η ένταση κλιμακώνεται τόσο αυξάνεται ο κίνδυνος να προηγηθεί των συνομιλιών ένα νέο θερμό επεισόδιο.

Οργή Αμερικής κατά Βραζιλίας και Τουρκίας

Αμφισβητεί τους ειρηνικούς σκοπούς στη συμφωνία με το Ιράν

Την έντονη δυσάρεσκεια της Ουάσινγκτον προκάλεσαν οι επίμονες προσπάθειες τόσο της Τουρκίας όσο και της Βραζιλίας να αποτρέψουν την επιβολή βαρύτερων οικονομικών κυρώσεων σε βάρος του Ιράν από το Συμβούλιο Ασφαλείας του ΟΗΕ. Οι Αμερικανοί αμφισβητούν πλέον ανοικτά ότι η ειρηνική διευθέτηση της κρίσης αναφορικά με το πυρηνικό πρόγραμμα της Τεχεράνης αποτελεί το πραγματικό κίνητρο των δύο κρατών, κατηγορώντας τον Τούρκο πρωθυπουργό Ταγίπ Ερντογάν και τον πρόεδρο της Βραζιλίας Λουίς Ινάσιο Λούλα Ντα Σίλβα ότι εκμεταλλεύονται την ιρανική κρίση προκειμένου να εδραι-

Εκνευρισμό και αντίδραση... γέννησε στη Δύση, και κυρίως στην Αμερική, η υπογραφή συμφωνίας μεταξύ Τουρκίας - Βραζιλίας - Ιράν.

Ερωτήματα στην Ουάσινγκτον για το κατά πόσον η Αγκυρα εξελίσσεται σε υπέρμαχο των γειτόνων της, πλην του Ισραήλ.

αθούν ως βασικοί «παίκτες» στο διεθνές στερνίωμα. Επιπλέον, η αμερικανική κυβέρνηση θεωρεί ότι η συμφωνία της 17ης Μαΐου, η οποία προβλέπει τη μεταφορά 1.300 κιλών ουρανίου χαμηλού εμπλουτισμού από το Ιράν στην Τουρκία, κάθε άλλο παρά αποτρέπει την ανάπτυξη πυρηνικών όπλων από την Τεχεράνη.

Τον εκνευρισμό του Λευκού Οίκου, όπως αυτός εκφράστηκε εμμέσως διά στόματος της υπουργού Εξωτερικών των ΗΠΑ, Χίλαρι Κλίντον, διόγκωσε η χρονική στιγμή της συμφωνίας, η οποία επιβλήθηκε τη στιγμή που οι Αμερικανοί ετοιμάζονταν να δρύνουν καρπούς πολυμήνων διπλωματικών προσπαθειών προκειμένου να εξασφαλιστούν τα σύμφωνη γνώμη των μόνιμων μελών του Συμβουλίου Ασφαλείας για τις νέ-

ες κυρώσεις. Η στάση της Βραζιλίας, πάντως, δεν εξηπλήξε τους σχεδιαστές της αμερικανικής εξωτερικής πολιτικής, καθώς ο κ. Ντα Σίλβα είχε τους τελευταίους μήνες δείξει δείγματα επιθετικής πολιτικής έναντι της Ουάσινγκτον. Παίζοντας το χαρτί της ισχυρότερης οικονομίας της Λατινικής Αμερικής, ο Βραζιλιάνος πρόεδρος αντιτίθεται στις ΗΠΑ σε μια σειρά θεμάτων, από το εμπόριο και την κλιματική αλλαγή, μέχρι το πραξικόπημα στην Ονδούρα.

Πρόσφατα, ο κ. Ντα Σίλβα άφησε εκ νέου αιχμές κατά των ΗΠΑ και της Δύσης υποστηρίζοντας ότι κανένα από τα έθνη που τάσσονται υπέρ της επιβολής αυστηρότερων κυρώσεων δεν προσπάθησε να επικοινωνήσει με τον πρόεδρο του Ιράν. «Αναρωτιέμαι γιατί ο κ. Ομπάμα ή ο κ. Σαρκοζί αποφεύγουν να τηλεφωνήσουν στον κ. Αχμεντινετζάντ», διερωτήθηκε. Στο ίδιο μήκος κύματος, ο υπουργός Εξωτερικών της Βραζιλίας, Σέλοσο Αμορίμ, είχε υπενθυμίσει ότι οι ΗΠΑ έχουν στο «όχι και τόσο μακρινό παρελθόν κρι-

Οι φιλοδοξίες δεν θα προκαλέσουν ολική ρήξη

Παρά τη δυσφορία του Λευκού Οίκου, η πλειονότητα των αναλυτών εκτιμά ότι οι φιλοδοξίες Τούρκων και Βραζιλιάνων για μια θεαματική αναβάθμιση του ρόλου τους στη διεθνή σκακιέρα δεν θα προκαλέσει μια ολική ρήξη στις σχέσεις τους με τις ΗΠΑ στο εγγύ μέλλον. Οι Αμερικανοί σημειώνουν ότι δεν τίθεται ζήτημα αποκοπής της Τουρκίας από τη Δύση, καθώς τα θεμελιώδη συμφέροντα της χώρας είναι άρρηκτα συνδεδεμένα με το ΝΑΤΟ και την Ευρωπαϊκή Ένωση. Την ίδια στιγμή, βέβαια, μεριδιά ειδικών παρατηρεί ότι ο τόνος της εξωτερικής πολιτικής των Τούρκων σταδιακά αλλάζει και υπενθυμίζει την άρνηση της Αγκυρας να επιτρέψει τη χρήση των εδαφών της από τον αμερικανικό στρατό κατά τη διάρκεια της εισβολής στο Ιράκ, όπως και την έντονη της αντίδραση στις πιέ-

Επίμονες ήταν οι προσπάθειες της Τουρκίας και της Βραζιλίας να αποτρέψουν βαρύτερες οικονομικές κυρώσεις στο Ιράν από το Συμβούλιο Ασφαλείας.

σημοποίησε αμφόβολης ποιότητας στοιχεία προκειμένου να αιτιολογήσουν την εισβολή στο Ιράκ» και πως η διαμεσολαβητική προσπάθεια στοχεύει στην αποτροπή μιας «δυσάρεστης επανάληψης της Ιστορίας».

Σε αντίθεση με την περίπτωση της Βραζιλίας, η «επιθετική προσπάθεια» των Τούρκων να καθυστερήσουν την επιβολή νέων κυρώσεων δημιουργήσει ερωτήματα για το κατά πόσον το μοναδικό μουσουλμανικό κράτος-μέλος του ΝΑΤΟ εξελίσσεται από γέφυρα μεταξύ Ανατολής και Δύσης σε δυναμικό υπέρμαχο των γειτονικών του κρατών στην Μέση Ανατολή, εξαιρουμένων φυσικά του Ισραήλ. Οι ποτολές κατά τις επιβολές νέων κυρώσεων σε 26 κράτη από την τουρκική κυβέρνηση, λίγες ώρες μετά την κατ' αρχην συμφωνία των ΗΠΑ με τη Ρωσία και την Κίνα, αποτέλεσε τη σταγόνα που ξεχείλιζε το ποτήρι για την Ουάσινγκτον. «Πρόκειται για ένα ξεκάθαρο σχέδιο με μοναδικό στόχο την παρεμπόδιση της δράσης του Συμβουλίου Ασφαλείας», τό-

νισε η κ. Κλίντον στις αρχές της εβδομάδας. «Η διεθνής κοινότητα αναγνωρίζει ότι η συμφωνία μεταξύ Ιράν, Τουρκίας και Βραζιλίας προέκυψε μόνο επειδή το Συμβούλιο Ασφαλείας ήταν έτοιμο να υιοθετήσει το ψήφισμα πάνω στο οποίο διαπραγματευόμαστε εδώ και πολλές εβδομάδες», πρόσθεσε ο υπουργός Εξωτερικών των ΗΠΑ. Το μήνυμα του Στέιτ Ντιπάρτμεντ ήταν σαφές: Αφενός η τουρκική διπλωματία δεν είναι ακόμα αρκετά ισορροπημένη να μεταπεισει την Κίνα και τη Ρωσία, αφεντέρου το Ιράν εκμεταλλεύεται τις φιλοδοξίες της, όσο και της Βραζιλίας, προκειμένου να αποτρέψει τις κυρώσεις. Απαντώντας, το τουρκικό υπουργείο Εξωτερικών της Τουρκίας απάντησε την Πέμπτη ότι «η κατάθεση της πρότασης ψηφίσματος για την επιβολή κυρώσεων σε βάρος του Ιράν μία ημέρα μετά την επίτευξη της συμφωνίας για τη μεταφορά ουρανίου χαμηλού εμπλουτισμού από το Ιράν ισοδυναμεί με εθελοτυφλία».

ΑΞ. ΠΡΕΣ, ΡΟΙΤΕΡΣ

ΔΕΥΤΕΡΗ ΣΕΛΙΔΑ	ΠΟΛΙΤΙΚΗ	ΘΕΜΑ	ΕΠΙΚΑΙΡΟΤΗΤΑ	ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΑ	ΚΟΣΜΟΣ	ΤΑΣΕΙΣ	ΓΝΩΜΕΣ
----------------	----------	------	--------------	------------	---------------	--------	--------

«Επιστράτευση» στις ΗΠΑ για τον κυβερνοπόλεμο

Σχεδόν 90.000 στρατιωτικοί ετοιμάζονται για ευρείας κλίμακας επιχειρήσεις στο Διαδίκτυο

Του **PETER BEAUMONT**
THE OBSERVER

Ο στρατός των Ηνωμένων Πολιτειών ανέθεσε για πρώτη φορά σε επιφανή στρατηγό του την αποστολή να κατευθύνει τον πόλεμο στον κυβερνοχώρο – παρά τους φόβους πως η κίνηση θα πυροδοτήσει μια νέα φάση στρατιωτικοποίησης του Διαδικτύου.

Ο πρόσφατα διορισθείς τεσσάρων αστέρων στρατηγός Κιθ Αλεξάντερ α-

Εκφράζονται ανησυχίες ότι αρχίζει μια νέα φάση στρατιωτικοποίησης του Διαδικτύου.

νέλαβε τη διοίκηση της φιλόδοξης και αμφιλεγόμενης νέας Διοίκησης του Κυβερνοχώρου του Πενταγώνου, που θα διεξάγει εικονικό πόλεμο στα ηλεκτρονικά δίκτυα του κόσμου.

Η δημιουργία του αξιώματος του ανώτατου «κυβερνο-στρατηγού» έλαβε χώρα μόλις λίγες ημέρες αργότερα η αμερικανική αεροπορία αποκάλυψε ότι περίπου 30.000 άνδρες της μεταφέρθηκαν από τον τομέα τεχνικής υποστήριξης «στην πρώτη γραμμή του κυβερνοπολέμου». Αποτελεί απάντηση στην ολοένα και εντεινόμενη αγωνία για την ενάμιση θέση του αμερικανικού στρατού και άλλων κρίσιμων τομέων έναντι πιθανής επίθεσης στο Ιντερνέτ.

Οι πρώτες μεγάλης κλίμακας επιθέσεις

Το σχέδιο για τη δημιουργία της αμερικανικής διοίκησης του κυβερνοχώρου, που θα εξεπολύει και θα ανακατασκευάζει επιθέσεις στο Διαδίκτυο, προτάθηκε αρχικά από την κυβέρνηση του Τζορτζ Μπους. Από τότε που ανέλαβε την εξουσία, ο Μπαράκ Ομπάμα έχει υιοθετήσει την πολιτική υπέρ της ασφάλειας του Διαδικτύου, περιγράφοντάς την, πέρσι, ως «μια από τις πλέον σοβαρές προκλήσεις για την οικονομία και την εθνική ασφάλεια, που αντιμετωπίζουν οι Ηνωμένες Πολιτείες». Τα δίκτυα του Πενταγώνου δέχονται «εκατοντάδες επιθέσεις κάθε μέρα», αναγνώρισε ο νεοδιορισθείς διοικητής του κυβερνοπολέμου του Πενταγώνου, στρατηγός Αλεξάντερ, ομολογώντας ότι έχει θορυβη-

θεί από την αύξηση, «ειδικά φέτος». Ο κυβερνοπόλεμος έχει αναπτυχθεί ταχύτατα σε κλίμακα και τεχνολογία, με την Κίνα να κατηγορείται ότι φέρει την κύρια ευθύνη για μεγάλες πρόσφατες επιθέσεις, περιλαμβανομένης της επίθεσης κατά του Google και 20 άλλων εταιρειών πέρσι, όπως και εκκίνηση των χάκερ της Titan Rain το 2003 – δηλαδή για μια σειρά συντονισμένων επιθέσεων εναντίον αμερικανικών δικτύων. Ρώσοι και Βορειοκορεάτες χάκερ κατηγορήθηκαν επίσης για ευρείας κλίμακας επιθέσεις. Η Μόσχα κατηγορήθηκε ότι σχεδίασε τις μαζικές επιθέσεις στον κυβερνοχώρο της Εσθονίας το 2007 – τον δεύτερο μεγαλύτερο κυβερνοπόλεμο που διεξήχθη ποτέ.

Παρότι ο Αλεξάντερ δεσμεύτηκε, τον περασμένο μήνα, ενώπιον της αρμόδιας για τις ένοπλες δυνάμεις επιτροπής της Γερουσίας πως η Διοίκηση του Κυβερνοχώρου δεν θα συμβάλει στη στρατιωτικοποίηση του Διαδικτύου, ο πρόεδρος της επιτροπής, γερουσιαστής Καρλ Λέβιν, σημείωσε ότι τόσο το δόγμα του Πενταγώνου όσο και το νομικό πλαίσιο για τις επιχειρήσεις online απέτυχαν έως τώρα να ανταποκριθούν στους ταχείς ρυθμούς ανάπτυξης του κυβερνοπολέμου. Συγκεκριμένα, ο Λέβιν εξέφρασε την

ανησυχία ότι οι αμερικανικές επιχειρήσεις για την αντιμετώπιση απειλών στο Διαδίκτυο «ενδέχεται να έχουν ευρείες και ολέθριες επιπτώσεις σε μεγάλη γκάμα αμερικανικών συμφερόντων».

Παρότι ο Αλεξάντερ προσπάθησε να υποβαθμίσει τον επιθετικό χαρακτήρα της διοίκησής του, το Πεντάγωνο υπήρξε πιο σαφές, δηλώνοντας στις 21 Μαΐου ότι η Διοίκηση του Κυβερνοχώρου «θα κατευθύνει τις επιχειρήσεις ειδικευμένων δικτύων του υπουργείου Αμύνης (απασχολώντας

στρατιωτικό προσωπικό περίπου 90.000 ατόμων) και θα είναι έτοιμη, όταν δοθεί εντολή, να διεξαγάγει ευρείας κλίμακας στρατιωτικές επιχειρήσεις στον κυβερνοχώρο, προκειμένου να διασφαλίσει την ελευθερία δράσης των ΗΠΑ στον κυβερνοχώρο και να τη στερηθεί από τους αντιπάλους μας».

Οι προκλήσεις που καλείται να αντιμετωπίσει η Διοίκηση του Κυβερνοχώρου φάνηκαν στις αρχές του χρόνου, όταν η «Ουάσιγκτον Πোসτ» αποκάλυψε λεπτομέρειες της αποκαλούμενης επιχείρησης «dot-mil» της μονάδας κυβερνοπολέμου του Φορτ Μιντ, που είχε αποστολή να κλείσει μια ιστοσελίδα-παγίδα στημένη από τους Σαουδάραβες και τη CIA, η οποία στόχευε κατά ισλαμιστών εξτρεμιστών με πιθανές επιθετικές προθέσεις κατά της Σαουδικής Αραβίας. Το Πεντάγωνο επισείθη ότι το φόρουμο χρησιμοποιήθηκε για τον συντονισμό της διείσδυσης μαχητών της τζιχάντ στο Ιράκ. Παρά τις σθεναρές αντιρρήσεις της CIA, η ιστοσελίδα δέχτηκε την επίθεση της μονάδας του Φορτ Μιντ, με αποτέλεσμα να τεθούν εκτός λειτουργίας περίπου 300 άλλοι σέρβερ στη Σαουδική Αραβία, στη Γερμανία και στο Τέξας. Η επιχείρηση έγινε χωρίς να ενημερωθούν τα μέλη της σαουδαρικής βασίλικης οικογένειας, που, σύμφωνα με πληροφορίες, «εξοργίστηκαν» όταν έμαθαν ότι καταστράφηκε ένα εργαλείο καταπολέμησης της τρομοκρατίας.

Σύμφωνα με τον στρατηγό Κιθ Αλεξάντερ (εδώ σε παλαιότερη φωτογραφία), ο οποίος ανέλαβε τη διοίκηση της φιλόδοξης και αμφιλεγόμενης νέας Διοίκησης του Κυβερνοχώρου, τα δίκτυα του Πενταγώνου δέχονται «εκατοντάδες επιθέσεις κάθε μέρα».

Φόβοι για νέο κύκλο βίας στην Τζαμάικα

Αιματοχυσία για ένα βαρόνο ναρκωτικών

THE ECONOMIST

Η **περασμένη** Δευτέρα, στην Τζαμάικα, ήταν η Ημέρα των Εργατών, εθνική εορτή, αλλά κανείς δεν διασκεδάζει. Πέντε ημέρες αργότερα η κυβέρνηση ανήγγειλε ότι θα εκδώσει τον Κρίστοφερ «Ντούντους» Κόουκ με τις κατηγορίες της διακίνησης ναρκωτικών και όπλων, η προ καιρού αναμενόμενη σύγκρουση των υποστηρικτών του με το κράτος ξέσπασε. Ενοπίλοι επι-

Εάν δεν παραδοθεί ο καταζητούμενος Κρίστοφερ «Ντούντους» Κόουκ, οι συγκρούσεις ενδέχεται να επεκταθούν.

τέθηκαν σε αστυνομικά τμήματα στην πρωτεύουσα Κίνγκστον και στα περίχωρά της, η χώρα οδηγήθηκε σ' έναν ανελέητο κύκλο βιαιότητας.

Σε απάντηση, η κυβέρνηση του Μπρους Γκλόντινγκ, ο οποίος εκπροσωπεί στο Κοινοβούλιο τη συνοικία Τίβολι Γκάρντενς, προπύργιο του Κόουκ στο δυτικό Κίνγκστον, κήρυξε κατάσταση έκτακτης ανάγκης και έστειλε χίλιους αστυνομικούς και στρατιώτες να τον ψάξουν από σπίτι σε σπίτι. Οι μάχες επεκτάθηκαν και σε άλλες φτωχογειτονιές του Κίνγκστον. Δεκάδες άτομα έχουν χάσει τη ζωή τους.

Ο κίνδυνος μιας τέτοιας αιματοχυσίας ήταν ακριβώς ο λόγος για τον οποίον ο πρωθυπουργός είχε παγώσει την υπόθεση του Κόουκ, από τότε που οι ΗΠΑ ζήτησαν την έκδοσή του, τον Αύγουστο. Εδρασε μόνο όταν ενεπλάκη στην πολύπλοκη διαδικασία πρόσληψης της Manatt, Phelps and Phillips, αμερικανικής νομικής εταιρείας, η οποία ανέλαβε την υπόθεση.

Ανδρες της αστυνομίας στη συνοικία Τίβολι Γκάρντενς, προπύργιο του Κόουκ στο δυτικό Κίνγκστον. Τα θύματα από τις συγκρούσεις ανέρχονται σε δεκάδες.

Ο κ. Γκλόντινγκ αρχικά αρνήθηκε ότι την προσέλαβε και καθυστέρησε να το παραδεχτεί, παρότι χρησιμοποίησε κεφάλαια του κόμματός του και όχι χρήματα των φορολογουμένων. Αντιμέτωπος με εκκλήσεις για την παραιτήσή του, ανακοίνωσε ότι θα συμμορφωθεί με τη διαταγή: Ο Κόουκ να εξουδετερωθεί πάραυτα. Και σ' έναν φαινομενικό παραλληλισμό της ιστορίας, όλα άρχισαν την Κυριακή: Η Ημέρα των Εργατών τιμή τη μνήμη των απεργιών και ταραχών του 1938, που άφησαν πίσω τους 46 νεκρούς και 429 τραυματίες.

Η κρίση θα μπορούσε να επιλυθεί ειρηνικά, καθώς σύμφωνα με αναφορές, οι δικηγόροι του κ. Κόουκ άνοιξαν διάλογο με Αμερικανούς αξιωματικούς. Ο τελευταίος ίσως να ένιωθε πιο ασφαλής σε αμερικανικά χέρια παρά στην τοπική φυλακή, όπου ο πατέρας του, από τον οποίον λένε ότι κληρονόμησε τον έλεγχο της συμμορίας του, πέθανε σε πυρκαγιά το 1992, ενώ περίμενε τη δική του έκδοση. Εάν δεν παραδοθεί, η αιματοχυσία ενδέχεται να συνεχιστεί. Ο Κόουκ θα μπορούσε να κλιμακώσει τη διαμάχη, καλώντας τους ένοπλους οπαδούς του σε άλλες περιοχές, όπως η συμμορία Στόουν Κράσερ στον τουριστικό παράδεισο του Μοντέγκο Μπέι, να εξαπολύσουν νέες επιθέσεις.

Ο μόνος άλλος τρόπος για να αποκαταστήσει την ηρεμία ο κ. Γκλόντινγκ χωρίς τη συναίνεση του Κόουκ είναι οι νομικές ακροβασίες. Τα δικαστήρια θα εξετάσουν αίτηση απόρριψης της έκδοσης αούρι. Προτού υποχωρήσει στο αίτημα, ο πρωθυπουργός υποστήριξε ότι τα μαγνητοσκοπημένα στοιχεία στα οποία βασίστηκε ήταν παράνομα. Στέλεχος της αντιπολίτευσης σχολίασε ότι η αμφιβανία του κ. Γκλόντινγκ ενδέχεται «κατά τύχη, ή κατόπιν σχεδίου» να υπονομεύσει τον δικαστικό αγώνα για την έκδοση του Κόουκ - ωστόσο, θα αφήσει τον πρωθυπουργό σε πολύ δύσκολη θέση.

Επιπλέον CO₂ (g/km): 136 έως 188 Κοινοβουλευτικό Κλιμακίου (NEDC) Εξέλιξη πόλης 6,4 έως 11,2 - Εξέλιξη πόλης 4,6 έως 6,0 - Μέγιστη εκκίνηση 0,3 έως 7,8

Ford Mondeo Collection
Τόσο πλούσιος εξοπλισμός,
που ξεπερνάει τα όρια.

Μόνο με 19.480€.

Standard Εξοπλισμός (Έκδοση Trend)	
Προηγμένη ασφάλεια με αερόσακους (ESP) με υποβοήθηση πέδησης (Traction Control) και ελεγχόμενη κίνηση (ESC)	
1680cm ³ Ford EcoBoost 150hp / 182hp / 200hp	
Προηγμένα συστήματα πέδησης με 8 δίσκους / αυτοέλεγχος / ABS με EBD	
Απορρυπαντικό Ηλεκτρονικό Σύστημα Ford CCS και 5 ηχεία	
Συμπληρωματικός κλιματισμός αέρα καθαρισμού αέρα	
Επιπλέον εξοπλισμό: 7 ηχεία, 17" αλυσίδες, 18" αλυσίδες, 19" αλυσίδες, 20" αλυσίδες, 21" αλυσίδες, 22" αλυσίδες	
Υποστηρίγματα ποδηλάτου	
Προηγμένο σύστημα κλιματισμού	
Συμπληρωματικό κλιματιστικό	
Διαμόρφωση ποδηλάτου	
Επιπλέον εξοπλισμό: 7 ηχεία, 17" αλυσίδες, 18" αλυσίδες, 19" αλυσίδες, 20" αλυσίδες, 21" αλυσίδες, 22" αλυσίδες	
Προηγμένα συστήματα πέδησης	
Απορρυπαντικό Ηλεκτρονικό Σύστημα Ford CCS και 5 ηχεία	
Συμπληρωματικός κλιματισμός αέρα καθαρισμού αέρα	
Επιπλέον εξοπλισμό: 7 ηχεία, 17" αλυσίδες, 18" αλυσίδες, 19" αλυσίδες, 20" αλυσίδες, 21" αλυσίδες, 22" αλυσίδες	

Τώρα, το Ford Mondeo έρχεται σε μια νέα εμβληματική έκδοση, με πιο πλήρη εξοπλισμό από ποτέ. Έκτος από τον μοναδικό αερόσακο, την εξαιρετική σθενή αμπελαριά, την ασφάλεια και την αξιοπιστία της Ford, το νέο εμβληματικό Ford Mondeo Collection έχει εξοπλισμό που ανατρέπει τα δεδομένα, και τιμή που δεν επιδέχεται συγκρίσεις. Κάντε την επιλογή που σας συμφέρει!

Γραμμή Εξυπηρέτησης: 801 11 700 600 www.ford.gr

Ford Mondeo Collection | Feel the difference

ΔΕΥΤΕΡΗ ΣΕΛΙΔΑ

ΠΟΛΙΤΙΚΗ

ΘΕΜΑ

ΕΠΙΚΑΙΡΟΤΗΤΑ

ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΑ

ΚΟΣΜΟΣ

ΤΑΞΕΙΣ

ΓΝΩΜΕΣ

Μετά το συνθετικό κύτταρο, δημιουργία ζώντων οργανισμών;

Τρία καυτά ερωτήματα που εγείρει το επιστημονικό επίτευγμα του δρος Κρεγκ Βέντερ

Πριν από μία εβδομάδα, Αμερικανοί επιστήμονες ανακοίνωσαν ότι δημιούργησαν στο εργαστήριο το πρώτο συνθετικό, ή καλύτερα τεχνητό, ζωντανό κύτταρο. Η εργασία τους, η οποία θεωρείται ένας ιστορικός σταθμός στην ιστορία των επιστημών, αποτελεί ένα σημαντικό βήμα που μελλοντικά θα επιτρέψει τον σχεδιασμό και τη δημιουργία ζώντων οργανισμών «από το μηδέν». Το επιστημονικό επίτευγμα εγείρει κάποια ερωτήματα, που θα πρέπει, άμεσα, να απαντηθούν.

1. Ποιο είναι το επίτευγμα των Αμερικανών ερευνητών που απασχολήσει τόσο πολύ τα ΜΜΕ;

Η ερευνητική ομάδα του δόκτορος Κρεγκ Βέντερ «δημιούργησε» ζωή ή, καλύτερα, κατασκεύασε στο εργαστήριο έναν ζωντανό μικροοργανισμό. Ως «θεμέλιο» οι ερευνητές χρησιμοποίησαν ένα ήδη υπάρχον κύτταρο, στον πυρήνα του οποίου τοποθέτησαν το γενετικό υλικό που κατασκεύασαν εργαστηριακά. Στην πραγματικότητα, λοιπόν, δεν πρέπει να μιλάμε για ένα τεχνητό κύτταρο ή για συνθετική μορφή ζωής αλλά για ένα κύτταρο με συνθετικό γονιδίωμα. Το βακτήριο που δημιούργησαν, επισφραγίζουν οι επιστήμονες, είναι η πρώτη μορφή ζωής που ελέγχεται από κατασκευασμένο από ανθρώπινο χέρι γενετικό υλικό.

Οι επιστήμονες, αφού κατασκεύασαν χημικά τα κομμάτια του DNA που χρειάζονται, να ενέχουν στο εσωτερικό κυττάρων μαγιάς. Εκεί, σαν να ήταν ένα παζλ, συνδέθηκαν τα κομμάτια και ολοκληρώθηκε το χρωμόσωμα.

2. Τι πρόκειται να κάνουν οι επιστήμονες με τα συνθετικά βακτήρια;

Τα συγκεκριμένα βακτήρια που κατασκεύασε η ομάδα Βέντερ, όπως προαναφέρθηκε, είναι απλώς αντίγραφα κάποιων βακτηρίων που υπάρχουν ελεύθερα στη φύση. Όμως, το επιστημονικό επίτευγμα έχει ιδιαίτερη σημασία, διότι αποδεικνύει ότι είναι δυνατή η δημιουργία ενός νέου ζωντανού και λειτουργικού κυττάρου το οποίο, ωστόσο, με γενετικό υλικό ανθρώπινου επιλογής και κατασκευής.

Ο δόκτωρ Κρεγκ Βέντερ και η ερευνητική ομάδα του κατασκεύασαν στο εργαστήριο έναν ζωντανό μικροοργανισμό από το μηδέν.

Ο δρ Κρεγκ Βέντερ και η ομάδα του ευελπιστούν πως μελλοντικά η νέα ανακάλυψη και τεχνολογία που ανέπτυξαν θα επιτρέψει σε άλλους ερευνητές να κατασκευάσουν νέα βακτήρια από το τίποτα, κύτταρα με καταπληκτικές λειτουργίες, όπως είναι, παραδείγματος χάριν, η μεταφορά αντικαρκινικών φαρμάκων στο σημείο όπου εμφανίζεται ένας καρκινικός όγκος.

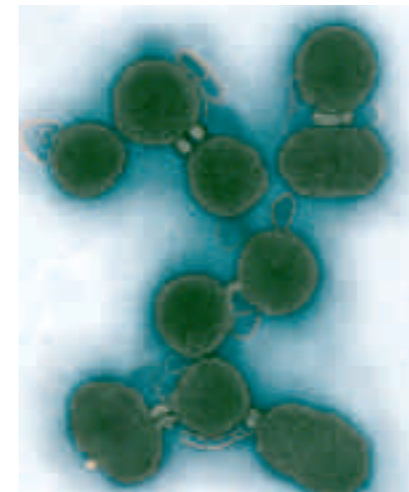
3. Θα μπορούσαν οι ερευνητές με την ίδια μέθοδο που χρησιμοποίησαν για να δημιουργήσουν αυτό το συνθετικό κύτταρο να «γεννήσουν» εργαστηριακά και πιο πολύπλοκους οργανισμούς, όπως παραδείγματος χάριν ανώτερα φυτά ή ακόμα και ζώα;

Σε θεωρητικό επίπεδο η απάντηση είναι καταφατική. Ναι, ασφαλώς η τεχνική που αναπτύχθηκε από τον δρ Βέντερ

και τους συνεργάτες του θα μπορούσε να εφαρμοστεί και για τη δημιουργία πιο πολύπλοκων οργανισμών. Ωστόσο, όπως λένε οι ερευνητές, αυτή τη φορά βασικός στόχος τους ήταν ο σχεδιασμός και η δημιουργία απλών βακτηρίων. Αυτοί οι μικροοργανισμοί αποτελούν έναν «εκλεκτό» υποψήφιο για τέτοια πειράματα και εφαρμογές, επειδή μπορούν να παράγουν όλες τις ουσίες που πιθανώς κάποια ημέρα χρειαστούμε ή να θηλώσουμε. Σύμφωνα, μάλιστα με τον δόκτορα Κρεγκ Βέντερ, αυτά ακριβώς τα «κατά παραγγελία βακτήρια» μπορούν να φέρουν την επόμενη «βιομηχανική επανάσταση».

Τα βακτήρια

Σε γενικές γραμμές, μπορεί κανείς να πει ότι τα βακτήρια είναι πολύ απλοί οργανισμοί, με ένα μοναδικό, κυκλικό χρω-

EPAL/CRUISE VENTER INSTITUTE

Η δομή του πρώτου κυττάρου με συνθετικό γονιδίωμα, που «γεννήθηκε» σε εργαστήριο από ανθρώπινο χέρι.

Η εφαρμογή της ίδιας τεχνικής σε ανώτερες οργανισμούς όπως τα φυτά ή ακόμα και κάποια ζώα είναι εφικτή αλλά και εξαιρετικά χρονοβόρος.

μόσωμα. Αντίθετως, για να δοθεί, as πού- με μια έννοια μεγέθους και πολυπλοκότητας, κάθε ανθρώπινο κύτταρο διαθέτει 23 ζεύγη, πολύ μεγαλύτερα, γραμμικά χρωμοσώματα. Γι' αυτό τον λόγο τα βακτήρια διαθέτουν στο γονιδίωμά τους πολύ λιγότερες πληροφορίες. Αυτό έχει συνέπεια να αποδοτικοποιείται και να αντιγράφεται η αλληλουχία των βάσεων που διαθέτουν στο γενετικό τους υλικό με πολύ μεγαλύτερη ευκολία. Ο δρ Βέντερ υποστηρίζει ότι η εφαρμογή της ίδιας τεχνικής σε ανώτερους οργανισμούς, όπως παραδείγματος χάριν τα φυτά ή ακόμα και κάποια ζώα, μπορεί να είναι τεχνικά εφικτή, αλλά οι επιστήμονες που θα δοκιμάζαν ένα τέτοιο εγχείρημα θα χρειάζονταν πολλά χρόνια για να βρουν τρόπους που θα τους επέτρεπαν να οικοδομήσουν τόσο μεγάλη και πολύπλοκα γονιδιώματα.

Η Μαργκότ Φοντέιν, ο Κάστρο και η σύλληψη στον Παναμά

Δεν σφράγισε μόνον τον κλασικό χορό, αφήνοντας ακατάλυτες παρακαταθήκες. Ηταν, καθώς φαίνεται, και επαναστάτρια. Η αλησμόνητη Μαργκότ Φοντέιν, λαμπερή και αέρινη δίπλα στον επίσης αξέχαστο Ρούντολφ Νουρέγιεφ, είχε συλληφθεί τον Απρίλιο του 1959 στον Παναμά, κατηγορούμενη για συμμετοχή σε σχέδιο ανατροπής του καθεστώτος. Πρωταγωνιστής ήταν ο σύζυγός της Ρομπερτό Αρίας, γιος πρώην προέδρου του Παναμά. Υποστηρικτής ο Κάστρο! Όλα αυτά αποκαλύφθηκαν με τη δημοσίευση αρχείων του Φόρεϊν Όφισ, από τα οποία προκύπτει ότι ο τότε υπουργός Εξωτερικών της Βρετανίας και μετέπειτα θύμα σκανδάλου, ο Τζον

Προφίουμο, γνώριζε τις κινήσεις της Φοντέιν. «Με είχε διαβεβαιώσει ότι τον Ιανουάριο του '59, όταν επισκέφθηκε με τον άντρα της την Κούβα, ο Κάστρο υποσχέθηκε να τους σπρίξει», είχε πει ο Προφίουμο. Σύμφωνα με τον τότε Βρετανό πρέσβη στον Παναμά, σερ Ιαν Χέντερσον, ο Κάστρο έστειλε 125 Κουβανούς αντάρτες στον Αρίας και «εντελώς ανεύθυνα» χρησιμοποίησε τη θαλαμινό της για αντιπερισπασμό των κυβερνητικών. Το σχέδιο απέτυχε, η πρώτη μπαλαρίνα αυτών αποκάλυφθηκε, αλλά όχι για πολύ. Την περίμενε μια λαμυρή σταδιοδρομία και ένα κάπως μελαγχολικό τέλος, το 1991 στον Παναμά, όπου είχε αποσυρθεί μαζί με τον άντρα της.

Το ΔΝΤ προκάλεσε μελαγχολία

Δυσνήσια μελαγχολικός είναι τελευταία ο μονίμως γελαστός Σίλβιο Μπερλουσκόνι, και οι παρατηρήσεις της συμπεριφοράς του Ιταλού πρωθυπουργού έσπευσαν να αποδώσουν τη δυσθυμία του στα αυστηρά μέτρα για τη μείωση του δημοσιονομικού ελλείμματος που ψηφίστηκαν στην Ιταλική Βουλή εκτάκτως και κατεπειγόντως την περασμένη εβδομάδα. «Δεν είναι ευχαριστημένος, φροβάται για τη δημοτικότητα του, που έπεσε 6 μονάδες, δηλαδή από 50% στο 44%», ερμήνευσε αναλυτής αναφορικά με τη μελαγχολία του κ. Μπερλουσκόνι, που φροντίζει να διαδίδει ότι, με τον μέτρο είναι αναγκαία, αλλά δεν τον βρίσκουν σύμφωνο, και γι' αυτό τσακνώνει με τους υπουργούς του. «Είμαι ανόχιωτος», είπε πριν από λίγες ημέρες σε διεθνή συνάντηση στο Παρίσι, όπου εξέπληξε τους πάντες όταν, για να αποδείξει την αδυναμία του, παράφρασε ρήση του Μπενίτο Μουσσολίνι. «Το μόνο που μπορώ να πω είναι στο άλογο μου να πάει αριστερά ή δεξιά. Αυτή είναι η ισχύς μου. Λένε ότι είμαι ι-

Από τη μέρα που πήρε τα έκτακτα φερεολογικά μέτρα ο Σίλβιο Μπερλουσκόνι έχασε το χαμόγελό του.

σχυρός. Δεν είναι αλήθεια. Ισως ισχυροί να είναι οι αξιωματούχοι του κόμματός μου», είπε πάντα μελαγχολικός. «Παίζει το παιχνίδι του καλού και του κακού. Φυσικά ο ίδιος είναι ο καλός και στενοχωρημένοι, και οι άλλοι οι κακοί», έγραψε η «επίσημη».

Αντάρτες πίσω από την τραγωδία

Σε δολιοφθορά μασίσιων ανταρτών απέδωσε η νδική αστυνομία τον εκτροχιασμό επιβατικής αμαξοστοιχίας κοντά στην πόλη Σαρντίγια, στο κρατίδιο της Δυτικής Βεγγάλης. Δεκάδες άνθρωποι έχασαν τη ζωή τους και τουλάχιστον 200 τραυματίστηκαν όταν μετά τον εκτροχιασμό το επιβατικό τρένο συγκρούστηκε με εμπορική αμαξοστοιχία. Επί ώρες τα σωστικά συνεργεία προσπαθούσαν να ενοπίσουν επιζώντες εγκλωβισμένους στα συντρίμια των δύο τρένων,

αναζητώντας παράλληλα τα αίτια του εκτροχιασμού, καθώς κατά μία εκδοχή χρησιμοποιήθηκε εκρηκτικός μηχανισμός. Οποιοδήποτε ανάμειξη των μασίσιων, τους οποίους ο Ινδός πρωθυπουργός Μανχόμν Σινγκ θεωρεί ως τη «σβαρότερη απειλή κατά της χώρας του», έσπευσε να διαψεύσει εκπρόσωπός τους. Όμως ο κυβερνητής της Βεγγάλης ζήτησε κλιμάκωση των επικειρήσεων κατά των ανταρτών, που βρίσκονται σε εξέλιξη από το φθινόπωρο του 2009.

Πτήση προς τη σύνταξη για το «Ατλαντίς»

Τέλος εποχής του διαστημικού λεωφορείου μετά 25 χρόνια επιτυχημένων αποστολών

Του WILLIAM HARWOOD
THE NEW YORK TIMES

Στη Γη —με στόχο την οριστική του απόσυρση— επέστρεψε την Τετάρτη το διαστημικό λεωφορείο «Ατλαντίς», δίνοντας τέλος σε 25 χρόνια αποστολών. Την στιγμή που αναλάμβανε τον χειρισμό ελέγχου της καθόδου του διαστημόπλοιου, ο κυβερνήτης Κένεθ Χαμ οδήγησε το 105 τόνων όχημα σε... απότομη δεξιά στροφή, πριν αρχίσει την κάθοδο του στον διάδρομο προσέγωσης 33 του Διαστημικού Κέντρου Κένεντι στη Φλόριδα. Λίγα δευτερόλεπτα μετά, ο χειριστής πλωτάρχης Ντόμνικ Αντονέλι κατέβαζε τους τροχούς για να επιτρέψει την ομαλή προσγείωση στις 8.48 π.μ. τοπική ώρα. «Χιούστον, εδώ Ατλαντίς. Οι τροχοί μας σταμάτησαν», ανέφερε στον ασύρματο ο κυβερνήτης Χαμ. «Είμαι σίγουρος ότι το πλήρωμα του Διαστημικού Σταθμού στενοκοιμήθηκε που σας είδε να φεύγετε, αλλά είμαι καιρόμαστε για την επιστροφή σας», απάντησε ο συνταγματάρχης Τσαρλς Χόμπαου από το Κέντρο Ελέγχου της NASA στο Χιούστον του Τέξας.

Η τελευταία προσγείωση του διαστημικού λεωφορείου «Ατλαντίς».

«Κοιτάξε πόσο όμορφο είναι. Το φέραμε πίσω σε τόσο καλή κατάσταση που είμαι σίγουρος ότι το μόνο που θέλει είναι να επιστρέψει στην εξέδρα εκτόξευσης και πάλι πίσω στο Διάστημα», έλεγε ο κυβερνήτης Χαμ για το υπό απόσυρση πλέον «Ατλαντίς».

Τελευταία αποστολή

Κατά τη διάρκεια της εβδομάδας που έμεινε προσδεμένο στον Διαστημικό Σταθμό, οι αστροναύτες του «Ατλαντίς» τοποθέτησαν ρωσικό επιστημο-

στικό εργαστήριο, παρέδωσαν στο πλήρωμα του Σταθμού πολλούς τόνους εφοδίων και πραγματοποιήσαν τρεις «διαστημικούς περιπάτους» για να εγκαταστήσουν νέα κεραία και έξι συστοιχίες ηλιακών κατόπτρων. Η αποστολή ήταν η τελευταία για το «Ατλαντίς», καθώς η NASA εγκαταλείπει τα διαστημικά λεωφορεία ύστερα από τρεις δεκαετίες και περισσότερες από 130 πτήσεις. Μόνο δύο αποστολές απομένουν για τον οριστικό παροπλισμό του στόλου. Η πρώτη πτή-

ση θα γίνει τον Οκτώβριο από το «Ντισκάβερι» και η τελευταία από το «Εντέβορ» στα τέλη του χρόνου. Το «Ατλαντίς», όμως, θα διατηρηθεί σε κατάσταση πτήσης, ώστε να χρησιμοποιήσει ως όχημα διάσωσης σε περίπτωση σοβαρού τεχνικού προβλήματος στο «Εντέβορ». Παρότι δεν υπάρχουν σαφή σχέδια για εκτόξευση του «Ατλαντίς» για μια ακόμη αποστολή, η διοίκηση της NASA επιδιώκει να εξασφαλίσει την άδεια του Λευκού Οίκου για την πραγματοποίηση μιας τελευταίας αποστολής ανεφοδιασμού του ΔΔΣ. Η πρώτη άκρως απόρρητη πτήση του «Ατλαντίς» πραγματοποιήθηκε στις 3 Οκτωβρίου 1985, ενώ καμία λεπτομέρεια δεν κοινοποιήθηκε έκτοτε γι' αυτή. Μεταξύ των καλύτερων στιγμών του περιλαμβάνονται η εκτόξευση των ρομποτικών εξερευνητικών οχημάτων στην Αφροδίτη και στον Δία, η ανάπτυξη του δορυφόρου αστρονομικών παρατηρήσεων Compton Gamma Ray, πέντε αποστολές για λογαριασμό του Πενταγώνου και επτά πτήσεις προς τον διαστημικό σταθμό Μίρ.

Η Ουκρανία για ένταξη στο NATO

Στο άγνωστο παραπέμπει το θέμα της ένταξης της Ουκρανίας στο NATO η νέα υπό τον πρόεδρο Γιανουκόβιτς ηγεσία. «Η χώρα μας θα συνεχίσει να καλλιεργεί τις σχέσεις με την Ατλαντική Συμμαχία, αλλά η υποψηφιότητά μας αποσύρθηκε από το χρονοδιάγραμμα», δήλωσε, σύμφωνα με το ειδησιογραφικό πρακτορείο «ιντερφραξ», ο υπουργός Εξωτερικών Κοσταντίν Γκρίσενκο, αφήνοντας να εννοηθεί ότι η Ουκρανία δεν θα απέχει από στρατιωτικά και άλλα προγράμματα του NATO. «Στημένη διαμετρικά» χαρακτήρισε ο κ. Γιανουκόβιτς τη διάδωση αγανακτισμένων πολιτών, που τον κατηγορούν για υποτέλεια στη Μόσχα, στο Άβοφ της δυτικής Ουκρανίας, αντιρρησικό προηγόριο όπου πραγματοποιήσε προχθές επίσκεψη. Λίγο αργότερα, προς τήρηση ισορροπιών μεταξύ Δύσης και Ρωσίας, ανακοίνωσε ότι επισπεύδονται εργασίες για την υπογραφή της συμφωνίας σύνδεσης με την Ε.Ε., αντικείμενο χρόνιων διαπραγματεύσεων μεταξύ Βρυξελλών και Κιέβου. Ο Βίκτορ Για-

Ο πρόεδρος της Ουκρανίας, Βίκτορ Γιανουκόβιτς, επιμένει ότι δεν ανήκει σε καμία συμμαχία.

νουκόβιτς, που επιμένει ότι δεν ανήκει σε καμία συμμαχία, έσπευσε αμέσως μετά την εκλογή του τον περασμένο Φεβρουάριο να αποκαταστήσει τις σχέσεις με τη Μόσχα, παραρηνώντας έως το 2042 τον χρόνο παραμονής του ρωσικού στόλου της Μαύρης Θάλασσας στην Κριμαία, με αντάλλαγμα διευκολύνσεις στο φυσικό αέριο.

Ο ΟΙΝΟΧΟΟΣ

Βάζει γκολ στο ποτήρι σας!

Το Μουντιάλ αρχίζει και ο ΟΙΝΟΧΟΟΣ το υποδέχεται με 18 κόκκινα και λευκά «διαμάντια» από τον νοτιοαφρικανικό αμπελώνα. Μάθετε πόσο κοστίζουν, πού θα τα βρείτε και με τι θα τα συνδυάσετε ιδανικά! Κι επειδή χωρίς ζύθο ποδόσφαιρο δεν γίνεται... 30 αγαπημένες μπύρες για κάθε βραδιά του ποδοσφαιρικού πυρετού και τα πιάτα που τους ταιριάζουν.

ΚΥΚΛΟΦΟΡΕΙ ΤΟ ΣΑΒΒΑΤΟ 5 ΙΟΥΝΙΟΥ

www.kathimerini.gr

ΔΕΥΤΕΡΗ ΣΕΛΙΔΑ	ΠΟΛΙΤΙΚΗ	ΘΕΜΑ	ΕΠΙΚΑΙΡΟΤΗΤΑ	ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΑ	ΚΟΣΜΟΣ	ΤΑΣΕΙΣ	ΓΝΩΜΕΣ
----------------	----------	------	--------------	------------	---------------	--------	--------

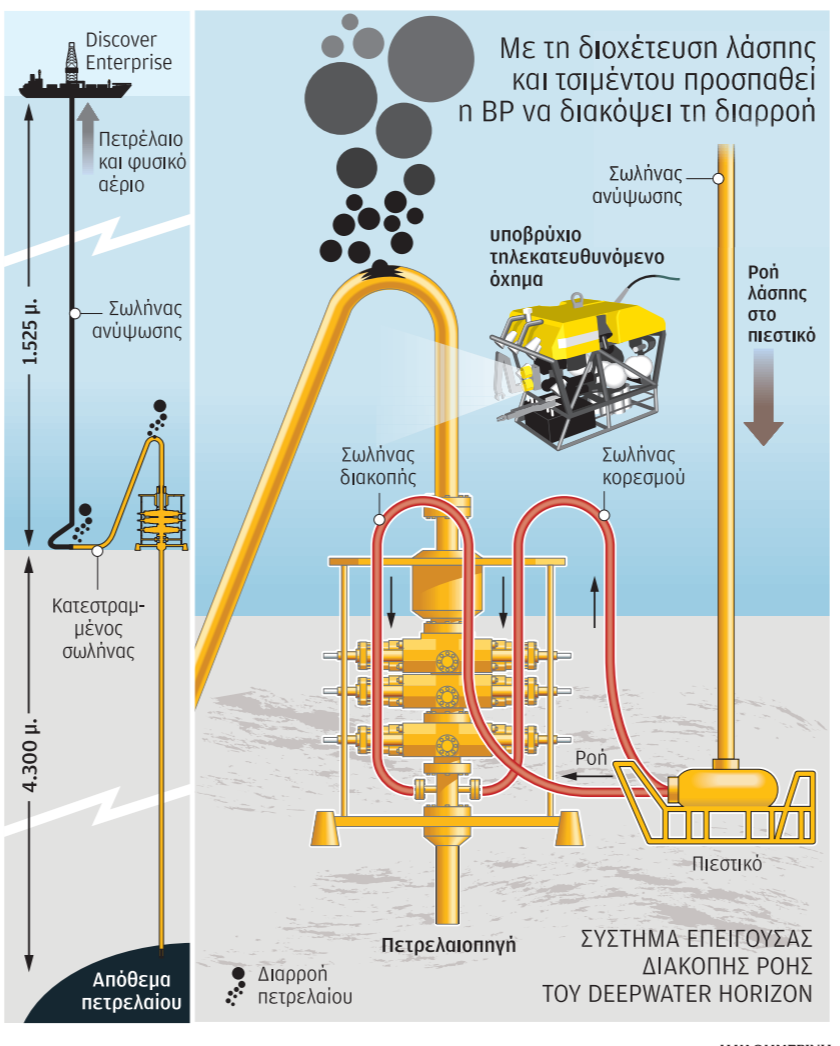
Η κηλίδα έφθασε στα έλη της Λουιζιάνας

Το πετρέλαιο εισβάλλει στους εύθραυστους υδροβιότοπους της Λουιζιάνας, επιτείνοντας τους φόβους για περιβαλλοντική καταστροφή

ΑΛΑΜΠΑΜΑ, ΜΙΣΙΣΙΠΙ, ΛΟΥΙΖΙΑΝΑ, Νέα Ορλεάνη, Νήσοι Σαντελέρ, Βένις, Μεγάλο Νησί, Κόλπος του Μεξικού

Ελαφρύ αργό, Μέτριο/ βαρύ αργό, Η πετρελαιοπηγή Deerwater Horizon που εξεργράφη στις 20 Απριλίου

ΠΗΓΕΣ: NOAA, Graphic News

Ασφυκτική πίεση στην Αίγυπτο για τα νερά του Νείλου

Πέντε χώρες αμφισβητούν την κυριαρχία της

Της **TRACY MAC VEIGH THE GUARDIAN**

Οι χώρες της ανατολικής Αφρικής δίνουν μάχη για να αποτρέψουν μια κλιμακούμενη κρίση για τον έλεγχο των υδάτων του ποταμού Νείλου. Οι εννέα χώρες από τις οποίες διέρχεται ο μεγαλύτερος σε μήκος ποταμός του κόσμου, βρίσκονται από καιρό σε σύγκρουση μεταξύ τους για την πρόσβαση στα ζωτικά υδάτινα αποθέματα της Αιγύπτου, η οποία είναι η μεγαλύτερη από τις άλλες στην περιοχή. Η Αίγυπτος έχει την κυριαρχία του Νείλου από το 1929.

Η ιστορία της Αιγύπτου είναι γεμάτη με διαμάχες για το νερό. Η Αίγυπτος εμμένει με ζήλο στη διατήρηση των ιστορικών δικαιωμάτων της, επί των 55,5 δισεκατομμυρίων κυβικών μέτρων νερού, το οποίο αντλεί από τον ποταμό και έχει ασκήσει βέτο στο δικαίωμα των γειτονικών χωρών να χτίσουν φράγματα ή να υλοποιήσουν προγράμματα άρδευσης, τα οποία ενδέχεται να έχουν ως συνέπεια αλλαγές στη ροή των υδάτων του ποταμού. Την περασμένη εβδομάδα, ωστόσο, η Κένυα έγινε η πέμπτη χώρα από τις εννέα που υπέγραψαν νέα συμφωνία, με την οποία οι άλλες χώρες θα αποκτήσουν μεγαλύτερη πρόσβαση στο νερό. Επί του παρόντος, η Αίγυπτος έχει δικαίωμα στο 80% του νερού ενώ το Σουδάν έχει δικαίωμα στο 11% και οι υπόλοιπες επτά χώρες μοιράζονται το υπόλοιπο 9%.

Ο πρωθυπουργός της Κένυας, Ράιλα Οντίνγκα, μετέβη στο Κάιρο για συνομιλίες στις αρχές της εβδομάδας, ενώ ο Ζοζέφ Καμπιλά, πρόεδρος της Λαϊκής Δημοκρατίας του Κονγκό, αναμενόταν και αυτός στην αιγυπτιακή πρωτεύουσα.

Η Αίγυπτος αντέδρασε με οργή στη νέα συμφωνία με το επείγουσα ότι η απώλεια νερού από τον ποταμό Νείλο, ο οποίος συνδέεται κατά κύριο λόγο με την Αίγυπτο, θα έχει ως αποτέλεσμα την καταστροφή των 80 εκατομμυρίων Αιγυπτίων, οι περισσότεροι από τους οποίους ζουν στις όχθες του ποταμού.

Αναλυτές από χρόνια εισηγούνται ότι τα μειούμενα αποθέματα νερού της Αφρικής θα λειτουργήσουν ως καταλύτης για την πρόκληση συγκρούσεων, ενώ οι διενέξεις για το νερό προκαλούν ήδη μεγάλες εντάσεις.

Το Κάιρο έχει δικαίωμα στο 80% των υδατικών αποθεμάτων, το Σουδάν στο 11% και οι υπόλοιπες επτά χώρες μοιράζονται το υπόλοιπο 9%.

σχωρήσουν και αυτές στη συμφωνία, υποστηρίζοντας ότι καμία από τις δύο «δεν είχαν άλλη επιλογή». Η Νγκίλου περιέγραψε τη συμφωνία του 1929 ως ξεπερασμένη από την εποχή, ενώ πρόβαλε το επείγουσα πώς επικυρώθηκε από την Αίγυπτο και τη Βρετανία την εποχή της αποικιοκρατίας και ότι υπεγράφη από αφρικανικές χώρες οι οποίες ήταν υπό κατοχή και των οποίων η γνώμη δεν ζητήθηκε καν. Σε έντονο ύφος εκφράστηκε και ο Μέλες Ζενάου, ο πρόεδρος της Αιθιοπίας, σπληνίζοντας τη στάση της Αιγύπτου, η οποία απομονώνεται όλο και περισσότερο. Το βρετανικό υπουργείο Εξωτερικών ανακοίνωσε ότι παρακολουθεί από κοντά τις εξελίξεις, όμως δεν λαμβάνει θέση επί της διαμάχης. Απύθνη, ωστόσο, έκκληση στα εμπλεκόμενα μέρη να συνεχίσουν τις συνομιλίες με σκοπό να φτάσουν σε φιλική διευθέτηση και να συνεχίσουν τη συνεργασία τους στη λεκάνη του Νείλου.

Το στοίχημα του Ομπάμα με την πετρελαιοκηλίδα

Έχει αναλάβει προσωπικά την αντιμετώπιση της περιβαλλοντικής κρίσης

Της **SUZANNE GOLDENBERG THE GUARDIAN**

Πληροφορίες από τον Λευκό Οίκο αποδεικνύουν ότι ο Μπαράκ Ομπάμα δεν άρνησε να συνειδητοποιήσει το εύρος της πολιτικής καταστροφής, καθώς το πετρέλαιο αρχίζει να ρυπαίνει τις αμερικανικές παραλίες του Κόλπου του Μεξικού. Ο συνήθως ψυχραιμους πρόεδρος, σύμφωνα με αποκαλύψεις της Washington Post, δέχθηκε σύσχεψη με τους συμβούλους του την πρώτη εβδομάδα μετά τη βύθιση της εξέδρας άντλησης πετρελαίου Deepwater

Αντίθετα με ό,τι έγινε στον «Κατρίνα», ο Λευκός Οίκος έστειλε ειδικούς και ανώτατα κυβερνητικά στελέχη στην περιοχή.

Horizon με απότομη διαταγή: «Φράξτε την καταρρέντη τρύπα!» Ένα μήνα αργότερα και με την τρύπα να μην έχει σφραγιστεί ακόμη, ο Ομπάμα είναι αναγκασμένος να εμφανίζεται ότι έχει αναλάβει προσωπικά την αντιμετώπιση της περιβαλλοντικής κρίσης. Για τον λόγο αυτό, ο πρόεδρος ανακοίνωσε την Πέμπτη την επί αόριστον διακοπή κάθε νέας υποθαλάσσιας γεωτρήσης και μετέβη αυτοπροσώπως στη Νέα Ορλεάνη.

Η ανάληψη δράσης από τον ίδιο τον πρόεδρο Ομπάμα σημειώνεται τη στιγμή που η κοινή γνώμη στις ΗΠΑ αρχίζει να στρέφει την οργή της για την οικολογική καταστροφή από την BP και την πετρελαϊκή βιομηχανία προς την κατεύθυνση της κυβέρνησης. Η χαρακτηριστική αργή εξέλιξη του φαινομένου της διαρροής - με το αργό πετρέλαιο να πλύνει τις ακτές μόλις αυτή την εβδομάδα - ενθάρρυνε τους πολιτικούς αντιπάλους του Μπαράκ Ομπάμα να αποπειραθούν να εκμεταλλευθούν την εικόνα επιχειρησιακής αδυναμίας των ομοσπονδιακών υπηρεσιών και την ολι-

Δεκάδες αγωγές για αποζημιώσεις

Στο επίκεντρο της προσοχής βρέθηκε η Transocean, η ιδιοκτήτρια εταιρεία της εξέδρας άντλησης πετρελαίου, που βυθίστηκε ανοικτά της Λουιζιάνας στις 20 Απριλίου προκαλώντας τον θάνατο 11 εργαζομένων, αλλά και τεράστια περιβαλλοντική καταστροφή. Η BP, που ενοίκιασε την εξέδρα από την Transocean, επαναλαμβάνει διαρκώς ότι η εξέδρα και η ασφαλεία της αποτελούν ευθύνη της Transocean. Στο μεταξύ, η επιτροπή έρευνας του Κογκρέσου έθεσε ερωτήματα για τους μηχανισμούς συντήρησης και τις μετατροπές που είχε πραγματοποιήσει η Transocean στο σύστημα επείγουσας διακοπής ροής, που ουδέποτε λειτουργήσε. Σε όλη της την ιστορία, η Transocean διακρίθηκε για τις τολμηρές της επενδύσεις, ενώ η εταιρεία - με μύθο «Τρυπάμε πιο βαθιά» - ηγείται στον τομέα των υποθαλάσσιων γεωτρήσεων. «Παρά την πρωτοκαθεδρία της, το δυστύχημα του Κόλπου έπληξε ανεπανόρθωτα τη φήμη της Transocean σε ό, τι αφορά την εργασιακή ασφαλεία και την ικανότητά της να διαχειριστεί την απίστευτα περίπλοκη άντληση πετρελαίου από μεγάλα βάθος», λέει ο ειδικός Κρις Ράπελ. Την ίδια στιγμή, η Transocean προσαθεί να προστατευθεί καταθέτοντας αίτημα σε ομοσπονδιακό εφετείο του Τέξας με στόχο τον περιορισμό της αστικής της ευθύνης στα 26,7 εκατ. δολάρια, σύμφωνα με ξεχασμένο εδάφιο ακτοπλοϊκού νόμου του 1851. Η εταιρεία αντιμετωπίζει, όμως, δεκάδες αγωγές αποζημιώσεων από συγγενείς νεκρών και τραυματιών της έκρηξης της 20ής Απριλίου.

γωρία της BP να διακόψει τη διαρροή. Ο κυβερνήτης της Λουιζιάνας Μπόμπι Τζίνταλ, πάλι ποτέ ανερχόμενο άστρο του Ρεπουμπλικανικού Κόμματος, κατηγορούσε την κυβέρνηση για διαφθορά στις προτάσεις του για δημιουργία μεγάλων αναχωμάτων με στόχο την προστασία των νησιών του δέλτα του Μισισσιππή από το πετρέλαιο. Ακόμη και η Σάρα Πέιλιν, που επι-

ση για να προωθήσει ενεργειακά και περιβαλλοντικά νομοθετήματα.

Άλλοι, πάλι, ήθελαν ο Ομπάμα να ακυρώσει την απόφασή του του περασμένου Μαρτίου, σύμφωνα με την οποία οι γεωτρήσεις ανοικτής θαλάσσης θα εκτεινόταν σε νέες, μέχρι στιγμής ανεξερεύνητες περιοχές. Η ανακοίνωση της Πέμπτης για την επιβολή μορατόριου στις νέες γεωτρήσεις αποτελεί βήμα προς την κατεύθυνση αυτή.

Ο πολιτικός σύμβουλος των Δημοκρατικών Τζέιμς Κάρβιλ επετέθη την Τετάρτη κατά του προέδρου Ομπάμα για τη νηφαλιότητά του. «Δεν μπορώ να καταλάβω γιατί δεν κινήθηκαν άμεσα. Ο πρόεδρος έπρεπε να έχει μεταβεί αμέσως στην περιοχή και να έχει συναντηθεί με τις οικογένειες των 11 νεκρών της έκρηξης στην εξέδρα», είπε ο Κάρβιλ.

Ευθύνες στην εταιρεία

Η τακτική μη εμπλοκής του Λευκού Οίκου, που αποδείχθηκε καταστροφική, αποτελεί, όμως, συνειδητή προσπάθεια της προεδρίας να διατηρήσει την προσοχή του κοινού στραμμένη στις ευθύνες της πετρελαϊκής εταιρείας. Αντίθετα με ό,τι έγινε στον τυφώνα «Κατρίνα», η κυβέρνηση Ομπάμα έστειλε ειδικούς αλλά και ανώτατα κυβερνητικά στελέχη στην περιοχή, λίγες ώρες μετά τη βύθιση της εξέδρας.

Την ίδια ώρα, η κυβέρνηση συνεχίζει να θεωρεί υπεύθυνη την BP για την απορρύπανση. «Θα διατηρήσουμε την πίεσή μας πάνω στην BP έως ότου το έργο έχει ολοκληρωθεί», είπε ο υπουργός Εσωτερικών Κεν Σάλαζαρ. Πρόσφατες συγυμμετρήσεις, πάντως, δείχνουν ότι η έμφαση της κυβέρνησης στην ευθύνη της BP έκανε το κοινό να ξεχάσει τις προσπάθειες του Λευκού Οίκου για την αντιμετώπιση της οικολογικής καταστροφής, ενώ για πρώτη φορά την εβδομάδα που μας πέρασε, 51% των ερωτηθέντων ανέφεραν ότι διαφωνούν με τον χειρισμό της κρίσης από τον πρόεδρο.

Εννέα χώρες διαρρέει ο μεγαλύτερος σε μήκος ποταμός του κόσμου, οι οποίες βρίσκονται από καιρό σε σύγκρουση μεταξύ τους για την πρόσβαση στα ζωτικά υδάτινα αποθέματα του Νείλου.

απευθείας πτήσεις

Νέες και φιλικές εξυπηρετήσεις από Αθήνα για Καναδά

Αφήστε την καλύτερη Βορειοαμερικανική Αεροπορική εταιρεία για διεθνή ταξίδια να σας πάρει γρήγορα στον Καναδά με τις νέες απευθείας κολοκαρινές πτήσεις.

Τηλεφωνήστε στο 210 9226047 / 210 9226070 ή επικοινωνήστε με το γραφείο ταξιδιών σας.

Air Canada

ΔΕΥΤΕΡΗ ΣΕΛΙΔΑ

ΠΟΛΙΤΙΚΗ

ΘΕΜΑ

ΕΠΙΚΑΙΡΟΤΗΤΑ

ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΑ

ΚΟΣΜΟΣ

ΤΑΞΕΙΣ

ΓΝΩΜΕΣ

Εξι κληρικοί φρενάρουν τη διάσωση

Η Ρωμαιοκαθολική Εκκλησία στην Κόρδοβα απέρριψε τη συμφωνία ενοποίησης τράπεζας

Της ΖΩΡΖΕΤ ΖΟΛΤΑ

Η συγχώνευση των δύο περιφερειακών τραπεζών είχε συμφωνηθεί από τον Αύγουστο του 2009. Κατά τα φαινόμενα, τουλάχιστον. Αλλά, μόλις προ δέκα ημερών, έξι κληρικοί και μέλη του διοικητικού συμβουλίου της CajaSur, με έδρα την Κόρδοβα στην Ανδαλουσία, ενημέρωσαν την Τράπεζα της Ισπανίας ότι απορρίπτουν τους όρους της συμφωνίας με τη μεγαλύτερη Unicaja. «Δεν υπήρχαν ε-

Προθεσμία μέχρι τέλος Ιουνίου στις 45 ισπανικές περιφερειακές cajas για την «επιβίωση» τους.

ναλλάκτικες, παρά μόνον θάνατος από ασφύξια ή έκκληση διάσωσης από ανώτερη αρχή», δήλωσε ο επικοπος της Κόρδοβα, Ντεμέτριο Φερνάντεζ, αιτιολογώντας την απόφαση της Ρωμαιοκαθολικής Εκκλησίας να αποχωρήσει ξαφνικά από το τραπέζι των διαπραγματεύσεων. «Ήμασταν έτοιμοι να χάσουμε τα πάντα για να σώσουμε τις θέσεις εργασίας των υπαλλήλων της CajaSur». Πράγματι, η Ρωμαιοκαθολική Εκκλησία της Κόρδοβα, ιδρυτής και βασικός μέτοχος της CajaSur από το 1864, εκχώρησε εν μιά νυκτί τον έλεγχο στην κεντρική τράπεζα της χώρας, η οποία διοικείται άμεσα 550 εκατ. ευρώ από το κρατικό ταμείο αναδιάρθρωσης του κλάδου (Fund of Orderly Bank Restructuring, FOBR) για την «ομαλή συνέχιση των λειτουργιών της», όπως ανακοινώθηκε επισήμως.

Ενας από τους βασικούς στόχους της κυβέρνησης Θαπατέρο –εκτός από την αποπεράτωση διετούς προγράμματος δημοσιονομικής λιτότητας 15 δισ. ευρώ σε μια οικονομία με δείκτη ανεργίας 20%- είναι να συρρικνωθούν οι 45 συνολικά περιφερειακές τράπεζες της χώρας, γνωστές και ως cajas, σε ομίλους με περιουσιακά στοιχεία άνω των 50 δισ. ευρώ μέχρι τα τέλη του Ιουνίου... του 2010. Εάν τα σχέδια της κυβέρνησης δεν στεφθούν με επιτυχία, το κόστος διάσωσης τους με κεφάλαια του FOBR εκτιμάται από τη Standard & Poor's ότι μπορεί να φθάσει έως και τα 30-35 δισ. ευρώ. Αναμένεται, βεβαίως, να δοθεί τρίμηνη παράταση από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, η οποία από τον Ιανουάριο έχει εγκρίνει τα σχέδια κυβέρνησης, ενώ το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο πιέζει για ταχύτερη ενοποίηση και συσπείρωση δυνάμεων.

Διοικητική

Η ένωση των 45 περιφερειακών τραπεζών ανακοίνωσε ότι το περιστατικό της CajaSur είναι μεμονωμένη περίπτωση. Σημάδια πανικού έγιναν, όμως, εμφανή από τη διοικητική κοινότητα των ξένων τραπεζών να δαίνονται σε ισπανικές όταν οι αγορές φοβούνται με το παραμικρό για διάχυση της δημοσιονομικής κρίσης από τη νότια Ευρώζων στον υπόλοιπο κόσμο. Σε αυτό το περιβάλλον, είναι εύκολο να παρερμηνευθεί το σκέλος ακόμη και «παραίτητων» εξελίξεων. Σε μια απόπειρα να διορθωθούν οι εντυπώσεις, μόλις τρεις ημέρες μετά το ναυάγιο της συνάντησης των CasaSur και Unicaja ανακοινώθηκε η συγχώνευση τεσσά-

Λίγα 24ωρα μετά την αποτυχία της συγχώνευσης μεταξύ της Cajasur και Unicaja, η Caja Mediterraneo (φωτογραφία), με έδρα τη Βαλένθια, η Cagastur από την Αστούριας, η Caja Extremadura και η Caja Cantabria κατέληξαν σε συμφωνία.

ρων τραπεζών με στόχο τη δημιουργία ομίλου με περιουσιακά στοιχεία 135 δισ. ευρώ και πλέον. Και αυτή η συμφωνία, όμως, αποτέλεσε αντιπερισπασμό διότι δεν προβλέπονται ούτε απολύσεις ούτε εξοικονόμηση δαπανών από τη συρρίκνωση των δικτύων υποκαταστημάτων.

Αβεβαιότητα

Την ίδια ώρα, επιμένει η αβεβαιότητα που επικρατεί για το μέλλον των 45 cajas, καθώς δέχθηκαν τους μεγαλύτερους κραδαμούς από το σκάνδαλο της φυσικής στην αγορά ακινήτων της Ισπανίας. Τα χρέη των κατασκευαστικών εταιρειών και στις «45» υπολογίζονται στα 445 δισ. ευρώ, ενώ το απόθεμα απούλων νεοδμητών κατοικιών διαμορφώθηκε, πέρσι, στο ένα εκατομμύριο, σύμφωνα με επίσημα στοιχεία της κυβέρνησης.

Την ίδια ώρα, ισπανικοί και ξένοι τραπεζικοί όμιλοι, όπως η Santander και η Barclays, ήδη εξετάζουν εξοχιστικά το τοπίο για πιθανούς,

μελλοντικούς στόχους. Σύμφωνα με την Τράπεζα της Ισπανίας, 30 από τις 45 cajas βρίσκονται σε μεταξύ τους διαπραγματεύσεις και σε ορισμένες περιπτώσεις το έδαφος είναι γόνιμο για μια επικείμενη συμφωνία. Αλλά όλα παραμένουν ρευστά. Ίσως το μεγαλύτερο εμπόδιο είναι οι αντιδράσεις από τοπικούς παράγοντες, οι οποίοι φαίνεται πως αρνούνται να παραδώσουν τον έλεγχο των περιφερειακών τραπεζών σε μεγάλους ομίλους.

Όπως προτάσσει το νομικό πλαίσιο της χώρας, οι συγχωνεύσεις περιφερειακών τραπεζών πρέπει να εγκρίνονται από τις τοπικές κυβερνήσεις. Και ποια τοπική κυβέρνηση θα βρεθεί οικειοθελώς στη δυσάρεστη θέση να ανακινώσει απολύσεις ή το κλείσιμο υποκαταστημάτων σε τόσο δραματικές οικονομικές συνθήκες; Η Ρωμαιοκαθολική Εκκλησία της Κόρδοβα, πάντως, επέλεξε την πολιτικά και ηθικά ορθή λύση. Δυσάρεστες αποφάσεις θα ληφθούν, πάντως, λόγω της αναμενόμενης επιδείνωσης των συνθηκών στον κλάδο.

Ένωση κατά περίσταση

Πριν από ένα μήνα πολλοί Αμερικανοί αναρωτιόντουσαν γιατί πρέπει να ασχολούνται με υπερκρεμώμενες χώρες της Ευρώπης, όπως η Ελλάδα, η Ισπανία και η Πορτογαλία. Τώρα, καθώς οι αμερικανικές χρηματαγορές δέχονται κτυπήματα όπως ο υπόλοιπος κόσμος, οι Αμερικανοί πήραν την απαιτησή τους.

Παραμένει ανεξήγητο γιατί ο φόβος μετατρέπεται σε πανικό και για-

Του **DAVID IGNATIUS** Αρθρογράφου της **WASHINGTON POST**

τι ο καλπασμός μερικών αλόγων σε ποδοπάτημα. Ευρωπαίοι και Ασιάτες πρέπει να προβληματίζονται με αλόγια ερωτήματα περί αυτού και αιτιατού πριν από δύο χρόνια, τότε που έβλεπαν μια σχετικά περιορισμένη κατηγορία επισφαλών δανείων στις ΗΠΑ να προκαλούν τέτοια τραπεζική υστερία στη Γουόλ Στριτ, ώστε το διεθνές χρηματοπιστωτικό σύστημα να στεγνώσει από ρευστό.

Για μια ακόμη φορά, σήμερα, οι επενδυτές μοιάζουν έρμαια ενός οικονομικού λίγγου. Δεν ξέρουν σε ποιο βάθος βρίσκεται ο πάτος, δεν είναι σίγουροι τι είναι σταθερό και τι θα καταρρεύσει, ελλείψει αξιοπιστίας ενημέρωσης περιμένουσα τη χειρότερα, νευρίζουν με κάθε κακή είδηση. Και το κακό απλώνεται σαν επιδημία.

Ο πανικός αυτό την εβδομάδα εντάσσεται στις ευρωπαϊκές οικονομίες και τις χρεωμένες τράπεζες. Η κατάσταση δεν έχει επιδεινωθεί σε σχέση με τον προηγούμενο μήνα. Μάλλον έχει βελτιωθεί, αφού το πρόβλημα με τα χρέη των ασθενέστερων Ευρωπαίων είναι πλέον εντοπισμένο και έχει αρχίσει η διόρθωση. Ατυχώς, όμως, το πρόβλημα είναι ενδημικά μορφής και από ανασυχία για συγκεκριμένα πράγματα μεταλλάχθηκε σε γενικευμένο τερό τρόπο. Προστέθηκε και ο φόβος για πόλεμο στην κορεατική κερσόνησο, και τώρα οι ανά τον κόσμο επενδυτές τρέχουν διαγκωνιζόμενοι να βρουν την έξοδο.

Μιλώντας την περασμένη εβδομάδα με τον Ιταλό πρόεδρο Τζιόρτζιο Ναπολιτάνο, γλίτωσα για λίγο από τη ζαλάδα της οικονομικής αβύσσου και άκουσα μια νηφάλια εκδοχή της ευρωπαϊκής κρίσης. Ο Ναπολιτάνο είναι ένας από τους γνηρίους σοφούς της Ευρώπης και για δεκαετίες αγωνιστής της ευρωπαϊκής ενοποίησης. Τώρα, παραδέχεται ότι υπήρχε απόλυτη δυσσαμονία μεταξύ του ιδεώδους της οικονομικής ένωσης και της πραγματικότητας, δηλαδή των 16 διαφορετικών φορολογικών συστημάτων. Αυτή η αναντιστοιχία έφερε την κρίση.

«Είδαμε με πλήρη σαφήνεια τον σοβαρό αντίκτυπο που είχε η έλλειψη ενιαίας πολιτικής. Μετά την κρίση αυτή, οι Ευρωπαίοι πρέπει να αποδεχτούν επιτέλους την ανατηγμένη αλήθεια, ότι δηλαδή η ένωση συνεπάγεται και μεταβίβαση ορισμένων κυριαρχικών δικαιωμάτων», λέει ο κ. Ναπολιτάνο και εξηγεί ότι η παρουσία ατελών ένωση δεν επαρκεί για τη στήριξη του κοινού νομισμάτος.

Μόλις ξεσπάσει ο πανικός, κάθε μέτρο διάσωσης γεννά περίσσεια ως προς τη δυνατότητα αντιμετώπισης της κρίσης. Αυτό συνέβη την προηγούμενη εβδομάδα με την κεντρική τράπεζα της Ισπανίας, που έπευσε να αναλάβει τον έλεγχο μεγάλου ταμειοπριού, ενώ τέσσερις αποδυναμωμένες τράπεζες ανακοίνωσαν τη συγχώνευσή τους. Οι κινήσεις αυτές σκοπό είχαν να αποκαταστήσουν την εμπιστοσύνη, αντ' αυτού όμως ε-

πακολούθησε κύμα πωλώνων τραπεζικών μετοχών σε ολόκληρη την ευρωπαϊκή ήπειρο.

Η Ιταλία προσπαθεί να σταματήσει την αιμορραγία με περικοπές ύψους 30 δισ. δολαρίων στον προϋπολογισμό της, ώστε το δημοσιονομικό έλλειμμα να πέσει κάτω από το 3% του ΑΕΠ έως το 2012. Μένει να δούμε εάν οι επενδυτές θα πειστούν από την υπόσχεσή της.

Οι επενδυτές συνεχίζουν να μαστιγώνουν την Ευρώπη, εκτός των άλλων επειδή δεν διακρίνουν ακόμη μηχανισμούς για την επιβολή πειθαρχίας. Η Ευρωπαϊκή Ένωση τώρα τελευταία δημιουργεί ταμείο βοήθειας ενός τρισεκατομμυρίου δολαρίων, τι θα γίνει όμως εάν αυτό αδειάσει; Ακλόνητη μοιάζει η απόφαση για την επιβολή αυστηρών μέτρων στην Ελλάδα, την Πορτογαλία και τους υπόλοιπους με αντάλλαγμα τα δάνεια, δεν είναι όμως ακόμη ξεκάθαρο πώς οι Βρυξέλλες θα κατορθώσουν να κάνουν το σύστημα λιτότητας να λειτουργήσει.

Το πρόβλημα, όπως το περιγράφει ο κ. Ναπολιτάνο, συνίσταται στο ότι η Ευρώπη είναι Ένωση κατά περίπτωση, που απαξιώνεται από τις εθνικές κυβερνήσεις, όταν δεν ευνοεί τους στόχους τους. Χώρες της Βόρει-

Η έλλειψη ενιαίας πολιτικής είχε αντίκτυπο στην Ε.Ε., λέει ο κ. Ναπολιτάνο.

Η έντρομη κοινή γνώμη μάλλον ρέπει προς τα εθνικά ιδεώδη και κεκτιπόμενα, αντιδρώντας στις οδηγίες που προέρχονται από τους Ευρωπαίους γραφειοκράτες και τους κεντρικούς τραπεζίτες.

ας Ευρώπης όπως η Γερμανία αρέσκονται στο να επιπλήτουν τους δαπανηρούς και απειθαρκούς εταίρους του Νότου. Όμως η Γερμανία και η Γαλλία ήταν εκείνες που επέδειξαν περηνότατες αμφιβολίες την αναποτελεσματικότητα των μηχανισμών της Ευρώζωνς, όταν το 2005 αρνήθηκαν να πληρώσουν τα πρόστιμα για την παραβίαση του Συμφώνου Σταθερότητας.

Αυτό που με ανησυχεί είναι ότι στην Ευρώπη σήμερα συγκρούονται πολιτική και οικονομία. Για να στηρίξει το κοινό νόμισμα, η Ευρώπη χρειάζεται ενιαία φορολογική πολιτική, την οποία θα εφαρμόζουμε όλα τα κράτη-μέλη. Σε καιρό κρίσης, όμως, η έντρομη κοινή γνώμη μάλλον ρέπει προς τα εθνικά ιδεώδη και κεκτιπόμενα, αντιδρώντας στις επιταγές και οδηγίες που προέρχονται από τους Ευρωπαίους γραφειοκράτες και τους κεντρικούς τραπεζίτες. Αυτός είναι ο λόγος για τον οποίο οι ευρωσεκταριστές πιστεύουν ότι η κρίση θα διαρκέσει ακόμη. Οι γατροί της Βρυξέλλες ίσως να ξέρουν τη χρειάζεται, όμως οι 16 ασθενείς δεν έχουν ακόμη συμφωνήσει να καταπνούν το φάρμακο. Κι έτσι, ολόκληρη η υφέλιος υποφέρει.

Αυξάνονται οι αυτοκτονίες στην Κίνα

Στους δεκατρείς έφθαναν οι αυτόχειρες εργαζόμενοι σε εταιρεία ηλεκτρονικών

Ενας ακόμη εργαζόμενος της Foxconn Technology, στην πόλη Σενζέν της νότιας Κίνας, αποπειράθηκε να αυτοκτονήσει -την Πέμπτη- ανεβάζοντας σε 13 τα άτομα, που αυτοκτόνησαν ή αποπειράθηκαν να αυτοκτονήσουν από την αρχή του έτους. Το αυξανόμενο κύμα αυτοκτονιών στην τάιβανέζικη εταιρεία κατασκευής δημοφιλών ηλεκτρονικών συσκευών, όπως τα iPhone, iPod, έχει θορυβήσει εταιρείες, όπως η Nokia, η Dell Computers, η Hewlett Packard και η Acer, που κατασκευάζουν εκεί τα προϊόντα τους. Η αμερικανική Apple υποσχέθηκε να διερευνήσει αν τηρούνται οι εργασιακοί κανόνες.

Συνδικαλιστικές οργανώσεις ζητούν τη διεξαγωγή ανεξάρτητης έρευνας για τα αίτια των αυτοκτονιών και τις συνθήκες εργασίας στη Foxconn.

κες εργασίας στην Foxconn.

«Η γραμμή παραγωγής της Foxconn είναι τόσο καλά σχεδιασμένη, ώστε οι εργαζόμενοι δεν σταματούν ούτε δευτερόλεπτο, την ώρα της δουλειάς», καταγγέλλει ο Λι Τσανγκ, επικεφαλής του China Labor Watch, οργάνωσης για τα εργασιακά δικαιώματα ε έδρα τη Νέα Υόρκη, στην International Herald Tribune.

Αυτήν την εκδοχή ενισχύουν πρόσφατα δημοσιεύματα του κινεζικού Τύπου, τα οποία αναφέρονται λεπτομερώς στις σκληρές συνθήκες εργασίας στα εργοστάσια της εταιρείας. Μερικά από αυτά περιγράφουν το αβάσταχτο βάρος που καλούνται να σηκώσουν οι εργαζόμενοι, προκειμένου να ανταποκριθούν στους απαιτητικούς ρυθμούς παραγωγής, να

προσαρμοστούν στις κλιματικές συνθήκες διαβίωσης και να συμβιβαστούν με το πενιχρό εισόδημα των 150 δολαρίων τον μήνα.

Η διοίκηση

Εντελώς διαφορετική και ειδικολογική είναι η εικόνα που παρουσιάζουν τα στελέχη της Foxconn, με τους εργαζόμενους να απασχολούνται σε ένα φιλικό περιβάλλον με εστιατόρια, εμπορικά κέντρα, γυμναστήρια, ακόμη και πισίνα. Ο πρόεδρος της Τέρι Γκου, ο οποίος επισκέφθηκε -την Τετάρτη- τις εγκαταστάσεις της εταιρείας όπου εργάζονται και διαμένουν πάνω από 300.000 άνθρωποι, κυρίως εσωτερικοί μετανάστες από τις αγροτικές περιοχές της Κίνας, υποσχέθηκε ότι θα κάνει ό, τι μπορεί, ώστε να αποφευχθούν άλλα περιστατικά. Αλλωστε, πάγια θέση της εταιρείας είναι ότι δεν υπάρχουν οι λόγοι αυτοκτονιών, αλλά ότι αυτές οφείλονται κυρίως σε προσωπικά προβλήματα - και όχι όπως λέγεται στο ανταρτικό διοικητικό σύστημα της.

Κοινωνικά

ΠΡΟΑΓΓΕΛΙΕΣ ΓΑΜΟΥ

Σύμφωνα με το άρθρο 1369 του αστικού κώδικα γνωστοποιείται ότι:

Ο **ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΤΣΑΟΥΣΗΣ** γεννηθείς της Αθήνας, κάτοικος Αθηνών, γιος του Ευαγγέλου και της Κυριακής-Μαρίας, το γένος Σαρλή και η **ΗΒΗ ΜΕΛΑΚΟΠΙΔΑ** γεννηθείσα της Αθηνών, κάτοικος Αθηνών, κόρη του Θόδωρου και της Σοφίας, το γένος Κουτρούμη, πρόκειται να παντρευτούν. Ο γάμος θα γίνει στη Φολέγανδρο.

ΠΕΝΘΟΣ

Την πολυαγαπημένη μας μητέρα, γιαγιά και θεία **ΡΕΝΑ ΓΕΩΡΓΙΑΔΟΥ-ΠΑΠΑΔΗΜΗΤΡΙΟΥ** θανούσα στις 22-5-2010, κηδεύουμε την Τρίτη 25ν Μαΐου 2010 και ώρα 16.30 από τον Ιερό Ναό Αγίου Λαζάρου του Α΄ Κοιμητηρίου Αθηνών. Αντίψης, Ιωάννα, Αλέξανδρος, Ειρήνη. Οι λοιποί συγγενείς και φίλοι.

ΜΝΗΜΟΣΥΝΑ

Την Πέμπτη 3-6-2010 και ώρα 11 π.μ. τελούμε το 40ήμερο μνημόσυνο υπέρ ανασπαστικής της πολυαγαπημένης μας μητέρας, γιαγιάς, αδελφής και θείας **ΤΟΤΑΣ Γ. ΒΑΝΗΝΑΚΗ** τέως Πρόεδρος Λυκείου Ελληνίδων

στον Ι. Ν. Αγ. Διονυσίου Αρεοπαγίτου (οδός Σκουφιά). Τα παιδιά της: Γιάννης και Χριστίνα, Πάνος. Τα εγγόνια: Χριστίνα, Φαίη, Ελπίδα. Η αδελφή: Μαρία Μιράσση. Τα ανίψια.

Με την συμπλήρωση δέκα ετών από την ημέρα που έφυγε από κοντά μας η λατρεμένη μας **ΒΙΒΙΑΝ ΠΑΪΣ** που πάντα έχουμε στην σκέψη και στην καρδιά μας, τελείωσε επιμημόσυνη δέηση στον οικιακό μας τόφο του Β΄ Κοιμητηρίου Αθηνών. Η μητέρα: Ευγενία. Ο σύζυγος: Σπύρος. Τα παιδιά: Μάρη και Ντένος, Τζώνη και Δημήτρης.

Τελούμε την Κυριακή 6-6-2010 και ώρα 9.30 π.μ. 40ήμερο μνημόσυνο στον Ιερό Ναό Φανερωμένης 5ν στάση Χολαργού για την ανάσπαση της ψυχής της πολυαγαπημένης μας μητέρας **ΜΑΡΙΑΣ-ΑΘΑΝΑΣΙΑΣ ΠΑΝΟΠΟΥΛΟΥ**. Τα τέκνα: Αντώνης και Ρόνια, Μίκα και Δημήτρης.

Επτά χρόνια πέρασαν από τις 31 Μαΐου 2003 που έφυγε ξαφνικά από κοντά μας ο αγαπημένος μας **ΑΝΤΩΝΙΟΣ ΣΥΡΙΓΟΣ**. Τα χρόνια περνούν αλλά δεν ξεκάνει την αγάπη του, τη στροφή του, την ευγένειά του που μας ομόρφαιναν τη ζωή. Μας λείπει πάντα.

Τέτα Συρίγος, Γιάννης, Ιωάννα Συρίγου.

Ετελέσαμε χτες Σάββατο 29-5-2010 40ήμερο μνημόσυνο στον Ιερό Ναό Αγίου Τριφυμιανού του Κοιμητηρίου Κηφισίας σε στενό οικογενειακό κύκλο για την ανάσπαση της ψυχής της πολυαγαπημένης μας μητέρας, γιαγιάς, προγιαγιάς, αδελφής και θείας **ΜΑΡΙΑΣ ΜΠΕΡΤΖΕΛΕΤΟΥ**

Τα τέκνα: Κατερίνα και Δημήτρης, Νέλλη. Τα εγγόνια: Σοφία και Χρήστος, Θόδωρος και Ιωάν, Αναστασία και Κλεώ, Ερμής. Τα εγγόνια: Δημήτρης, Ανδρέας, Ανδρέας, Ευριδική. Τα αδελφία: Γαυούλα Νέμηρη, Γιάννης και Γαυούλα Χρονόπουλου, Άννα Βλασίου - Μπερτζελέτου. Τα ανίψια. Οι λοιποί συγγενείς.

Είς μνήμην **ΗΛΕΚΤΡΑΣ ΚΓΑΒΟ-ΠΑΝΗΝ** η κυρία Ελένη Χαροκόπου κατέθεσε απευθείας δωρεά ύψους 50 ευρώ, για τους σκοπούς της ΕΛΕΠΑΠ.

Είς μνήμην **ΗΛΕΚΤΡΑΣ ΚΓΑΒΟ-ΠΑΝΗΝ** η οικογένεια Γιάννη Παρισιάδου κατέθεσε απευθείας δωρεά ύψους 50 ευρώ, για τους σκοπούς της ΕΛΕΠΑΠ.

Είς μνήμην **ΜΑΝΩΛΗ ΓΡΑΤΣΙΑ** ο κύριος Αλέξανδρος και η κυρία Βλασούλα Σμαράγδινου κατέθεσαν απευθείας 100 ευρώ στα Παιδικά Χωριά SOS Ελλάδος.

Είς μνήμην του αγαπημένου τους φίλου **ΠΕΤΡΟΥ ΚΑΚΚΑΛΗ** Αντιπροέδρου του Αρείου Πάγου, ο Αντισπγγελλείς του Αρείου Πάγου και η κ. Παναγιώτα Σπυροπούλου, κατέθεσαν απευθείας στο Ασύλο Ανιάτων το ποσό των 150 ευρώ.

Είς μνήμην του αγαπημένου μας αδελφού **ΧΡΥΣΟΣΘΕΡΗ Γ. ΣΙΜΟΥ** αποστειλάμε απευθείας, στο Εμπειρικό Ιδρυμα Γερόντων Ανδρού 300 ευρώ. Νίκος και Ελένη Σίμου.

Ο κύριος Δημήτριος Ε. Μέξης εις μνήμην α) του πολυαγαπημένου Πατρός του, σεμνίστου Θεολόγου Καθηγητού Δρος **ΕΥΑΓΓΕΛΟΥ Ν. ΜΕΞΗ** β) της πολύτιμης Γισιάς του, σεμνίστου **ΕΛΕΝΗΣ ΜΕΞΗ** προσέφερε: 1. Είς την «Οργάνισμν Υποτροφιών Ειρήνης και Μιχαήλ Παυλίδη» του Ρεταρονού Ομίλου Αθηνών το ποσό των 200 ευρώ. 2) Είς το Γραφείο Αθηνών το ποσό των 200 ευρώ. 3. Είς την ΕΛΕΠΑΠ, το ποσό των 200 ευρώ. 4. Είς το Ασύλο Ανιάτων το ποσό των 200 ευρώ. 5. Είς το Παιδικό Χωριό SOS το ποσό των 100 ευρώ.

Με τη συμπλήρωση 4 ετών από την ανάσπαση της αγαπημένης της αδελφής **ΦΕΝΙΑΣ Σ. ΦΩΤΙΠΟΥΛΟΥ** η αδελφή της Μάρθα Σ. Φωτοπούλου κατέθεσε εις μνήμην της το ποσό των 300 ευρώ στο Ιδρυμα Ιατροβιολογικών Ερευνών Ακαδημίας Αθηνών, για τους σκοπούς του.

Είς μνήμην **ΕΛΕΥΘΕΡΙΟΥ ΦΩΤΙΑΔΗ** η Ολυμπία Εμμ. Κατηνμάχη μες κατέθεσε 70 ευρώ υπέρ του Ασύλου Ανιάτων.

Είς μνήμην **ΠΑΡΟΥ ΒΛΑΧΟΥ** με τη συμπλήρωση ενός έτους από το θάνατο του η σύζυγος του Ζέφυ Βλάχου και η κόρη του Έλια Βλάχου απέστειλαν απευθείας 100 ευρώ στο Ταμείο Υποτροφιών του Κολλεγίου Αθηνών - Κολλεγίου Ψυχικού.

ΨΗΦΙΣΜΑ

ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΚΟΛΛΕΓΙΟ ΠΑΙΔΙΑΤΡΩΝ ΨΗΦΙΣΜΑ Το Διοικητικό Συμβούλιο του Ελληνικού Κολλεγίου Παίδιτρων συνελθόν εκτάκτως μετά την αναγγελία του θανάτου του ακαδημαϊκού και Ομοτίμου Καθηγητή της Ιατρικής Σχολής του Πανεπιστημίου Αθηνών **ΝΙΚΟΛΑΟΥ ΜΑΤΣΑΝΙΩΤΗ** εκφράζει τη βαθύτατη θλίψη του για την απώλεια του επιφανούς επιστήμονα και ανθρώπου με το εμπνευσμένο και ανεκτίμητο έργο στον τομέα της υγείας μητέρων και παιδιού και αποσπασίζει:

1. Να εκφραστούν συλλυπητήρια στην οικογένειά του.
  2. Να καθιερωθεί στη μνήμη του επίσημο ομίλια στο Συνέδριο του Ελληνικού Κολλεγίου Παίδιτρων.
  3. Να δημοσιευθεί το ψήφισμα αυτό στον ημερήσιο Τύπο.
- Ο Πρόεδρος Δ.Σ. **ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΧΡΟΥΣΟΣ** Το Μέλη

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

Για Μικρές Αγγελίες χρησιμοποιήστε τις πιστωτικές σας κάρτες:

- ALPHA VISA
- ASPIVISA
- EUROBANK VISA
- HSBC VISA
- NOVA VISA
- PROBANK VISA
- ATE VISA
- ΑΤΤΙΚΗΣ VISA
- ΓΕΝΙΚΙ VISA
- EGNATIA VISA
- ΕΘΝΙΚΙ VISA
- ΕΛΛΗΝΙΚ VISA
- ΚΥΠΡΟ VISA
- ΠΑΓΚΡΗΤΙΑ VISA
- ΕΜΠΟΡΙΚΗ VISA
- ΠΕΙΡΑΙΩΣ VISA
- PANELINIA VISA
- CITYBANK VISA
- PANELINIA MASTER
- ATE MASTER
- ΠΕΙΡΑΙΩΣ MASTER
- ΚΥΠΡΟ MASTER
- ΕΘΝΙΚΙ MASTER
- ΓΕΝΙΚΙ MASTER
- HSBC MASTER
- NOVA MASTER
- CITYBANK MASTER
- ΕΜΠΟΡΙΚΗ MASTER
- EUROBANK MASTER

ΤΗΛΕΦΩΝΗΣΤΕ

210 4808.167

ΔΕΥΤΕΡΗ ΣΕΛΙΔΑ	ΠΟΛΙΤΙΚΗ	ΘΕΜΑ	ΕΠΙΚΑΙΡΟΤΗΤΑ	ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΑ	ΚΟΣΜΟΣ	ΤΑΣΕΙΣ	ΓΝΩΜΕΣ
----------------	----------	------	--------------	------------	--------	--------	--------

Ο ακήρυκτος πόλεμος των νομισμάτων

Η κρίση του ευρώ ανοίγει ένα καινούργιο κεφάλαιο στην παρατεταμένη αναμέτρησή του με το δολάριο για την παγκόσμια κυριαρχία

Τον ΠΕΤΡΟΥ ΠΑΠΑΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ

Τον Μάρτιο του 1999, η αμερικανική επιθεώρηση για θέματα διεθνούς πολιτικής Foreign Affairs κυκλοφόρησε με κεντρικό τίτλο «Η επερχόμενη σύγκρουση δολαρίου - ευρώ». Το σχετικό αφιέρωμα είχε ως προμετωπίδα μια δυσόσιων εκτίμηση: «Η έλευση του ευρώ ενδέχεται να σημάνει το τέλος της αμερικανικής οικονομικής ηγεμονίας». Στο εισαγωγικό άρθρο, ο πρώην υφυ-

Ακόμη και αν δεν υπήρχαν η Ελλάδα και η κυβέρνηση της, ο καλός θεός της Αμερικής θα έπρεπε να τις επινοήσει.

πουργός Οικονομικών των ΗΠΑ, Φρεντ Μπέργκστεν, έγραφε:

«Τώρα η Ευρώζων θα φτάνει η και θα ξεπερνάει τις Ηνωμένες Πολιτείες σε κάθε σημαντικό δείκτη οικονομικής ισχύος και θα μιλάει, ολόένα και περισσότερο, με μια φωνή σε ευρύ φάσμα ζητημάτων. Το ευρώ είναι πιθανό να αμφισβητήσει τη διεθνή κυριαρχία του δολαρίου. Επιπλέον, το τέλος του Ψυχρού Πολέμου μείωσε αισθητά τη σημασία της αμερικανικής στρατιωτικής ισχύος για την Ευρώπη και τράβηξε τον μανδύα της ασφάλειας που έκρυβε τις οικονομικές αντιθέσεις μεταξύ των δύο πλευρών η τις υπέτασσε στο ευρύτερο συμφέρον της αντικομμουνιστικής συμμαχίας... Έτσι, η διμερής σχέση διολοιθθαίνει επικίνδυνα προς την κρίση».

Κόσοβο - Ιράκ

Προτού καλά καλά στεγνώσει το μελάνι στο τυπογραφικό χαρτί του αμερικανικού περιοδικού έξοπασε ο πόλεμος του ΝΑΤΟ στο Κόσοβο, ο οποίος επιβεβαίωσε τη συνεχιζόμενη αμερικανική ηγεμονία στην καρδιά της Ευρώ-

Η αναμέτρηση Ευρώπης - Αμερικής διαρκεί ήδη τέσσερις δεκαετίες και τίποτα δεν δείχνει ότι πλησιάζει προς το τέλος της.

πης. Τέσσερα χρόνια αργότερα, η ανοικτή πολιτική διάσπαση της Ενωσης με αφορμή τον πόλεμο των ΗΠΑ στο Ιράκ ήρθε να ψαλιδίσει εκ νέου τις φιλοδοξίες που είχε γεννήσει το κοινό νόμισμα. Πέραν των άλλων, απομάκρυνε στις ελληνικές καλές σχέσεις προοπτική ένταξης της Βρετανίας στην Ευρωζώνη,

αλλά και τον πολύ ρεαλιστικό κίνδυνο να στραφούν μεγάλα πετρελαιοπαραγωγικά κράτη από το δολάριο στο ευρώ - κάτι που είχε ήδη πράξει, από τον Νοέμβριο του 2000, ο Σαντάμ Χουσεΐν και υπονοήσει ο επί σειρά ετών υπουργός πετρελαίων της Σαουδικής Αραβίας, σείχς Γιαμανί.

Ωστόσο, οι γεωπολιτικές αναστατώσεις της τελευταίας δεκαετίας δεν ωφέλησαν, τελικά, ούτε την αμερικανική υπερδύναμη ούτε το κλονισμένο νόμισμά της. Το βιβλίο του Τζέρεμι Ρίφιν «Το Ευρωπαϊκό Όνειρο» έγινε μπεστ σέλερ στην Αμερική, η οποία, ταλαιπωρημένη από τις άγονες εκστρατείες του

Τζορτζ Μπους, αναζήτησε στη γηραιά ήπειρο ένα πιο ελκυστικό κοινωνικό πρότυπο. Πάνω σ' αυτά, ήρθαν η κατάρρευση της Lehman Brothers και η κρίση της Τζούλ Στριτ να εκθέσουν ανεπανόρθωτα τον αγγλοσαξωνικό «καπιταλισμό - καζίνο».

Από την Πρωτοχρονιά του 1999 με-

χρι τον Νοέμβριο του 2009 το ευρώ ανατιμήθηκε έναντι του δολαρίου κατά 50% και αύξησε το μερίδιό του στα παγκόσμια συναλλαγματικά αποθέματα από 9% σε 27%. Αντίθετα, το μερίδιο του δολαρίου έπεσε από 79% σε 61% και τα πράγματα διαγράφονταν ακόμη πιο άσχημα, καθώς αρκετές αναδυόμενες δυνάμεις σκέφτονταν πολύ σοβαρά να στραφούν σταδιακά από το αμερικανικό νόμισμα στο ευρώ. Κάτι τέτοιο απειλούσε να πυροδοτήσει μαζική έξοδα κεφαλαίων από την Αμερική, έντονο πληθωρισμό και απότομη επιδείνωση των ήδη προβληματικών δημοσίων οικονομικών της.

Η ελληνική τραγωδία

Και τότε ήρθε η ελληνική δημοσιονομική κρίση. Ακόμη και αν δεν υπήρχαν η Ελλάδα και η κυβέρνησή της, ο καλός θεός της Αμερικής θα έπρεπε να τις επινοήσει. Μέσα σε λίγους μήνες το τζίρο άλλαξε δραματικά, έτσι που αγγλόφωνο έντυπο, όπως οι Financial Times και ο Guardian, να οκτιρούν «το τέλος του ευρωπαϊκού ονείρου», το ευρώ να χάνει σχεδόν το ένα τέταρτο της αξίας του (από 1,604 το 2008 κατρακύλησε στο 1,230) και το δολάριο να ανακτά μέρος του χαμένου εδάφους. Η Αμερική κατήγαγε σωτήρια νίκη, η οποία, ωστόσο, δεν έκρινε παρά έναν ακόμη «γύρο» μιας αναμέτρησης που διαρκεί ήδη τέσσερις δεκαετίες και τίποτα δεν δείχνει ότι πλησιάζει προς το τέλος της.

Info

- **Niall Ferguson**, «The Ascent of Money: A Financial History of the World», Allen Lane, 2008.
- **Perry Anderson**, «The New Old World», Verso, 2009.
- **C. Fred Bergsten**, «The Coming Dollar - Euro Clashes», Foreign Affairs, March/April 1999.

Παλιοί πρωταγωνιστές σε νέους ρόλους

Ο ασκός του Αιόλου άνοιξε τον Αύγουστο του 1971, όταν ο Αμερικανός πρόεδρος Ρίτσαρντ Νίξον, αντιμέτωπος με το τεράστιο κόστος του πολέμου στο Βιετνάμ και με τη γιγάντωση των εμπορικών ελλειμμάτων, αναγκάστηκε να καταργήσει, εν μιά νύκτι, το διεθνές, μεταπολεμικό νομισματικό σύστημα που είχε οικοδομηθεί με τις συμφωνίες του Μπρέτον Γουντς και βασιζόταν στη σύνδεση των νομισμάτων με τον χρυσό. Εκ των βασικών συντελεστών αυτής της ιστορικής στροφής ήταν ο Πολ Βόλκερ, υφυπουργός Οικονομικών για θέματα διεθνών σχέσεων.

Αποφασιστικά μέτρα

Αποδεσμευμένο από τον χρυσό και υποτιμημένο, το δολάριο θα μπορούσε να υπονομευθεί και να αντικατασταθεί με τον χρυσό. Αλλά δεν προχωρήθηκε σε δύο αποφασιστικά μέτρα. Πρώτα, επί Νίξον, επιβάλλοντας στα συντηρητικά αραβικά κράτη να εμπορευόνται το πετρέλαιο αποκλειστικά σε δολάρια. Αυτός ο άτυπος «κανόνας δολαρίου - πετρελαίου» ήρθε να αντικαταστήσει τον κανόνα δολαρίου - χρυσού, αναπληρώνοντας τη χαμένη αξιοπιστία του αμερικανικού νομισματικού με τον έλεγχο των παγκόσμιων αποθεμάτων μαύρου χρυσού. Επειτα, επί προεδρίας Κάρτερ, όταν ο Πολ Βόλκερ, από τη θέση του προέδρου της Ομοσπονδιακής Τράπεζας αυτή τη φορά, προχώρησε σε μια οδύνη «θεραπεία - σοκ», εκτοξεύοντας στα ύψη τα επιτόκια δανεισμού, ώστε να θωρακίσει το δολάριο, με αντίτιμο το κλείσιμο πολλών επιχειρήσεων και τη δραματική αύξηση της ανεργίας.

Με αυτήν την επιθετική πολιτική, που είχε ως πολιρρητικό κριό το ισχυρό δολάριο, η Αμερική κατάφερε να μετακυλίσει μεγάλο μέρος της κρίσης στους Ευρωπαίους και Ιάπωνες ανταγωνιστές της. Αναζητώντας μηχανισμούς θωράκισης, ο Δυτικογερμανός καγκελάριος Χέλμουτ Σμιτ και ο Γάλλος πρόεδρος Βαλερί Ζισκάρ ντ' Εστέν θεμελίωσαν, το 1978, το Ευρωπαϊκό Νομισματικό Σύστημα (ΕΝΣ), με ξεκάθαρη προοπτική το κοινό νόμισμα. Οι διάδοχοι των δύο ηγετών, Χέλμουτ Κολ και Φρανσουά Μιτεράν, έκαναν το επόμενο μεγάλο βήμα με την Ενιαία Ευρωπαϊκή Πράξη του 1986, ανοίγοντας τον δρόμο για τη Συνθήκη του Μάαστριχτ (Φεβρουάριος 1992), η οποία σηματοδοτούσε την τελική ευθεία προς το ευρώ.

Ωστόσο, αυτή η τελική ευθεία θα αποδεικνυόταν πολύ σύντομα στρωμένη με νάρκες. Τον Σεπτέμβριο του 1992, ο Αμερικανός μεγαλοεπενδυτής Τζορτζ Σόρος εξαπέλυσε μια από τις μεγαλύτερες κερδοσκοπικές επιθέσεις όλων των εποχών, στοιχηματίζοντας πάνω στο ενδεχόμενο κατάρρευσης της βρε-

τανικής λίρας το απίστευτο ποσό των 10 δις. δολαρίων. Η παράτολμη εκτίμησή του δικαιώθηκε: Η λίρα αναγκάστηκε να αποσυρθεί από το ΕΝΣ και να υποτιμηθεί, αφήνοντας στον Σόρος καθαρό κέρδος 1,1 δις. δολαρίων. Έστω και με τη σοβαρότητα απώλειας της Βρετανίας, το ΕΝΣ, αυτό το εμβρακό ευρώ, διασώθηκε, για να δοκιμαστεί καιρία από ένα νέο κύμα επιθέσεων κερδοσκοπικών κεφαλαίων τον Ιανουάριο του 1993, το οποίο έπληξε κυρίως το γαλλικό φράγκο. Ο Χέλμουτ Κολ έκανε λόγο για «ανώνυμες δυνάμεις που επιδιώκουν να торπιλίσουν το εγχείρημα της Ευρωπαϊκής Κοινότητας για κοινό νόμισμα». Ο Γάλλος πρωθυπουργός Πιερ Μπερεγκουβούα υποστήριξε ευθέως ότι πίσω από την επίθεση στο νόμισμά της κρυβόταν η Ουάσιγκτον, η οποία προσπαθούσε να σκοτώσει το ευρώ μέσα στο αυγό του, για να θωρακίσει την παγκόσμια ηγεμονία της. Ανάλογες κατηγορίες εκτόξευσε και το Βέλγιο.

Μ' αυτά και μ' αυτά, φτάνουμε στον τελευταίο γύρο της αναμέτρησης, όπου παραδόξως συναντάμε δύο από τους ανθρώπους που έπαιξαν ρόλο κλειδί στα προηγούμενα στάδια. Ο πρώτος από αυτούς είναι ο πολύς Πολ Βόλκερ, ο οποίος, αειθαλής στα 83 του χρόνια, είναι ο υπ' αριθμόν ένα οικονομικός σύμβουλος του Μπαράκ Ομπάμα. Ο άνθρωπος που σφράγισε την καριέρα του με δύο καιρίες αποφάσεις για τη θωράκιση του δολαρίου, ήρθε να συντονίσει την τρίτη απόπειρα αντιμετώπισης του, η οποία επικεντρώθηκε, από το περασμένο φθινόπωρο, στους αδύνατους κρικούς του ευρώ και πρωτίστως στην Ελλάδα.

«Πολεμικό συμβούλιο»

Ο δεύτερος μοιραίος άνθρωπος φαίνεται να είναι ο Τζορτζ Σόρος, ένας επενδυτής ο οποίος, όπως έδειξε η ανάμιξη του ιδρυματός του στις «έγκυρες επαναστάσεις» της Ανατολικής Ευρώπης, συνδυάζει το τερπνόν μετά του ωφελίμου, την ιδιαιτητική κερδοσκοπία με την εξυπηρέτηση αμερικανικών, γεωπολιτικών επιδιώξεων. Η εφημερίδα Wall Street Journal αποκάλυψε στις 26 Φεβρουαρίου ότι το ίδρυμα του Σόρος συμμετείχε στο «πολεμικό συμβούλιο» διαφόρων κερδοσκοπικών funds, το οποίο έλαβε χώρα στις 8 Φεβρουαρίου στο Μανχάταν, όπου χαραχθηκε η γραμμή της επίθεσης στο ευρώ, βάσει της εκτίμησής ότι η Ελλάδα ήταν ο αδύνατος κρίκος, ο οποίος θα παρέσυρε ολόκληρο το ευρωπαϊκό οικοδόμημα. Το ίδρυμα Πόλσον, η Bank of America και η Goldman Sachs ήρθαν να συμπράξουν, σύμφωνα με την ίδια εφημερίδα, στην εκστρατεία κατά του ευρωπαϊκού νομισματικού.

Ο αειθαλής Πολ Βόλκερ, στα 83 του χρόνια, είναι ο υπ' αριθμόν 1 οικονομικός σύμβουλος του Μπαράκ Ομπάμα.

Ο Τζορτζ Σόρος συνδυάζει το οικονομικό κέρδος με την εξυπηρέτηση αμερικανικών, γεωπολιτικών επιδιώξεων.

ΤΟ ΠΡΟΣΩΠΟ

Ζαν Μονέ

Όπου κέρδος, πατρίς

Αν ο Ζαν Μονέ μπορεί να θεωρηθεί ο πατέρας της ευρωπαϊκής ολοκλήρωσης, τότε δεν πρέπει να εκπλησσόμαστε οι γονιδιακές επιβαρύνσεις της Ενωσης, που εκπληρώνονται έντονα στην αφοριμότητα της.

Γόνος πλουσίων εμπόρων της περιοχής Κονιάκ, που παράγει το ομώνυμο ποτό, ο Μονέ βρέθηκε ήδη στα 16 του χρόνια στο Λονδίνο να προωθεί τα συμφέροντα της οικογενειακής επιχείρησης, για να εξελιχθεί πολύ γρήγορα σε κοσμοπολίτη κερδοσκόπο, με τυχοδιωκτικές τάσεις. Στον Α' Παγκόσμιο Πόλεμο κατάφερε να εξαίρει «για λόγους υγείας» της στρατιωτικής θητείας, αλλά αυτό δεν τον εμπόδισε να φανεί χρήσιμος στην πατρίδα: Ασχολήθηκε με τις πολεμικές προμήθειες, απέκτησε μάλιστα πρόσβαση στο πρώτο-πρωτογενικό γραφείο και σύντομα συντόνιζε την οικονομική συνεργασία της χώρας του με τη σύμμαχο Αγγλία. Οι υπηρεσίες του στο έθνος εκτιμήθηκαν σε τέτοιο βαθμό, ώστε να προαχθεί στο αξίωμα του αναπληρωτή γενικού γραμματέα της Ενωσης των Εθνών, προδρόμου του ΟΗΕ.

Στη διάρκεια του μεσοπολέμου, θησαύρισε από τη μαύρη αγορά οπιοπνευματικών στην Αμερική της ποτοπαράνομης, βοήθησε, ως τραπεζίτης, τον Τσαγκ Κάλ Σεκ στην κατασκευή σιδηροδρομικού δικτύου στην Κίνα, ενώ είχε ταυτόχρονα δραστηριότητες στην αμερικανική αυτοκινητοβιομηχανία και στη χημική βιομηχανία της ναζιστικής Γερμανίας. Με

Ο Ζαν Μονέ ενθαρρύνθηκε από τους Αμερικανούς να προωθήσει, μετά τον Β' Παγκόσμιο Πόλεμο, το σχέδιο της ευρωπαϊκής ενοποίησης.

το ξέσπασμα του Β' Παγκοσμίου Πολέμου έγινε σύμβουλος του προέδρου Ρούζβελτ, τον οποίο και παρότρυνε να αναλάβει τερράστια εξοπλιστικά προγράμματα, μέχρις ότου γίνει μέλος της εξόριστης γαλλικής κυβέρνησης του Ντε Γκωλ, στην Αλγερία.

Όπως έχουν γράψει οι βιογράφοι του, ενθαρρύνθηκε να προωθήσει, μετά τον Β' Παγκόσμιο Πόλεμο, το σχέδιο της ευρωπαϊκής ενοποίησης από τους Αμερικανούς, με τους οποίους είχε πολύ στενές σχέσεις - τους αδελφούς Ντάλες, τον Ατσεσον, τον Μπιαλ κ. ά. Υπήρξε πολέμιος του γαλλικού

πατριωτισμού, αντιτάχθηκε στη γαλλική, πυρηνική δύναμη και προσπάθησε να αποτρέψει τον Γερμανό καγκελάριο Αντεντούσερ από το γαλλογερμανικό σύμφωνο που υπέγραψε με τον Ντε Γκωλ.

Ο «πατέρας της ενωμένης Ευρώπης» δεν εκτέθηκε ποτέ στη λαϊκή ψήφο και δεν έζησε ποτέ τον σφυγμό των λαϊκών στρατομάτων. Το περιβάλλον του ήταν πάντα εκείνο των κοσμοπολιτικών ελίτ. Αυτό ήταν το «έθνος» του, το οποίο υπερέπε με πραγματική συνέπεια - και με το αζημίωτο.

Η αντιμετώπιση της κυβέρνησης Μέρκελ

Αν οι Αμερικανοί είχαν χίλιους προφανείς λόγους να αξιοποιήσουν τη δημοσιονομική κρίση της Ελλάδας και των άλλων περιφερειακών χωρών της Ευρώπης, δεν είναι καθόλου προφανείς ποιοι λόγοι οδήγησαν τη Γερμανία στην πολυμηνυ απραξία, που επιδείνωσε κατά πολύ το πρόβλημα. Αρκετοί αναλύτες υποστήριξαν ότι η Γερμανία, η δεύτερη εξαγωγική δύναμη του κόσμου μετά την Κίνα, άφησε την ελληνική πληγή να κακοφορμεί γιατί εννοείται από τη διολίσθηση του ευρώ, που κάνει πιο ανταγωνιστικά τα προϊόντα της - χώρα που ωφελείται από τη μεταφορά κεφαλαίων από τις ευάλωτες περιφερειακές χώρες προς την ίδια, κάτι που μειώνει το κόστος δανεισμού της.

Η ανάλυση αυτή, αν και περιέχει στοιχεία αλήθειας, πάσχει στη γενικότητά της. Πρώτα απ' όλα, γιατί μεγάλος όγκος των γερμανικών εξαγωγών κατευθύνεται προς τα άλλα κρά-

τη-μέλη της Ευρωζώνης, οπότε δεν επηρεάζεται από τις ισοτιμίες του ευρώ. Επειτα, γιατί δεν παίρνει υπ' όψιν κάποιες βασικές, ιστορικές ιδιομορφίες της γερμανικού καπιταλισμού, ο οποίος θεμελιώθηκε πάνω στη στενή συμμαχία τραπεζτικού και βιομηχανικού κεφαλαίου και στην εντατική εξαγωγή των νεώτατων επιστημονικών επενεργιών στη βιομηχανική παραγωγή.

Χάρη σ' αυτά, η Γερμανία κατέκτησε και διατηρεί μονοπωλιακές θέσεις στις διεθνείς αγορές, σε τρεις βασικούς τομείς: τα είδη μηχανολογικού εξοπλισμού, τα χημικά προϊόντα και τα υψηλής ποιότητας αυτοκίνητα. Αυτό το «βαρύ πυροβολικό» των γερμανικών εξαγωγών απευθύνεται είτε σε άλλες βιομηχανίες είτε σε καταναλωτές υψηλού εισοδήματος, επομένως επηρεάζεται πολύ λιγότερο από την ισοτιμία ευρώ - δολαρίου από ό, τι τα γαλλικά κρασιά, τα ιταλικά ρού-

χα ή τα ελληνικά πορτοκάλια. Επομένως, η Γερμανία έχει την πολυτέλεια, σε αντίθεση με τους περισσότερους εταίρους της, να επιμένει στο σκληρό ευρώ, το οποίο δεν βλάπτει τόσο πολύ τη βιομηχανία της όσο ευνοεί τις τράπεζές της.

Σ' αυτό το φόντο, πρέπει να περιμένουμε ότι η Γερμανία θα κλιμακώσει την αντιμετώπιση της έναντι του δολαρίου, επιμένοντας στο σκληρό ευρώ και υπολογίζοντας ότι τα κενύσαντες έμπνευσες μέτρα του Ομπάμα θα ροκανίσουν, αργά ή γρήγορα, το αμερικανικό νόμισμα. Το πρόβλημα για την κυβέρνηση της Άγκελα Μέρκελ είναι ότι αυτή η αντιμετώπιση για τη σταθεροποίηση του ευρώ, στο έδαφος ενός ακόμη περισσότερου δρακόντειου Συμφώνου Σταθερότητας, απειλεί να οδηγήσει ολόκληρη την Ευρώπη σε καταστροφική ύφεση και εντείνει τις φυγόκεντρες δυνάμεις στο εσωτερικό της Ευρωζώνης.

ΔΕΥΤΕΡΗ ΣΕΛΙΔΑ	ΠΟΛΙΤΙΚΗ	ΘΕΜΑ	ΕΠΙΚΑΙΡΟΤΗΤΑ	ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΑ	ΚΟΣΜΟΣ	ΤΑΣΕΙΣ	ΓΝΩΜΕΣ
----------------	----------	------	--------------	------------	--------	--------	--------

Καζαμπλάνκα

Του **ΑΛΕΞΗ ΠΑΠΑΧΕΛΑ**

Δεν ξέρω αν έχετε δει την «Καζαμπλάνκα», την περίφημη ταινία με τον Χάρμφρεϊ Μπόγκαρτ. Σε μία από τις πολλές φημισμένες σκηνές της, ο Μπόγκαρτ διαμαρτύρηται στον Γάλλο αστυνομικό διοικητή επειδή του κλείνει το καφέ. Ο αστυνομικός απαντά «είμαι σοκαρισμένος, πραγματικά σοκαρισμένος που έχετε παράνομα τυχερά παιχνίδια εδώ μέσα», ενώ λίγα δευτερόλεπτα αργότερα τον πληροφορεί ο μετρ και του προσφέρει τα κέρδη του από τη ρουλέτα. Η σκηνή μου ήρθε στο μυαλό όταν διάβασα τη δήλωση του πρώην πρωθυπουργού Κ. Σημίτη για την ομολογία Μαντέλη. Είμαι βέβαιος πως ο κ. Σημίτης δεν είχε κέρδη «από τη ρουλέτα», αλλά αναρωτιέμαι πόσο σοκαρισμένος μπορεί να είναι από τις αποκαλύψεις για τις «κορπίες» που παρέλαβαν δύο στενοί του συνεργάτες.

Ο κ. Σημίτης είναι φανερό πως έκανε λάθος στον κρίσιμο τομέα της αντιμετώπισης της διαπλοκής και της διαφθοράς. Αποφάσισε κάποια στιγμή πως την ανοχή του θα μπορούσε να καλύψει τα νότια του απέναντι σε δύο ισχυρούς πόλους, το παλιό διεφθαρμένο κομμάτι του ΠΑΣΟΚ και το ισχυρό σύστημα που ήλεγχε μέσα ενήμερων και κρατικών μπιζνέσ. Ας μην ξεχνάμε ότι ο κ. Σημίτης δεν θεωρήθηκε ποτέ κομμάτι του πραγματικού ΠΑΣΟΚ και πως, για λίγες ψήφους, πρωθυπουργός το 1996 θα είχε γίνει ο Ακινς Τσοχατζόπουλος... Ενδεχομένως ο κ. Σημίτης να πίστευε μάλιστα πως γνωρίζων τις αμαρτωλές συναλλαγές των αντιπάλων του δεν θα είχε ποτέ σοβαρή εσωτερική αντιπολίτευση. Στο τέλος όμως η οσμή των συναλλαγών που είχαν φτάσει μέχρι το μικρό τοπικό επίπεδο έπληξε και τον ίδιο πολιτικά.

Ενα δεύτερο λάθος ήταν η δυσπιστία απέναντι στις ενδείξεις ενοχής, που δυστυχώς επιδεικνύουν όλοι οι ένοχοι του Μαξίμου. Κάποιος τους λέει «μα ξέρεις, ο Χ ζει σε πολλά κλιδιά που δεν δικαιολογείται» και εκείνοι απαντούν «φέρε μου απτά στοιχεία». Αυτά τη δουλειά, να πάει κάποιος σε υποθηκοφυλακεία και να ξεσκεπάσει οσοδήποτε, δεν την κάνει κανείς θεσμικά σε αυτήν τη χώρα, ενώ θα έπρεπε να ελέγχεται προληπτικά όποιος αναλαμβάνει μια θέση-κλειδί στο Μαξίμου, στην κυβέρνηση και στον

κρατικό μηχανισμό. Αποτέλεσμα είναι να συσσωρεύονται οι ανεξαιρέτως καταγγελίες, να «διευρύνεται η συνείδηση» του κ. Σημίτη ή του όποιου πρωθυπουργού. Συχνά ακολουθεί και η άρνηση, που πρακτικά σημαίνει πως «πάω με τους φίλους μου που είναι υπεράνω πάσης υποψίας και τρώω, συζητώ περί όπερας και αγνώστου ή γίνεται στα ύπογεια...». Είμαι εξ άλλου βέβαιος πως ο κ. Σημίτης θα υποστήριζε ότι αυτή η χώρα δεν μπορεί να κυβερνηθεί χωρίς «ανθρώπους για τις βρώμικες δουλειές», γιατί είναι τόσο βουτηγμένη στη βρώμα (αν όχι σε κάτι άλλο) που ο Νίκος Θήμελης ή κάποιος αντιστοίχος μόνος στο Μαξίμου θα τραγόταν για μπρέκφραστ από διάφορα συμπερόντα.

Εν πάση περιπτώσει, η τραγωδία είναι πως σε αυτήν τη χώρα δεν μπορούμε να πετύχουμε μία φορά τον συνδυασμό επάρκειας και οχετικής εντιμότητας. Το ερώτημα είναι κατά πόσον μπορούμε εμείς και οι πολιτικοί μας να μάθουμε τίποτα από την ομολογία Σημίτη. Κατά τη γνώμη μου, τρία είναι τα βασικά συμπεράσματα:

1. Κανένα ντιλ και καμία συμφωνία με συμφέροντα που ζουν από το κράτος δεν παρέχει πολιτική κλύση διαρκείας. Αντιθέτως, η πίεση αυξάνεται μετά το πρώτο ντιλ, ενώ και η κοινή γνώμη είναι πιο αρκείται «ψαγμένη» για να μην τιμωρεί τον συμβιβασθέντα πολιτικό.
2. Οσο απαραίτητοι και αν είναι οι «ανθρώποι για τις βρώμικες δουλειές» και τα σχετικά τους τρικ, δεν υπάρχει περίπτωση στο τέλος να μη λερωθείς και εσύ ο ίδιος από τη βρώμα τους, όσο σφιχτό και αν είναι το χαλινάρι.
3. Ένας πρωθυπουργός σε μια χώρα σαν την Ελλάδα πρέπει να έχει έναν εκπληκτικό μηχανισμό ελέγχου συμβούλων, συνεργατών κ.ά. στο άμεσο περιβάλλον του, γιατί οι πειρασμοί και οι σειρήνες της διαπλοκής και της διαφθοράς είναι άκριτος επικίνδυνοι, καθώς μάλιστα πολλοί έχουν βουτηχτεί στην αρωστημένη αντίληψη πως «έλα μωρέ, όλοι έτσι έκαναν». Και ως γνωστόν, δεν υπάρχει πιο επικίνδυνος περίοδος για φαινόμενα παρακμής και διαφθοράς από την ιστορική ώρα που μια ελίτ κοιτάει την αυτοκρατορία να χάνεται και αποφασιάζει να περδάσει και αυτή λίγο καλά, αφού ούτως ή άλλως...

Πολιτικοί ηγέτες και κοινωνία

Του **ΚΩΣΤΑ ΙΩΡΑΝΙΔΗ**

Θα ήταν άδικο ενώ οι ομολογηθείσες δωρολήψεις δύο στενωτάτων συνεργατών του πρώην πρωθυπουργού Κ. Κώστα Σημίτη—του κ. Θόδωρου Τσοκούττα και του Κ. Τάσου Μαντέλη—από τα ταξια της Ζήμενς αξιοποιούνταν πολιτικά για να απαξιώσουν το όποιο έργο επέτελεσαν οι κυβερνήσεις του. Θα ήταν αφελές εάν η οικτρή οικονομική κατάσταση στην οποία έχει περιέλθει η Ελλάς αποδίδονταν αποκλειστικώς στην κακή διαχείριση των κυβερνήσεων του πρώην πρωθυπουργού Κ. Κώστα Καραμανλή.

Θα αποτελούσε, όμως, εθελοτυφλία απαράδεκτη εάν δεν ομολογείτο ότι η ελληνική κοινωνία ήταν απάρασκευη τόσο για την ένταξη της στις Ευρωπαϊκές Κοινοότητες το 1980 από τον Κωνσταντίνο Καραμανλή, όσο και για την ενσωμάτωσή της στη Ζώνη του Ευρώ, το καλοκαίρι του 2000, από τον Κ. Σημίτη.

Τόσο ο Κων/νος Καραμανλής όσο και ο κ. Σημίτης, παρά τις μεταξύτες διαφορές και τα μειονεκτήματά τους, ήταν πολιτικοί που έλκονταν από τη Δύση. Επίστουν άρτι ορούσε η ένταξη της χώρας σε ένα πολυεθνικό οργανισμό των πλέον ανεπτυγμένων κρατών της Ευρώπης για να επιτευχθεί η απαραίτητη προσαρμογή. Κάτι σαν τον αυτόματο πιλότο, που όταν, όμως, παύσει να λειτουργεί, η τραγωδία είναι συχνά αναπόφευκτη.

Οι δύο συγκεκριμένοι ηγέτες και όσοι επίστουν σε αυτούς παρέβλησαν την «ανατολική διάσταση» του έθνους των Ελλήνων, διότι υπήρχαν πολέμιοι της, διότι την υποτίμησαν, διότι απλοώτατα τους ήταν απεχθής. Παρενεθτικώς και για ένα μικρό χρονικό διάστημα, ο κ. Κώστας Μητσικότσας, ως «μάντης κακός», κάτι προσπάθησε να αρθρώσει, αλλά και αυτός απέτυχε οικτρώς.

Οι ηγέτες της μεταπολιτευσεως ουδέποτε αντελήφθησαν ότι οι μεγαλεπήβολες ιδέες δεν οδηγούν κατ' ανάγκην σε επιτυχή αποτελέσματα, εάν δεν έχει προηγηθεί μία διαμόρφωση νέων κοινωνικών αντιλήψεων. Αλλά στον κρίσιμο αυτό τομέα επέδειξαν πλήρη αδιαφορία. Ουδείς ετόλμισε ποτέ να υποστηρίξει την ασηματότητα των «υψηλών στόχων» τους με τις ιδέες και την πρακτική που επί αιώνες είχαν διαμορφώσει στην κακή δεδομένη κοινωνική αντίληψη. Λειτουργήσαν ως «ηγέτες» και ανέμεναν ότι τα πλήθη θα τους ακολουθούσαν.

Το αποτέλεσμα ήταν ότι η «νέα Μεγάλη Ιδέα» αντί να δημιουργήσει πλούτο πραγματικό, διαμόρφωσε εικονική πραγματικότητα, εξέθρεψε διαφθορά, που άρχισε πλέον να ταυτοποιείται και να εξειδικεύεται σε πολιτικά πρόσωπα. Από μιαν άποψη πρόκειται για καλή αρχή. Αλλά επειδή η διαδικασία άργησε να ξεκινήσει και επειδή οι αποκαλύψεις συμβαίνουν σε μία εποχή οδύνηρης για τους πολίτες οικονομικών κρίσεων, το αποτέλεσμα θα είναι πιθανότατα η περαιτέρω απαξίωση του υπάρχοντος πολιτικού συστήματος. Τυπικώς, κενό εξουσίας δεν υφίσταται. Επί της ουσίας, όμως, η εμπιστοσύνη των πολιτών προς τους πολιτικούς ηγέτες τους έχει επιστρίξοι ίσως ανεπανόρθωτα.

Κιολογία, η «νέα Μεγάλη Ιδέα» της πλήρους ενσωμάτωσης στην Ευρωπαϊκή Ένωση ενδέχεται να αρχίσει σταδιακά να αμφισβητείται διότι συνδέθη αποκλειστικά με την υλική ευημερία. Και έπειτα από τριάντα χρόνια πλαστής ευημερίας, που εστρπίζοτο στον δεινισμό και μόνον, η κοινωνία καλείται να καταβάλει το τίμημα της αφροσύνης όλων. Η κατάσταση δεν έχει προηγομένο και οι εξελίξεις είναι απρόβλεπτες.

Η ομολογία του Τάσου Μαντέλη ότι χρηματίστηκε από τη Siemens ενώ ήταν υπουργός ερμηνεύτηκε από πολλούς ως ένδειξη κυνισμού. Ενώ εδώ και χρόνια όλοι λέγαμε ότι «οι πολιτικοί τα παίρνουν» και μέγαμε ήσυχοι μέσα στις γενικές μας και την ελεεινή στοιχειών, μόλις βρεθήκαμε αντιμέτωποι με την πιο τρανταχτή απόδειξη ταραχήκαμε. Σαν να μην το περίμενε κανείς - ούτε οι πολιτικοί φίλοι και αντίπαλοι του πρώην υπουργού ούτε οι δημοσιογράφοι. Αν η ομολογία ήταν προΐον αναιοησίας ή απελπισίας, μόνον ο Τάσος Μαντέλης ξέρεη η κοινωνία μας, όμως, οφείλει να τον ευγνωμονεί. Είναι η πρώτη φορά που πολιτικός μας ομολογεί ότι πήρε λεφτά για τον εαυτό του και όχι για την ενίσχυση του κόμματός του, χωρίς να προσποιείται ότι δεν γνωρίζει πώς βρέθηκα στην κατοχή του. Οπότε, ήταν η ωμότητα της ομολογίας που σόκαρε τους άλλους πολιτικούς ή ο φόβος ότι το πέπλο της ευεργετικής ασάφειας διερράγει και σύντομα θα γινόταν γνωστό ότι ο Μαντέλης δεν είναι εξαιρετικός.

Στο εκρηκτικό κλίμα που έχει δημιουργηθεί από το πρόγραμμα λιτότητας και από τις μεταρρυθμίσεις, είναι πιθανό να αρχίσει μια μεθοδική, επίπονη και αποτελεσματική διερεύνηση των πε-

ρισισιών πολλών άλλων πολιτικών. Με λίγη αποφασιστικότητα των πολιτικών και των δικαστών, είναι πιθανό να αποκαλυφθούν πολλά κάτο από την πέτρα που σπώκαμε ο Μαντέλης. Είναι θέμα χρόνου: σύντομα η πίεση για κάθαρση του πολιτικού συστήματος θα γίνει αφόρητη. Οι πολιτικοί θα αναγκαστούν να αναλάβουν στα σοβαρά την προσπάθεια να περισώσουν κάποια αξιοπιστία και αυτό δεν μπορεί παρά να οδηγήσει σε νέες αποκαλύψεις χρηματισμού. Αν οι πολιτικοί δεν πείσουν τον λαό ότι άλλαξαν τα πάντα, τότε τα γεγονότα θα τους ξεπεράσουν - και είναι απρόβλεπτο τι θα τους αντικαταστήσει. Η κρίση είναι ο καταλύτης: τίποτα δεν θα είναι όπως πριν.

Ο Μαντέλης θα μείνει στην ιστορία επειδή το όνομά του συνδέεται με την απομυθοποίηση της ατιμωρησίας της πολιτικής διαφθοράς. Χρόνια τώρα είχαμε συντηθεί να βλέπουμε την πολιτική και τη δικαστική εξουσία (με τη σύμπραξη του Τύπου) να μεθοδεύουν τη μη αποκάλυψη κάθε σκανδάλου - ασχέτως ποιο κόμμα ήταν στην εξουσία. Τώρα μπορούμε να ελπίζουμε ότι κάποιοι κλέφτες θα αποκαλυφθούν και θα πληρώσουν το τίμημα, και άλλοι θα φοβούνται πλέον να εκμεταλλευθούν τη θέση τους.

Ο μίτος του Μαντέλη

Του **ΝΙΚΟΥ ΚΩΝΣΤΑΝΤΑΡΑ**

Εγείρεται ο κίνδυνος ο άνθρωπος αυτός να λειτουργήσει ως «κάθαρμο» με την αρχαία έννοια.

Πέρα, όμως, από την έκπληξη που προκάλεσε η ομολογία του, η περίπτωση Μαντέλη μας αναστατώνει και σε άλλα επίπεδα: μας φέρνει αντιμέτωπους με τη φύση της κοινωνίας και της πολιτικής μας. Η αντίδραση του Κώστα Σημίτη είναι ενδεικτική. Δεν είναι μόνο ότι ο πρώην πρωθυπουργός καλείται να δώσει εξηγήσεις για τον πρώην έμπορο, επιπλέον αντιμετωπίζει και τις απαιτήσεις όλων των επιτευγιμάτων της οκτάχρονης διακυβέρνησής του. Αφού δεν μπόρεσε να ξεριζώσει τη διαφθορά ούτε από την κοινωνία ούτε από τους στενότερους συνεργάτες του, η υποπεριφορά του υπέστη καιρίο πλήγμα. Εως προκθές θα μπορούσε κανείς να ισχυριστεί ότι τα επιτεύγματα της διακυβέρνησής Σημίτη υπερτερούσαν των αδυναμιών και συμβιβασμών της. Τώρα βλέπουμε ότι η διαφθορά είναι δηλητήριο που δεν εξουσιάζει ποτέ - αργά ή γρήγορα θα φτάσει στην καρδιά του οργανισμού. Και εδώ γεννάται το ερώτη-

μα: το δηλητήριο είναι η εξήρεση ή η ουσία του πολιτικού μας συστήματος;

Όπως επιχειρηματολόγησε ο Μαντέλης στην εξεταστική επιτροπή της Βουλής, τα χρήματα ήταν «κορπίες» για εκλογική εκστρατεία στην πολυδάπανη περιφέρεια της Β' Αθηνών. Μιλώντας σε πρώην συνάδελφους, ο Μαντέλης δεν χρειαζόταν να εξηγήσει ότι το κόστος μιας εκλογικής εκστρατείας δεν καλύπτεται από τη βουλευτική αποζημίωση. Υπαίτιχθηκε, δηλαδή, ότι η διαφθορά είναι αναπόσπαστο κομμάτι του πολιτικού μας συστήματος. Το επιχείρημα δεν είναι κυνική. Κυνική είναι η γενική ανοχή που δείξαμε σαν πολίτες σε αυτό το σύστημα για τόσο χρόνο, κάνοντας πως δεν μας φορούσαν οι αδυναμίες του, οι στρεβλώσεις, η διαπλοκή με επιχειρήσεις και με τον Τύπο.

Η οργή με την οποία πολιτικοί και δημοσιογράφοι μιλούν σήμερα για τον Μαντέλη εγείρει τον κίνδυνο ο άνθρωπος αυτός να λειτουργήσει ως «κάθαρμο» με την αρχαία έννοια - αυτός που φορτώνεται όλες τις αμαρτίες και καταστρέφεται για να αισθάνονται οι συμπολίτες του καθαροί. Ο Μαντέλης, όμως, είναι ο μίτος που οδηγεί όχι προς τα έξω αλλά στην καρδιά του λαβύρινθου.

ΤΡΙΤΗ ΓΝΩΜΗ

Από την πολιτική, στις μικροπολιτικές

Της **ΜΑΡΙΑΣ ΚΑΤΣΟΥΝΑΚΗ**

Άστεγοι στο κανάλι Σεν Μαρτέν στο Παρίσι. Ο αριθμός τους έχει υπερδιπλασιαστεί τα τελευταία χρόνια.

Η περασμένη Πέμπτη για το Παρίσι ήταν μια δύσκολη μέρα. Απεργία και πορεία για τα ασφαλιστικά. «Σύνταξη στα 60, τέλος», «μεταρρύθμιση των συντάξεων: οι αδικίες μεγεθύνονται», γράφει ο γαλλικός Τύπος. Ο Σαρκού επιτίθεται στον Φρανσουά Μιτεράν καταλογίζοντάς του τη μετάθεση του ορίου ηλικίας από τα 65 στα 60 το 1983. «Θα είχαμε πολύ λιγότερα προβλήματα αν δεν είχε ασχοληθεί με το θέμα» λέει ο Γάλλος πρωθυπουργός, προκαλώντας αντιδράσεις όχι μόνο για τη θέση του αλλά και για την άστοχη αναφορά σε μια εκλιπούσα μεγάλη προσωπικότητα της πολιτικής.

Βρέχει, και ο οδηγός του ταξί βρίσκεται μπροστά σε ένα εντυπωσιακό μπουτιλιέριασμα. «Από πού έρχεστε», ρωτάει. «Από την Ελλάδα, την Αθήνα», απαντά. Το βλέμμα του, ανάμεσα στην όληση και στην κατανόηση. «Δύσκολα τα πράγματα...», διαπιστώνει ύστερα από μια παύση αμηχανίας και ανασύνταξας. «Δεν φταίτε για όλα αλλά ζούσατε διαρκώς με δαμικά. Πώς συνεχίζατε να δανείζεστε αφού δεν μπορούσατε να αποπληρώσετε;». Συμφωνεί ότι το πρόβλημα είναι σύνθετο και αγγίζει όλη την Ευρώπη. Γνωρίζει πως ο αριθμός των αστεγών έχει υπερδιπλασιαστεί τα τελευταία χρόνια στο Παρίσι. «Ξέρετε, πρώτα ήταν άστεγοι οκσεδόν μόνο οι αλκοολικοί. Τώρα είναι οι άνεργοι που μένουν στον δρόμο», παρατηρεί προσκείνοντας το δικό μου σκόλιο. Και συμπληρώνει σαν να μονολογεί: «Όπου να 'ναι θα εμφανιστούν και συνταξιοδούχοι...». Αναλύει μισθοί και συντάξεις, καταγράφει τα έξοδα, το άθροισμα υπόσχεται στο μέλλον κυρίως αστέγους. Κοιτάζει τον μοναυτό ουρανό και λέει θέλοντας να εμφανίσει λίγο την ατιμόσφαιρα: «Εσείς έχετε τόσο ήλιο. Δεν μας δίνετε λίγο;».

«Όποια πορεία και αν κάνεις αυτή η χώρα "ο ήλιος" παραμένει σταθερή αξία», συγκαθλίνουν οι απόψεις μας και ο περίπου 60χρονος οδηγός ομολογεί ότι θα ήθελε να κάνει διακοπές στην Ελλάδα, αλλά «θα προλάβω», αναρωτιέται.

Η «troisième vie» (τρίτη ζωή) στην

Μέσα στους τιμωρητικούς ασκούς που άνοιξαν τους τελευταίους μήνες στη χώρα μας, κινδυνεύουμε να εστιάσουμε στην κατάχρηση του δικαιώματος απειπολώντας το ίδιο το δικαίωμα.

οποία αναφέρεται θαμπώνει και απομακρύνεται. Τον «παρηγορώνω» λέγοντας ότι οι προοπτικές στην Ελλάδα είναι ακόμη χειρότερες, καθώς δεν μιλάμε καν για τα 63 ή 64 χρόνια, όπου θα μετατεθεί το όριο της ηλικίας των Γάλλων συνταξιούχων.

Μέσα στους τιμωρητικούς ασκούς που άνοιξαν τους τελευταίους μήνες στη χώρα μας, κινδυνεύουμε να ε-

στιάσουμε στην κατάχρηση του δικαιώματος απειπολώντας το ίδιο το δικαίωμα. Αφού ορισμένοι βέβαιαν, νομίζω, στη σύνταξη στα 45, τώρα... καλά να πάθουμε. Ένας ιδιότυπος μαζοχισμός τροφοδοτεί τον κοινωνικό εμφύλιο.

Η γαλλική κοινωνία αντιδρά στις επιζήμιες αλλαγές με ιστορικά επιχειρήματα, αντιπαράθετε τη συνέχεια αγώνων και διεκδικήσεων σε βάθος τριών αιώνων. Συγκροτεί αντιστάσεις που, ακόμη και αν δεν κατορθώσουν να ανακαταστύν πλήρως το σαρωτικό «μεταρρυθμιστικό» κύμα που επελαύνει, ενισχύουν τον δημόσιο λόγο εμφανίζοντας την εικόνα ενός αξιόπιστου συνομιλητή.

Ο ελληνικός κλονισμός αναζητά απεναντιούμενα ερείσματα ψυχραμίας αναλυτικής σκέψης και ερμηνευτικά εργαλεία. Δεν είναι μόνο η «πρωτόγνω-

Μια κρίση με πολλά πρόσωπα

Του **ΠΑΣΧΟΥ ΜΑΝΑΡΑΒΕΛΗ**

Προ ετών κυκλοφορούσε στα blogs και (φευ!) στις εφημερίδες ένα άνοπο μύθευμα. Βγήκε, λέει, ο Κίσινγκερ - ο οποίος, άλλωστε δεν είχε και αποκάλυψε το σχέδιό καταστροφής των Ελλήνων. Σύμφωνα με αυτό τον θρόλο ο δαιμόνιος Αμερικανός πολιτικός είπε περίπου (σ.σ.: αναφέρουμε «περίπου» διότι αυτό που δεν είπε ο Κίσινγκερ κυκλοφορούσε σε διάφορες εκδοχές) τα εξής: «Ο ελληνικός λαός είναι ατίθασος και γι' αυτό πρέπει να τον πλήξουμε βαθιά στις πολιτικές του ρίζες. Τότε ίσως συνεισται. Ενωθεί δηλαδή τη θρησκεία, τα πνευματικά και ιστορικά στοιχεία, ώστε να εξουδετερωσούμε κάθε δυνατότητα του να αναπυκωθεί και να διακριθεί, να επικρατήσει, για να μη μας παρανοχή...».

Είναι λοιπόν να απορεί κανείς με την αποδιδόμενη ανοησία στον κατά τα άλλα δαιμόνιο «μάγο» της αμερικανικής εξωτερικής πολιτικής. Διότι για να πλήξει τον ελληνισμό, δεν χρειάζεται να αγχίζεις ούτε τις ρίζες του ούτε τα «πολιτικά απόθεματά» - ό,τι κι αν σημαίνει αυ-

Εχουμε ανακοπή της καρδιάς του έθνους, η οποία ήταν το κράτος.

Δεν κατάλαβαν ότι είναι να κάνουν μια κοινωνία, η οποία ως άθροισμα προσοδοθηρικών ομάδων, διαλύεται πολύ εύκολα; Αρκεί να κόψεις από τη ρίζα τον συνεκτικό της ιστό, δηλαδή να κόψεις τα λεφτά που μοιράζει το κράτος.

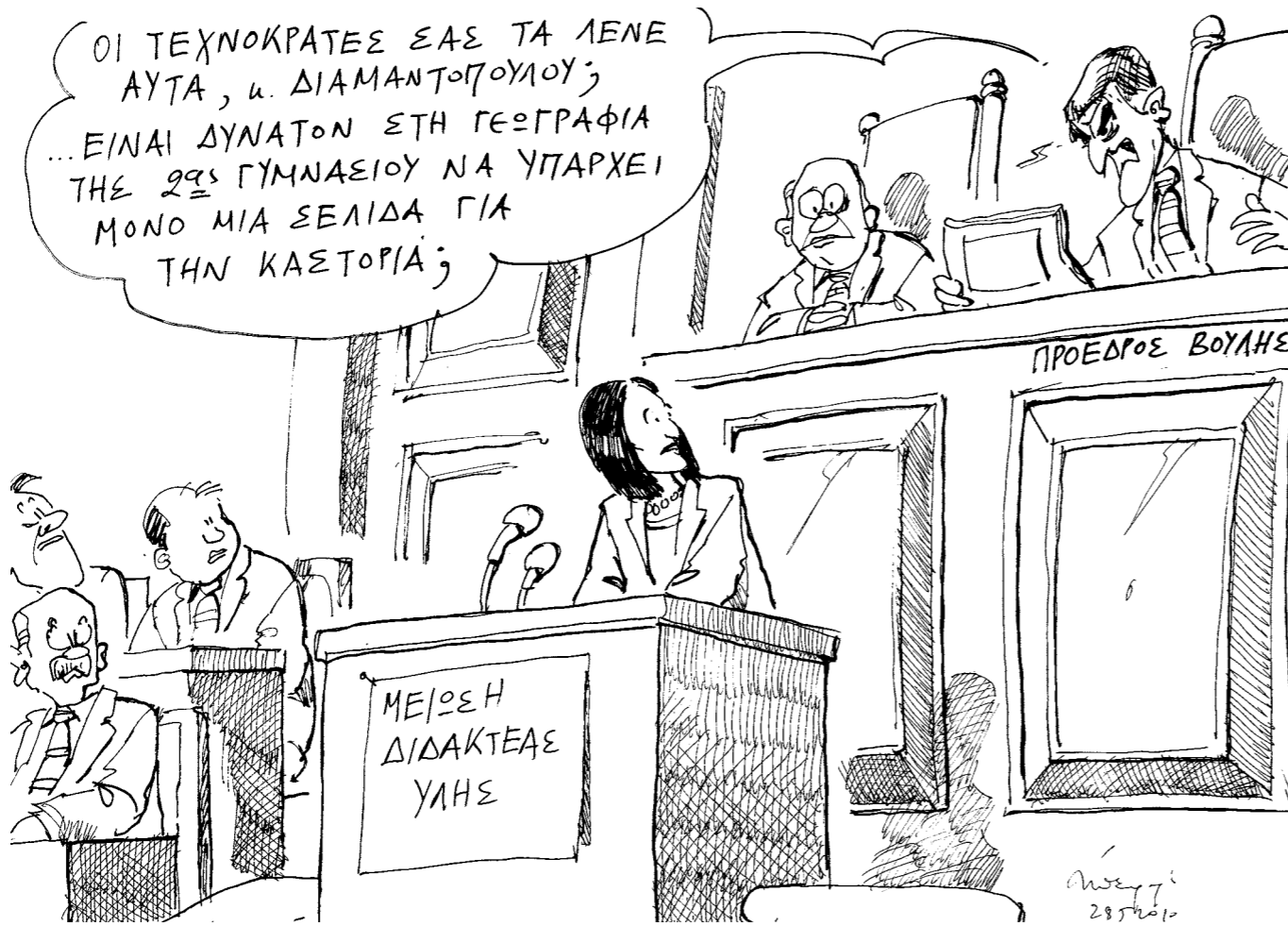
Αυτό που ζούμε σήμερα εμφανίζεται ως πολλαπλή κρίση. Στην ουσία όμως είναι μια κρίση με πολλά πρόσωπα. Εχουμε ανακοπή της καρδιάς του έθνους, η οποία ήταν το κράτος. Αυτό τροφοδοτούσε με χρήμα λογικές και παράλογες δραστηριότητες, την αεριτζίδικη επιχειρηματικότητα, τη μεγαλύτερη, αναλογικά, βιομηχανία των ΜΜΕ σε όλο τον κόσμο (σε αριθμό επιχειρήσεων και οικειών παλούμενων προϊόντων), φύσκει σε κάθε επίπεδο. Κυρίως χρηματοδοτούσε αυτό που ευφημίζεται ως «κοινωνική συνοχή». Στην ουσία επρόκειτο περί κοι-

νωνικών συνενοχών. Έτσι η πολιτική αντί να λύσει προβλήματα, λάδωσε εκείνους που τα υφίσταντο. Αντί, π.χ., να δημιουργεί ευνοϊκό περιβάλλον για επενδύσεις και συνάλογες θέσεις εργασίας, προσλάμβανε το πλεονάζον δυναμικό στο Δημόσιο. Το πιο χαρακτηριστικό παράδειγμα κοινωνικής συνενοχής ήταν οι πυρκαγιές του 2007. Ενώ κήλικαν 67 άνθρωποι και η μισή Πελοπόννησος, το τότε κυβερνών κόμμα κέρδιζε περισσότερες ψήφους στα καμμένα, επειδή μοιράζε τη χήλιαρα.

Σήμερα ζούμε την κατάρρευση του κρατικοκρατού αυτού μοντέλου, με αποτέλεσμα να καταρρέουν προμροστά στοιχεία της εποικοδομημάτ του. Θα δημιουργηθεί μέσα από την κρίση ένας νέος κοινωνικός ιστός, μια πραγματική και ουκί επιδοτούμενη και συνενοχική «κοινωνική συνοχή»; Δεν το γνωρίζουμε, αλλά αυτό πρέπει να είναι το νέο στοιχείο του έθνους και όχι η προστασία της... γλώσσας από τον Κίσινγκερ.

pmmandravelis@kathimerini.gr

ΔΕΥΤΕΡΗ ΣΕΛΙΔΑ	ΠΟΛΙΤΙΚΗ	ΘΕΜΑ	ΕΠΙΚΑΙΡΟΤΗΤΑ	ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΑ	ΚΟΣΜΟΣ	ΤΑΞΕΙΣ	ΓΝΩΜΕΣ
----------------	----------	------	--------------	------------	--------	--------	--------

ΣΚΙΤΣΟ ΤΟΥ ΑΝΔΡΕΑ ΠΕΤΡΟΥΛΑΚΗ. apetroulakis@kathimerini.gr

Το «όχι» της Ν.Δ. στα μέτρα της κυβέρνησης

Του ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ ΑΡΒΑΝΙΤΟΠΟΥΛΟΥ*

Η κυβέρνηση ενουσιειδίττα και βάσει σχεδίου επεδίωξε εξ αρχής τη ρήξη με τη Νέα Δημοκρατία στο θέμα του μνημονίου δανεισμού. Αρνήθηκε τη σύγκληση του Συμβουλίου Πολιτικών Αρχηγών υπό τον Πρόεδρο της Δημοκρατίας πριν από τη ψήφιση των μέτρων και ταυτόχρονα αρνήθηκε οποιαδήποτε πρόταση της αντιπολίτευσης κατά τη διάρκεια των διαπραγματεύσεων.

Σαν να μην έφταναν όλα αυτά, ο πρωθυπουργός επέτρεψε στο προοίμιο του σχεδίου νόμου που έφερε προς ψήφιση να αναφέρεται «ότι οι Έλληνες και η κυβέρνηση του ΠΑΣΟΚ δεν μπορούσαν να διανοηθούν το μέγεθος του χρέους και ελλείμματος που διαμόρφωσε και έκρυβε κατά την αποχώρησή της η προηγούμενη κυβέρνηση». Καλούνταν, δηλαδή, η Ν.Δ. να ψηφίσει ένα νομοσχέδιο, με το οποίο η σημερινή κυβέρνηση προσπαθούσε να την εννοχοποιήσει ουλολογικά και να φορτώσει στα έξι χρόνια της διακυβέρνησής της όλες τις αμαρτίες της μεταπολίτευσης. Όταν όλοι γνωρίζουν ότι η υπερχρέωση στην Ελλάδα δημιουργήθηκε στις δεκαετίες του '80 και '90 από τις κυβερνήσεις του ΠΑΣΟΚ, και όταν η Ν.Δ. το 2009 πήρε έκτακτα μέτρα μείωσης του ελλείμματος με τα spreads να βρίσκονται μόλις στις 135 μονάδες.

Όταν το ΠΑΣΟΚ ανέλαβε τα νήια της διακυβέρνησης καθυστέρησε επτά κρίσιμους μήνες να αντιμετωπίσει τη πραγματικότητα και να λάβει τα κατάλληλα μέτρα. Μέτρα δεν πάρθηκαν, οι αγορές έχασαν την εμπιστοσύνη τους στην ικανότητα της κυβέρνησης να διαχειριστεί το έλλειμμα της χώρας και αυτό οδήγησε στην εκτόξευση των επιτοκίων δανεισμού. Όταν η προσφυγή στον μηχανισμό στήριξης κατέστη μονόδρομος, το ΠΑΣΟΚ παραδόθηκε αμαχητί, αποδέχοντο ένα σύνολο μέτρων τα οποία αναμφίβολα οδηγούν

Η αξιωματική αντιπολίτευση δεν καταψήφισε στη Βουλή την προσφυγή στον μηχανισμό στήριξης. Καταψήφισε το μείγμα των μέτρων ως μη ανταποκρινόμενο στις αναπτυξιακές ανάγκες της εθνικής μας οικονομίας, δεσμευόμενη όμως για την εκπλήρωση στο ακέραιο των υποχρεώσεων που ανέλαβε η χώρα προς τους δανειστές της.

γούν σε έναν φαύλο κύκλο «ύφεσης - ελλειμμάτων - νέων σκληρών μέτρων - και κατά συνέπεια βαθύτερης ύφεσης. Κάθε πρόταση της αντιπολίτευσης για άμεση λήψη αναπτυξιακών μέτρων απορρίφθηκε. Πέραν τούτου, η κυβέρνηση ζήτησε από την αντιπολίτευση να ψηφίσει ένα μηχανισμό χρηματοδότησης, το ένα τρίτο του οποίου αφορά μέτρα που δεν έχουν ακόμη καθοριστεί.

Για τη Νέα Δημοκρατία, η ανάγκη διαρθρωτικών αλλαγών και μεταρρυθμιστικών τομών, αποτελούν πάγια προτεραιότητες της πολιτικής της.

Η αξιωματική αντιπολίτευση δεν καταψήφισε την προσφυγή στον μηχανισμό στήριξης που θα πέρναγε έτσι και αλλιώς λόγω της άνετης κυβερνητικής πλειοψηφίας. Καταψήφισε το μείγμα των μέτρων ως μη ανταποκρινόμενο στις αναπτυξιακές ανάγκες της εθνικής μας οικονομίας, δεσμευόμενη όμως για την εκπλήρωση στο ακέραιο των υποχρεώσεων που ανέλαβε η χώρα προς τους δανειστές της.

Επίσης, αρνήθηκε να συμπτώσει στην κακοστημένη κατάσταση με την οποία η κυβέρνηση επιχειρούσε, προβάλλοντας ψευδείς πληροφορίες, να επηρεαστεί από την περιφρονητική διαβεβαίωση ότι τα «λεφτά υπάρχουν», που οδήγησαν στην ενουσιειδίτη εξαπάτηση του ελληνικού λαού. Όταν ο σημερινός πρωθυπουργός γνώριζε πλήρως την άσχημη κατάσταση της ελληνικής οικονομίας και παρ' όλα αυτά συνέχιζε να τάξει ανευθυνα στους πάντες, τα πάντα.

Οι ίδιοι που επικρίνουν την αντιπολίτευση για την καταψήφιση του πακέτου στήριξης προεξοφλούν την αποτυχία των σκληρών μέτρων που έχουν ήδη ληφθεί, τη λήψη νέων σκληρότερων μέτρων, την κοινωνική έκρηξη και τη συνακόλουθη πολιτική αστάθεια. Εάν η λήψη νέων μέτρων μοιάζει σχεδόν αναπόφευκτη, η κοινωνική και πολιτική αστάθεια μπορεί και πρέπει να αποφευχθούν,

και αυτό προσπαθεί η αντιπολίτευση να επιτύχει με τη στάση της. Με την εγγραφή, δηλαδή μιας εναλλακτικής πρότασης, που θα δώσει ελπίδα και προοπτική στην ελληνική κοινωνία.

Αλλωστε, αυτή είναι η θεσμική ευθύνη των κομμάτων της αντιπολίτευσης. Οχι να συγκυβερνούν, αλλά να αντιπολιτεύονται υπεύθυνα, προβάλλοντας εναλλακτικές πολιτικές και οικονομικές προτάσεις. Κάτι αντίστοιχο συνέβη και στην Ισπανία, την εβδομάδα που πέρασε, όταν το κεντροδεξιό Λαϊκό Κόμμα του Rajoy καταψήφισε τα μέτρα της κυβέρνησης Θαπατέρου. Το να εγκალიτεί, λοιπόν, το κόμμα της αξιωματικής αντιπολίτευσης επειδή ασκεί τον θεσμικό του ρόλο, τον έλεγχο δηλαδή των κυβερνητικών αποφάσεων και επιλογών, είναι τουλάχιστον παράδοξο.

* Ο καθηγητής Κων/νος Αρβανιτόπουλος είναι διευθυντής του Πολιτικού Γραφείου του προέδρου της Ν.Δ.

ΕΠΙΦΥΛΛΙΔΑ

«Επανίδρυση» ή χαοτική διάλυση

Του ΧΡΗΤΟΥ ΓΙΑΝΝΑΡΑ

Η έντιμη δημοσιογραφία απευθύνει εκκλήσεις στην κυβέρνηση, καθημερινά: Να συνειδητοποιήσουν, πρωθυπουργός και υπουργοί, την κρίσιμότητα των στιγμών, την κατεπείγουσα ανάγκη τόλμης, αποφασιστικότητας.

Οι λέξεις «χρέος», «ευθύνης», στη μετά τον Ανδρέα Παπανδρέου εποχή, είναι κενές από περιεχόμενο. Μπορούσαν τουλάχιστον οι εκκλήσεις της έντιμης δημοσιογραφίας να διεγείρουν φιλοδοξίες στους εξουσιαστές μας. Να συνειδητοποιήσουν, πρωθυπουργός και υπουργοί, την ιστορική ευκαιρία που τους προσφέρεται. Σε αυτό το επάγγελμα που επέλεξαν, πέρα από το κυνήγι της ποικιλότητας φτηνής πόντης, οι ευκαιρίες να ξεχωρίσουν από την ανυπόληπτη μάζα των ομοτέχνων τους είναι ελάχιστες, σπάνιες. Και οι σήμερα κυβερνώντες την Ελλάδα δεν έχουν τη σπάνια τύχη: Μπορούν να διακριθούν, να σηματοδοτήσουν την Ιστορία.

Όπως οι φιλόδοξοι στρατιωτικοί ορέγονται πόλεμο, έτσι οι φιλόδοξοι της πολιτικής πρέπει να λογαριάζουν τύχη τη διαχείριση κρίσης, κινδύνου. Ξέρουν ότι, σε πολύ κρίσιμες στιγμές, ακόμα και θλιβερές μετριότητες, αν αρπάξουν την ευκαιρία, ντύνονται μεγαλείο. Κοί-

νού του χρειάζονται, λίγη πονηρία και πολλά τόλμη. Τόλμη διακινδύνευσης.

Μέσα σε μήνες, όχι περισσότερο, η σημερινή κυβέρνηση πρέπει να επανιδρύσει το κράτος. Κυριολεκτικά. Και ένα τέτοιο ιστορικό γεγονός θα τελεσφορεί μόνο σε στιγμές τεράστιας απειλής, μέγιστου κινδύνου. Η σημερινή κυβέρνηση ή θα ξαναστήσει από την αρχή, σε άλλη λογική, το κράτος, ή θα κηρύξει «στάση πληρωμών», αδυναμία καταβολής μισθών και συντάξεων, κατάσχεση τραπεζικών καταθέσεων. Θα θα εξοντωθεί η ίδια μέσα στο χάος, στη φρίκη της βίας.

Πώς μπορεί να ξαναστήσει από την αρχή κράτος στην Ελλάδα σήμερα; Μόνο αν η κυβέρνηση τολμήσει να αυτοκαταργηθεί ως κοιμητική ιδιότητα, να παραιτηθεί από κάθε προσδοκία επανεκλογής. Μοιάζει πρόβλεψη, αλλά είναι μάλλον η βεβαιότερη των βεβαιωτήτων: Αν η σημερινή κυβέρνηση διακινδυνεύσει την επανίδρυση του κράτους αδιαφορώντας για την επανεκλογική της, και πετύχει την επανίδρυση, ο λαός θα την κρατάει στην εξουσία για τριάντα χρόνια. Η πρόβλεψη ίσως και για την κυβέρνηση Κ. Καραμανλή του βραχέος. Ο ίδιος αντιπαρήλαθε τότε την πρόβλεψη. Σήμερα, αν τολμήσει να εμφανιστεί σε δημόσιο χώρο, οι πολι-

Μόνο αν η κυβέρνηση αυτοκαταργηθεί ως κοιμητική ιδιότητα...

τες τον λιοδουρούν, τον προπυλακίζουν. Είναι ένας ζωντανός νεκρός.

Στην πράξη απλό δεν είναι να επανιδρύσει το κράτος. Αλλά δεν είναι και ακατόρθωτο. Η γενική αρχή (η στόχευση της επανίδρυσης) μοιάζει σαφής: Να αντιστραφούν οι όροι λειτουργίας κάθε κρατικής υπηρεσίας, η οργάνωση της λειτουργίας να αποβλέπει στην εξυπηρέτηση αναγκών της κοινωνίας, όχι στην εξυπηρέτηση αναγκών (και επιθυμιών) της δημοσιοπληθυνίας και των κομμάτων.

Η λογική εξυπηρέτησης της κοινωνίας (όχι των κομμάτων και της πελατίας τους) οργανωτικά μπορεί να μεταφραστεί σε θεσμικό, διοικητικό σχήμα. Να πρωτεύει η παραγωγή έργου, η έμπρακτη (ποσοτικά μετρητή και ποιοτικά αξιολογούμενη) εξυπηρέτηση των κοινωνικών αναγκών. Το οργανωτικό σχήμα να προκύπτει από σαφή οριοθέτηση απαιτήσεων και αρμοδιοτήτων κάθε τομέα υπηρεσιών, με έλεγχο να μην συσχενται οι αρμο-

διότητες των ποικίλων τομέων. Να ιεραρχείται η διαβάθμιση ευθυνών σε κάθε άρθρωση του θεσμού, η ιεράρχηση να είναι λειτουργική, να εξασφαλίζει τη συνεχή αξιολόγηση ανταπόκρισης του προσωπικού στις ευθύνες του. Εξαρτάται από την πολιτική βούληση αν τα κριτήρια, τόσο της ιεράρχησης των ευθυνών όσο και του ελέγχου ανταπόκρισης στις ευθύνες, θα είναι ακεραία, υπηρεσιακά, η εφαρμογή τους απροκατάληπτη.

Υπάρχει τεχνονομία σήμερα που τη λογική άρθρωσης των λειτουργιών του κράτους την κάνει πράξη και θεσμους. Η πολιτική βούληση είναι το ζητούμενο. Η χωρίς αναστολές κοιμητικής ιδιοτέλειας βούληση, η σθεναρά αποφασισμένη να διακινδυνεύσει. Για να εφαρμοστεί μια στοιχειώδης λογική λειτουργικής αποτελεσματικότητας του κράτους στη σημερινή Ελλάδα, πρέπει το κράτος που ξέρουμε να καταλυθεί και να ξαναστήσει από την αρχή. Αυτή την ανατροπή ή θα την κάνει η υπάρχουσα κυβέρνηση του ολιγιστού τωρινού πρωθυπουργού μας ή θα την αναλάβει ο οποίος ανεξέλεγκτο φασιστικό γκρουπούσκουλο πρόλαβε να εκμεταλλευτεί το χάος μετά την κατάρρευση. Η κάποια ξένη δύναμη που θα έχει επέμβει. Μπορεί ένας Παπανδρέου, που έχει

Υπουργοί και παραγραφή

Του ΗΛΙΑ Γ. ΑΝΑΓΝΩΣΤΟΠΟΥΛΟΥ*

Το Σύνταγμα της Ελλάδος (άρθρο 86) απονέμει στη Βουλή το αποκλειστικό δικαίωμα να ασκεί δίωξη εναντίον υπουργών για ποινικά αδικήματα που τέλεσαν κατά την άσκηση των καθηκόντων τους.

Το εν λόγω δικαίωμα της Βουλής αποσβέννεται με τη λήξη της δεύτερης τακτικής συνόδου της επομένης του αδικήματος βουλευτικής περιόδου. Πρόκειται για τη λεγόμενη «αποσβεστική προθεσμία», η οποία συντέμνει το χρονικό διάστημα εντός του οποίου η Βουλή μπορεί να διώξει υπουργούς.

Παράλληλα με την αποσβεστική προθεσμία, ο ισχύων νόμος περί ευθύνης υπουργών (Ν. 3126/2003) ορίζει ότι η παραγραφή των υπουργικών πλημμελημάτων ή κακούργημάτων συμπληρώνεται μετά την πάροδο πέντε ετών από την τέλεσή τους.

Το Σύνταγμα προβλέπει, εξ άλλου, ότι τα υπουργικά αδικήματα εκδικάζονται από Ειδικό Δικαστήριο που συγκροτείται από επτά μέλη του Αρείου Πάγου και έξι μέλη του Συμβουλίου της Επικρατείας, ενώ την εισαγγελική αρχή εκπροσωπεί μέλος της Εισαγγελίας του Αρείου Πάγου.

Οι ειδικές αυτές διατάξεις, που συνθέτουν το ιδιότυπο νομικό καθεστώς της ποινικής ευθύνης υπουργών, δέχονται οξεία κριτική. Οι πολέμιοι των ρυθμίσεων επισημαίνουν ότι πρόκειται για «ανήθικο προνόμιο» των υπουργών που προσιδιάζει στο «μακάριο καρτέλ» (Ν. Αλιβιζάτος στην «Καθημερινή» της 10.5.2009 και της 7.6.2009) που έχουν συστήσει τα κόμματα της χώρας μας, με αποτέλεσμα ασυλόχοι υπουργοί και βουλευτές να μπορούν να παρανοούν αζήμιας δι' εαυτούς. Οι «ακρότητες των ελληνικών ρυθμίσεων» στιγματίζονται ως «φαύλη απόκλιση από τις αρχές της δημοκρατικής κοινωνίας» (Γ. Κασσιμάτσος στην «Ελευθεροτυπία» της 17.5.2009).

Η από καιρού ασκουμένη οξεία κριτική στις ειδικές ρυθμίσεις για τους βουλευτές και τους υπουργούς έχει προσλάβει εσχάτως, υπό το κράτος της δεινής οικονομικής κρίσης και των οδυνηρών μέτρων για την αποφυγή της χρεοκοπίας, διαστάσεις δημόσιας κατακραυγής. Το διογκούμενο «δικαίο οργή» επιχειρούν να απορροφήσουν διάφοροι παράγοντες της δημόσιας ζωής, οι οποίοι συνομολογούν την αστοχία των επιμαχών ρυθμίσεων και υποδεικνύουν άμεση δράση. Οι σχετικές πρωτοβουλίες κατευθύνονται στην τροποποίηση των ρυθμίσεων του Συντάγματος ή της κοινής νομοθεσίας, αλλά και στην κατάλληλη «αξιοποίηση» των ρυθμίσεων που ισχύουν ώστε, ει δυνατόν, να διαχωθούν κάποιιοι «λίγοι έστω» (πρώην) υπουργοί και να διασωθεί η ελευθέρως πίπτουσα υπόληψη του πολιτικού κόσμου.

Στην παρούσα κρίσιμη συγκυρία, αξίζει να επισμανθούν τα ακόλουθα: Το Σύνταγμα του 1975 δεν πρωτοτύπησε σε σχέση με την ποινική ευθύνη των υπουργών, αλλά ακολουθήσε την κρατική παράδοση των προηγούμενων ελληνικών Συνταγμάτων που περιείχαν ανάλογες ειδικές ρυθμίσεις. Ο ισχυρισμός, λοιπόν, ότι το ειδικό καθεστώς της ποινικής ευθύνης των υπουργών επινοήθηκε με σκοπό τη διασφάλιση της ατιμωρησίας των υπουργών θα αδικούσε τους δημοστούς των ελληνικών Συνταγμάτων. Ο κίνδυνος «ανηθικών εφοδών προς ανατροπή της υπουργικής έδρας» υπό «καραδοκούντων την θέσιν πολιτικών

αντιπάλων» του υπουργού, τον οποίον επέσει ο Ιω. Αραβαντινός το έτος 1880 στην «Πραγματεία περί ευθύνης των Ηγεμόνων και των Υπουργών» δεν είναι –και σήμερα– ανυπαρκτός και, πάτως, σε συνδυασμό με την λίαν ταραχώδη πολιτική ζωή του τόπου μας, προσφέρνε έρεση για το δικαίωμα της Βουλής να ασκεί την ποινική δίωξη κατά των υπουργών, αλλά και για την σύνομη απόσβεσή του.

Η Αναθεωρητική Βουλή του 2001 ενέμεινε στο ειδικό καθεστώς της ποινικής ευθύνης των υπουργών παρά τη διατύπωση αντίθετων προτάσεων, σύμφωνα με τις οποίες οι συνθήκες που δικαιολογούσαν παλαιότερα τις ειδικές ρυθμίσεις είχαν πλέον εκλείψει. Τα μέλη της εθνικής αντιπροσωπείας θεώρησαν, μάλιστα, αναγκαίο να ενισχύσουν τον προστατευτικό χαρακτήρα των υπουργικών ρυθμίσεων, αξιώνοντας απόλυτη πλειοψηφία του συνόλου των βουλευτών (και όχι μόνον των παρόντων) για την ποινική δίωξη υπουργού.

Ακολούθησε ο νόμος 3126/2003, ο οποίος προέβλεψε –για πρώτη φορά– την υπαγωγή των μη υπουργών συμμετόχων στα κοινά δικαστήρια οσάκις η Βουλή αποφασίζει να μη διώξει τον υπουργό. Η παράδοση αυτή ρύθμιση ενίσχυσε την εντύπωση της προνομιακής μεταχείρισης των υπουργών, αφού εγκαινίασε την «κραυγαλέα ανισότητα - αδικία της δίωξης του συμμετόχου με τον υπουργό να «επαίρει» σε απόσταση ασφάλειας» (Ν. Ανδρούλακος, Γύρω από την ποινική ευθύνη των υπουργών, 1989, σελ. 86). Την αντίληψη περί ανήθικων υπουργικών προνομίων εμπέδωσε η πλειοψηφία της Ολομελείας του Αρείου Πάγου με την απόφαση 8/2008:

Η σύντομη παραγραφή των υπουργικών αδικημάτων ισχύει, κατά τον Αρειον Πάγο, μόνο για τον υπουργό και όχι για τους απλούς πολίτες - συμμετόχους στο έγκλημα που αυτός κατηγορήθηκε ότι διέπραξε. Η απόφαση αυτή, που εκδόθηκε στην πολέμοτη υπόθεση της ΔΕΚΑ Α. Ε. και υποθέτησε τις απόψεις του τότε εισαγγελέως της έδρας Γ. Σανίδα, μεταμόρφωσε την παραγραφή από θεσμό που αφορά την πράξη –και όχι τον αυτουργό της– σε εγωιστικό προνόμιο του υπουργού.

Υπό τα δεδομένα αυτά, η τρέχουσα αγανάκτηση για την ατιμωρησία των υπουργών είναι ασφαλώς κατανοητή. Η που πολλοί επιβεβλημένη αλλαγή του ειδικού καθεστώτος της ποινικής ευθύνης των υπουργών προϋποθέτει, όμως, αναθεώρηση του Συντάγματος, που δεν μπορεί να γίνει στο άμεσο μέλλον. Εν τω μεταξύ, οφείλουμε να επιδείξουμε (δημοκρατική) νηφαλιότητα και να συζητήσουμε με ειλικρίνεια τις αναγκαίες μεταβολές της ισχύουσας νομοθεσίας, αξιοποιώντας την εμπειρία των τελευταίων ετών. Ολθθρια, αντιθέτως, θα ήταν η αναζήτηση εμβολοματικών «λύσεων», όπως η μετάθεση του χρόνου ενάρξεως της παραγραφής των υπουργικών αδικημάτων ή άλλες συναφείς ψευδοεμπνευστικές συνταγές. Αν τις άστοχες επιλογές της Αναθεωρητικής Βουλής του 2001 ακολουθήσουν ποινικές μεθοδεύσεις για την πρόκληση απορρόφησης της δικής οργής, το πολιτικό μας σύστημα θα βουλιάξει διά παντός στην αβελήτητα και την ανυποληψία.

* Ο κ. Ηλίας Γ. Αναγνωστόπουλος είναι αναπληρωτής καθηγητής της Νομικής Σχολής Αθηνών.

ΓΕΥΜΑ ΜΕ ΤΗΝ «Κ»	ΕΠΙΚΑΙΡΟΤΗΤΑ	ΙΣΤΟΡΙΑ	ΙΔΕΕΣ	ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑ	ΑΘΛΗΤΙΚΑ	ΜΟΔΑ	ΚΑΙΡΟΣ
------------------	--------------	---------	-------	------------	----------	------	--------

Λάκης Σάντας, **αντιστασιακός**

Δεν ζήτησα ποτέ τίποτα για να μην έχω καμία εξάρτηση

Σεμνός, στα 88 του δηλώνει αριστερός, αλλά έξω από κόμματα και εξουσίες

Του ΤΑΚΗ ΚΑΜΠΥΛΗ

Ο **Λάκης Σάντας** είναι ο ήρωας, που έγινε αντι-ήρωας όταν, το 1956, μετανάστευσε για τον Καναδά. Αφρησε πίσω του μια σημαία, τη γερμανική, βαθιά στο ξεροπήλαδο του Εριχθόνιου στον Βράχο της Ακρόπολης -εκεί βρίσκεται ακόμη- και έναν αγώνα που είχε πιστέψει, τους φίλους του και συντρόφους του. Δεν ζήτησε ποτέ κάτι για εκείνη την τρέλα το βράδυ της 30ής Μαΐου 1941 όταν με τον Μανώλη Γλέζο κατέβασαν τη γερμανική σημαία από την Ακρόπολη. Ο ήρωας δένεται για πάντα με την πράξη του, όχι όμως και ο αντι-ήρωας. «Εγώ, τότε που αποφάσισα να πάμε στον Καναδά, είχα μια βαθιά οργή μέσα μου. Διότι ο αγώνας που έζησα στα ελληνικά βουνά χάθηκε, το λαϊκό κίνημα υπέστη μεγάλη ήττα δυστυχώς και με ευθύνη της δικής μας ηγεσίας. Πολλά λάθη. Όταν πήγα στην Αμερική, το 1956, δεν θέλησα να οργανωθώ ξανά, δεν αναζητήσα εκεί κομματικές επαφές και πυρήνες».

«Εκεί γνώρισα σοβαρούς ανθρώπους. Δεν πίστευαν αυτά που τους έλεγα ότι συνέβαιναν στην Ελλάδα, τους φαινόταν τόσο αδιανόητα και εξωπραγματικά... Δεν πίστευαν ούτε για τη Μακρόνησο ούτε για άλλα. Τότε αποφάσισα να μην ξαναμιλήσω. Και δεν ξαναμιλήσα. Θυμάμαι και ένα περιστατικό που δεν το αναφέρω στο βιβλίο μου: Με πήγαν κάποιον φίλο σε έναν επιτυχημένο Έλληνα επιχειρηματία του Κεμπέκ, στο γραφείο του. Του εξήγησαν ποιος ήμουν και τότε αυτός μου λέει: «Ε, mister Santas, αφού λοιπόν ξέρεις από όλα, έλα να σου δείξω την καινούργια κυνχητική καρμπίνα μου να μου πεις τη γνώμη σου»... Τι να πω; Επίσης τις εφημερίδες την άλλη μέρα για να βρω δουλειά».

Δουλειές του ποδαριού

Ο Λάκης Σάντας της Αντίστασης και του Εμφυλίου μένει μόνος του σε μια χώρα που δεν τον πιστεύουν, τόσο διαφορετική απ' όσα καθόριζαν τη νεότητά του. «Σε μιαν άλλη κοινωνία, μάλλον απολίτικη, αλλά εκεί υπάρχει αξιοκρατία». Δεν λέει πόσες φορές σκέφτηκε τη θαμμένη γερμανική σημαία στην Ακρόπολη, δεν ανοίγεται. Εμάθε αλλιώς.

Ξεφόρτωσε καράβια ως λιμενεργάτης, έκανε δουλειές του ποδαριού, τελικά βρήκε μια καλή θέση λογιστή στον Καναδά. Αλλά έπειτα από εξήμισι χρόνια επιστρέφει πίσω. Πού ακριβώς; Στην Ελλάδα του Κυπριακού και του Ανένδοτου. Και μετά, της Χούντας. Επιμένει στη δύσκολη ισορροπία του πολίτη που θέλει να είναι ενεργός αλλά κομματικά ανέντα-

κτος. Σήμερα είναι εύκολο, τότε δεν ήταν.

Ο Λάκης Σάντας (μαζί με τη μία από τις δύο κόρες του, την Αλεξάνδρα) μας υποδέχτηκε με τον φωτογράφο Νίκο Παπλό στο σπίτι του στο Παλαιό Φάληρο. Κουστούμι το σκοτεινό κλασικό τριμμένο, φορεμένο με παππουδίστικη ατημελησία, το μουστάκι περιποιημένο και άψογα ψαλιδισμένο και το χαμόγελο του γέροντα που δεν φοβάται τίποτα. «Εμείς που γεννηθήκαμε ανάμεσα στους δύο πολέμους είμαστε δρακογενιά. Είμαστε παιδιά του δράκου. Αντρες και γυναίκες. Πέρασαμε πολλά, αλλά τα αντέξαμε. Και τι δεν είδαμε».

– Και ο ήρωας;
– Ποιος ήρωας; Ρισκάρουμε τόσες φορές τότε τη ζωή μας. Δεν ήταν απερισκεψία ή ηρωισμός να μεταφέρεις όπλα με ποδήλατο στη γερμανοκρατούμενη Αθήνα; Ένα μεγάλο μέρος του ιταλικού οπλισμού έτσι πέρασε στον ΕΛΑΣ, Βέβαια, καταλαβαίνω πως άλλη είναι η συμβολική σημασία της γερμανικής σημαίας.

«Του χρωστάμε τη ζωή μας»

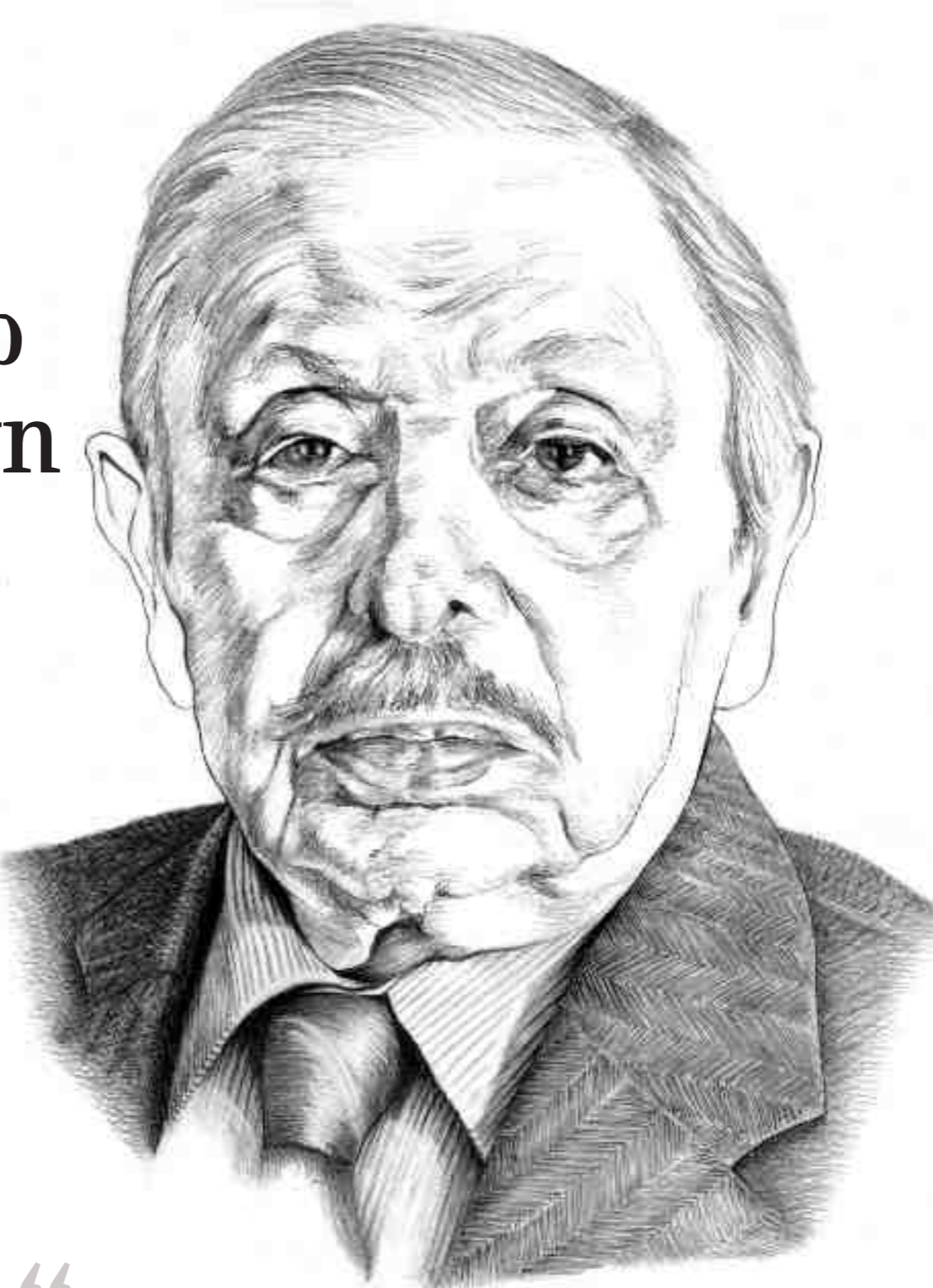
Είναι, βέβαια, περήφανος για το βράδυ εκείνο. Αλλά περισσότερο το διασκεδάει. Ίσως επειδή ανακαλεί τόσο έντονα στα 88 του την τότε μετεφρητική χαρά του, όταν παρακολουθούσε τις επόμενες μέρες από τις εφημερίδες τη φρενιάρη κινητοποίηση των Γερμανών να βρεθούν οι δράστες. Ξαν να έπαιζε κρυφτό. Όμως, θα ανακαλέσει στη μνήμη του άλλες τόσες φορές, τον Έλληνα αστυνομικό που τους είδε να κατεβαίνουν εκείνο το βράδυ από την Ακρόπολη και δεν μίλησε ποτέ. «Του χρωστάμε τη ζωή μας, ο Μανώλης κι εγώ».

Το «σουβενιέρ» από τον αγκυλωτό σταυρό της σημαίας θα το κάψει ο πατέρας του λίγες ώρες μετά άσπρος από την αγωνία του όταν «κατάλαβε τι είχαμε κάνει».

Στο πηγάδι όπου οι αρχαίοι τάζαν τον Εριχθόνιο βρίσκεται, σκεπασμένη απ' όσα έφεραν τα χρόνια, μια τεράστια πολεμική σημαία από την οποία λείπουν δύο μικρά κομμάτια. «Προσπάθησε η Μελίνα στα χρόνια μετά το 1981 να βρει τρόπο για ανάσυρση, αλλά οι αρχειολόγοι έκριναν -μάλλον έχουν δίκιο- ότι η επιχείρηση είναι επικίνδυνη για τον Ιερό Βράχο».

Τον επιλόγο του τον έχει καταθέσει στο βιβλίο του. Σεμνό κι αυτώ, μόλις 160 σελίδες (κυκλοφορεί από τις εκδόσεις Βιβλιόραμα με τίτλο «Μια νύχτα στην Ακρόπολη»): «... Αυτά, λοιπόν. Τώρα εγώ μαζί με τους υπόλοιπους που ζουν ακόμα, συναγωνιστές μου, απλά γερασμένα παλικάρια, φθάσαμε στο τέλος. Ζήσαμε όμως μεγάλες και ωραίες στιγμές. Εσείς να δούμε».

Όντως δρακογενιά...

ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΗΣΗ: ΤΙΤΙΝΑ ΧΑΛΜΑΤΖΗ

“**Ποιος ήρωας; Ρισκάρουμε τόσες φορές τότε τη ζωή μας. Δεν ήταν απερισκεψία ή ηρωισμός να μεταφέρεις όπλα με ποδήλατο στη γερμανοκρατούμενη Αθήνα;**”

“**Τότε που αποφάσισα να πάμε στον Καναδά, είχα μια βαθιά οργή μέσα μου. Διότι ο αγώνας που έζησα στα ελληνικά βουνά χάθηκε, το λαϊκό κίνημα υπέστη μεγάλη ήττα, δυστυχώς και με ευθύνη της δικής μας ηγεσίας. Πολλά λάθη.**”

Η όμορφη «Σόνια», ο «Φον» και οι Εβραίοι συναγωνιστές

Δύο ιστορίες από το βιβλίο του Λάκη Σάντα είναι ξεχωριστές. Δεν τις βρίσκεις εύκολα, τόσο προβεβλημένες, σε βιογραφίες ή έργα για τα χρόνια της Κατοχής. Η πρώτη αφορά το ζήτημα των γυναικών που είχαν σχέσεις με τον κατακτητή (η γενικότερη πρωτοφανούς έκτασης βία σε βάρος γυναικών στον Β' Παγκόσμιο Πόλεμο δεν έχει ακόμη εμπεδωθεί στη συλλογική συνείδηση) μέσα από ένα προσωπικό περιστατικό. Ο Λάκης Σάντας ήταν κρατούμενος, τον Απρίλιο του 1942, στη φυλακή του «Αβέρωφ». Βασανιστήρια, άθλιες συνθήκες, τις περιγράφει λιτά. Η μητέρα του έτυχε να γνωρίζει μια διάσημη ηθοποιό της εποχής τη «Σόνια» η οποία είχε σχέσεις με ένα Γερμανό αξιωματικό, πιθανόν γόνου της προσωπικής στρατιωτικής αριστοκρατίας. Την παρακάλεσε να μεσολαβήσει. Σε λίγες μέρες φωνάζουν τον Λάκη Σάντα στη Διοίκηση όπου εντυπωσιάζεται από τον φίλο της «Σόνιας». «Νεαρός, αλλά ήδη συνταγματάρχης, κάτι σε «Φον» και όλοι, και ο διοικητής, κλαρίνο μπροστά του».

Την αγαπούσε
Αφέθηκε ελεύθερος λίγες μέρες μετά. Δεν γράφει στο βιβλίο του ό-

τι την ξαναείδε τη «Σόνια» πολλά χρόνια μετά, τυχαία, ένα μεσημέρι στην Πανεπιστημίου. «Αυτή με γνώρισε και με φώναξε. Πόσο είχε αλλάξει. Δεν θα την αναγνώριζα. Γιατί να έχει καθεί εκείνη η ομορφιά; Είπαμε να βρεθούμε να πούμε καφέ, δεν το κάναμε. Και, ξέρεις, συνειδητοποίησα πως ο Γερμανός έπρεπε να την αγαπούσε τη «Σόνια». Ναι, ήταν ερωτευμένος μαζί της».

Η δεύτερη ιστορία έχει τίτλο οι «Εβραίοι συναγωνιστές μου». Και γι' αυτό το κεφάλαιο της ιστορίας μας δεν έχουν ακόμη αναγνωσθεί όλα τα αείζονα. Αναφέρεται στον «Μακαμπά, ο μόνος που επέζησε από την οικογένειά του κρυμμένος σε ένα κοτέτσι, «τύπος», μορφομένο παιδί, μιλούσε τέσσερις γλώσσες, με χιούμορ, ήταν κι άλλος που ζει και είμαστε σε επαφή, ο Σαλβατόρ Μπακόλας, ο Λουίτζι Κοέν, ήταν κι ένας γιατρός, ο Μανώλης Αρούκ, νομίζω αυτός μου έβγαλε το βλήμα πάνω στο βουνό, δεν θυμάμαι τώρα ακριβώς. Ήταν κι ένας άλλος Εβραίος ο Δαβίδ, έτσι νομίζω τον έλεγαν, που έκανε μια παλαγκάρια, μπήκε στη γερμανοκρατούμενη Αμφίσηνα ντυμένος παπάς»...

Ούτε ο δρόμος του Μανώλη και τώσων άλλων ήταν εύκολος

Πιθανόν η πιο συνηθισμένη ερώτηση στον Λάκη Σάντα είναι γιατί τόσο διαφορετικοί οι δρόμοι που πήραν με τον Μανώλη Γλέζο. Μάλιστα, αρκετοί προσπάθησαν να εκμαιοσουν απάντηση που να δικαιώνει την κακοπιστία τους. Δεν πέφτει εύκολα σε τέτοιες παγίδες ο Λάκης Σάντας. Τα 'χει ξεκαθαρίσει μέσα του εδώ και χρόνια. Η ζωή του συνδέθηκε με τον Μανώλη Γλέζο εκείνο το βράδυ. Απαξ και διά παντός. Και δεν συνδέθηκε από ένα «Θείο Σχέδιο» αλλά από κάτι σημαντικότερο: από την επιλογή τους το βράδυ της 30ής Μαΐου 1941. Από τη δική τους κοινή απόφαση και πράξη. «Τι κι αν πήραμε άλλους δρόμους; Ο Μανώλης στην πολιτική, εγώ όχι. Βρισκόμαστε, τα λέμε, μου τα λέει, του τα λέω. Όταν έγραφα το βιβλίο, το έστειλα πρώτα σ' αυτόν. Με πήρε αμέσως και μου είπε: «Ετσι έγιναν, καλά τα γράφεις Λά-

κη». Στο κάτω κάτω ούτε ο δρόμος του Μανώλη και τώσων άλλων ήταν εύκολος. Ήταν μάλλον θέμα ιδιοσυγκρασίας». Δεν θέλει να συζητήσει τα προσωπικά οικονομικά του παρότι θα είχε και λόγο και αιτία, δεν είναι από τους γέροντες που αυτο-οικτιρονται για τη ζωή τους, την επέλεξε. Θέλω να είμαι ενεργός πολιτης, πάντα στην Αριστερά, αλλά έξω από κόμματα και εξουσίες». Είναι στιγμές στη συζήτηση που θα βγάλει πάθος, ιδίως για να περιφρουρήσει την εποχή του και τις κορυφαίες στιγμές της

Η Ζωή του Λάκη Σάντα συνδέθηκε με τον Μανώλη Γλέζο το βράδυ της 30ής Μαΐου 1941 άπαξ και διά παντός από τη δική τους κοινή απόφαση και πράξη.

– για παράδειγμα ζήτησε έντονα να αναφερθούμε στη «μεγαλειώδη νίκη του σοβιετικού λαού απέναντι στους Ναζί» και θα ξεχωρίσει ως μία από τις αφανείς αλλά σημαντικές στιγμές της Εθνικής Αντίστασης «την απελευθέρωση της γυναίκας. Στο βουνό η Ελλη-

νίδα απελευθερώθηκε και κοινωνικά και πολιτικά».

Εκτέλεση εν ψυχρώ

Ο Λάκης Σάντας το 'χει αυτό το χαρακτηριστικό: παρατηρούσε και παρατηρεί πολύ τους ανθρώπους, είδε τόσα και προβληματίζεται πολύ (και τόσα για την «ανθρώπινη φύση»). «Τι σόι άνθρωπος ήταν ο Γερμανός στρατιωτικός γιατρός που υπηρετούσε εδώ παρακάτω στο γυμνάσιο του Π. Φαλήρου - τότε οι Γερμανοί το είχαν μετατρέψει σε νοσοκομείο. Πήρε το ποδήλατό του να πάει στην αγορά κάτι να ψωνίσει κι εκεί είδε μικρά παιδιά να γράφουν συνθήματα. Γύρισε πίσω με το ποδήλατο, πήρε το αυτόματο, επέστρεψε και σκότωσε ένα 15χρονο κοριτσάκι, την Ηβη Αθανασιάδου. Πώς μπόρεσε; Βέβαια, υπήρξαν και Γερμανοί στρατιωτικοί που ήταν τιμή σου να τους έχεις αντιπάλους».

Αναφέρεται πολύ συχνά στο βιβλίο

του, έχει μεγάλη χαρά με την έκδοσή του. (Νομίζω ότι μια - δυο φορές με «τσέκαρε» για να επιβεβαιωθεί ότι το είχα διαβάσει. Η αγωνία του είναι πιο σύνθετη από αυτήν ενός συγγραφέα. Αφρησε σημαντικά πράγματα απέξω, μου αναφέρει μερικά από αυτά αλλά επιμένει ότι δεν θα γράψουν. Απ' όσα μου είπε αντιλαμβάνομαι πως δεν θέλει να δώσει προσωπικό τόνο σε καμία από τις αντιπαραθέσεις της ζωής του). Στα 88 του, ζει σε ένα παλιό αλλά φροντισμένο σπίτι μιας τριώροφης μικρής πολυκατοικίας μαζί με δύο γενιές (κάποια στιγμή πέρασε για λίγο και ο εγγονός του) και εν μέσω φίλων. Αυτό φαίνεται να κέρδισε από τη ζωή του ο Λάκης Σάντας: Φίλους. Οι οποίοι ενδιαφέρονται γι' αυτόν, φρόντισαν τα της έκδοσης του βιβλίου του και του επιφυλάσσουν τώρα και μία έκπληξη. Που δεν θα μπορούσε παρά να έχει σχέση με την Ακρόπολη. (Οχι, μην πάει το μυαλό σας στη σημαία).

Οι σταθμοί του

- **1922**
Στις 22 Φεβρουαρίου γεννιέται στην Πάτρα. Ο πατέρας του ήταν από τη Λευκάδα και η μητέρα του από τη Βυτίνα Αρκαδίας.
- **1940**
Πρωταετής φοιτητής στη Νομική Αθήνας.
- **1941**
Στις 30 Μαΐου, μαζί με τον Μανώλη Γλέζο κατεβάζουν την πολεμική γερμανική σημαία από τον Βράχο της Ακρόπολης.
- **1942**
Στις 22 Απριλίου αποφυλακίζεται από του «Αβέρωφ» μαζί με τον Μανώλη Γλέζο.
- **1943**
Συμμετέχει σε πολλές μάχες του ΕΛΑΣ σε Στερεά Ελλάδα και Πελοπόννησο.
- **1944**
Μετέχει στα Δεκεμβριανά, επικεφαλής αντάρτικου τμήματος.
- **1947**
Εξορία - Μακρόνησος έως το 1949.
- **1956**
Αρχίζει η περίοδος της σιωπής. Φεύγει στον Καναδά με την αγαπημένη του Κλεοπάτρα και τις δύο κόρες του.
- **1963**
Επιστρέφει στην Ελλάδα.
- **1984**
Η Μελίνα Μερκούρη αναζητεί, ματαιώς, τρόπο ανάσυρσης της σημαίας.

ΓΕΥΜΑ ΜΕ ΤΗΝ «Κ»	ΕΠΙΚΑΙΡΟΤΗΤΑ	ΙΣΤΟΡΙΑ	ΙΔΕΕΣ	ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑ	ΑΘΛΗΤΙΚΑ	ΜΟΔΑ	ΚΑΙΡΟΣ
------------------	---------------------	---------	-------	------------	----------	------	--------

Καθολική απαγόρευση καπνίσματος

Το νέο θεσμικό πλαίσιο που ετοιμάζεται και θα έχει ισχύ εντός του 2010 είναι αυστηρότερο από το προηγούμενο που απέτυχε

Της ΠΕΝΝΥΣ ΜΠΟΥΛΟΥΤΖΑ

Η «ιστορική» προσπάθεια εφαρμογής των μέτρων απαγόρευσης του καπνίσματος σε κλειστούς χώρους, που ξεκίνησε πομπωδώς πέρυσι με σύνθημα «την 1η Ιουλίου 2009 η Ελλάδα σβήνει το τσιγάρο», επεικώς απέτυχε. Σήμερα, παραμονή της Παγκόσμιας Ημέρας Κατά του Καπνίσματος, όλα δείχνουν πως ό,τι δεν κατάφεραν οι υπουργοί Υγείας και τα μέτρα τους θα το πετύχει το ΔΝΤ και το υπουργείο Οικονομικών, με τη γειναιότητα αύξηση της φορολόγησης των τσιγάρων που καθιστά την επιβλαβή συνθήκη ιδιαίτερα δαπανηρή. Η νικητοινή βλάβη σφοδρά και τον οικογενειακό προϋπολογισμό.

Η περυσινή προσπάθεια του υπουργείου Υγείας να απαγορευτεί το κάπνισμα σε δημόσιους κοινόχρηστους χώρους και χώρους εργασίας, αν και ξεκίνησε φλόδοξα έχοντας την αποδοχή των πολιτών -το 60% των καπνιστών έκρινε θετικά τα μέτρα-, κατέληξε σε αποτυχία, επιβεβαιώνοντας τον κανόνα ότι η ελληνική πολιτεία διαχρονικά αδυνατεί να εφαρμόσει τα νομοθετήματά της.

Επί βασιλείας...

Αξίζει να σημειωθεί ότι η αντικαπινοτική προσπάθεια στην Ελλάδα ξεκίνησε πριν από 154 χρόνια με βασιλικό διάταγμα «πери απαγορεύσεως του καπνίσματος εντός των δημοσίων γραφείων και καταστημάτων» ως προληπτική ενέργεια για ενδοχώρας πύργους. Το διάταγμα υπέγραψε μάλιστα «εν ονόματι του βασιλέως», η βασίλισσα Αμαλία.

Από τον Απρίλιο του 2009 οργανώθηκε μία μεγάλη καμπάνια ενημέρωσης και ευαισθητοποιήσεως του

Ο, τι δεν κατάφεραν πριν από ένα χρόνο τα μέτρα του υπ. Υγείας, το κατάφερε το ΔΝΤ.

Δεν υπάρχει ενιαία ευρωπαϊκή πολιτική

Η ποικιλία των νομοθετικών ρυθμίσεων ανά τον κόσμο μπορεί να συγκριθεί μόνο με την ποικιλία που βρίσκεται κανείς στις μάρκες των τσιγάρων. Μερικές χώρες, βέβαια, το... παρακάνουν: στη Ζάμπια, για παράδειγμα, το κάπνισμα σε δημόσιους χώρους επιφέρει ποινή φυλάκισης έως και δύο χρόνων. Εξίσου υπερβολικές είναι και ορισμένες Πολιτείες των ΗΠΑ: η Οκλαχόμα απαγορεύει στις τοπικές και δημοτικές αρχές να... απαγορεύσουν το κάπνισμα. Σημαντικές διαφορές απαντώνται και στην Ευρώπη. Σε γενικές γραμμές, οι περιορισμοί είναι πιο χαλαροί στο Βέλγιο, την Αυστρία και την Ανατολική Ευρώπη, ενώ τα πιο αυστηρά μέτρα έχουν ληφθεί στην Ιρλανδία, τη Βρετανία και τη Σκανδιναβία. Στην Ισπανία, οι καπνιστές έχουν μερικούς μήνες ακόμη στη διάθεσή τους για να απολαύσουν τη συνήθειά τους, αφού, όπως δήλωσε αυτήν την εβδομάδα ο υπουργός Υγείας της χώρας, η ολοκληρωτική απαγόρευση δεν θα εφαρμοστεί πριν από το τέλος του έτους, καθώς εκφράζονται φόβοι ότι θα έχει αρνητικές επιπτώσεις στις επιχειρήσεις εστίασης. Ανάλογη απόφαση έλαβε πρόσφατα και η κυβέρνηση της Κροατίας, υπό το βάρος των πιέσεων των ιδιοκτητών μπαρ, οι οποίοι εξέφρασαν έντονα παράνοια για την επίπτωση της απαγόρευσης στον τζιρό τους. Έτσι, η σχετική νομοθεσία καταργήθηκε λίγο μετά την ψήφισή της. Γενικότερα στα Βαλκάνια, πάντως, (συμπεριλαμβανομένης και της Ελλάδας), η εικόνα είναι τελείως ιδιόμορφη, αφού και όπου τυπικά ισχύουν περιορισμοί, απλούστατα δεν εφαρμόζονται. Η χώρα με την πλησιέστερη νομοθεσία στην ελληνική είναι η Βουλγαρία, η οποία έχει και το μεγαλύτερο ποσοστό καπνιστών στην Ευρώπη μετά την Ελλάδα.

κοινού για τα μέτρα. Η δαπάνη μόνο για διαφήμιση των μέτρων, αφίσες κ.ά. κυμάνθηκε περί τις 250.000 ευρώ, χωρίς όμως σε αυτό το ισχύον ποσό να υπολογίζονται κονδύλια για την επιδότηση επιστημονικών εταιρειών στο πλαίσιο της σχετικής καμπάνιας, διοργάνωση εκδηλώσεων κ.ά., για τα οποία δεν υπάρχουν στοιχεία. Ωστόσο, το υπουργείο Υγείας δεν προχώρησε εγκαίρως στις απαραίτητες συμπληρωματικές ρυθμίσεις για την εφαρμογή της απαγόρευσης του καπνίσματος στους κλειστούς δημόσιους χώρους και κυρίως στο τμήμα που αφορούσε τους ελέγχους και τις διαδικασίες επιβολής κυρώσεων στους παραβάτες. Έτσι, τα μέ-

τρα σε μεγάλο βαθμό έπεσαν στο κενό, ενώ η οποία προσπάθεια «διακόπηκε», όταν η νέα ηγεσία του υπουργείου Υγείας προανήγγειλε τον περασμένο Οκτώβριο διορθωτικές αλλαγές στον νόμο. Ακόμα και όσοι είχαν πιστέψει να εφαρμόσουν τα μέτρα, άρχισαν να «παραβατούν» περιμένοντας το νέο θεσμικό πλαίσιο. Έτσι, σε όλα καταστήματα απαγορευόταν το κάπνισμα, εμφανίστηκαν τασάκια στα τραπέζια και σήμερα δύσκολα μπορεί να βρει κανείς μπαρ, εστιατόριο, καφεείο όπου «πραγματικά» απαγορεύεται το κάπνισμα.

Νέα εποχή

Επτά μήνες μετά, το υπουργείο Υγείας-επιτέλους...- φαίνεται να έχει καταλήξει στην καθολική απαγόρευση του καπνίσματος σε δημόσιους χώρους με έναρξη εντός του 2010, η οποία θα συνοδεύεται και με συγκεκριμένο θεσμικό πλαίσιο για τις διαδικασίες ελέγχου των μέτρων. Μάλιστα, η ηγεσία του υπουργείου Υγείας συζητεί με το υπουργείο Εσωτερικών και την ΚΕΔΚΕ για τη συμμετοχή και της δημοτικής αστυνομίας στους σχετικούς ελέγχους. Σύμφωνα με πληροφορίες της «Κ», θα προβλεφθεί μεταβατική περίοδος εφαρμογής της απαγόρευσης στους κλάδους που θίγονται περισσότερο από τα μέτρα (π.χ. νυκτερινά καταστήματα). Επιπλέον, θα ξεκινήσει ενημερωτική καμπάνια κατά του καπνίσματος σε «στοχευμένες» περιοχές και πληθυσμιακές ομάδες. Αυτό, μάλιστα, συνδυάζεται με τη Εθνική Συντονιστική Επιτροπή για το Κάπνισμα, παρουσία της υπουργού Υγείας κ. Μαριλίζας Ξενογιαννακοπούλου, η οποία πιθανότατα θα ανακοινώσει τα νέα μέτρα.

«Προϊστορία» αντικαπνιστικών μέτρων στην Ελλάδα

«Οι αυξήσεις με οδηγούν στο να το κόψω»

Αν και οι ειδικοί γιατροί εκτιμούν ότι για να υπάρξουν... ορατά αποτελέσματα όσον αφορά τη μείωση του αριθμού των καπνιστών θα πρέπει η τιμή ενός πακέτου τσιγάρων να ξεπεράσει τα 6 ευρώ, πολλοί καπνιστές που απευθύνονται στα ιατρεία διακοπής του καπνίσματος επικαλούνται λόγους οικονομίας για την απόφασή τους να απαλλαχθούν από τη συνήθειά τους. Και πολλοί είναι αυτοί που ήδη το σκέφτονται.

Η Μάρθα Σ. 55 ετών καπνίζει από την ηλικία των 20 με ένα διαιρέσιμα ξέλι μνημόνιο πριν από περίπου μία εβδομάδα. Έχει πάρει την απόφαση να το κόψει και έχει θέσει και συγκεκριμένο χρονοδιάγραμμα: θα ξεκινήσει την προσπάθειά της κατά τη διάρκεια των καλοκαιρινών διακοπών και εάν δεν το καταφέρει μόνη της θα απευθυνθεί σε ιατρείο διακοπής καπνίσματος.

Εξοδό 200 ευρώ
«Τώρα που όλα ακριβαίνουν πρέπει από κάτω να κόψεις», λέει στην «Κ», προσθέτοντας «καπνίζω ένα με ενάμιση πακέτο την ημέρα και υπολογίζω ότι με τις νέες αυξήσεις στις τιμές θα φτάσω να ξεδεύω 200 ευρώ τον μήνα. Δεν θέλω να δίνω τόσα

35 Ιατρεία διακοπής καπνίσματος σε κρατικά νοσοκομεία και στο ΙΚΑ
18.000 Έλληνες έχουν καταφύγει στα ιατρεία διακοπής καπνίσματος
45% των ατόμων που έχουν ολοκληρώσει θεραπευτικό πρόγραμμα σε ιατρείο διακοπής του καπνίσματος συνεχίζουν να μην καπνίζουν ένα χρόνο μετά
75-180€ κυμαίνεται το κόστος μίας τριμηνιαίας φαρμακευτικής αγωγής
42% των Ελλήνων είναι καπνιστές
46% των καπνιστών έχουν προσπαθήσει να κόψουν το κάπνισμα
2,2 δισ. € ετησίως «κατ' εκτίμηση» είναι οι δαπάνες περιθαλψίας ασθενών με αιτία το κάπνισμα

χρήματα ούτε θέλω να καταφύγω σε φθηνά τσιγάρα». «Ηθέλα ούτως ή άλλως να το κόψω. Είχα ήδη μπει σε αυτή τη διαδικασία από πέρυσι με την απαγόρευση του καπνίσματος, αντιλαμβάνομαι την εξάρτησή μου όταν βρισκόμουν σε χώρο μη καπνίζοντων», σημειώνει στην «Κ» ο 30χρονος Ιπποκράτης Χαλδής, που δηλώνει ότι καπνίζει τα μισά χρόνια της ζω-

Ολο και περισσότεροι θεριακλήδες καταφεύγουν στα ειδικά κέντρα για να απεξαρτηθούν.

ής του. Η αύξηση της τιμής των τσιγάρων συνέτεινε στο να λάβει τη μεγάλη απόφαση. «Ξοδεύω μίνιμουμ 100 ευρώ το μήνα για καπνό. Γιατί να μη διαθέσω αυτό το ποσό κάπου αλλού; Είναι η πρώτη φορά που προσπάθησα να κόψω το κάπνισμα. Και θα το κάνω αμέσως μόλις επιστρέψω από τις διακοπές, με τη βοήθεια του βελονισμού». Αντίθετα, η Ρούλα Μ. 47 ετών, δη-

λώνει στην «Κ» ότι είναι μεταξύ αυτών που απλώς θα μειώσουν την ποσότητα των τσιγάρων. Καπνίζει ένα πακέτο την ημέρα, από την ηλικία των 15 ετών.

«Οχι και με το ζόρι»
«Δεν δέχομαι να το κόψω με το ζόρι λόγω αντικαπνιστικών μέτρων. Το μόνο που ίσως θα μπορούσε να με κάνει να το κόψω είναι τα χρήματα», επισημαίνει και προσθέτει ότι ήδη σκέφτεται να το μειώσει, ή να καταφύγει σε πιο οικονομικές λύσεις, όπως π.χ. καπνό.

Και η Ελληνική Πνευμονολογική Εταιρεία προβάλλει την οικονομία ως θέλγητρο προς τους πολίτες για τη διακοπή του καπνίσματος. Όπως αναφέρεται σε ενημερωτικό φυλλάδιο της Εταιρείας στο πλαίσιο της σχετικής καμπάνιας, ένας «μέτριος» για τα ελληνικά δεδομένα καπνιστής ξοδεύει περισσότερα από 200 ευρώ τον μήνα για κάπνισμα. Έχει υπολογιστεί ότι ένας τέτοιος καπνιστής έχει ξοδεύσει την διάρκεια της παραγωγικής ζωής του (18 - 65 ετών) για τσιγάρα ποσό που ισοδυναμεί με την αξία ενός μικρού διαμερίσματος.

Μείωση των ακριβών - Αύξηση των φτηνών

Πώση στον τζιρό από τις πωλήσεις τσιγάρων τουλάχιστον κατά 10% καταγράφεται το πρώτο τρίμηνο του 2010 στα περίπτερα και τα καπνοπωλεία της χώρας, λόγω της αύξησης της τιμής των προϊόντων καπνού. Αυτό επισημαίνει στην «Κ» ο πρόεδρος της Ομοσπονδίας Περιπτεροκων - Καπνοπωλών Ελλάδος κ. Γιάννης Πλακόπουλος, τονίζοντας ότι η μείωση αυτή είναι πολύ μεγαλύτερη σε σχέση με την πώση της τζιρός του 4% που καταγράφηκε μετά την ανακοίνωση των μέτρων απαγόρευσης του καπνίσματος σε κλειστούς χώρους. Από τα οικονομικά μέτρα «πληττονται» κυρίως τα πιο ακριβά πακέτα τσιγάρων, όπου η πώση στις πωλήσεις ανέρχεται στο 20%. Την ίδια στιγμή, καταγράφεται αύξηση στα φθηνά τσιγάρα. Ο κ. Πλακόπουλος, αναφερόμενος και στη δική του εμπειρία ως ιδιοκτήτης περιπτερού στην Ομόνοια, διευκρινίζει ότι οι περισσότεροι καπνιστές δεν κόβουν το τσιγάρο, αλλά αναζητούν φθηνότερα «σήματα». «Ξέρετε τι λένε; Η στενοχωρία φέρνει κάπνισμα». Την εικόνα καπνιστών που αλλάζουν μάρκα λόγω των οικονομικών μέτρων μεταφέρει στην «Κ» και ο κ. Δ. Κ., ιδιοκτήτης περιπτερού στο Χαλάνδρι. «Υπάρχουν λίγοι πελάτες που προσπαθούν να το κόψουν λέει... εκ πείρας. «Οι περισσότεροι είναι καπνιστές που ενώ αγοράζουν ακριβά τσιγάρα στα παρελθόν, πλέον προτιμούν φθηνά πακέτα». Υπάρχουν κι αυτοί που δεν είναι διατεθειμένοι να αλλάξουν συνήθειες ως προς την «ποιότητα», αλλά ως προς την «ποσότητα». «Πολλοί μόνιμοι πελάτες που μέχρι πρόσφατα αγόραζαν δύο πακέτα τσιγάρα, τώρα αγοράζουν ένα», ανέφερε στην «Κ» ο Αχμέτ, που εργάζεται σε περιπτερο στην περιοχή του Μετς. Όμως, προς το παρόν δεν έχουν πάρει τη μεγάλη απόφαση. «Οι περισσότεροι λένε ότι θα το κόψουν, αλλά συνεχίζουν να αγοράζουν πακέτα».

Μείωση πωλήσεων των τσιγάρων σε περίπτερα και καπνοπωλεία.

Η κρίση χτύπησε και τα γυμναστήρια

Μετά την ανακοίνωση των μέτρων και παρά τις προσφορές, οι πελάτες δεν... εμφανίζονται

Της ΙΦΙΓΕΝΕΙΑΣ ΔΙΑΜΑΝΤΗ

Κατά κανόνα, κάθε Μάιο συνέρχεται στα γυμναστήρια όσοι ξυπνούν από τη χειμερία νάρκη της αδράνειας κι έτρεχαν να «συμμαζέψουν» ό,τι πρόφταναν μέχρι την πρώτη δημόσια έκθεση στην παραλία. Φέτος, όμως, η κατάσταση περιγράφεται δραματικά διαφορετικά.

«Από τα τέλη Απριλίου έως σήμερα, μετά την ανακοίνωση των μέτρων, η προσέλευση του κόσμου έχει μειωθεί σε ολόκληρη την επικράτεια κατά 30% με 40%, ενώ ανάλογη είναι και η ειπρακτική μείωση που κυμαίνεται μεταξύ 30% και 50%», λέει στην «Κ» ο κ. Δώρος Κλεοβούλου, γενικός γραμματέας του Πανελληνίου Συνδέσμου Γυμναστών (ΠΑΣΥΓΥ). Κι αυτό, παρά τις σημαντικά χαμηλότερες τιμές και τα «πακέτα» στα οποία οι ιδιοκτήτες δεν περισσόδεσαν γυμναστών προβαίνουν, ενίοτε συνδυασμένα με άκρας διστακτικές προσφορές. «Από τα τέλη Φεβρουαρίου έως και τη 1η Απριλίου, με κάθε νέα συνδρομή, προσφέραμε δωρο ένα δωδέκατο ορειβασίας», εξηγεί χαρακτηριστικά στην «Κ» η κ. Μα-

Η άνοιξη είναι... χειμώνας για τα γυμναστήρια, σύμφωνα με ειδικούς του κλάδου.

«Οι εγγεγραμμένοι ζητούν γυμναστήρια... εκ περιτροπής των μελών της οικογένειας και εξόφληση μετά το καλοκαίρι».

ρία Σερβίτη, υπεύθυνη γυμναστηρίου με παρουσία 30 ετών στη Νέα Ερυθραία. Ολόκληρο τον Μάιο και με αφορμή τα τριακοστά «γενέθλια», ισχύσε μηνιαία προσφορά 32 ευρώ αντί 55 ευρώ, όμως «φέτος δεν παρατηρήθηκε όση κίνηση είχαμε άλλες χρονιές». Γυμναστική... εκ περιτροπής των μελών της οικογένειας και παρακάληση για εξόφληση μετά το καλοκαίρι (ελλείψει ρευστού) ακόμη και από παλαιούς πελάτες είναι δύο φαινόμενα που επισημαίνει ο κ. Χρήστος Ο-

κονομίδης, πρόεδρος και διευθύνων σύμβουλος μεγάλης αλυσίδας γυμναστηρίων. «Υπάρχει μεγάλη μείωση της προσέλευσης, περίπου 15% με 20% το δίμηνο Απριλίου - Μαΐου, ενώ υπολογίζουμε ότι ο Μάιος κλείνει με 30% έως 40% κάτω. Οι προσφορές δεν σώζουν την κατάσταση. Οι μόνοι που έρχονται σταθερά είναι εκπρόσωποι της μεσαίας τάξης, που δεν επηρεάστηκαν τόσο πολύ από τα μέτρα».

Ο Μάιος
Μείωση στις νέες εγγραφές μεταξύ 30% έως 50% παρατηρείται και σε ένα από τα «γυμναστήρια της γειτονιάς», κοντά στον σταθμό του ΚΑΤ. Μπορεί αυτό να είναι ο πιο υποτονικός Μάιος, ωστόσο, «εκτιμώ ότι μέχρι τον Σεπτέμβριο θα έχει ισορροπήσει η κατάσταση», πιστεύει ο κ. Άρης Κουδουνάκης, υπεύθυνος του γυμναστηρίου. Και ο ίδιος, ωστόσο, παραξενεύεται «από τη μειωμένη χρήση. Πελάτες που έχουν πληρώσει ετήσια συνδρομή (σ. σ. άρα δεν χρειάζεται να βάλουν εκ νέου το χέρι στην τσέπη μετά την ανακοίνωση των οικονομικών μέτρων), τον τελευταίο μήνα αραιώσαν αισθητά τις επισκέψεις. Μόνο στην πεσιμένη διάθεση και ψυχολογική κατάσταση μπορώ να το αποδώσω», καταλήγει. Αντίθετα, στους δύο χώρους μεγάλου γυμναστηρίου που δραστηριοποιείται στο κέντρο και σε προάστιο της πρωτεύουσας, η πελατεία παραμένει σταθερή. «Διατηρούμε τον ίδιο αριθμό μελών, τα οποία πλέον αξιοποιούν στο έπακρον τα οφέλη της συνδρομής τους και των παρεχομένων υπηρεσιών», σύμφωνα με την υπεύθυνη Μάρκετινγκ της εταιρείας, κ. Μαρία Μιχαλοπούλου. Η αύξηση του ΦΠΑ σε 21% τους οδήγησε και σε αύξηση των τιμών, όμως «σκοπεύουμε να φορολογηθείς με την ετήσια αύξηση στο 23%». Ωστόσο, «είναι ανεπιτήρητο» κατά τον κ. Κλεοβούλου, «ένα κοινωνικό αγαθό όπως η γυμναστική να φορολογείται με τόσο υψηλό συντελεστή. Είχαμε ζητήσει να υπαχθεί στο καθεστώς του χαμηλού συντελεστή ΦΠΑ». Σημειώνεται ότι από τα γυμναστήρια που τυχαία επιλέγησαν και αναφέρονται στο ρεπορτάζ, μόνο «το μικρό της συνοικίας» δεν λειτουργεί τις Κυριακές, λόγω κόστους. Τα άλλα τρία είναι ανοιχτά.

Αποκωδικοποιώντας το DNA του νέφους της πρωτεύουσας

Το Πολυτεχνείο αναλύει τις πηγές που προκαλούν ρύπανση

Του **ΓΙΑΝΝΗ ΕΛΑΦΡΟΥ**

Νέφος με... ονομασία προέλευσης θα αποκτήσουμε στο μέλλον, κάρη στις προηγμένες τεχνολογίες χημικής ανάλυσης των αιωρούμενων σωματιδίων, που εφαρμόζονται ήδη στη Σχολή Μηχανικών Μεταλλείων και Μεταλλουργών του Εθνικού Μετσόβιου Πολυτεχνείου. Η ακριβής καταγραφή και ανάλυση των «πηγών» που προκαλούν το νέφος των Αθηνών θα συμβάλει στην καταπολέμησή του, την ώρα που οι μετρήσεις αποκαλύπτουν μεγάλες συγκεντρώσεις ρύπων και καθιστούν αβέβαιη τη συγκράτησή τους εντός των ορίων.

Είναι χαρακτηριστικό ότι τις μισές (32) από τις 65 μέρες συνεχών μετρήσεων του Εργαστηρίου Επιστήμης και Τεχνολογίας Προστασίας του Περιβάλλοντος της Σχολής Μεταλλουργών του ΕΜΠ (από τον Φεβρουάριο του 2010) τα αιωρούμενα σωματίδια με διάμετρο μικρότερη από 2,5 μικρά (Α. Σ. 2,5) είχαν μέση ημερήσια τιμή πάνω από τα 25 mg/m³, που είναι ο στόχος που έχει θέσει η Ευρωπαϊκή Ένωση ως επίσημο μέσο όρο. Και αυτό στην Πολυτεχνειούπολη του Ζωγράφου, σε ύψος 12 μέτρων από το έδαφος. Προφανώς ανάλογες μετρήσεις στο κέντρο της Αθήνας θα έδειχναν πολύ υψηλότερες τιμές. Τι θα γίνει όταν από 1/1/2015 τα 25 mg/m³ γίνουν αυστηρό όριο για τις μέσες ετήσιες συγκεντρώσεις Α. Σ. 2,5;

Και γιατί είναι άκρως σημαντική η μέτρηση των μικροσωματιδίων του αέρα; Κατ' αρχάς γιατί βλάπτουν σοβαρά την ανθρώπινη υγεία, ειδικών βαθιά στο αναπνευστικό σύστημα. Μάλιστα, όσο πιο μικρά, τόσο πιο βλαβερά. Το ευρωπαϊκό Πρόγραμμα CAPE (Clean Air For Europe) εκτιμά ότι τα επίπεδα των Α. Σ. 2,5 στην Ευρώπη είναι υπεύθυνα για την απώλεια περίπου 3 εκατ. ετών ζωής και 288.000 πρόωγων θανάτων ανά έτος, κυρίως λόγω αναπνευστικών και καρδιακών προβλημάτων. Ο δεύτερος λόγος είναι η κλιματική αλλαγή. «Τα αιωρούμενα σωματίδια αποτελούν μία από τις σημαντικότερες παραμέτρους μεταβολής του κλίματος λόγω της ιδιότητάς τους να σκεδάζουν και να απορροφούν την ηλιακή ακτινο-

Στις 20 Φεβρουαρίου, η παρουσία της σκόνης από τη Σαχάρα στην Αθήνα ξεπέρασε το ρεκόρ.

Σε ύψος 12 μέτρων από το έδαφος βρέθηκαν στοιχεία που προέρχονται από τη σκόνη της Σαχάρας και από αστική ρύπανση (βιομηχανία, θέρμανση).

βολία. Μάλιστα, η μεγαλύτερη αβεβαιότητα τόσο από φυσικές, όσο και από ανθρωπογενείς πηγές», σημειώνει ο καθηγητής Μάριος Τσέζος, διευθυντής του Εργαστηρίου. Στις φυσικές πηγές, έντονη είναι κατά διαστήματα και η παρουσία της σκόνης από τη Σαχάρα, όπως για παράδειγμα στις 20 Φεβρουαρίου που η μέση ημερήσια τιμή έφτασε τα 75 mg/m³, ενώ καταγράφηκε και η ανώτερη συγκέντρωση του διμύνη (160 mg/m³). Την ανθρωπογενή δημιουργία των Α. Σ. αποκαλύπτει το γεγονός ότι οι συγκεντρώσεις τους εμφανίζουν αιχμή 7-10 το πρωί, την ώρα της μεγάλης

κυκλοφορίας. Την προέλευση των μικροσωματιδίων φωτίζει η ανάλυση της χημικής σύστασης των μικροσωματιδίων, που για πρώτη φορά επιτυγχάνει το συγκεκριμένο εργαστήριο. Γιατί άλλα στοιχεία έχουν τα Α. Σ. που προέρχονται από τη Σαχάρα και άλλα όσα εκπέμπονται από τις καμινάδες των θερμάνσεων. Για παράδειγμα, στην πρώτη περίπτωση ανιχνεύεται οπωσδήποτε πυρίτιο (Si), αλλά και αργίλιο (Al), ασβέστιο (Ca), σίδηρος (Fe), κάλιο (K), μαγνήσιο (Mg) και τιτάνιο (Ti), ενώ στη δεύτερη θείο (S). Το θείο προέρχεται από τις καύσεις των ορυκτών καυσίμων (κυρίως από βιομηχανία και θέρμανση και δευτερευόντως από τροχοφόρα) και έχει αρνητικές επιπτώσεις στην υγεία. Η υψηλή παρουσία θείου δείχνει την ένταση της αστικής ρύπανσης. Μάλιστα, δεν λείπουν και κάποιες... περιέργα, όπως οι υψηλές τιμές θείου που καταγράφηκαν την 25η Μαρτίου, μέρα αργίας. «Κάποιοι θα έλεγαν τα φίλτρα», είναι οι ερευνητές του ΕΜΠ αστεϊευόμενοι...

Είναι η πρώτη φορά που δίνονται τέτοια στοιχεία, για τα οποία αρχίζουμε να αποκωδικοποιούμε το... DNA του νέφους. Οι αναλύσεις αυτές δεν είναι εύκολο να γίνουν. Απαιτούν υψηλής ποιότητας προσωπικό και υποδομή (στην ερευνητική ομάδα συμμετέχουν ακόμα οι Αρτιν Χατζηκωστογιάν, Παυλίνα Κούση και Ευ. Μαντάς). Αρκεί και μόνο να σκεφτούμε ότι τα υπό ανάλυση σωματίδια είναι 50 φορές πιο λεπτά από μια ανθρώπινη τρίχα!

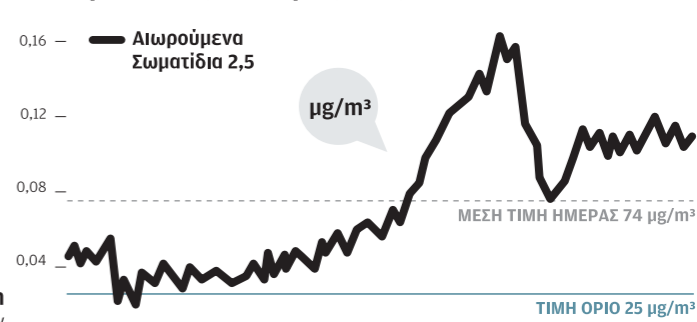
«Δίνουν μια πολύ σημαντική πληροφορία για την προέλευση και την κατάσταση της ατμοσφαιρικής ρύπανσης. Είναι στο χέρι της πολιτικής ηγεσίας πλέον να πάρει μέτρα», τονίζει στην «Κ» ο κ. Τσέζος. Πολύ περισσότερο εάν προστεθούν και οι κατακόρυφες αποτυπώσεις των συγκεκριμένων ρύπων από το Εργαστήριο Τηλεσκοπικού Πεδίου Λέιζερ, του Τομέα Φυσικής του ΕΜΠ (με επικεφαλής τον κ. Αλέξανδρο Παταγιάννη).

Βεβαίως, «απαιτείται συμπλήρωση των στοιχείων τουλάχιστον για ένα ολόκληρο ημερολογιακό έτος», τονίζει η κ. Κεραμιτάκη. Το ερώτημα είναι εάν η πολιτική ηγεσία «βλέπει» το αόρατο νέφος.

Μισές ημέρες πάνω από το όριο

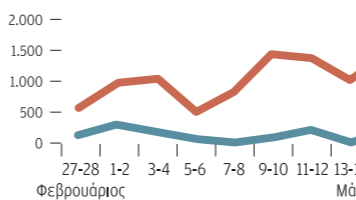
Από τις 65 ημέρες συνεχών μετρήσεων αιωρούμενων σωματιδίων (Α.Σ. 2,5) στον σταθμό της Σχολής Μεταλλουργών στην Πολυτεχνειούπολη (Ζωγράφου), τις 32 ημέρες, δηλαδή τις μισές, οι συγκεντρώσεις ξεπέρασαν τον στόχο - όριο των 25 μg/m³.

Η εισβολή της Σαχάρας στις 20/2/10

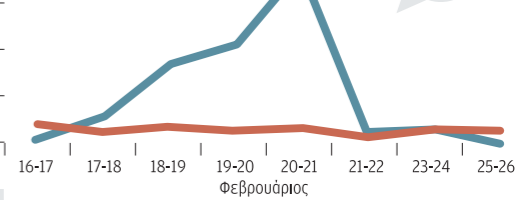
Τις ημέρες που μας επισκέπτεται η σκόνη της Σαχάρας οι συγκεντρώσεις των αιωρούμενων σωματιδίων ανεβαίνουν κατακόρυφα. Στο διάγραμμα καταγράφονται οι συγκεντρώσεις της 20ής Φεβρουαρίου, οπότε είχαμε σοβαρό επεισόδιο σκόνης.

Εντονη η παρουσία του θείου

Η χημική ανάλυση των στοιχείων που βρίσκεται στα Α.Σ. 2,5 αποκαλύπτει τη σύστασή τους και την προέλευσή τους. Οι συγκεντρώσεις του θείου, αποτέλεσμα ρύπανσης από ανθρωπογενείς αιτίες (θέρμανση, αυτοκίνητα, πετρέλαιο κ.λπ.), είναι πολύ επικίνδυνο για την υγεία.

Το αποτύπωμα της σκόνης

Η καμνήλη συγκεντρώσεων πυρίτιο απογειώνεται την 20ή Φεβρουαρίου, ημέρα που έχουμε μεταφορά μεγάλων ποσοτήτων αφρικανικής σκόνης. Με τη χημική ανάλυση των Α.Σ. 2,5 το αθηνικό νέφος μπορεί να αποκτιεί... ονομασία προέλευσης.

Σύστημα... οικιακής αυτοκάθαρσης

Του **ΚΩΣΤΑ ΔΕΛΗΓΙΑΝΝΗ**

Στα σύγχρονα διαμερίσματα και τα κτίρια γραφείων χρησιμοποιούνται βερνίκια, χρώματα, συνθετικά υλικά και καθαριστικά τα οποία εκλύουν δεκάδες επιβλαβείς «οικιακούς ρύπους» και η επιβάρυνση αυξάνεται με την πάροδο των χρόνων, καθώς ο «μέσος άνθρωπος» περνάει έως και το 80% του 24ώρου σε κάποιον εσωτερικό χώρο, ενώ αυτοί οι χώροι αεριζονται σπάνια.

Ευτυχώς, η επιστήμη δεν έχει πει την τελευταία της λέξη στον τομέα των οικιακών αντιρρυπαντικών τεχνολογιών, κατ' αρχάς στο επίπεδο ανίχνευσης των επικινδύνων ουσιών.

Έλληνες ερευνητές

Ερευνητική ομάδα από το Ινστιτούτο Ηλεκτρονικής Δομής και Λέιζερ του Ιδρύματος Τεχνολογίας και Ερευνας (ΙΤΕ), στο Ηράκλειο της Κρήτης, έχει ήδη κατασκευάσει εξαιρετικά ευαίσθητους αισθητήρες, με στόχο να εδοιοποιεί το ι-διοκτίπης του κτίριου για την παρουσία βλαβερών αερίων σε υψηλές συγκεντρώσεις, ώστε να λάβει τα κατάλληλα μέτρα, αεριζοντας για παράδειγμα τον χώρο. Και στο πλαίσιο του Clear-Up - ενός ευρωπαϊκού προγράμματος το οποίο φιλοδοξεί να αναβαθμίσει τις συνθήκες δια-

βίωσης στα κτίρια- οι επιστήμονες του ΙΤΕ έχουν την ευκαιρία να πειραματιστούν όχι μόνο με τέτοιες τεχνολογίες ανίχνευσης, αλλά και με υλικά τα οποία θα μπορούσαν να απομακρύνουν αυτόματα αυτούς τους ρύπους.

Όταν τελειοποιηθεί, η συγκεκριμένη τεχνολογία, με μικρό κόστος, θα μπορεί να εφαρμοσθεί με ένα απλό βήξιμο.

Πώς γίνεται αυτό; «Τα υλικά αυτά ονομάζονται φωτοκαταλυτικά, πρόκειται δηλαδή για μείγματα από χημικές ενώσεις οι οποίες ενεργοποιούνται με την παρουσία φωτός, ώστε να δεσμεύουν και να διασπούν κάθε είδους επικίνδυνο αέριο», εξηγεί στην «Κ» ο κ. Γεώργιος Κυριακίδης, καθηγητής στο Πανεπιστήμιο Κρήτης και επικεφαλής των Ελλήνων ερευνητών. Ειδικότερα, παρασκευάζονται με πρώτη ύλη το οξείδιο του τιτανίου, το οποίο έχει την ικανότητα να αντιδρά και να αποικοδομεί οποιαδήποτε ανόργανη ή οργανική χημική ένωση περιέχει οξυγόνο - όπως τα βλαβερά συστα-

τικά που εκλύουν διάφορα χημικά προϊόντα που υπάρχουν σε κάθε σπίτι, τα οξείδια του αζώτου και το μονοξείδιο του άνθρακα.

Ακόμη καλύτερα, αυτά τα μείγματα έχουν τη μορφή σκόνης η οποία μπορεί να προστεθεί σε χρώματα τοίχων ή σοβάδες, μετατρέποντας τα ίδια τα οικοδομικά υλικά σε... αυτοκαθαριζόμενα. «Ετσι, όταν ένας τέτοιος σοβάς ή χρώμα χρησιμοποιηθεί στο ταβάνι, το οποίο έχει πολύ μεγάλη ελεύθερη επιφάνεια, πρακτικά θα το μετατρέψει σε ένα τεράστιο "φίλτρο" του εσωτερικού αέρα, το οποίο θα απορροφεί και θα καταστρέψει διαρκώς κάθε επικίνδυνη ουσία», συμπληρώνει ο κ. Κυριακίδης. Όταν τελειοποιηθεί, η συγκεκριμένη αντιρρυπαντική τεχνολογία θα μπορεί να χρησιμοποιηθεί σε μαζικά κτίρια, αφού η σκόνη αναμένεται να έχει σχετικά μικρό κόστος, ενώ θα μπορεί να εφαρμοσθεί τόσο σε παλιά όσο και σε νέα κτίρια, με ένα απλό βήξιμο.

Τα «εσωτερικά χρήσιμα» μείγματα που έχουν δημιουργήσει μέχρι σήμερα οι ερευνητές του ΙΤΕ δείχνουν να έχουν πολύ καλή συμπεριφορά... αυτοκαθαρισμού, γεγονός που κάνει τον κ. Κυριακίδη να αισιοδοξεί πως είναι θέμα χρόνου μέχρι να λυθούν οι τελευταίες τεχνικές δυσκολίες.

Τοξικές... συμπεριφορές ασυνείδητων αγροτών

Περίπου 1.100 τόνοι πλαστικών δοχείων αγροχημικών θάβονται ή καίγονται ανεξέλεγκτα κάθε χρόνο στην Ελλάδα

Της **ΓΙΩΤΑΣ ΜΥΡΤΣΙΩΤΗ**

Η μέσος της τέχνης καταγγέλλει ότι σε κάθε χιλιόμετρο ωκεανού υπάρχουν 74.000 κομμάτια πλαστικού προκάλεσε πηγαία αγανάκτηση στους θεατές του ντοκιμαντέρ «Τα δάκρυα της γοργόνας: ωκεανοί από πλαστικό» της Σαντρίν Φαίβτλ, που προβλήθηκε στο φετινό Φεστιβάλ Ντοκιμαντέρ. Αντίστοιχα, οργή προκαλούν τα στοιχεία για το «πού καταλήγουν» χιλιάδες τόνοι πλαστικών δοχείων φυτοφαρμάκων και γεωργικών πλαστικών αποβλήτων στις χώρες της Μεσογείου.

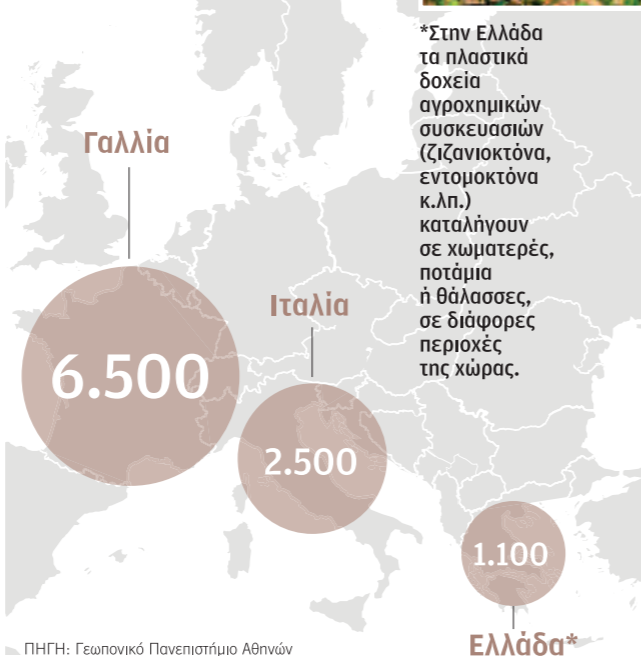
Χωρίς υπερβολή, σε χωματερή έχουν μετατραπεί τεράστιες εκτάσεις αγροτικών περιοχών, όπου οι πλαστικές αγροχημικές συσκευασίες αποτελούν μία από τις σοβαρότερες και πιο επικίνδυνες μορφές περιβαλλοντικής μόλυνσης. Υπολογίζεται ότι περίπου 20,5 τόνοι τοξικών και μη τοξικών φυτοφαρμάκων που χρησιμοποιούνται ετησίως στη Μεσόγειο καταλήγουν σε ανεξέλεγκτες χωματερές, σε θάλασσες, σε ποτάμια ή σε λίμνες, μολύνοντας τα εδάφη και τον υδροφόρο ορίζοντα.

Ερευνα του Γεωπονικού Πανεπιστημίου Αθηνών εκτιμά ότι στη χώρα μας κάθε χρόνο, συνολικά περίπου 1.100 τόνοι πλαστικών δοχείων αγροχημικών θάβονται ή καίγονται ανεξέλεγκτα, ενώ στη Γαλλία και την Ιταλία, μόνο το 2006, περίπου 6.500 και 2.500 τόνοι αντίστοιχα μολύναν το περιβάλλον.

Για παράδειγμα, το μέγεθος του προβλήματος με την ανεξέλεγκτη ρίψη χιλιάδων πλαστικών δοχείων φυτοφαρμάκων στις αγροτικές περιοχές του νομού Σερρών διαπίστωσε ο δήμαρχος Νιγρίτας κ. Αγγελική Μήκα. Έτσι, από το 2007 ξεκίνησε τη διαδικασία για την ανακύκλωση των πλέον επικινδύνων για

Απόβλητα πλαστικών δοχείων φυτοφαρμάκων

Μόνο το 2006, σε τόνους

ΠΗΓΗ: Γεωπονικό Πανεπιστήμιο Αθηνών

Ένα πιλοτικό μοντέλο διαχείρισης πλαστικών δοχείων φυτοφαρμάκων ξεκινάει αύριο από τη Νιγρίτα Σερρών και το Τσελαμάρε της Ιταλίας.

την υγεία πλαστικών υλικών. Η πρόταση διαχείρισης πλαστικών αγροχημικών συσκευασιών, που κατέθεσε στο Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Διασυνοριακής Συνεργασίας MED, ξεκίνησε μεταξύ 47 άλλων ευρωπαϊκών πόλεων από τις οποίες εγκρίθηκαν μόνο 52 προς χρηματοδότηση. Το γκερίσμα για τη διαμόρφωση ενός πιλοτικού μοντέλου διαχείρισης των πλαστικών δοχείων φυτοφαρμάκων, που φιλοδοξεί να καταστεί πρότυπο τόσο για την Ελλάδα όσο και για τη Μεσόγειο,

*Στην Ελλάδα τα πλαστικά δοχεία αγροχημικών συσκευασιών (ζιζανιοκτόνα, εντομοκτόνα κ.λπ.) καταλήγουν σε χωματερές, ποτάμια ή θάλασσες, σε διάφορες περιοχές της χώρας.

Απόβλητα πλαστικών θερμοκηπίου, ετησίως σε χιλιάδες τόνους

	ΕΛΛΑΔΑ	ΙΤΑΛΙΑ	ΓΑΛΛΙΑ
Φύλλα θερμοκηπίου (σκέπαστρα)	3	20	9
Χαμηλά τούνελα (χαμηλά, τοξοειδή θερμοκήπια)	2	31	10
Φύλλα εδαφοκάλυψης (πλαστικά κλίμακας εδάφους)	4	42	25

ΠΗΓΗ: Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

την υγεία πλαστικών υλικών. Η πρόταση διαχείρισης πλαστικών αγροχημικών συσκευασιών, που κατέθεσε στο Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Διασυνοριακής Συνεργασίας MED, ξεκίνησε μεταξύ 47 άλλων ευρωπαϊκών πόλεων από τις οποίες εγκρίθηκαν μόνο 52 προς χρηματοδότηση. Το γκερίσμα για τη διαμόρφωση ενός πιλοτικού μοντέλου διαχείρισης των πλαστικών δοχείων φυτοφαρμάκων, που φιλοδοξεί να καταστεί πρότυπο τόσο για την Ελλάδα όσο και για τη Μεσόγειο,

ξεκινάει αύριο από τη Νιγρίτα Σερρών - μια αγροτική κομόπολη 10.000 κατοίκων - και το Τσελαμάρε της Ιταλίας.

«Μετά την ανακύκλωση υλικών συσκευασιών (γυαλί, αλουμίνιο, πλαστικό, χαρτί), ηλεκτρικών συσκευών και λαμπτήρων, επεκτείνουμε τη δράση σ' ένα δύσκολο και ιδιαίτερα απαιτητικό σύστημα διαχείρισης πλαστικών αγροχημικών που είναι αυξημένα σε αγροτικές περιοχές όπως ο Δήμος Νιγρίτας, όπου οι καλλιέργειες (σιτάρι, καλαμπόκι,

Μόλυνση από τα θερμοκήπια

Σε 3.000 τόνους ανέρχονται ετησίως τα απόβλητα από τα σκέπαστρα των θερμοκηπίων. Από αυτά τα «μερίδα του λέοντος» κατέχει η Κρήτη, όπου οι αγρότες πετούν ανεξέλεγκτα κάθε χρόνο 1.300 τόνους. Στη Δυτ. Πελοπόννησο χρησιμοποιούνται χιλιάδες τόνοι πλαστικών για την κάλυψη του εδάφους σε εκτάσεις όπου καλλιεργούνται καρποφόρα και φρούλα. Την ερευνητική εμπειρία «εκμεταλλεύθηκε» ο Δήμος Νιγρίτας Σερρών, ο οποίος ως βασικός συντονιστής ξεκινάει τριετές πρόγραμμα «διαχείρισης πλαστικών αγροχημικών συσκευασιών» με τη συμμετοχή του Ινστιτούτου Γεωργικών Ερευνών Κύπρου, του Αγροτικού συνεταιρισμού Languedoc - Roussillon της Γαλλίας, το Πανεπιστήμιο Μπαζζιλικά της Ιταλίας, τον Δήμο Τσελαμάρε της Ιταλίας και το Πανεπιστήμιο Lleida της Ισπανίας.

τεύλα, βαμβάκια) απαιτούν τη χρήση φυτοφαρμάκων. Τόνοι πλαστικών με τοξικές ή μη τοξικές ουσίες καταλήγουν σε ανεξέλεγκτες χωματερές, σε ΧΥΤΑ, καίγονται ή θάβονται και δεν είναι τυχαίο ότι στην περιοχή του νομού Σερρών έχουν εντοπιστεί υψηλές συγκεντρώσεις νιτρικών», εξηγεί στην «Κ» ο δήμαρχος Σερρών. Για την εξεύρεση λύσης απευθύνθηκε στο Γεωπονικό Πανεπιστήμιο Αθηνών, το οποίο μόλις είχε ολοκληρώσει ένα αντίστοιχο πρόγραμμα (LabelAgriwaste) με τη

συνεργασία 17 ευρωπαϊκών ερευνητικών φορέων για ένα ενιαίο ευρωπαϊκό πλαίσιο διαχείρισης στερεών γεωργικών αποβλήτων, δηλαδή των πλαστικών συστημάτων στα θερμοκήπια της Ευρώπης.

«Είναι αδύνατο να συγκεντρώσουμε στατιστικά στοιχεία για την ποσότητα των γεωργικών πλαστικών αποβλήτων όχι μόνο στην Ελλάδα, αλλά και στην Ευρώπη. Μόνο εκτιμήσεις κατά προσέγγιση μπορούν να γίνουν κι αυτές δεν είναι δυνατόν να δείξουν το μέγεθος του προβλήματος», εξηγεί ο καθηγητής του Τμήματος Αξιοποίησης Φυσικών Πόρων και Γεωργικής Μηχανικής του Γεωπονικού Πανεπιστημίου Αθηνών κ. Δημήτρης Μπρισούλης.

Το πρόβλημα δεν προέρχεται μόνο από τα πλαστικά δοχεία των φυτοφαρμάκων. Χιλιάδες τόνοι πλαστικών που χρησιμοποιούνται στις καλλιέργειες θερμοκηπίων για την κάλυψη του εδάφους, στα σκέπαστρα ή στα τούνελα θερμοκηπίων, σωλήνες άρδευσης, σάκιοι λιπασμάτων, συνθέτουν μια τεράστια πηγή μόλυνσης η οποία «δεν αντιμετωπίζεται με ένα ενιαίο μοντέλο σε όλη την Ευρώπη». Κάθε αγρότης απαλλάσσεται από τα απόβλητα πετώντας τα ανεξέλεγκτα στο περιβάλλον.

Τοξικά απόβλητα από συμπεριφορές ασυνείδητων αγροτών; «Ούτε οι ίδιοι ξέρουν πού να εναποθέσουν τα επικίνδυνα υλικά, καθώς δεν υπάρχει κανείς που να τους καθοδηγεί, διατείνεται ο κ. Μπρισούλης. Άλλοι τα καίνε προκαλώντας έκλυση χημικών αερίων στην ατμόσφαιρα, άλλοι τα θάβουν ή τα πετούν σε χωματερές. Ήταν χαρακτηριστική η αντίδραση αγρότη της Ιεράπετρας όταν τον ρώτησα γιατί πετούσε τα άδεια δοχεία φυτοφαρμάκων στη θάλασσα. «Τι να τα κάνω;», μου απάντησε αφοφισιστικά.

ΓΕΥΜΑ ΜΕ ΤΗΝ «Κ»	ΕΠΙΚΑΙΡΟΤΗΤΑ	ΙΣΤΟΡΙΑ	ΙΔΕΕΣ	ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑ	ΑΘΛΗΤΙΚΑ	ΜΟΔΑ	ΚΑΙΡΟΣ
------------------	--------------	----------------	-------	------------	----------	------	--------

Η Μάχη της Βρετανίας

Η αποτυχία των Γερμανών να εισβάλουν στην Αγγλία άλλαξε την πορεία του Πολέμου

Επιμέλεια: ΝΙΚΟΣ ΧΡΥΣΟΛΩΡΑΣ

Το καλοκαίρι του 1940, σχεδόν ολόκληρη η Ευρώπη βρισκόταν υπό τον άμεσο ή έμμεσο έλεγχο της ναζιστικής Γερμανίας. Η Πολωνία, οι Κάτω Χώρες, η Νορβηγία, η Δανία, αλλά και η Γαλλία είχαν ήδη υποκύψει στη φονική αποτελεσματικότητα του «αστραπαίου πολέμου», ενώ άλλα κράτη κατάφεραν απλώς να διατηρήσουν την ονομαστική ανεξαρτησία τους, με αντάλλαγμα την ευμενή τους ουδετερότητα απέναντι στο Γ' Ράιχ. Από τις μεγάλες δυνάμεις που απέμειναν, η ΕΣΣΔ είχε υπογράψει το Σύμφωνο Μολότοφ-Ρίμπεντροπ και η Αμερική δισταξε ακόμη να διακινδυνεύσει την έξοδο της στον πόλεμο. Έτσι, η Βρετανία έδινε μόνη της τον αγώνα εναντίον του φασισμού. Ακόμη και στο Λονδίνο, υπήρχαν φωνές που υποστήριζαν ότι είχε φτάσει ίσως η ώρα για συνθηκολόγηση.

70
χρόνια
πριν

Ωστόσο, ο Ουίνστον Τσόρτσιλ, ο οποίος μόλις είχε διαδεχθεί τον Νέβιλ Τσάμπερλεϊν στην πρωθυπουργία της χώρας, παρέμεινε ανένδοτος. Με επιδέξιους χειρισμούς, διοργάνωσε την εκκένωση του βρετανικού εκστρατευτικού σώματος και μεγάλου μέρους του γαλλικού στρατού, από τη Δουνκέρκη, εγκαταλείποντας την ήδη χαμένη μάχη της ηπειρωτικής Ευρώπης και διασφαλίζοντας ότι έχουν απομείνει αρκετοί άνδρες για να συνεχίσουν τον πόλεμο.

Στο μεταξύ όμως, ο Αδόλφος Χίτλερ αποφάσισε ότι έφτασε η ώρα να εξουδετερώσει πλήρως τα δύο εμπόδια που φαινόταν να έχουν απομείνει για την ολοκλήρωση της γερμανικής κοσμοκρατορίας: τη Βρετανία και την ΕΣΣΔ, η οποία είχε καθυστερηθεί από τις διαβεβαιώσεις του. Η αρχή, επομένως, επρόκειτο να γίνει από την πρώτη. Η απόπειρα κατάληψης των βρετανικών νήσων ήταν η πιο κρίσιμη μάχη του Β' Παγκοσμίου Πολέμου μέχρι εκείνη τη στιγμή. Αν έπεφτε το Λονδίνο, τότε θα χανόταν και ο πόλεμος. Όμως, τα σχέδια του Χίτλερ για υπεροπλία στους αιθέρες πάνω από τη Μάχη δεν ευδοκίμησαν. Και σύντομα, ο Αξονας θα γινόριζε και την πρώτη του ήττα στο έδαφος, αυτήν τη φορά όχι από κάποια μεγάλη δύναμη, αλλά από την ελληνική 8η Μεραρχία στην Ηπειρο...

Εικόνα του βομβαρδισμένου από γερμανικά μαχητικά Λονδίνου. Το θηκό των Βρετανών πολιτών δεν επηρεάστηκε από τη ναζιστική εκστρατεία τρόμου.

Το «θαύμα» της Δουνκέρκης

Του DAVID FRENCH*

Τον Σεπτέμβριο και τον Οκτώβριο του 1939, έφθασαν στη Γαλλία οι πρώτοι στρατιώτες του Βρετανικού Εκστρατευτικού Σώματος (ΒΕΣ) και έλαβαν θέση στο πλευρό των Συμμάχων τους, κατά μήκος της μεθορίου με το Βέλγιο. Ήμειναν εκεί καθ' όλη τη διάρκεια του ψυχρού χειμώνα, περιμένοντας μια επίθεση, η οποία τελικά εκδηλώθηκε τον Μάιο του 1940, όταν γερμανικά στρατεύματα εισέβαλαν στο Βέλγιο και την Ολλανδία. Ακολουθώντας το σχέδιο που είχαν καταστρώσει οι διοικητές του, το ΒΕΣ, μαζί με την αφοκρεμα του γαλλικού στρατού, προήλασε άμεσα στις Κάτω Χώρες. Ανακάλυψαν όμως ότι η γερμανική επίθεση που προσπαθούσαν να σταματήσουν δεν ήταν παρά ένας γιγαντιαίος αντιπερισπασμός. Ο κύριος όγκος του γερμανικού στρατού δεν βρισκόταν ούτε στο Βέλγιο ούτε στην Ολλανδία. Αντιθέτως, προήλανε νότια, μέσω των Αρδεννών, διέσχισε τον ποταμό Μείση και μέχρι τις 20 Μαΐου είχε φτάσει στη Γαλλία. Το ΒΕΣ, ο βελγικός στρατός και μεγάλο μέρος των γαλλικών δυνάμεων βρέθηκαν έτσι περικυκλωμένοι από τρεις πλευρές και με την πλάτη προς τη θάλασσα. Στις 26 Μαΐου, ο Ουίνστον Τσόρτσιλ, ο οποίος είχε γίνει πρωθυπουργός της Βρετανίας μόλις 16 ημέρες νωρίτερα, διέταξε την έναρξη της επιχείρησης DYNAMO, με σκοπό την εκκένωση των συμμαχικών στρατευμάτων από το γαλλικό λιμάνι της Δουνκέρκης.

Γάλλοι και Βρετανοί αιχμάλωτοι στη Δουνκέρκη.

Ηλπιζε ότι με την επιχείρηση θα καταφέρει να διασώσει περίπου 20.000 με 30.000 στρατιώτες. Ωστόσο, μετά το πέρας της, στις 3 Ιουνίου, είχαν δραπέτευσει από τη Γαλλία 338.226 Γάλλοι και Βρετανοί άνδρες. Γρήγορα δημιουργήθηκε ένας πατριωτικός μύθος, ότι στην επιχείρηση ανταγωνίστησαν εκατοντάδες «μικρά πλοία», ψαράδικα, γιοτ, ιστιοπλοϊκά καΐκια και άλλα, τα οποία επανδρώθηκαν από απλούς πολίτες. Πράγματι, τα πλοία έπαιξαν σημαντικό ρόλο στην επιχείρηση. Η επιτυχία της όμως οφείλεται κυρίως στο Βασιλικό Ναυτικό, αξιωματικοί του οποίου τη συντόνισαν. Επιπλέον, τα 2/3 των στρατιωτών που δραπέτευσαν, μεταφέρθηκαν με πλοία του Ναυτικού.

Η εκκένωση χαρακτηρίστηκε «το θαύμα της Δουνκέρκης». Όπως διεμήνυσε όμως ο Τσόρτσιλ στη Βουλή, οι πολέμοι δεν κερδίζονται με «εκκενώσεις». Είχε δίκιο. Η Γαλλία παραδόθηκε στις 17 Ιουνίου και ο Χίτλερ επρόκειτο σύντομα να στρέψει την ισχύ της Βέρμαχτ εναντίον της Βρετανίας.

Βρετανός στρατιώτης του Βασιλικού Σώματος Παρατηρητών επιβλέπει τον ουρανό, αναζητώντας επερχόμενα γερμανικά αεροσκάφη. Το ενοποιημένο δίκτυο παρατηρητών και ραντάρ έπαιξε καθοριστικό ρόλο στην έκβαση της Μάχης της Βρετανίας.

Γερμανικά μαχητικά διασχίζουν τη Μάχη. Οι συστηματικοί βομβαρδισμοί της Βρετανίας διήρκεσαν περίπου ένα χρόνο, χωρίς να επιτύχουν όμως τον στόχο τους.

Το βρετανικό σύστημα ραντάρ

Το ενιαίο σύστημα αεράμυνας της Βρετανίας βασιζόταν στην εκτεταμένη χρήση ραντάρ, για πρώτη φορά στην ιστορία του πολέμου.

— Εμβέλεια ραντάρ επιφανείας
— Εμβέλεια ραντάρ αεράμυνας

Η επιχείρηση SEALION

Οι Γερμανοί έδωσαν στην επιχείρηση κατάληψης της Βρετανίας την κωδική ονομασία «SEALION». Αναμφίβολα, δεν ήταν εύκολο εγχείρημα. Πριν το αποτοκμήσουν, θα έπρεπε να αποκτήσουν υπεροπλία στους αιθέρες πάνω από τα Στέια της Μάχης και πάνω από τη νότια Αγγλία. Ο βρετανικός στρατός είχε αφήσει στη Δουνκέρκη το μεγαλύτερο μέρος του εξοπλισμού του - πυροβόλα, άρματα μάχης, κ.λπ. Εντούτοις, ο γερμανικός στρατός δεν μπορούσε να πραγματοποιήσει απόβαση στη Βρετανία αν δεν καταστρεφόταν πρώτα το Βασιλικό Ναυτικό (ο μεγαλύτερος στόλος του κόσμου) και η Βασιλική Αεροπορία (RAF). Αλλιώς, τα δύο αυτά όπλα θα διέλυαν με ευκολία την πρόχειρη αρμάδα από αποβατικά που συγκέντρωνε ο Χίτλερ για να μεταφέρει τον στρατό του από τη Γαλλία στη Βρετανία. Το γερμανικό Ναυτικό ήταν πολύ μικρό για να αντιπαρατεθεί με το βρετανικό, ενώ είχε χάσει πολλά πλοία του, κατά τη διάρκεια της εισβολής στη Νορβηγία, τον Απρίλιο του 1940. Επομένως, η επιτυχία των ναυτικών σχεδίων επαφίετο στη γερμανική πολεμική αεροπορία (Luftwaffe).

Οι πιλότοι του Βρετανικού Αρχηγείου Τακτικής Αεροπορίας (ΑΤΑ) συμβόλισαν την αποφασιστικότητα της Βρετανίας να μην παραδοθεί στον Ναζισμό. Όπως είχε και ο Τσόρτσιλ, ήταν «οι λίγοι» (και εκλεκτοί). Αυτοί οι λίγοι όμως δεν κέρδισαν μόνοι τους τη μάχη της Βρετανίας. Τα αεροσκάφη Hurricane και Spitfire ήταν απλώς η αιχμή του δόρατος στο πρώτο ενιαίο σύστημα αεράμυνας που εμφανίστηκε ποτέ στον κόσμο. Στο τέλος της δεκαετίας του 1930, Βρετανοί επιστήμονες επινόησαν και κατασκεύασαν ένα σύστημα από σταθμούς ραντάρ κατά μήκος της νότιας και ανατολικής ακτογραμμής της Βρετανίας. Τα ραντάρ αυτά μπορούσαν να προειδοποιήσουν το Αρχηγείο για κάθε εχθρικό αεροσκάφος που πλησίαζε στον βρετανικό εναέριο χώρο. Μόλις διέσχισαν το κανάλι, οι κινήσεις των Γερμανών παρακολουθούσαν από τους άνδρες του Βασιλικού Σώματος Παρατηρητών, οι οποίοι ήταν επιφορτισμένοι με την εποπτεία των ουρανών με τα κάλια τους. Οι Παρατηρητές και τα ραντάρ ήταν «δισυνδεδεμένοι» με μία σειρά από κέντρα ελέγχου, με τα οποία επικοινωνούσαν διαμέσω ασφαλών τηλεφωνικών γραμμών. Οι πληροφορίες που μετέδιδαν μεταφέρονταν σε ειδικούς χώρες, οι οποίοι ενημερώνονταν έπειτα από κάθε κίνηση του εχθρού. Χάρη σε αυτό το σύστημα, το ΑΤΑ δεν χρειαζόταν να κρατάει συνεχώς σε πτήση τα αεροσκάφη του, ψάχνοντας μάτια για τα αντιπάλια μαχητικά. Αντιθέτως, οι Βρετανοί έκαναν σημαντική οικονομία στα περιορισμένα καύσιμα που διέθεταν. Οι ελεγκτές εδάφους ήξεραν ανά πάσα στιγμή πού βρίσκονται οι εχθροί και έδιναν τις σχετικές οδηγίες στους πιλότους - υπερασπιστές των βρετανικών αιθέρων.

Λάθος εκτιμήσεις

Οι Γερμανοί δεν είχαν εκτιμήσει σωστά τη σημασία των σταθμών ραντάρ και ελάχιστες φορές επιτέθηκαν εναντίον τους, τον Αύγουστο του 1940. Ορισμένοι σταθμοί βγήκαν προσωρινά εκτός λειτουργίας εξαιτίας των βομβαρ-

Οι συνεχείς βομβαρδισμοί της Βρετανίας κυριάρχησαν στα πρωτοσέλιδα της «Καθημερινής» καθ' όλη τη διάρκεια του καλοκαιριού και του φθινοπώρου του 1940.

δισμών, αλλά γρήγορα επισκευάστηκαν. Μεγαλύτερη ανησυχία όμως προκάλεσαν οι επιθέσεις των Γερμανών στην 11η Πτέρυγα Μάχης, η οποία είχε αναλάβει την άμυνα του Λονδίνου και της νότιας Αγγλίας. Μέχρι το τέλος Αυγούστου, ο διοικητής της πτέρυγας, αντιπύραρχος Κιθ Παρκ, είχε αρχίσει να φοβάται ότι τα σμήνη του θα πτηθούσαν. Τελικά σώθηκαν από τύχη και από τα γερμανικά λάθη. Στις 25 Αυγούστου, μια κούφια βρετανικά αεροσκάφη βομβάρδισαν το Βερολίνο. Μολονότι προκάλεσαν ελαφρές μόνο ζημιές, ο Χίτλερ και ο Γκέρινγκ έγιναν έξαλλοι. Διέταξαν λοιπόν τη Luftwaffe να εξαπολύσει επιθέσεις στο Λονδίνο, σε αντίθεση με τον βομβαρδισμό του Βερολίνου. Το αποτέλεσμα ήταν, οι κάτοικοι της βρετανικής πρωτεύουσας, όπως η μητέρα μου, να υποφέρουν, αλλά τα σμήνη του Παρκ όχι μόνο δεν επηρεάστηκαν, αλλά είχαν και την ευκαιρία να ανασάνουν.

Οι Γερμανοί πίστευαν ότι η RAF είχε απομείνει με 300 μαχητικά. Λίγες μαζικές επιθέσεις στο Λονδίνο θα την εξανάγκαζαν υποτίθεται να θέσει σε κίνδυνο τις τελευταίες εφεδρείες της, κάμπτοντας ταυτόχρονα τη θέληση των Βρετανών να αντισταθούν. Ωστόσο, το ΑΤΑ διέθετε τα διπλάσια αεροσκάφη απ' όσα υπολόγιζαν οι Γερμανοί. Στις 15 Σεπτεμβρίου μάλιστα, όταν η Luftwaffe εξαπέλυσε δριμεία επίθεση στο Λονδίνο, υπέστη καταστροφική ήττα. Ενώ νόμιζαν ότι βρίσκονταν κοντά στην τελική νίκη, οι Βρετανοί κατέριψαν 60 αεροσκάφη τους σε μία ημέρα. Αυτό δεν ήταν το τέλος των επιθέσεων στο Λονδίνο. Οι βομβαρδισμοί συνεχίστηκαν, με όλο και μικρότερη συχνότητα όμως. Οι νυχτερινές επιθέσεις σε διάφορες βρετανικές πόλεις, που έμειναν γνωστές ως «Blitz», επίσης συνεχίστηκαν καθ' όλη τη διάρκεια του χειμώνα 1940-41. Ηδη από τις 27 Σεπτεμβρίου όμως, ο Χίτλερ είχε αναβάλει επί αόριστον την επιχείρηση «SEALION». Η έκβαση της Μάχης της Βρετανίας δεν σήμαινε ότι η Βρετανία θα κέρδιζε απαραίτητος τον πόλεμο. Σήμαινε όμως τουλάχιστον ότι δεν θα τον χάσει.

* Ο David French είναι ομότιμος καθηγητής Ιστορίας στο University College London (UCL).

ΓΕΥΜΑ ΜΕ ΤΗΝ «Κ»

ΕΠΙΚΑΙΡΟΤΗΤΑ

ΙΣΤΟΡΙΑ

ΙΔΕΕΣ

ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑ

ΑΘΛΗΤΙΚΑ

ΜΟΔΑ

ΚΑΙΡΟΣ

Το ευρώ μετά την κρίση

Του ΓΙΩΡΓΟΥ ΠΑΓΟΥΛΑΤΟΥ*

Οι πολιτικές διεργασίες έχουν κορυφωθεί: η καταγίδια στη Ζώνη Ευρώ ίσως οδηγήσει σε ένα άμα οικονομικής διακυβέρνησης. Η Ευρώπη έχει μπροστά της μια κρίσιμη πολιτική συμφωνία. Τα χαρακτηριστικά ήδη διαγράφονται. Δεν θα είναι εύκολη η ενίσχυση του «Ο» της ΟΝΕ. Για τρεις, τουλάχιστον, λόγους: άλλη πρόκληση, άλλη οικονομία, άλλη αντιληψη, άλλη γενιά.

Άλλη πρόκληση: ήταν ευκολότερη η ενοποίηση στη βάση ενός μίνιμουμ πλαισίου κοινής αγοράς, κοινών κανόνων σταθερότητας (νομισματικής και δημοσιονομικής), καθ' ομοίωση της χώρας - προτύπου (Γερμανία), με ελάχιστη αναδιανομή. Είναι δυσκολότερη η συμφωνία όταν αφορά εκτεταμένη δόση πόντων, απόκλιση από το πρότυπο, κάμψη των κανόνων, παραχώρηση οικονομικής αυτονομίας στο πλαίσιο της ΟΝΕ. Και με δεδομένη την απόκλιση των δύο πόλων (πλεονασματικός Βορράς vs ελλειμματικού Νότου).

Άλλη οικονομία: Οι μεγάλες αναδιανεμητικές συμφωνίες - πακέτα του παρελθόντος προϋπέθεταν περιβάλλον οικονομικής αισιοδοξίας. Η ανάπτυξη άνοιγε την όρεξη για περισσότερο ενοποίηση. Το άμα της ενιαίας αγοράς συντελεστές σε συγκυρία ανάκαμψης. Η υιοθέτηση της ΟΝΕ υπό την ευφορία της ενιαίας αγοράς. Τώρα, όμως; Η κρίση, η ύφεση, παράγον αναπόφευκτα και έντονη προστατευτισμού. Το άμα της ενοποίησης προϋποθέτει σκληρή μάχη με τις δυνάμεις της περικράωσής.

Άλλη αντίληψη: Το χάσμα Βορρά-Νότου έχει τραυματίσει την εικόνα του ευρώ ως συλλογικού αγαθού. Στο παρελθόν, τα πλεονάσματα του Βορρά χρησιμοποιούνταν για να «εξαγοραστούν» οι συναινέσεις του Νότου (ΜΟΠ, Διάρθρωτικά Ταμεία, Ταμείο Συνoxής). Όμως, τώρα, το κόστος φαίνεται μεγαλύτερο. Η κρίση οξύνει εκτεταμένα δυσπιστία και προκαταλήψεις. Ο σκληρά εργαζόμενος Χανς φοβάται ότι πληρώνει τον φαύλο Έλληνα Σταύρο, πιθανόν αύριο τον χαλαρό Ισπανό Χοσέ και τον ανενκδύπητο Πορτογάλο Μανουέλ. Η Μέριελ πρέπει να πείσει τον Χανς ότι η διάσωση του Σταύρου διασφαλίζει μελλοντικά τη θέση εργαζομένου, το εισόδημα και τις αποταμιεύσεις του Χανς.

Άλλη γενιά: Η Γερμανία δεν είναι αυτή που ήταν. Οι σημερινές ηγεσίες δεν περπάτησαν ποτέ (όπως οι νεαροί Κολ και Μιτερν) στα βομβαρδισμένα ερείπια του Πολέμου για να οραματιστούν την ενωμένη Ευρώπη ως τη Μεγάλη Ιδέα της γενιάς τους. Η σημερινή Γερμανία δεν ντρέπεται για τη δύναμή της και δεν θεωρεί υποχρέωση της να ασκεί διπλωματία μοιράζοντας χρήματα. Την κρατάει ευτυχώς δεσμευμένη το τεράστιο κεφάλαιο που επενδύθηκε στο ευρώ και το απαγορευτικό κόστος διάλυσής του. Αλλά και οι υπόλοιποι Ευρωπαίοι θέλουν πάντα τη Γερμανία δεμένη στο ευρωπαϊκό άρμα. Γι' αυτό είναι όλοι έτοιμοι για αμοιβαίες παραχωρήσεις.

Μπήκε ανέτοιμη, αλλά γρήγα σουφότερη η Ευρώπη από την κρίση. Απέτυχε στην πρόληψη και τα θα-

Βασικός διαφανόμενος πυλώνας της ευρωπαϊκής συμφωνίας είναι η αυξημένη φορολόγηση και ο ρυθμιστικός έλεγχος του χρηματοπιστωτικού τομέα, σε συντονισμό με τις ΗΠΑ.

λάσσωσε στη διαχείριση. Κατάλαβε ότι οι επιθέσεις στο νόμισμα και στα ομόλογα αντιμετωπίζονται με ειδικό εξοπλισμό μάχης και όχι με το ένδυμα περιπάτου, που προέβλεπαν οι Συνθήκες. Η κρίση του 2008 απέδειξε ότι η σταθερότητα των τιμών δεν αρκούσε: η καταστροφή μπορεί να έρθει από τις φούσκες του χρηματοπιστωτικού τομέα και των ακινήτων. Και ενιαία χρηματοπιστωτική αγορά χωρίς ενιαία εποπτεία ήταν λάθος τεράστιο. Τώρα διορθώνεται.

Η Ευρώπη πήρε το μήθημά της από την κρίση του Νότου. Στην Ελλάδα, η Ευρώπη απέτυχε να επηβάλει το προφανές: πρέπει να μειώνεις το δημόσιο χρέος όταν η οικονομία σου αναπτύσσεται με 3%. Η νέα συμφωνία αποκαθιστά την έμφαση στο χρέος. Η Ισπανία απέδειξε ότι η κρίση δεν έρχεται μόνο από το κράτος: ελλείμματα και χρέος προήλθαν από τον ιδιωτικό τομέα και μέσω τραπεζών πέρασαν

στον δημόσιο. Στο εξής, η Ευρώπη θα προσέχει τις εξωτερικές ανισορροπίες.

Διαγράφονται, λοιπόν, τα χαρακτηριστικά μιας νέας «μεγάλης συμφωνίας» για τη διακυβέρνηση του ευρώ. Γαλλία και Νότος απέσπασαν: 1) τριετή μηχανισμό σταθεροποίησης 750 δισ. (η Κομισιόν προτείνει μόνιμο μηχανισμό) με 2) στερούς αποτρεπτικούς όρους, α) ενεργές παρεμβάσεις της ΕΚΤ για στήριξη των «τοξικών» κρατικών ομολόγων του Νότου. Από την πλευρά της, η Γερμανία εξασφάλισε συντονισμένη μείωση των δημοσιονομικών ελλειμμάτων - η μια χώρα μετά την άλλη υιοθετούν συσταλτικά μέτρα «Ελλάδας» (μειώσεις μισθών Δημοσίου, εξυγίανση συνταξοδότηση κ.λπ). Βασικός διαφανόμενος πυλώνας της ευρωπαϊκής συμφωνίας: αυξημένη φορολόγηση και ρυθμιστικός έλεγχος του χρηματοπιστωτικού τομέα, σε συντονισμό με τις ΗΠΑ. Οι πισωγυρίες θα καταβάλουν το μερίδιό τους για την έξοδο από την κρίση.

Σημαντικά θέματα απομένουσαν ανοικτά. Μόνιμο ταμείο για τη διαχείριση κρίσεων χρέους; Δημοσιονομικές μεταβιβάσεις; Πόσο μακριά θα φτάσει ο στενότερος συντονισμός οικονομικών πολιτικών και πολιτικών απασχόλησης; Θα υπάρξει φορολογικός συντονισμός, με ελλειμματικούς κοινούς συντελεστές, για να χρηματοδοτηθούν οι κοινωνικές δαπάνες; Δέσμευση πόρων για την πρόληψη ανάπτυξης;

Η δημοσιονομική σταθεροποίηση είναι αναγκαία. Χρειάζεται όμως αναπτυξιακό μείγμα η Ευρώπη, για να μην κλειδωθεί σε ένα φαύλο κύκλο αποπληθωρισμού, που θα επιδείνωνε το δημόσιο χρέος. Τόνωση των επενδύσεων, ατζέντα 2020, ευρωμολόγο, διαρθρωτικές πολιτικές αλλαγές της απασχόλησης, όλα συζητούνται. Ένα ευρωπαϊκό μείγμα «Κλίντον - Γκρίνσπαν» (συσταλτική δημοσιονομική / χαλαρή νομισματική πολιτική) ίσως δίνει τη λύση. Το «μαλακό» ευρώ δεν είναι και αδύνατο: βοηθάει τις εξαγωγές του Βορρά και διευκολύνει την ανάκαμψη του Μεσογειακού Νότου, φέρνοντας μας Αμερικανούς και Ρώσους τουρίστες!

* Ο κ. Γ. Παγουλάτος διδάσκει στο Οικονομικό Πανεπιστήμιο Αθηνών και στο Κολλέγιο της Ευρώπης.

Χέλμου Κολ και **Άγκελα Μέρκελ**. Ο πρώτος περπάτησε στα ερείπια του πολέμου, οραματίστηκε την ενωμένη Ευρώπη ως τη Μεγάλη Ιδέα της γενιάς του. Η δεύτερη δεν ντρέπεται για τη δύναμή της πατρίδας της και δεν θεωρεί υποχρέωση της να ασκεί διπλωματία μοιράζοντας χρήματα.

«Ο,τι συνέβη θα ξανασυμβεί» (,)

Του ΤΑΚΗ ΚΑΜΠΥΛΑ

Ένα από τα πλοία της μετανάστευσης (προς Παλαιστίνη, μετά τον Πόλεμο) σε ελληνικό λιμάνι. (φωτ. από το βιβλίο των Ι. Σιμπή, Καρίνας Λάμψα «Η ζωή από την αρχή»).

μείνουν στα 700 στρατόπεδα των συμμάχων (επιστρατεύθηκαν ακόμη και παλιά γερμανικά) σε ολόκληρη την Ευρώπη για δύο και τρία χρόνια περιμένοντας την άδεια για την Παλαιστίνη παρά να επιστρέψουν στην παλιά τους ζωή.

Στα πολωνικά βιβλία Ιστορίας (και σε πολλών άλλων χωρών) είναι πιο εύκολο να βρεις τα πογκρόμ μέχρι το 1945 - οπότε και ο ένοχος ήταν σαφής - παρά για τα γεγονότα μετά, που σημαδεύτηκαν από τη μαζική φυγή 150.000 Πολωνοεβραίων και την επιλογή της ζωής σε στρατόπεδο. Για σκεφθείτε το. Με την απελευθέρωση χιλιάδες Εβραίοι ξαναγύρισαν ή γνώρισαν για πρώτη φορά στρατόπεδο. (Σαφώς με άλλες συνθήκες, αλλά αυτό είναι δευτερεύον).

Στην Ελλάδα τέτοιο στρατόπεδο λειτουργήσε προσωρινά στα βόρεια σύνορα και αργότερα τα δύο περίφημα αγροκτήματα, στα Πατήσια και στην Φραγκοκλισιά (όπου εκπαιδεύονταν για τις συνθήκες στα «κιμπούτες»). Πάντως, στα 1948 υπήρχαν ακόμη Έλληνες Εβραίοι σε στρατόπεδα στην Γερμανία, όπως π. χ στο Φέλταφινγκ μία ομάδα από 180 Έλληνες Εβραίους με αρχηγό τον δισωθέντα του Αουστριτς, Μωύς Σαμουήλ από τη Θεσσαλονίκη.

Όσοι επέστρεψαν στην Ελλάδα, ιδίως στη Θεσσαλονίκη, βρέθηκαν απέναντι σε εχθρικό περιβάλλον (και αυτό είναι ένα από τα ένοχα μυστικά της νεώτερης ελληνικής Μνήμης). Ανθρωποι - φαντάσματα βρήκαν τις περιουσίες τους λεηλατημένες, στα σπέρματα άλλους, άγνωστους και ένα ελληνικό κράτος που να αδιαφορεί. Νόμοι επί νόμου βεβαίωναν την επιστροφή των περιουσιών (ένα μεγάλο μέρος της ακίνητης περιουσίας των Εβραίων της Θεσσαλονίκης ανήκε όχι σε φυσικά πρόσωπα αλλά στην τράπεζα του εβραϊκού εμπορίου, αλλά δεν συμμορφωνόταν. Ήταν βέβαια δύσκολα χρόνια για την Ελλάδα, αλλά το φαινόμενο ξεπερνάσε τα ελληνικά σύνορα για να αποδίδονται ευθύνες αποκλειστικά στο εμφυλιακό χάος.

Είναι π. χ γνωστή η ιστορία του Γκέτο της Βαρσοβίας και η τύχη των Εβραίων της Πολωνίας στη διάρκεια της ναζιστικής κατοχής. Αλλά όχι το «μετά»: μέχρι το τέλος του 1945, δηλαδή ελάχιστα διάστημα από το τέλος του πολέμου, δολοφονήθηκαν 350 Εβραίοι που είχαν επιστρέψει σπιτία τους. Στην πόλη Κιέλτσο σε πογκρόμ τον Ιούλιο του 1946 (!) δολοφονήθηκαν 42 Εβραίοι και 80 τραυματίστηκαν από τους συνοδικά διακοσούς επιζώντες της κιτληρικής εποχής.

Δεν ήταν παντού έτσι για τους Εβραίους θα αντιγράψετε κάποιους. Οχι. Αλλά οι γενικές συνθήκες ήταν τέτοιες ώστε οι περισσότεροι από τους μιουθ Εβραίους που επέζησαν, προτίμησαν να παρα-

Μερικές φορές η εχθρική υποδοχή ξεπερνούσε τα όρια της ακθλιότητας, όπως στην περίπτωση του γνωστού δικηγόρου της Θεσσαλονίκης Γουλιέρμο Γακουλό τον οποίο, σύμφωνα με τους συγγραφείς, «κατέδωσε ένας Θεσσαλονικιός, ο Μποντουριάν. Ο Γακουλό και τα 14 μέλη της οικογένειάς του εστάλησαν στα ναζιστικά στρατόπεδα. Επέζησε και επέστρεψε μόνο μια νεαρή συγγενής, αλλά στο σπίτι της οικογένειάς της βρήκε εγκατεστημένη την οικογένεια Μποντουριάν. Εξαιτίας του ισχυρότος νόμου η κοπέλα υποχρεώθηκε να μείνει σε ένα δωμάτιο του σπιτιού συγκρατούκτας με τους συγγενείς του εκτελεσθέντα οικογένειάς της».

Τα «φιλέτα» είχαν μοιραστεί από τους Γερμανούς σε εφθινές συνεργάτες (π. χ., ο γνωστός δωσίλογος Γιώργος Πούλος πήρε από τον στρατιωτικό διοικητή Μαξ Μέρτεν - που αργότερα απόλαυσε την πολιτική ασυλία της ελληνικής κυβέρνησης - τα κλειδιά του κομμουνιστικού του αδελφού Ισαάκ και Ρομπέρ Μποτόν στο κέντρο της πόλης). Μέχρι σήμερα μόλις το 20% των εβραϊκών περιουσιών έχει επιστραφεί.

Ήταν δύσκολο να είσαι Εβραίος πριν από τον πόλεμο, ήταν δύσκολο και μετά. Ακόμη και αν είχες πληρώσει με ζώες αγαπημένων το «έγκλημα», να είσαι «Εβραίος». Ακόμη και όταν όλοι έλεγαν πως σου αναγνωρίζουν τη θυσία. Αυτοί ένωσαν αυτό που είχε σε μια πρόταση ένας μετανάστης στην Παλαιστίνη, ο Τζοβ Καζάνο: «Αυτό που συνέβη θα ξανασυμβεί» ...

Κι έφυγαν από το Σούνιο με καραβάκια με περισσότερους από τους 5.000 Έλληνες Εβραίους που επέζησαν των Ναζί. Στη Θεσσαλονίκη δεν άφησαν λιγά. Ανάμεσά τους το νεκροταφείο, το μεγαλύτερο του εβραϊκού κόσμου με τάρους εδών και 19 αιώνια δύσκολα χρόνια για την Ελλάδα, αλλά το φαινόμενο ξεπερνάσε τα ελληνικά σύνορα για να αποδίδονται ευθύνες αποκλειστικά στο εμφυλιακό χάος.

Info

- **Ιακώβ Σιμπή, Καρίνας Λάμψα** «Η ζωή από την αρχή», Αθήνα 2010, εκδ. Αλεξάνδρεια
- **Σοφίας Νικολαΐδου** «Απόψε δεν έχουμε φίλους», Αθήνα 2010, εκδ. Μεταίχμιο

Η Ευρώπη είναι νεκρή

Του ETIENNE BALIBAR*/THE GUARDIAN

Μέσα σε διάστημα μόλις ενός μήνα, είδαμε τον πρώτο υπουργό της Ελλάδας, Γιώργο Παπανδρέου να προειδοποιεί εμμέσως ότι η χώρα του ενδεχομένου να χρεοκοπήσει, την Ευρώπη να του προσφέρει οικονομική στήριξη με αντάλλαγμα δρακόντειες περιοχές δαπανών, την Πορτογαλία και την Ισπανία να «υποβαμμίζονται» από τους δικούς της κανόνες αγοράζοντας κρατικά ομόλογα και τα κράτη-μέλη της Ένωσης να ανακοινώνουν το ένα μετά το άλλο μέτρα λιτότητας. Είναι ξεκάθαρο πλέον, ότι αυτό που βλέπουμε είναι μόνο η αρχή της κρίσης. Ο αδύναμος κρίκος στην αλυσίδα είναι το κοινό νόμισμα, αλλά και το ευρωπαϊκό πρόταγμα εν γένει. Δεν υπάρχει αμφιβολία ότι επικείμενται καταστροφικές εξελίξεις.

Οι αντιδράσεις των Ελλήνων πολιτών μέχρι τώρα είναι απολύτως δικαιολογημένες, πρώτα απ' όλα διότι είδαμε ορισμένους να καταδικάζουν συλλήβδην έναν ολόκληρο λαό. Δεύτερον, η κυβέρνηση άλλα έλεγε προεκλογικά και άλλα έκανε τελικά, χωρίς να έχει προηγηθεί δημοκρατικός διάλογος. Τέλος, η Ευρώπη δεν επέδειξε, ως όφειλε, αλ-

ληλεγγύν απέναντι σε ένα κράτος - μέλος της που δοκιμαζόταν, αλλά επέβαλε τα μέτρα που υπαγόρευσε το ΔΝΤ, τα οποία δεν εξυπηρετούν τους πολίτες, αλλά τις τράπεζες. Οι Έλληνες ήταν τα πρώτα, αλλά όχι και τα τελευταία θύματα της πολιτικής «διάσωσης του ενιαίου νομίσματος» - με μέτρα στα οποία όλοι οι πολίτες θα έπρεπε να έχουν λόγο, καθώς επηρεάζουν τις ζωές τους.

Υπό την παρούσα του μορφή, το ευρωπαϊκό οικοδόμημα είχε σαν αποτέλεσμα τον εναρμονισμό των θεσμών της ηπείρου μας και τη γενίκευση ορισμένων θεμελιωδών δικαιωμάτων. Οι επιτυχίες αυτές δεν είναι μικρές. Ωστόσο, η Ε. Ε. απέτυχε στον βασικό της στόχο που δεν ήταν άλλος από τη σύγκλιση μεταξύ των οικονομιών που την απαρτίζουν, σε μια ζώνη ευμάρειας για όλους. Αντιθέτως, κάποιες χώρες είναι κυρίαρχες στην Ε. Ε. και άλλες είναι υποταγμένες. Αν και οι λαοί της Ευρώπης δεν έχουν ανταγωνιστικά συμπεριφέροντα, τα κράτη τους γίνονται όλο και πιο ανταγωνιστικά.

Το δεύτερο σημείο που θα πρέπει να τονίσουμε είναι ότι οιαδήποτε «ευνοϊκή» προσπάθεια οικοδόμησης εμπορευμάτων στο οικονομικό μας σύστημα θα πρέπει να βασίζεται σε τρεις πυλώνες: ένα σταθερό νόμισμα, ένα δι-

Το διακύβευμα για την Ε.Ε. είναι αν θα αποτελέσει ένα σύστημα προστασίας των μελών της απέναντι σε «οπισθημικούς κινδύνους» ή αν θα μετατραπεί σε ένα θεσμικό πλαίσιο για τη ρύθμιση του ανταγωνισμού μεταξύ τους.

και φορολογικό σύστημα, αλλά και μια κοινωνική πολιτική με στόχο την πλήρη απασχόληση. Ο τρίτος πυλώνας αγνοείται συστηματικά από τους οκταστές των μέσων ενημέρωσης. Επιπλέον, όλα αυτά η συζήτηση για το μέλλον του ευρώ και της Ε. Ε. είναι τελείως θεωρητική, αν δεν συνοδεύεται και από μια παράλληλη συζήτηση για την πορεία της παγκοσμιοποίησης, η οποία επιταχύνθηκε από την οικονομική κρίση. Παρατηρούμε λοιπόν μια μετάβαση από έναν συγκεκριμένο τύπου ανταγωνισμό σε έναν άλλου τύπου ανταγωνισμό: αντί για ανταγωνισμό μεταξύ παραγωγικών κεφαλαίων, βλέπουμε να αναπτύσσεται ανταγωνισμός μεταξύ εθνικών περιοχών, οι οποίες χρησιμοποιούν φροσπαλλαγές και τη συμπίεση των μισθών των πολιτών τους, ώστε να προσελκύσουν «πιπλέοντα» κεφάλαια από τα γειτονικά τους κράτη. Επομένως, το διακύβευμα για την Ευρώπη είναι αν θα αποτελέσει ένα σύστημα προστασίας των μελών της απέναντι σε «οπισθημικούς κινδύνους» ή αν θα μετατραπεί σε ένα θεσμικό πλαίσιο για τη ρύθμιση του ανταγωνισμού μεταξύ τους.

Η δεύτερη τάση που παρατηρείται στην πορεία της παγκοσμιοποίησης αφορά τον καταμερισμό της εργασίας.

Η δύσωση της Ευρώπης όμως θα σημαίνει ότι οι λαοί της θα μείνουν ακόμη πιο απροστάτευτοι απέναντι στις δυνάμεις της παγκοσμιοποίησης. Επίσης, το νέο ξεκίνημα για την Ευρώπη στο οποίο αναφέρθηκε δεν θα εγγυηθεί την επιτυχία της, απλώς θα της δώσει έστω μια ευκαιρία να επιτύχει. Η ευκαιρία αυτή εξαρτάται από μια προϋπόθεση: ότι επιτέλους θα αντιμετωπίσουμε κάτι μέτριο και με θάρρος τις προκλήσεις που ενέχει η δημιουργία μιας μετά-εθνικής ομοσπονδίας. Οι προκλήσεις αυτές περιλαμβάνουν, μεταξύ άλλων, τη δημιουργία μιας νέας διμόσιας εξουσίας που δεν θα είναι ούτε κράτος, αλλά ούτε και μια απόρροια «επιτροπή» ειδικών και πολιτικών. Δεύτερον, χρειάζεται να εξασφαλιστεί η πραγματική ισότητα των μελών της Ε. Ε., ώστε να μην δοίμε την αβέβαιη αντιδραστική εθνικισμών. Τρίτον - και κυριολεκτικώς - χρειάζεται αναβάθιση και εμπέδωση των δημοκρατικών διαδικασιών, οι οποίες επιπλέον από τον νεοφιλελευθερισμό.

Κατόπιν τούτων, μπορούμε πλέον να θέσουμε το θεμελιώδες ερώτημα: μήπως η κατάσταση που βιώνουμε είναι η αρχή του τέλους της Ευρώπης, δηλαδή του ουτοπικού προτάγματος που ξεκίνησε πριν από 50 χρόνια, αλλά απέτυχε να υλοποιηθεί τους στόχους του; Η απάντηση, δυστυχώς, είναι καταφατική. Αργά ή γρήγορα, η εξέλιξη αυτή θα αποδειχθεί αναπόφευκτη, όπως αναπόφευκτες θα είναι και οι κοινωνικές αναταράξεις που θα δημιουργηθούν. Αν λοιπόν η Ευρώπη δεν κάνει ένα νέο, ριζοσπαστικό ξεκίνημα τότε η ενωσιακή διαδικασία θα πρέπει να θεωρηθεί από τώρα νεκρή.

*Ο καθηγητής Φιλοσοφίας στο Παρίσι Χ. Etienne Balibar, είναι συγγραφέας, μεταξύ άλλων, των βιβλίων «Ο Σπινόζα και η Πολιτική» (εκδ. Εστία) και «Για τη Δικτατορία του Προλεταριάτου» (εκδ. Οδυσσέας).

ΓΕΥΜΑ ΜΕ ΤΗΝ «Κ»

ΕΠΙΚΑΙΡΟΤΗΤΑ

ΙΣΤΟΡΙΑ

ΙΔΕΕΣ

ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑ

ΑΘΛΗΤΙΚΑ

ΜΟΔΑ

ΚΑΙΡΟΣ

Ψηφιακή TV στην Αττική

Από τις 18 Ιουνίου εκπέμπει η Digea-πλατφόρμα των ιδιωτικών καναλιών

Του ΚΩΣΤΑ ΔΕΛΗΓΙΑΝΝΗ

Είναι γνωστό -και στους μη ειδικούς- πως η επίγεια ψηφιακή τηλεόραση (DVB-T) προσφέρει σημαντικά πλεονεκτήματα, όπως ήχο και εικόνα υψηλής ποιότητας ή οπτικό σήμα χωρίς «χιόνια» από πιθανές παρεμβολές. Αλλωστε, ολοένα περισσότεροι Έλληνες διαπιστώνουν αυτά τα πλεονεκτήματα στην πράξη: πέρα από το «μπουκέτο» των καναλιών που προσφέρει η ΕΡΤ, η ψηφιακή πλατφόρμα Digea που δημιούρ-

Με έναν αποκωδικοποιητή (45-80 ευρώ) όλες οι τηλεοράσεις μπορούν να δουν τη νέα τεχνολογία.

γησαν οι ιδιωτικοί τηλεοπτικοί σταθμοί εθνικής εμβέλειας εκπέμπει ήδη στην κεντρική Μακεδονία, ενώ από τις 18 Ιουνίου θα ξεκινήσει ψηφιακές μεταδόσεις και στην Αττική.

Μεταδόσεις που θα μπορείτε να απολαύσετε χωρίς κανένα πρόβλημα αν έχετε αγοράσει τηλεόραση πριν από λίγους μήνες κι αυτή διαθέτει ενσωματωμένο αποκωδικοποιητή σήματος MPEG-4,

ο αποκωδικοποιητής της cgyrto προσφέρει ακόμη καλύτερη ποιότητα εικόνας.

σκευές κοστίζουν σχετικά φτηνά (45-80 ευρώ) και προσφέρουν κάποια επιπλέον οφέλη που θα αντισταθμίσουν τουλάχιστον ένα μέρος από τα χρήματά σας. Όπως για παράδειγμα ο δέκτης Redi 200 της ελληνικής εταιρείας cgyrto ο οποίος, διά παν... ενδεχόμενο, είναι συμβατός και με τα δύο «φορμά» αναμετάδοσης (MPEG-2, MPEG-4). Επίσης, ο συγκεκριμένος αποκωδικοποιητής διαθέτει θύρα

HDMI για να προσφέρει ακόμη καλύτερη ποιότητα εικόνας και να υποστηρίξει ψηφιακό σήμα υψηλής ευκρίνειας (ανάλυσης 1080i), όταν στο μέλλον αναβαθμιστούν οι ψηφιακές πλατφόρμες.

«Πάγωμα»

Και, χάρη στη λειτουργία Time Shift, σας δίνει τη δυνατότητα να «παγώσετε» ένα ζωντανό πρόγραμμα τη στιγμή που το παρακολουθείτε, πατώντας το πλήκτρο Pause, και να συνεχίσετε την προβολή από το σημείο που σταμάτησατε οποιαδήποτε στιγμή αργότερα. Έτσι, θα έχετε την ελευθερία να σταματήσετε και να ξαναδείτε π.χ. ένα ζωντανό αθλητικό γεγονός ή μια ταινία χωρίς να χάνετε καμία σκηνή.

Εξίσου σημαντικό είναι το γεγονός πως ο Redi 200 μπορεί να χρησιμοποιηθεί και ως συσκευή εγγραφής βίντεο, αποθηκεύοντας τα αρχεία σε οποιοδήποτε USB stick ή εξωτερικό σκληρό δίσκο χωρητικότητας έως 2 Tbyte - και μάλιστα με τη δυνατότητα προγραμματισμού, ώστε η συσκευή να «γράφει» την αγαπημένη σας σειρά όταν απουσιάζετε. Όσο για την αποθήκευση «ζωντανού» προγράμματος, ο αποκωδικοποιητής της cgyrto διαθέτει λειτουργία «διπλού tuner», για να «αποθηκεύετε» έναν σταθμό την ώρα που παρακολουθείτε οποιοδήποτε άλλο κανάλι, από την τεράδια των ψηφιακών καναλιών που ανήκουν στην ίδια συχνότητα εκπομπής.

Site για ομοιοπαθείς της υγείας

Ασθενείς με χρόνια νοσήματα ενημερώνονται για την πάθησή τους

Στο άμεσο μέλλον, τα κοινωνικά δίκτυα θα βελτιώσουν τον τρόπο με τον οποίο οι ειδικοί παρακολουθούν τις επιπτώσεις από τη μακροχρόνια λήψη ενός φαρμάκου, διαπιστώνοντας για παράδειγμα ότι ένα σκεύασμα δεν έχει τελικά την αποτελεσματικότητα που προβλεπόταν όταν κυκλοφόρησε. Αυτό υποστηρίζουν οι ιδρυτές του PatientsLikeMe, μιας διαδικτυακής υπηρεσίας στην οποία είναι ήδη εγγεγραμμένοι κιλάδες Αμερικανοί με χρόνια νοσήματα, για να επικοινωνούν με άλλους χρήστες οι οποίοι πάσχουν από την ίδια ασθένεια και να ανταλλάσσουν πληροφορίες σχετικά με τα συμπτώματά τους, αλλά και τις πιθανές παρενέργειες από την αγωγή που τους έχει χορηγηθεί.

Παράλληλα, από αυτές τις πληροφορίες οι υπεύθυνοι του site μπορούν να δημιουργήσουν προγνωστικά μοντέλα σχετικά με τη δράση μιας μεγάλης σειράς φαρμάκων, αρκετές φορές μάλιστα προβλέποντας τη «συμπεριφορά» μιας δραστικής ουσίας πριν ολοκληρωθούν οι αντίστοιχες κλινικές μελέτες. Για παράδειγμα, το 2008 με τη βοήθεια του

Η χρηστικότητα του Διαδικτύου αποδεικνύεται καθημερινά.

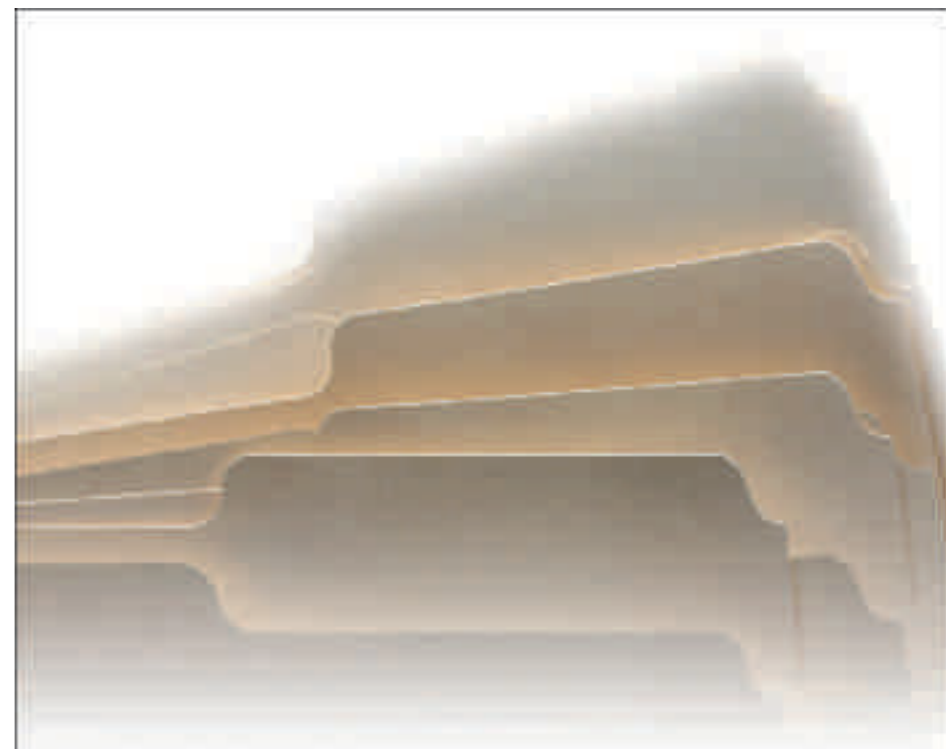
Το PatientsLikeMe «μετράει» τις παρενέργειες φαρμάκων πριν από τις κλινικές μελέτες.

PatientsLikeMe διαπιστώθηκε πως η λήψη λιθίου δεν ανακόπτει την εξέλιξη των νευροεκφυλιστικών παθήσεων που επηρεάζουν τα εγκεφαλικά κύτταρα - και μάλιστα 18 μήνες προτού μια επίσημη κλινική μελέτη καταλήξει στο ίδιο συμπέρασμα.

Η ιδέα για τη δημιουργία του PatientsLikeMe προήλθε από τους James και Ben Heywood, θεωρώντας πως μία τέτοια υπηρεσία κοινωνικής δικτύωσης θα μπορούσε κατ' αρχάς να βοηθήσει ανθρώπους σαν τον αδερφό του Stephen (ο οποίος έπασχε από πλάγια μυατροφική σκλήρυνση, ALS) να έρθουν σε επαφή με ομοιοπαθείς, για να αλληλονημερωθούν σχετικά με την εξέλιξη της υγείας τους και την αποτελεσματικότητα των φαρμάκων. Αυτό για τους ίδιους τους ασθενείς σήμαινε πως εντάσσονταν αυτόματα σε μία διαδικτυακή κοινότητα που τους έδινε τη δυνατότητα όχι μόνο να αλληλοεπικοινωνούν, αλλά και να πληροφορούνται για τις τελευταίες ιατρικές έρευνες που αφορούν την πάθησή τους. Έτσι, η υπηρεσία απέκτησε σύντομα μεγάλη δημο-

φιλία -σήμερα αριθμεί περισσότερους από 6.500 χρήστες- καλύπτοντας αρκετές ακόμη νόσους όπως το AIDS, η κατάθλιψη ή η επιληψία. Για τους διαχειριστές του site, από την άλλη, υπενεπαγόταν πως πλέον διέθεταν μία τεράστια και ολοένα διευρυνόμενη βάση δεδομένων, η οποία τους επέτρεπε να πραγματοποιήσουν μία μεγάλη σειρά στατιστικών αναλύσεων.

Όπως είναι φυσικό, οι James και Ben Heywood δεν υποστηρίζουν πως αυτές οι στατιστικές αναλύσεις θα αντικαταστήσουν τις τυπικές κλινικές δοκιμές, στις οποίες, άλλωστε, συμπεριλαμβάνονται και ασθενείς που υποβάλλονται σε εικονική θεραπεία (placebo), ώστε τα πορίσματα να είναι απολύτως έγκυρα. Υποστηρίζουν ωστόσο πως προσφέρουν σημαντικά στοιχεία σχετικά με τις πιθανές παρενέργειες σκευασμάτων σε ασθενείς που πάσχουν και από κάποια άλλη, δευτερεύουσα, νόσο, ή ότι αποτελούν ένα βοηθητικό εργαλείο που παρέχει σημαντικό ευρήματα τα οποία μπορούν να καθοδηγήσουν τις ιατρικές έρευνες.

Η οικονομία, η επικαιρότητα. Μεγάλες έρευνες και άνθρωποι που δεν μιλούν συχνά.

Αλέξης Παπαχελάς,
Τάσος Τέλλογλου
Σοφία Παπαϊωάννου

κάθε Δευτέρα
στις 23.00

ΣΚΑΪ τηλεόραση

www.folders.gr

ΣΗΜΕΡΑ
GADGETS

WIND U160DX
Αξιοπίστο netbook

Θέλοντας να καλύψει τις απαιτήσεις όσων αναζητούν ένα αξιόπιστο netbook με μεγάλη αυτονομία, η MSI κυκλοφόρησε το WIND U160DX, ένα φορητό με οθόνη 10 ιντσών τεχνολογίας LED, το οποίο μπορεί να λειτουργήσει έως και 15 ώρες με μία μόνο φόρτιση των μπαταριών του. Στα υπόλοιπα χαρακτηριστικά του ξεχωρίζουν ο επεξεργαστής Atom N455, ο σκληρός δίσκος 250 Gbyte και η ενσωματωμένη κάμερα ανάλυσης 1,3 megapixel.

PHILIPS
Προδιαγραφές σινεμά

Αν θέλετε να απολαμβάνετε τα κινηματογραφικά έργα όπως ακριβώς έχουν γυριστεί από τον σκηνοθέτη τους, τότε μπορείτε να επιλέξετε τη Cinema 21:9 της Philips, μια τηλεόραση η οποία καταργεί τις μαύρες γραμμές ή την απώλεια εικόνας. Η Cinema 21:9 προσφέρει επίσης ανάλυση 2560x1080p, έχει λόγο αντίθεσης 80.000:1, ενώ ο χρόνος ανανέωσης της εικόνας είναι μικρότερος από 1 msec.

ADIDAS
Προσωπικός γυμναστής

Για τους λάτρεις του τζοκινγκ, η Adidas κατασκεύασε έναν προσωπικό ηλεκτρονικό γυμναστή: το miCoach Pacer, το οποίο αποτελείται από τρεις συσκευές που τοποθετούνται στα κορδόνια των παπουτσιών, στο μπράτσο και το στέρνο αντίστοιχα. Το μόνο που έχετε να κάνετε είναι να συνδεθείτε στην ηλεκτρονική σελίδα του miCoach και να δημιουργήσετε ένα προφίλ - συμπληρώνοντας στοιχεία σχετικά με τη σωματική σας κατάσταση και το πόσο εντατική θέλετε να είναι η προπόνηση. Τότε, το miCoach θα αναλάβει με φωνητικές οδηγίες να κάνει την άσκησή σας όσο το δυνατόν πιο αποτελεσματική.

DUET II- JBL
Ηχεία υψηλής πιστότητας

Αν ψάχνετε για ηχεία για τον επιτραπέζιο υπολογιστή σας, τα οποία θα μπορείτε εναλλακτικά να χρησιμοποιείτε και με οποιοδήποτε MP3 Player, τότε τα Duet II της JBL αποτελούν μια καλή λύση. Χάρη στο φουτουριστικό σχήμα τους, τα ηχεία καταλαμβάνουν ελάχιστο χώρο πάνω στο γραφείο, ενώ η εταιρεία έχει προνοήσει ώστε να αποδίδουν με υψηλή πιστότητα τους αναπαραγόμενους ήχους. Επίσης, τα καλώδια σύνδεσης έχουν τέτοιο μήκος, ώστε οι μονάδες να μπορούν να τοποθετηθούν σε απόσταση έως και 2,2 μέτρα.

ΓΕΥΜΑ ΜΕ ΤΗΝ «Κ»	ΕΠΙΚΑΙΡΟΤΗΤΑ	ΙΣΤΟΡΙΑ	ΙΔΕΕΣ	ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑ	ΑΘΛΗΤΙΚΑ	ΜΟΔΑ	ΚΑΙΡΟΣ
------------------	--------------	---------	-------	------------	-----------------	------	--------

Το ποδόσφαιρο στη δίνη της κρίσης

Το «καλομαθημένο» άθλημα στην Ελλάδα έρχεται αντιμέτωπο με τις παθογένειες και τα αδιέξοδά του. Η μάχη με τον χρόνο άρχισε

Τον **ΘΑΝΟΥ ΜΠΛΟΥΝΑ**

Το 1979 το πέρασμα το ποδοσφαίρου από τον ερασιτεχνισμό στην επαγγελματική του μορφή σήμανε σταδιακά το τέλος της αθωότητας.

Πλέον, το λαοφιλέστερο άθλημα στον κόσμο έχει γίνει αναπόσπαστο μέρος της βιομηχανίας του θεάματος και

μια πελώρια επιχείρηση. Οι οικονομικοί όροι μπήκαν στην ορολογία του, οι τεχνοκράτες γίνονται πρόεδροι και οι εκθέσεις των οίκων αξιολόγησης μπορούν να επηρεάζουν το μέλλον της ομάδας! Περιπτώσεις όπως αυτή του Λουκά Μπάρλου, προέδρου της ΑΕΚ από το 1974 έως το 1981 έχουν μείνει για να ιστορικές αναφορές που τις δι-

γούνται όσοι τις έζησαν με νοσταλγία.

Ο συγκεκριμένος πρόεδρος έλασε την περιουσία του και υποθήκωσε το σπίτι του για την ομάδα που αγαπούσε. Σήμερα η ΑΕΚ διοικείται μέσω email που ανταλλάσσονται μεταξύ ΗΠΑ και Ελλάδας.

«Ο Ολυμπιακός του Γουλανδρή» της περιόδου 1972-1975 έμεινε στην

ιστορία, αλλά όχι μόνο για την κατάρκτηση των τίτλων. Ο πρόεδρος του, Νίκος Γουλανδρής, μάθαινε στους παίκτες, όπως οι ίδιοι παραδέχονται, να παίζουν για τη φανέλα και τον κόσμο...

Τώρα στην Ελλάδα ανθούν οι περιφερόμενοι πρόεδροι.

Πρόκειται για παράγοντες που βλέπουν τις ομάδες σαν... real estate. Που

λάνε – αγοράζουν και αλλάζουν φανέλα πιο συχνά και από τους ποδοσφαιριστές! Σημεία των καιρών...

Τώρα που το ποδόσφαιρο στην Ελλάδα αλλά και παγκοσμίως έρχεται αντιμέτωπο με τις παθογένειες και τα αδιέξοδά του, αρχίζει η μάχη με τον χρόνο. Η κρίση θα επηρεάσει και το ποδόσφαιρο που είχε μάθει να ζει αγκα-

λισμένο με την πάντα πρόθυμη να συνδράμει οικονομικά πολιτεία.

Μεταγραφές low budget, μείωση στα εισιτήρια διαρκείας, πτώση των κορηγών και αύξηση της φορολόγησης των ποδοσφαιριστών που εκτινάσσει μη προϋπολογισμένα έξοδα (φαίνοτα να) είναι τα πρώτα συμπτώματα της εποχής του «ποδοσφαιρικού ΔΝΤ»...

Οι «μαύρες τρύπες» των ΠΑΕ και οι αμαρτωλές «ρυθμίσεις χρεών»

Το απότομο πέρασμα της Ελλάδας στην οικονομική κρίση και η «συγκυβέρνηση» με το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο βρίσκουν το ποδόσφαιρο, όχι μόνο ανέτοιμο να αντιμετωπίσει τη νέα πραγματικότητα, αλλά εξουθενωμένο από τις αμαρτίες του παρελθόντος.

Η ομολογημένη εικόνα που παρουσιάζουν οι τέσσερις μεγαλύτερες ΠΑΕ, είναι ενδεικτική της γενικότερης κατάστασης που επικρατεί.

Ο εμφύλιος πόλεμος στον πολυμετοχικό Παναθηναϊκό ανέδειξε το ταμειακό έλλειμμα, τις συσσωρευμένες ζημιές που υπάρχουν από την ίδρυση της ΠΑΕ (η οποία σημειωτέον φέρεται να είναι ίσως η μοναδική που δεν χρωστάει σε τρίτους) και τις συμβουλές της εταιρείας που έκανε τον έλεγχο για περιορισμένο μπάζιζτ τη επόμενη χρόνια.

Την περασμένη Τρίτη, ο Γ. Βαρδινογιάννης, μίλησε για την «περίοδο της κρίσης»: «Απαιτείται πάνω από όλα, η από κοινού προσαρμογή της στρατη-

στούν πλήγματα. Οι κορηγίες θα μειωθούν κατά 20%. Η αύξηση της φορολόγησης των ποδοσφαιριστών είναι απίστευτη. Εμείς θα επιβαρυνθούμε με 20 εκατομμύρια ευρώ και ο Παναθηναϊκός με 37 εκατομμύρια ευρώ. Θα υπάρξει μείωση και στα εισιτήρια διαρκείας».

Για την κατάσταση που επικρατεί στον ΠΑΟΚ και την ΑΕΚ μίλησαν πριν από μερικούς μήνες οι πρώην πρόεδροί τους.

Τον περασμένο Δεκέμβριο, ο Ζ. Βρύζας που έγινε πρόεδρος του ΠΑΟΚ για ένα μικρό διάστημα, στο διάλειμμα του Θ. Ζαγοράκη, είπε κατά τη διάρκεια συνέντευξης Τύπου: «Το θέμα των χρεών είναι προτεραιότητα. Εξαρτάται η βιωσιμότητα του ΠΑΟΚ και κατά πόσο μπορεί αυτή η ομάδα να διαφορετικά το μέλλον της. Δουλεύουμε πολύ σε αυτό το κομμάτι. Σας διαβεβαιώνω ότι ο Θόδωρος Ζαγοράκης έφθασε μια ανόσθα από τη λύση και ήταν καθαρά συγκυριακό το θέμα που δεν έγινε γιατί προέκυψε αλλαγή του υπουργού εκείνη την στιγμή. Η δύναμη που έχει ο ΠΑΟΚ είναι γνωστή σε όλους μας και ξέρουμε τον τρόπο να την κάνουμε να την καταλάβουν και οι άλλοι».

Πρόσφατα ο Θ. Ζαγοράκης συναντήθηκε με τον Γ.Α. Π. Μπιτσιάκη και κατά πληροφορίες έθεσε το θέμα της ρύθμισης των χρεών της ΠΑΕ.

Κι όμως, ο ΠΑΟΚ, υπήχθη σε δύο ρυθμίσεις οφειλών στο Δημόσιο το 2004 και το 2007. Μάλιστα η δεύτερη έγινε ειδικά γι' αυτόν...

Στις 11 Νοεμβρίου 2009 ο πρώην πρόεδρος της ΑΕΚ, Ν. Θανόπουλος είπε πως τα φορολογικά χρέη της ΠΑΕ είναι 22 εκατομμύρια ευρώ και το ταμειακό έλλειμμα 8 εκατομμύρια.

Αυτή είναι η εικόνα μιας ΠΑΕ που το 2004 μπήκε στο περίφημο «άρθρο 44», κμηδένισε τις οφειλές της και ξεκίνησε από την αρχή χωρίς να χρωστά πουθενά...

Η ιστορία των «ρυθμίσεων χρεών» των Αθλητικών Ανωνύμων Εταιρειών αποτελεί την πιο κραυγαλέα μορφή διαπλοκής των εκάστοτε κυβερνήσεων με τους αθλητικούς παράγοντες. Χαμένοι ήταν πάντα το κρατικό ταμείο.

Στον αθλητικό νόμο του 1999 προβλέφθηκε η «διαδικασία εκκαθάρισης». Οι ομάδες που υποβιβάζονται στη Δ' Εθνική μπαίνουν σε αυτήν και αυτομάτως απαλλάσσονται από τα χρέη τους.

Το 2001 η εκκαθάριση βαπτίστηκε «ειδική». Οι ομάδες που επέλεξαν να υπαχθούν σε αυτήν έσβησαν τα χρέη τους στο Δημόσιο και σε τρίτους παραμένοντας στην ίδια κατηγορία!

Αυτές τις ρυθμίσεις, αλλά και τις προαναφερθείσες εκμεταλλεύτηκαν πολλές ομάδες.

Το ελληνικό ποδόσφαιρο αναζητεί επειγόντως μια έξοδο από το δύσβατο οικονομικό τούνελ στο οποίο βρίσκεται...

Η κατάρνηση της αυτοτελούς φορολόγησης

Προς το παρόν, το μόνο μέτρο που είναι απότοκο της οικονομικής κρίσης και αγίζει άμεσα το ποδόσφαιρο είναι η κατάρνηση της αυτοτελούς φορολόγησης των επαγγελματιών ποδοσφαιριστών και προπονητών.

Η Ελλάδα ήταν η τελευταία χώρα στην Ευρώπη στην οποία η αυτοτελής φορολόγηση διατηρούνταν.

Οι ΠΑΕ που σκεδόν πάντα όταν κάνουν μεταγραφές επιβαρύνονται με το να πληρώσουν τον φόρο, απέδιδαν το 21,2% επί του ποσού των δόσεων συμβολαίων.

Με τον νέο φορολογικό νόμο που έχει άμεση ισχύ –άρα θα επιβαρύνει τις ΠΑΕ και για τα υπάρχοντα συμβόλαια που έχουν και για τις μεταγραφές που θα κάνουν το καλοκαίρι– η φορολόγηση θα γίνεται βάσει κλίμακας όπως σε κάθε Έλληνα πολίτη.

Αυτό σημαίνει ότι θα φτάνει το 40% (θα φορολογείται ως εισόδημα το ποσό των δόσεων και οι μισθοί) και σε κάποιες περιπτώσεις θα το ξεπερνά.

Το νέο μέτρο προκάλεσε την αντίδραση του Πανελληνίου Συνδέσμου Αμειβομένων Ποδοσφαιριστών που δεν δίστασε να υπαινιχθεί ακόμη και την επιστροφή στα «λευκά συμβόλαια».

«Μια τέτοια ρύθμιση είναι σαφές ότι θα περιορίσει ακόμη περισσότερο τον αριθμό των Ελλήνων ποδοσφαιριστών οι οποίοι θα βρεθούν σε ακόμα πιο δυσχερή διαπραγματευτική θέση, όταν κληθούν να υπογράψουν ένα συμβόλαιο ή και θα «πυροβοληθούν» από άλλες συμφωνίες ή «δεχθούν» ποσά άνευ επικλήσεως ή και αναφοράς αυτόν στη σύμβαση τους», αναφέρει ανακόινωση που εκδόθηκε στις 29 Απριλίου και στάλθηκε στον υπουργό Οικονομικών.

Ο νομικός σύμβουλος του ΠΣΑΠ, Θανάσης Μακρυγιάννης, λέει στην «Κ»: «Δεν είναι όλοι οι ποδοσφαιριστές Σισέ και δεν πρέπει να αντιμετωπίζονται έτσι. Δεν κερδίζει κανένας με αυτό το μέτρο. Ούτε το κράτος. Προτείνουμε να αυξηθεί η φορολόγηση των ποδοσφαιριστών

στο 28%. Δεν μας άκουσαν. Πιστεύω ότι οι παράγοντες θα επηρεαστούν. Όπως, φοβάμαι θα επηρεαστούν άμεσα και οι μεταγραφές». Το θέμα της φορολόγησης των ποδοσφαιριστών ήταν στην ημερήσια διάταξη του Δ.Σ. της Σούπερ Λίγκας που πραγματοποιήθηκε την περασμένη Πέμπτη.

Σήμερα που η πληροφωρία, οι πρόεδροι και ιδιοκτήτες των ομάδων έχουν συνειδητοποιήσει ότι η αλλαγή στον συντελεστή φορολόγησης αποτελεί μια απότομη και απρόβλεπτη αύξηση των δαπανών τους και προσαπαθούν να βρουν τρόπους για να αντεπεξέλθουν.

Πρώτος στόχος είναι τα «βαριά συμβόλαια» και πολιτική οι οικονομικές μεταγραφές... Για τα νέα οικονομικά δεδομένα στο ποδόσφαιρο, ο γενικός διευθυντής της Σούπερ Λίγκας, Πατρικ Κομηνός, τοποθετήθηκε στην «Κ»: «Είναι γεγονός ότι η οικονομική κρίση έχει επηρεάσει και το ελληνικό ποδόσφαιρο. Η Super League όμως μέσω των συμ-

βάσεων Κεντρικής Διαχείρισης Πλειοψηφικών Δικαιωμάτων και των συμβάσεων ανταποδοτικότητας με ιδιωτικούς και άλλους φορείς εξασφαλίζει μια σταθερή ρευστότητα για τις ομάδες-μέλη της, έτσι ώστε να διευκολύνει τον οικονομικό προγραμματισμό τους καθ' όλη τη διάρκεια της αγωνιστικής περιόδου. Τόσο η Κεντρική Διαχείριση, όσο και οι άλλες εμπορικές συμφωνίες έχουν γίνει με κανόνες που διέπουν την ελεύθερη αγορά, πιστοποιώντας τη δυνατότητα του ποδοσφαίρου να προσεγγίσει σημαντικούς συνεργάτες. Με δεδομένο ότι η UEFA έχει θεσπίσει τη διαδικασία του Financial Fair Play, όπου εξετάζεται πλέον η χρησιμότητα της διαχείρισης της κάθε ΠΑΕ, οι ομάδες οφείλουν να λάβουν τα μέτρα εκείνα που θα εξασφαλίζουν την οικονομική τους υγεία, ενώ η Super League υποχρεούται να διαμορφώσει πολιτικές και διαδικασίες που να διασφαλίζουν την οικονομική ισονομία μεταξύ των ΠΑΕ».

Στο χείλος του αφανισμού οδηγούνται και πολλές ελληνικές ομάδες μπάσκετ

Τον **ΓΙΩΡΓΟΥ ΒΑΛΑΒΑΝΗ**

Η οικονομική κατάπτωση του επαγγελματικού μπάσκετ και του πρωταθλήματος της Α1 κατηγορίας, δεν χρειαζόταν να... περιμένει την υφιστάμενη κρίση για να προκληθούν πολλά και διαφορετικά προβλήματα στη λειτουργία των περισσότερων ΚΑΕ. Με μαθηματική ακρίβεια, το πρωτάθλημα μπάσκετ έχει επδενωθεί οικονομικά την τελευταία ζετία τουλάχιστον και η οικονομική κρίση που βιώνει η ελληνική κοινωνία με-γυθώνει αυτά τα προβλήματα, τα οποία «γεννήθηκαν», κυρίως, από την αδυναμία του χώρου να διατηρήσει σε ικανοποιητικά επίπεδα την εμπορικότητα του πρωτίστως του. Οι δώδεκα από τις 14 ομάδες της Α1 κατηγορίας και εξαιρέτως –αυτονόητα– τον Παναθηναϊκό και τον Ολυμπιακό, θα προχωρήσουν από την περίοδο 2010-11 στις μεγαλύτερες και δραστηριότερες περιόδους προϋπολογισμών στη 19χρονη προϊστορία της επαγγελματικοποίησης του μπάσκετ και τη δημιουργία του ΕΣΑΚΕ, ώστε για να μην οδηγηθούν στο χείλος του ολοκληρωτικού αφανισμού τους.

Σταδιακή πτώση

Η πτώση των εσόδων στις επαγγελματικές ομάδες έχει αρχίσει από τη μη εκμετάλλευση της διαφήμισης στα φε-

νέλα τους, την απουσία ενός γενικότερου κορηγικού προγράμματος και τη σταδιακή μείωση των θεατών-«πελατών» τους που δεν μπόρεσαν να ξεπεράσουν την αγάπη τους για την εκάστοτε ομάδα χωρίς να παρακολουθούν και αξιόλογο θέαμα. Η κορηγική του οικονομικού «παγώνου», όμως, είναι η ταπεινά, τηλεοπτικά έσοδα.

Η επαναλειτούργη της κεντρικής διαχείρισης τηλεοπτικών δικαιωμάτων είναι «μονόδρομος» που επιβάλλεται να ακολουθήσουν και οι «αιώνιοι» για να έχουν... αντιπάλους και τα επόμενα χρόνια... Η κορηγία του ΟΠΑΠ προς τον ΕΣΑΚΕ και τις ΚΑΕ - μέλη του, έχει αποφέρει μέχρι κι εφέτος, περίπου και κατά μέσο όρο 200-220.000 ευρώ, όμως το μέλλον κι αυτής της συμφωνίας είναι ζοφερό για τη νέα, διετή συμφωνία που πρέπει να γίνει.

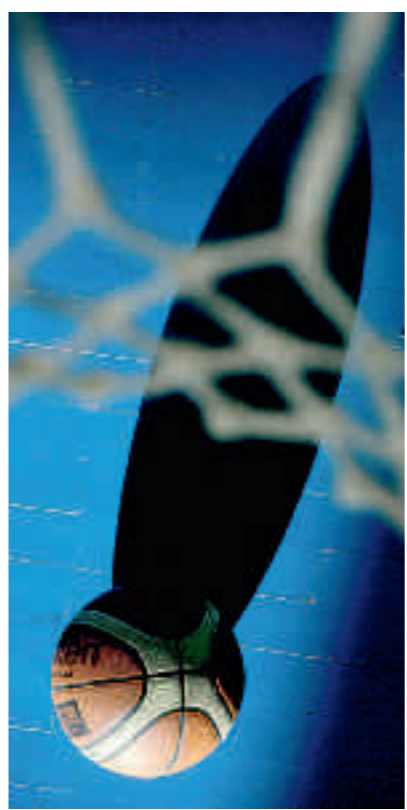
Σ' αυτό το οικονομικό τοπίο η «παράμυθος» αισιοδοξίας έχει στενέψει καρα πολύ. Στο πρωτάθλημα των... ισών, ξεχωρίζουν μόνο οι «αιώνιοι» αντιπάλων, λόγω της παρουσίας δυνατών φυσικών προσώπων-επιχειρηματιών και ο μεταξί τους ανταγωνισμός που «φούντωσε» κυρίως την τελευταία 4ετία, και τους συντηρεί και σε υψηλό επίπεδο, καθώς διατηρούν ομάδες που στοχεύουν στην ευρωπαϊκή πορεία μέχρι τα φινάλες φορ. Η αγωνιστική διαφορά όλων των άλ-

Οι 12 από τις 14 ομάδες της Α1 κατηγορίας θα προχωρήσουν από τη νέα περίοδο στις μεγαλύτερες και δραστηριότερες περιόδους προϋπολογισμού.

λων ομάδων έγκειται στον σχεδιασμό που γίνεται, σχεδόν, με τα ίδια έξοδα. Δηλαδή, με το πως μια φτηνή σε χρήματα ομάδα, θα παρουσιάσει αξιόμαχο σύνολο και οι επιλογές των παικτών θα αποδειχτούν επιτυχημένες και ταυτόχρονα θα έχουν χαμηλό κόστος.

«Μαύρη τρύπα»

Η «μαύρη τρύπα» στα ταμεία πέντε ΚΑΕ, ξεπερνά το 40% των προϋπολογισμών που έγιναν το καλοκαίρι του 2009, φανερώνοντας είτε την κακοδιαχείριση που έγινε στον υπολογισμό εσόδων-εξόδων, είτε την εκτροπή των προϋπολογισμών, λόγω διορθωτικών αγωνιστικών αλλαγών, μεσούσης της περιόδου από μεταγραφές. Σύμφωνα με τα στοιχεία που υπάρχουν από την κατάθεση των περηνικών προϋπολογισμών, υπάρχουν ΚΑΕ που δεν κατάφεραν να ισοσκελίσουν καν έξοδα που δεν ξεπέρασαν τις

Το πρωτάθλημα μπάσκετ έχει επδενωθεί οικονομικά την τελευταία τριετία και οι εξαιρέσεις στον κανόνα είναι ελάχιστες...

800.000 ευρώ και είχαν τοποθετήσει εξαρχές- χαμηλά τον πήχυ των αγωνιστικών στόχων τους που περιορίζονταν αποκλειστικά στην εξασφάλιση της παραμονής στην κατηγορία...

Η αγορά των παικτών

Στην τρέχουσα περίοδο, συμπεριλαμβανομένων και του Αμαρυσίου που ακόμα αγωνίζεται στον μικρό τελικό των πλέι οφ, οι οφειλές των διοικήσεων προς τους παίκτες, φτάνει (και ξεπερνά σε πολλές περιπτώσεις) την 3μηνη καθυστέρηση. Το συγκεκριμένο χρονικό διάστημα θεωρείται, πλέον, φυσιολογικό, παρά τα προβλήματα που προκαλούνται στους παίκτες και τους προπονητές. Ειδικά, όσοι παίκτες ακόμα και αν είχαν δικαίωμα προσφυγής, δεν προχώρησαν στην υλοποίησή της, γιατί δεν υπήρχαν προοπτικές ανεύρεσης εργασίας σε ομάδες εξωτερικού και προτίμησαν να συνεχίζουν να παίζουν μπάσκετ, έστω και απλήρωτοι, παρά να βρεθούν στην ανεργία και μακριά από τη δουλειά τους.

Στο «κλείσιμο» της περιόδου 2009-10, οι διοικήσεις των ομάδων που ολοκλήρωσαν τις αγωνιστικές υποχρεώσεις τους, θα τακτοποιήσουν τις εκκρεμότητες προς τους παίκτες, είτε μετακυλιώντας τις οφειλές στην επόμενη περίοδο εφόσον υπάρχει περαιτέρω διάρκεια

συμβολαίων- είτε προτείνοντας οικονομικούς συμβιβασμούς για μικρότερες αποζημιώσεις απ' αυτές που επρόκειτο να λάβουν, αν εκπληρώνονταν τα συμβόλαια. Οι συνολικές οφειλές δέκα ομάδων της Α1 κατηγορίας προς τους παίκτες, υπολογίζονται ότι φτάνει στο 1,5 εκατ. ευρώ, χωρίς να υπολογίζονται οι οφειλές που υπάρχουν προς διάφορους προμηθευτές των ομάδων και εξόφληση λειτουργικών εξόδων.

Οι παίκτες

Στην περίπτωση των Ελλήνων παικτών, τα καρέ βρσκονται, σχεδόν, σε... ελεύθερη πτώση. Ουσιαστικά, η αγορά των παικτών έχει φτάσει στην εξαφάνιση της μεσαίας τάξης, αφού από τις αποδοχές των παικτών Παναθηναϊκού και Ολυμπιακού που έχουν για «πάταμο» το ένα εκατομμύριο και «οροφή» τα 3 εκατομμύρια ευρώ, η συντριπτική πλειοψηφία των πρωταγωνιστών του αθλήματος, δεν ξεπερνά τις 100.000 ευρώ, κατά μέσο όρο.

Εφέτος, υπήρξαν περιπτώσεις παικτών που είχαν αποδοχές ενός καλώς αμειβομένου μισθωτού στον ιδιωτικό ή στον δημόσιο τομέα, χωρίς να ξεπερνούν τις 40.000 ευρώ και ο' αυτές τις περιπτώσεις ακόμα, υπήρχε η ανησυχία των παικτών, αν θα εκπληρωθεί το συγκεκριμένο συμβόλαιο.

ΓΕΥΜΑ ΜΕ ΤΗΝ «Κ»	ΕΠΙΚΑΙΡΟΤΗΤΑ	ΙΣΤΟΡΙΑ	ΙΔΕΕΣ	ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑ	ΑΘΛΗΤΙΚΑ	ΜΟΔΑ	ΚΑΙΡΟΣ
------------------	--------------	---------	-------	------------	----------	------	--------

Ισοσκελισμένους προϋπολογισμούς επιβάλλει η ΟΥΕΦΑ

Τον περασμένο Φεβρουάριο ο μηκισμός «alert» της ΟΥΕΦΑ κτύπησε ξανά. Αυτή τη φορά, όμως, η ειδοποίηση δεν αφορούσε κάποιο «υπόπιτο mats».

Η ειδοποίηση είχε να κάνει με την οικονομική εικόνα που παρουσιάζουν οι σύλλογοι της Ευρώπης –και μάλιστα τα μεγάλα κλαμπ– και ο άμεσος κίνδυνος υποθήκευσής τους στους πιστωτές! Είχε μόλις ολοκληρωθεί η 8ος έλιδα έκθεση της ευρωπαϊκής συνομοσπονδίας για την οικονομική υγεία των ευρωπαϊκών συλλογών...

Πρόκειται για την μεγαλύτερη έρευνα που έγινε ποτέ σε πάνω από 600 συλλογούς των 53 ομοσπονδιών – μελών της ΟΥΕΦΑ συμπεριλαμβανομένης και της Ελλάδας.

Τα συμπεράσματα οδηγούν στο «οικονομικό φερ πλέν» που θα ισχύει από το 2013. Με απλά λόγια, οι σύλλογοι δεν θα μπορούν να ξεδύσουν περισσότερα από όσα εμφανίζουν ότι εισπράττουν. Μέχρι τότε θα «τρέξει» το πρόγραμμα προσαρμογής τους στα νέα δεδομένα.

Η έρευνα της ΟΥΕΦΑ έδειξε, μεταξύ άλλων, τα εξής:

- Υπήρξαν 21 σύλλογοι που δεν πήραν μέρος στο Τσάμπιονς Λιγκ, στο ΟΥΕΦΑ ή στο Γιουρόπα Λιγκ επειδή δεν πληρούσαν τα κριτήρια αδειοδότησης τα οποία κυρίως είναι οικονομικά και οργανωτικά.

- Το 65% των συλλογών που αγωνίζεται στη μεγάλη κατηγορία των χωρών τους χρησιμοποιούν ως έδρα στάδιο που ανήκει είτε στον δήμο, είτε στο κράτος!

- Τα έξοδα των συλλογών, κυρίως για ποδοσφαιριστές, αυξήθηκαν κατά 18% (7 δισ. ευρώ) ενώ η αύξηση των εσόδων των συλλογών αυξήθηκε κατά 10,6%.

- Οι 20 μεγαλύτεροι σύλλογοι παρουσίασαν «μάσηρ τρύπα» ύψους 344 εκατομμυρίων ευρώ. Αν προστεθούν

οι μεταγραφές το ποσό φτάνει τα 735 εκατομμύρια ευρώ.

- Το 35% των συλλογών που «συμμετείχε» στην έρευνα, δηλαδή οι 224 από τους 600, παρουσίασαν αρνητικά οικονομικά στοιχεία το οικονομικό έτος 2008.

- Επί τα σύλλογοι της Αγγλίας και έξι της Ισπανίας έχουν μεγάλες οφειλές σε τράπεζες. Μπροστά στον ορατό κίνδυνο να περάσει το ποδόσφαιρο στα χέρια των... «κερδοσκόπων» ή το ποδόσφαιρο να οδηγηθεί σε κατάρευση, η ΟΥΕΦΑ δημιούργησε την «Επιτροπή Οικονομικού Ελέγχου» που όπως προαναφέρθηκε θα οδηγήσει τα κλαμπ από το 2013 στη λογική του «δεν ξεδύνουμε περισσότερο από όσα εισπράττουμε». Πρόεδρος της επιτροπής είναι ο πρώην πρωθυπουργός του Βελγίου Ζαν-Λικ Ντεάν και μέλος της ο πρόεδρος της ΟΥΕΦΑ, Μισέλ Πλατινί.

Πεισιστή τους είναι ότι οι ομάδες πρέπει να ισορροπήσουν τα οικονομικά τους και να λειτουργούν ανάλογα με τις δυνατότητές τους εξασφαλίζοντας σταθερότητα στο ποδόσφαιρο πανευρωπαϊκά.

«Το οικονομικό φερ πλέν είναι η κορυφαία προτεραιότητα της ΟΥΕΦΑ προκειμένου να εξασφαλιστεί μεγαλύτερη διαφάνεια και ισότητα στις διοργανώσεις της. Πιστεύω ότι η νέα επιτροπή θα αγκαλιάσει το σύστημα αδειοδότησης. Η παρουσία της είναι ζωτική σημασίας αν θέλουμε να προστατέψουμε τη σταθερότητα και την υγεία των ευρωπαϊκών συλλογών στο εγγύς μέλλον και πιο μακριά», υποστηρίζει ο Πλατινί.

Ο πρώην πρωθυπουργός του Βελγίου χαρακτήρισε τη νέα του αποστολή ως «πρόκληση». Στη συνεδρίαση της Εκτελεστικής Επιτροπής της ΟΥΕΦΑ που έγινε την περασμένη Πέμπτη, η οικονομική κρίση στο ευρωπαϊκό ποδόσφαιρο ήταν το κορυφαίο θέμα στην ατζέντα...

Μπροστά στον ορατό κίνδυνο να περάσει το ποδόσφαιρο στα χέρια των... «κερδοσκόπων» ή το ποδόσφαιρο να οδηγηθεί σε κατάρευση, η ΟΥΕΦΑ δημιούργησε την «Επιτροπή Οικονομικού Ελέγχου» που θα οδηγήσει τα κλαμπ από το 2013 στη λογική του «δεν ξεδύνουμε περισσότερο από όσα εισπράττουμε». Μέλος της επιτροπής είναι ο πρόεδρος της ΟΥΕΦΑ, Μισέλ Πλατινί.

Ερασιτεχνική η Γ' Εθνική;

Η οικονομική κρίση οδηγεί σε συρρίκνωση το πρωτάθλημα της Γ' Εθνικής κατηγορίας που μαζί με αυτό της Β' Εθνικής δίνουν «ζωή» στην ελληνική περιφέρεια τα μεσομέτρια της Κυριακής.

Πριν από λίγα χρόνια λήφθηκε η απόφαση το συγκεκριμένο πρωτάθλημα να γίνει «δύο κατηγοριών». Δηλαδή να μετέχουν επαγγελματικοί σύλλογοι (ΠΑΕ) μαζί με ερασιτεχνικούς (ΤΑΠ).

Πλέον επειδή δύο όμιλοι των 18 ομάδων κρίνεται δύσκολο να συντηρηθούν, η εισήγηση της διοργανώτριας του πρωταθλήματος Ένωσης Β' - Γ' Εθνικής είναι να γίνει σταδιακή μείωση των ομάδων.

Από την περίοδο 2011 - 2012 να γίνει ένας όμιλος με 28 ομάδες και την περίοδο 2012 - 2013 οι ομάδες να μειωθούν στις 24. Οι ομάδες της Γ' Εθνικής εισπράττουν περίπου 50 χιλιάδες ευρώ ετησίως από τον ΟΠΑΠ και περίπου 30 χιλιάδες ευρώ από την Ένωση Β' - Γ' Εθνικής.

Τα νέα δεδομένα του ΟΠΑΠ και η «ρήτρα βίας»

Ανέκαθεν ο ΟΠΑΠ υπήρξε βασικός χρηματοδότης του ποδοσφαίρου επαγγελματικού και ερασιτεχνικού.

Το 2008 μεταξύ ΟΠΑΠ και Σούπερ Λίγκας υπεγράφη σύμβαση τριετούς διάρκειας. Σύμφωνα με τον ετήσιο προϋπολογισμό της Σούπερ Λίγκας τα έσοδα της την πρώτη χρονιά της κορυφής (2008 - 2009) ήταν 19.261.094 ευρώ. Την δεύτερη χρονιά (2009 - 2010) το προβλεπόμενο ποσό ήταν 19.731.763 ευρώ. Το ίδιο περίπου ποσό προβλέπεται και για την τρίτη

χρονιά ισχύς της σύμβασης, η οποία στις 30 Μαρτίου διεκόπη απότομα λόγω των Αθλητισμού, έπειτα από τα αυξανόμενα κρούσματα βίας στα ποδοσφαιρικά γήπεδα. Ο ΟΠΑΠ υποστηρίζει και το πρωτάθλημα της Β' Εθνικής. Η μικρή λίγκα εισπράττει απώλειες τον οργανισμό υποχώρησαν 5 εκατ. ευρώ, από τα οποία τα 2 καλύτερα λειτουργικά της έξοδα και τα υπόλοιπα δίνονται στις μετακινήσεις των ομάδων. Επίσης ει-

σπράττει ακόμη 4 εκατ. ευρώ λόγω της μετάδοσης των αγώνων του πρωταθλήματος της Β' Εθνικής από την ΕΤ3. Τέλος, οι ομάδες της κατηγορίας πηγαίνουν στον Οργανισμό μεμονωμένα διαπραγματεύονται διαφήμιση στις φανέλες τους που κυμαίνεται από 170 χιλ. ευρώ μέχρι 220 χιλ. ευρώ ετησίως. Ο ΓΤΑ, Π. Μπιτογάης, την περασμένη Πέμπτη προανήγγειλε την επανένταξη των χρηματοδοτήσεων του επαγγελματικού ποδοσφαίρου, από τις 7 Ιουνίου, αλλά

με νέα δεδομένα. Πλέον στις συμβάσεις θα υπάρχει η «ρήτρα βίας». Η ομάδα θα «πληρώνει» τους οπαδούς της που κάνουν επεισόδια με διακοπή της χρηματοδότησης. Εξετάζεται, μάλιστα, τα χρήματα να δίνονται για... παραδειγματισμό στις ομάδες των οποίων οι φιλάθλοι δεν δημιουργούν επεισόδια. Επίσης μίλησε για «υπερχρηματοδότηση του ποδοσφαίρου και ανακατανομή αυτής της χρηματοδότησης προς όφελος του ερασιτεχνικού ποδοσφαίρου».

Το τοπίο των τηλεοπτικών δικαιωμάτων

Το 2009 η Σούπερ Λίγκα υπέγραψε την πιο σημαντική συμφωνία από τη σύστασή της. Πρόκειται για την τριετή πώληση των τηλεοπτικών δικαιωμάτων των ΠΑΕ - μελών της, η οποία έγινε κεντρικά με τις εξαιρέσεις του Ολυμπιακού και της Ξάνθης, οι οποίοι διαπραγματεύθηκαν μεμονωμένα και κατέληξαν στην ΕΡΤ.

Η Σούπερ Λίγκα υπέγραψε για την τριετία 2009 - 2012 σύμβαση που θα της αποφέρει συνολικά περίπου 116 εκατ. ευρώ. Το ποσό αυτό θεωρήθη-

κε, όταν ανακοινώθηκε η συμφωνία, πολύ ικανοποιητικό. Τόσο ικανοποιητικό που επέτρεπε στον συνεταιρισμό να κάνει «κοινωνικά πολιτικά» δίνοντας χρήματα στις μικρότερες κατηγορίες (Β' Εθνική) και στην ΕΠΟ (το 60% από τα πρόστιμα που επιβάλλονται στις ΠΑΕ από τα επεισόδια στα γήπεδα). Είναι αβέβαιο αν με τις σημερινές συνθήκες και το τοπίο ανασφάλειας που έχει διαμορφωθεί, η Σούπερ Λίγκα θα μπορούσε να εξασφαλίσει ανάλογο συμβόλαιο.

Χαρακτηριστικό αποτελεί ότι οι ομάδες που ανεβαίνουν από τη Β' Εθνική (η Κέρκυρα, ο Ολυμπιακός Βόλου και αυτή που θα τερματίσει πρώτη στα πλέν) έχουν ήδη περίπου 2,3 εκατομμύρια ευρώ ετησίως από τα τηλεοπτικά δικαιώματα τα οποία καταναλώνονται ανάλογα με την εμπορικότητα κάθε ομάδας, τη βαθμολογική της θέση, ενώ ένα ποσοστό 30% μοιράζεται ισομερώς. Βάσει της κατανομής ο Παναθηναϊκός που είναι η πιο εμπορική ομάδα της συμ-

φωνίας και κατέκτησε το πρωτάθλημα, ξεπερνά τα 6,5 εκατ. ευρώ. Η Fortinet που μεταδίδει τους περισσότερους αγώνες και έχει το δικαίωμα επιλογής καταβάλλει ετησίως στη Σούπερ Λίγκα για το τηλεοπτικό της προϊόν, 35 εκατ. ευρώ. Ο ΣΚΑΪ που μεταδίδει έναν αγώνα, το απόγευμα κάθε Σαββάτου, καταβάλλει ετησίως 6.650.000 ευρώ. Η απόφαση της λίγκας για κεντρική πώληση των τηλεοπτικών δικαιωμάτων αποτέλεσε μια από τις ιδρυτικές αρχές της.

πίσωαπο τις κάμερες

Θα συνεχιστεί η παράδοση;

Στους τέσσερις από τους πέντε αγώνες F1 που έχουν διεξαχθεί στην Τουρκία, νικήτης αναδείχθηκε ο πιλότος που ξεκίνησε από την pole position. Μοναδική εξαιρετική ο αγγίγας του 2009 όπου ο Σεμπάστιαν Φέτελ ξεκίνησε πρώτος, αλλά τη νίκη πήρε ο Τζένσον Μπάτον. Μέχρι στιγμής, πάντως, ο Ουέμπερ είναι ο μοναδικός πιλότος, που νίκησε αγώνες έχοντας ξεκινήσει από την pole position (Καταλονία, Μονακό)...

Δ. ΛΟΥΚ.

Εθελοντική προσφορά

Στο κλειστό καλυμπτήριο του ΟΑΚΑ θα πραγματοποιηθεί σήμερα η Τελετή Έναρξης των Δοκιμαστικών Διαγωνισμών «Αθήνα 2011». Στην εκδήλωση θα πάρουν, μεταξύ άλλων, μέρος οι Φωκάς Ευαγγελινός, Γιώργος Καπουτζίδης, Θάλεια Προκοπίου, Στέφανος Κορκολής και Ελεονώρα Ζουγανέλη. Σε μια εποχή που όλοι ενδιαφέρονται πώς θα μαζέψουν περισσότερα χρήματα οι συγκεκριμένοι καλλιτέχνες εργάζονται εθελοντικά προκειμένου να στηρίξουν τη σημαντικότερη διοργάνωση στον χώρο της διανοητικής αναπηρίας που έχει αναλάβει ποτέ η χώρα μας.

ΣΠΥΡ. ΣΠΑΝ.

Δύσκολο θα συνεχιστεί ο Ντέιβιντ Μπлат στον Αρν, αφού οι «κίτρινοι» αναμένεται να ακολουθήσουν «σφιχτή οικονομική πολιτική».

Ο Μπлат θέλει, ο Αρνς μπορεί;

Ο Ντέιβιντ Μπлат δύσκολο θα παραμείνει στον Αρν την επόμενη χρονιά. Το μπάζετ της ομάδας θα είναι περίπου 800.000 ευρώ. Ο ίδιος ο Μπлат έχει αποδοχές 300.000 ευρώ και πριν 100.000 ευρώ αν βγει τρίτος. Αντιλαμβάνεται κανείς ότι που δύσκολο θα υπάρξει ανανέωση συνεργασίας. Δεν πρέπει να αποκλειστεί τελείως πάντως, γιατί ο Μπлат θέλει να πετύχει στον Αρν και νιώθει ότι «χρωστάει» στην ομάδα εξαιτίας της φετινής χρονιάς. Υπό αυτό το πρίσμα μην εκπλαγει κανένας αν τελικά μειώσει και ο ίδιος τις απαιτήσεις του και μείνει με λιγότερα. Αν πάντως δεν παραμείνει, τότε ο διάδοχός του θα εξαρτηθεί από τον άνθρωπο που θα αποφασίσει. Θα είναι ο Γιάννης Δαμιανίδης ή κάποιος άλλος; Πάντως είναι πολύ πιθανή η επιστροφή σε λύση από την Ελλάδα και ήδη μέσα στο Αλεξάνδρειο έχουν ακουστεί τα ονόματα των Γιώργου Μπαρτζάκα και Γιάννη Σφαριρόπουλου.

Γ. Σ.

ΣΤΗ ΣΕΝΤΡΑ

Του ΑΝΤΩΝΗ ΚΑΡΠΕΤΟΠΟΥΛΟΥ

Το σπάσιμο της φούσκας

Ο Ελληνικός επαγγελματικός αθλητισμός έχει βρεθεί στη δίνη οικονομικών κρίσεων πριν από την τωρινή κρίση της ελληνικής οικονομίας. Οι περισσότερες ΠΑΕ και ΚΑΕ είναι «φρούσκες»: κλείνουν κάθε χρόνο τη σεζόν με ζημιές και οι ιδιοκτήτες τους καλούνται χρόνια τώρα να τις καλύψουν μέσω αυξήσεων των μετοχικών κεφαλαίων. Σε μια κανονική χώρα οι πιο πολλές από τις ΠΑΕ και τις ΚΑΕ θα είχαν οδηγηθεί σε διάλυση πολύ πριν από την τωρινή κρίση. Σε όλους τους ελέγχους που έχουν υποβληθεί είτε από το ΣΔΟΕ είτε από το (πρώην) υπουργείο Εμπορίου και το νυν υπουργείο Ανάπτυξης, οι περισσότερες ΠΑΕ και ΚΑΕ είναι ζημιόγones και ουσιαστικά υπό πτώχευση, αφού εμφανίζουν συσσωρευμένα χρέη και οφειλές. Αν δεν έχουν πτωχεύσει, το χρωστάνε στους γαλιάντους με τα λεφτά του κράτους πολιτικούς μας, που αντί να τις αντιμετωπίζουν ως κανονικές εταιρείες τούς κάνουν ρυθμίσεις χρέων και τους δίνουν χορηγίες του ΟΠΑΠ.

Μέχρι τώρα αυτό του αρκούσε για να πορευτεί, τώρα τα πράγματα γίνονται χειρότερα. Όχι τόσο γιατί το κράτος σοβαρεύτηκε ή σταμάτησε να επικουρεί (σκανδαλωδώς) ανώνυμες εταιρείες, όσο κυρίως γιατί αρχίζουν να λείπουν οι επικεφαλής τους έχουν χρήματα για να καλύπτουν τα κόστη της λειτουργίας των ΠΑΕ. Το να μην πληρώνουν τις υποχρεώσεις τους στο κράτος δεν φτάνει: ήδη κάποιος έχουν πρόβλημα να πληρώσουν αθλητές και εργαζόμενους. Τα προηγούμενα χρόνια, οι ιδιοκτήτες των ΠΑΕ στηρίχθηκαν στα χρήματα από τα υπερφοροκμμένα τηλεοπτικά συμβόλαια (αρκετά τα πληρώσει η ΕΡΤ - δηλαδή πόλη το κράτος!) και στις χορηγίες: ας μην ξεχνάμε ότι η κατάκτηση του Euro του 2004 έκανε το προϊόν-ποδόσφαιρο κάπως ελκυστικό. Με την πτώση της διαφήμισης και οι δύο αυτές πηγές εσόδων στερεύουν. Μια τρίτη, δηλαδή τα έσοδα από τα εισιτήρια, έχουν φροντίσει να την καταστρέψουν μόνοι τους: η βία και το κακό θέαμα κράτάνε τον κόσμο μακριά από τα γήπεδα.

Ο Ολυμπιακός πωλείται, ο ΠΑΟ το ίδιο. Η ΑΕΚ παρακρουόταν με 1 ευρώ πέρυσι και δεν πηλοίσασε κανείς. Στον ΠΑΟΚ ο Ζαγοράκης ψάχνει συμπαικτη επενδυτή τρία χρόνια. Οι μεγάλες Ελληνικές ΠΑΕ έλεγαν κάποιος ότι είναι «μαγαζιά γυνών»: δεν είναι. Χρειάζονται μια νέου τύπου οργάνωση, μέλη που να συνεισφέρουν, προπονητές που να βγάζουν ποδοσφαιριστές και μάνατζερ ικανούς να τους πουλάνε στο εξωτερικό, εκεί που χρήματα υπάρχουν. Όλα αυτά είναι δύσκολα: το τελευταίο που έχει απομείνει ως όνειρο είναι η λεηλατήση του ΟΠΑΠ ή των ξένων μπουκ. Αλλά η άτυπη η UEFA μας πήρε νωρίς ειδοποι...

ΕΠΙ ΣΚΟΠΟΝ

Του ΓΙΑΝΝΗ ΚΟΥΚΟΥΛΑ

Ενα... ΔΝΤ για το ποδόσφαιρο

Τα οικονομικά των Ποδοσφαιρικών Ανωνύμων Εταιρειών (ΠΑΕ) στη χώρα μας ποτέ δεν ήταν ρόδινα. Οι όποιες καλές εποχές κάποιων ομάδων μας ήταν λόγω της ύπαρξης ενός επιχειρηματία που «έβγαζε» λεφτά από την τάπη του. Όμως, ακόμα και τότε, σπανίως οι ισολογισμοί των εταιρειών ήταν ισοσκελισμένοι.

Τα χρέη προς το Δημόσιο και τα Ταμεία υπήρχαν πάντοτε, με αποτέλεσμα σχεδόν όλες οι ΠΑΕ να προσφεύγουν στο κράτος για ευνοϊκές ρυθμίσεις ή ακόμα και για την απαλοιφή τους. Κι αυτό... να λανθάνω, για τους γνωστούς ψυθορητικούς λόγους, έπαιρνε τη γιομολάστικα και τα έσβηνε!

Τα όμορφα χρόνια, όμως, παρήλθαν. Εκτός από την οικονομική κρίση που μας μαστίζει, ήρθε και η UEFA να σφίξει τα λουριά, με αποτέλεσμα οι ομάδες που χρωστούν και οι ισολογισμοί τους είναι αρνητικοί να έχουν πρόβλημα με τη συμμετοχή τους στις ευρωπαϊκές διοργανώσεις.

Επομένως, τι θα μπορούσαν να κάνουν οι δικές μας; Ή να βάλλουν λεφτά τα αφεντικά τους ώστε, αυξανόμενοι το μετοχικό τους κεφάλαιο, να καλύψουν τα ανοίγματα ή να περιορίσουν τα έξοδά τους.

Περίπτωση να κάνουν το πρώτο μάλλον αποκλείεται. Κι αυτό φάνηκε και στην περίπτωση του Παναθηναϊκού, αλλά και σ' αυτήν του Ολυμπιακού. Και όταν οι δύο πιο εμπορικοί σύλλογοι της Ελλάδος έχουν πρόβλημα ρευστότητας, κερφαίεται τι συμβαίνει με τις υπόλοιπες ΠΑΕ.

Αποδεικνύεται, πλέον, πως οι εποχές κατά τις οποίες οι σύλλογοι ήταν «ιδέες» πέρασαν. Το ότι φτάνει στο σημείο η οικογένεια Βαρδινογιάννη να ανακοινώσει πως πουλάει τον Παναθηναϊκό σε όποιον ενδιαφερόμενο σημαίνει πως το επαγγελματικό ποδόσφαιρο στην Ελλάδα έχει κρεοκοπηθεί. Κι αυτό επιβεβαιώνεται από το ότι δεν υπάρχει ενδιαφέρον από κανένα να αγοράσει τον Παναθηναϊκό.

Δυσκολίες υπάρχουν και για τον Ολυμπιακό και τον Ξεκράτη Κόκκαλη, που αναζητεί συνεταιρο, αφού, όπως ξεκαθάρισε, δεν σκοπεύει να βάλει χρήματα επ' άπειρον. Φαίνεται κάτι να κινείται, αλλά όλα μοιάζουν να είναι περαστά.

Ας το πάρουμε, λοιπόν, απόφαση όλοι, οπαδοί, φιλάθλοι, δημοσιογράφοι, αλλά και οι άμεσα ενδιαφερόμενοι, οι ποδοσφαιριστές. Η μόνη λύση είναι η περιορισμός των εξόδων. Όλα τα υπόλοιπα είναι για να διαφημίζουν οι παλιοί και να φανούν για το όνομά τους και τίποτα περισσότερο...
gianniskoukoulas@gmail.com

ΤΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ

ΜΠΑΣΚΕΤ
Α1 ανδρών: Δεύτερος τελικός: Ολυμπιακός - Παναθηναϊκός (21.45, ΣΚΑΪ).

ΠΟΔΟΣΦΑΙΡΟ

Β' Εθνική: 3η αγωνιστική πλέν οφ (20.00): Πιερικός - Πανσερραϊκός, Εθνικός - ΟΦΗ. 3η αγωνιστική πλέν οφ (17.30): Ρόδος - Θρασύβουλος, Ιωνικός - Δόξα Δράμας.

ΣΤΙΒΟΣ

Τα πανελλήνια πρωταθλήματα επτάθλου γυναικών και νέων Γ και δεκάθλου ανδρών - νέων Α ολοκληρώνονται σήμερα (Έναρξη 9.00 και 17.00) στο Σχηματάρι. Στην Καλλιθέα, θα γίνουν (9.00 και 16.30) τα «Μπιζάνεια». ΔΕΥΤΕΡΑ (18.00, ΕΤ1): Διεθνές μίτινγκ «Βενιζέλια» στα Χανιά. Τις 16.00 θα γίνει και η ημερίδα «Μάχη της Κρήτης».

ΒΟΛΕΪ

Προκριματικό ευρωπαϊκών πρωταθλημάτων: Ανδρες (Ηράκλειο): 18.00: Αςτονία - Μ. Βρετανία, 20.30: Ελλάς - Φινλανδία. Γυναίκες (Βουλγαρία): Ελλάς - Φινλανδία, Βουλγαρία - Πορτογαλία.

ΧΑΝΤΙΟΠΟΛ

Προκριματικό Ευρωπαϊκού πρωταθλήματος γυναικών: Ελλάς - Ισπανία. Τελικός κυπέλλου Ελλάδος ανδρών, στη Λαμία (17.00, ΕΤ1). **ΚΟΛΥΜΒΗΣΗ**
Στο παλιό πρωτάθλημα ανοικτού νερού, στη λίμνη Μπρατσιόνο (30 Μαΐου - 2 Ιουνίου), θ' αγωνισθούν οι Αντ. Φωκάδης (5 κλμ.) και Θαν. Χρόνης (5 και 10 κλμ.).

Αρκετά κενά υπήρχαν στην ανακοίνωση της ΕΠΟ για τις ποινές σε ομάδες που εμπλεκόμενες σε «υπόπυους» αγώνες.

Συζήτηση που δεν έγινε

Ανακοίνωση η ΕΠΟ, τον υποβιβασμό ως ποινή που θα επιβάλλεται στις ομάδες, παράγοντες των οποίων εμπλεκόμενες στη διαμόρφωση αποτελέσματος για στοιχηματικούς λόγους. Πρώτον, η ίδια ποινή προβλεπόταν για τις περιπτώσεις δωροδοκίας. Δεύτερον, κατά τη διάρκεια του Δ.Σ. της ομοσπονδίας δεν συζητήθηκε το μείζον: πώς θα εντοπίζονται οι παρανομούστες, ποιος θα τους απαγγέλλει ποινές, ποια διαδικασία θα ακολουθείται, αν η «νέος» ποινή θα έχει αναδρομική ισχύ... Και τέλος: η ομοσπονδία της Εβέτιας τιμώρησε ενένια ποδοσφαιριστές για τα σημάδια. Αν η Ελληνική Δικαιοσύνη ήταν πιο γρήγορη και έστελνε ενόχους στην ποδοσφαιρική δικαιοσύνη, η ΕΠΟ δεν θα τους τιμώρησε γιατί δεν θα είχε πρόλαβει να κάνει την προαναφερθείσα «τροποποίηση» στον κανονισμό; **ΜΠΛΟΥ.**

ΓΕΥΜΑ ΜΕ ΤΗΝ «Κ»	ΕΠΙΚΑΙΡΟΤΗΤΑ	ΙΣΤΟΡΙΑ	ΙΔΕΕΣ	ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑ	ΑΘΛΗΤΙΚΑ	ΜΟΔΑ	ΚΑΙΡΟΣ
------------------	--------------	---------	-------	------------	----------	-------------	--------

Τα ρούχα της επαναστάτριας

Της **SUZY MENKES**

ΝΕΑ ΥΟΡΚΗ. Με ψηλά τα αριστοκρατικά κεφάλια και απλά, αποφασισμένα πρόσωπα, οι γυναίκες βρίσκονται στο προσκήνιο. Ερχονται από παντού, σαν συσπειρωμένος στρατός σε θολό, ασπρόμαυρο κινηματογραφικό σκηνικό, με ένα πανό που γράφει: «Κ. πρόεδρε, πόσο καιρό πρέπει να περιμένουν οι γυναίκες για την ελευθερία;»

Το ρίγος και την ανατριχίλα ακολουθεί ένα ορμητικό κύμα ελευθερίας που συνοδεύεται από χτύπημα ποδιών: φιογούρες σε γυαλιστερά υφάσματα με κοντά, σγουρά μαλλιά που λάμπουν με κρύσταλλα, τζαζ μουσική και γραφιστικό αστικό σκηνικό πάνω από το κεφάλι.

«American woman: fashioning a national identity» στο Μουσείο Μετροπόλιταν της Νέας Υόρκης, είναι η ιστορία για το πώς οι κληρονόμοι αμύθητων περιουσιών ντύνονταν σε θορυβώδεις ευρωπαϊκούς χορούς για να μεταμορφωθούν σε αστραφτερά, σπορ κορίτσια Γκίμπσον. Εχοντας κερδίσει τη μάχη για δικαίωμα ψήφου και φυτεύοντας τους σπόρους για τον φεμινισμό, ωρίμασαν από κοριτσόπουλα σε σειρήνες του κινηματογράφου.

Ένα ψηφιακό δωμάτιο φέρνει την ιστορία στον 21ο αιώνα, μαζί με εναλλασσόμενες προβολές με γυναίκες που έχουν επιρροή, από την Σερένα Γουίλιαμς μέχρι την Μισέλ Ομπάμα.

«Αυτό που ήταν συναρπαστικό, δεν ήταν οι γυναίκες αλλά οι συλλογικές τους ταυτότητες», είπε ο Αντριου

Η έκθεση στο Μουσείο Μετροπόλιταν της Νέας Υόρκης, που εξιστορεί την εξέλιξη των Αμερικανίδων, περιλαμβάνει και αθλητικό ντύσιμο της εποχής.

μικές κυρίες με λινές φούστες του τέχνις, ναυτικά μαγιό, παλτό ιππασίας και στολές για πατινάζ.

«Μια από τις σημαντικότερες πηγές της χειραφέτησης είναι η σπορ διάθεση», είπε ο κ. Μπόλτον, που ξεκώρισε τα φορέματα - πουκάμισα και τις ποδηλατικές φούστες πίσω στο 1895, σαν τις πρώτες υπόνοιες των γυναικών που άρχισαν να υιοθετούν μια ανδρική γκαρνταρόμπα.

Η έκθεση αποκαλύπτει κινηματογραφικά αποσπάσματα με την Τζόαν Κρόφορντ, την Μάρλεν Ντίτριχ, την Γκρέτα Γκάρμπο και την Ρίτα Χέιγουορθ. Ακόμη και σε μαύρο - άσπρο, αυτές οι ταινίες φέρνουν ζανά στη ζωή τα φορέματα μοναδικών σχεδιαστών. Αυτό που λείπει από τη έκθεση είναι τα διασταυρούμενα ρεύματα της μόδας, που θα συνέδεαν το παρελθόν με το παρόν. Ο κ. Μπόλτον θα μπορούσε να βρει σχεδιαστές σήμερα να εκφράσουν το πνεύμα των επιλεγμένων κατηγοριών του: ένα ρούχο του Οσκαρ ντε λα Ρέντα για να ταιριάζει με φορέματα Worth, ένα πουκάμισο του Ραλφ Λόρεν για να προκαλέσει τις δεσποινίδες.

Η πεποίθηση ότι το μέλλον χτίζεται από το παρελθόν είναι η ουσία μιας καλής έκθεσης μόδας και ο κ. Μπόλτον και η ομάδα του έχουν κάνει καλή δουλειά. Κι όμως από την έκθεση απουσιάζει αυτή η τελική σύνδεση με τους σύγχρονους Αμερικανούς σχεδιαστές που αναδομούν τη μόδα του μέλλοντος.

«Εμοιαζε να είναι κάτι πολύ περισσότερο από απλή μόδα. Ήταν η ιστορία της Αμερικής».

Μπόλτον, ο επιμελητής της έκθεσης. Αποστολή του ήταν να αναδείξει ιστορικά κομμάτια από το 1890 - 1940, τα οποία δανειστικα από το Μουσείο του Μπρούκλιν, που φιλοξενεί μια παράλληλη έκθεση από σημαντικά έργα.

Το γκαλά του Costume Institute στις 3 Μαΐου, με την Άννα Γουίντντορ της Vogue, την Οπρά Γουίνφρεϊ και τον Πάτρικ Ρόμπινσον, νούμερο ένα σχεδιαστή στο Gap, τον μεγαλύτερο χορηγό της εκδήλωσης, ήταν έναν γεγονός με δράση και σταιρ.

«Όταν περιδιάβαινα την έκθεση, έμοιαζε να είναι κάτι πολύ περισσότερο από απλή μόδα. Ήταν η ιστορία της Αμερικής», είπε ο κ. Ρόμπινσον. «Μοιάζει τόσο μοντέρνα», είπε η κ. Γουίντντορ. «Τα κοριτσόπουλα θα μπορούσαν να φορούν φορέματα του σήμερα».

Χειροποίητα σκηνικά παρουσιάζουν ένα τρίπτυχο από ανοιξιάτικα λουλούδια, καθώς αποκαλύπτονται δυνα-

Οι στάρλετ του Χόλιγουντ δεν μπορούσαν να απουσιάσουν από την έκθεση του Μετροπόλιταν.

Στη δημοπρασία του Πικάσο, το στοίχημα έδωσε κέρδη

Του **SOUREN MELIKIAN**

ΝΕΑ ΥΟΡΚΗ. Ένας πίνακας του Πικάσο εκτινάχθηκε μέσα σε μόλις μια ημέρα στα 106,5 εκατ. δολάρια στις 4 Μαΐου και έγινε το πιο ακριβό έργο τέχνης που πωλήθηκε ποτέ σε δημοπρασία.

Ο Κριστοφερ Μπερτζ, ο δημοπράτης του Christie's, χρειάστηκε οκτώ μακριά λεπτά για να «ανεβάσει» το έργο, με το παρατσούκλι «Γυμνό, πράσινα φύλλα και μπουστό», πάνω από το λιγγιώδες ποσό των 100 εκατ. δολαρίων.

Όσο θεαματικό κι αν φαίνεται, αυτό το ποσό δεν ήταν ολότελα απρόσμενο. Μόλις λίγα λεπτά προτού αρχίσει η δημοπρασία, οι ειδήμονες του Christie's έθεσαν δυναμικά μια εκτίμηση από 70 έως 90 εκατ. γι' αυτό το έργο του 1932. Αυτή η εκτίμηση προϋπήρχε για εβδομάδες.

Αυτό ερχόταν σε αντίθεση με την αγορά και ό, τι συμβαίνει συνήθως στον κόσμο των δημοπρασιών, όταν ο ενθουσιασμός μεγαλώνει ανάμεσα σε υποψήφιους πελάτες, καθώς πλησιάζει η ημέρα της δημοπρασίας και οι κυρίαρχοι οικοι δημοπρασιών ανεβάζουν ακόμη περισσότερο τις προσδοκίες τους.

Τελικά, υπήρχε ένας λόγος για την ακλόνητη πεποίθηση των ειδικών του οίκου δημοπρασιών. Ο οίκος Christie's είχε εξα-

Το «Γυμνό, πράσινα φύλλα και μπουστό» χρειάστηκε οκτώ λεπτά για να πωληθεί στα 106,5 εκατ. δολάρια.

International Herald Tribune

σφαλίσει μια «εγγύηση τρίτου προσώπου», εννοώντας ότι ο ιδιοκτήτης θα έπαιρνε το μικρότερο ποσό που απαιτείτο - ένα ποσό που δεν αποκαλύφθηκε στο κοινό - χωρίς αυτό να έχει να κάνει με το αν θα πωληθεί ή όχι ο πίνακας! Αυτού του είδους η οικονομική δέσμευση δεν γίνεται από τον οίκο δημοπρασιών, αλλά από το «τρίτο πρόσωπο», που θέλει μερίδιο στην παρτίδα πόκερ στην οποία έχουν εξελιχθεί οι δημοπρασίες. Αν το έργο πωληθεί παραπάνω από την εγγύηση, ο οίκος δημοπρασιών και το τρίτο πρόσωπο μοιράζονται τη διαφορά. Αυτή η περίπλοκη συμφωνία αλλάζει τη φύση μιας δημοπρασίας. Δεν είναι πια ένας ελεύθερος διαγωνισμός, εκεί όπου ο πωλητής ρισκάρει και ο αγοραστής πολεμάει αυθόρμητους ανταγωνιστές που μοιάζουν να διεκδικούν ισότιμα το αντικείμενο.

Τα πρώτα 27 εκθέματα στη δημοπρασία του Christie's στις 4 Μαΐου, από τη συλλογή της κ. Sidne F. Brody, ήταν όλα καλυμμένα από την εγγύηση. Παρ' όλα αυτά, με εξαίρεση τον πίνακα του Πικάσο, αυτή ήταν μια συνθησιμένη εγγύηση, την οποία τόσο ο οίκος δημοπρασιών, όσο και το τρίτο πρόσωπο, μοιράστηκαν επάδια.

Αυτό δεν εμπόδιζε τους αγοραστές. Η συλλογή Brody είχε τρωμακτική επιτυχία, συγκεντρώνοντας 224,17 εκατ. δολάρια. Το αγαλματίδιο μιας γάτας φτιαγμένο από τον

Αλμπέρτο Τζακομέτι, το 1955, ξεπέρασε την εκτίμηση που ήταν ήδη αισιόδοξη, καθώς πωλήθηκε για το ποσό των 20,8 εκατ. δολαρίων. Το αγαλμα ενός αναβάτη του Μαρινί, το «Piccolo Cavaliere», ακολούθησε στα 2,32 εκατ., επίσης υψηλότερα από την αρχική εκτίμηση. Και ύστερα ήρθε η σειρά του Πικάσο-ρεκόρ.

Το σύμβολο που ενημερώνει τους πλειοδότες ότι η εγγύηση έχει καλυφθεί από το τρίτο πρόσωπο, τους προειδοποιούσε ότι ο Christie's ένιωθε αβεβαιότητα για το πιθανό αποτέλεσμα και δεν ήταν σε θέση να πάρει κανένα ρίσκο. Το γεγονός ότι ο Πικάσο πηγε τόσο καλά λέει τα πάντα για το κύ-

Κύμα ενθουσιασμού διέκρινε τους συλλέκτες τέχνης τη βραδιά της 4ης Μαΐου και αυτό αποδεικνύεται από το γεγονός ότι το έργο του Πικάσο είναι το ακριβότερο έργο τέχνης που πωλήθηκε ποτέ σε δημοπρασία.

μα ενθουσιασμού που διέκρινε τους συλλέκτες τέχνης εκείνη τη βραδιά.

Το γλυπτό «La main» του Αλμπέρτο Τζακομέτι και το «Femme au chat assise dans un fauteuil» του Πικάσο ξεπέρασαν και την υψηλότερη εκτίμηση. Αλλά υπήρχαν και ορισμένες ατυχείς στιγμές.

Το «Fertility» του Εντουαρντ Μουνχ, δεν είχε ιδιαίτερη τύχη για να πλησιάσει το απίστευτο ποσό των 25 - 35 εκατ. δολαρίων (συν την επιβάρυνση της πώλησης) με την εκτίμηση που τυπώθηκε στον κατάλογο. Το «Fertility» απέτυχε να πουληθεί καθώς ο κ. Μπερτζ φώναζε μέχρι την τελευταία στιγμή, «23 εκατ.»!

Κομψά, πρακτικά και οικολογικά

Η επιτομή του στυλ του 21ου αιώνα είναι σεβασμός στη Φύση

Της **SUZY MENKES**

ΠΑΡΙΣΙ. Μια νέα, συνειδητοποιημένη γενιά ξεκινά να διαμορφώνει το στυλ του 21ου αιώνα. Με σεβασμό στη Φύση και ενδιαφέρον για τις κλιματικές αλλαγές και τις πολυδάπανες εκφάνσεις της «γρήγορης» μόδας, οι σχεδιαστές δεσμεύονται τώρα να είναι «πράσινοι».

Υπάρχει κάτι επίγειο και αποφασιστικό στη δουλειά της Delina Delettrez. Η νεαρή Ρουμάνη δημιουργός κοσμημάτων έχει σχεδιάσει κομμάτια σαν ένα δαχτυλίδι με χέρια που αγκαλιάζουν μια υδρόγειο από κρυστάλλινη πέτρα, και ένα μπρασελέ με έναν υπερμεγέθη πράσινο βάτραχο από σμάλτο, με σαφή αναφορά στην παγκόσμια υπερθέρμανση.

«Έχω μια κόρη, και θέλω να της δώσω έναν καλύτερο κόσμο», λέει η κ. Delettrez. «Με τον τρόπο μου, στέλνω κάποια μηνύματα».

Ο Βραζιλιάνος σχεδιαστής Pedro Lourenco, 19 χρονών, είναι αυτοδημιούργητος, με γοηψίες σχεδιαστές μόδας. Η συλλογή του για το φθινόπωρο και τον χειμώνα, η οποία, όπως λέει ήταν εμπνευσμένη από την Diana (Artemis) την Κυνηγό, αποκάλυψε φορέματα με δερμάτινες λεπτομέρειες και έδωσε πνοή σε μια γυναικεία πολεμίστρια συνδεδεμένη με τον κόσμο του έφιππου κυνηγιού. Τα ρούχα είναι σαφή, όμορφα φτιαγμένα και πιο περίπλοκα από ό, τι φαίνεται με μια πρώτη ματιά.

«Ποτεύω ότι πρέπει να είσαι συνδεδεμένος με τη Φύση - και νιώθω ότι η γενιά μου ζει χωρίς σύνδεση», λέει ο κ. Lourenco. «Δεν έχουμε ιδέα τι πρόκειται να συμβεί σε δύο ή τρία χρόνια με τη Γη, τα φυτά ή τους ανθρώπους».

Υπήρχε άραγε ένα μήνυμα ειρήνης βυθισμένο μέσα στην όμορφη συλλογή του Τζούνια Γουσανάμπι, με παλτό στο χρώμα του σπαργαγιού και τις πλισέ φούστες; Καθώς εξελισσόταν το σόου με ένα σόουλ αόουντρακ με γκόσπελ μουσική, τα χρώματα ξεθώριαζαν σε κακή μονοτονία και ύστερα σε καμουφλάζ μοτίβο.

Αλλά αν ρωτήσετε τον κ. Γουσανάμπι, θα είστε τυχερός αν ακούσετε δύο λέξεις: «μιμίτρε» και «σπορ». Αυτό το σόου ήταν πολύ παραπάνω από αυτά. Ένα τέλει ανακάτεμα από ανδρικό και θηλυκό. Παλτό με τοισμένους ώμους, μιλιτέρ τζάκετ και φούστες, πιστικές δημιουργίες και με απήχηση. Και ό, τι κι αν προσαποθήσει να εκφράσει ο σχεδιαστής, τα ρούχα είχαν απίστευτη χάρη.

Η Σοφία Κοκοσαλάκη δεν αποκάλυψε πολλά για την σειρά των φορεμάτων με τα κολλάρα και τα έντονα ντραπέ, εκτός από το να πει ότι ήταν παρισινή μόδα όπως την έβλεπε από την Ελλάδα των παιδικών της χρόνων. Αλλά μετά υπήρχαν σατέν παντελόνια με αιθέρια υφάσματα, αποξηραμένα λουλούδια σμιλεμένα πάνω σε τακούνια παπουτσιών και φορέματα κεντημένα με χρυσά σπιρτόζυλα, τα οποία ένα μοντέλο είπε ότι φτιάχθηκαν για να υπονοήσουν ένα δάσος στις φλόγες. Η αναφορά στις πυρκαγιές του περασμένου καλοκαιριού στην Ελλάδα έδωσε βάθος σε μια συλλογή που έμοιαζε να έρχεται από την ψυχή.

Στο Undercover, ο Jun Takahashi έχει μιλήσει συχνά για την απέχθειά του για τη μόδα, σε αντίθεση με τον ρεαλισμό των ρούχων. Ένα μαριφέστο τυπωμένο σε κάθε ρούχο έλεγε: «Η μόδα που παράγεται για την πασαρέλα ζει μόνο σε περιοδικά». Τα πρακτικά και καλοφτιαγμένα κομμάτια του Undercover απέδειξαν την ισχύ της δύ-

Η Σοφία Κοκοσαλάκη (πάνω και δίπλα) και ο Τζούνια Γουσανάμπι (φωτ. δεξιά) αποκάλυψαν τις «πράσινες» αξίες.

Η αναφορά στις πυρκαγιές στην Ελλάδα έδωσε βάθος στη συλλογή της Σοφίας Κοκοσαλάκη.

Table with 7 columns: ΓΕΥΜΑ ΜΕ ΤΗΝ «Κ», ΕΠΙΚΑΙΡΟΤΗΤΑ, ΙΣΤΟΡΙΑ, ΙΔΕΕΣ, ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑ, ΑΘΛΗΤΙΚΑ, ΜΟΔΑ, ΚΑΙΡΟΣ

Φαρμακεία

ΑΘΗΝΩΝ 30/5

Από 8 π.μ. έως 8 μ.μ.: ΑΓ. ΛΟΥΚΑΣ: Πατι...

Από 8 π.μ. έως 2 μ.μ. και από 5 μ.μ. έως 12 μ.μ.: ΑΜΠΕΛΟΚΗΠΟΙ: Πανόρμου 42, ΓΑΛΑΤΣΙ...

Από 8 π.μ. έως 2 μ.μ. και από 5 μ.μ. έως 11 μ.μ.: Ισομενέως 18.

Από 8 π.μ. έως 8 μ.μ.: ΑΜΠΕΛΟΚΗΠΟΙ: Με...

Από 8 π.μ. έως 2 μ.μ. και από 5 μ.μ. έως 12 μ.μ.: ΒΥΡΩΝΑΣ: Αρβού 49 (από Φιλολάου 98)...

Από 8 π.μ. έως 2 μ.μ. και από 5 μ.μ. έως 11 μ.μ.: Ισομενέως 18.

Από 8 π.μ. έως 8 μ.μ.: Σαρανταπόρου 59 (ΙΚΑ Περιαστρίου).

Από 8 π.μ. έως 2 μ.μ. και από 5 μ.μ. έως 12 μ.μ.: ΒΥΡΩΝΑΣ: Αρβού 49 (από Φιλολάου 98)...

Από 8 π.μ. έως 8 μ.μ.: ΑΜΠΕΛΟΚΗΠΟΙ: Με...

Από 8 π.μ. έως 2 μ.μ. και από 5 μ.μ. έως 12 μ.μ.: ΒΥΡΩΝΑΣ: Αρβού 49 (από Φιλολάου 98)...

Από 8 π.μ. έως 2 μ.μ. και από 5 μ.μ. έως 12 μ.μ.: ΒΥΡΩΝΑΣ: Αρβού 49 (από Φιλολάου 98)...

Από 8 π.μ. έως 2 μ.μ. και από 5 μ.μ. έως 12 μ.μ.: ΒΥΡΩΝΑΣ: Αρβού 49 (από Φιλολάου 98)...

Από 8 π.μ. έως 2 μ.μ. και από 5 μ.μ. έως 12 μ.μ.: ΒΥΡΩΝΑΣ: Αρβού 49 (από Φιλολάου 98)...

Από 8 π.μ. έως 2 μ.μ. και από 5 μ.μ. έως 12 μ.μ.: ΒΥΡΩΝΑΣ: Αρβού 49 (από Φιλολάου 98)...

Από 8 π.μ. έως 2 μ.μ. και από 5 μ.μ. έως 12 μ.μ.: ΒΥΡΩΝΑΣ: Αρβού 49 (από Φιλολάου 98)...

Από 8 π.μ. έως 2 μ.μ. και από 5 μ.μ. έως 12 μ.μ.: ΒΥΡΩΝΑΣ: Αρβού 49 (από Φιλολάου 98)...

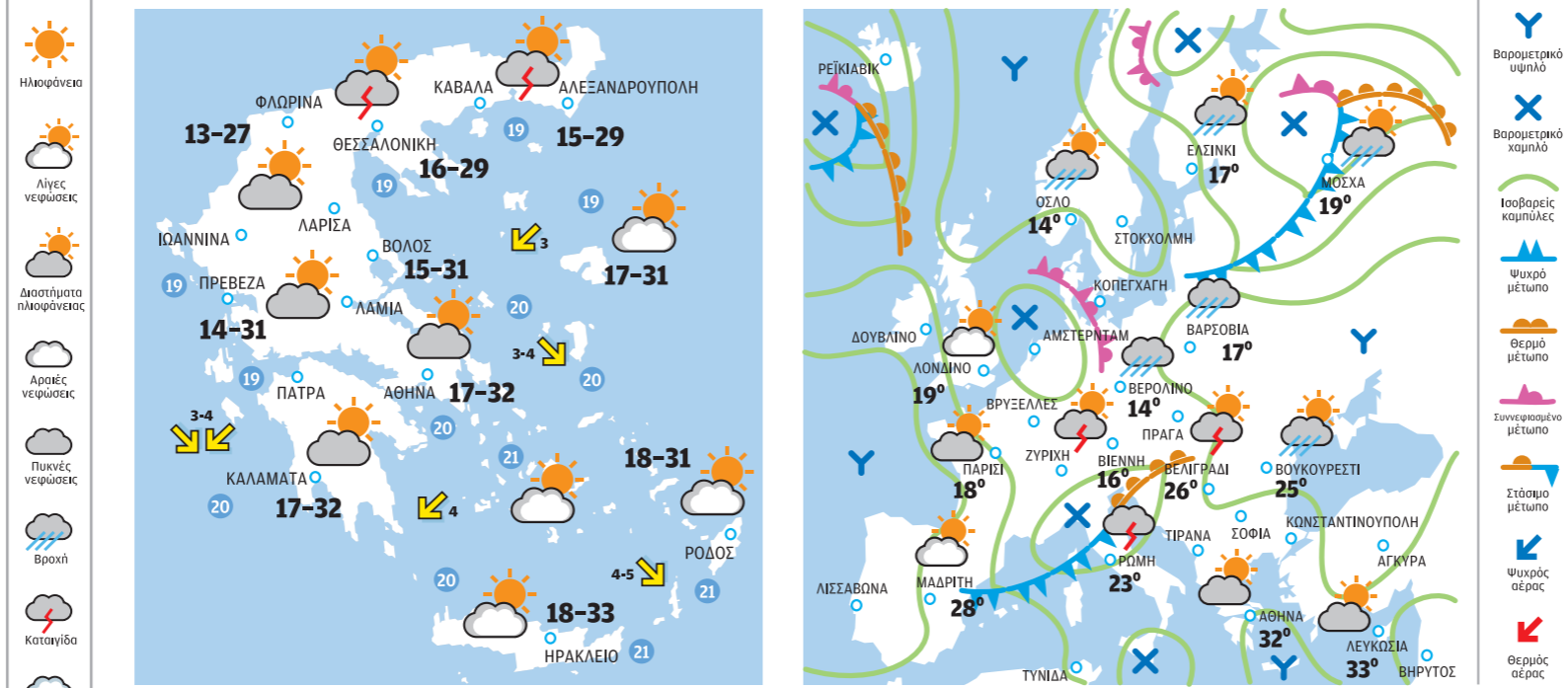
Από 8 π.μ. έως 2 μ.μ. και από 5 μ.μ. έως 12 μ.μ.: ΒΥΡΩΝΑΣ: Αρβού 49 (από Φιλολάου 98)...

Από 8 π.μ. έως 2 μ.μ. και από 5 μ.μ. έως 12 μ.μ.: ΒΥΡΩΝΑΣ: Αρβού 49 (από Φιλολάου 98)...

Από 8 π.μ. έως 2 μ.μ. και από 5 μ.μ. έως 12 μ.μ.: ΒΥΡΩΝΑΣ: Αρβού 49 (από Φιλολάου 98)...

Ο ΚΑΙΡΟΣ

Σήμερα: † Των Αγίων Πάντων. Ανατολή: 06.05 Δύση: 20.40. Σελήνη: 17 ημερών.

ΓΕΝΙΚΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ

Βαρομετρικό χαμηλό στην περιοχή της Σικελίας κινείται...

ΑΝΑΛΥΤΙΚΑ

Βόρεια Ελλάδα: Τοπικές νεφώσεις με πιθανότητα μεμονωμένων καταγίγιων...

Υπόλοιπη ηπειρωτική χώρα: Τοπικές νεφώσεις το απόγευμα. Ανεμοί ασθενείς.

Αττική: Γενικά αίθριος καιρός. Ανεμοί ΝΔ 3 μποφόρ.

Δυτική Ελλάδα: Τοπικές νεφώσεις κυρίως στα ορεινά. Ανεμοί βορείων διευθύνσεων 3 με 4 μποφόρ.

Αιγαίο - Κρήνη - Δωδεκάνησα: Γενικά αίθριος καιρός. Ανεμοί βορείων διευθύνσεων 3 με 5 μποφόρ.

Θεσσαλονίκη: Τοπικές νεφώσεις το απόγευμα. Πιθανότητα βροχής κυρίως στα ορεινά.

ΣΗΜΕΡΑ

Table with 2 columns: City, Weather/Temp. Includes Athens, Thessaloniki, Ioannina, etc.

ΟΙ ΕΠΟΜΕΝΕΣ ΗΜΕΡΕΣ

Table with 6 columns: Day, City, Weather/Temp. Shows forecasts for the next 6 days.

ΚΟΣΜΟΣ

Table with 2 columns: City, Weather/Temp. Shows international forecasts.

ΑΘΗΝΩΝ 31/5

Από 8 π.μ. έως 8 μ.μ.: ΑΜΠΕΛΟΚΗΠΟΙ: Με...

SUDOKU

Συμπληρώστε τα κενά έτσι ώστε σε κάθε οριζόντια...

Sudoku puzzle grid with numbers and empty cells.

ΕΥΚΟΛΟ

Easy Sudoku puzzle grid.

ΔΥΣΚΟΛΟ

Hard Sudoku puzzle grid.

Another Sudoku puzzle grid.

Νοσοκομεία

ΚΛΙΝΙΚΕΣ 30/5

ΠΑΘΟΛΟΓΙΚΗ: 08.00-08.00 επομένης: ΓΝΑ «Ευαγγελισμός»...

ΨΥΧΙΑΤΡΙΚΗ: 08.00-08.00 επομένης: ΓΝΕ «Θρήσος», ΠΓΝΑ «Αιγιάντειο»...

ΚΛΙΝΙΚΕΣ 31/5

ΠΑΘΟΛΟΓΙΚΗ: 08.00-14.30: ΓΝΑ «Αλεξάνδρα», ΓΝΑ «Ελπίς»...

ΝΕΥΡΟΛΟΓΙΚΗ: 08.00-14.30: ΓΝΑ «Πολυκλινική», 08.00-23.00: ΓΝΑ «Παμμακάριστος»...

Πλοία

ΑΠΟ ΠΕΙΡΑΙΑ 30/5 ΜΠΛΟΥ ΣΤΑΡ ΠΑΡΟΣ 07:25: Πάρο, Νόβο, Θήρα. ΧΑΪΣΤΙΝΤ 5 07:30: Πάρο, Νόβο, Ιο, Θήρα...

Παρακολουθείτε ή προπονήσετε να απευθυνθείτε στο νομείο 14944 του ΟΤΕ, το οποίο λειτουργεί επί 24ώρου βάσεως...

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

ΤΕΧΝΕΣ

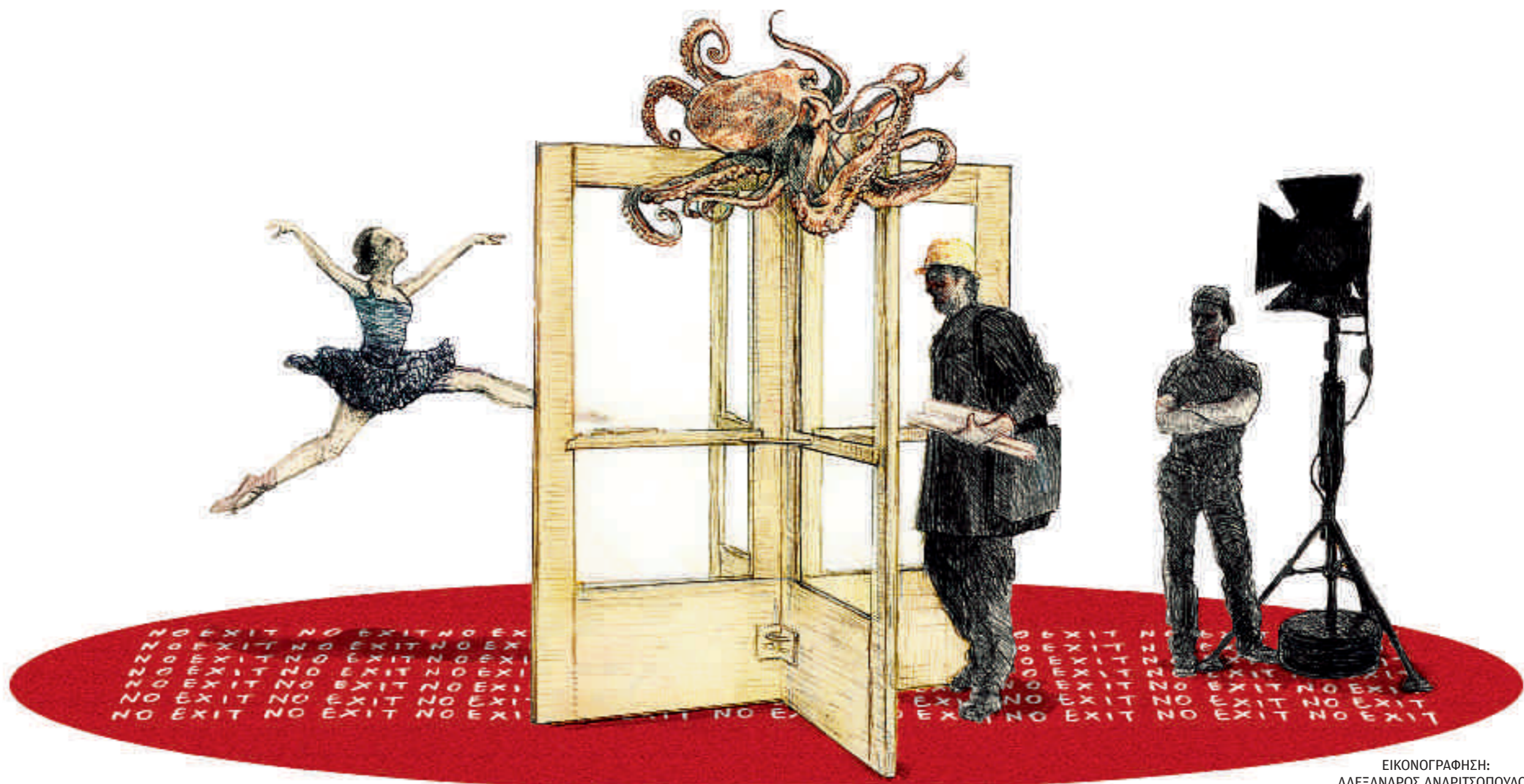
ΚΑΙ ΓΡΑΜΜΑΤΑ

ΚΥΡΙΑΚΗ 30 ΜΑΪΟΥ 2010

Μένω ή φεύγω; Η αγωνία μιας γενιάς

Νέοι, ταλαντούχοι, με γερές σπουδές, γεμάτοι ενέργεια, εξηγούν γιατί βρίσκονται ήδη με το ένα πόδι εκτός Ελλάδος

ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΗΣΗ:
ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ ΑΝΔΡΙΤΣΟΠΟΥΛΟΣ

Μάρθα Γιαννακοπούλου
αρχιτέκτων, 33 ετών

Δεν μου αρκεί να έχω τα προς το ζην

Σπούδασα και εργάστηκα στο Λονδίνο από τα 18 έως και τα 29 μου χρόνια. Στην αρχή βρήκα δουλειά σε ένα μεγάλο αρχιτεκτονικό γραφείο και ύστερα άνοιξα το δικό μου, το οποίο διατηρώ ακόμα παρ' ότι ζω στην Ελλάδα. Γύρισα πίσω διότι ένιωσα κόπωση από τη μακρόχρονη απουσία, τους ανηλεείς ρυθμούς εργασίας και τον μονοτόνο καιρό. Επίσης, στην Αθήνα θα μπορούσα να περάσω από τη θεωρία στην πράξη, να χτίσω, ενώ στη Βρετανία θα ήταν πολύ δύσκολο.

Ηρθα με μεγάλο κέφι και πολλά όνειρα να κάνω κάτι για τη γενιά μου. Κάπως έτσι γεννήθηκε και το Pecha Kucha Athens, μια πλατφόρμα παρουσιάσεων για ταλαντούχους νέους, που έχει γνωρίσει μεγάλη ανταπόκριση. Ταυτόχρονα είχα και διεθνή παρουσία μέσω του γραφείου μου στο Λονδίνο. Πήρα μέρος στην Μπιενάλε του Λίβερπουλ, σχεδιάσαμε ένα οικολογικό χωριό στη Ζάμπια της Αφρικής που τώρα θα υλοποιηθεί κ. ά. Το καλό με την Αγγλία είναι ότι σου αναθέτουν δουλειές σε διάφορα μέρη του κόσμου, σε αντίθεση με την Ελλάδα όπου είσαι πάντα αντιμετώπιος με την εγχώρια κακοδαιμονία.

Θεωρώ πως ήταν σοφή επιλογή ότι κράτησα ανοικτή επικοινωνία με το εξωτερικό και δεν θα διστάσω να ξαναφύγω, π. χ. για το Βερολίνο, αν διαπιστώσω ότι δεν μπορώ να τα βγάλω πέρα οικονομικά στην Αθήνα. Ο λόγος που μένω εδώ είναι ότι διαισθάνομαι πως υπάρχει η ανάγκη να γίνουν καινούργια πράγματα και ακόμα και μέσα στην κρίση, βλέπω περιθώρια δράσης. Σε άλλες ευρωπαϊκές χώρες υπάρχει το κράτος, υπάρχουν θεσμοί, το περιβάλλον είναι γόνιμο, οι νέοι επαγγελματίες είναι το πιο δυναμικό κομμάτι της κοινωνίας. Στην Ελλάδα όλα αυτά πρέπει να ξαναφτιαχτούν ώστε να είναι λειτουργικά, αλλά, δυστυχώς, οι νέοι είναι παντελώς αποκλεισμένοι. Το αν θα είμαι τμήμα αυτής της ανασύστασης θα φανεί στο μέλλον. Για να προσφέρεις στην κοινωνία, για να είσαι συνειδητός πολίτης και φορέας αλλαγών, πρέπει πρώτα να έχεις τα προς το ζην. Δεν μου αρκεί, όμως, αυτό για να πάρω την απόφαση να παραμείνω. Δεν θα ζούσα εδώ για να κάνω πανωσπώματα. Ολόκληρη η γενιά μου διψάει για δημιουργικότητα, για φρέσκιες ιδέες, για πνευματική τροφή. Χωρίς αυτά, τίποτα δεν έχει νόημα.

Τον **ΗΛΙΑ ΜΑΓΚΛΙΝΗ**,
ΜΑΡΓΑΡΙΤΑΣ ΠΟΥΡΝΑΡΑ

Εχει επιρωθεί ότι η μεγαλύτερη απόδειξη για τη χρεοκοπία της Μεταπολίτευσης είναι η αυξανόμενη τάση των τριαντάροντων να εγκαταλείψουν την πατρίδα τους. Η κοινοτοπία που θέλει «την Ελλάδα να τρώει τα παιδιά της», έχει μια γερή δόση αλήθειας και μιλάμε για ένα κοινωνικό φαινόμενο που έχει την αφετηρία του στα χρόνια της δεκαετίας του '90 - του υποτιθέμενου «εκυγχρονισμού».

Στη σκιά της τρέχουσας κρίσης, όλο και περισσότεροι νέοι λοξοκοπούν προς τα έξω, κι όσο σοβεί η κρίση, ίσως το πρόβλημα να γίνει ακόμα πιο οξύ. Όπως έγραψε ο Τόμας Φρίντμαν των New York Times: «Αν σε έξι μήνες έχουν αρχίσει να μετακομίζουν οι νέοι της Ελλάδας, πάει η χώρα». Η «Κ» αναζητήσε μερικούς από αυτούς τους νέους, οι οποίοι μοιράστηκαν μαζί μας τις ανησυχίες τους. Ανθρώποι στα

τριάντα και κάτι, με γερές σπουδές, γεμάτοι ενέργεια, αλλά και με απογοήτευση. Αγαπούν την Ελλάδα, αλλά αισθάνονται ότι τους διώχνει.

«Υπάρχουν συνάδελφοι που κλαίνε αυτή τη στιγμή», μας είπε ο πκολλήπτης και φωτιστής Αλέξης Κοέν. «Η τρέχουσα κρίση απλώς ανέδειξε ένα χρόνιο πρόβλημα: δεν υπάρχει πολιτιστική πολιτική» δηλώνει η χορογράφος Μαριέλα Νέστορα. «Κάποια στιγμή ένιωσα ότι ήταν μπρος γκρεμός και πίσω ρέμα» τονίζει ο ζωγράφος Αντώνης Στάβερης, ενώ η αρχιτεκτόνισσα Μάρθα Γιαννακοπούλου μάς υπενθυμίζει ότι η γενιά της «διψά για δημιουργικότητα, για φρέσκιες ιδέες, για πνευματική τροφή. Χωρίς αυτά, τίποτα δεν έχει νόημα», όμως «στην Ελλάδα οι νέοι είναι παντελώς αποκλεισμένοι».

Από την άλλη, ο ιστορικός τέχνης Βασίλης Οικονομόπουλος επιλέγει να το παλέψει μένοντας εδώ. «Η κρίση, εκτός από προβλήματα θα φέρει ευκαιρίες και

στοιχήματα, ανατροπές» λέει. Δυστυχώς, ανήκει στη μειοψηφία. Οι περισσότεροι νέοι Έλληνες θέλουν να φύγουν. Δεν είναι κάτι νέο αυτό όμως. Απευθυνθήκαμε σε έναν πανεπιστημιακό δάσκαλο, τον Λόη Λαμπριανίδη, καθηγητή στο Πανεπιστήμιο Μακεδονίας, ο οποίος διεξήγαγε μια πολύ ενδιαφέρουσα έρευνα. Τα νούμερα λένε μια δυσάρεστη αλήθεια. Ενα πρώτο συμπέρασμα είναι ότι απαιτείται ένας ριζικός, μακροπρόθεσμος αναπροσανατολισμός της ελληνικής οικονομίας που θα φέρει το δημιουργικό δυναμικό της χώρας πίσω. «Οι νέοι μας πάνε στο εξωτερικό, διότι βρίσκουν δουλειά πάνω στο αντικείμενό τους, δεν χρειάζεται να έχουν μέσον, συγγενή, μπλε ή πράσινη ταυτότητα, και, τέλος, βρίσκουν εκεί προοπτική εξέλιξης» δηλώνει ο Λ. Λαμπριανίδης.

Τόσο οι μαρτυρίες των νέων ανθρώπων όσο και τα αποτελέσματα της εν λόγω έρευνας προσφέρονται για προβληματισμό και ίσως έναν επείγοντα αναστοχασμό.

Αντώνης Στάβερης
ζωγράφος, 36 ετών

Μπρος γκρεμός και πίσω ρέμα

Εδώ και λίγο καιρό, ήθελα να φύγω στο εξωτερικό και το είχα δρομολογήσει προτού ξεσπάσει η κρίση. Από τον Ιανουάριο του 2010, κάρη σε ένα πρόγραμμα για καλλιτέχνες που έχουν τελειώσει ήδη τις σπουδές τους, εξασφάλισα ένα ατελείωτο παρτινέ στην παρισινή Σιτέ για έναν ολόκληρο χρόνο αντι χαμηλού ενοικίου. Πριν φύγω από την Ελλάδα, τα πράγματα είχαν αρχίσει να ζορίζουν. Μέσα στα δώδεκα χρόνια που αποφοίτησα από την ΑΣΚΤ, είχα κάνει τέσσερις ατομικές εκθέσεις σε γκαλερί. Εβλεπα όμως ότι ακόμα κι αν έκανα άλλη μία, η αγορά ήταν πολύ πεομένη και ήταν αμφίβολο αν θα μπορούσα να βιοποριστώ από την τέχνη.

Μπορεί να μη ζω στην Ελλάδα, αλλά ο απόηχος της κρίσης φτάνει αναλλοίωτος στο Παρίσι. Λίγο καιρό αφότου έφυγα, μου έκλεψαν το καινούργιο μου αυτοκίνητο από το Νέο Φάλλρο και εκβίαζαν τον πατέρα μου για λύτρα. Οποιοι κι αν γνωρίζω εδώ με ρωτάει συνέχεια για τη χώρα μου, τι πήγε στραβά και πώς περιήλαμε σε αυτήν την κατάσταση. Αισθάνομαι διαρκώς απολογούμενος. Οι γαλλικές εφημερίδες έχουν καθημερινά δημοσιεύματα, οι ειδήσεις το ίδιο. Ειδικά τις ημέρες των επεισοδίων, αποτελούσαμε το κύριο θέμα συζητήσεων. Αντε να εξηγήσεις τώρα πώς σκοτώθηκαν τρεις αθώοι άνθρωποι σε μια διαδήλωση ή πώς έχουμε 30 χρόνια σκάνδαλα.

Οι φίλοι μου ζωγράφοι στην Αθήνα, ακόμα και οι γονείς μου, με προτρέπουν να μη γυρίσω πίσω και να μείνω εδώ. Από την άλλη, στο Παρίσι υπάρχουν 900 γκαλερί μαζί με τους αντικέρ και ο ανταγωνισμός κάνει την κατάσταση δύσκολη σε όποιον αναζητεί καταξίωση. Η ύφεση έχει αγγίξει όλη την Ευρώπη...

Κάποια στιγμή ένιωσα ότι ήταν μπρος γκρεμός και πίσω ρέμα. Κλίνω όμως υπέρ τού να δοκιμάσω την τύχη μου στη Γαλλία, να πιάσω μια δουλειά του ποδαριού ακόμα και σε ένα εστιατόριο και να απορροφήσω όλα τα υπέροχα πράγματα που έχει να μου δώσει η πόλη. Δίπλα μου στη Σιτέ μένουν μουσικοί, χορευτές, φωτογράφοι και συγγραφείς απ' όλο τον κόσμο, έχει φοβερή πολιτιστική ζωή, έχεις καινούργιες εμπειρίες κάθε μέρα. Είναι κι αυτό μια παραγορία.

Συνέχεια στη σελ. 2

Οι Κάννες αναπολούν περασμένα μεγαλεία

Το φετινό φεστιβάλ δεν είχε λάμψη, σταρ, κλιδή, ούτε –δυστυχώς– καλές ταινίες

Του ΠΑΝΑΓΙΩΤΗ ΠΑΝΑΓΟΠΟΥΛΟΥ

Ο παράξενος τίτλος της ταινίας που κέρδισε τον φετινό Χρυσό Φοίνικα των Καννών έχει τελικά μια σχέση με το τι ήταν η διοργάνωση αυτής της χρονιάς. Το «Ο Θείος Μπουνίμ που μπορεί να θυμάται τις προηγούμενες ζωές του» του Ταϊλανδού Απιτσαπόνγκ Βερασεθάκουλ θα μπορούσε να παραφραστεί στο «Οι Κάννες αναπολούν τις προηγούμενες ζωές τους», τις προηγούμενες διοργανώσεις. Τότε που το φεστιβάλ σήμαινε λάμψη, παρέλαση σταρ, επίδειξη κλιδής και κυρίως, καλές ταινίες.

Στα χρόνια της οικονομικής κρίσης, όμως, το φαινόμενο επεκτείνεται, πέρα από τις περικοπές στα πάρτι και τις σπατάλες, και στην παραγωγή ταινιών και κυρίως στην παραγωγή καλών ιδεών. Επειτα από δυο-τρεις καλές έως εξαιρετικές διοργανώσεις, το φετινό φεστιβάλ θα μείνει στην ιστορία ως μια ιδιαίτερη άτυχη στιγμή του θεσμού.

Οι επιφυλάξεις που διατυπώθηκαν από τη στιγμή της ανακοίνωσης του προγράμματος απλώς επιβεβαιώθηκαν τις δώδεκα ημέρες του φεστιβάλ. Ελάχιστες ταινίες κατάφεραν να ξεπεράσουν το φράγμα του μετρίου, ενώ οι απογοητεύσεις διαδέχονταν η μία την άλλη. Με τη δυσaréσκεια αποτυπωμένη στο πρόσωπο για πε-

ρίπου δύο εβδομάδες, οι περίπου 4.000 δημοσιογράφοι που καλύψαμε το φεστιβάλ πασχίζαμε να βρούμε ταινίες που να ξεχωρίζουν ή, έστω, να έχουν κάποια καλά στοιχεία. Κάποιες το κατάφεραν σε ένα περιορισμένο βαθμό, αλλά για το φεστιβάλ, το παιχνίδι του συνδυασμού της καλλιτεχνικής αξίας και της εμπορικότητας έχει χαθεί. Όλες σχεδόν οι ταινίες της φετινής διοργάνωσης είναι καταδικασμένες εμπορικά. Ακόμη κι εκείνη που κέρδισε τον Χρυσό Φοίνικα.

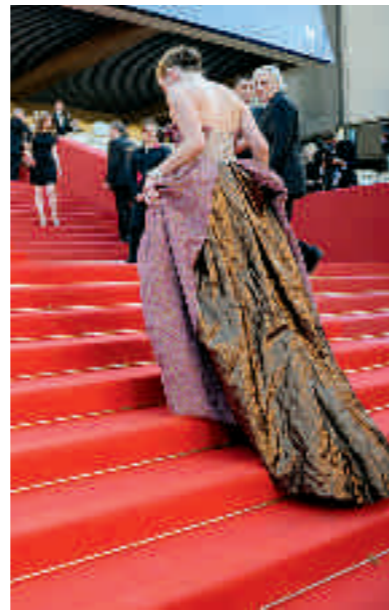
Αυτό που συνέβαινε συνήθως στις Κάννες ήταν ότι το μεγάλο βραβείο ενίσχυε την εμπορικότητα μιας ταινίας με καλλιτεχνικό προφίλ, αλλά προσβάσιμης από το κοινό. Παράδειγμα, η περσινή «Χρυσή κορδέλα», που έφτασε τις 70.000 εισιτήρια στις ελληνικές αίθουσες και το προπέρσινο «Ανάμεσα στους τοίχους», που είχε επίσης μια πολύ καλή πορεία σε περιορισμένο και αυστηρά καλλιτεχνικό κύκλωμα αιθουσών.

Καταδικασμένοι

Η εμπορική τύχη του «Θείου Μπουνίμ» μοιάζει εξ αρχής καταδικασμένη, γιατί πέρα από το αν είναι καλή ή κακή ταινία, είναι μια απολύτως αυτιστική ταινία, ανήμπορη να βρει επαφή με το κοινό. Για τους σκληροτυρνικούς φεστι-

Ένα τέρας με φθνή αποκρίτικη στολή γορίλλα και κόκκινα μάτια είναι ένα από τα πλάσματα της αλλοπρόσαλλης ταινίας «Ο Θείος Μπουνίμ που μπορεί να θυμάται τις προηγούμενες ζωές του», που κέρδισε τον φετινό Χρυσό Φοίνικα.

Το κόκκινο χαλί του Παλαί του Φεστιβάλ είχε λιγότερη λάμψη και σταρ στη φετινή διοργάνωση. Τα διάσημα ονόματα τρέπηθηκαν στα δάχτυλα των χεριών.

βαλικούς, που ανακαλύπτουν –ή επινοούν– κρυφά νοήματα ακόμη κι εκεί που δεν υπάρχουν, ο «Θείος Μπουνίμ» ήταν αποκάλυψη. Για όσους περιμένουν να δουν μια ταινία με τα βασικά, δηλαδή, αρχή, μέση και τέλος και μια ιστορία που να βγάζει νόημα, η ταινία θα είναι μια επώδυνη εμπειρία που προκαλεί πονοκέφαλο.

Το επίπεδο των ταινιών ήταν ένα μόνο δείγμα για την εικόνα του φετινού φεστιβάλ. Ένα αίσθημα κατάρχειας και μαρσαμού χαρακτήριζε τις Κάννες αυτόν τον χρόνο, εικόνα με την οποία δεν έχει συνθίσει να ταυτίζεται το μεγαλύτερο κινηματογραφικό φεστιβάλ του κόσμου. Η γκρίνια ήταν διάχυτη και πέρα από τις αίθουσες του Παλαί, όπου προβάλλονταν οι ταινίες του επίσημου προγράμματος.

Οι Κάννες, εκτός από το κομμάτι του φεστιβάλ, είναι και η μεγαλύτερη κινηματογραφική αγορά. Ομως και σ' αυτό το κομμάτι, αυτή τη χρονιά

τα πράγματα ήταν ιδιαίτερα πεσμένα. Το υπόγειο του Παλαί, όπου στεγάζεται η Αγορά, συνήθως είναι γεμάτο κόσμο, επαγγελματίες του κινηματογράφου, που παρουσιάζουν έτοιμες ταινίες προς πώληση σε διανομείς ή επόμενα σχέδια για προπώληση των δικαιωμάτων. Φέτος, η Αγορά έμοιαζε με μαγαζί λίγο πριν από τις εκπτώσεις. Νεκροί οι διάδρομοι και οι εκπρόσωποι εταιρειών προσπαθούσαν να περάσουν την ώρα τους, αφού οι πελάτες δεν έρχονταν.

Τα διάσημα πάρτι της Κρουαζέτ ήταν ιδιαίτερα περιορισμένα και σε αριθμό και σε σπατάλη. Μερικά ποτά, βασική διακόσμηση με θέμα από την ταινία και τέλος. Η παρουσία των μεγάλων στούντιο ήταν κι αυτή υποτονική. Ακόμη και το μεγάλο στούντιο της Ντίσνεϊ, που άλλες χρονιές έστελνε έως και 200 άτομα στις Κάννες, στο φετινό φεστιβάλ έστειλε μια αποστολή που δεν ξεπενούσε τα 35 άτομα!

Υπερτριπλάσιες τιμές

Η κατάσταση που επικράτησε αυτόν τον Μάιο στην Κρουαζέτ δεν έμεινε απαρατήρητη από τους ντόπιους, που σπρίζουν το μεγαλύτερο μέρος της οικονομίας τους στο φεστιβάλ και σε δυο-τρεις ακόμη μεγάλες διοργανώσεις. Το πλήθος στην περατζάδα της Κρουαζέτ ήταν αισθητά και αξιοπρόσεκτα μειωμένο. Με τόσο λίγες ταινίες με σταρ, είναι απόλυτα λογικό. Ποιος να στριμωχτεί για να δει άγνωστους Κινέζους ή ερασιτέχνες Ταϊλανδούς ηθοποιούς να ανεβαίνουν το κόκκινο χαλί στα σκαλιά της Κρουαζέτ; «Μα, μόνο μία αμερικανική ταινία στο διαγωνιστικό τμήμα; Είναι καθόλου με τα καλά τους;», απορούσε ο οδηγός που με μετέφερε από τις Κάννες στο αεροδρόμιο της Νίκαιας, έξω φρενών με τις επιλογές του διευθυντή του φεστιβάλ, Τιερί Φρεμό. «Ο Φρεμό έχει καταστρέψει το φεστιβάλ», έλεγε ο Νικόλα, ο οποίος το διάστημα που δεν ασχολείται με τη μικρή εταιρεία μεταφορών του κατά τη διάρκεια των μεγάλων διοργανώσεων, αναζητεί τοποθεσίες για μεγάλες παραγωγές, όπως ο «Κώδικας Da Vinci» και έχει στενή επαφή με τους ανθρώπους της κινηματογραφικής βιομηχανίας. Στην 30λεπτη διαδρομή από τις Κάννες μέχρι τη Νίκαια θυμήθηκε αναρίθμητα περιστατικά, αλλά και τα μεγάλα πάρτι, που δεν γίνονται πια. «Το πάρτι για τον "Κώδικα Da Vinci" είχε κοστίσει πάνω από ένα εκατομμύριο ευρώ. Και πριν από αρκετά χρόνια, όταν είχε γίνει το πάρτι για το "Πέμπτο στοιχείο" του Μπεσόν, είχαν ξοδευτεί ακόμη περισσότερα χρήματα. Η πρόσκληση ήταν ένα ρολόι Swatch που είχε σχεδιαστεί ειδικά γι' αυτή τη βραδιά και δεν μπορούσες να μπεις αν δεν το φορούσες στο χέρι. Αυτά έχουν τελειώσει. Ομως, αυτά είναι τα γεγονότα που έφτιαξαν το όνομα των Καννών. Αν δεν τα έχουμε πια, το φεστιβάλ τελειώνει. Και οι ντόπιοι τι κάνουν; Κοιτάμε όλοι να εκμεταλλευθούμε τον κόσμο, χρεώνοντας υπερτριπλάσιες τιμές την περίοδο του φεστιβάλ. Πώς να μη σταματήσουν να έρχονται οι άνθρωποι του κινηματογράφου και οι αγοραστές, όταν τους χρεώνουν ένα άλλο δωματάκι τουλάχιστον 300 ευρώ τη βραδιά, ενώ κανονικά δεν κάνει ούτε εκατό; Ετσι όπως πάμε, θα διώξουμε και όσους έμειναν».

ΕΝΑ ΥΠΕΡΘΕΑΜΑ ΑΦΙΕΡΩΜΕΝΟ ΣΤΟ ΒΑΣΙΛΙΑ ΤΗΣ ΠΟΠ

THE WALLS

Live

FEATURING THE SONGS OF
MICHAEL JACKSON
AND THE **JACKSON 5**

ΑΛΛΑΞΤΕ Διάθεση!
ΑΛΛΑΞΟΜΕ Τιμές!

Γενική Είσοδος:
25€

ΑΠΕΝΘΕΙΑΣ
ΑΠΟ ΤΟ
WEST END
ΤΟΥ ΛΟΝΔΙΝΟΥ

1-6 Ιουνίου 2010

Μέγαρο Μουσικής
Θεσσαλονίκης

9-28 Ιουνίου 2010

BI ΘΕΑΤΡΟΒΑΔΜΙΝΤΟΝ

210 88 40 600

Ticketnet Public

ANT1 M11 nova SONIK SmartPlay

ADIM

Ο Μπλίξα Μπάργκελντ, ο ηγέτης των Einsturzende Neubauten, που εισήγαγαν τη «βιομηχανική μουσική», θα εμφανισθεί με τον πρωτοπόρο στη «απεικόνιση των ήχων», DJ και παραγωγό Αλβα Νότο.

Μουσική πρωτοπορία «1+1 δώρο»

Στο φεστιβάλ Synch, Αλβα Νότο και Μπλίξα Μπάργκελντ, Τζίμι Τένορ και Τόνι Αλεν

Του **ΓΙΑΝΝΗ ΚΟΛΟΒΟΥ**

Για τους επόμενους δύο μήνες, δεν θα ξέρουμε σε ποια φεστιβάλ να πρωτοπάμε και ποιους μουσικούς να επιλέξουμε, αφού τα ονόματα που θα εμφανιστούν στη χώρα μας είναι και αξιόλογα και πολλά. Με δεδομένη την οικονομική κρίση, λοιπόν, θα προσπαθήσουμε να κάνουμε κάποιον προγραμματισμό. Αρχής γενομένης από το φεστιβάλ Synch, όπου κάποια ζώρικα ντουέτα αναμένεται να κλέψουν την παράσταση. Το «πακέτο» μοιάζει με προσφορά «1 συν 1 δώρο», καθώς και του πρωτοπόρου μουσικού Τζίμι Τένορ με τον βασιλιά των κρουστών του afro-beat, Τόνι Αλεν, αποτελεί το μουσικό «δίδυμο» του καλοκαιριού...

Δεν υπάρχει περίπτωση μουσικού που να εκφράζει με χαρακτηριστικότερο τρόπο τη σύγχρονη ευρωπαϊκή μουσική σε όλο της το βάθος. Ο Μπλίξα Μπάργκελντ είναι ο ηγέτης των Einsturzende Neubauten, του συγκροτήματος που το 1981 ά-

νοιξε ένα «δρόμο στο πουθενά» των ήχων και εισήγαγε αυτό που ονομάστηκε «βιομηχανική μουσική», με το άλμπουμ-σταθμό «Kollaps»: πάρα από τα συμβατικά όργανα, χρησιμοποίησαν διάφορα εργαλεία (τρύπανα, λαμαρίνες) για να δημιουργήσουν τέχνη υψηλής αισθητικής μέσα από την υλικότητα και τον θόρυβο της δυτικής μητροπόλεως.

Κουλτούρα με άποψη

Βεβαίως, στην Ελλάδα γνωρίζουμε καλύτερα τον κ. Μπάργκελντ από έναν άλλο ρόλο, που για δεκαετίες υποδύεται: έχουμε παρακολουθήσει (και λατρεύσει) αμέτρητες φορές τη λιπόσαρκη, χαμένη στον κόσμο της, φιγούρα που έπαιζε κιθάρα στους Bad Seeds του Νικ Κέιβ! Όμως το ειδικό βάρος του Βερολινέζου καλλιτέχνη δεν προέκυψε μόνο από τους Einsturzende Neubauten και τη συνεργασία που με τον Νικ Κέιβ! Ως νοστρία εκφράζει χαρακτηριστικά τον σύγχρονο ευρωπαϊκό πολιτισμό τη στιγμή που καλείται να διαχειριστεί τη βαριά του παράδοση χωρίς μοιραία και να δημιουργήσει κάτι νέο, εξίσου σημαντικό και ταυτόχρονα παγκόσμιο. Ο κ. Μπάργκελντ, λοιπόν, από τη μία δηλώνει μόνιμος

Ο Τόνι Αλεν, ο ντράμπερ του θρυλικού βασιλιά της afro-beat μουσικής Φέλα Κούτι, θα παίξει με τον Φινλανδό σαξοφωνίστα και συνθέτη και έναν από τους πρωτοπόρους της σύγχρονης τζαζ, τον Τζίμι Τένορ.

κάτοικος Πεκίνου (ακολουθώντας την Κινέζα σύζυγό του στην πατρίδα της), από την άλλη ηχογραφεί έναν δίσκο όπου απαγγέλλει τα ερωτικά ποιήματα του Μπρεκτ ή συνθέτει τη μουσική της παράστασης «Μπαχ-Μπλετ» του Χάινερ Μίλερ, στην οποία υποδύεται μάλιστα τον Άμλετ!

Την επόμενη Παρασκευή, λοιπόν, ο Μπλίξα Μπάργκελντ θα εμφανιστεί στη σκηνή του φεστιβάλ Synch, ντουέτο με τον ανερχόμενο DJ και παραγωγό Αλβα Νότο, έναν επίσης σημαντικό εκπρόσωπο της βερολινέζικης τέχνης. Γιατί ο κ. Νότο (ή Κάρολιν Νικολάι) θεωρείται σήμερα πρωτοπόρος στη «απεικόνιση των ήχων», δηλαδή τη μετατροπή της μουσικής σε εικόνα, διαδικασία που βασίζεται στις αρχές της κυματικής! Η συνεργασία του δε με τον συνθέτη Ρίτσι Σακαμότο καθώς και οι πα-

ραστάσεις του στο MoMA του Σαν Φρανσίσκο και στη Modern Tate του Λονδίνου έχουν ανεβάσει τις μετοχές του, στο χρηματιστήριο της σύγχρονης τέχνης, στα ύψη.

Σκανδιναβία και Αφρική

Τη δεύτερη μέρα του Synch, το ντουέτο του Τζίμι Τένορ με τον Τόνι Αλεν είναι μια εξίσου ενδιαφέρουσα πρόταση. Κατ' αρχάς, ο Τόνι Αλεν είναι ο ντράμπερ του Φέλα Κούτι, του θρυλικού βασιλιά της afro-beat μουσικής. Παρά τα 70 του χρονάκια, ο Νιγηριανός μουσικός και συνθέτης εξακολουθεί να δίνει συναυλίες και πριν από πέντε χρόνια συνεργάστηκε με τον Πολ Σίμμον (των Clash) και τον Ντέιμον Αλμπαρν (των Blur) στους The Good, the Bad and the Queen. Το Σάββατο, όμως, θα παίξει με τον Φινλανδό σαξοφωνίστα και

συνθέτη Τζίμι Τένορ, έναν από τους πρωτοπόρους της σύγχρονης τζαζ, παρότι είναι δύσκολο να ενταχθεί σε συγκεκριμένη κατηγορία ή ιδιόμορφη άποψη του κ. Τένορ. Αν κρίνουμε όμως από το άλμπουμ «Inspiration Information», που κυκλοφόρησε το παράενο ντουέτο, στη μουσική όλα είναι ειρηνικά: ο χαοτικός ρυθμός της Νιγηρίας μπορεί να δώσει με τον υπολογισμό και την εγκυφαλικότητα της Σκανδιναβίας.

Ο Μπλίξα Μπάργκελντ με τον Αλβα Νότο θα εμφανιστούν στο φεστιβάλ Synch την Παρασκευή 4 Ιουνίου στις 23.00, ενώ ο Τζίμι Τένορ με τον Τόνι Αλεν το Σάββατο 5 Ιουνίου στις 22.00. Το φεστιβάλ θα γίνει στην Τεχνόπολη (Πειραιώς 100, Γκάζι). Το ημερήσιο εισιτήριο κοστίζει 38 και το διήμερο 65 ευρώ. Οι πόρτες θα ανοίξουν στις 18.00.

Ο Τένορ για τον Αλεν και το σαξοφώνο

Ο Τζίμι Τένορ μίλησε στην «Κ» για την τζαζ, τη συνεργασία του με τον Αλεν και την κρίση στην Ελλάδα.

— Η συνεργασία σας με τον Τόνι Αλεν πώς προέκυψε;

— Στην εταιρεία δίσκων Strut είχαν μια πρωτότυπη ιδέα: μερικοί νεότεροι καλλιτέχνες να παίζουν μαζί με τα είδωλά τους. Μόλις με προσέγγισαν, τους έδωσα έναν κατάλογο, εντός του οποίου βρισκόταν και το όνομα του Τόνι Αλεν. Και έτσι όλα μπήκαν σε μια σειρά.

— Τι θα μας παρουσιάσετε στην Αθήνα;

— Θα παίξουμε όλο το υλικό του άλμπουμ «Inspiration Information» σε σαφώς πιο ροκ ενορχήστρωση.

— Θα έλεγε κανείς πως η δική σας μουσική είναι εγκυφαλική ενώ εκείνη του Αλεν ρυθμική, απευθύνεται δηλαδή πρωτίστως στο σώμα. Είναι αυτός ο ιδεώδης συνδυασμός για να νιώσει κανείς τη μουσική γενικότερα;

— Καλό ακούγεται αυτό! Βεβαίως, δεν ήταν ακριβώς αυτό που είχαμε κατά του ό-

«Κάτι παράξενο συμβαίνει στο οικονομικό σύστημα παγκοσμίως, το σύστημα δεν είναι υγιές γενικότερα».

ταν αρχίσαμε τη συνεργασία μας. Βρισκόμαστε όμως ενδιαφέρον το γεγονός ότι κάποιος το βλέπει έτσι.

— Θα μπορούσατε να αυτοπροσδιοριστείτε ως μουσικός; Είστε τζαζίστας τελικά;

— Στην πραγματικότητα αλλάζω συνεχώς. Δεν νομίζω ότι είμαι τζαζίστας με την έννοια που δίνει η πλειονότητα του κόσμου στην τζαζ. Αλλά σε ότι φινλανδικά κυριαρχεί μια συγκεκριμένη άποψη περί τζαζ και δεν ήθελα να τοποθετώ εαυτόν σε αυτό το υπόβαθρο. Εμένα με ενδιαφέρει ο πειρατισμός, η φρι τζαζ. Αν θέλετε να αναφερθώ σε κάποια ονόματα, μ' αρέσουν ο Ορντέ Κόλμαν και ο Φάρο Σάντερς.

— Γιατί διαλέξατε να ασχοληθείτε με το σαξοφώνο και όχι με κάποιο άλλο όργανο;

— Αυτή η ιστορία είναι αστεία πραγματικά! Εμένα μου άρεσε πάντα το φλάουτο. Όμως, στο ωδέο, έπρεπε να αρχίσω από το πάνο. Μόλις ξεπεράσει με αυτό, έπιασα το φλάουτο. Αλλά εκείνη την εποχή κυριαρχούσε το πανκ ως μουσική πρωτοπορία και κανείς δεν ήθελε να βλέπει κάποιον να παίζει φλάουτο σε συγκρότημα, υπήρχε όμως χώρος για σαξοφώνιστες! Αλλάστε, είναι πανεύκολο να περάσεις από το ένα πνευστό στο άλλο. Ευτυχώς, σήμερα πέρασαν οι άγριες εποχές και μπορώ να χρησιμοποιήσω ξανά την πρώτη μου αγάπη στη μουσική!

— Έχετε ακούσει τίποτα για την οικονομική κρίση στην Ελλάδα;

— Μα τι λέτε; Όλες οι εφημερίδες γράφουν καθημερινά για το τι γίνεται εκεί! Διαβάζω και αρκετά περί «θεωρίας του ντόμινο», αλλά δεν ξέρω αν έχουν κάποια βάση. Δεν είμαι ειδικός, αλλά πιστεύω πως το θέμα είναι ότι κάτι παράξενο συμβαίνει στο οικονομικό σύστημα παγκοσμίως, το σύστημα δεν είναι υγιές γενικότερα, κι αυτό δεν έχει να κάνει μόνο με την Ελλάδα.

Ο «βρώμικος πόλεμος» του FBI με στόχο τη ροκ μουσική

Συκοφαντίες, εκβιασμοί, προβοκάτσιες των μουσικών υπηρεσιών εναντίον των πρωταγωνιστών της αμφισβήτησης τις δεκαετίες '60 και '70

Της **ΑΓΓΕΛΙΚΗΣ ΣΤΟΥΠΑΚΗ**

Ξεκίνησε στις αρχές του Ψυχρού Πολέμου και κορυφώθηκε στη διάρκεια του πολέμου στο Βιετνάμ. Ήταν κι αυτός ένας «βρώμικος πόλεμος», αλλά μουσικός, χωρίς σολέδες. Στόχος του, ένας εσωτερικός εχθρός: το ροκ, αυτή η ατίθαση, αυθάδης μουσική που μάγευε τη νεολαία και γινόταν όχημα επικίνδυνων πολιτικών τάσεων. Στη μάχη εναντίον της ανατρεπτικής μάλιστα, τα όπλα ήταν αντισυμβα-

Ο Ιταλός ιστορικός Μίμο Φραντιστέλι στο βιβλίο του «Ροκ και μουσικές υπηρεσίες» αποκαλύπτει τις μεθόδους του Εντγκαρ Χούμπερ.

τικά: συκοφαντίες, λαθραίες παρακολουθήσεις, εκβιασμοί, ανώνυμες καταγγελίες, προβοκάτσιες.

Τον πόλεμο αυτό ιχνυλάει τώρα ο Ιταλός ιστορικός Μίμο Φραντιστέλι στο βιβλίο του «Ροκ και μουσικές υπηρεσίες» («Rock & servizi segreti»), που κυκλοφόρησε πρόσφατα στην Ιταλία. Τα παρακάτω τα είχε σκάψει προσωπικά ο Εντγκαρ Χούμπερ, ο ιδρυτής και αρχηγός επί 48 χρόνια του FBI. Οι πρόεδροι έρχονταν και παρέρχονταν —εννέα συνολικά στη διάρκεια της θητείας του— αλλά ο Χούμπερ παρέμενε ακλόνητος, κάρη στο δυναμικό δημόσιο προφίλ που είχε κτίσει και, κυρίως, κάρη στους «φακέλους» του. Χρησιμοποιούσε τις πληροφορίες για να ασκεί πιέσεις (κα-

τάφερε να μείνει στη θέση του παρά την αντίθεση του Τζον και του Ρόμπερτ Κένεντυ, γιατί ήξερε πολλά για τις σεξουαλικές ατασθαλίες τους) και τις συγκάλυπτε όταν το απαιτούσε το δικό του συμφέρον: Φρόντισε, π. χ., να μείνει επιταφραγμένο μυστικό, ως τον θάνατό του, η ομοφυλοφιλία του και τα «παράξενα» σεξουαλικά γούστα του.

Πριν ακόμα κοπάσει το κυνήγι μαγισσών της μακαρθικής περιόδου, που τόσα τραύματα άφησε στην πολιτιστική ζωή των ΗΠΑ, το ροκ εν' ρολ ήρθε στα μέσα της δεκαετίας του '50 να αναταράξει την αμερικανική νεολαία. Δεν είχε άμεσες πολιτικές αιχμές, θεωρήθηκε όμως ότι ούσους τους εφήβους σε σεξουαλικά ελευθεριότητα και αυθάδικη συμπεριφορά. Οι αντιδράσεις ήταν αναλόγες. Λογοκρισία στους στίχους, απαγόρευση μετάδοσης των τραγουδιών από ραδιοφωνικούς σταθμούς, «στενό μαρκάρισμα» του μεγάλου πρωταγωνιστή, του Ελβις Πρίσλεϊ. Μετά τη στρατιωτική θητεία του, στη Δυτική Γερμανία, ο «βασιλιάς» ακολούθησε έναν πολύ πιο συμβατικό δρόμο πρωταγωνιστώντας σε ρομαντικές κομεντί και τραγουδώντας ανώδυνες αισθηματικές μπαλάντες.

Με την έκρηξη της «αντικουλτούρας» στα μέσα της δεκαετίας του '60, η ανατρεπτική δύναμη της ροκ μουσικής άρχισε να παίρνει πολύ πιο ανησυχητικές διαστάσεις. Μπολιασμένη με την αγωνιστική παράδοση των φολκ τρωαδούρων, δεμένη με την ποίηση και την πεζογραφία, ονειρεύεται έναν κόσμο ανθρωπιάς και ειρήνης, εξεγείρεται εναντίον του πολέμου στο Βιετνάμ, κάνει έμβλημά της την ελευθερία. Συνοδεύει διαδιδλώσει

Τζίμι Μόρισον, Τζίμι Χέντρινς και Μπομπ Ντίλαν μπήκαν από νωρίς στο στόχαστρο των αμερικανικών μουσικών υπηρεσιών.

και καθιστικές διαμαρτυρίες, ανηχεί σε πανεπιστημιακά κάμπους και θριαμβεύει σε φεστιβάλ όπου συρρέουν δεκάδες χιλιάδες νέοι. Μαζί με τους ηγέτες του φοιτητικού κινήματος και τους «υποκινητές» των αντιπολεμικών διαδηλώσεων, οι αστέρες της ροκ μπαίνουν στο στόχαστρο των μουσικών υπηρεσιών.

Έπρεπε να ανικνευθεί η κομμουνιστική διείσδυση στο ροκ παλκοσέκκο. Να αφοπλιστεί η διαμαρτυρία, να αποστειωθεί το κίνημα. Και για να το πετύχουν αυτό χρειάζονταν φακέλους με κάθε λογής δυσφημιστική στοιχεία για τους ανατρεπτικούς. Η ελευθεριότητα που επικρατούσε στον χώρο της ροκ όσον αφορά τη σεξουαλική συμπεριφορά και τους πειραματισμούς με τα ναρκωτικά, βοήθησε στην εκστρατεία συκοφαντίας. «Φακελώνουν» λοιπόν τον Τζον Λέ-

νον, τον ειρηνιστή που φωνάζει «Give Peace a Chance» και αποκαλεί τον Νίζον «Tricky Dicky». Τον Φιλ Οκς, που τραγουδάει «I Ain't Marchin' Anymore», τον ύμνο των αντιρροποιών συνειδήσεων που αρνούνται να στρατευθούν και δραστηριοποιούνται στον Καναδά. Τον Τζίμι Μόρισον, τον αρχηγό των Doors, που ξεσπκώνει τον κόσμο στις συναυλίες τραγουδώντας «Θέλουμε τον κόσμο και τον θέλουμε τώρα!», και τον Τζίμι Χέντρινς, που εξευτελίζει τον αμερικανικό εθνικό ύμνο με την τρελή κιθάρα του —θύμα και οι δύο τελικά της απειροσκεψίας τους με τις ψυχοτρόπους ουσίες. Τους Jefferson Airplane, τους Grateful Dead, τους Byrds. Τα δύο μεγάλα είδη της αμφισβήτησης, την Τζόαν Μπαέζ και τον Μπομπ Ντίλαν. Και τον δάσκαλό τους, τον Πιτ Σίγκερ, την «πέμπτη φάλαγγα των Βιετκόν-

γκ στις ΗΠΑ» όπως τον αποκάλεσαν. Ο βετεράνος της φολκ είχε ήδη έρθει αντιμέτωπος με τους κομμουνιστοφάγους του μακαρθισμού. Όταν ερωτήθηκε από την Επιτροπή Αντιαμερικανικών Ενεργειών αν έχει ποτέ πάρει μέρος «σε δραστηριότητες που οργανώθηκαν από το Κομμουνιστικό Κόμμα», απάντησε: «Τραγουδά για όποιον μου το ζητάει, ανεξάρτητα από τη θρησκεία, την ιδεολογία ή το χρώμα του δέρματός του». Εξαιτίας της άρνησής του να «συνεργαστεί» αντιμετωπίστηκε με φιλανδία 10 χρόνων, για να απαλλαγεί τελικά, σε δεύτερο βαθμό.

Η αναζωπύρωση των μακαρθικών μεθόδων εις βάρος των «επικίνδυνων ανατρεπτικών» άρχισε να ξεφτιίζει μετά το ξέσπασμα του σκανδάλου Γουότεργκέιτ. Ακόμα και οι συντηρητικοί Αμερικανοί αγανάκτησαν όταν «οι

άνθρωποι του προέδρου» πάστηκαν να παρακολουθούν με «κοριούς» τα γραφεία του Δημοκρατικού Κόμματος. Η επιτροπή Τσερτς αποκάλυψε τις αθλιότητες του Counter Intelligence Program, που εφάρμοζε το FBI από το 1956 έως το 1971.

Νίζον εναντίον Λέον

Το πλήγμα που υπέστη η αυτοεκτίμηση της αμερικανικής δημοκρατίας οδήγησε στην ενίσχυση του νόμου για την ελευθερία της πληροφόρησης, που επιτρέπει την πρόσβαση, μετά από τριάντα χρόνια, σε εμπιστευτικούς φακέλους. Ε έγινε γνωστή έτσι η εχθρότητα της κυβέρνησης Νίζον για τον Τζον Λέον: το FBI εξαπέλυσε μια εκστρατεία παρακολούθησης, με την πεποίθηση πως ο Λέον επιδίωκε σε ανατρεπτικές ενέργειες και έπρεπε να απαλειφθεί από τις ΗΠΑ. Αποκαλύφθηκε και ο Security Index, κατάλογος ατόμων που σε περίπτωση κινδύνου για την εθνική ασφάλεια έπρεπε να συλληφθούν και να κλειστούν σε στρατόπεδα συγκέντρωσης.

Οι τακτικές αυτές, βέβαια, δεν ήταν αποκλειστικότητα της Ουάσινγκτον. Στην Ελλάδα έχουμε μεγάλη εμπειρία από «φακελώματα», παρακολουθήσεις και διώξεις «ανατρεπτικών στοιχείων», ανάμεσά τους και πολλοί καλλιτέχνες, τα μεταπολεμικά χρόνια και στη διάρκεια της χουντικής επιταξίας. Το περιεχόμενο καταδικάσει των φακέλων αυτών δεν αποκαλύφθηκε ποτέ, αφού μετά την επίσημη «κατάργησή» τους κάρηαν στις ψυχαγωγικές Χαλυβουργικές. Χάθηκε έτσι ένα τεράστιο και, από ιστορική σκοπιά, τουλάχιστον, πολύ ενδιαφέρον υλικό. Η Ελλάδα της μεταπολίτευσης έπρεπε να κλείσει όπως όπως τις πληγές του παρελθόντος.

Η κρίση θα δημιουργήσει το καινούργιο

Η Μαρία Φαραντούρη ξεκινάει ένα μουσικό ταξίδι με τον θρύλο της τζαζ Τσαρλς Λόιντ και αισθάνεται σαν ξεναγός του ελληνικού τοπίου

Της ΓΙΩΤΑΣ ΣΥΚΚΑ

Δεν είναι η πρώτη φορά που βρίσκονται μαζί, αλλά είναι η πρώτη που η Μαρία Φαραντούρη θα είναι με τον Τσαρλς Λόιντ τόσο ώρα μαζί στην ίδια σκηνή. Συνθέτης, σαξοφωνίστας, φλαουτίστας, από τους μύθους της free τζαζ, εντυπωσιάστηκε από την ελληνική παράδοση όταν η ερμηνεύτρια χρόνια πριν του ψιθύρισε ένα ηπειρώτικο. Εκτοτε ψάχνει όχι μόνο να γνώρισε καλύτερα την παράδοσή μας, αλλά και αυτοσεχδιάζει πάνω σε γνωστές μελωδίες της.

Η συνάντησή τους στο Ηρώδειο στις 4 Ιουνίου θα είναι από τα δυνατά καρτιά του Ελληνικού Φεστιβάλ. Το αυτοσεχδιαστικό μουσικό ταξίδι των δύο καλλιτεχνών, με τις τόσο διαφορετικές αφετηρίες και καταγωγές, περιλαμβάνει το πολυσυζητημένο «Forest Flower», τις νεότερες συνθέσεις του Λόιντ, λίγες μπαλάντες του αλλά και ελληνικά μουσικά θέματα.

Η Μαρία Φαραντούρη αισθάνεται ξεναγός σε αυτή τη συνύπαρξη. «Μια ανάσα στο ζοφερό κλίμα των ημερών». Αν και η ίδια δηλώνει αισιόδοξη: «Από τις κρίσεις προκύπτει συνήθως το καινούργιο».

Όλοι είναι μουδιασμένοι. Και στο εξωτερικό κι εδώ πολύ περισσότερο. Στο μέσον της κρίσης που να πεις για συναυλίες; Οι δήμοι έχουν τον φόβο του Καλλικράτη. Παντού γίνονται περικοπές. Και ο Λούκος και το Ελληνικό Φεστιβάλ όλοι προσαρμόζονται. Και οι καλλιτέχνες. Κι εγώ ελάχιστα θα πάρω από τη συναυλία με τον Λόιντ, κι αυτά θα ξεδευτούν για

Ζούσαμε σε μια ψεύτικη ευημερία που μας οδήγησε στην αναισθησία. Νομίζαμε ότι όλα θα μείνουν έτσι. Ψεύτικο χρήμα, ψεύτικες ελπίδες, ψεύτικοι έρωτες.

τους καλεσμένους μουσικούς. Δεν είναι τυχαίο. Είναι ένας κι ένας. Ο πανίστας Τζέισον Μοράν, ο μπασίστας Ρούμπεν Ρότζερς και ο ντράμμερ Ερικ Χάρλαντ.

Τον Λόιντ τον γνώρισα στη Σάντα Μπάρμπαρα. Το 2002 σε μια περιοδεία σε αμερικανικά πανεπιστήμια. Γνώριζε έναν Έλληνα επιχειρηματία που είχε στήριξει συναυλίες του, τον Τζιμί Αργυρόπουλο, ο οποίος γράφει και στίχους, λατρεύει την ελληνική μουσική. Κατέβηκε από τη φάρμα του όπου ζει απομονωμένος, ήρθε στη συναυλία μου και στο τέλος με ασπάστηκε όπως κάνουν οι βουδιστές. Για τον θρύλο του είχα μάθει κάθε λεπτομέρεια από τους μουσικούς. Άκουγα γι' αυτόν ότι είναι μεγάλος σαξοφωνίστας, ισάξιος του Μάιλς Ντέιβις και του Τζο Κολτρίν.

Μεγάλωσε σε ένα οικο ανοχής. Παιδί μικρό, καθόταν στο σαλόνι κι άκουγε ραδιόφωνο. Εμαθε τους πρώτους τρομπιτίστες και ερωτεύθηκε τους ήκους αυτούς. Κάποια στιγμή ένας θεός ενδιαφέρθηκε και έτσι πήρε τον δρόμο του. Έχει ιδιαίτερη ιστορία ο Λόιντ. Δεν είναι μόνο πώς μεγάλωσε, αλλά και ποιους συνάντησε στον δρόμο του. Επαιξε με τον Χέντριξ, στήριξε τον Κιθ Τζάρρετ, είναι μορφή της τζαζ. Από τα εννιά του χρόνια, όταν πήρε το πρώτο του σαξοφωνό, φάνηκε ότι είναι μια ξεχωριστή περίπτωση. Απόδειξη ότι στα έντεκα έπαιξε με μπλουζιστές του Μέμφις, ύστερα τζαζ μπάντες κ.ο.κ. Πέρασε δύσκολες περιόδους με ναρκωτικά και αλκοόλ στα οποία είχε πέσει η πρώτη σύζυγος και τον έωσε η δεύτερη γυναίκα του, η Ντόροθι, μια εβραία ζωγράφος, η οποία διέκρινε την πνευματικότητα στη μουσική του. Μαζί της ψάχνει τη μουσική μέσα από την καταγωγή του ανθρώπου σε όλα τα πλάτη της Γης.

Επέλεξε την απομόνωση. Θύμωσε όταν έκλεισε η πόρτα της τζαζ στην Αμερική κι όλοι έρχονταν στην Ευρώπη. Εκεί τον αναζήτησε ο Πετροτσιάνι, κορυφαίος πιανίστας, και βγήκαν μαζί περιοδεία. Εκτοτε βρήκε πάλι τη χαρά. Στα ταξίδια του ζήπνησε και το ενδιαφέρον για τις παραδόσεις κάθε τόπου. Παρθενόγεννηση έτσι κι αλλιώς δεν υπάρχει στη μουσική. Δεν ψάχνει τζαζ τραγουδιστές. Ούτε μου ζητάνε να γίνω κάτι που δεν είμαι. Το γεγονός ότι ήμουν φορέας μιας άλλης παράδοσης από τη δική του, του άρεσε. Κι αυτό που ξεχώρισε όταν με άκουσε στο Πανεπιστήμιο της Σάντα Μπάρμπαρα ήταν το ηπειρώτικο «Γάννη μου το μαντιλιό σου» και το «Κράτσια τη ζωή μου» του Μίκι Θεοδωράκη. Δεν ήξερε τη βυζαντινή παράδοση, και τον γοήτευσε. Βρήκε επίσης κοινά σημεία. Τον εντυπωσίασε ότι στο δημοτικό τραγούδι αυτοσεχδιάζουμε. Επίσης, οι κλίμακες στη βυζαντινή μουσική. Έκανα αρκετές γκεστ εμφανίσεις

«Οι παλιοί μίλησαν στον καιρό τους, καλό είναι να βγουν μπροστά οι νέοι», δηλώνει η Μαρία Φαραντούρη και τονίζει: «Ο κόσμος θέλει κάποιον να τον πάρει από το χέρι».

μαζί του όταν ερχόταν στην Ελλάδα αλλά και στη Γερμανία σε ένα τζαζ φεστιβάλ. Τώρα μοιραζόμαστε εξίσου μια βραδιά με την παράδοση του καθενός μας.

«Μαρία βρες έναν καλό μουσικό. Μάζεψε τα παραδοσιακά θέματα που σου αρέσουν». Έτσι προέκυψε η ελληνική σουίτα. Του είχα βάλει να ακούσει τον πρωτοχριστιανικό ύμνο του Ζουαί. μ.Χ. που είχε διασωθεί σε πάπυρο στην Αίγυπτο, και μου είχε δώσει σε ανύποπτη στιγμή ο Λυκούργος Αγγελόπουλος. Του άρεσε όπως και το «Κράτσια τη ζωή μου». Αυτό το έχει συμπεριλάβει πια στο ρεπερτορίο του. Διάλεξε επίσης κάποια κομμάτια από τον Πόντο που έχουν ωραίους ρυθμούς, Ηπειρώτικα, ένα θρακιώτικο αλλά και δύο νησιώτικα. Το ένα ενώνεται με το άλλο. Αυτό το ανέλαβε ο Τάκης Φαραζής. Αυτός έχει τη ριθμική κουαρτέτο του και εμείς στα παραδοσιακά έγχορδα τον Σωκράτη Σινόπουλο. Θα πω τις τρεις μπαλάντες του που η μία, το «Ρέκβιεμ», έχει μεταφραστεί από την Αγαθή Δημητρουκά, επίσης την «Αρρωστη καρδιά» της Ελένης Καραϊνδρού. Στη συναυλία θα είναι και ο Αίκερ για να την ηχογραφήσει για την ECM.

Πώς είναι ο πρωτάρης, έτσι νιώθω. Έχουμε πια γνωριστεί καλά, εκτιμά ο ένας τη δουλειά του άλλου, αλλά έχω άγχος. Είναι μια πρόταση που με κάνει να αισθάνομαι υπερήφανη. Γιατί πρώτη φορά τέτοιου μεγέθους ξένοι μουσικοί παίζουν κομμάτια από την ελληνική παράδοση. Εντάξει, το «Κρόνος κούαρτετ» πήρε τη «Μισορλού» αλλά είναι ένα κομμάτι. Ενώ εδώ έχουμε σχεδόν όλη την παράδοση της χώρας. Κι εγώ αισθάνομαι σαν ξεναγός του ελληνικού τοπίου. Να ακούω αυτούς τους μουσικούς να παίζουν την «Κοντούλα λεμονιά» ή την παράδοση του Πόντου. Δεν μπορεί, Έλληνες είμαστε, συγχινουμάστε. Τέτοιες δουλειές θέλω να δοκιμάζω όσο μεγαλώνω. Ο καθένας με την εποχή του. Με το που έκλεισε ο Μίκης και ο Μάνος τον κύκλο, μοιραία κλειστήκα κι εγώ μέσα του. Δεν μπορεί να είμαι πάντα η μούσα ενός δημιουργού. Κάνω πράγματα που τους περικλείουν, αλλά έχω ανάγκη να δοκιμάσω και κάτι διαφορετικό. Όπως το αφιέρωμα στον Γκέρσον ή το σινεμά. Στο μεταξύ, η νέα γενιά θα βρει τη δική της μούσα.

Βλέπω διψασμένα πρόσωπα. Ο κόσμος θέλει να τονωθεί. Κάτι να τον πάρει από το χέρι. Ένας νέος δημιουργός ίσως που θα καταφέρει να περιγράψει αυτή την απελπισία που αισθάνονται όλοι, να εκφράσει στον στίχο αυτή την κοροΐδια, την απαξίωση που εισπράξαμε, την περιφρόνηση των ξένων. Οι παλιοί μίλησαν στον καιρό τους, καλό είναι να βγουν μπροστά οι νέοι. Τραγουδισα πριν από λίγες μέρες στο Μέγαρο Θεσσαλονίκης με την ΚΟΘ και είδα τη δίψα στα πρόσωπα των θεατών όταν άκουσαν το «Λίγο ακόμα να σηκωθούμε

λίγο ψηλότερα». Θέλουν να σηκωθεί ψηλά ο κόσμος. Να νιώσουν αυτό που είπε ο Σεφέρης. Είμαστε μια ανάσα από την απόγνωση. Ο οικονομικός πό-

λεμος που ζούμε, ο φόβος για τις συνέπειες, η απογοήτευση σε μια γενιά που τώρα αρχίζει. Τι να τους πεις, βγες στη ζωή με 500 ευρώ;

Η φωνή των ράπερ, ό,τι πιο υγιές και καθαρό

Η κοινωνική ανησυχία φαίνεται μόνο στα τραγούδια των παιδιών που καταπιάνονται με τη rap. Τους άλλους τους κατάπιε το σύστημα. Γνώρισα παιδιά που ο στίχος τους είχε δυνατή φωνή για τα προβλήματα της γενιάς τους, αλλά όταν οι εταιρείες άκουσαν μια ερωτική στάκα για τον Μπους ή για την ελληνική καθημερινότητα, τους προέτρε-

παν να γράψουν pop. Πνίγηκε το ελληνικό τραγούδι από τον έρωτα. Και ύστερα στέγνωσαν και οι εταιρείες και όλοι αποκοιμήθηκαν. Οι εναλλακτικοί βέβαια, όπως ο Θανάσης Παπακωνσταντίνου, είχαν διαφοροποιηθεί από την αρχή. Αλλά δεν είναι πολλοί. Δεν μπορεί να μείνει έτσι το τραγούδι. Θέλει κάτι νέο, υγιές και καθαρό.

Η Μαρία Φαραντούρη και ο Τσαρλς Λόιντ θα συναντηθούν στο Ηρώδειο στις 4 Ιουνίου.

Εκρηκτικός συνδυασμός

Ο Τσαρλς Λόιντ γεννήθηκε το 1938 στο Μέμφις του Τενσί, σε μια περιοχή όπου η μουσική είναι ένα μόλισμα του μπλουζ με το γκόσπελ και την τζαζ. Οσο για την καταγωγή του, όπως ο ίδιος λέει συχνά, προέρχεται από Αφρικανούς, Ινδιάνους Τσερόκι, Μογγόλους και Ιρλανδούς. Μαζί με τις επιρροές από την παράδοση του τόπου ποιος μπορεί να αμφισβητήσει τον εκρηκτικό μουσικό συνδυασμό; Το πρώτο του σαξοφωνό το απέκτησε στα 9 του χρόνια επηρεασμένος από τα ακούσματα και τις ραδιοφωνικές αναμεταδόσεις του '40, με τους Charlie Parker, Coleman Warkins, Lester Young, Billie Holiday και Duke Ellington. Δάσκαλοί του ο πιανίστας Rhineas Newborn και ο σαξοφωνίστας Irvin Reason όσο για τον κολπικό του φίλο από παιδί, δεν ήταν άλλος από τον τρομπιτίστα Booker Little.

Εφηβος ακόμη, ο Τσαρλς Λόιντ, έπαιξε τζαζ μαζί με τον σαξοφωνίστα George Coleman, ενώ συνειδητο-

ποίησε ναρπς τι σημαίνει να παίζεις δίπλα σε κορυφές του μπλουζ όπως οι: Johnny Ace, Bobby Blue Bland, Howlin Wolf και B. B. King. «Πατέρας του Παγκόσμιου Μουσικού Ρεύματος» (San Francisco Chronicle) όπως έχει χαρακτηριστεί, έπαιξε ως μουσικός στις μπάντες των Chico Hamilton και Cannonball Adderley, πριν οδηγηθεί στην κορυφή, και κυρίως δημοσιεύσει τη δισκογραφική εργασία του «Forest Flower», η οποία ηχογραφήθηκε στο Monterey Jazz Festival, πούλησε 1.000.000 αντίτυπα και ανέδειξε τον Κιθ Τζάρρετ ως σπουδαίο πιανίστα.

Με κάποια κενά τη δεκαετία του '80, που αντιμετώπιζε προβλήματα υγείας, ο Λόιντ επέστρεψε δυναμικά με το «Fish Out of Water» (1990). Εκτοτε ακολούθησαν τα: Canto (1996) και το Voice In the Night (1998), το Water is Wide και το Hyperion With Higgins (2002 & 2001) και το Which Way is East (2004).

Η κρίση θα δημιουργήσει το καινούργιο. Μετά τον πάτο έρχεται το καινούργιο. Ζούσαμε σε μια ψεύτικη ευημερία που μας οδήγησε στην αναισθησία. Νομίζαμε ότι όλα θα μείνουν έτσι. Ψεύτικο χρήμα, ψεύτικες ελπίδες, ψεύτικοι έρωτες. Όλοι οι μεγάλοι δημιουργοί έλαμψαν μέσα από τις δυσκολίες του καιρού τους. Η ανάγκη τους να εκφράσουν τον θυμό και την οργή τους, τους έκανε σπουδαίους. Το

είπε καλύτερα ο Λόρκα: «Ξυπνάτε τη σκοτεινή μας ρίζα, της κραυγής». Η Ελλάδα ζει μια τεράστια προσβολή. Μας σκοφαντούν ότι είμαστε τεμπέληδες, καλοπερασάκηδες. Μα μήπως η Ευρώπη δεν έτραγε το πλαστικό χρήμα; Έχουμε ευθύνη, έχουν

κι εκείνοι. Αυτά τα αισθήματα που νιώθουμε, πρέπει να βγουν σε μια έκφραση. Ο καιρός των νέων.

Μου τηλεφωνούν από το εξωτερικό. «Ποιος είναι αυτός ο τραγουδιστής, σύζυγος υπουργού;» Τους φαίνεται αδιανόητο. Είναι ευκαρία να αλλάξουμε σε όλους τους τομείς. Από την τέχνη ως την πολιτική. Κυρίως να βρεθούμε στις αληθινές μας διαστάσεις. Καιρός να αποκτήσουμε μέτρο. Είναι δυνατόν να έχει ο καθένας να έχει τρία αυτοκίνητα και τρία κινητά; Τα μέτρα είναι αναγκαία αν και το βλέμμα των συνταξιούχων κανείς δεν θέλει να το δει. Ο παράδεισος ήταν ψεύτικος, το θέμα είναι να μην πέσουμε στην κόλαση.

ΜΕΓΑΡΟ ΜΟΥΣΙΚΗΣ ΑΘΗΝΩΝ 2009-2010

ΜΕΓΑΛΕΣ ΟΡΧΗΣΤΡΕΣ • ΜΕΓΑΛΟΙ ΜΑΕΣΤΡΟΙ

22 Ιουνίου

ΦΙΛΑΡΜΟΝΙΚΗ ΟΡΧΗΣΤΡΑ ΤΗΣ ΒΙΕΝΝΗΣ

Μουσική διεύθυνση

RICCARDO MUTI

Έργα: Μότσαρτ, Σούπερτ, Τσαϊκόφσκι

ΧΟΡΗΓΟΙ

www.megaron.gr

210 7282333

ΚΩΣΤΑΝΤΙΝΟΣ Α. ΓΕΩΡΓΙΑΔΗΣ

ΥΠΟΘΕΣΕΙΣ

Του ΠΑΝΤΕΛΗ ΜΠΟΥΚΑΛΑ

Η Ελλάδα στα μάτια των άλλων

Δεν γίνεται να μη νοιαζόμαστε για τη γνώμη που σχηματίζουν οι άλλοι για μας, οι ξένοι, είτε δουλεύουν εδώ, μετανάστες, είτε παρατηρούν με κάποια προσοχή τα τεκταινόμενα από την απόσταση που τους προσφέρει η οθόνη τους. Και δεν μιλάω φυσικά για τη θρυλική «εικόνα της χώρας», τη βιτρίνα της, την υπεράσπιση της οποίας έχουν αναλάβει οι μετερίζοφύλακες των καναλιών, που από το ύψος της αυθεντίας τους όλο να τραυματίζεται τη βλέπουν κι όλο να πληγνύεται. Για τις βαθύτερες σκέψεις και τα ουσιαστικά αισθήματα μιλάω, όσα υπερφαιλάγιζαν και την τυχαία αφορομή τους αλλά και τα στερεότυπα με τα οποία αναπαριστάται η Ελλάδα στο μυαλό κάθε τρίτου μια χώρα ή ένας λαός. Στη δική μας περίπτωση, όπως το βλέπουμε τους τελευταίους μήνες, δεν νοείται αναφορά στη σύγχρονη Ελλάδα και αναπαράσταση της δικής προσφυγή σε στερεότυπες φράσεις και σχήματα που έλκουν την καταγωγή τους από την αρχαιοελληνική μυθολογία και ιστορία, με αποτέλεσμα, από την πολλή χρήση, ότι κάποτε ακουγόταν τιμητικό, τώρα να κεί ονειδιστικό.

Η αλήθεια βέβαια είναι ότι προτιμούμε, χρόνια τώρα, να αναπαράγουμε βροντωδώς μόνο τις εγκλημασιακές αναφορές που μας αφορούν και, σαν από κάποιο αισθημα αναοφάστιας ή από ένα σύμπλεγμα αυτοπεποίθησης/αυτοπερικήμησης κινημένοι, να ανακαλύπτουμε ανθελληνικές συνωμοσίες πίσω από οποιοδήποτε ρητικό σκόλιο, και το πιο μετριώδες. Ετσι όμως παραμένουμε ενθουσιώδως καθηλωμένοι στο έλος της αυταρέσκιας, κι αυτή που τραυματίζεται εντέλει δεν είναι η εικόνα μας αλλά η αυτογνωσία μας. Θα λειτουργήσουν πιστεύω σαν μια νέα απελευθέρωση, το ίδιο σπουδαία με την πρώτη δύο αιώνες πριν, ο απεικονισμός μας από τις ακλόνητες βεβαιότητες ότι απαρίθμησης έθνους ξεχωριστό στην ιστορία, λαό προτιμούσε στον οποίο σύμπασα η ανθρωπότητα οφείλει χάρτες εσάει, και μάλιστα υλικά μεταφραστές.

Και η τωρινή γνώμη των ξένων μας νοιάζει, πώς αλλιώς. Αλλά, καλά τα ψέματα. Οι «δημιουργικές λογιστικές» των κυβερνήτων μας οπάζουν τη σάρκα της χώρας, την οικονομική πρώτη κι ύστερα την ψυχική, και παρέδωσαν τους κατοίκους της (αδιακρίτως, έφταιξαν-δεν έφταιξαν) στη κλειψία των ξένων, και μάλιστα των εταίρων μας. Η μισή αναοφάστια που νιώθουμε έχει να κάνει με τη κλονισμένα οικονομικά μας, με τη ραγδαία απομειωσή τους, άρα και με το τέλος των ψευδαισθησεων, τουλάχιστον για τους αφορούνταν στη γωνία τους. Η άλλη μισή όμως, πηκτής και πνευματικής τάξεως, σχετίζεται με την απαξίωση των ονομάτων «Ελλάδα»

Δήμητρα Σιαστράλη, «Ομοιογένεια», Fizz Gallery. Εως 26/6.

Οι Έλληνες δεν είναι χαλασμένοι από τη φτώχεια τους (όπως δεν είναι βέβαια και εκ γενετής υπέρτεροι). Το πρόβλημα, οικονομικό, πολιτικό και ιδεολογικό, δεν είναι αποκλειστικά ελληνικό.

και «Έλληνες» στο στόμα και στα γραπτά Αγγλων, Γάλλων, Γερμανών κ. ο. κ., Λογιών και «λαϊκών», αρχόντων και αρχομένων. Ο φόβος δηλαδή είναι μήπως αυτό που εμφανίζεται σαν κοινό ευρωπαϊκό αισθημα απέναντί μας, και το οποίο δεν φαίνεται να διαρρηγνύεται από τις λιγοστές εντέλως διαφορετικού ήθους στάσεις, πείσει τους λεξιγράφους να εφοδιάσουν τα συγγράμματά τους με δεύτερα και τρίτα ερμηνεύματα του «Greek», ευναοφάστια και ντροπιαστικά. Υπάρχει άλλωστε και το σχετικό παρελθόν, τότε που το «Έλληνας», το «Γραικός» μάλλον, κυκλοφορούσε στα λεξικά (αρχώς γενομένης από το Μικρό Λεξικό) σαν σύνωνμο του κλέφτη, του κατεργάρη και του απατητή, γαλλιστί ήπιον και αγγλιστί thief, swindler κ. λπ. Αυτό που εμείς,

ή μάλλον ορισμένοι από εμάς, το περνούσαμε για «μαγκιά» και καμαρόναμε, για τους άλλους (και πάλι: ορισμένους άλλους), ουδέτερος ή αυστηρός, δεν ήταν παρά καταδικαστέο χαρακτηριστικό μειω-νέντημα.

Όσοι δικοί μας ζουν και δουλεύουν στο εξωτερικό ή όσοι απλώς ταξιδεύουν για λίγο, ειρωνεία εισπράττουν στις περισσότερες επαφές τους, σαν να βρέθηκε επιτέλους ο παρίας της Ευρώπης, ο παράσιτος και γι' αυτό απογοητωμένος τράγος. Κι όταν ακόμα η ειρωνεία έχει κάποια ψήγματα συμπόνιας μέσα της, και πάλι επιθετικά εκδηλώνεται, με τον αέρα της υπεροψίας. Το είδαμε αυτό και όσοι δεν ταξιδεύουμε, στην τηλεόρασή μας. Είδαμε δηλαδή τον Αγγλο σκηνοθέτη Στίβεν Φρίαρς, σε μίνι συνέντευξη του στον Ορέστη Ανδρεάδη για λογαριασμό του MEGA, να λέει ακούγοντας την προέλευση του γράφους να εφοδιάσουν τα συγγράμματά τους με δεύτερα και τρίτα ερμηνεύματα του «Greek», ευναοφάστια και ντροπιαστικά. Υπάρχει άλλωστε και το σχετικό παρελθόν, τότε που το «Έλληνας», το «Γραικός» μάλλον, κυκλοφορούσε στα λεξικά (αρχώς γενομένης από το Μικρό Λεξικό) σαν σύνωνμο του κλέφτη, του κατεργάρη και του απατητή, γαλλιστί ήπιον και αγγλιστί thief, swindler κ. λπ. Αυτό που εμείς,

και ανοικτόκαρδος, που να είδε την όλη παράσταση σαν χαριτωμένο, ενδοχόμενος και συμπονετικό αστεϊσμό.

Υπάρχουν βέβαια και άλλοι σκηνοθέτες, καθώς και λογοτέχνες, ιστορικοί και πολιτικοί, δημοσιογράφοι, συνδικαλιστές ή «απλοί άνθρωποι», καταπώς συνθηθίζουν να τους αποκαλούμε, που άλλα πρεσβεύουν, εντέλως διαφορετικά, για την Ελλάδα και τα κρέη της και για τους Έλληνες και την ηθική τους. Δεν συμφωνούν στα επιμέρους όλοι τους, συγκλίνουν όμως στη διπλή ιδέα ότι, πρώτον, οι Έλληνες δεν είναι χαλασμένοι από τη φτώχεια τους (όπως δεν είναι βέβαια και εκ γενετής υπέρτεροι) και ότι το πρόβλημα, οικονομικό, πολιτικό και ιδεολογικό, δεν είναι αποκλειστικά ελληνικό, κατά συνέπεια κάθε άλλο παρά επιλύεται με τη δαιμονιοποίηση μιας χώρας, η οποία αντιμετωπίζεται σαν ιός ή σαν απειλή για μια Ευρώπη δθθεν άσπιλη, αδιάφορη και οικονομικά πανίσχυρη για «τishio Grecia», για «ελληνικό κίνδυνο» ή «κίνδυνο-Ελλάδα» μίλησε τις προάλλες ένας από τους υπουργούς του Σιλβίο Μπερλουσκόνι, βλέπουμε εντούτοις ότι τα κακοήμως γνωστά PIGS τελικά δεν είναι μόνο τέσσερα ούτε όλα τους νοτιοευρωπαϊκά και ότι παντού οι ίδιες εξηγήσεις προτείνονται για τον οικονομικό καταποντισμό και οι ίδιες θεραπείες συστήνονται, τα ίδια φάρμακα συσταγογραφούνται από το ιατροσυμβούλιο του ΔΝΤ.

Στη δόλωση του Στίβεν Φρίαρς, λοιπόν, εύκολα θα αντέτασσε κάποιος τη στάση του Ζακ Λικ Γκοντάρ, που είχε πει «η Δύση χρωστάει στην Ελλάδα, η οποία θα μπορούσε να ζητήσει από τον σημερινό κόσμο χιλιάδες εκατομμύρια για συγγραφικά δικαιώματα», αναβαμίζοντας έτσι την πρόταση της Γερμανιάς ιστορικού Λεωνώρας Ζέλενιχ, αλλά και του Ιταλού συγγραφέα Αντόνιο Ταμπούκι, να πληρώσουν συμβολικά οι Δυτικοί για κάθε ελληνογενή λέξη που χρησιμοποιούν. Και θα μπορούσε επίσης να προσθέσει όσες διαδηλώσεις γίνονται διεθνώς, έστω ολιγοήμερες, υπό το σύνθημα «Είμαστε όλοι Έλληνες» ή τα δημοσίευμα που τιμούν τις αντιδράσεις των Ελλήνων πολιτών. Το χρωστάνε ωστόσο δεν είναι να βαυκαλιστούνε ακόμα μια φορά με τους ξένους επαίοντες. Το ζητούμενο επίσης δεν είναι να αρχίσουμε να αναθεματίζουμε οποιοδήποτε έχει την αποψη που δικαιούται απολύτως να έχει, όσο και αν μας πληγώνει, αλλά να μπουρκε στον κόπο να σκεφτούμε γιατί κατέληξε στη συγκεκριμένη στάση, ποιος έρα των χειρών μας (ή έστω των χειρών των κυβερνητών μας, λυμένα λόγω της δικής μας βολιχής αδράνειας ή συνυπευθυνότητας) τον οδήγησαν ώς εκεί. Μόνο έτσι ενδέχεται να βρούμε ωφέλημά, παρά την κρίση.

ΕΝΑ ΒΛΕΜΜΑ

Του ΝΙΚΟΥ Γ. ΞΥΔΑΚΗ

Οι ελίτ σκέφτονται αγγλοσαξονικά

Οτι μας συμβαίνει είναι πρωτόγνωρο και σοκαριστικό, κι όχι επειδή είχαμε καλομάθει και γίναμε μαλθακοί, ούτε επειδή φταίει καθ' ολοκληρίαν οι παθογένειες του ελλαδικού κράτους και η οκνηροπονηρία του Έλληνα και τέτοια στερεοτυπικά. Οχι. Ο,τι συμβαίνει στην Ελλάδα τώρα και θα εξελισσεται με σφοδρότητα μάλιστα με τον μήνα, είναι πρωτόγνωρο για όλη τη μεταπολεμική Ευρώπη. Η κρίση κρατικών χρεών, οι εγγενείς ασυμμετρίες στην Ε.Ε., η ταχύτατη συρρίκνωση του κράτους πρόνοιας, η ριζική αμφισβήτηση του κοινωνικού συμβολαίου, η εξουθενωτική πίεση στα μεσοστρώματα, η χειρουργική αφαίρεση του μέλλοντος, οι απειλές αποκλεισμού, ο μα-

Οι ελίτ σήμερα παραγαλίζουν αγγλοσαξονικά, βλέπουν την Ελλάδα απέξω, σαν ξένοι, που μάλιστα ντρέπονται για τους φτωχούς και άξεστους γονείς τους.

Ζικός εκφοβισμός, η συλλογική ενοχοποίηση, όλα αυτά είναι πρωτόγνωρα για τους λαούς της μεταπολεμικής Ευρώπης, και ασφαλώς πρωτόγνωρα για τους Έλληνες της 36χρονης Γ' Ελληνικής Δημοκρατίας.

Η επιχειρούμενη «λατινοαμερικανοποίηση» της Ευρώπης θέτει καινοφανή ερωτήματα στους πλατόνηρους λαούς. Σε αυτά τα ερωτήματα είναι προφανές ότι δεν μπορούν να να απαντήσουν οι πολιτικές ελίτ που κατέχουν σήμερα την εξουσία, διότι η σκέψη και η δράση τους είναι σχεδόν απολύτως ετερόφωτες και ετερόνομες: διότι αυτές ακριβώς οι ελίτ παρήγαγαν την παρούσα κρίση, είναι οργανικό μέρος της κρίσης: διότι τα διανοητικά εργαλεία τους είναι ξεπερασμένα. Τα εγχειρίδια Business Administration και Assets Management των τεκνοκρατών που ασκούν πολιτικοοικονομική διαχείριση είναι απελπιστικά άσπεια εφόδια για να αναμετρηθεί με τα σύνθετα γεωπολιτικά, ιστορικά και ανθρωπολογικά διακυβευμάτα της πιο μεγάλης ίσως κρίσης του καπιταλισμού από το 1929. Η πολιτική τιμωρεί τους μανάτζερ, αλλά μαζί τιμωρεί πολύ επώδυνα και τα πλήθη που της γύρισαν την πλάτη.

Θα διακινδυνεύσω μια περιγραφή της ελληνικής περιπτώσεως, με αφορμή την απουσία πρωτότυπων προσεγγίσεων και εννοιολογήσεων της κρίσης. Στον διαμορφωτικό 19ο αιώνα μεγάλη πνευματική του ελληνισμού αναζητούν απαντήσεις κοιτώντας προς τη Δύση αλλά κυρίως προς τον χώρο τους και την παρτίδα τους. Συνέθεσαν πρωτότυπες, κομβικές απαντήσεις, όχι πάνω λυσιστείες, αλλά πάντα αυθεντικές, αυτοχθονες και τολμηρές: για το ποιο είμαστε, από πού ερχόμαστε, πού πάμε,

τι μπορούμε να κάνουμε — Σολωμός, Ζαμπέλιος, Παπαρρηγόπουλος, Κουμιαούδης, Ροϊδης...

Μετά την ήττα του 1897, γεννήθηκε επίσης ένα νέο γηγενές πνεύμα, που εκφράστηκε πολιτικά, πνευματικά, καλλιτεχνικά, από τον Παλαμά έως τον Βενιζέλο. Στον μακρό 20ό αιώνα, μετά την καταστροφή του '22, με ακόμη μεγαλύτερη ένταση, μια γενιά διανοουμένων, καλλιτεχνών και πολιτικών ανδρών στοχαστηκε με αυτοχθονες, αυθεντικούς όρους την ταυτότητα, τις δυνατότητες, την ιδιότητα, τους δρόμους που ανοίγονται, άνδρες που επικείμενα μια ζεύξη του μοντέρνου με το παραδοσιακό, του διεθνούς με το εντόπιο, που είδαν τον εαυτό τους υπερήφανο και αυτοτελή. Μίλω για τη λεγόμενη Γενιά του '30, υπο ευρεία έννοια. Ο «κρατικός» Σεφέρης, ο υπερμοντέρνος Εγγονόπουλος, ο κεντρικός Θεοτοκάς, ο βυζαντινός Κόντογλου, ο αριστέρος Λούκας, ο μυστικός Πικιώνης, ο ακατάτακτος Πεντζίκης, κ.ά., είδαν τον Έλληνα εαυτό με αγωνία και περηφάνια, σαν μέρος του Δυτικού όλου αλλά και σαν αυτόφωτο πρόσωπο. Η κληρονομιά τους είναι κληρονομιά υπεροψίας και αυθεντικότητας. Και κράτησε ζωντανό τον ελληνισμό του κρατίδιου μέσα από πολέμους, κατοχή, εμφύλιο, έως τη δικτατορία του '67.

Στη μεταπολίτευση, αυτή η παράδοση πρωτογενούς σκέψης ατονεί — για πολλούς λόγους. Ατονεί σταδιακά, έως νεκρώσεως, ακόμη και η πνευματική σύνδεση των ελίτ με την ηπειρωτική Ευρώπη: παύει η τροφοδοσία από τη Γαλλία, την Ιταλία, τη Γερμανία. Οι ελίτ διαπαιδαγωγούνται πλέον αγγλοσαξονικά, μαθαίνουν να σκέφτονται αγγλοσαξονικά, να καθρεφτίζονται σε υπερατλαντικούς καθρέφτες, να μην αναγνωρίζουν εαυτούς στην παράδοση. Καθίστανται ανίκανες να σκεφτούν τον εαυτό τους και τον τόπο με όρους άλλους εκτός των κολεγιακών εγκυρίων ανίκανες να σκεφτούν τη γεωπολιτική και ιστορική Ελλάδα δυναμικά, με όρους αυτοτέλειας και ιστορικότητας. Οι ελίτ σήμερα παραγαλίζουν αγγλοσαξονικά, βλέπουν την Ελλάδα μηχανικά, σαν case study, τη βλέπουν σε excelεία στο λάπτοπ: ορισμένους: τη βλέπουν απ' έξω, σαν ξένοι, που μάλιστα ντρέπονται και λίγο για το μεσογειακό και βαλκάνιο κοίτη, ντρέπονται για τους φτωχούς και άξεστους γονείς τους. Ντρέπονται για τον άξεστο Μακρυγιάννη, τον Καραϊσκάκη, τον Καβάφη, τον Σεφέρη. Ναι, ντρέπονται, επειδή οι ίδιοι είναι άξεστοι, άμοιροι παιδιάς, μητέρας και θύραθεν, επειδή είναι ετερόφωτοι ή άφωτοι, επαρχιώτες της Δύσεως και όχι πρωταγωνιστές της.

Είπαμε, βλέπουν την Ελλάδα απέξω, που το κούλι αντεστραμμένο, και τη σκέφτονται αγγλικά, αλλά δειχνικά και αποσπασματικά. Δεν βλέπουν τον κόσμο από εδού προς τα εκεί: και δεν τον σκέφτονται ελληνικά, δηλαδή ιστορικά και καθολικά. Και η Ελλάδα βουλιάζει.

www.vlemma.gr

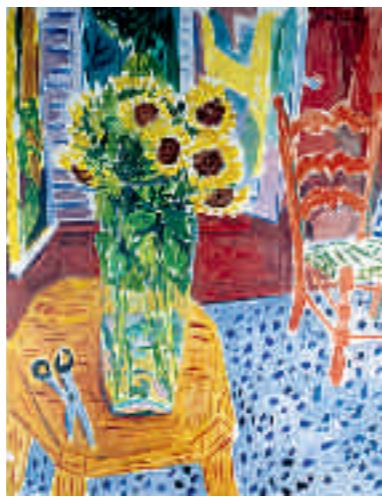
ΑΠΟΤΥΠΩΜΑΤΑ

Της ΜΑΡΙΑΝΝΑΣ ΤΖΙΑΝΤΖΗ

Τι είναι αυτό που το λένε ευτυχία;

«Κοιτάζω γύρω μου και βλέπω ανθρώπους κατπιφείς», λένε πολλοί — και η κατπιφεία είναι μεταδοτική. Το πγαίο, το λυτρωτικό γέλιο σπανίζει και τη θέση του παίρνει το μικρό υπομειδάσμα ή ο σαρκασμός, ενώ ακόμα και οι πολιτικοί, τουλάχιστον στις τηλεοπτικές εμφανίσεις τους, αποφεύγουν να χαμογελάσουν και να εκτεθούν, καθώς η ευθυμία θα υπονοούσε είτε ότι ζουν στον δικό τους κόσμο είτε ότι περιπαιξουν τον λαό από τον οποίο ζητούν θυσίες. Πέρασε η εποχή που οι υποψήφιοι πόζαραν στις προεκλογικές αφίσες με αστραφτερό χαμόγελο. Τώρα η επιθυμητή έκφραση είναι αυτή της περιουλλογίας και της ολίγης συμπόνιας που την εικονογραφεί η φράση «αναγκαία αλλά άδικα» (τα μέτρα, εννοείται) ή «άδικα αλλά αναγκαία», γι' αυτό και οι υπουργοί μοιάζουν με μέλη ερανηκίς επιτροπής που χτυπούν την πόρτα μας θλιμμένοι και αποφασισμένοι.

Ωστόσο, σ' αυτήν την αγέλαστη εποχή, πληθαίνουν οι «ευτυχιολόγοι» και τα περί ευτυχίας λόγια. Μέσα σ' ένα μόνο μήνα, τον Μάιο, δημοσιοποιήθηκαν ή σχολιάστηκαν τρεις έρευνες με θέμα την ευτυχία. Σύμφωνα με μια έρευνα ενός βρετανικού νοσηλαίου, του BSC, η χρήση του διαδικτύου μάς κάνει πιο ευτυχιώμενους, καθώς ενισχύει το αίσθημα της ατομικής ελευθερίας και της άσκησης επιρροής. Όμως την ευτυχία φέρνουν και οι κοινωνικοί αγώνες, όπως διαπιστώσαν δύο πανεπιστημιακοί, ένας Γερμανός κι ένας Αμερικανός, που δημοσίευσαν τα πορίσματά τους έρευνάς τους σ' ένα επιστημονικό περιοδικό. Η συμμετοχή στα κοινά, λένε, δίνει νόη-

Κόκκινο Δωμάτιο με ήλιους, 1999, Λάδι σε καμβά. Έργο του Γιώργου Χαδόλη, από την έκθεση «1999 - 2009» που εγκαινιάζεται στις 2 Ιουνίου στο Μουσείο Κομήμηματος, Ηλία Λαλαούνη.

μα στη ζωή μας και ικανοποιεί βασικές ψυχολογικές ανάγκες. Μάλιστα, κάνουν διάκριση ανάμεσα στον «παραδοσιακό ακτιβισμό» (συλλογή υπογραφών, πορείες διαμαρτυρίας) και τον «ακτιβισμό υψηλού ρίσκου» (μολότοφ, καθόριση κ.λπ.), εξαιρώντας τις ενεργητικές ιδιάτες του πρώτου και αμφισβητώντας εκείνες του δεύτερου.

Σύμφωνα με μια άλλη αμερικανική έρευνα, που διεξήχθη στις Ηνωμένες Πολιτείες, ο πενντάριος δεν είναι απλώς ο κατά Ζαμπέλι «γόνος της εποχής», αλλά ο πιο ευτυχής ανάμεσα στους θνητούς: μακριά από την παραφορά της νεότητος, διαχειρίζεται κι ελέγχει καλύτερα τα συναισθήματά του.

Αν υποθέσουμε ότι και οι τρεις έ-

ρευνες έχουν δικιο και αν τις συσχετίσουμε με τον παγκόσμιο άτλαντα της ευδαιμονίας ανθρωπότητας, τότε οι πιο ζηλευτοί άνθρωποι είναι οι πολιτικοί ομοιογενείς πενντάρηδες που σερφάρουν μετά μάνας και κατοικούν, κατά προτίμηση, στη Βενεζουέλα ή τη Νιγηρία, αλλά όχι στα κράτη της Βαλτικής ή τη Μολδαβία, αφού σύμφωνα με τη «στατιστική του λαϊφστάιλ» (lifestyle statistics), η ευτυχία προσδιορίζεται και γεωγραφικά. Ετσι, πάλι στο ΑΕΠ, υπάρχει και ο δείκτης της Ακαθάριστης Εθνικής Ευτυχίας, ο οποίος προκύπτει από τη σύνθεση αρκετών αντικειμενικών δεικτών.

Αναρωτιέται κανείς πόσο ευτυχιώμενος είναι στην Ελλάδα σήμερα ένας άνεργος ή υπό απόλυση μεσήλικας που πρέπει να εργασθεί άλλα 15-20 χρόνια μέχρι να συνταξιοδοτηθεί, που δεν σερφάρει συστηματικά και ούτε συμμετέχει στα κοινά, που πρέπει να πληρώνει φροντιστήρια ή γηροκόμους για τους ηλικιωμένους γονείς και που δεν έχει σπίτι ή κάποια βάση στο χωριό ώστε να επιστρέψει στη Μίτλερ Φισκ και να κάνει μια νέα αρχή. Ας μη μιλούμε για τους νέους ή τους ηλικιωμένους ή τις γυναίκες που βλέπουν τη μητρότητα σαν οικονομικό εφιάλτη και όχι σαν ευλογία.

Απιστώ, ύλη και στιγμιαία είναι η ευτυχία και, όπως είχε πει ένας φιλόσοφος του 19ου αιώνα, απότη στιγμή που σκεφτόμαστε αν είμαστε ευτυχιώμενοι, παύουμε να είμαστε. Ωστόσο, μετρήσιμοι και ανατριχιαστικά ορατοί και υλικοί είναι οι στοιχειώδεις όροι που απομακρύνουν ή δυναμώνουν την Ακαθάριστη Εθνική Δυστυχία.

ΟΨΕΙΣ

Του PAUL EMERSON*/INTERNATIONAL HERALD TRIBUNE

Η διπλωματία του χορού

Στα μέσα Απριλίου, το χορευτικό σύνολο CityDanse Ensemble άνοιξε το 5ο Φεστιβάλ Σύγχρονου Χορού στη Ραμάλα, στη Δυτική Οχθλή. Στο τέλος της παράστασης, 15 χορευτές στάθηκαν πλάι πλάι καθώς υποκλινόταν μπροστά σ' ένα ενθουσιώδες κοινό στο Μέγαρο Πολιτισμού. Εξή ήταν Αμερικανοί. Επτά ήταν Παλαιστίνιοι. Ξένοι μεταξύ τους πριν από μία εβδομάδα, είχαν ερμηνεύσει μαζί μια χορογραφία δημιουργημένη ειδικά για εκείνη τη βραδιά.

Μετά τις υποκλίσεις, ένας Παλαιστίνιος αξιωματούχου μου είπε: «Κάνατε απόψε πολύ περισσότερα για τις αμερικανο-παλαιστινιακές σχέσεις απ' όσα μπορείτε να φανταστείτε». Στο κοινό υπήρχαν πολλοί άνθρωποι για τους οποίους ο ρόλος των ΗΠΑ στην περιοχή είναι πηγή μεγάλων απογοητώσεων.

Η Τέχνη είναι ένα πανίσχυρο μέσο διπλωματίας σε όλο σχεδόν τον κόσμο. Το να επιλεγεί ένα αμερικανικό χορευτικό σύνολο για να ανοίξει το φεστιβάλ στη Ραμάλα ήταν σαν το άπλωμα ενός χεριού πάνω από το χάσμα.

Αρκετές μέρες αργότερα, ενώ βρισκόμουν στο Τελ Αβίβ προετοιμάζοντας μια περιοδεία του CityDanse στο Ισραήλ για το 2011, είχα πολλές ζητήσεις με Ισραηλινοί οι οποίοι, όχι μόνο δεν είχαν θυμώσει από τη συμμετοχή μας στο φεστιβάλ, αλλά ήταν ενθουσιασμένοι. «Δεν γνωρίζαμε ότι για τους Παλαιστίνιους, έχουμε αποξενωθεί», μου είπε κάποιος. «Ίσως η τέχνη να μπορεί να κτίσει μια γέφυρα ανάμεσά μας».

Η Τέχνη από μόνη της δεν μπορεί να κατασκευάσει δρόμους και, σίγουρα, δεν μπορεί να καταργήσει

τους «σταθμούς ελέγχου» ούτε να δώσει λύση στην κρίση του νερού που ταλαιπωρεί τη Μέση Ανατολή. Οι δρόμοι, όμως, πρέπει να οδηγούν κάπου και οι αποτελεσματικές λύσεις ερχονται μόνο μέσα από την επικοινωνία.

Με το CityDanse είχαμε περιοδεύσει νωρίτερα στην Ιορδανία, τον Λίβανο και τη Συρία, προκειμένου να επισκεφθούμε πρόσφυγες από το Ιράκ.

Η Τέχνη και οι καλλιτεχνικές μπορούν να πάνε εκεί όπου δεν μπορούν οι κυβερνήσεις. Μετατρέπουν τον τηλεοπτικό τρόπο σε αλληλεπίδραση πρόσωπο με πρόσωπο και δίνουν χώρο ανοιχτός στην πολιτική. Και το κάνουν με πολύ λιγότερο κόστος από αυτό των σύγχρονων όπλων. Ο συνολικός προϋπολογισμός για τον πολιτισμό του υπουργείου Εξωτερικών των ΗΠΑ είναι φέτος 11,1 εκατ. δολάρια. Ένα πολεμικό αεροπλάνο F-22 Raptor κόστιζε δωδεκαπλάσιο ποσό.

Οι καλλιτέχνες είναι οι σπόροι και το νερό στους αγρούς του μέλλοντος. Το καλύτερο το είπε ο Τζον Κένεντι, μιλώντας για τον ποιητή Ρόμπερτ Φροστ: «Είδη την ποιητή σαν το μέσο για να σωθεί η εξουσία από τον εαυτό της». Τα λόγια εκείνα ακόμη απηχούνται, έστω κι αν συχνά πέφτουν σε ότα μη ακουδόντων, στους ίδιους διαδρόμους της εξουσίας για την οποία μιλούσε ο Κένεντι. Είναι επικίνδυνο για μας τους ίδιους να αφήνουμε χέρους τους αγρούς της πολιτιστικής επικοινωνίας και να παραμιζουμε ένα αγαθό το οποίο από τη φύση του μιλεί για εκείνες τις αλήθειες που θεωρούμε αυτονόητες.

Η περιδεία εκείνη είχε ως αποτέλεσμα τη δημιουργία ενός έργου βασισμένου στις εμπειρίες που βιώνουν οι πρόσφυγες. Και η δουλειά αυτή, με τη σειρά της, οδήγησε στην πρώτη παράσταση χορού στη σύγχρονη ιστορία του U. S. Capitol Visitor Center, στην Ουάσινγκτον, με οικοδεσπότες τον γεροισααή του Μέρλαντ Μπεν Κάρντιν και τον βουλευτή της Φλόριντα Άλοι Χάστινγκς, μέλη της Επιτροπής Είσοδου. Η πολιτική είχε προσελκύσει την Τέχνη και η Τέχνη προσέφερε ενμίσκρωση στην πολιτική.

Τον Μάρτιο του 2009, ένας νεαρός

*Ο Πολ Εμερσον είναι διευθυντής και συνιδρυτής του CityDanse Ensemble στην Ουάσινγκτον.

Η πολυμορφία του κόσμου της βίας

Κλέφτες και αρματολοί: μια κοινωνία με αντιθέσεις, κόσμος, ως προς τους κατακτημένους, «νόμιμος» και ταυτόχρονα «έκνομος»

Του Σπ. Ι. ΑΣΔΡΑΧΑ*

Μιλούσα σε προηγούμενο σημείωμα για τις δομές και τις συγκυρίες που διαπλέκονται στο δημοφιλές χορευτικό τραγούδι «Κάτω στη Βάλτου τα χωριά». Καιρός να εκθέσω βραχυλογικώς τη δική μου πρόσληψη των σημειωμένων του: στη γεωγραφική περιοχή που το ίδιο καθορίζει, υπάρχουν πολλοί κλέφτες με οικονομική ισχύ, προφανώς άτομα που συναλλάσσον τους κλέφτικους με τους αρματολικούς ρόλους: οι δεύτεροι είναι η προϋπόθεση της σταθεροποίησης που ρίξα της είναι η ληστρική αρπαγή. Ορισμένα από τα πρόσωπα αυτά διεκδικούν αρματολίκια που τα κατείχαν, ίσως, και τα είχαν χάσει. Οι αναφορές στις διοικητικές αρχές της Αρτας υποδηλώνουν ότι πρόκειται για ένα τοπικό επεισόδιο, ενσωματωμένο σε έναν γενικότερο μηχανισμό. Ο εξυμνητικός χαρακτήρας του τραγουδιού ευνοεί αυτή την εννομάτωση. Οι χρόνοι των συμβάντων, όπως ήδη σημείωσα, μπορεί να είναι πολλοί, τόσο αν περιοριστούμε στη στενή τοπικότητα, όσο κι αν επεκταθούμε σε μια ευρύτερη γεωγραφία. Πριν όμως φέρουμε στη μνήμη κάποια από τα πολλά παραδείγματα, ας σχολιάσουμε λίγα από τα όσα κιόλας έχουμε επισημάνει ή υπαινικθεί.

Θα πρέπει προηγούμενος να επισημάνω κάτι που διαφεύγει από τη «δημόσια», όπως κατάντησε να τη λέμε, δηλαδή χρησιμοθηρική, ιστοριογραφία: οι αρματολοί δεν είναι αυτοδύναμες μονάδες, υπόκεινται σε μια ιεραρχία βαθμιδωτή. Οι άμεσοι προϊστάμενοι, Αλβανοί μουσουλμάνοι στην περίπτωση μας, όπου μπορεί να εμφλοχωρήσει και κάποιος χριστιανός (συνεπώς «γκρέκο»), για τους ιταλόφωνους παρατηρητές), βρίσκονται κι αυτοί σε διαμάχη αναμεταξύ τους, διαμάχη που συνδέεται με το σύστημα συμμαχιών που επιλέγουν οι ιεραρχικώς ανώτεροί τους, πασάδες και μουτσελίμηδες, ως προς τις περιοχές που μας ενδιαφέρουν εδώ, για τις οποίες διαθέτουμε επαρκή τεκμηρίωση: το ίδιο ισχύει και για τις τοπικές αυθεντίες, τους προεστούς, οι οποίοι είχαν σημαίνοντα ρόλο στην εκλογή των αρματολών ή «μπεκτσίδων». Με δυο λόγια, ένας πολυμής κόσμος με δομικού χαρακτήρα αντιθέσεις, κόσμος, ως

προς τους κατακτημένους, «νόμιμος» και ταυτόχρονα «έκνομος».

Συνήθως λέγεται: κόσμος της νομιμότητας οι κοινοτικοί άρχοντες - «προεστοί», «προύχοντες», «κατσαμπάσπιδες», «τζορμπατζήδες» και άλλα παλαιότερα, όπως «άρχοντες». Κόσμος της παρανομίας οι «κλέφτες», «καϊντούκοι» αλλού, διαμεσολαβούμενοι από τη λειτουργία του αρματολισμού, ο οποίος μετέχει, καθώς λέγαμε, εναλλακτικώς και στους δυο κόσμους. Οχι. Η έννομη κοινωνία των κοινοτικών αυθεντιών μετέχει κι αυτή στους δυο λειτουργικώς αντίθετους κόσμους υποκείμενη στον μηχανισμό των μειζόνων και κάθετων αντιθέσεων, στον αιματηρό ανταγωνισμό που διατρέχει την κορυφή της πυραμίδας του εξουσιαστικού συστήματος. Κοινοτομίας, η δικαιοσύνη ανάμεσα σε νόμιμους και έκνομους, σε «φρόνιμους» και ατίθασους ή αγρίους είναι ιδεοτυπική, όχι πραγματική: η νομιμότητα και η ανομία υπάρχουν ως καταστάσεις, αλλά τα ίδια πρόσωπα, οι ίδιες ομάδες, μετέχουν στη μια και στην άλλη κατάσταση με αιτούμενο, σε ύστερη ανάλυση, την κυριαρχική εννομάτωση στο γενικό εξουσιαστικό σύστημα. Το δημοτικό τραγούδι είναι το αντιφγγισμα αυτής της πολυμορφίας. Κατά κανόνα συγκρατεί δυο στιγμές της διαπάλης, τη σύγκρουση και τον θάνατο: όταν η πρώτη δεν συνεπάγεται τον δεύτερο, το τραγούδι είναι υμνητικό: όταν τον συνεπάγεται, γίνεται θρηνητικό, κάτι σαν νεκρώσιμη ακολουθία, θρνηεί τα άτομα, αλλά και τη στολή τους.

Η διαδρομή

Όλοι, βέβαια, οι κλέφτες ή οι αρματολοί που «αγριεύθηκαν» και γίνανε κλέφτες δεν πετυχαίνουν εκείνο που επιζητούν τα κλεφτομαζώματα του χορευτικού μας τραγουδιού: προλαβαίνει ο θάνατος να τερματίσει τους πόθους τους, καθώς ο κλέφτης είναι ζουλάπι, δηλαδή αγρίμι, «και το ζουλάπι έχει τέχνη το τουφέκι»: αυτό τους κόβει τη ζωή κι αρχίζει ο κοπετός, καθώς εκείνος μιας μάνας που, περπατώντας στην ακροποταμιά, βρίσκει του Γιάννου τα μαλλιά, του Γιάννου τις πλεξούδες και σαν πάει και παραμπροστά βρίσκει και το κεφάλι.

Η διαδρομή από τη ληστεία στη νο-

«Ο Διμαντής» Σπάτουλας από την ομώνυμη φάρα του Αλποχωρίου, με δαπάνη του οποίου (1778) έγινε η εικονογράφηση της εκκλησίας της Κοιμήσεως της Θεοτόκου (1764) στο ίδιο χωριό. Αναπαράσταση Κίτσου Μακρή (Βήματα, Αθήνα 1979, σ. 220-224 και Παράρτημα).

μιμότητα διαφεύγει από την αφήγηση του δημοτικού τραγουδιού και στη θέση του θα έπρεπε να είχε υπάρξει το έπος ή η έμμετρα χρονογραφία, αλλά για να υπάρξει εκείνο κι εκείνη, προϋπόθεση ήταν η ύπαρξη ισχυρών ηγετικών φυ-

σιογεννημών ή ομάδωσεων, όπως οι «στραντιότι», ηγεμονικές φυσιογεννημίες και ομάδωσεις που υπερέβαιναν τις αντίστοιχες των κλεφτών και των αρματολών: τα κλέφτικα τραγούδια είναι σπαράγματα βίων, όχι βίοι. Ο Αλή πα-

σάς βρήκε τους ραψωδούς του, ιδίως στο πρόσωπο του Χατζή Σεχρέπι με τους ελπιονόφονους στίχους του, απεικασμα μιας κοινής με έντονες τις χρήσεις και τις λέξεις του κυρίαρχου εξουσιαστικού συστήματος, του οθωμανικού. Όσο για την εναλλαγή των ρόλων αρματολίου και κλέφτη, μάλλον αμυδρό αντιφγγισμα έχουμε στα κλέφτικα, όπως, ανάμεσα στα παραδείγματα εκείνο το τραγούδι που προσγράφεται στον Φωδωράκη Γρίβα («είμουν παιδί και γέρασα αρματολός και κλέφτης»), αλλά και στις δυο περιπτώσεις καυχάται ότι ποτέ δεν ντόπησε τ' άρματά του).

Πολλές από τις πρακτικές του κόσμου της βίας ξεφεύγουν από τον ποιητικό τρόπο του κλέφτικου τραγουδιού, λόγω χάρη οι, πρόσκαιρες μάλλον, συμφιλιώσεις των αντιπάλων: την απομνημόνευσή τους τυχαίνει να διασώζει άλλο τύπου μαρτυρία, η ενθύμηση, το βραχύ χρονικό: «Έτος 1760 κάνω θύμηση ενώ ο Χρήστος Αρκουμάνης το γκρόρι (τον καιρό) σπού πάσαμε αγάπη με τον καπετάν Στάθη (...)» «Έτος 1777, Μαρτίου 20, θύμισιν σπού ανταμώθη ο Δημήτρης με το Χρήστο και με το Γεώργη του Δημητράκη εις τα Σαρδίνανα (χωριό του Βάλτου) και η αγαπήθηκαν πίσω, να έχουν το αρματολίκι και να δώκει (μάλλον ο πρώτος) τους σκλάβους οπίσω». Βαλτινίγια θυμήματα που απηχούν τις αναγκαίες ρυθμίσεις, τις συναινήσεις, όταν η «τέχνη» του τουφεκιού δεν ήταν ικανή να αποσυνθέσει και να ανασυνθέσει.

Όσπου να τελέψουν τη ζωή τους με φυσικό (γιατί εκρόταν κι αυτός) ή βίαιο θάνατο, δοσμένοι επίσης και από το συγγενολόι τους, αυτά τα πρόσωπα μπορούσαν να τύχουν μιας ανάπαυσης, αμνηστευόμενα ή βρίσκοντας απλώς καταφύγιο στις δυτικές κτήσεις, όχι μόνο τις βενετικές, να τύχουν της προστασίας κάποιων από τους ομολόγους τους έξω από τις δυτικές επικράτειες ή μέσα σ' αυτές επικουρούμενα από ισχυρούς αξιωματούχους ή άλλα διαπλεκόμενα με τις επιχειρήσεις τους άτομα. Στις πολλές στιγμές της ανατροπής των ισορροπιών η εξουσιαστική ικανότητα δεν αποδιάρθρωνε πάντα το ευρύτερο οικογενειακό μόρφωμα: οι γαμήλιες στρατηγικές, αν από το ένα μέρος προσφέρονταν στη διάσπαση της

αρεγονικής συνέχειας στην εξουσία μέσω των ενδοοικογενειακών συγκρούσεων, από το άλλο διαιωνίζαν την επιβίωση του ευρύτερου οικογενειακού πλέγματος: το ίδιο μπορούσε να συμβεί και με τις κοινοτικές αυθεντίες. Δεν είναι της στιγμής να παραδειγματολογήσουμε ως προς το ζήτημα αυτό.

Η οικονομία

Χωρίς, προς το παρόν, παραδείγματα, ας υπομνησθεί ότι, όταν οι αρματολοί κατάφεραν με την πολιτική τους να στεριώσουν στους τόπους τους, αξιοποιούσαν την κυριαρχική τους ικανότητα μετατρέποντάς την σε οικονομική: έπαιχναν κοπάδια, γιδροπρόβατα και βοοειδή, άνοιγαν ζευγάρια που τα δούλευαν με σέμπρους και, προφανώς, επιδίδονταν σε κάποιες από τις μορφές της εμπορίας. Ας υπομνησθεί ακόμη η διασύνδεση της κλεφτοτουρίας και των αρματολών με τα βλάχικα ομαδιόματα, από τα οποία ορισμένοι τους προέρχονταν, ας υπομνησθεί δηλαδή ο κτηνοτροφικός συντελεστής της οικονομίας τους, στο σύνολο της αγροτοκτηνοτροφική. Πριν όμως στεριωθούν στους τόπους τους, είχαν τη δική τους οικονομία, εκείνη της λείας, εξωτερικό γνώρισμα της οποίας, καθώς λέγαμε, ήταν το επιδεικτικό πρότυπο της ενδυμασίας. Τουτό δεν σημαίνει ότι περιδίαζαν στα βουνά «αρματωμένοι στο φλουρί», ούτε ότι το νοικοκύρεμα των αρματολών ήταν κοινό για όλο το συγγενολόι: η διαφοροποίηση, ωστόσο, δεν το διάσπαζε θεσμικώς. Είχαν την αίσθηση, κυριολεκτικότερα τη συνείδηση, μιας ιεραρχίας, γενικευμένης άλλωστε, στην οποία οι «πρώτοι» δεν ήταν ίδιοι με τους άλλους όμοιους ή συντεχνίτες. Είχαν, ακόμη, τη συνείδηση ότι το κύρος υποχρεώνει την ένταξη τους σε ένα γενικώς αποδεκτό κώδικα, σύνθετος σύνδρομο του οποίου ήταν η ευλάβεια: γι' αυτό ένας Σταθάς κτιζεί στα 1700 ένα μοναστήρι και ένας άλλος, άγνωστος στα χρονικά Σουλιώτης αναγκάζει «στανικός» τον αγιογράφο να τον εξεκομίσσει σε περιόπιτη θέση, στα τέλη του 18ου αιώνα στον ευκτήριο οίκο, του οποίου χρηματοδότησε την εικονογράφιση στη Λάκα Σούλι.

* Ο Σπ. Ι. Ασδραχάς είναι ιστορικός.

Το πρώτο περιοδικό ζαχαροπλαστικής στην Ελλάδα!

Από τον Στέλιο Παρλιάρου, την ομάδα του Γαστρονόμου και εκλεκτούς ζαχαροπλάστες

148 λαχταριστές σελίδες:

- 15 υπέροχες συνταγές με φράουλα από τούρτες και τάρτες μέχρι μους και χαλβά
- 10+1 εύκολα και γρήγορα γλυκά από 4 ευρώ
- οι πιο δύσκολες συνταγές βήμα - βήμα
  - light νόστιμα γλυκά.
- πρώτες ύλες, χρήσιμα εργαλεία και πρωτότυπα σκεύη
- ιδέες από διάσημους ζαχαροπλάστες ανά τον κόσμο

Για γλυκά χωρίς μυστικά!

ΕΞΑΝΤΛΗΘΗΚΕ ΚΑΙ ΕΠΑΝΑΚΥΚΛΟΦΟΡΕΙ ΣΤΑ ΠΕΡΙΠΤΕΡΑ!

φύρα στα περιπτερά

ΚΑΛΩΣΤΕ ΤΗΝ ΟΜΑΔΑ ΤΩΝ ΠΡΩΤΩΝ ΤΩΝ ΓΑΣΤΡΟΝΟΜΩΝ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ!

ΓΛΥΚΕΣ ΙΣΤΟΡΙΕΣ

ΤΟΥΣ 2, ΜΑΪΟΥ 2010, €4

Μόνο €4

Λαχταριστές εμπνεύσεις με μαστίχα Χίου

Εύκολα, γρήγορα και οικονομικά γλυκίσματα για κάθε μέρα

Ποιο είναι το καλύτερο ζαχαροπλαστέιο της Ελλάδας;

Ποιος φτιάχνει το πιο νόστιμο χειροποίητο φύλλο;

Light επιδόρπια: από προφιτερόλ έως ππα με βερνίκια και κρέμα σοκολάτας

ΔΟΚΙΜΑΣΑΜΕ ΤΑΡΤΕΣ ΦΡΟΥΤΩΝ ΑΠΟ 4 ΓΝΩΣΤΑ ΖΑΧΑΡΟΠΛΑΣΤΕΙΑ

ΤΑ ΠΑΡΑΔΟΣΙΑΚΑ ΤΗΣ ΙΝΔΙΑΣ

ΑΦΙΕΡΩΜΑ ΦΡΑΟΥΛΑ: 15 για τάρτες, τούρτες, μους, ριζ

LEON & PARTNER

Οι βολεμένοι γίνονται αποκλεισμένοι

Ο Κώστας Δουζίνας, καθηγητής στο Πανεπιστήμιο του Λονδίνου, μιλάει για τη νέα ανθρωπογεωγραφία στην εποχή της κρίσης

Συνέντευξη στον **ΜΑΤΘΑΙΟ ΤΣΙΜΙΤΑΚΗ**

Το συνέδριο της διεθνούς Ένωσης Επιμελητών Σύγχρονης Τέχνης, που διεξήχθη την περασμένη εβδομάδα στο Μουσείο Μπενάκη, είχε τον τίτλο «Courage» - «Θάρρος». Με ομιλήτες τους Markus Steinweg, φιλόσοφο, Sarat Maharaj, καθηγητή στο Πανεπιστήμιο του Λονδί και στην Ακαδημία Καλών

Τεχνών του Μάλμω, τον καλλιτέχνη Jalal Toufic και τον Κώστα Δουζίνα, καθηγητή Νομικής στο Πανεπιστήμιο του Λονδίνου, προσπάθησε να σκιαγραφήσει την ανάγκη για επιστροφή της Σκέψης στην τέχνη, σε μια εποχή που σφραγίζεται από σημαντικότερες οικονομικές και πολιτικές αλλαγές. Αναμφίβολα, μία από τις σημαντικότερες στιγμές του συνεδρίου ήταν οι επισημάνσεις του Κώ-

στα Δουζίνα για την έννοια της Σκέψης και η αντιπαράθεση σε αυτήν της έννοιας της Αλήθειας και της ηθικής της καθολικότητας της. Ο διευθυντής του τμήματος Διεθνών Σχέσεων του Ινστιτούτου Ανθρωπιστικών Σπουδών του Birkbeck και συγγραφέας του πολυσυζητημένου και μεταφρασμένου σε δεκάτοχτα γλώσσες, βιβλίου «Το τέλος των ανθρωπίνων δικαιωμάτων»

θεωρεί πως σήμερα μεγάλα τμήματα του πληθυσμού παγκοσμίως βγαίνουν από το κάδρο της προστασίας του κράτους πρόνοιας και δικαιούται να ωθούνται σε ένα κοινωνικό περιθώριο, στο οποίο η έννοια «άνθρωπος» και η έννοια «ανθρώπινα δικαιώματα» διαστέλλονται τόσο ώστε να καταργούνται. «Αυτοί μπορούν να εκφράσουν το αίτημα της καθολικότητας σήμερα και αυτό θα πρέ-

πει να δει η τέχνη», τόνισε ο καθηγητής στη συνάντηση που είχαμε μαζί του ένα πλιόλουστο μεσημέρι σε καφενείο της περιοχής της Πλάκας, στο κέντρο της Αθήνας. Ο Κώστας Δουζίνας ήρθε ξανά το προσκλήνιο αμέσως μετά την εκδήλωση της οικονομικής κρίσης στην Ελλάδα, με τη διεισδυτική αρθρογραφία του στη βρετανική εφημερίδα The Guardian, από όπου ασκεί κριτική

στην παγκοσμιοποίηση, όπως εξελίσσεται στις μέρες μας, και διαβάσει τις επιπτώσεις της κρίσης στα πεδία της ηθικής, των κοινωνικών σχέσεων, της πολιτικής και του πολιτισμού. Ο λόγος του, απλός και κατανοητός, ξεφεύγει από τις τεχνικές λεπτομέρειες της επιστήμης που υπηρετεί και καταφέρνει να μιλήσει για την «ουσία» των ζητημάτων που απασχολούν την εποχή μας.

Ενα μοντέλο οικονομικό καταρρέει

— Πρέπει οι άνθρωποι της τέχνης και της τεχνοκρτικής να ασχοληθούν επισοταμένα σήμερα με τη Σκέψη, όπως επιώθηκε στο Μουσείο Μπενάκη; Τι σημαίνει αυτό;

— Στον βαθμό που ζούμε σε κοινωνίες υπηρεσιών και όχι σε κοινωνίες όπου οι άνθρωποι καλλιεργούν τη γη ή εργάζονται στη βιομηχανία, αυτό που είμαστε υποχρεωμένοι να προωθήσουμε, δεν είναι η έννοια της σκέψης, γενικά, αλλά οι έννοιες της Αλήθειας και της Καθολικότητας. Και δεν ξέρω αν είναι οι καλλιτέχνες και οι τεχνοκρτικοί που μπορούν να τις εκφράσουν, ή εκείνα τα τμήματα του πληθυσμού που είναι αποκλεισμένα, οι αόρατοι, όσοι υποφέρουν, τα παιδιά που δεν μπορούν να βρουν δουλειά. Με την ίδια έννοια που στην κλασική μαρξιστική ανάλυση το προλεταριάτο υποτίθεται ότι αγωνιζόταν για να εξαρθρωθεί ολόκληρη η κοινωνία, άρα και οι καπιταλιστές, σήμερα οι

Σήμερα, μεγάλα τμήματα του πληθυσμού παγκοσμίως βγαίνουν από το κάδρο της προστασίας του κράτους πρόνοιας και δικαιούται να ωθούνται σε ένα κοινωνικό περιθώριο.

ομάδες που έχουν βγει έξω από το κοινωνικό και πολιτικό παιχνίδι και δεν τους αντιπροσωπεύει κανείς, θα μπορούσαν να κάνουν κάτι ανάλογο, να εκφράσουν το «καθολικό» αυτής της κοινωνίας. Με αυτή την έννοια ο Δεκέμβριος 2008 είναι το πιο πολιτικό γεγονός στην ευρωπαϊκή ιστορία εδώ και 30 χρόνια.

Ήταν απρόβλεπτος

— Δεν έθεσε, εν τούτοις, ούτε θέματα αξιών ούτε και κανένα άλλο στην πραγματικότητα. Δεν εξέφρασε αιτήματα.

— Το γεγονός ότι ήταν απρόβλεπτος, ότι δεν απέκτησε ιδεολογική σαφήνεια ούτε καν ένα συγκεκριμένο πολιτικό αίτημα, χαρακτηρίζει ακριβώς τη σημερινή έννοια του «πολιτικού». Δείτε τη μεγάλη κλίμακα. Εδώ και 25 χρόνια, ο κόσμος μας στριζέται στην κατανάλωση και στο χρηματοπιστωτικό σύστημα, δηλαδή στα δάνεια και το χρέος, αφού η δυνατότητα ανάπτυξης της οικονομίας μέσω των βιομηχανιών σταμάτησε με την παγκοσμιοποίηση, όταν αυτές πήγαν στην Ασία... Το μοντέλο του New Deal ειπώθη από την Αμερική στην Ευρώπη του '80. Τι έλεγε; Οτι διατηρούμε τη νομιμοποίηση του πολιτικού συστήματος εξασφαλίζοντας τουλάχιστον στα δύο τρίτα του πληθυσμού ότι θα ανεβάνε το βιοτικό τους επίπεδο. Τι κάνουμε; Φτιάχνουμε χρήματα μέσα από τις δευτερογενείς χρηματοπιστωτικές αγορές και την αύξηση της αξίας των ακινήτων. Αυτά τα χρήματα δημιουργούν ανάπτυξη, που επιπρέπει στον κόσμο να αγοράσει δεύτερο σπίτι, δεύτερο αυτοκίνητο, να πάει ταξίδια στο Λονδίνο κ.ο.κ. Το 2008, με την κατάρρευση του χρηματοπιστωτικού τομέα στις ΗΠΑ, ξεκινάει μια σειρά χρεοκοπιών, αρχικά του τραπεζικού συστήματος και έπειτα κρατών (Ισλανδία, Ιρλανδία κ.ά.). Το μοντέλο καταρρέει.

Κατά την ίδια ιστορική περίοδο, όμως, εξασθένησαν και όλοι οι μεσοίοι οργανισμοί διαμεσολάβησης της εξουσίας προς τον κόσμο, όπως είναι τα κόμματα, τα συνδικάτα, ακόμα και η Εκκλησία — κάτι που ήταν στόχος της νεοφιλελεύθερης πολιτικής των Ρίγκαν και Θάτσερ. Όταν καταρρέει το οικονομικό σύστημα και είναι κανείς εκτεθειμένος σε δάνεια και χρέη, υφίσταται μια τεράστια προσωπική κρίση, ενδεχομένως ακόμα και ψυχολογική. Ενας από τους πιθανούς τρόπους αντίδρασης είναι και η βία, αφού δεν απορ-

«Η κοινωνικοποίηση των χρεών που είδαμε με τα πακέτα στήριξης των τραπεζών στην Ευρώπη έφτιαξε ένα “σοσιαλισμό” για τους πλούσιους και έναν άγριο καπιταλισμό για τους φτωχούς», τονίζει στην «Κ» ο κ. Κώστας Δουζίνας.

ροφάται η απόγνωση του, από τους οργανωμένους ενδιάμεσους οργανισμούς της κοινωνίας. Έχουμε λοιπόν, δύο ειδών άμεσα αποτελέσματα της κρίσης. Αν 'τη μια πλευρά, κοινωνικά συμβάντα τύπου Δεκεμβρίου, όπου, αν και πολιτικά, δεν περνάει η λογική του κόμματος, ή του μανιφέστου - είναι έντονα ηθικά γεγονότα. Και από την άλλη, ο — πάντοτε ευθραυστός— ψυχικός δεσμός με την κοινωνία εξασθενεί και οδηγεί σε εκδηλώσεις προσωπικής αντίστασης, που μπορεί να παίρουν τη μορφή της δράσης των αναρχικών ή μορφές αυτοδικίας, εγκληματικότητας κ.ο.κ.

Τόσο οι Negri και Hardt όσο και όλες οι μετα-μαρξιστικές αναλύσεις μάς έχουν προειδοποιήσει. Η συσώρευση κεφαλαίου γίνεται πλέον μέσω της πτώχευσης τρίτων. Στην πραγματικότητα, βρισκόμαστε μπροστά σε μια κατάσταση, κατά την οποία μεγάλα τμήματα του πληθυσμού αποκολλώνται από το μοντέλο της καταναλωτικής ως μεθόδου ικανοποίησης των προσωπικών επιδιώξεων και επιθυμιών τους, με απρόβλεπτες αντιδράσεις. Γι' αυτό και η οικονομική ανάπτυξη της δεκαετίας του '80 συνοδεύτηκε από μεγάλη αύξηση των μηχανισμών καταστολής. Ο άνθρωπος που αντιμετώπιστηκε από την εξουσία ως καταναλωτής, μετατρέπεται στις περιόδους ύφεσης και ανέχειας σε αντικείμενο αστυνόμευσης. Τείχν ορθώνονται στο Μεξικό, στην Παλαιστίνη, αυξάνονται οι φυλακές και γενικά η καταστολή. Με τα σημερινά μέτρα του Προγράμματος Σταθερότητας, ο αποπληθυσμένος, αυτός κόσμος από την πλαστή χρηματοπιστωτική ανάπτυξη, βλέπει τώρα τη ζωή του να ανατρέπεται. Όμως, δεν συνιστά πια μόνο το 1/3, της κοινωνίας, όπως συνέβη κατά τη δεκαετία του '80. Είναι πολύ περισσότεροι σήμερα αυτοί που από βολεμένοι, γίνονται αποκλεισμένοι.

Οικονομικά κυρίαρχοι

— Θα λέγατε ότι η ουτοπία της παγκοσμιοποίησης δεν ευδοχώθηκε;

Το δημοκρατικό έλλειμμα της Ευρώπης

— Έχει επιβεβαιωθεί ότι μπορεί η ιστορία να μην είναι πια στο πλευρό της δημοκρατίας. Αποκτά μια τέτοια υπόθεση πραγματική διάσταση στις μέρες μας;

— Το γεγονός ότι το 70-80% της νομοθετικής παραγωγής γίνεται στις Βρυξέλλες και έρχονται μετά στις χώρες χωρίς συμμετοχή των εθνικών κοινοβουλίων βρίσκεται στον αντίποδα της αντίληψης του κράτους δικαίου και του Ευρωπαϊκού Συνταγματισμού, της διάκρισης των εξουσιών κ.ο.κ. Αν οι θεωρητικοί του Ευρωπαϊσμού είχαν υποστηρίξει ότι δεν υπάρχει πρόβλημα με αυτές τις διαδικασίες, αφού αφορούν ως επί το πλείστον τεχνικά θέματα. Άρα δεν απαιτείται δημοκρατική συμμετοχή, αλλά επιστημονική ανάλυση. Όπως στον Μεσαίωνα δεν υπήρχε δημοκρατία, αλλά υπήρχαν οι συμβουλευτικοί φεουδαρχικοί και αυτοί αποφάσιζαν, έτσι και τώρα. Η Ευρώπη μετατρέπεται σε μια νέα μεσαιωνική αυτοκρατορία. Για πρώτη φορά τα μέτρα για την Ελλάδα δεν εμφανίζονται ως βαρετά, ως τεχνικές διατά-

— Ευδοχώθηκε για τις κυρίαρχες οικονομικές δυνάμεις. Οι μεγάλες διεθνικές εταιρείες (transnational) συνέχισαν να παράγουν κέρδη, παρά τη μεγάλη και μόνιμη κρίση της Ευρώπης, χρησιμοποιώντας τον τρίτο κόσμο και το ΔΝΤ. Πάρτε για παράδειγμα την Αφρική. Μπήκε το ΔΝΤ και επέβαλε αποκρατικοποιήσεις (μεγάλα τμήματα των κρατικών υπηρεσιών σε ιδιωτικά χέρια), απορρύθμιση των αγορών, το οποίο σήμαινε ότι οι μεγάλες εταιρείες είχαν το δικαίωμα να μπαίνουν εκεί και να επενδύουν πραγματικά μόνον όταν ήταν κερδοφόρο και έπειτα να παίρνουν τα κεφάλαια και να φεύγουν. Στην Ιρλανδία, πριν από πέντε χρόνια μιλούσαμε για τον «κελιτικό τίγρη». Πώς κατέληξε έτσι η Ιρλανδία; Οι περισσότερες επενδύσεις νέας τε-

χνολογίας ήταν αμερικανικές, οι οποίες μόλις είδαν ότι σταματούσε το boom των start ups, τα μάζεψαν και έφυγαν. Και έμεινε ένα κράτος το οποίο είχε στριζέξει την οικονομική του ανάπτυξη σε αυτό το μοντέλο, με κόσμο ο οποίος, αντί να βλέπει πλέον το βιοτικό του επίπεδο να ανεβαίνει, είτε έμμενε άνεργος είτε υπο-απασχολούνταν. Και ανέβαιναν τα έλλειψματα, αφού το κράτος έπρεπε να καλύψει το κενό που άφηνε η οικονομική οργάνωση γύρω από τις νέες τεχνολογίες, η οποία και απέτυχε.

Μόνο εθνικές πολιτικές μπορούν ναβάλουν όρια στον τρόπο με τον οποίο διεισδύει η καπιταλιστική ανάπτυξη και επιβάλλει τα βάρη του νεοφιλελευθερισμού στην κοινωνία. Η κοινωνικοποίηση των χρεών που είδαμε με τα πακέτα στήριξης των

τραπεζών στην Ευρώπη, έφτιαξε έναν «σοσιαλισμό» για τους πλούσιους και έναν άγριο καπιταλισμό για τους φτωχούς. Το μεγάλο πρόβλημα σήμερα στην Ελλάδα είναι ότι δεν χαράσσονται κόκκινες γραμμές. Οι μίνιμουμ κοινωνικές υποχρεώσεις, οι οποίες προκύπτουν από το κοινωνικό συμβόλαιο της μεταπολίτευσης, καταργούνται και ο κοινωνικός δεσμός εξασθενεί.

Το κράτος πρόνοιας

— Μήπως ζούμε σήμερα την πλήρη κατάρρευση της ίδιας έννοιας του κοινωνικού συμβολαίου;

— Απολύτως, και δυστυχώς δεν τονίζει αρκετά η Αριστερά. Εδώ ξαναγράφεται το πώς οργανώνεται η ζωή του υποκειμένου σε σχέση με τους άλλους και το κράτος. Το κράτος πρόνοιας χτίστηκε πάνω στη συνειδητοποίηση των ισχυρών οικονομικών δυνάμεων (μετά την κρίση του '30) ότι αν δεν παρέχεται για μίνιμουμ κοινωνική ασφάλιση για όλους, υπάρχει κίνδυνος να απονομιμοποιηθούν. Αφενός και αφετέρου στους εργατικούς αγώνες. Υποχωρούν συνολικά και τα δύο αυτή τη στιγμή και ξαναγράφεται το πώς λειτουργεί μια κοινωνία.

Πρόβλημα της πολιτικής

— Το γεγονός ότι όλα αυτά συμβαίνουν ύστερα από μια παρατεταμένη περίοδο απαξίωσης της πολιτικής σάς προβληματίζει;

— Οι κυβερνήσεις στην Ελλάδα ερχόντουσαν πάντοτε να κυβερνήσουν στο όνομα της ηθικής επιανδύσεως του κράτους. Και πάντοτε διαφθείρονταν. Υπάρχει ένα χάσμα ανάμεσα στον πολιτικό λόγο, στην πολιτική πράξη και την ηθική. Πρόκειται για πολύ μεγάλο πρόβλημα της πολιτικής παγκοσμίας, που σχετίζεται με την απόθνη στις εκλογές, την αποχή κ.λπ., όμως, στην Ελλάδα μιλάμε για την πιο βίαιη εκδοχή του. Πέρα από πρόβλημα της πολιτικής, γίνεται και πρόβλημα του πώς ο κάθε άνθρωπος αντιλαμβάνεται τη ζωή του. Λέμε ότι πρέπει να αλλάξουμε συνή-

θειες, να πληρώνουμε φόρους, να λειτουργούμε ηθικά δηλαδή, αλλά το παράδειγμα που έχουμε από τους πολιτικούς είναι αντίθετο. Η σχέση μας με τον κοινωνικό δεσμό είναι πάντα εύθραυστη. Η δημοκρατία την οργάνωσε μέσα από τον ισχυρισμό πως οι αποφάσεις που επηρεάζουν τη ζωή μας είναι προϊόν συμφωνίας, ακόμα κι όταν είμαστε στη μειοψηφία. Όταν αυτό αμφισβητείται, υπάρχει περίπτωση να διαρραγεί η σχέση με τον κοινωνικό δεσμό. Και τότε εκδηλώνονται μορφές βίας απρόβλεπτες και άγριες. Γιατί δεν αισθανόμαστε ότι έχουμε περάσει οι κρίσιμες αποφάσεις έστω και από μια τυπική νομιμοποίηση.

Μεγάλες δυνατότητες

— Βλέπετε δημιουργικές δυνατότητες στην κρίση;

— Ναι, πολύ μεγάλες. Πάντα οι μεγάλες αλλαγές γίνονται μετά από καταστροφές. Όπως μας είπε ο Μπένγιαμιν. Στις μεγάλες κρίσεις το καλύτερο και το χειρότερο είναι το ένα δίπλα στο άλλο, άρα είναι δυνατό να υπάρξει και το καλό. Ο νέος κοινωνικός δεσμός είναι δυνατό είτε να συσταθεί πάνω στην αγριότητα του φόβου και της καταστολής ή πάνω σε μια νέα μορφή κοινωνικής και πολιτικής οργάνωσης. Σίγουρα πάνω σε μια νέα σχέση με την ηθική, τόσο σαν υποκείμενα όσο και σαν πολιτική ηγεσία και πολιτική. Το τυχαίο και το απρόβλεπτο βεβαίως είναι συστατικά της ιστορίας, αλλά γνωρίζουμε ότι υπάρχει η δυνατότητα και έχουμε ηθική και πολιτική υποχρέωση να φανταστούμε και να δουλέψουμε για το καλύτερο. Κι εδώ υπάρχει ένα μυστήρια για την Αριστερά, η οποία είναι απολύτως διατεθειμένη να πιστέψει ότι το τέλος της ανθρωπότητας μπορεί να συμβεί (κοιτάξτε όλα αυτά τα έργα για την καταστροφή του κόσμου ή την κλιματική αλλαγή), όμως είναι στασιμαία που πιστεύει ότι η ανθρωπότητα μπορεί να υπερβεί τον καπιταλισμό.

Ο Δυτικός ανθρωπισμός σε βαθιά κρίση

Ο Δυτικός ανθρωπισμός καταρρέει, αλλά αυτό έχει ξεκινήσει πριν από την οικονομική κρίση. Πάντα ακολουθείται από μια διάριση στην πράξη ο ανθρωπισμός. Κάποιοι θεωρούνταν πλήρως άνθρωποι και απολάμβαναν όλα τα δικαιώματα, ενώ άλλοι, όχι. Η έννοια του «ανθρώπου» ως καθολικής αξίας μέσω της οποίας οργανώνεται η κοινωνία, δημιουργούνται τα ατομικά και κοινωνικά δικαιώματα, συνοδεύθηκε από εξαιρέσεις. Το βλέπουμε ήδη στη Γαλλική Επανάσταση, η οποία δηλώνει την καθολικότητα των δικαιωμάτων, αλλά τα αναγνωρίζει μόνο στους Γάλλους. Με τον χρόνο διευρύνεται αυτή η έννοια. Απελευθερώνονται οι δούλοι, οι γυναίκες αποκτούν δικαίωμα ψήφου κ.ο.κ. Αυτό που συμβαίνει στα χρόνια της παγκοσμιοποίησης, είναι ότι αυτοί που εμφανίζονται στον χώρο του «μη ανθρώπινου» σε όλο τον κόσμο, είναι πλέον οι άνθρωποι που δεν παράγουν. Το προκάριατο που αντιμετωπίζεται ως εφεδρικός στρατός που υπάρχει για να δημιουργεί ανταγωνιστικότητα, ένα είδος ανθρώπου που ζει σε μια ζώνη λυκόφωτος, μεταξύ νομιμότητας και παρανομίας, οικονομικής δραστηριότητας και ανεργίας. Και αυτή η ζώνη μεγαλώνει —στις μέρες μας— πάρα πολύ. Έχουμε μια παγκοσμιοποίηση της καπιταλιστικής οικονομίας αλλά όχι και των αξιακών σχέσεων. Η φιλολογία δε περί ανθρωπίνων δικαιωμάτων και ανάπτυξης αποδείχθηκε ψευδής.

Συστήματα και τακτικές στα γήπεδα

Προδημοσίευση αποσπασμάτων από το βιβλίο του Τζ. Ουίλσον για το ποδόσφαιρο

«**Επιθέσεις** με ξαφνικές... άμυνες», ήταν ένα παλιό, καλό αστείο μεταξύ των Ελλήνων φιλάθλων, κατά τη δεκαετία του '90, αντιστροφή του ορθότερου «άμυνες με ξαφνικές επιθέσεις» και ειρωνικό σχόλιο για τις μάλλον ανορθόδοξες τακτικές που ακολουθούσε Έλληνας προπονητής ενός εκ των τριών μεγάλων ποδοσφαιρικών συλλόγων της Αττικής. Η μαγική -όσο και καταραμένη- λέξη: τακτική - που συχνά συνοδεύεται από μια άλλη, πιο βεβαρημένη: σύστημα. Π.χ.,

Ζωντανή ιστορία του αθλήματος σε παγκόσμιο επίπεδο, που περιλαμβάνει άφθονο ανεκδοτολογικό υλικό, μαρτυρίες και συνεντεύξεις.

4-4-2, 4-2-4 κ.ο.κ. Τις περισσότερες φορές, δεν μας λέει τίποτα, ούτε καν σε όσους από εμάς αγαπάμε το ποδόσφαιρο. Κι όμως, οι τακτικές και τα συστήματα στο ποδόσφαιρο είναι μια ολόκληρη φιλοσοφία, έχουν σφραγίσει το άθλημα τις τελευταίες δεκαετίες, το έχουν αυτοματοποιήσει, εκουχρονίσει, αλλά για κάποιους το έχουν αποστεγνώσει. Από τι; Από τη φαντασία, το θέαμα, τα μεγάλα σκορ.

Είναι όμως έτσι; Ο Τζονθαν Ουίλσον, ειδήμων στο είδος, τακτικός συνεργάτης του Independent και της guardian.co.uk, στο βιβλίο του «Αντιστρέφοντας την πυραμίδα. Η ιστορία του ποδοσφαίρου, των τακτικών και των συστημάτων του», μας δείχνει ότι αυτό που λέμε σύστημα στο ποδόσφαιρο δεν είναι καθαρή τεκνοκρατία, αλλά η ψυχή και το πνεύμα του αθλήματος.

Ωστόσο, μη νομίσετε ότι το βιβλίο του Ουίλσον είναι μόνο για συστήματα και τεχνικές. Είναι μια ζωντανή ιστορία του αθλήματος σε παγκόσμιο επίπεδο, περιλαμβάνει άφθονο ανεκδοτολογικό υλικό, μαρτυρίες και συνεντεύξεις, ενώ συνδυάζει την τεχνική ορολογία με την κοινωνιολογική προσέγγιση. Επιπλέον διαβάζεται όπως ένα μυστό, αριστοτεχνικά γραμμένο αφήγημα.

«Το βιβλίο που κρατάτε στα χέρια σας», γράφει στον πρόλογο ο Αντώνης Καρπετόπουλος, «είναι ένα είδος ευαγγελίου πίστης. Και κυρίως είναι η απόδειξη ότι η ίδια η εξέλιξη του ποδοσφαίρου βασίστηκε στη συστηματοποίηση του, είναι δηλαδή αποτέλεσμα σκέψεων κι εφαρμογών που διάφοροι χριστιανοί, προσπαθώντας όχι να το κάνουν καλύτερο, αλλά να του δώσουν υπόσταση: Ένα ποδόσφαιρο χωρίς συστήματα είναι ένα ποδόσφαιρο που δεν υπάρχει. Δεν υπερβάλλω: Αραγε τι απεικονίζει καλύτερα τη φύση των μεγάλων ποδοσφαιρικών σχολών, αν όχι η συστηματική τους προβολή; Ποιος δεν έχει δει στους τρόπους που παίζει η Εθνική Γερμανίας μια δημιουργική αλαζονεία, που χαρακτηρίζει τη μεγάλη χώρα; Ποιος δεν έχει ταυτίσει τις σέντρες με τους Άγγλους; Ποιος δεν έχει δει στο ποδόσφαιρο των Σοβιετικών τον Λομπανόφσκι την εικόνα μιας Αν. Ευρώπης που ισορροπούσε μεταξύ παραγωγής και μανιοκατάθλιψης;».

Σήμερα η «Κ» προδημοσιεύει αποσπάσματα από το βιβλίο του Τζ. Ουίλσον, το οποίο πρόκειται να κυκλοφορήσει στα ελληνικά τη Δευτέρα 7 Ιουνίου, από τις εκδόσεις Polaris, σε μετάφραση του Χρήστου Χαραλαμπίδου.

ΗΛΙΑΣ ΜΑΓΚΙΝΗΣ

Οι παίκτες της εθνικής Ιταλίας σπικνώνουν το τρόπαιο του Μουντιάλ 2006, στο Βερολίνο, όπου η Ιταλία κέρδισε τη Γαλλία.

Ανοδος και πτώση της Ουγγαρίας

Οι δύο καλύτερες ομάδες όλων των εποχών, η Ουγγαρία του 1954 και η Ολλανδία του 1974, έχασαν και οι δύο στον τελικό από τη Γερμανία, πράγμα που μπορεί να είναι ή και να μην είναι σύμπτωση. Η τρίτη, ίσως, καλύτερη ομάδα της Ιστορίας, η Βραζιλία του 1982, δεν έφτασε ούτε καν στην τετράδα. Αν εξαιρέσει κάποιος το Παγκόσμιο Κύπελλο του 1966, η μεγαλύτερη επιτυχία της Αγγλίας ήταν στο Μουντιάλ του '90, μία διοργάνωση που έμεινε στη μνήμη των φιλάθλων για τα δάκρυα του Γκασκόν και τον αποκλεισμό της Αγγλίας στα πέναλτι (ένα γεγονός του οποίου η σημασία θα υπογραμμιζόταν τόσο πολύ, που θα γινόταν βαρετό, αλλά τότε που συνέβη είχε έναν ιδιαίτερο τραγικό απόηχο). Ωστόσο, αποτέλεσε ουσιαστικά το έναυσμα για την ποδοσφαιρική ανάπτυξη της δεκαετίας του '90. [...]

Δείτε την Ουρουγουά ή και την Αυστρία. Η δική τους ποδοσφαιρική πορεία είναι αυτό που θα μπορούσαμε να ορίσουμε ως παρακμή. Δείτε τη Σκωτία, που παρά τους περιορισμούς που της επιβάλλει το πληθυσμιακό της μέγεθος των πέντε εκατομμυρίων, παλεύει πρωικά με ισχυρότερους αντιπάλους.

Και πιο πολύ απ' όλους δείτε την Ουγγαρία, την ομάδα που τον Νοέμβριο του 1953 έβαλε ταφόπλακα στα αγγλικά όνειρα περί ποδοσφαιρικής ανωτερότητας. Τη στιγμή που ο Φέρντς Πούσκας, ο μεγαλύτερος ποδοσφαιριστής εκείνης της ένδοξης ομάδας, άφηνε την τελευταία του πνοή, τον Νοέμβριο του 2006, η εθνική Ουγγαρίας έδινε μάχη για να κρατηθεί μέσα στις 100 καλύτερες εθνικές ομάδες του κόσμου, σύμφωνα με την αξιολόγηση της FIFA. Αυτό είναι παρακμή.

Το πωsgώρισμα των Αγγλων

Φυσικά, για το αγγλικό ποδόσφαιρο, η ήττα με 6-3 από την Ουγγαρία στο Γουέμπλεϊ αποτελεί ένα σημείο καμπής. Ήταν, βέβαια, η πρώτη εντός έδρας ήττα της Αγγλίας από μία ομάδα της ηπειρωτικής Ευρώπης, αλλά κυρίως ήταν ο τρόπος παιχνιδιού των Ουγγρών που διέλυσε την ιδέα ότι οι Άγγλοι ήταν οι κυρίαρχοι του κόσμου στο ποδόσφαιρο.

«Η ιστορία του αγγλικού ποδοσφαίρου και η απάντησή του στην ποδοσφαιρική πρόκληση της ηπειρωτικής Ευρώπης», έγραψε ο Μπράιαν Γκλάνβιλ (ένας από τους μεγαλύτερους Άγγλους αθλητικογράφους) έπειτα από αυτήν την ήττα, στο βιβλίο του Soccer Nemesis, «είναι μία ιστορία τρομοκρατικής ανωτερότητας, που θυσιάστηκε στην ηλιθιότητα, την κοντόφθαλμη προσέγγιση του παιχνιδιού και την α-

ναΐα απομόνωση. Είναι μία ιστορία εγκληματικής σπατάλης ταλέντου, ασυνήθιστης μακαριότητας και ηθελπηγνής παραιλάνησης». Και αυτό ακριβώς ήταν.

Παρ' όλα αυτά, δεκαετία χρόνια αργότερα, η Αγγλία γινόταν παγκόσμια πρωταθλήτρια. [...] Υπάρχει μια θεωρία που επικριεί να ερμηνεύσει αυτό το φαινόμενο της αδυναμίας να διακριθεί σε μία μεγάλη διοργάνωση. Σύμφωνα με αυτήν, η κατάκτηση του Παγκοσμίου Κυπέλλου το 1966 ήταν το μεγαλύτερο κακό που θα μπορούσε να τύχει στο αγγλικό ποδόσφαιρο. [...] Ήταν ένα πωsgώρισμα για την Αγγλία, γιατί ενστάλαξε βαθιά στην ποδοσφαιρική συνείδηση των Άγγλων την πεποίθηση ότι η λειτουργικότητα της ομάδας του Ράμσις ήταν ο μόνος δρόμος για την επιτυχία.

Τραυματικές εμπειρίες παιδιών στη δίνη του εμφυλίου πολέμου

Σημαντική κοινωνιολογική έρευνα με ανθρωπιστικό μήνυμα

ΜΑΝΤΩ ΝΤΑΛΙΑΝΗ-ΚΑΡΑΜΠΑΤΖΑΚΗ
Παιδιά στη δίνη του ελληνικού εμφυλίου πολέμου 1946-1949, σημερινοί ενήλικες

Επιστ. επιμέλεια: Ι. Τσιόντης, Δ. Πλουμπιδής
εκδ.: Μουσείο Μπενάκη, Ετ.

Ψυχοκοινωνικές Υγείας του παιδιού και του εφήβου,
εκδόσεις της Σχολής Ι. Μ. Παναγιωτόπουλου

Του ΚΩΣΤΑ Θ. ΚΑΛΦΟΠΟΥΛΟΥ

Αντίθετα με τη λογοτεχνία, που επιδέχεται πολλαπλές αναγνώσεις ανάλογα με τη ερμηνευτική εργαλεία της λογοτεχνικής θεωρίας και κριτικής, οι κοινωνικές επιστήμες, στο εμπειρικό, μεθοδολογικό και ερευνητικό επίπεδο, είναι λιγότερο «ανεκτικές» σε έναν πλουραλισμό προσεγγίσεων. Κι αν οι ανθρωπιστικές επιστήμες υποχρεώνονται να ενστερνιστούν τις συνέπειες μιας «αλλαγής παραδείγματος», οι κοινωνιολογικές έρευνες, εφ' όσον είναι στέρεα δομημένες, διατηρούν την αξία τους, ακόμα κι όταν εμφανίζονται καινούργια δεδομένα και συμπληρώνονται από νέες γνωσιοθεωρητικές τάσεις. Στην Ελλάδα, με δεδομένη την υπανάπτυξη των ανθρωπιστικών σπουδών, σπανίζουν οι εργασίες εκείνες που εγκαταλείπουν τα «ξύλινα τείχη» της εγκώριας πανεπιστημιακής έρευνας και μπορούν άνετα να συγκριθούν με αντίστοιχες της Εσπερίας.

Η έρευνα της Μαντώ Νταλιάνη-Καραμπατζάκη (1920-1996) συγκαταλέγεται στην ευαρίθμη αυτή κατηγορία και αναδεικνύει την αξία της όχι μόνο για τη συστηματικότητα, τη διαύγεια και την ποιότητα της προσέγγισης, αλλά και για τον επί πλέον λόγο, ότι εντάσσεται ισότιμα και δικαιοδικά στη σχετική διεθνή βιβλιογραφία, μαζί με την επίσης σημαντική έρευνα της Ντόροθυ Λεγκαρέττα για τα παιδιά του Ισπανικού Εμφυλίου («Η γενιά της Γκερνικά», όπου υπάρχει βιβλιογραφική αναφορά ως «αδημοσίευτη εργασία», χρονολογούμενη από το 1984).

Η εργασία της Μαντώ Νταλιάνη έχει μια εξίσου ενδιαφέρουσα εκδοτική «προϊστορία», καθώς δικαιώνει πλήρως την πρωτεύουσα θέση που καταλαμβάνει στον χώρο της σύγχρονης κοινωνικής έρευνας, και η συμβολή όλων

όσοι συντελέσαν ώστε να δει το φως της δημοσιότητας στην Ελλάδα, είναι αντιστοίχι της επίμοχθης προσπάθειας που κατέβαλε η παιδοψυχίατρος (και κρατούμενη στις φυλακές Αβέρωφ την περίοδο 1949-1951), η οποία έζησε και εργάστηκε στο εξωτερικό (Αγγλία, Σουηδία). Πρωτοπαρουσιάστηκε ως εισήγηση στο συνέδριο με τίτλο «Μετά τον πόλεμο», που διοργανώθηκε από το Πανεπιστήμιο του Σάσεξ (4-6 Ιουλίου 1996), με πρωτοβουλία του Μαρκ Μαζάουερ (ελλ. έκδοση, Αθήνα 2003, σε επιμέλεια του ίδιου). Μέχρι τότε ήταν γνωστό με το μικρό κύκλο ερευνητών και ιστορικών και υπήρχε διαθέσιμη μόνο η υπό μορφή abstract στο Διαδίκτυο. Η πα-

Η συλλογική έκδοση - ντοκουμέντο αποτελεί φόρο τιμής στη μνήμη της παιδοψυχιάτρου Μαντώ Νταλιάνη-Καραμπατζάκη.

ρουσίαση του θέματος με τη συνδρομή του σημαντικού Άγγλου ιστορικού αποτέλεσε την απαρχή μιας πορείας, την οποία η ερευνητήρια -δυστυχώς- πρόλαβε μόνο στα πρώτα βήματα, ανοίγοντας παράλληλα τον δρόμο για την επιμέλεια και έκδοση του έργου στα ελληνικά.

Βιωμέλια

Η Μαντώ Νταλιάνη έχει να αντιμετωπίσει πολλαπλές, σχεδόν ανυπερβλπτες, δυσκολίες, που σχετίζονται τόσο με τη βιογραφία της (ένα παιδί της Κατοχής, της Αντίστασης και του Εμφυλίου ήταν κι εκείνη), όσο και το περιπλοκό ζήτημα (τραυματικές εμπειρίες παιδιών σε συνθήκες πολέμου), αλλά και με τις γενικές και ειδικές συνθήκες που καθόρισαν την πορεία και την εξέλιξη της έρευνας (έκρυθμη πολιτική κατάσταση στην Ελλάδα, συναισθηματική φόρτιση και χρονική αλλοίωση χαρακτηριστικών κ.ά.), που θα διεξαγάγει στη φιλόξενη Σουηδία. Η κύρια όμως δυσκολία έγκειται στη διαφύλαξη της βιωματικής σχέσης, αλλά και στη θωράκιση της μη συμμετοχικής παρατήρησης, σε συν-

δυασμό με την εκμετάλλευση ποιοτικών μεθόδων και σχετικού υλικού (συνεντεύξεις, αρχεία, ντοκουμέντα).

Επί πλέον, την περίοδο που ανασυνθέτει το ερευνητικό υλικό, η βιοβιογραφία μπορεί να είναι πλούσια στον παιδοψυχιατρικό τομέα όσον αφορά εμπειρικές έρευνες και θεωρητικές προσεγγίσεις, αλλά όχι και στο «εμφυλιοπολεμικό» σκέλος της. Όμως, η Νταλιάνη διαθέτει το σθένος, την υπομονή, αλλά και την επιστημονική επάρκεια, μαζί με την πλούσια επαγγελματική εμπειρία, να υπερβεί τις δυσκολίες, να ανασυνθέσει και να εμπλουτίσει την έρευνά της μετά από μια εικοσαετία σχεδόν. Η «διαχρονική υπεραξία» στην ενδελεχή προσέγγισή της, συνδυάζει τον πλούτο των ποσοτικών στοιχείων με μεθοδολογία που αντιστοιχεί στην ανερχόμενη, ήδη από τη δεκαετία του '70, «ποιοτική στροφή» των κοινωνικών επιστημών προς την grounded theory.

Η δεδομένη αξία της σημαντικής (και επώδυνης ψυχικά) έρευνας είναι πολλαπλά αναγνώσιμη, χρήσιμη και εκμεταλλεύσιμη, σε στοιχεία, μεθόδους και συμπεράσματα, που θα πρέπει να εμπνεύσουν και να καθοδηγήσουν τη «νέα γενιά» των Ελλήνων κοινωνιολόγων, ακολουθώντας τα παράδειγμα των επιστημονικών επιμελητών του τόμου, και επεκτείνοντάς τα ενδεχομένως στον χώρο των πολιτικών προσφύγων στις (πρώην) σοσιαλιστικές χώρες. Το συγκεκριμένο βιβλίο προϋποθέτει μελέτη και όχι απλή ανάγνωση, ως εκ τούτου αφορά κυρίως φοιτητές και ερευνητές της κοινωνικής ψυχολογίας και των ανθρωπιστικών σπουδών. Διότι εξόχως ανθρωπιστικό είναι και το μήνυμα που εκπέμπει, αν ανατρέξει κανείς κυρίως στις βιογραφίες (και τα τετράδια) αυτών των παιδιών με το «φαντασιστικό και βιωμένο τραύμα» από την απώλεια της μητέρας στη δίνη ενός αδελφοκτόνου πολέμου, απεργκλωβιζόμενος από ιδεοληψίες και στερεότυπα.

Η τελική, συλλογική έκδοση και η υποδειγματική επιμέλεια αποτελούν τον καλύτερο (και επιβεβλημένο) φόρο τιμής στη μνήμη της Μαντώ Νταλιάνη-Καραμπατζάκη, μιας γνήσιας εκπροσώπου της Ελληνικής Διασποράς.

Στη σκιά των βράχων...
πιάσα ΜΕΛΩΔΙΑ!

23^ο ΦΕΣΤΙΒΑΛ ΔΗΜΟΥ ΒΥΡΩΝΑ
Στη Σκιά των Βράχων

ΜΕΛΩΔΙΑ
99,2

Ξ ΑΦΟΡΜΗΣ

Του **ΕΛΕΥΘΕΡΙΟΥ ΓΕΙΤΟΝΑ***

Για μια αποτελεσματική μεταρρύθμιση

Τη μεταρρύθμιση πρέπει να τη δούμε από το νηπιαγωγείο μέχρι και τα μεταπτυχιακά. Γι' αυτό προτείνω ουσιαστικές αλλαγές στη διάρθρωση της υποχρεωτικής εκπαίδευσης και στο κρίσιμο σημείο του παράσματος από το λύκειο στην τριτοβάθμια εκπαίδευση.

Ετσι μπορούμε να μιλήσουμε για ένα εφτάχρονο δημοτικό (νηπιαγωγείο και έξι τάξεις δημοτικού), σκοπός του οποίου θα είναι η εξασφάλιση της γνωστικής υποδομής για την κατάκτηση των κωδικών του πολιτισμού (ανάγνωση - γραφή - αριθμητική - πληροφορική - δύο ευρωπαϊκές ή άλλες γλώσσες πέραν της μητρικής, εθισμός στην άθληση, μύηση στις τέχνες και αγωγή για υγιεινή διατροφή).

Η δεύτερη βαθμίδα εκπαίδευσης θα είναι εν μέρει υποχρεωτική με διάρκεια τέσσερα χρόνια, αλλά και εν μέρει προαιρετική με διάρκεια ένα χρόνο, που θα αντιστοιχεί με το σημερινό της Β' Λυκείου, ή δύο χρόνια, που θα αντιστοιχούν σε μια καλά οργανωμένη τεχνική εκπαίδευση. Σ' αυτό που σήμερα ονομάζουμε γυμνάσιο θα συνεχιστούν οι στόχοι που έβαλε το δημοτικό και θα γίνει περισσότερο σχολείο εφαρμογών και μύησης στον ελληνικό και ευρωπαϊκό πολιτισμό, μύησης στις επιστήμες και τις τέχνες αλλά και ανίχνευσης των επαγγελματικών τάσεων.

Στη Γ' Γυμνασίου θα πραγματοποιούνται εξετάσεις, οπότε, με βάση τα αποτελέσματά τους και τη μέση βαθμολογία των δύο προηγούμενων ετών, τα παιδιά θα κατατάσσονται στην Δ' Γυμνασίου, τη σημερινή δηλαδή Α' Λυκείου, σε τμήματα αυξημένων και κανονικών απαιτήσεων.

Οι απολυτήριες εξετάσεις από τη Β/θμια υποχρεωτική εκπαίδευση θα γίνονται στο τέλος της Δ' Γυμνασίου, σημερινής Α' Λυκείου, και θα δίνουν τη δυνατότητα στα παιδιά ν' ακολουθήσουν ή δύο έτη καλά οργανω-

μένων τεχνικής εκπαίδευσης ή ένα έτος μεταγυμνασιακής εκπαίδευσης, που θ' αντιστοιχεί με τη σημερινή Β' Λυκείου και θα οδηγεί στο προπαραπονησιακό έτος σπουδών για την τελική εγγραφή στο πανεπιστήμιο. Στο πρώτο έτος μεταγυμνασιακών σπουδών με στόχο το πανεπιστήμιο διατηρούνται οι κατευθύνσεις που υπάρχουν σήμερα στη Β' Λυκείου, και διδάσκονται σε κάθε κατεύθυνση τέσσερα ή πέντε μαθήματα με 8 διδακτικές ώρες την εβδομάδα το καθένα.

Η αξιολόγηση των μαθητών θα γίνεται με

Αξιολόγηση των αναλυτικών προγραμμάτων, της σχολικής και πανεπιστημιακής μονάδας, των εκπαιδευτικών, των μαθητών.

τρόπο αντικειμενικό και τεκμηριωμένο και με διάθεση διορθωτική και όχι απορριπτική. Από την πρώτη μεταγυμνασιακή τάξη, σημερινή Β' Λυκείου, όλα τα παιδιά θα εγγραφονται στο προπαραπονησιακό έτος σπουδών. Το αναλυτικό πρόγραμμα του προπαραπονησιακού έτους θα σχεδιαστεί από διεπιστημονική επιτροπή και θα περιέχει μαθήματα που θα κάνουν τους προπαραπονησιακούς φοιτητές ικανούς να παρακολουθήσουν αποτελεσματικά τα πανεπιστημιακά μαθήματα.

Στο τέλος του προπαραπονησιακού έτους γίνονται εξετάσεις. Τα θέματα των εξετάσεων τα ορίζει η ίδια προπαραπονησιακή επιτροπή που σχεδίασε το αναλυτικό πρόγραμμα. Εννοείται ότι είναι αναγκαία η κατοχύρωση του αδιάβλητου των εξετάσεων αυτών. Οσοι προπαραπονησιακοί φοιτητές δεν επιτύχουν στις εξετάσεις, που θα διεξαχθούν στο τέλος, θα έχουν δικαίωμα να ξα-

ναφοιτήσουν δωρεάν για μία ακόμη χρονιά, εάν το οικογενειακό τους εισόδημα δεν ξεπερνά τις 30.000 ευρώ και με πληρωμή 5.000 ευρώ ετησίως σε περίπτωση που το οικογενειακό τους εισόδημα υπερβαίνει το ως άνω ποσό. Προπαραπονησιακό έτος σπουδών μπορεί να λειτουργήσει σε κάθε ΑΕΙ και ΤΕΙ της χώρας μας.

Η εγγραφή των παιδιών στα πανεπιστήμια θα γίνεται ως εξής: κάθε πανεπιστημιακή σχολή με την έναρξη του προπαραπονησιακού έτους θα ανακοινώνει τα κριτήρια, τις προδιαγραφές και τις απαιτήσεις της για να εγγραφεί κάποιον φοιτητή στο τμήμα.

Ας δούμε τώρα την πορεία των παιδιών που από την Α' Λυκείου και μετά ακολουθούν την τεχνική εκπαίδευση, η οποία πρέπει να δώσει ανθρώπους εξαιρετικά καταρτισμένους και ειδικευμένους για να μπουν στην παραγωγική διαδικασία. Τα παιδιά αυτά, αφού αποκτήσουν 4-5 χρόνια εργασιακής εμπειρίας, θα μπορούν να γίνουν δεκτά για μεταπτυχιακές σπουδές, που θα τους δίνουν το δικαίωμα να διοριστούν οπουδήποτε κι ως ισότιμοι με τους έχοντες πανεπιστημιακό τίτλο. Με τον τρόπο αυτό και τα παιδιά και η κοινωνία θα πάψουν να θεωρούν απαξιωμένη και άχρηστη αυτή την εκπαίδευση. Κι ακόμη θα διατηρηθούν πολλές οικογενειακές επιχειρήσεις στον αγροτικό και βιοτεχνικό τομέα και θα αναβαθμιστούν.

Πιστεύω ότι η εκπαιδευτική μεταρρύθμιση, για να είναι δυνατή, πρέπει να είναι απλή. Αρκεί να προσέξουμε τους πυλώνες: Αξιολόγηση των αναλυτικών προγραμμάτων - αξιολόγηση της σχολικής και πανεπιστημιακής μονάδας - αξιολόγηση των εκπαιδευτικών - αξιολόγηση των μαθητών.

* Ο κ. Ελ. Γείτονας είναι ιδρυτής και γενικός διευθυντής των Εκπαιδευτικών Γείτονας στη Βάρη Αττικής.

ΔΙΑΚΡΙΝΟΝΤΑΣ

Της **ΕΛΙΣΑΒΕΤ ΚΟΤΖΙΑ**

Ιστορία και μυθοπλασία

Ποια είναι η σχέση ανάμεσα στην ιστορία και τη μυθοπλασία; Καταγράφουν να εκφράζουν τις ανταγωνιζόμενες αλήθειες του αποδεικτικού υλικού και της φαντασίας ή μοιράζονται το κοινό εγχείρημα της νοηματικής απόδοσης τους μέσω του εργαλείου της αφήγησης; Και αν δεχθούμε πως υπάρχουν πράγματι τόσο ακαταμάχητα και απολύτως διακριτά από τη δημιουργική φαντασία, στοιχεία όσο εμφανίζονται να είναι τα ιστορικά γεγονότα, αμφιβάλλει κανείς πως η μορφή της ιστορίας επιβάλλεται και δεν ανεπιρροέυεται; Μήπως άλλωστε τα εργαλεία του ιστορικού - η αναδρομή, η επιλογή και η επανασύνδεση - δεν είναι ίδια με τα εργαλεία του μυθιστοριογράφου; Και όσο ευγενεοδίπτες κι αν είναι οι καταγραφές της, δεν είναι αλήθεια πως η ιστορία συντάσσεται μέσα από την πληθώρα ή την ένδειξη του υλικού, καθώς και μέσα από μια αίσθηση σημασίας την οποία δεν διαθέτουν εκείνοι που ζουν κατά τη διάρκεια της; Όχι μόνον η φύση της ιστορίας, αλλά και οι σκοποί της μοιάζουν να αντικατοπτρίζονται στη μυθοπλασία. Σύμφωνα με την κριτικόγραφο του TLS Kathryn Sutherland, η μελέτη του Beverly Southgate «History meets fiction» (Pearson, σελ. 215) συζητά θέματα που απασχολούν από τη μία πλευρά τους ιστοριογράφους του μεταμοντέρνου και από την άλλη τους συγγραφείς που κινούνται πάνω στο υβριδικό έδαφος του ιστορικού μυθιστορήματος. Μέσω της μυθοπλασίας, υποστηρίζει ο συγγραφέας, αντιλαμβάνομαστε την κριτική ματιά που σχετίζεται με τους στόχους της ιστορίας.

Το βιβλίο του Beverly Southgate είναι μια ελκυστική εργασία που αναλύει το πρόβλημα της ιστορίας - τη διασαύρωση της με τη δημιουργική φαντασία και την αδυναμία των ιστορικών να το αντιληφθούν. Και ταυτόχρονα υπερασπίζεται με πάθος τη σημασία

της ιστορίας ως μορφωτικού κλάδου που μπορεί να συμβάλλει στη βελτίωση της ατομικής και της κοινωνικής κατανόησης. Ισχυρισμός του συγγραφέα είναι ότι τα μεγάλα θέματα της ιστορίας, πολύ πιο συχνά δοκιμάζονται στο πεδίο της ιστορικής μυθοπλασίας: η απαίτηση της ιστορίας για αντικειμενικότητα, οι περιορισμοί της αντιληψιμότητας, η ιστορία προσδιορίζεται από τη δράση των μεγάλων ανδρών, η εγκυρότητα των πρωτογενών πηγών και των μαρτυριών, η ανάμιξη των ιδεών που αφορούν την ιστορία και την εθνική ταυτότητα, η ψευδαισθήση της συνεκτικότητας ή του δεσμού ανάμεσα στα γεγονότα, οι εναλλακτικοί τρόποι αναπαράστασης. Από κεφάλαιο σε κεφάλαιο οι προτάσεις του συγγραφέα υποστηρίζονται από υποθετικά παραδείγματα και παράδοξους συνδυασμούς λογοτεχνικών κειμένων. Στο κεφάλαιο, έτσι, «Μυθοπλασία, ιστορία και μύθος» η μελέτη καταφεύγει στο «Αναζητώντας τον χαμένο χρόνο», τη «Ρεβέκκα» και σε τρία μυθιστορήματα της Penelope Lively. Στο κεφάλαιο «Μυθοπλασία, ιστορία και ηθική» εμφανίζονται το «Πόλεμος και ειρήνη» και το «Self Codemned» του Wyndham Lewis. Στο κεφάλαιο, τέλος, «Μυθοπλασία, ιστορία και ταυτότητα» ο συγγραφέας χρησιμοποιεί τους «Κιβιλοποιοί» του Αντρέ Ζιντ και τη «Λίμνη των δασών» του Tim O' Brien. Το μόνο αρνητικό στοιχείο στη στοχαστική αυτή μελέτη είναι, κατά την κριτικόγραφο, ότι ο συγγραφέας θεωρεί εξαιρετικής δεξιάς δεξιάς, ενώ τα μυθιστορήματα μιλούν περισσότερο για τις δικές του απόψεις παρά για τον εαυτό τους, οι φωνές των παραδοσιακών ιστορικών αδυνατούν

πλήρως να ασκήσουν την αυτοκριτική τους.

Η μελέτη του Jerome Groot «The historical novel» (Routledge, σελ. 200) αναδεικνύει τη σύγχρονη εμμονή της λογοτεχνίας στο ανθρώπινο ιστορικό του ιστορικού μυθιστορήματος. Το βιβλίο καλύπτει, σύμφωνα με την κριτικόγραφο Lucy Scholes, το πεδίο, αρχίζοντας από το «Waverley» (1814) του σερ Γουόλτερ Σκοτ και φθάνει μέσω του πολεμικού και του αστυνομικού μυθιστορήματος, στις σημερινές συζητήσεις γύρω από τη λεσβιακή ιστορική μυθιστορία της Σάρας Γουότερς. Αντί να θεωρήσει ότι τα πιο πρόσφατα «έκκεντρα» ιστορικά μυθιστορήματα αποκρύνονται από τις παραδοσιακές συμβάσεις του είδους, ο Jerome Groot πιστεύει, ότι το ίδιο το είδος αποσιωπείται της υποκειμενικότητας, προσφέροντας περισσότερες δυνατότητες και πιθανότητες κατανόησης τόσο στους συγγραφείς όσο και στους αναγνώστες. Τι πράττει το ιστορικό μυθιστορήμα; Μας διδάσκει ιστορία ή μας διδάσκει πως να ανταποκρινομαστε σε αυτήν; Σε αυτόν τον οριακό κόσμο ανάμεσα στην πραγματικότητα και την φαντασία, ο «άλλος» της ιστορίας γίνεται οικείος μέσω της ψευδαισθήσης της μυθοπλασίας. Και η εμμονή της στο ιστορικό μυθιστορήμα μπορεί εν μέρει να ερμηνευτεί από την κρίση νομιμοποίησης και αναπαράστασης η οποία προκλήθηκε από την μεταμοντέρνα αμφισβήτηση των μεγάλων μετα-αφηγησέων. Το παρελθόν αποτελεί πράγματι ξένη χώρα, κι εμείς όπως φαίνεται απολαμβάνουμε να μελετάμε τον τουριστικό της οδηγό.

Εκτός από τα ποιήματα και τα θεατρικά του έργα, ο θρυλικός Ουαλός μάς άφησε ένα πλήθος επιστολών οι οποίες δεν υπολείπονται σε ποιητικό αίσθημα. Στον τόμο αυτόν συγκεντρώνονται τα γράμματα που έγραψε στις γυναίκες της ζωής του. Μέσα απ' τις σελίδες

του, ο Ντίλαν Τόμας ερωτοτροπεί, κλωτεύει, μιλάει για την κλονισμένη του υγεία, παραληρεί ή μιλάει αμέριμνα και καταφεύγει σε πονηρίες και

αλληλογραφία **ΝΤΙΑΛΑΝ ΤΟΜΑΣ Ερωτικές επιστολές** μετ. Γιάννης-Ικάρος Μπισπασάκης εκδ. Μεταίχμιο σελ. 168 - 13 ευρώ

Εκτός από τα ποιήματα και τα θεατρικά του έργα, ο θρυλικός Ουαλός μάς άφησε ένα πλήθος επιστολών οι οποίες δεν υπολείπονται σε ποιητικό αίσθημα. Στον τόμο αυτόν συγκεντρώνονται τα γράμματα που έγραψε στις γυναίκες της ζωής του. Μέσα απ' τις σελίδες

τους, ο Ντίλαν Τόμας ερωτοτροπεί, κλωτεύει, μιλάει για την κλονισμένη του υγεία, παραληρεί ή μιλάει αμέριμνα και καταφεύγει σε πονηρίες και

Νέες εκδόσεις

ΞΕΝΗ ΠΕΖΟΓΡΑΦΙΑ SIEGFRIED LENZ
Γραφείο Απολεσθέντων αντικειμένων
μετ. Κ. Χρυσόμυλλη-Henrich
εκδ. University Studio Press
σελ. 242 - 13 ευρώ

Γόνος πλούσιος οικογενείας εμπόρων, ο Χένρι Νεφ αρνείται να υποταχθεί στο πνεύμα της σύγχρονης εποχής που αφιερώνει τα πάντα στην καριέρα και τον αδιάκοπο πολλαπλασιασμό των οικονομικών κερδών. Γίνεται έτσι υπάλληλος στο

Γραφείο Απολεσθέντων Αντικειμένων των Γερμανικών Σιδηροδρόμων. Παράλληλα, ωστόσο, ο άνθρωπος αυτός που αρνείται κάθε βία θα χρειαστεί κάποια στιγμή να βάλει σε κίνηση την ίδια τη ζωή του προκειμένου να δώσει εναντίον ανθρώπων με ρατσιστικές αντιλήψεις που καταδιώκουν αθώους και αδυνάτους.

JAMES PATTERSON
Ο Σος ιπνέας
μετ. Νίκος Σπυριδάκης
εκδ. Bell
σελ. 384 - 7,40 ευρώ

Μια νεαρή ασθενής κοιμάται γαλήνια σε ένα νοσοκομείο του Σαν Φρανσίσκο, όταν ξαφνικά της κόβεται η ανάσα. Δεν είναι το πρώτο τέτοιο περιστατικό. Και άλλοι έχουν βρει ανεξήγητο θάνατο.

συγγώνες για τα ερωτικά ακροβατικά του καταρώμα.

ΑΥΤΟΓΝΩΣΙΑ ΙΟΥΛΙΑ ΠΙΤΣΟΝΗ
Ηρακλής, ο ήρωας μέσα μας
Ενα ταξίδι αυτογνωσίας με οδηγό τον μύθο του Ηρακλή
εκδ. Εσσηπρον
σελ. 280 - 19 ευρώ

Ο **μύθος** του Ηρακλή μάς συμπάροισται στην ατομική μας προσπάθεια να κάνουμε τους προσωπικούς μας άθλους: εκείνους που θα επιλέξουμε, αλλά κυρίως αυτού που θα μας καλέσει η ίδια η ζωή να φέρουμε εις πέρας, ανακαλύπτοντας τον μεγαλειώδη Αληθινό μας

ΤΑΞΙΔΙΑ COLIN THUBRON
Στη σκιά του δρόμου του μεταξίου
μετ. Αθανάσιος Ζαβαλός
εκδ. Πάπυρος
σελ. 464

Ξεκινώντας απ' την καρδιά της Κίνας και διασχίζοντας τις οροσειρές της Κεντρικής Ασίας, το βόρειο Αφγανιστάν, τα υψίπεδα του Ιράν και το

Πρώτα σε πωλήσεις

Μελέτες, λευκώματα, βιογραφίες

- Συνδεδεμένοι, η εκπληκτική δύναμη των κοινωνικών δικτύων και πώς αυτά διαμορφώνουν τη ζωή μας,** των Nicholas Christakis και James Fowler (Κάτοπτρο). Ανατομία των σύγχρονων σχέσεων. **10**
- Γιατί το Βυζάντιο, της Ελένης Γλύκατζη-Αρβελέρ (Ελληνικά Γράμματα).** Ενα απόσπασμα δασκαλίας, ένα βιβλίο που εξηγεί το «γιατί» της βυζαντινής πολιτικής εμβέλειας. **32**
- Σταυροφόροι χωρίς σταυρό, του Σταύρου Λυγερού (Λιβάνης).** Η κρίση του υπαρκτού καπιταλισμού και η Αριστερά. του πλανητικού σχεδίου του Μπους. **6**
- Επιστροφή στο μέλλον, του Πέτρου Παπακωνσταντίνου (Λιβάνης).** Η κρίση του υπαρκτού καπιταλισμού και η Αριστερά. **8**
- Βία, έξι λοξοί στοχασμοί, του Σλάβοι Ζίζεκ, μετ. Νεκ. Κολαΐτζής (Scripta).** Η βία έτσι όπως εμφανίζεται σε διαφορετικές πλευρές της κοινωνίας και του πολιτισμού. **4**
- Η ατίθαση. Η Κοκό πριν τη Σανέλ, της Edmonde Chafres-Roux, μετ. Μαρία Τσεκούρα (Πάπυρος).** Η βιογραφία της Κοκό Σανέλ «χωρίς εξωραϊσμούς και αποσιωπήσεις». **8**
- Δημοκρατικό Στρατό Ελλάδας, 1946-1949, του Νίκου Μαραντζίδη (Αλεξάνδρεια).** Τι ήταν και πώς δρούσε ο ΔΣΕ στα χρόνια του Εμφυλίου. **4**
- Τα παιδιά δεν θέλουν ψυχολόγο, γονείς θέλουν, του Νίκου Σιδέρη (Μεταίχμιο).** Επιστημονικός οδηγός για τις σχέσεις γονέων και παιδιών. **57**
- Το κρυφό χέρι του Καρατζαφέρη, του Δημήτρη Φωρρά (Αλεξάνδρεια).** Το ιστορικό της αναγέννησης της ελληνικής ακροδεξιάς παράταξης. **3**
- Ετυμολογικό λεξικό της Νέας Ελληνικής Γλώσσας, του Γ. Μπαμπινιώτη (Κέντρο Λεξικολογίας).** Ποιες είναι οι ρίζες των λέξεων; Απαντήσεις σε πολλά ερωτήματα. **25**

Λογοτεχνία

- Το τελευταίο ταξίδιο, της Λένας Μαντά (Ψυχογιός).** Ενας ήρωας που βρίσκεται διαρκώς σε κρίσιμες αποφάσεις και αναζητεί ένα ταξίδιο... **1**
- Απόψε δεν έχουμε φίλους, της Σοφίας Νικολαΐδου (Μεταίχμιο).** Η Ελλάδα των τελευταίων δεκαετιών με τόλμη. **9**
- Το κορίτσι στη φωλιά της σφήγκας, του Στιγκ Λάρσον (Ψυχογιός).** Το τελευταίο βιβλίο, με το οποίο ολοκληρώνεται η δημοφιλής τριλογία Millennium του Σουδηού συγγραφέα. **8**
- Ενα πειραμένο στόμα, της Λένας Διβάνη (Καστανιώτης).** Εισβολή στη ζωή ενός άλλου με τη μέθοδο εκπαίδευσης των σκύλων. **3**
- Γυναίκες μικρές και πολύ μικρές ιστορίες, του Μιχάλη Γκανά (Μελάνι).** Η καταβύθιση ενός ποιητή στον πεζό λόγο και στις όψεις πολλών γυναικών. **5**
- Μερσέντες Χιλ, της Χρυσίδας Δημοσίου (Ψυχογιός).** Η ιστορία μιας καλλονής του βωβού κινηματογράφου στην Αμερική του 1930. **10**
- Ο Φρόνιτ στο Μανχάταν, του Λυκ Μπισού, μετ. Γιάννης Καυκίας (Καλέντη).** Στις αρχές του 20ού αιώνα, ο Φρόνιτ και ο Κάρλ Γιουνγκ ταξιδεύουν στην Αμερική για να προηθήσουν την ιδέα της ψυχανάλυσης. **10**
- Ηλιος με δόντια, του Γιάννη Μακρικόδη (Εστία).** Μια αφορμή από την τοπική ιστορία, μια ιστορία που γίνεται υπερτοπική. **5**
- Ιμαρέτ, του Γιάννη Καπούζου (Μεταίχμιο).** Τούρκοι και Έλληνες στην Αρτα των μέσων του 19ου αιώνα. Βραβείο Αναγνωστών. **18**
- Κάτω από τις οπές, του Γιάννη Ατζακά (Αγρα).** Αναμνήσεις από μια στρατιωτική θητεία στη δικτατορία. **3**

Σελίδες ποδοσφαιρού από Έλληνες και ξένους λογοτέχνες.

Η «Κ» προτείνει

Αρχίζει το ματς - Το ποδόσφαιρο στη λογοτεχνία, επιμ. Γιάννης Παππάς (Μεταίχμιο).

Μια πλούσια ανθολογία με κείμενα ξένων και Ελλήνων πεζογράφων και ποιητών που έχουν θέμα το ποδόσφαιρο. Από τον Μονταλιμπάν και τον Παμούκ μέχρι τον Μένι Κουμανταρά και τον Γιώργο Σκαμπούρη από τους δικούς μας.

Τα στοιχεία αυτά την εβδομάδα έδωσαν τα βιβλιοπωλεία: **Αναγνώστης** (Πυραυλάρα 11, Ιωάννινα), **Ελευθεροδίκης** (Αλαιίδα), **Εστία** (Σόλωνος 60, Αθήνα), **Ευριπίδης** (Ανδρέα Παπανδρέου 11, Χαλάνδρι), **Ιανός** (Αθήνα, Θεσσαλονίκη), **Μικρός Κοράσι** (Παπάγου 7 και Αριστοτέλους, Χαλάνδρι), **Οπισώθια** (Κολοκοτρώνη 11, Λαμία), **Ποσειδώνιο** (Αλαιίδα), **Πάπυρος** (Απυλαίας 42-44, Χίος), **Πολιτεία** (Ασκληπιού 1-3, Αθήνα), **Πρωτοπρία** (Γερουσιαστούλου 31-33, Πάτρα), **fnac** (Αλαιίδα).

• Τα συνεργαζόμενα βιβλιοπωλεία δίνουν αριθμό των αντιτύπων που πουλήθηκαν, στη διάρκεια της περασμένης εβδομάδας.

Επιμέλεια: **ΟΛΓΑ ΣΕΛΛΑ**

Απόλλωνα. Σύγχρονοι αρχαιολόγοι και ιστορικοί διατύπωσαν την άποψη πως η Πυθία και οι συνεργάτες της είχαν στήσει μια απάτη «επιχείρηση θρησκείας». Ενας από τους αρχαιότερους δημοσιογράφους των «Νιου Γιορκ Τάιμς», ο Γουίλιαμ Τ. Μπροντ επικριρεί να φέρει στο φως με τρόπο επιστημονικό το μεγάλο μυστικό της Πυθίας.

ΚΑΡΛΟ ΠΑΝΕΛΛΑ
Η ιστορία των ισλαμικών καθεστώτων 1914-2006 μετ. Διαμαντής Κωνσταντινίδης
εκδ. Ωκεανίδα
σελ. 700 - 45 ευρώ

Ενα εκατομμύριο Άραβες σκοτώθηκαν από Άραβες τα τελευταία σαράντα χρόνια. Και σύμφωνα με ορισμένες πηγές, η τρομοκρατία στο Ιράκ σκοτώνει εννιά μουσουλμάνους για κάθε έναν χριστιανό. Μπροστά στην υμότητα της εσωτερικής αυτής σύγκρουσης πώς είναι δυνατόν να ισχυριζόμαστε ότι η ισλαμική τρομοκρατία είναι αποκλειστικά πράξη αντίστασης στην ιμπεριαλιστική πολιτική της Δύσης; Ο Κάρλο Πανελλά αφηγείται τη συμμαχία του αραβικού κόσμου με τους Ναζί, στη συνέχεια με το σοβιετικό καθεστώς, ως την σημερινές κρίσεις με τους ομήρους.

να δυνατόν να ισχυριζόμαστε ότι η ισλαμική τρομοκρατία είναι αποκλειστικά πράξη αντίστασης στην ιμπεριαλιστική πολιτική της Δύσης; Ο Κάρλο Πανελλά αφηγείται τη συμμαχία του αραβικού κόσμου με τους Ναζί, στη συνέχεια με το σοβιετικό καθεστώς, ως την σημερινές κρίσεις με τους ομήρους.

rola çiktik

Η πορεία της Τουρκίας επί Ερντογάν και ο περιπλοκος και ευμετάβλητος κοινωνικός μετασχηματισμός συνθέτουν το εξαιρετικά ενδιαφέρον τρίτο κεφάλαιο του βιβλίου.

Η χαμένη περιπετειώδης δεκαετία για ΗΠΑ - Ισλάμ

Μια σφαιρική επισκόπηση των διεθνών εξελίξεων μετά την 11η Σεπτεμβρίου 2001

ΣΤΑΥΡΟΣ ΛΥΓΕΡΟΣ
Σταυροφόρο χωρίς σταυρό: Ισλαμική τρομοκρατία, ΗΠΑ & Νεοσθωμινισμός εκδ. Α.Α. Λιβάνη, σελ. 304

Τον **ΠΕΤΡΟΥ ΠΑΠΑΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ**

Ο Γερμανός φιλόσοφος Γκέοργκ Χέγκελ έγραψε ότι το πουλί της σοφίας πετάει το σούρουπο, εννοώντας ότι η θεωρητική γενεϊκουση μπορεί να έχει ελιπίδες επιτυχίας μόνον ενφ' όσον ένας κύκλος της Ιστορίας έχει ήδη κλείσει. Το τελευταίο βιβλίο του Σταυρού Λυγερού, μια σφαιρική επισκόπηση των διεθνών εξελίξεων μετά την 11η Σεπτεμβρίου 2001, υπακούει σε αυτή τη λογική: Ο, τι κάνει σε χρόνο, το κερδίζει σε βάθος, καθώς ο γνωστός αρθρογράφος διυλίζει με τον χαρακτηριστικό του Καρτεσιανό ορθολογισμό τις σημαντικότερες ανατροπές μιας περιπετειώδους δεκαετίας που άλλαξε τον κόσμο.

Το πρόγραμμα του Λυγερού εστιάζει την προσοχή του στην ευρύτερη Μέση Ανατολή, γιατί αυτό ήταν το πεδίο στο οποίο κρήθηκε το εκχρησμά του Τζορτζ Μπους και των νεοσυντηρητικών επιτελών του για τη μακροπρόθεσμη θεωρία της αμερικανικής ηγεμονίας. Θσαώτως της ρεαλιστικής προσέγγισης στα ζητήματα διεθνούς πολιτικής, ο συγγραφέας δεν συμπεριλαμβάνεται σε όσους είχαν σπείσει να αγοράσουν τις μετρητοίς τους ι-σχυρισμούς της κυβέρνησης Μπους περί «Σταυροφορίας εναντίον του Κακού» ή περί «εξαγωγής της ελευθερίας». Στο πρώτο κεφάλαιο του βιβλίου του, η κριτική γίνεται ανελέητη, καθώς αφαιρεί ένα προς ένα τα προπαγανδιστικά μυθεύματα για να αποκαλύψει τη γνήμη αλήθεια των γεωστρατηγικών διακυβεσμάτων - π.κ. όταν απορρίπτονται ως «αστεϊότητες»

οι ισχυρισμοί ότι η αντιπυραυλική απειδα των ΗΠΑ έχει στόχο το Ιράν ή τη Βόρεια Κορέα, όταν είναι ηλίου φαεινότερο ότι οι πραγματικοί στόχοι είναι η Ρωσία και η Κίνα.

Ο συγγραφέας δεν διατάζει να προχωρήσει τους συλλογισμούς του μέχρι τις απότατες συνεπαγωγές τους, όσο τολμηρά και αν είναι τα πορίσματα. Αν και επισομαινει την ετερογένεια της ιρακινής αντίστασης, της αναγνωρίζει αντικειμενικά προοδευτικό, ιστορικό ρόλο: «Τι θα είχε συμβει», διερωτάται, «αν το φιλοαμερικανικό καθεστώς ε-

Στα ισχυρά στοιχεία της ανάλυσης του συγγραφέα περιλαμβάνεται ο συνυπολογισμός των οικονομικών και γεωοικονομικών με τους πολιτικούς και γεωστρατηγικούς παράγοντες.

σε σταθεροποιηθεί και είχε γρήγορα καταφέρει να εξοντώσει, ή τουλάχιστον να συρρικνώσει την αντίσταση; Το καθεστώς των Ασαντ στην Συρία θα είχε προ πολλού ανατραπεί ή δώσει τη γη και ύδωρ. Κατά πάσα πιθανότητα, το Ιράν θα είχε γίνει στόχος τουλάχιστον εκτεταμένων βομβαρδισμών... Η Γερμανία και η Γαλλία θα είχαν επιστρέψει στο μαντρί με σκυμμένο το κεφάλι. Η Ευρωπαϊκή Ένωση θα είχε επανέλθει στη θέση του "μικρού εταίρου"... Οι διάφορες οργανώσεις της ιρακινής αντίστασης πολέμου για τους δικούς της λόγους η καθεμιά. Ο αγώνας τους, όμως, έφερε αντικειμενικά ένα πλανητικής σημασίας γεωπολιτικό αποτέλεσμα. Μετατρέποντας

τη χώρα τους σε ναρκοπέδιο για τις δυνάμεις κατοχής, υπονόμευσαν την επιβολή της ανεξέλεγκτης αμερικανικής ηγεμονίας και κατ' αυτό τον τρόπο εινούσαν κατ' αντιδιαστολή τον πολυπολικό χαρακτήρα του διεθνούς συστήματος.

Στα ισχυρά στοιχεία της ανάλυσης του Λυγερού περιλαμβάνεται ο συνυπολογισμός των οικονομικών και «γεωοικονομικών» με τους πολιτικούς και γεωστρατηγικούς παράγοντες. Οπως η διάβρωση της αμερικανικής ηγεμονίας, έτσι και η άνοδος του Μπαράκ Ομπάμα αντιμετωπίζονται ως προϊόντα όχι μόνο των πολιτικοστρατηγικών αδιεξόδων στο Ιράν και το Αφγανιστάν, αλλά και της οξείας κρίσης που έπληξε τη «ναυαρχίδα» του αμερικανικού καπιταλισμού, τη Γουόλ Στρίτ. «Παραφράζοντας τον Καρλ Μαρξ δεν θα κάνουμε λάθος αν πούμε ότι η κρίση είναι η μαμή της ιστορίας κι ότι η εκλογή του Μπαράκ Ομπάμα είναι καθαρόαιμο τέκνο της κρίσης», γράφει χαρακτηριστικά.

Η ίδια αναλυτική γραμμή διαπερνά την ανατομία των εξελίξεων στην Τουρκία, στην οποία αφιερώνεται το εξαιρετικά ενδιαφέρον, τρίτο κεφάλαιο. Η ορμητική άνοδος των ισλαμιστών ερμηνεύεται με συνδυασμό διαφορετικών παραγόντων, από τις ολέθριες επιπτώσεις της οικονομικής κρίσης του 2002, μέχρι τη χρησιμοποίηση ακραίων ισλαμιστών εναντίον των Κούρδων από το «βαθύ κράτος» και από το ΝΑΤΟϊκό, παραστρατηγικό δικτυο Gladio, που επιβίωσε του Ψυχρού Πολέμου. Η πρωτοτυπία των στοιχείων και η γλαφυρότητα της γραφής συναγωνίζονται τη συνεκτικότητα της ανάλυσης ενός κοινωνικού σχηματισμού τόσο περιπλοκου και ευμετάβλητου όσο ο τουρκικός. Ξεχωριστό ενδιαφέρον εμφανίζουν η παρουσίαση του

κουρδικού προβλήματος, οι αναφορές στις υποθέσεις «Ερκένεγκον» και «Βαριοπούλα» και η ανάλυση της σύγκρουσης κερμαλικής γραφειοκρατίας - ισλαμικής κυβέρνησης, η οποία, κατά τον συγγραφέα, εξελίσσεται σε αγώνα μέχρις εσχάτων και είναι ανοιχτή σε όλα τα ενδεχόμενα.

Το τέταρτο και τελευταίο κεφάλαιο του βιβλίου είναι αφιερωμένο στο Παλαιστινιακό, το οποίο αποτελεί, κατά τον Λυγερό, το κεντρικό πρόβλημα της ευρύτερης Μέσης Ανατολής. «Ο Δαβίδ που έγινε Γολιάθ» είναι ο τίτλος που συμπυκνώνει την κεντρική θέση. Αναφερόμενος στο Ολοκαύτωμα, σημειώνει ότι «έχει στηθεί μια ολόκληρη βιομηχανία ιδεολογικής τρομοκρατίας και καταχρηστικής εκμετάλλευσής του, η οποία σε τελευταία ανάλυση προσβάλλει τη μνήμη των θυμάτων. Είναι ειρωνεία της ιστορίας το ότι, με την ανοχή της διεθνούς κοινότητας, οι Ισραηλινοί διολισθαίνουν σε πρακτικές συντηρίσιμες ενός ολόκληρου λαού, οι οποίες -τηρουμένων των αναλογιών- θυμίζουν τη ναζιστική λογική για την "τελική λύση» του Εβραϊκού Ζητήματος. Είναι θλιβερό οι Εβραίοι, που υπέστησαν τη μεγαλύτερη γενοκτονία, να ανθενονται τέτοιες πρακτικές».

Συμπεπς στην «Αριστοτελική» λογική του, ο Λυγερός δεν προσπαθεί να στριμώξει τη γεγονότα σε ένα λογικό σχήμα, αλλά να αναδείξει τη λογική των ιδίων των γεγονότων. Όσοι αναζητούν τελεσίδικες προφητείες θα απογοητευθούν. Αλλά όσοι πασχίζουν να ξεκαθαρίσουν τη πραγματικά δεδομένα του «πεδίου μάχης», πάνω στο οποίο θα κρηθεί το μέλλον της ευρύτερης περιοχής μας και του κόσμου, θα ανταμειφθούν από ένα περικειτό δοκίμιο, που προσφέρει πολλές γνώσεις, χωρίς να φυλακίζει τη σκέψη.

Ο ιδιότυπος ουμανισμός του Τριαρίδη

Ενας υπερχειλιζων ποιητής-συγγραφέας

Της **ΜΑΡΙΑΣ ΤΟΠΑΛΗ**

Μια πετριά είναι βίαιο σκίσιμο, είναι κραυγή. Μια εκτεταμένη καταστροφή είναι σφετερισμός, έστω κι απ' την ανάποδη. Και ο συγγραφέας; Ο ποιητής; Η διαφορά ανάμεσά τους; Όταν ο Θεσσαλονικιός Θανάσης Τριαρίδης (1970) εκτίθεται σε ποιήματα περιορισμένης έκτασης που ελλειπτικά, καλοκουρδισμένα, αφηγούνται συγκεκριμένες ιστορίες (Ich bebe - όταν οι αιμαξίδες μαστιγώνουν τ' άλογα, 2007), υπηρετεί ένα στόχο πολιτικό («κάπως να σπάσει τη μούγκα σου»...) χωρίς να σύρεται πίσω από αυτόν. Όταν, στην πρώτη του εμφάνιση, μας έδινε με το «Ο άνεμος σφυρίζει στην Κουπέλα» (2000) ένα μυθιστόρημα υψηλής πρωτοτυπίας, ιδιότυπου μαγικού ρεαλισμού και ενός αφηγηματικού θάρρους που εμπιστευόταν εξίσου το θερμό βορειοελλαδίτικο ιδίωμα όπως και το θράσος της σάρκας, είχαμε κάθε λόγο να χαιρετίσουμε το καινούριο στη γέννησή του.

Ποιήματα, αφηγήματα, δοκιμακά σχόλια, αγωνιούν μέσα από χειμάρρους λέξεων να καταγγείλουν, να σκαάρουν, να μνησθούν.

Φανταστείτε τώρα έναν έφηβο σε παράκρουση, να κατεβαίνει τον δρόμο σπάζοντας. Μια βιτρίνα, δυο, τρεις - γιατί συνεχίζει; Ο ίδιος βυθίζεται, ίσως, ολοένα και βαθύτερα στην άβυσσο του εαυτού του. Δεν βλέπει πια ότι τον βλέπουν. Ο παρατηρητής όμως (ο αναγνώστης) υπάρχει πάντοτε. Και η ανανγνώση του θα διαφέρει, βεβαίως, ανάλογα με τον αν έχει μπροστά του μια βιτρίνα σπασμένη ή έναν ολόκληρο δρόμο με καταστράματα καμένα και σμπαραλιασμένα. Στην πρώτη περίπτωση θα έχουμε «παρέμβαση» στον χώρο (μιλώντας με όρους οικαστικού). Στη δεύτερη μιαν ογκώδη «εγκατάσταση» - ενώ ο δράστης αναλαμβάνει εκών-άκων ρόλο «ιστορικό» (οτους συγγραφείς μπορεί, τότε, να γίνει λόγος και για «μάνιέρα»). Ετσι, με κάθε του αράδα, πεζολογική ή ποιητική (όλα τα κείμενά του, των παλαιότερων βιβλίων του συμπεριλαμβανομένων, διατίθενται πλέον ελεύθερα στην ιστοσελίδα του) ο Τριαρίδης επιτίθεται, πλέον, και οργιάζει.

Πορνογραφεί με θρησκευτική προσήλωσι και αντικληρικό μνός: στο «Μελένια λερνόνια» (2005) προτείνει μια ανασκευασμένη Καινή Διαθήκη με την ερωτική πδονή στο επικεντρο. Παρά τον φαινομενικό ευδομιονισμό του επαγγέλματος έναν ιδιότυπο ντισείκο ουμανισμό. Ποιήματα, αφηγήματα, δοκιμακά σχόλια, ανασκευές μύθων αγονιούν μέσα από χειμάρρους λέξεων να στρατευθούν: να καταγγείλουν, να σκαάρουν, να αποκαλύψουν, να μνησθούν.

Η ιδέα μιας σύγχρονης ελληνικής πορνογραφίας είναι, πράγματι, ελ-

κυστική. Όταν την ελέγχει και την πλάθει, όταν τη μεταγγίζει προσεκτικά σε λογοτεχνικές φόρμες που δονούνται κι αναπλάθονται κάρη στη μετάγγιση (Κουπέλα, Ich bebe), η γραφή του είναι δραστηική. Όταν ξεφύγει και επαναλαμβάνεται, όταν η εμμονή κυριεύει τη γραφή, η γραφή πττάται. Μπορεί να στέκει ακόμη το αίτημα (αντίθεση στον εθνικισμό και τον ρασιισμό, διαρκής πδονή, ελεύθερος έρωτας), αυτό είναι άλλη συζήτηση. Η γραφή όμως του Τριαρίδη, που στην ελλειπτική, στη δομημένη εκδοχή της υπηρετεί καλά όλους τους αφέντες (ορίζει τη σωπή, «σπάει τη μούγκα», όπως ο ίδιος το ζητά), πνίγεται μέσα στον εαυτό της όταν υπερχειλίζει. Οπως (θα έπρεπε να) πνίγεται κάθε αυταρχική γραφή, κάθε γραφή ποιητή-προφήτη που αναζητά υπεκούς μάλλον, παρά συνουμιλίες.

Είναι όμορφη, συνταρακτική η αμοιβαία αποπλάνηση Έυας και Αγγέλου («Η απόλεια», 2009) - την αποπλάνηση του Αγγέλου χρησιμοοποιεί άλλωστε και ο Φίλιπ Πούλμαν για να οδηγήσει σε λύση τη γνωστή «Τριλογία» του για μεγάλα παιδιά και εφήβους (έτσι δυο «αντικλησιαστικοί» συγγραφείς συναντιούνται στην αναζήτηση οικονομολογικών μοτίβων). Όμως η ποιητική και εξάισια πορνογραφική αυτή στιγμή βουλιάζει στο ξεχείλισμα των άλλων δυο πολύ μετριότερων κειμένων που την περιστοίχιζον για να συγκροτήσουν την τριλογία «Ειδύλλια». Ο σκληρός και ακμαίος ερωτισμός γίνεται βαρύ και δύσπεπτο σιροπιαστό γλυκό, αδικαιολόγητη υπερπαραγωγή. Το ίδιο συμβαίνει, φοβόμαστε, με τον αντεθνικιστικό του «Κόψε-κόψε» (2008): λίγιο λόγοι θα ήταν δλπιτηριώδεις, όπως συμβαίνει τούσε φορές στα ποιήματα του Ich bebe (το ποίημα «Οι μελανιασμένες Νύμφες του ποταμού» θα έπρεπε να κάνει τον γύρο της Ευρώπης, τώρα που πυκνώνουν οι συζητήσεις για τη μεταναστευτικό και για τα «δύσκολα» ελληνικά σύννορα, το ίδιο και το «Ενα μόνον αγόρι» θα έπρεπε να διδοσκονήσει στα σχολεία αυτά τα ποιήματα).

Υπάρχει άραγε κάτι που κρηζει γενικό σχολιασμό; Πρόκειται απλά για έναν ταλαντούχο επαναστάτη συγγραφέα, που δεν τίθασεψει πάντα επαρκώς τη γραφή του; Τι γίνεται αν ο Τριαρίδης δεν υπερχειλίζει μονάχα λόγω ταμπερκάποτου ή «από άποψη»; Μήπως κάποια συνθήκη «κοινωνική» τον εξώθει; Δεν είμαστε οπαδοί των στρατευμένων τέχνων, είναι ωστόσο σεβραίως πως δεν ανθεί μια τέτοια τέχνη σε καιρό τυχαίο. Ας ελγέσωμε, με αφορμή τις εμμονές Τριαρίδη, την Ελλάδα που μας περιβόλλει ως προς την αυεκτικότητα της στη διαφορά, στην ελευθεροστομία, στην έκφραση. Ας στοχαστούμε πάνω στην υπόθεση: τι είδους κοινωνία γεννά καλλιτέχνες που το βάζου στα πόδια προκειμένου να μην ωριμάσουν, συγγραφείς που επιμεύουν, με τα βιβλία τους, να (θέλουν να) της προκαλούν πλεκτροσόκ...

Η παθολογία της κοινωνίας και τα «Δεκεμβριανά» του 2008

Όσοι δεν τιμωρήθηκαν, η αναξιοκρατία, οι ιεραρχίες, οι εξουσίες και ο μηχανισμός αναπαραγωγής ενός τέρατος

ΣΟΦΙΑ ΝΙΚΟΛΑΪΔΟΥ
Απόψε δεν έχουμε φίλους εκδ. Μεταίχμιο

Της **ΤΙΤΙΚΑΣ ΔΗΜΗΤΡΟΥΛΙΑ**

«Τσαφ - αίφνης μες στη νύχτα»: έτσι ανοίγει και κλείνει, σε κύκλο, το νέο μυθιστόρημα της Θεσσαλονικιάς Σοφίας Νικολαΐδου, με μια πυρκαγιά, με τη «μεγάλη φωτιά» στο Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης τον Δεκέμβριο του 2008. Αρχίζει και τελειώνει με τα νεότερα «δεκεμβριανά», όπου για πρώτη φορά έκανε την εμφάνισή της η «ανεξέλεγκτη μεταβλητή», όπως σημειώνει ο Νίκος Ξυδάκης τις μέρες των γεγονότων: «χουλιγκάνια, Γεωργιανοί, γυφτάκια, αδέσποτοι, ξαναμμένα αστόπαιδα», τους περιγράφει η Νικολαΐδου στα σκαλιά της Φιλοσοφικής. Ο καθένας «σπάσπης» με το δικό του καμμό και για τους δικούς του λόγους. Η συγγραφέας αναλαμβάνει μέσα στον κύκλο αυτό να εξηγήσει πώς η Ελλάδα οδηγήθηκε μεταπολιτευτικά σε αδιέξοδο. Επιστρέφει στην Κατοχή για να δείξει, όπως λέει, ότι εκεί γεννήθηκαν πρότυπα και στερεότυπα πολιτικών συμπεριφο-

ρών που καθόρισαν την εξέλιξη της νεοελληνικής κοινωνίας έως σήμερα.

Στάνει λοιπόν η Νικολαΐδου ένα campus novel που εκτείνεται από την Κατοχή έως σήμερα, αφού οι πρωταγωνιστές της ιστορίας της είναι πρόσωπα άμεσα ή έμμεσα συνδεδεμένα με τη φλεγόμενη Φιλοσοφική. Είναι φοιτητές σαν τον Ντόκο που αγαπούν τα γράμματα και τιμωρούνται για τις απόψεις τους περί ισοσπίτας από ναζιστές καθηγητές στην Κατοχή· άλλοι που τους κλέβει την καρδιά του διδακτορικού τους ο καθηγητής τους, όπως ο γόνος προσφύγων Σουκιούργου στη δεκαετία του '80 - και ο καθηγητής αυτός δεν είναι καθόλου ναζιστής, αλλά ευφυής, προοδευτικός και ιδιόρρυθμος (εύκολα θα μπορούσε Νικολαΐδου να χαρακτηρίσει το βιβλίο της Νικολαΐδου από μια άποψη και μυθιστόρημα με κλειδί...), φοιτήτριες με τάσεις καλλιτεχνικές που αρνούνται τη μούχλα της έρευνας σαν τη Φανή που γίνεται τραγουδίστρια και ανύπαντρη μητέρα του «Τσε», που συμμετείχε στα «δεκεμβριανά» του 2008· συνδικαλιστές που κάνουν καριέρα την ώρα που οι καλοί κάκονται, όπως ο Στράτος.

Είναι καθηγητές ναζιστές και αμετα-

Ενδιαφέρουσα προσπάθεια, αλλά ανολοκλήρωτη, το νέο μυθιστόρημα της Σοφίας Νικολαΐδου.

νότου, σαν τον Εξάγγελο, φωτισμένο, έντιμο και προοδευτικό αλλά όχι κομμουνιστές που πάνε χαμολίο στην Κατοχή για λόγους προσωπικούς, σαν τον Πόντιο Νικηφορίδη, προοδευτικοί που μεγάλωσαν με τα συστήματα της Εκκλησίας (είκοнов που ανάγλυφα έχει καταγράψει ο Γ. Ιωάννου) αλλά απομακρύνθηκαν χωρίς από τον κόρο της, σαν τον Ασπερίου. Είναι οι γονείς και οι παππούδες τους, τα παιδιά και τα εγγόνια τους και το άμεσο περιβάλλον τους. Στο επικεντρο μια διατριβή για το δωσιλογισμό στην Κατοχή, που κατάληξε στο συμπέρασμα ότι οι συνεργάτες των Γερμανών στη Θεσσαλονίκη προέρχονταν από όλες τις παρατάξεις και τα κοινωνικά στρώματα.

Ενα μυθιστόρημα εξαιρετικά φιλόδοξο, που προσπαθεί να εξηγήσει την παθολογία της νεοελληνικής κοινωνίας και το αδιέξοδο στο οποίο αυτή έφτασε την πρώτη δεκαετία του 21ου αιώνα. Τους δωσιλόγους που δεν τιμωρήθηκαν, την αναξιοκρατία, τις ιεραρχίες και τις εξουσίες που τη διαιωίζουν, τον μηχανισμό αναπαραγωγής του τέρατος δηλαδή, την ιδεολογία και τη σχέση της με το αίμα που κύνεται. Ενδιαφέρουσα προσπάθεια, αδιαμφισβητητα, αλλά κατά τη

γνώμη μου ανολοκλήρωτη. Από τη μια, το ιστορικό υπόβαθρο είναι πολύ γνωστό και δεδομένο και πολλοί και καλοί συγγραφείς έχουν ασχοληθεί επανειλημμένα με τα ζητήματα αυτά, και ειδικά της Θεσσαλονίκης και της Βόρειας Ελλάδας - από τον Ιωάννου ως τους νεότερους, σύγχρονους συγγραφείς, κατεθέντας πολύ πιο σύνθετες απεικονίσεις του ιδεολογικού και του πολιτικού. Θα πει κανείς άλλη ματιά, και θα έχει δικιο. Το γεγονός της σύνδεσης με τα «δεκεμβριανά» του 2008 θα μπορούσε να αλλάξει την προοπτική. Εάν προέκυπτε κάποια εξηγητική γραμμή καινούγια τόσο από την περί δωσιλογισμού διατριβή που βρίσκεται στο επικεντρο του μυθιστορηματος, όσο και από τη σύνδεση της με το σήμερα. Αλλά δεν είμαι σίγουρη ότι μπορώ να εντοπίσω κάτι τέτοιο.

Το «πίως»

Από την άλλη, επειδή η λογοτεχνία είναι πάντα και κατά πρώτο λόγο το «πίως» και όχι το «τι», η λογοτεχνική μετουσίωση των γεγονότων σε ένα κείμενο με εντάσεις και κορυφώσεις, στέρεους χαρακτήρες και ανατροπές, θα μπορούσε να καταρρίψει τις ενστάσεις επί του ι-

στορικού υλικού. Και στην προκειμένη περίπτωση, όμως, η Νικολαΐδου καταφεύγει σε μια σειρά κοινοτοπούς συχνά αφορισμούς, περιγράφει την Κατοχή με εικόνες που θυμίζουν τους μαυραγορίτες στον ασπρόμαυρο ελληνικό κινηματογράφο, δημιουργεί πρόσωπα που παραμένουν χάρτινα και η πλόκα της παραμένει άνευρη. Ξαν η Ιστορία να ήρθε και να έδεσε χαλάρα πάνω σε έναν ήδη γεωμεγμένο αφηγηματικό ιστό, βαραινώντας τον ακόμα περισσότερο και όχι απογειώνοντας τον. Για άλλη μια φορά, νομίζω, έχουμε να κάνουμε με ένα θέμα που θα μπορούσε να έχει μεγάλο ενδιαφέρον, αλλά η λογοτεχνική του πραγμάτωση δεν το δικαιώνει. Είναι γνωστό όμως ότι και για τον ίδιο τον συγγραφέα και για το λογοτεχνικό θεσμό εν γένει, η ωρίμανση προκύπτει περισσότερο από τις αποτυχίες, παρά από τις επιτυχίες. Οπως επίσης και ότι η αποτυχία και η επιτυχία στα έργα του πνεύματος και της τέχνης είναι κάτι το πολύ σχετικό. Προσωπικά μένω στον «Μωβ μάετρο», το προηγούμενο μυθιστόρημα της Νικολαΐδου, και στα διηγήματα με τα οποία εμφανίστηκε στα Γράμματα και περιμένω τη συνέχεια.

Η Κοκό, η Μπάρμπι και το Sex and the City

Η γυναίκα - έκθεμα της Μπελ Επόκ απελευθερώνεται για να ξαναγίνει, μερικές δεκαετίες αργότερα, αντικείμενο και τρόπαιο του άντρα

Του ΔΗΜΗΤΡΗ ΜΠΟΥΡΑ

Η γυναίκα πρωτίστως και η μόδα δευτερευόντως είναι στο επίκεντρο δύο ταινιών που διαφέρουν μεταξύ τους όσο ο μέρα με τη νύκτα. Στο γαλλικό βιογραφικό δράμα εποχής «Coco avant Chanel» σκιαγραφείται η δύσκολη ζωή της Γκαμπριέλ Μποννέρ Σανέλ πριν γίνει η διάσημη Κοκό της μόδας. Στο χολιγουντιανό «Sex and the City 2», όπου για τέσσερις ώριμες Νεοϋορκέζες η κατανάλωση μόδας έχει υπαρξιακές διαστάσεις, η δεύτερη κινηματογραφική μετάλλαξη της δημοφιλούς τηλεοπτικής σειράς καταλήγει στο απόλυτο κιντ. Αυτό που έχει ενδιαφέρον στις δύο αυτές ταινίες είναι οι εκπληκτικές ομοιότητες ανάμεσα στη γυναίκα - έκθεμα με τους στενούς κορσέδες και τα φτερωτά καπέλα στην κορνίζα Μπελ Επόκ, και στην προκλητική γυναίκα - εξώφυλλο του σύγχρονου lifestyle. Η εικόνα (και η θέση) της γυναίκας, όπως και η μόδα ή η μουσική, κάνει κύκλους: αλλάζει και επανέρχεται. Κατά την εποχή της Σανέλ η γυναίκα ανέλαβε δράση και πρόβαλε πλευρές της πέραν της εμφάνισης. Στη σημερινή εποχή του Sex and the City, η γυναίκα ξαναγίνεται αντικείμενο και τρόπαιο του άντρα.

Ο εαυτός της

Η Σανέλ δεν δημιούργησε απλώς μόδα, άλλαξε την εικόνα της γυναίκας του 20ού αιώνα. Η γυναίκα της Σανέλ είχε ένα επιπτευμένο χρώμα όταν κατέβηκε από την κορνίζα της Μπελ Επόκ, αφήνοντας το κορμί της να ανασάνει και να κινήσει ελεύθερα. Το ντύσιμο της έγινε λειτουργικό εκπράξιμο του πνεύμα μιας νέας εποχής που άλλαξε την εικόνα ολόκληρου του κόσμου. Η Σανέλ εμπεύστηκε από την αλάνθλη ζωή κι αγάπησε το πταιριαστές χρώμα, το μαύρο. Το στολ της ήταν λινό με μια νύτα αρνησιρότητας και τσουχτερό για το πορτοφόλι των νέων γυναικών που έμπαιναν μαζί και στην παραγωγή, απήκουσε όμως τη δυναμική του 20ού αιώνα και ένα μνήμη χειραφετήσης. Κατά τον Ζαν Κοκτώ, «η ομίχλη της μουσελίνας έφυγε χάρη στην τέχνη

Η Οντρέ Τοτού ενσαρκώνει την Κοκό Σανέλ στο βιογραφικό δράμα της Αν Φοντέν «Coco avant Chanel». Η πρωίδα είναι ένα κράμα ευαισθησίας και ρεαλισμού.

Στο Sex and the City η γυναίκα επιστρέφει σε ένα βαθύ συντηρητισμό. Σημερινός δυνάστης, η ίδια της η εικόνα.

της Αφρικής, στον αθλητισμό, στον Πίκασσο και στη Σανέλ».

Το «Coco avant Chanel» έχει έναν ακαδημαϊσμό που δεν ταιριάζει στο πνεύμα της Σανέλ, αλλά και μια σαφειαία ως προς τον στόχο της σκηνοθέτιδας Αν Φοντέν. Είναι μια γυναικεία ματιά σε γεγονότα που σημάδεψαν τα παιδικά και νεανικά χρόνια της Γκαμπριέλ Μποννέρ Σανέλ

πριν γίνει η διάσημη Κοκό της παριζιάνικης μόδας. Η Φοντέν δεν ενδιαφέρεται για το προφανές (ο μύθος) ούτε για τη θεωλόδοξη ζωή ή τα σκάνδαλα μιας διασημότητας του αιώνα που πέρασε. Μεγαλύτερη αξία γι' αυτήν έχει η εικόνα της γυναίκας πριν από το απελευθερωτικό άγγιγμα της Σανέλ.

Επιστροφή στην κορνίζα

Στο Sex and the City η γυναίκα ξαναμπναινει στην κορνίζα επιστρέφοντας σε έναν βαθύ συντηρητισμό. Χρησιμοποιεί θεωρητικά τη μόδα για να εκφράσει ελεύθερα την προσωπικότητά της και να καθορίσει την εικόνα της. Η εικόνα της όμως την καταδικαστεύει: είναι πρόθυμη να μαδεψαν άβολα ρουχα και παπούτσια με πανάκριβη υπογραφή, καταφεύ-

γει σε επώδυνες επεμβάσεις στο σώμα της και γίνεται υστερική με τον χρόνο. Άρα, δεν πρόκειται ακριβώς για ελευθερία. Η γυναίκα του Sex and the City καταναλώνει με βουλιμία lifestyle, κρατά Louis Vuitton και έχει ασταθή ισορροπία πάνω στα Manolo Blahnik. Μιλά ανοικτά για το σεξ, χωρίς ταμπού κι αυτό της δίνει έναν αέρα απελευθέρωσης. Από την άλλη, δεν αυτοπροσδιορίζεται, αλλά εξαρτά όλον της τον ψυχισμό από την αποδοχή ενός άντρα. Ζητήματα οικονομικής ανεξαρτησίας ή καριέρας, υπάρχουν μεν, σε δεύτερο πλάνο. Ποιος νοιάζεται εάν η Barbie έχει λεφτά;

Στο πρώτο κινηματογραφικό «Sex and the City» κυριαρχούσε το μάδημα της μαργαρίτας για ερωτήματα, ο-

πως θα παντρευτεί η Κάρη τον Μπιγκ (ο πρίγκιπας στο σύγχρονο παραμύθι της Σταχτοπούτας δεν έχει όνομα αλλά μέγεθος) ή θα στεριώσει η Σαμάνθα με έναν άντρα; Το σημερινό σίκουελ αρχίζει με ένα τελερίου πολιτικής ορθότητας, περιγράφοντας τον χλωδάτο γάμο δύο ομοφυλόφιλων. Συνδέχεται με προβληματισμούς της Κάρη σχετικά με το αν ο γάμος σκοτώνει το σεξ και με τον πανικό της Σαμάνθα μπροστά στο ενδεχόμενο να σταματήσει λόγω ηλικίας να απολαύσει οικονομικές ανεξαρτησίας. Η πλάση αποφασιάζει ένα ταξιδάκι αναψυχής στο εξωτικό Αρπού Ντάμπι όπου ημπούργκα σκεπάζει την τελευταία κολεξιόν της Νέας Υόρκης.

dbouras@kathimerini.gr

Δείτε

Sex and the City 2 (2010) Η Κάρη έχει προβλήματα με τον Μπιγκ, η Σαρλότ παθαίνει κρίση, η Μιράντα παραιτείται από τη δουλειά και η ελεύθερη Σαμάνθα ετοιμάζει τις βαλίτσες της για το Αρπού Ντάμπι... (Προβάλλεται στις αίθουσες. Δείτε και στη στήλη «Σινεματικές» του περιοδικού «Κα».)

Coco avant Chanel (2009) Βιογραφία εστιασμένη στη ζωή της Γκαμπριέλ «Κοκό» Σανέλ πριν εκτοξευθεί στα όστρα της παριζιάνικης μόδας. Η ταινία της Αν Φοντέν περνάει σύντομα την εποχή της ζωής της Γκαμπριέλ και της αδελφής της Αντριέν σε ένα ορφανοτροφείο, δίνοντας έμφραση στις Κυριακές που η Γκαμπριέλ περιμένει μάτια την επίσκεψη του πατέρα της. (Κατά τον βιογράφο Αξέλ Μάντεν, «η Σανέλ πέθανε μια Κυριακή - η μόνη ημέρα, κατά τους φίλους της, που θα μπορούσε να την σκοτώσει»). Στο κύριο μέρος, παρακολουθούμε τη ζωή της αρχικά δίπλα στον Ετιέν Μπλάσον, ένα πλούσιο πρώην αξιωματικό και κατόπιν εκτροφέα αλόγων για ιπποδρόμους, και στη συνέχεια δίπλα στον Άγγλο Άρθουρ «Μπόι» Καπέλ, που την βοήθησε να ανοίξει μια μουσική καφέλνω στο Παρίσι. Παίζουν: Οντρέ Τοτού, Μπενουά Ποελαβουάν, Αλεξάντρ Νίβολα, Μαρι Ζιλέν, Εμανουέλ Ντεβός. (Στις αίθουσες στις 3/6)

Coco Chanel & Igor Stravinsky (2009) Ο θεαλλώδης έργας της Κοκό Σανέλ και του Ιγκόρ Στραβίνσκι σε μια ταινία που είναι στόχο να αποτυπώσει στις εικόνες της ό,τι ο αντιπροσώπειν η Σανέλ και ο Στραβίνσκι για τον 20ό αιώνα. Του Γιαν Κούλεν. Με Άννα Μουγκκαλις, Μαντέ Μίκελσεν. (Σε dvd)

Αθήνας Α΄ Προβολής

- ΑΒΑΝΑ (Κυκλοφορία 3, Χαλάνδρι, 210-6756546) Sex and the city 2 18.45 Prince of Persia: The sands of time 20.45-23.00 ΑΒΑΝΑ - (θερινό) Sex and the city 2 21.30
ΑΕΛΑΔ Cinema 5+1 (Πατισίου 140, 210-8259975) Sex and the city 2 21.15
ΑΕΛΑΔ Cinema 5+1 (Πατισίου 140, 210-8259975) Αίθουσα 1 - Εριχλίτας στο δρόμο με τις λεύκες 17.00 Sex and the city 2 19.00-22.00 Αίθουσα 2 - Robin Hood 17.00-20.00-22.50 Αίθουσα 3 - Sex and the city 2 17.30-20.30-23.30 Αίθουσα 4 - Prince of Persia: The sands of time 18.15-20.45-23.15
ΑΘΗΝΑΙΑ (Χάρης 50 Κολωνάκι, 210-7215717) 10 μικροί νέγροι (ασπράσμαρο) 21.00-23.00
ΑΘΗΝΑΙΟΝ 1 (Βασιλικής Σοφίας 124, 210-7782122) Sex and the city 2 18.30-20.40-23.00
ΑΘΗΝΑΙΟΝ 2 - Prince of Persia: The sands of time 18.30-20.30-22.50
ΑΘΗΝΑΙΟΝ - Cinepolis (Ζωσιμαίου 7, Παιονίας, 210-8108230) Cinepolis 1 - Prince of Persia: The sands of time 18.00-20.20-22.40 Cinepolis 2 - Sex and the city 2 18.30-21.30 Cinepolis 3 - Sex and the city 2 17.00-20.00-23.00 Cinepolis 4 - Robin Hood 20.10-22.50
ΑΙΓΙΑΝ - VILLAGE COOL (Στάθης, 210-33.69.369) Sex and the city 2 20.45-23.15
ΑΙΓΙΑΝ 1 (Α. Πεντέλης 98, Χαλάνδρι, 210-6841010) Sex and the city 2 20.00-22.00 ΑΙΓΙΑΝ 2 - Prince of Persia: The sands of time 18.30-20.40-23.00
ΑΛΕΚΑ ΔΗΜ. ΚΙΝ/ΦΟΣ Δ. ΖΙΓΡΑΦΟΥ (Στ. Φραγκίσκου Τσακίρη 13, 210-7773608) Sex and the city 2 21.15
ΑΜΥΝΤΑΣ (Ματίνα Υμηττού 210-7626418) Robin Hood 20.40-23.00
ΑΝΕΣΣΕΙ (Λεωφ. Κηφισίας 14, 210-7788778) Ενα τρελό τρελό τζακούζι 20.00-23.00
ΑΝΩΣΗ ΑΔΗΜΟΤΙΚΟΣ ΚΙΝΗΜΑΤΟΓΡΑΦΟΣ ΧΑΪΔΑΡΙΟΥ 2+1 (Αποστόλων Στρατηγέου 49, Χαΐδαρι, 210-5813470) Αίθουσα 1 - Prince of Persia: The sands of time 20.20-22.40 Αίθουσα 2 - Robin Hood 20.10-22.50
ΑΠΟΛΛΟΝ - CINEMAX class (Οδ. Σταθίου 19, 210-3226811) Prince of Persia: The sands of time 18.00-20.20 Sex and the city 2 22.30
ΑΡΚΑΔΙΑ (Καραλή και Δημητρίου 36, 210-7661166) Sex and the city 2 21.20
ΑΕΤΥ - Cinema (Οδός Κοσμά 4, 210-210-3221925) Το μουσικό στο μύθο της 1730-20.00-22.30
ΑΤΤΑΛΟΣ (Κατσιού & Ελ. Βενεζίου, Ν. Σμύρνη, 210-9331280) Το μουσικό στο μύθο της 20.40-23.00 Φεύγω 19.00
ΑΤΤΙΚΟΝ - CINEMAX class (Οδ. Σταθίου 19, 210-3228821) Sex and the city 2 17.00-20.00 Prince of Persia: The sands of time 22.00
ΑΤΤΙΚΟΝ ΑΛΩΣΕ (Απικό Αλωσε, 210-6997755) Robin Hood 21.00 Πώς να εκπαιδεύσετε τον δράκο σας 19.10 μεται. (πρόσβαση προβάλλει) ΒΑΡΚΙΖΑ 2 - Prince of Persia: The sands of time 19.30 Robin Hood 22.30 ΒΑΡΚΙΖΑ 3 - (θερινό) Prince of Persia: The sands of time 20.45-22.50 ΒΟΞ (Αποστόλου 82 Εξάρχεια, 210-3301020) Θενόμορφος ελεάνοντας (ασπράσμαρο) 20.45-23.00

- CINE CITY 1 (Κυβ./Λεωξ 82, Πλ. Μπουραζίου, 210-5756243) Sex and the city 2 19.30-22.30 CINE CITY 2 - Sex and the city 2 21.00 CINE CITY 3 - Prince of Persia: The sands of time 20.40-23.00
VILLAGE 15 CINEMAS @ THE MALL (Α. Παναγιώτου 35, Μερόου, 210-6104100) Αίθουσα 1 - Επισκεπτόμενος την πρώτη 12.00-14.15-16.30 Εριχλίτας στο δρόμο με τις λεύκες 18.45-21.00-23.15-01.30 Αίθουσα 2 - Sex and the city 2 12.15-15.45-18.45-22.00-01.00 Αίθουσα 3 - Τριχτυπή επίθεση 12.00-14.00-16.00-18.15-20.15-22.15 Εριχλίτας στο δρόμο με τις λεύκες 00.15 Αίθουσα 4 - Πώς να εκπαιδεύσετε τον δράκο σας (κιν. ακ.) 11.45-14.15-16.45 μεται. Prince of Persia: The sands of time 19.00-21.30-00.00 Αίθουσα 5 - Robin Hood 13.30-16.15-19.00-21.45-01.45 Αίθουσα 6 - Ραντεβού για νατρεμμένους 17.45-20.00 Prince of Persia: The sands of time 12.00-14.00-16.00-18.15-20.15-22.15 Εριχλίτας στο δρόμο με τις λεύκες 00.15 Αίθουσα 8 - Πώς να εκπαιδεύσετε τον δράκο σας (κιν. ακ.) 12.45-15.15-17.30 μεται. Robin Hood 19.45-22.30-01.15 Αίθουσα 9 - Iron Man 2 13.00-15.30-18.00 Prince of Persia: The sands of time 20.30-23.00 Αίθουσα 10 - Sex and the city 2 13.00-16.15-19.30-22.45 Αίθουσα 11 - Η ηρηνόκοπος και ο βάρτακος (κιν. ακ.) 12.30-14.30-16.30 μεται. Ενα τρελό τρελό τζακούζι 18.30-20.45-23.00-01.15 Αίθουσα 12 - Sex and the city 2 13.45-16.00-19.15-23.30 Αίθουσα 13 - Sex and the city 2 19.30-22.45 Αίθουσα 14 - Sex and the city 2 17.00-20.15-23.30
VILLAGE 5 CINEMAS PAGRATI (Υμηττού 110 & Χερυμάντιου, 210-7572440) Αίθουσα 1 - Prince of Persia: The sands of time 11.30-15.00-17.30-20.00-22.30-01.00 Αίθουσα 2 - Robin Hood 16.00-19.45-21.30-01.15 Iron Man 2 11.00-13.30 Αίθουσα 3 - Εριχλίτας στο δρόμο με τις λεύκες 00.50 Αίθουσα 4 - Sex and the city 2 15.30-18.30-21.40-00.40 Πώς να εκπαιδεύσετε τον δράκο σας 11.30-13.30 μεται. Αίθουσα 5 - Sex and the city 2 11.15-14.15-17.15-20.15-23.15
VILLAGE 9 CINEMAS @ FALLIRO (Λεωφόρος Ποσειδώνος 1 και Μωραΐτινη 3, Π. Φάληρο, 210-8011939) Αίθουσα 1 - Prince of Persia: The sands of time 12.10-14.40-17.40-20.10-00.40 Αίθουσα 2 - Robin Hood 13.00-16.00-18.50-21.40-00.30 Αίθουσα 3 - Prince of Persia: The sands of time 11.10-13.40-16.10-18.40-21.10 Εριχλίτας στο δρόμο με τις λεύκες 23.40 Αίθουσα 4 - Τριχτυπή επίθεση 11.10-13.10-15.10-17.10-19.10 Ενα τρελό τρελό τζακούζι 21.10-23.20 Αίθουσα 5 - Sex and the city 2 13.40-16.50-20.00-23.10 Αίθουσα 6 - Sex and the city 2 12.10-15.20-19.30-21.40-00.50 Αίθουσα 7 - Sex and the city 2 13.00-16.00-19.10-22.20 Αίθουσα 8 - Sex and the city 2 18.30-21.00-23.30 Αίθουσα 9 - Sex and the city 2 17.00-20.00-23.10
VILLAGE COOL RENTIS (Θηβών 228 & Πέτρ. Ράλλη, στον κήπο του VILLAGE PARK, 210-4278000) Sex and the city 2 22.00
VILLAGE SHOPPING AND MORE - VILLAGE CINEMAS GOLD CLASS (Θηβών 228 & Π. Ράλλη, Πέτη, 210-4278600) Αίθουσα 1 - Sex and the city 2 18.30-21.30-00.30 Αίθουσα 2 - Sex and the city 2 19.30-22.30 Αίθουσα 3 - Iron Man 2 11.00-13.30-16.15-19.00-21.30 Οι ορέδες της εκδίκησης 00.00 Αίθουσα 4 - Sex and the city 2 13.00-16.30-19.30-22.30 Αίθουσα 5 - Πώς να εκπαιδεύσετε τον δράκο σας (κιν. ακ.) 13.00-15.15-17.30 μεται. Prince of Persia: The sands of time 19.45-22.15-00.45 Αίθουσα 6 - Τριχτυπή επίθεση 11.45-13.45-15.45-17.45-19.45-21.45-23.45 Αίθουσα 7 - Sex and the city 2 13.30-18.30-21.30-00.30 Βρέχει κερτίδες 11.30-13.30 μεται. (πρόσβαση προβάλλει) Αίθουσα 8 - Sex and the city 2 11.45-14.45-17.45-20.45-23.45 Αίθουσα 9 - Prince of Persia: The sands of time 11.30-14.00-16.30-19.00-21.30-00.00 Αίθουσα 10 - Robin Hood 13.00-15.45-18.30-21.15-00.00 Αίθουσα 11 - Πώς να εκπαιδεύσετε τον δράκο σας (κιν. ακ.) 11.30-13.45-16.00 μεται. Prince of Persia: The sands of time 18.30-21.00-23.30 Αίθουσα 12 - Εριχλίτας στο δρόμο με τις λεύκες 12.15-14.15-16.15-18.15-

- SEX AND THE CITY 2: Οι τέσσερις φίλες επιστρέφουν για μια νέα κινηματογραφική περιπέτεια. (Αθίνα, Αελλιά, Αθήναιοι 1, Αθήναιοι Cinerpolis, Αίγλη, Αίγλη 1, Αέλεκα, Απολλών, Απικό, Αρκόδιο, Απικό, Απολλών, Cine City, Village 15, 5, 9, 20, Village Cool Rentis, Ελληνική, Κηροστά, Ναύα, Οδεον Κοσποπολις, Οδον Starcity, Σινέ Φοκίοφορ, Σπόρτινγκ, Στερ όλο, Τρία Αστέρια, Φιλιπ)
ΧΟΡΙΣ ΟΝΟΜΑ: Μια μεζιανική ιστορία μετανάστευσης από τον Κάρη Φουκουνάγκα. Βραβείο σκηνοθεσίας στο Σάνταν. (Οδον Κοσποπολις, Οδον Starcity)
ΔΥΟ ΤΑΙΝΙΕΣ ΤΟΥ ΖΑΝ ΚΟΚΤΩ: Το «Αίμα του ποιητή» (1930) και η «Διοθηκή του Ορφέα» (1961) για αυστηρή σθενή γούστα. Σε επιστηνηκό. (Τριανόν)
ROBIN HOOD: Ο μύθος του Ρομπνέ των Δαών ενέπνευσε τον Ρίντλεϊ Σκωτ να κάνει μια θεαματική περιπέτεια εποχής. Με Ράσελ Κρόου, Κέτ Μπλάσον. (Αελλιά, Αθήναιοι Cinerpolis, Αρικό, Ανοξή, Βάρκζα, Village 15, 5, 9, 20, Ναύα, Οδον Κοσποπολις, Οδον Starcity, Στερ όλο)
ΚΡΥΦΟ ΕΡΩΔΜΟΝ: Καλά κρυμμένα μυστικά της ιδιωτικής ζωής του Μπενίτο Μουσσολίνι σε ένα δράμα του Μάρκο Μπελόκι. Με Φίλιπο Τίμ, 20.15-22.15-00.15 Αίθουσα 13 - Πώς να εκπαιδεύσετε τον δράκο σας (κιν. ακ.) 12.15-14.30-16.45 μεται. Prince of Persia: The sands of time 18.00-20.30-23.00 Αίθουσα 14 - Robin Hood 19.15-22.15-01.00 Αίθουσα 15 - Εριχλίτας στο δρόμο με τις λεύκες 12.45-15.15-17.45-20.30-23.00-01.30 Αίθουσα 16 - Η ηρηνόκοπος και ο βάρτακος (κιν. ακ.) 11.00-13.15-15.30 μεται. Ενα τρελό τρελό τζακούζι 11.45-14.00-16.15-18.45-21.00-23.15-01.15-01.40-00.15 Αίθουσα 17 - Ραντεβού για νατρεμμένους 12.45-15.00-17.15-19.15 Εριχλίτας στο δρόμο με τις λεύκες 21.15-23.15-01.15 Αίθουσα 18 - Η ηρηνόκοπος και ο βάρτακος (κιν. ακ.) 12.00-14.15-16.30 μεται. Τριχτυπή επίθεση 18.45-20.45-22.45-00.45 Αίθουσα 19 - Robin Hood 11.30-14.30-17.30-20.30-23.15 Αίθουσα 20 - Sex and the city 2 11.00-14.00-17.00-20.00-23.00
ΓΥΦΑΔΑ 3 ΟΔΕΟΝ (Σέππου και Σειφοτήρη 210-9650318) Ενα τρελό τρελό τζακούζι 20.40-23.00
ΔΑΝΑΟΣ 1 (Λεωφ. Κηφισίας - Πανόραμ, 210-6922655) Κρυφή εργασία 18.00-20.30-23.00 ΔΑΝΑΟΣ 2 - Το μουσικό στο μύθο της 17.45-20.15-22.45 ΔΕΣΑΜΕΝΗ (Πλ. Δεσημηνής, Κολωνάκι, 210-3623942) Prince of Persia: The sands of time 20.45-23.00
ΔΙΑΠΑ (Περικλέους 14, ηλεκ. Σταθμός Μορούσι, 210-8025887) Το μουσικό στο μύθο της 20.10-22.20 μεται. 18.30 Το μουσικό στο μύθο της 20.10-22.20
ΕΚΡΑΝ (Κουρού - Αγοπύου, 210-6461895) No πενάκια στα 30 Punishment park 22.30
ΕΛΛΗΝΕΣ CINEMAX (Κηφισίας 29, τέμο Αμπελοκόπιου, 210-6464009) Sex and the city 2 20.40-23.15
ΖΕΦΥΡΟΣ (Τριών 36 Θεσσίας, 210-3462677) Ο κανόνας του παικνιού (ασπράσμαρο) 21.00-23.00
ΘΗΣΙΟΝ (Αποστόλου Παύλου 7, 210-3470980) Ραντεβού στον άερα 20.50-23.05
ΗΠΤΕΛΑ (Πατηνί/ήμου 46, 210-3826720) No πενάκια στα 30 Punishment park 18.30 Ζαμπρίζα point 20.30 Punishment park 22.30

ΑΙΘΟΥΣΕΣ

ΕΠΙΛΟΓΕΣ

- Ανοξή, Απολλών, Απικό, Βάρκζα, Cine City, Village 15, 5, 9, 20, Δεξμενή, Κηροστά, Ναύα, Οδον Κοσποπολις, Οδον Starcity, Σοφία, Σπόρτινγκ, Στερ όλο, Τρία Αστέρια, Φιλιπ)
ΧΟΡΙΣ ΟΝΟΜΑ: Μια μεζιανική ιστορία μετανάστευσης από τον Κάρη Φουκουνάγκα. Βραβείο σκηνοθεσίας στο Σάνταν. (Οδον Κοσποπολις, Οδον Starcity)
ΔΥΟ ΤΑΙΝΙΕΣ ΤΟΥ ΖΑΝ ΚΟΚΤΩ: Το «Αίμα του ποιητή» (1930) και η «Διοθηκή του Ορφέα» (1961) για αυστηρή σθενή γούστα. Σε επιστηνηκό. (Τριανόν)
ROBIN HOOD: Ο μύθος του Ρομπνέ των Δαών ενέπνευσε τον Ρίντλεϊ Σκωτ να κάνει μια θεαματική περιπέτεια εποχής. Με Ράσελ Κρόου, Κέτ Μπλάσον. (Αελλιά, Αθήναιοι Cinerpolis, Αρικό, Ανοξή, Βάρκζα, Village 15, 5, 9, 20, Ναύα, Οδον Κοσποπολις, Οδον Starcity, Στερ όλο)
ΚΡΥΦΟ ΕΡΩΔΜΟΝ: Καλά κρυμμένα μυστικά της ιδιωτικής ζωής του Μπενίτο Μουσσολίνι σε ένα δράμα του Μάρκο Μπελόκι. Με Φίλιπο Τίμ, 17.50-21.10-22.30 Αίθουσα 9 - Sex and the city 2 12.10-15.10-18.10-21.10-00.10 Αίθουσα 10 - Ενα τρελό τρελό τζακούζι 13.50-16.10-18.30-20.40-22.50 Αίθουσα 11 - Sex and the city 2 17.00-20.00-23.00 Αίθουσα 12 - Robin Hood 17.00-20.00-23.00 Πώς να εκπαιδεύσετε τον δράκο σας 12.30 μεται.
ΟΔΕΟΝ STARCITY (Α. Συγρού 111, Ν. Κόσμα, 210-6786000) Αίθουσα 1 - Sex and the city 2 17.00-20.00-23.00 Αίθουσα 2 - Robin Hood 17.40-20.30-23.20 Cinepa Park Αγρια φύση 11.00 Τοξίδι στο σύμπαν 13.00 Δυνάμεις της γης 15.00 Αίθουσα 3 - Sex and the city 2 19.00-22.00 Cinepa Park Αγρια φύση 11.00 Τοξίδι στο σύμπαν 13.00 Δυνάμεις της γης 15.00 Αίθουσα 4 - Χαρίς όνομα 17.50-20.10 Robin Hood 22.30 Cinepa Park Αγρια φύση 11.00 Τοξίδι στο σύμπαν 13.00 Δυνάμεις της γης 15.00 Αίθουσα 5 - Prince of Persia: The sands of time 17.10-19.30-21.50-00.10 Cinepa Park Αγρια φύση 11.00 Τοξίδι στο σύμπαν 13.00 Δυνάμεις της γης 15.00 Αίθουσα 6 - Prince of Persia: The sands of time 16.10-18.30-20.50-23.10 Αίθουσα 7 - Ενα τρελό τρελό τζακούζι 12.30-14.40-16.50-19.10-21.20-23.30 Αίθουσα 8 - Κρυφή εργασία 19.50-22.40 Πώς να εκπαιδεύσετε τον δράκο σας 13.15-15.20-17.30 μεται. Αίθουσα 9 - Τριχτυπή επίθεση 12.20-14.20-16.20-18.20-20.20-22.20 Εριχλίτας στο δρόμο με τις λεύκες 00.20 Αίθουσα 10 - Sex and the city 2 12.00-15.00-18.00-21.00-00.00 Cinepa Park Αγρια φύση 11.00 Τοξίδι στο σύμπαν 13.00 Δυνάμεις της γης 15.00 Αίθουσα 11 - Πώς να εκπαιδεύσετε τον δράκο σας 18.00
ΠΑΛΑΣ (Παγκράτι, 210-7515434) Το μουσικό στο μύθο της 20.15-22.45
ΠΑΛΑΡΟΝΙΑ (Τέμο Μαρτυρομήνη, 210-6425714) Βραβείο Όνος (ασπράσμαρο) 21.00-23.00
ΡΙΒΙΕΡΑ (Βαλετισίου 46 Εξάρχεια, 210-3837716) Delicatessen 21.00-23.00
ΣΙΝΕ ΓΑΛΑΤΣΙ (Αλωσε Βέλου, 210-2138119) Ενα τρελό τρελό τζακούζι 21.00-23.00
ΣΙΝΕ ΠΑΡΙ (Πλάκα, 210-3222071) Ενα τρελό τρελό τζακούζι 20.45-23.00
ΣΙΝΕ ΦΟΚΙΕΤΟΣ (Πάρκο Φοκίοφορ, Παλαιο Φάληρο, 210-9821256) Sex and the city 2 20.45-23.15

- ΣΙΝΕ ΨΥΧΙΚΟ (Κηροστά 290, Φάρος, 210-6777330-1) Ενα τρελό τρελό τζακούζι 21.00-23.00
ΣΟΦΙΑ (Ευσταθίου 2 Πλ. Αγ. Τριόδου, Αργυρούπολη, 210-9927447) Prince of Persia: The sands of time 18.00-20.15-22.30
ΣΠΟΡΤΙΚ ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΚΙΝ/ΦΟΣ (Κ. Παλαιολόγου 18, Ν. Σμύρνη, 210-9333820) Sex and the city 2 21.00
ΣΠΟΡΤΙΚ ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΚΙΝ/ΦΟΣ (Κ. Παλαιολόγου 18, Ν. Σμύρνη, 210-9333820) Αίθουσα 1 - Sex and the city 2 19.30-22.30 Αίθουσα 2 - Prince of Persia: The sands of time 20.00-22.45
STER CINEMAS ΑΕ. ΕΛΕΥΘΕΡΙΟΣ (Αγορών 373-375, 210-2371000) Αίθουσα 1 - Τριχτυπή επίθεση 18.30-20.45-23.00 Oceans 13.45-16.10 μεται. Αίθουσα 2 - Sex and the city 2 15.20-18.10-21.00-23.50 Πώς να εκπαιδεύσετε τον δράκο σας 13.20 μεται. (πρόσβαση προβάλλει) Αίθουσα 3 - Εριχλίτας στο δρόμο με τις λεύκες 22.40 Prince of Persia: The sands of time 13.15-15.40-18.00-20.20 Αίθουσα 4 - Prince of Persia: The sands of time 14.10-16.30-18.50-21.10 Robin Hood 23.30 Αίθουσα 5 - Sex and the city 2 13.00-15.50-18.40-21.30 Αίθουσα 6 - Prince of Persia: The sands of time 14.40-17.00-19.20-21.40 Robin Hood 00.00 Αίθουσα 7 - Ενα τρελό τρελό τζακούζι 19.15-21.20-23.20 Πώς να εκπαιδεύσετε τον δράκο σας 15.00-17.00 μεται. Αίθουσα 8 - Prince of Persia: The sands of time 19.10-22.10 Robin Hood 14.30-17.15 Αίθουσα 9 - Sex and the city 2 13.30-16.20-19.10-22.00 Αίθουσα 10 - Sex and the city 2 14.00-16.50-19.40-22.30
STER CINEMAS (Α. Δημοκρατίας 67α, Ιλιον, 210-2371000) Αίθουσα 1 - Prince of Persia: The sands of time 14.00-16.50-19.40-22.30 Αίθουσα 2 - Prince of Persia: The sands of time 14.10-16.20-18.50-21.10-23.30 Αίθουσα 3 - Prince of Persia: The sands of time 15.10-17.30-19.50-22.10 Αίθουσα 4 - Prince of Persia: The sands of time 17.00-19.20-21.40 Oceans 13.00-15.00 μεται. Εριχλίτας στο δρόμο με τις λεύκες 00.00 Αίθουσα 5 - Sex and the city 2 15.20-18.10-21.00-23.00 Αίθουσα 6 - Robin Hood 14.45-17.40-20.20-23.00 Αίθουσα 7 - Ενα τρελό τρελό τζακούζι 19.10-21.20-23.40 Πώς να εκπαιδεύσετε τον δράκο σας 13.15-15.15-17.15 μεται. (πρόσβαση προβάλλει) Αίθουσα 8 - (θερινό) Prince of Persia: The sands of time 22.00
ΤΡΙΑ ΛΕΤΕΡΙΑ 1 (Νέο Ηράκλειο, 210-2826873) SEX and the city 2 17.30-20.00-22.40 ΤΡΙΑ ΛΕΤΕΡΙΑ 2 - Prince of Persia: The sands of time 18.00-20.30-22.50 ΤΡΙΑ ΛΕΤΕΡΙΑ 3 - (θερινό) Sex and the city 2 21.20
ΤΡΙΑΝΟΝ (Πατισίων-Κοδρηγκώντων, 210-8222702) Το σίμα του ποιητή (ασπράσμαρο) 19.30-21.45-00.10 Η διαθήκη του Ορφέα 20.30-22.45
ΦΙΑΠ (Πλατεία Αμερικής, οδού 11, 210-8612476) Prince of Persia: The sands of time 21.15
ΦΙΛΟΣΕΦΗ (Πλ.Αρροσσούλου, Φοιθέρι, 210-6833398) Sex and the city 2 21.

Ημερολόγιο

ΘΕΑΜΑ

Πέμπτη 3.6

Το κορυφαίο σύνολο κινεζικού χορού και μουσικής «Shen Yun Performing Arts» εμφανίζεται στο Μέγαρο Μουσικής Αθηνών σε μια παράσταση/ταξίδι στην κινεζική ιστορία και κουλτούρα. Αρχαίοι θρύλοι πλάι σε σύγχρονες ιστορίες γενναιότητας. Βασ. Σοφίας & Κόκκαλη, τηλ. 210 7282333

ΕΚΘΕΣΕΙΣ

Τετάρτη 2.6

Εγκαίνια της έκθεσης ζωγραφικής του Γιώργου Χαδόλη στο Μουσείο Κοσμήματος Ηλία Λαλασούνη. Η επιμέλεια της έκθεσης, η οποία περιλαμβάνει περίπου τριάντα ζωγραφικά έργα από το 1999 έως το 2009, είναι της Ελένης Αθανασίου. Εως τις 9 Ιουλίου. Ώρα έναρξης εγκαίνιων 8.30 μ.μ. Καλλιέργη 12, Ακρόπολη

Εως τις 19 Ιουνίου θα διαρκέσει η έκθεση της Αρτεμης Αλκαλή «Ζήτι: μια εγκατάσταση» στην γκαλερί «Zalokosta». Αυτόνομες εικαστικές προτάσεις σπιτιών που παράλληλα αναφέρονται σε διάφορους σταθμούς του έργου της Αλκαλή. Ζαλοκώστα 7 & Κριεζιούτου

ΕΚΔΗΛΩΣΕΙΣ

Δευτέρα 31.5

«Δικό σου είναι το όνειρο, Κυρία!» είναι ο τίτλος της διάλεξης της Ζέτας Ντεκοπούλου στο Ιδρυμα Εικαστικών Τεχνών και Μουσικής Β & Μ. Θεοχαράκη. Η εκδήλωση πραγματοποιείται στο πλαίσιο του κύκλου «Οι Περιπέτειες της Σκέψης». Ώρα έναρξης 6 μ.μ. Βασ. Σοφίας 9 & Μέρλιν 1

Τετάρτη 2.6

Συζήτηση με θέμα «Ο άνθρωπος στον πλανήτη μας, Αστικοποίηση: η επόμενη ημέρα» διοργανώνει το «Καφενείο της Επιστήμης» στο Ίδρυμα Ευγενίδου, με αφορμή την Παγκόσμια Ημέρα Περιβάλλοντος, Επιστημονικός οικοδεσπότης ο δρ Μιχάλης Πετράκης, διευθυντής του Ινστιτούτου Ερευνών Περιβάλλοντος και Βιώσιμης Ανάπτυξης του Εθνικού Αστεροσκοπίου Αθηνών. Τη συζήτηση συντονίζει ο δημοσιογράφος Γιώργος Κεραμιτζόγλου. Ώρα έναρξης 6.30 μ.μ. Λ. Συγγρού 387 & Πεντέλης, Π. Φάληρο

Σάββατο 5.6

Η Ένωση Ευρωπαϊκών Μορφωτικών και Πολιτιστικών Ινστιτούτων, με αφορμή την Παγκόσμια Ημέρα Περιβάλλοντος, διοργανώνει ημέρα εκπαιδευτικών δραστηριοτήτων στο Πάρκο Περιβαλλοντικής Ευαισθητοποίησης «Αντίωνης Τρίτσας». Μετάξύ των εκδηλώσεων περιλαμβάνεται και η απονομή βραβείων στους νικητές του Πανελληνίου Φοιτητικού Αρχιτεκτονικού Διαγωνισμού 10δών για την αναβάθμιση του Πάρκου. Ώρα έναρξης 11 π.μ. Σπίρου Μουστακλή 23, Ίλιον

ΧΟΡΟΣ

Δευτέρα 31.5

«Είναι αβα-σταχτις», ένα παραμύθι αφιερωμένο στη Στακοπούτα είναι το έργο που παρουσιάζει η ομάδα χορού «Omada» στο θέατρο Pierre Tavernier στο θέατρο «Ηβη» στο πλαίσιο του 9ου Φεστιβάλ του Σωματείου Ελλήνων Χορογράφων. Ώρα έναρξης 10 μ.μ. Σαρρή 27, Ψυχρή, τηλ. 210 3215127

Παρασκευή 4.6

«Μια βραδιά Ντελίριο - Delirium Tremens & Parce que je» είναι ο τίτλος της παράστασης που παρουσιάζουν ο Δημήτρης Τσιπακίνης και η Maud Martin στο θέατρο «Σοφούλη» της Θεσσαλονίκης. Πρωτοπαρουσιάστηκε στο Εθνικό Χορογραφικό Κέντρο της Τουρ στην Γαλλία και θα συνεχίσει την πορεία του τον Ιούνιο στο πλαίσιο του 9ου Φεστιβάλ του Σωματείου Ελλήνων Χορογράφων. Τραπεζούντας 5 & Σοφούλη, τηλ. 2310 423925

Μη χάσετε

ΣΥΝΑΥΛΙΑ

Δευτέρα 31.5

Ο Bobby McFerrin στο Μέγαρο Μουσικής

Ενα από τα μεγαλύτερα ονόματα της μουσικής σκηνής, ο βραβευμένος με Γκράμι Bobby McFerrin θα δώσει μια μοναδική συναυλία στο Μέγαρο Μουσικής Αθηνών. Ανεκνευτής, αυτοσχεδιαστής της φωνητικής μουσικής και διευθυντής κλασικής ορχήστρας, ο Μπόμπι ΜακΦέρριν θα ερμηνεύσει πολλά είδη μουσικής, από τζαζ και ροκ μέχρι R&B, κλασική αλλά και έθνικ. Ώρα έναρξης 8.30 μ.μ. Βασ. Σοφίας & Κόκκαλη

ΘΕΑΤΡΟ

Τρίτη 1.6

Φεστιβαλική πρεμιέρα με έργο Κούσνερ

Η Θεατρική αυλαία του Φεστιβάλ Αθηνών ανοίγει με τους «Άγγελους στην Αμερική» του Αμερικανού συγγραφέα Τόνι Κούσνερ. Σκηνοθετεί ο Ν. Μαστοράκης. Ερμηνεύουν οι Ζέτα Δούκα, Θ. Ευθυμιάδης, Δ. Λιγνάδης, Χρ. Λούλης, Μάγια Λυμπεροπούλου, Οδ. Παπασηπλιού και Σοφία Σεϊρήλ. Ώρα έναρξης 9 μ.μ. Πειραιώς 260.

ΘΕΑΜΑ

Πέμπτη 3.6

Οι «blitz» μεταξύ θεάτρου και σινεμά

Οι «blitz» παρουσιάζουν στο «Βίος» στο πλαίσιο του Φεστιβάλ Αθηνών τη νέα τους δουλειά, σκηνική φόρμα που κινείται ανάμεσα στο θέατρο και τον κινηματογράφο, με τίτλο «Cinemascope». Οι θεατές παρακολουθούν μέσα από τη τζαμρία αυτό που εκτυλίσσεται έξω. Πειραιώς 84

ΜΟΥΣΙΚΗ

Παρασκευή 4.6

Φαραντούρη - Λόνιτ στο Φεστιβάλ Αθηνών

Η Μαρία Φαραντούρη συναντάει τον σαξοφωνίστα θρύλο της free jazz Charles Lloyd στο πλαίσιο του Φεστιβάλ Αθηνών. Το πρόγραμμα της συναυλίας αποτελείται από συνθέσεις του Charles Lloyd, ενώ η βραδιά θα εμπλουτιστεί με ένα νέο έργο ειδικά γραμμένο για τη συναυλία, την «Ελληνική σουίτα» εμπνευσμένη από ελληνικά μουσικά θέματα από την παραδοσιακή και σύγχρονη μουσική που διασκεύασε ο Τάκης Φαραζής. Εναρξη 9 μ.μ. Ηρώδειο

ΜΟΥΣΙΚΗ

Τετάρτη 2.6

Ο Ψαραντώνης στο Ηρώδειο

«Από τον ουρανό της Κρήτης» είναι ο τίτλος της συναυλίας που δίνει στο Ηρώδειο στο πλαίσιο του Φεστιβάλ Αθηνών ο Ψαραντώνης με τη φιλική συμμετοχή του Γιάννη Αγγελάκη (τραγουδιστής). Στη συναυλία συμμετέχουν επίσης οι Νίκη Ξυλούρη, Γιώργος Ξυλούρης, Λάμπρος Ξυλούρης και Νεκτάριος Κοντογιάννης. Ώρα έναρξης 9 μ.μ. Ηρώδειο

ΧΟΡΟΣ

Δευτέρα 31.5

Εβδομάδα δωρεάν παραστάσεων

Την ευκαιρία να γνωρίσουμε το «Blackbox», νέο μικρό θέατρο της μοναδικής μας Κρατικής Σχολής Χορού δίνει το «Ανοιχτό Στούντιο 2010» μια εβδομάδα δωρεάν παραστάσεων στο πλαίσιο της ομπρέλας εκδηλώσεων «Δράσεις Πολιτισμού». Το πρόγραμμα της παράστασης περιλαμβάνει επιλεγμένες χορογραφίες σπουδαστών, demo τεχνικής σύγχρονου χορού και ένα κομμάτι ρεπερτορίου Graham. Ειδικό βάρος έχουν οι πρωτότυπες δημιουργίες, καρπός της δουλειάς στο μάθημα της χορογραφίας. Εως τις 4/6. Ώρα έναρξης 9 μ.μ. Ομήρου 55

ΣΥΝΑΥΛΙΑ

Σάββατο 5.6

Ρούφους Γουέινραϊτ στον Λυκαβηττό

Οπιασμένος με ένα μικρόφωνο, ένα πιάνο και μια κιθάρα, ο Ρούφους Γουέινραϊτ έρχεται για πρώτη φορά στην Ελλάδα, για μια μοναδική συναυλία στο πλαίσιο του Φεστιβάλ Αθηνών. Ακροβατεί ανάμεσα στη ροκ, την ποπ, την τζαζ, την όπερα και το καμπαρέ. Ώρα έναρξης 9 μ.μ. Θέατρο Λυκαβηττού

Σάββατο 5.6

Εναρξη της 4ης Πλατφόρμας Σύγχρονου Ελληνικού Χορού του Σωματείου Ελλήνων Χορογράφων στο Μέγαρο Μουσικής Αθηνών.

Συμμετέχουν οι ομάδες «Χορευτές του Βορρά», «Χοροθέατρο Art», «Χοροθέατρο Ηρος Αγγελοσ», «Yelr dances», «Χοροθέατρο Νταλικά», «Πρόσχημα», «Ζήτα», «Salt Futuro», «Αερίτες», «Κι όμως κινείται». Βασ. Σοφίας & Κόκκαλη, τηλ. 210 7282333

ΜΟΥΣΙΚΗ

Κυριακή 30.5

Η «Μικρή Όπερα του Κόσμου» παρουσιάζει στο Ίδρυμα Μιχάλης Κακογιάννης το έργο του Paisiello «Ο κουρέας της Σεβίλλης». Η σκηνοθεσία είναι του Βασίλη Αναστασίου. Συμμετέχει η Ορχήστρα Δωματίου της Εθνικής Λυρικής Σκηνής, με διευθυντή τον Χρυσάνθο Αλισάφι. Ώρα έναρξης 8.30 μ.μ. Πειραιώς 206, Ταύρος

Δευτέρα 31.5

«Μια συναυλία για τα παιδιά» δίνει στο Παναθηναϊκό Στάδιο ο Γιάννης Σπανός. Τα έσοδα της εκδήλωσης θα διατεθούν στον Σύλλογο Φίλων Παιδιών με Καρκίνο «Ελπίδα». Συμμετέχουν οι Μελίνα Ασλανίδου, Μιχάλης Βιολάρης, Ελένη Δήμου, Κώστας Μακεδόνας κ.ά.

Ώρα έναρξης 9 μ.μ. Τημή εισιτηρίου: 25 ευρώ. Καλλιμάρμαρο

Το Μουσικό τμήμα του Φιλολογικού Συλλόγου «Παρασσός» παρουσιάζει τον «Μαγικό Αυλό» του Μότσαρτ μέσα από τη σκηνολογική και την καλλιτεχνική επιμέλεια του Σταμάτη Μπερή. Ώρα έναρξης 7.30 μ.μ. Πλ. Καρύτσο 8

Τετάρτη 2.6

Βραδιά μουσικής δωματίου διοργανώνει στο Μέγαρο Μουσικής Αθηνών η Κρατική Ορχήστρα Αθηνών. Συμμετέχουν οι Ευ. Χριστοπούλου, Απ. Γραμματικόπουλος, Παν. Τζιώτης, Π. Αναστασιάδης, Ισ. Σιδέρης και Αϊ Μοτοχάσι. Το σύνολο θα ερμηνεύσει έργα των Μότσαρτ, Μπετόβεν και Μπράου. Ώρα έναρξης 9 μ.μ. Αθήνας 4, Σοφίας & Κόκκαλη

Παρασκευή 4.6

Η μουσικοθεατρική παράσταση «Στου Καβαδία τ' ανοιχτά» με τον Γιάννη Λίνα και τους «Σχοινόβατες» παρουσιάζεται στο «Ghost House». Ενα αφιερωμένο στη μελοποιημένη ποίηση του Νίκου Καββαδία με μουσικές των Θάνου Μικρούτσικου, Ξέμπαρκων, Γιάννη Σπανού κ.ά. Ώρα έναρξης 10.30 μ.μ. Λεπενιώτου 26, 1ος όροφος, Ψυχρή

Η Κρατική Ορχήστρα Αθηνών υπό τη διεύθυνση του Κάρλου Τρικολιδή θα ερμηνεύσει έργα των Ρίχαρντ Στράους και Άντον Μπρούκνερ. Σολιστ στο κόντρο ο Κωνσταντίνος Σίσκος. Ώρα έναρξης 9 μ.μ. Αθήνας 4, Σοφίας & Κόκκαλη

ΘΕΑΤΡΟ

Δευτέρα 31.5

Ξεκινάει το φεστιβάλ «Off off Theatre Festivals» στο θέατρο «Επί Κολωνών». Είκοσι εννέα νέες ομάδες θα έχουν την ευκαιρία να παρουσιάσουν τη δουλειά τους. Ναυπλίου 12, Κολωνός

Τρίτη 1.6

Πρεμιέρα της παράστασης «Παλιότσαν Τραγωδία» στο Κέντρο Λόγου και Τεχνών «104» από την ομάδα «Ιθαίοι Δάκτυλοι». Η σκηνοθεσία είναι της Σοφίας Φιλιππίδου. Παίζουν οι Γιώργος Αναστασάκης, Μαργαρίτα Βεργιάκη κ.ά. Καλλιδρομίου & Θεμιστοκλέους 104, Εξάρχεια

Η ομάδα τέχνης «Oberon» παρουσιάζει την παράσταση «Σαχλοκουβέ-τες-Three Occasional Pieces» του Σάμιουελ Μπέκετ στο θέατρο «Άμολια» της Θεσσαλονίκης. Η σκηνοθεσία είναι του Αλέκου Σπυριδάκη. Παίζουν οι Μελίνα Τριανταφυλλίδου, Μαρία Ρισάνη κ.ά. Αμολίας 71 & Παρασκευοπούλου, Θεσσαλονίκη

Τετάρτη 2.6

Για λίγες παραστάσεις ανεβαίνει στο θέατρο «Ελευθέρι Κεφαλάς» της Μαίρης Ιγγλέση το έργο της Ασπιώνας Ρεβίθη «Η μελαγχολία του Πιγκούνου». Η σκηνοθεσία είναι του Γιάννη Τσιμού. Λέεβου 8 & Απεριάνθου, Κυψέλη, τηλ. 210 8645400

ΒΙΒΛΙΟ

Δευτέρα 31.5

Ο κορυφαίος θεολόγος και στοχαστής Hans Kung παρουσιάζει το βιβλίο του «Η Αρχή των Πάντων-Φυσικές Επιστήμες και Θρησκεία» (εκδ. Ψυχογιός) στην αθήνα εκδηλώσεων του Ινστιτούτου Γκαίτε. Ώρα έναρξης 7.30 μ.μ. Ομήρου 14-16

Πέμπτη 3.6

Παρουσίαση του βιβλίου των Καρίνα Λάμψα και Ιακώβ Σιμπή «Η ζωή απ' την αρχή. Η μεταμόρφωση των Ελλήνων Εβραίων στην Παλαιστίνη (1945-1948)» (εκδ. Αλεξάνδρεια) στο Μέγαρο ΕΣΗΕΑ. Θα μιλήσουν οι Φραγκίσκος Αμπατζοπούλου, Στ. Πεμισαζόγλου και οι συγγραφείς. Την εμπειρία της θα διηγηθεί η Μαίρη Κούν-Σολομών. Μετονομήσις ο δημοσιογράφος Πάσχος Μανδραβέλης. Εναρξη 7 μ.μ. Ακαδημίας 20

Επιμέλεια: ΣΑΝΤΡΑ ΒΟΥΛΓΑΡΗ svoulgari@kathimerini.gr

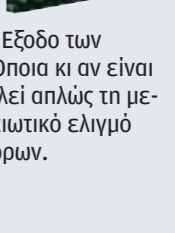
ΥΠΟΒΟΛΕΙΟ

Του ΒΑΣΙΛΗ ΑΓΓΕΛΙΚΟΠΟΥΛΟΥ

Εχει θαυμαστεί αρκούντως από Έλληνες και ξένους η στάση του κ. Σαμαρά και σύμμαχάς της Νεοδημοκρατίας απέναντι στα μέτρα για την κρίση. • Ακόμη όμως προσηλώνει να καταπιεί την μπουκά απελπισίας που εισέπραξα • «και δεν θα είμαι ο μόνος βέβαια • διαβάζοντας στην Ελευθεροτυπία της περασμένες Κυριακής την εξής δήλωσή του: • «Από αυτή την ιστορία η Νέα Δημοκρατία θα βγει ισχυρότερη. Και πάντως πολύ ισχυρότερη απ' ό,τι αν ψηφίζαμε τα μέτρα του Πασόκ. • Αν τα ψηφίζαμε δεν θα κάναμε μόνο εμείς, θα έκανε και το πολιτικό σύστημα συνολικά. Γιατί το αδιέξοδο του Πασόκ θα ήμαστε όλοι συνυπεύθυνοι. Τώρα η ευθύνη ανήκει αποκλειστικά σε όσους ψήφισαν τα μέτρα... Κι αυτό θα τα κρεθθούν ως το τέλος». • Δεν ξέρεις και ποια επιμέρους φράση ακόμη να πρωτοθαυμάσεις από όλη αυτή την ιταμική παράγραφο. • «η Ν. Δ. θα βγει ισχυρότερη» • (το ζητούμενο!) • «θα έκανε το πολιτικό σύστημα συνολικά» • (για τη χώρα θα μιλάμε τώρα) • «στο αδιέξοδο του Πασόκ» • (το Πασόκ είναι σε αδιέξοδο όχι η χώρα) • «θα ήμαστε όλοι συνυπεύθυνοι» • (ενώ τώρα αθώες περιτρέπεις!) • «αυτοί θα τα κρεθθούν ως το τέλος» • «κι αυτό προφανώς θα είναι και η Κολυμβήθρα του Σιλάω για τη Νέα Δημοκρατία. • Μπουκά, και δεν καταπίνεται. • Απελπισία. • «Φιλέλληνας», γράφουν, ο Ζαν Λικ Γκοντάρ επειδή δεν πήγε στις Κάννες «λόγω προβλημάτων ελληνικού τύπου», όπως διαμάνυσε. • Απλώς συνεπώς θα έλεγα εγώ. • Η δήλωσή του τόσο σαφής όσο και οι ταινίες του. • Τρεις φορές έχει αρνηθεί το Φεστιβάλ Αθηνών στον Γιάννη Σπανό συναυλία στο Ηρώδειο. • Καμιά τύχη δεν είχε και στο Μέγαρο. • (Όπου ορισμένοι μετρούν διψήφιες εμφανίσεις τους • - ακόμα για τα 'χω βαπόρι, που λέει και το παλιό λαϊκό). • Πάντα μετρημένος ο Σπανός, • έχοντας πίσω του τόσα σπουδαία τραγούδια, • ξέρι ότι έχει κερδίσει το παικνίδι εκεί που πραγματικά παίζεται. • Και θα φανεί αυτό και αύριο στο Καλλιμάρμαρο όπου δίνει μεγάλη συναυλία για την «Ελπίδα» των παιδιών με καρκίνο. • Κι άσε τους μεγαροφεστιβαλίτες στα πλάνα τους. • (Φίλος έδωσε εις φίλον τριαντάφυλλον με φύλλον. • Αειθάλλει. • Ρόδο το αμόρανο - δώσε και ξαναδώσε, που τραγουδούσε κι η Μάγια Μελλάρι). • «Πρώτη δύναμη» αναδείχτηκε η ΔΑΠ-ΝΔΦΚ στις πρόσφατες φοιτητικές εκλογές. • Φαίνεται ότι οι νεολαίοι είδαν στη νεοδημοκρατική εξεστία βελτιώσεις στο καλί των ΑΕΙ τις οποίες αδυνατούσε να διακρίνουν οι υπόλοιποι. • Ευτυχώς που η «ειδική» παράσταση του Δημήτρη Παπαϊωάννου «Πουθενά», • εναρκτήριο της ανακαινισμένων κεντρικής σκηνής του Εθνικού, • μας έδειξε τους υπερσύγχρονους μηχανισμούς και τις δυνατότητές τους. • Γιατί αν περιμέναμε να τους στοιχειώδη έστω αξιολογήσει τους σε κάποια από τις «κανονικές» παραστάσεις που ακολουθήσαν... • Όχι πως έπρεπε ντε και καλά • αλλά περίσπεψε φέτος η «άποψη» της σκηνικής γύμνιας. • Σε σκηνές τεράστιες. • Παραστάσεις σαν να 'ταν φτιαγμένες για τη Νέα Σκηνή. • (Άσε το ΠΩΣ ήταν φτιαγμένες, οι περισσότερες). • «Αν δεν σπαρσαστόταν (ο Σύριζα) από αδικαιολόγητες και παράλογες εσωτερικές συγχυρώσεις θα είχαμε ξαναφτάσει σε διημήρια ποσοστά» είπε ο Αλέξης Τσιπρας. • Νέος είναι. • Δεν έχει συνειδητοποιήσει ότι 35 χρόνια τώρα το ίδιο τραγούδι παίζει ο διόσκος. • Γι' αυτό κι έχει κολλήσει στο «τρία τοις εκατό», «τρία τοις εκατό», «τρία τοις εκατό»... • Ο νεαρός διάκος δεν αποθησαυρίζει μόνο εκατοντάδες οστά και κrania που πουλούσε σε πιστούς ως «κοκαλάκια αγίων». • Είχε και ναρκωτικά κάπια παρακατάβηκτα. • Λες κι έχουν ανάγκη οι αγοραζόντες κοκαλάκια αγίων από τέτοια περιττά πρόσθετα.

ΕΠΙΚΕΣ ΜΑΧΕΣ Η Εξοδος

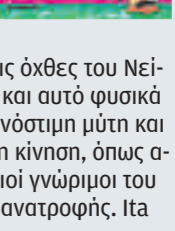
Την Κυριακή 6 Ιουνίου θα κυκλοφορήσει μαζί με την «Καθημερινή» το έβδομο βιβλίο και το έβδομο dvd από τη σειρά «Επικές Μάχες π.Χ.» με τίτλο «Μυσιούς: Θεατρική καταδίωξη». Με έναν ευφυή στρατηγικό ελιγμό, ο Μωυσής οδηγεί τον λαό του στην Εξοδή από την Αίγυπτο και παρασύρει τον αιγυπτιακό στρατό σε θανάσιμη παγίδα. Πολλοί θεωρούν την Εξοδή των Ισραηλιτών πράξη θεικής επέμβασης. Όποια κι αν είναι η πραγματικότητα, η Εξοδή δεν αποτελεί απλώς τη μετανάστευση σκλάβων, αλλά έναν στρατιωτικό ελιγμό μιας ομάδας σκληροτράχηλων μισθοφόρων.

ΑΣΤΕΡΙΞ

Αστεριξ και Κλεοπάτρα

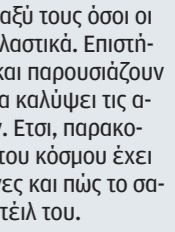
Ο έκτος τόμος «Ο Αστεριξ και η Κλεοπάτρα» κυκλοφορεί στα περίπετρα στις 3 Ιουνίου στην τιμή των 8,80 ευρώ. Έχει ήδη ειπωθεί, ότι αν η βασιλοπικία της Αιγύπτου Κλεοπάτρα είχε πιο μικρή μύτη, θα είχε αλλάξει τη φυσιογνωμία του κόσμου. Με την ευχή «να μην πέσει ο ουρανός στο κεφάλι σας» οι πρώτες μιας έχουν την ευκαιρία να γίνουν οι εκπρόσωποι του γαλατικού πνεύματος στις όχθες του Νείλου. Ενα σείχημα πρέπει να κερδηθεί και αυτό φυσικά δεν θα το επιτρέψουν οι Ρωμαίοι. Όσο νόστιμη μύτη και να έχεις, χρειάζεται να γίνει μια εξήγητη κίνηση, όπως ακριβώς κάνουν στην ιστορία μας οι παλιοί γνώριμοι του Αστεριξ, οι πειρατές. Είναι θέμα καλής ανατροφής. Ita deus placuit!

ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΗΣ ΕΞΕΛΙΞΗΣ

Δηλητήριο

Το Σάββατο 5/6 θα κυκλοφορήσει μαζί με την Καθημερινή το πέμπτο dvd με θέμα «Δηλητήριο» της νέας σειράς «Η Ιστορία της Εξέλιξης». Το δηλητήριο, το πιο φοβικό φυσικό όπλο του ζωικού βασιλείου, έχει μια αυτόνομη εξέλιξη σε πλαίσια τόσο διαφορετικά μεταξύ τους όσο οι μέδουσες, τα έντομα, τα φίδια και τα θηλαστικά. Επιστήμονες ανά την υφήλιο πειραματίζονται και παρουσιάζουν πώς έχει εξελιχθεί το δηλητήριο ώστε να καλωσιάζουν ανάγκες των ζώων που το χρησιμοποιούν. Ετσι, παρακολουθούμε πώς το πιο θανατηφόρο φίδο του κόσμου έχει μετατρέψει στο σώμα του φονικές τοξίνες και πώς το σαλιγκάκι-κάνος ανανεώνει τα χημικά κοκτέιλ του.

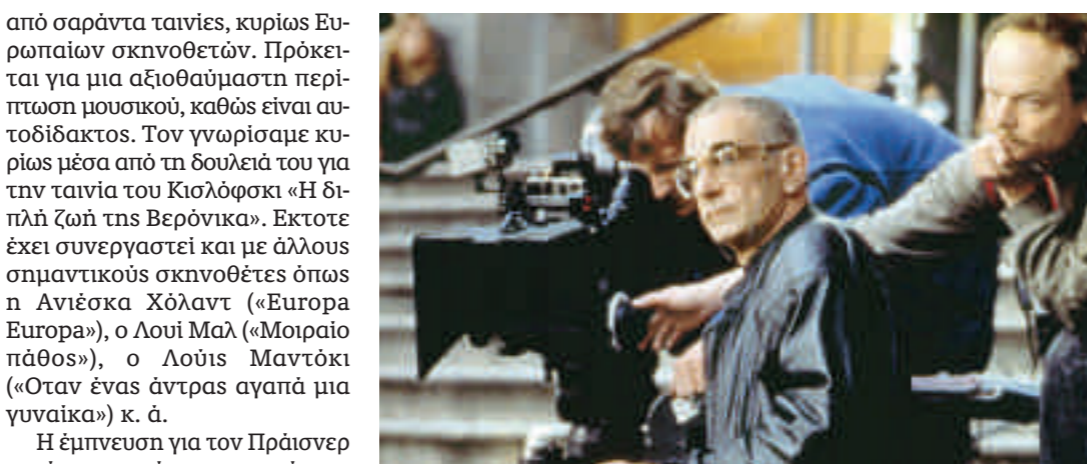

Συναυλία Ζμπιγκνιεφ Πράισνερ στο Μέγαρο

Θα παρουσιάσει απόψε αποσπάσματα από τη μουσική που έχει γράψει για τον κινηματογράφο

«Το νόημα της τέχνης είναι η ελευθερία έκφρασης...». Δεν είναι η πρώτη φορά που ο διάσημος Πολωνός συνθέτης των ταινιών του Κριστόφ Κισλόφσκι Zbigniew Preisner έρχεται στην Αθήνα. Απόψε το βράδυ στο Μέγαρο Μουσικής τον περιμένουμε ξανά. Για να ακούσουμε αποσπάσματα από τις μελωδίες που έχει γράψει για τις ταινίες «Η διπλή ζωή της Βερόνικα», «Ευτορα Ευτορα», ο Λουί Μαλ («Μοιραίο πάθος»), ο Λούις Μαντόκι («Όταν ένας άντρας αγαπά μια γυναίκα») κ.ά.

Η έμπνευση για τον Πράισνερ προέρχεται από την ανησυχία του ότι οι άνθρωποι στη σημερινή εποχή απομακρύνονται όλο και πε-

Ζμπιγκνιεφ Πράισνερ και Κριστόφ Κισλόφσκι, συνεργάτες σε πολλές κινηματογραφικές ταινίες.

Ζμπιγκνιεφ Πράισνερ και Κριστόφ Κισλόφσκι, συνεργάτες σε πολλές κινηματογραφικές ταινίες.

ρισσότερο μεταξύ τους, ως συνέπεια των τεχνολογικών επιτευγμάτων, τα οποία παραδόξως αποτελούν εμπόδιο στην επικοινωνία και την ενδοσκόπηση. «Όχι πολύ καιρό πριν» λέει ο ίδιος «διαβάζαμε κάτω από το φως της λάμπας πετρέλαιου. Τώρα μοιράζουμε την προσοχή μας μεταξύ της τηλεόρασης, της οθόνης του υπολογιστή μας και των κινητών τηλεφώνων μας. Το τεράστιο άλμα της τεχνολογίας όμως δεν στερήθηκε σε κάποιο φιλοσοφικό ή ψυχολογικό υπόβαθρο, ούτε στην τέχνη. Οι άνθρωποι έχουν λησμονήσει την ψυχή τους - δεν έχουν ούτε χρόνο ούτε χώρο να της αφιερώσουν».

ΚΡΙΤΙΚΗ
Του ΓΙΑΝΝΗ ΒΑΡΒΕΡΗ

Σκοτεινό ιρλανδικό μοιρολόι

Ο Τζων Μίλλινγκτον Συγκ υπήρξε στιβαρός πρόδρομος του ποιητικού θεάτρου

Τζ. Μίλλινγκτον Συγκ
Καβαλιάρδες στη θάλασσα
Σκην.: Άννα Κοκκίνου
Θέατρο: Σφενδόνη

«Εδώ, φαντάσου
καλπαρούς και κύματα».
ΣΤΑΥΡΟΣ ΒΑΒΟΥΡΗΣ

Συνοιστά μια ακραία όσο και απαιτητική ποιητική εμπειρία η παρακολούθηση της παράστασης των «Καβαλιάρδων στη θάλασσα» (1904) του μεγάλου και πρωτοπόρου Ιρλανδού Τζων Μίλλινγκτον Συγκ (1871-1909), όπως τον είδε, σκηνοθετικά και ερμηνευτικά, η Άννα Κοκκίνου.

Σκηνή από τους «Καβαλιάρδες στη θάλασσα» του Συγκ, σε σκηνοθεσία της Άννας Κοκκίνου, στο θέατρο «Σφενδόνη». Σκίτσο της Έλλης Σολομωνίδη-Μπαλάνου.

Ως σκηνοθέτης, τοποθέτησε τη στοιχειώδη δράση του μονόπρακτου σ' ένα ημισκότεινο σύμπαν όπου το μοιρολόι της γυναίκας που έχει χάσει στη θάλασσα τον άντρα της και τα αγόρια της διαπλάτυνεται στα όρια μιας κατανυκτικής ιεροτελεστίας. Κάθε λέξη εδώ γίνεται απόλυτα, γιατί εκφέρεται επιτόπως «δύσκολα» και με όλο το συναισθηματικό της βάρος. Σ' όλη την παράσταση επικρατεί το προϋπάρχον και το αναμενόμενο πένθος. Φως (Άλ. Γιάνναρος) δεν δαψιλεύεται ποτέ. Όταν προσφερθεί, είναι για να ανοίξει παράθυρο «σε μια νέα τυραννία», για να εισέλσει ο θάνατος ως εκτελεστικό φωτεινό.

Καριωτάκη επιδοτούσε την αίσθηση του τραγικού στο όλον. Το σύνολο των κοστουμιών μύριζε εντοπιότητα αλλά χωρίς γραφικότητες καθώς και απόλυτο πένθος (Ιω. Τοάμη). Στάθην η μουσική επένδυση του Θ. Αμπαζή «σκηνογραφούσε» κι αυτή με τον τρόπο της το ανέμεσα σε κύματα και καλπασμούς κείμενο. Η μετάφραση της Ανθής Λεούση ήταν ένα μείγμα αυστηρότητας και λελογισμένου λυρισμού.

Θεωρώ παρατραβηγμένη σε διάρκεια την εισαγωγή της παράστασης, και όχι πάντα λειτουργικές και οργανικά δεμένες με το σύνολο τις κοπέλες του «Χορού», όπως στην επιμήκη αίσουσα και στο υποφωτισμένο άκρον της τις κίνησε η Σία Σουρέλου. Κατά τα άλλα, η κίνηση υπάκουσε στο γενικό σχέδιο παράστασης. Η Α. Κοκκίνου (Μόιρα, η μάνα) δούλεψε απ' την αρχή ένα καλά υπολογισμένο κρεσέντο πάθους και φωνητικού ισοδυναμίου που ξεκίνησε απ' τη θλίψη, πέρασε στην εκθαμβωτική κραυγή για να καταλήξει στη βουβή απόννηση. Σαφής διαδρομή πάνω στην ατομική ταυτότητα της ηθοποιού. Εξίσου επιτυχεί και αρμονικά συνεννοημένες στην τελεσιτότητα, στις αποκρύψεις και στις σιωπές της η Τζ. Δαλιάνη και η Φωτ. Παναγιωτίδου. Ρωμάλε και η παρουσία του Φ. Γαλανόπουλου στον Μπάρτλεϊ.

Τραχύς αναζητητής της ομορφιάς και του δράματος μέσα στην απόκρημνη κατάσταση, στη ζωή του ο Συγκ συνδύασε την ποιητική γραφή με το κίνημα υπέρ της ανάπτυξης της γεωργίας του τόπου του και, βέβαια, με το κίνημα υπέρ της διάσωσης της ιρλανδικής γλώσσας και του πολιτισμού, μέσω του λεγόμενου «Γαελικού Συνδέσμου». Μετά τον σπουδαίο αλλά ήκιστα θεατρικό Γέιτς, ο Συγκ, με τραγωδίες και κωμωδίες (π.χ. «Η σκιά του λαγκαδιού», «Το λεβεντόπαιδο της Δύσσης») υπήρξε ο θεμελιωτής του Abbey Theatre του Δουβλίνου. Για όλα τα άλλα και άλλα σχετικά, αποτελεί αληθινό (και φωτογραφικό) απόκτημα το επί τις σπουδές πρόγραμμα της παράστασης. Δεν αναφέρεται όνομα, πάντως μπράβο σε όποιον με τόσο μεράκι το έστειψε.

Η συμβολή της μουσικής στην εξέλιξη του ανθρώπου

Ορισμένα από τα δομικά της στοιχεία είναι διαχρονικά και οικουμενικά

THE ECONOMIST

Η μουσική είναι ένα μυστήριο. Υπήρξε, και παραμένει, συστατικό κάθε γνώστου πολιτισμού στη Γη. Οστιά μεταμορφωμένα σε φλογέρες χρησιμοποιούνταν πριν από 40.000 χρόνια. Η μουσική αποσιτά την προσοχή των ανθρώπων πολύ πιο συνεκτικά από κάθε τι άλλο: εγκεφαλογραφήματα δείχνουν πως όταν οι άνθρωποι ακούνε μουσική, όλες σχεδόν οι περιοχές του εγκεφάλου γίνονται πιο ενεργές.

Κόρα, παραδοσιακό όργανο της Σενεγάλης.

Όταν ακούμε μουσική, όλες σχεδόν οι περιοχές του εγκεφάλου γίνονται πιο ενεργές.

Η μουσική μπορεί να σρημαίνει διαφορετικά πράγματα σε διαφορετικούς πολιτισμούς. Παρότι όμως είναι πολιτιστικά εξειδικευμένη, ορισμένα από τα δομικά στοιχεία της είναι οικουμενικά: μελωδία, αρμονία, ρυθμός, το χόρωμα που παράγεται από μια ποικιλία οργάνων και το διακριτό στυλ που προστίθεται από τους επιμέρους συνθέτες. Σχεδόν όλα τα μουσικά συστήματα βασίζονται σε κλίμακες ορισμένες έκτασης - με όριο τη νότα που κλείνει το ίδιο όπως αυτή με την οποία ξεκίνησαμε, μόνο σε υψηλότερο ή χαμηλότερο βαθμό οξύτητας.

Ο Πυθαγόρας

Ο Έλληνας φιλόσοφος Πυθαγόρας, που έζησε γύρω στο 500 π.Χ., λέγαται ότι είχε ανακαλύψει πως οι νότες οι οποίες ηκούν αρμονικά μαζί, έχουν απλούς λόγους συχνότητας μεταξύ τους: για παράδειγμα, μια νότα που είναι μια οκτάβα υψηλότερη από μαν άλλη έχει διπλάσια συχνότητα. Η «διατονική» κλίμακα του Πυθαγόρα, που αα μπορούσαμε να απαλλαγούμε από αυτό ακόμα κι αν το προσπαθούσαμε.

Δεν είναι όμως η μόνη, κάθε άλλο. Τα μουσικά σύνολα γκαμελάν της Ιάβας χρησιμοποιούν δύο κλίμακες με νότες διαφορετικού αριθμού. Η μουσική της βόρειας Ινδίας έχει 32 διαφορετικές κλίμακες. Ο Αρνολντ Σέμπεργκ επινόησε ένα δωδεκάφθογο σχήμα ατονικής μουσικής πριν από έναν αιώνα.

Ο Φίλιπ Μπόλ εξετάζει με τη σειρά κάθε συστατικό της μουσικής για να εξηγήσει πώς λειτουργεί, χρησιμοποιώντας άφθονα παραδείγματα που τα αντλεί από ένα ευρύ φάσμα μουσικών ειδών, από τον Μπαχ έως τους Μπιτλς και από τα ναυνηγίατα έως την τζαζ. Αν μπορείς να διαβάσεις μουσική, θα βρεθείς να μουρμουρίζεις μελωδίες για να καταλάβεις τι εννοεί. Αν δεν μπορείς, ίσως κάποιες στιγμές να χαθείς μέσα στις τεχνικές λεπτομέρειες. Προτού όμως τα πράγματα αρχίσουν να δυσκολεύουν, η ικανότητα του συγγραφέα να μεταφράσει περίπλοκα δεδομένα σε απλή γλώσσα έρχεται και σώζει την κατάσταση.

Το βασικό του μήνυμα είναι ενθαρρυντικό και αισιόδοχο: οι άνθρωποι γνωρίζουν περισσότερα πράγματα για τη μουσική απ' όσα νομίζουν. Αρχίζουν να αφομοιώνουν τους κανόνες από τη στιγμή που γεννιούνται, ίσως και νωρίτερα, ακούγοντας τα πάντα γύρω τους. Παιδιά πολύ μικρής ηλικίας μπορούν να πουν αν ένας τόνος ή μια αρμονία δεν είναι σωστή. Μια από τις χαρές της μουσικής είναι η γενική εξοικείωση με τον τρόπο που είναι οικοδομημένη, το να ξέρεις μέσες-άκρες τι να περιμένεις ή έπειτα να διαπιστώσεις με ποιους ιδιαίτερους τρόπους καταλύπτονται ή ξεπερνούνται οι προσδοκίες σου. Οι περισσότεροι ενήλικες μπορούν να διακρίνουν τις διαφορές ανάμεσα στα είδη της μουσικής ακόμα κι αν δεν έχουν καμιά εκπαίδευση.

Η μουσική είναι τελείως sui generis. Δεν οφείλει να αφηγηθεί, μια μυθολογική ιστορία ή ακραίοις φανταστικάς ή αποκλειστικάς την αποκοκοποιήσει για τον εαυτό του. Πολλοί, ίσως οι περισσότεροι, έχουν βιώσει ξαφνικά φωνητώματα συγκινηστικά ακούγοντας ένα συγκεκριμένο μουσικό κομμάτι: ενθουσιασμός ή ανατριχίλα, μια αίσθηση έξαψης, ανάτασης ή ιλαρότητας. Μπορεί ακόμα να συγκινηθούν μέχρι δακρύων χωρίς να μπορούν να εξηγήσουν γιατί. Μουσικοί αναλυτές έχουν προσπαθήσει σκληρά να βρουν πώς συμβαίνει αυτό, αλλά με μικρή επιτυχία. Ίσως μερικά μυστήρια είναι καλύτερα να παραμείνουν μυστήρια.

ΘΕΑΤΡΑ

Τελευταία παράσταση απόψε για το έργο του Τόμας Κυντ «Εκδικίση» που παρουσιάζεται στο Αμφι-Θέατρο του Σπύρου Ευαγγελάτου σε σκηνοθεσία Κατερίνα Ευαγγελάτου.

104-1 ΚΕΝΤΡΟ ΛΟΓΟΥ ΚΑΙ ΤΕΧΝΗΣ (θεατροκλήσιος 104 & Καλλιδρομίου, τλ. 210-38.26.185). Γ. Ηλιόπουλου «Ενέρι». Σκην. Β. Περσινό. **ΑΓΓΕΛΟΥ ΒΗΜΑ** (Σταυροπόλεως 36, τλ. 210-52.42.211). Ε. Βέροια «Εσύ και το σύννεφο σου». Σκην. Κ. Δαρμάτης, Α. Βαλάνου, Αν. Παπαδοπούλου. **ΑΘΗΝΑΪΔΑ** (Κασταριάς 34-36, Βασιλικός, τλ. 210-34.80.000). «Δεν τον περιμέναμε η επιστροφή» από την ομάδα One Way-Ευρώπη. Σκην. Ι. Ανδρεόδη. **ΑΚΗΣ ΔΑΒΗΣ** (ήλιων Αλμυρίων, Αλμυρίων 8-12, τλ. 210-34.28.650). Τ. Μc Nally «The Lisbon Train» Σκην. Α. Γεωργιανόπουλος, Φ. Κισαράς, Β. Μπαγιανίκης, Ν. Μίκα «Αεζικές Νύχτες». Ασπιλιώτης, Αϊδίνη. **ΑΕΚΤΟΝ** (Γρασκαρίου 23, Κεραμικός, τλ. 210-34.22.001). Μ. Χουρσίδη «Ο (εθνικός) υπάλληλος». Μαντζώρος, Φλέουρος, «Απ' τις εννιά» από την ομάδα «Μετόικος». Σκην. Α. Κυριμπί, Χρ. Αδαμοπούλου, Β. Δελιγιαννίκης.

ΑΜΦΙ ΘΕΑΤΡΟ - ΑΙΘΥΣΙΑ ΤΑΣΟΠΟΥΛΟΥ (Αδριανού 111, Πλάκα, τλ. 210-32.33.644). Τ. Κυντ «Εκδικίση». Σκην. Κ. Ευαγγελάτου, Κ. Γεννησιόπουλος, Σ. Γρηγοριάδου. **ΑΠΟ ΜΙΧΑΗΛΣ ΘΕΑΤΡΟ** (Ακαδημίου 13, τλ. 210-52.31.131). Φρ. Σοφίη Κρέτι «Wunschlorenz». Σκην. Ζ. Χατζηπανώλου, Δ. Κολλύτη, Γ. Χρονιά «Γυναίκα της Πύργου». Σκην. Α. Κισσαποπούλου, Ε. Κοκκίδη. **ΑΡΓΟ** (Ελευσινίων 15, Μεταβουργείο, τλ. 210-52.01.684). Δ. Κεκαβίτη «Ο Τάβης». Σκην. Α. Ρέσσοτ, Τ. Γουλιμάρς «Οχι για απόδωση». Σκην. Α. Κοβέ, Αντ. Μπαμπούλης, Δ. Ησιόδη. **ΑΤΤΙΣ** (Λεωφόρο 7, Μεταβουργείο, τλ. 210-52.26.260). Χ. Μούλερ «Μόουτσε». Σκην. Θ. Τερόπουλος, Θ. Αλεξιάδης, Στ. Γράβας. **BADMINTON** (Αλόνος Στρατού, Γουδί, τλ. 210-88.40.600). «Ενίκα» (έως τις 30/5).

ΒΑΦΕΙΟ (Αγ. Όρους 16 & Κωσταντινουπόλεως 115, τλ. 210-34.25.637). Μ. Μπαγιανίκης «Ο θάνατος του Τεννοβί». Σκην. Δ. Κουρατζάνης, Ομάδα «Angelus Novus». Αν. Σακαλή, «Ανθρώποι» από την ομάδα «Culture V. Victims». **ΒΙΟΣ** (Περαιώς 84, τλ. 210-34.25.335). «A few ways to remember» από τους «Of Maybe Not» & την Χαρά Λιανούνη. **ΒΕΤΟΝ 7** (Πύδων 7, Βασιλικός, τλ. 210-75.12.625). «Guy de Maupassant» από την ομάδα «Βραβείο Επισημότητας». Αν. Νίκου «Stitching». Σκην. Π. Μπαγιανίκης. **ΕΘΝΙΚΟ ΘΕΑΤΡΟ - ΚΡΗΤΙΚΗ ΣΚΗΝΗ** (Αγ. Κωνσταντίνου 22-24, τλ. 210-52.88.170). Νέο Σκηνή & Λέου Κούρτσουλος; Γκ. Μπίνερον «Αλάστρας και Λέου». Σκην. Α. Τσιουάνη, Κ. Καρβουλά, Α. Αλδίνη. **ΕΘΝΙΚΟ ΘΕΑΤΡΟ - ΣΥΓΧΡΟΝΟ ΘΕΑΤΡΟ ΑΘΗΝΑΣ** (Ευμορφίων 41, Πλάζ, τλ. 210-34.55.020). Β' Σκηνή «Phobia: ένα θέαμα από την ομάδα «nástasis». **ΕΘΝΙΚΟ ΘΕΑΤΡΟ-ΣΚΗΝΗ ΚΟΤΟΠΟΥΛΟΥ** (Πανεπιστημίου 48, τλ. 210-33.01.881). Γ. Σαίπρη «Τίπος Ανδρόκο». Σκην. Αν. Μπαρσούκου, Μ. Χατζηβαββας, Π. Λάκου.

ΕΘΝΙΚΗ ΛΥΡΙΚΗ ΣΚΗΝΗ-ΘΕΑΤΡΟ ΟΛΥΜΠΙΑ (Ακαδημίας 59-61, τλ. 210-36.12.461). Αργεί. **ΕΠΙ ΚΟΛΩΝΑ** (Ναυπλίου 12, Κολωνός, τλ. 210-51.38.067). Μ. Βάρδας Λέου «La Chunga». Σκην. Ελ. Σκότη, Κ. Καραμπίτη, Δ. Λάλου. **ΖΙΝΑ** (Α. Αλεξάνδρου 74, τλ. 210-64.24.414). Γ. Γκίμπελσον «Το παιχνίδι της μοναξιάς». Σκην. Δ. Καρανίδης, Χρ. Παπά. **ΗΒΗ** (Σαράη 27, Ψυρρή, τλ. 210-32.15.127). Θεατρικό του Σωματείου Ελλήνων Χορογράφων. **ΘΕΑΤΡΟ «ΑΕΛΥΘΕΡΗ ΕΚΦΡΑΣΗ»** (Πατισίων 212 & Λεόνου 8, τλ. 210-86.45.400). Α. Τσιουράκη «Ζητείται Ζήλιος». Σκην. Μ. Ηγγέλου, Γ. Τσιουράκη, Μ. Ηγγέλου. **ΘΕΑΤΡΟ ΕΛΛΑΔΙΚΟΝ** (θεατροκλήσιος 69, τλ. 210-33.00.879). Ν. Ροδριγέζ «Το φιλί στην άσφαλτο». Σκην. Φ. Μενδές, Ι. Καλεσιάνος, Ε. Φεζυλλάρη. **ΘΕΑΤΡΟ ΕΞ ΑΡΧΗΣ** (Εμμ. Μπενάκη & Δερβενίων 46, τλ. 210-38.22.661). Ε. Ιονάσκου «Η φραγκική τραγωδία». Σκην. Ντ. Σπυροπούλου, Ε. Τσακιάου, Στ. Πανωπουλάκης.

ΘΕΑΤΡΟ «ΗΜΗΤΡΗΣ ΠΟΤΑΜΙΤΗΣ» (Ιουλιών 21 & Κερασσοπούλου, Ιλίσια, τλ. 210-74.81.695). «Ένα μαχαίρι μεταξύ ουρανού και θάλασσας». Από την ομάδα τέλης «Αούλά». **ΘΕΑΤΡΟ THE ANOINHE** (Γεωργίου 20, Κεραμικός, τλ. 210-52-38.870). Θ. Κάκαλη «The killer Show». Εταιρεία Θεάτρου «Το βουκέβαρτο του εγκληματία». **ΘΕΑΤΡΟ ΠΙΚ** (Ρενέ Πιού 2 & Κασομίου 30, Ν. Κόσμος, τλ. 210-90.11.677). Θεατρικό του Σωματείου Ελλήνων Χορογράφων. **ΟΥΡΑ ΤΕΧΝΗΣ** (Σαράη 14, Ψυρρή, τλ. 210-33.14.422). Στ. Ζβίλκ «Σκοτεινή ιστορία». Σκην. Γ. Γουλιάνης. **ΙΔΡΥΜΑ ΜΙΧΑΗΛΣ ΚΑΚΟΓΙΑΝΝΗΣ-ΘΕΑΤΡΟ** (Περαιώς 206, Τούρος, τλ. 210-34.63.333). «Η Νέα Τάξη Προημέτων» από τους Fresh Target Theatre Ensemble. Σκην. Π. Ερωτόκριτος, Βράδης Κουκουθεάτρου. «Η αφήγηση στο θέατρο με ασημένι ιστορίες: γόητρο και μυστήριο από την Ιταλία» από την Buzz Productions Theatre. **ΚΙΒΩΤΟΣ** (Περαιώς 115, τλ. 210-34.27.426). «60 τραγούδια για σένα». Ενα αφήρημα στον Γιώργο Σαμπέτα με τον Γιάννη Μπέζο. **ΚΟΥΡΒΑΝΤΕΣ** (Μυλλέρου 78, τλ. 210-97.18.590). «Μόκμπεθ. Μέρος πρώτο: Η άνοδος». Θεατρικός Πανδικπ. **ΚΡΥΨΩΝΑ** (Αθηνών 30, Μοναστηράκι, τλ. 213-00.40.244). «Παπαρόντες» από την ομάδα «Μαρμελάδα». Σκην. Μ. Βιλιάνου. **ΜΑΥΡΗ ΣΦΑΙΡΑ** (Ζ. Πηγής 48, Εξάρχεια, τλ. 210-96.13.401). Κ. Δασκαλάκη «Achtung Baby». Ομάδα «+Εργα». **ΜΕΓΑΡΟ ΜΟΥΣΙΚΗΣ** (Βασ. Σοφίας & Κόκκολη, τλ. 210-72.82.333). Αργεί.

ΜΠΟΞ-ΥΠΟΓΕΙΟ (Α. Ειρήνης 30-32, Εμπορικό Κέντρο Ηλιούπολης, Ηλιοπούλη, τλ. 693742418). Μ. Κυριακή «Rubies and Rubbish». Κ. Λούτ, Ν. Μπιροπούλου. **ΟΡΦΕΑΣ** (Πανεπιστημίου 38 & Παροράου, τλ. 210-36.04.618). Β' Σκηνή Στ. Στεβενάκης «Άλλος μαρκός». Σκην. Χρ. Καραβοδάνης, Κ. Δαδοπούλου, Χρ. Καρέρης. **ΠΑΛΛΑΣ** (Βουκουροπούλου 5, τλ. 210-32.13.100). Γ. Παπαθανασίου/Μ. Ρέπη «Μορνελά-Το μοιάζομαι». Σκην. Στ. Φασαλιάνης. **ΠΑΡΑΜΥΘΙΑΣ** (Παραμυθίας 27 & Μυδικών, τλ. 210-34.57.941). Ε. Ιονάσκου «Το Μπίθηρο» και «Ο νέος ενοικιαστής» από τη θεατρική ομάδα «Οράκος». **ΠΡΟΒΑ** (Ακρωλίων & Ηλείου 39, τλ. 210-88.18.326). Στ. Μελό «Μια νύχτα με ζιβά». Σκην. Σ. Τάχαση, Παυλικάκης Γκιρμύ «Ροπουζέλα». Σκην. Δ. Δεγερλής. **ΡΑΓΕΣ** (Κωνσταντινουπόλεως 82, Κεραμικός, τλ. 210-34.52.751). Μ. Παναγιωτοπούλου «Αρκεί να είσαι εδώ». Σκην. Σ. Σανθοπούλου, Ομάδα «Αλλοεθνός». Στ. Μορή «Forever yours n p» από την ομάδα Θεάτρου «Amis (two)». **ΡΟΞΕ** (Ιλίου 16, Γκάζι, τλ. 210-34.74.312). Θεατρικό του Σωματείου Ελλήνων Χορογράφων. **ΣΗΜΕΙΟ** (Χαρ. Τρικούνη 10, τλ. 210-92.29.579). Ν. Καζαντζής «ΟΡΦΕΑΣ και Κρήνη». Σκην. Μ. Χαρολάκης, Ομάδα «666». Μ. Σανθοπούλου «Apet City». **SIX DOGS** (Αδριατικού, Μοναστηράκι, τλ. 210-32.10.510). Ι. Ορτόν «Loats». Σκην. Τ. Ραλλίου, Γ. Τσιουράκη «Extraordinary». One woman show με τη Βιολέτη Τύρα. **ΣΥΝΕΡΓΕΙΟ** (Κολωνίου 31, Μεταβουργείο, τλ. 698-1802544). «Delirium Tremens» των Στρατί Παναγιώτου και Μαρίας Κατασσοφά, Χ. Κάρλος Ρούμιος «Οι πλιγνές του ανέμου». Σκην. Δ. Φονιτάς, Θ. Χρόνης, Κ. Κουρατζάνης, Ελ. Παπακωνσταντίνου «Ξενη κοιλιά της Πλαθ-Viscousness in the Kitchen». Ε. Τολέρ «Κόντρα στην πρόοδο». Σκην. Γ. Μαρκουπούλου. **Studio Μουσουργικό** (Μουραγιούλη 134, Εξάρχεια, τλ. 210-64.53.330). Ε. Μπεν «Το σπίτι της κοιλιάς». Σκην. Κ. Κουρατζάνης, Μ. Μακράς, Δ. Πάγου, Μ. Μπαγιανίκης «Οροι συμβολισμός». Φ. Μακράς, Στ. Κρούσια, Ε. Ντούμη. **ΤΡΑΚΑ Κ44** (Γκάζι, τλ. 210-34.23.560). «Ακτομαρτίξ 3» από την ομάδα «Ακτίες Αέλιου». **ΦΟΥΝΤΟΣ** (Μουραγιούλη 168, τλ. 210-64.60.748). «Μην κρίνεις έναν άνθρωπο από την ούρα τους» ο όποιο τον κόσμο θεάτρου «Πορτί Γραμμά». Η. Λέου «Βαμ ή μν Ξεκάνεις ποτέ το κόκκι της τουαλέτας ανοικτός». Σκην. Σ. Σανθοπούλου, Γ. Λαμπρόπουλο «Αγνοούμενος». Σκην. Ν. Μίκος. **ΧΑΡΑ** (Αμυροπού 20, Κουφέλη, τλ. 210-86.73.945) Ε. Νέσι «The new electric ballroom». Σκην. Δ. Καραβιτς, Θ. Μπαζάνη, Α. Παπαδοπούλου. **UP STAGE ΕΛΛΗΝΟ-ΓΙΑΠΩΝΑ ΜΟΥΣΙΚΟ ΘΕΑΤΡΟ** (Α. Τσιουράκη 143, Ν. Σμύρνη, τλ. 210-93.16.101). «Η Κάλπη Μοίρα». Ομάδα «Ακτίες Αέλιου».

Χορταστικό θερινό πανόραμα χορού

Τρία Μπράουν, σολίστ του Μπαλέτου της Ν. Υόρκης, αφιερώματα στην Πίνα Μπάους φλοξενούνται σε Αθήνα και Καλαμάτα

Της ΣΑΝΤΡΑΣ ΒΟΥΛΓΑΡΗ

Ομόδες κορυφαίες αλλά οικείες, φίλοι από τα παλιά, που όχι μόνον έχουν αφήσει το στίγμα τους στην ιστορία του χορού, αλλά έχουν συντελέσει στη δημιουργία ενός ελληνικού κοινού που απολαμβάνει με γνώση τη δουλειά σημαντικών χορογράφων της εποχής μας. Η επιστροφή τους (κάποιων για πολλοστή φορά) στις τρεις μεγάλες διοργανώσεις του καλοκαιριού, το Φεστιβάλ Αθηνών, το Διεθνές Φεστιβάλ Χορού της Καλαμάτας και το Διεθνές Φεστιβάλ Χορού Αθήνας, δίνει τον κύριο χαρακτήρα των φετινών εκδηλώσεων.

Ένα χορταστικό «χορευτικό» καλο-

Το συγκρότημα του Jo Stromgren από τη Νορβηγία θα παρουσιάσει μια παράσταση βασισμένη στο Παγκόσμιο Κύπελλο Ποδοσφαίρου!

καιρί λοιπόν, αλλά η επιλογή των παραστάσεων που «δεν πρέπει να χάσουμε» είναι πολύ δύσκολη, καθώς και τα τρία προγράμματα των Φεστιβάλ, οργανωμένα από ανθρώπους που προέρχονται οι ίδιοι από τον χώρο του χορού (Γιώργος Λούκος, Βίκυ Μαραγκοπούλου, Μαργκώ Πετρόκη), περιλαμβάνουν εκλεκτές συμμετοχές που δεν σου αφήνουν και πολλά περιθώρια να ξεκαρδίζεσαι. Κάπως συρρικνωμένα φέτος (στο πνεύμα των ημερών), το Φεστιβάλ Αθηνών έχει λιγότερες παραστάσεις χορού από πέρυσι, το Φεστιβάλ της Καλαμάτας έχει μειωθεί κατά δύο μέρες και μόνο το Φεστιβάλ Χορού Αθηνών έχει περισσότερες εκδηλώσεις. Υπάρχουν οι αναφορές στα παλιά, ωστόσο η έμφαση δίδεται στην πρωτοπορία. Ας σημειώσουμε στην ατζέντα μας τα «μη χάσετε».

Η Τρίσα Μπράουν και η όπερα (Μέγαρο Μουσικής 25, 27/6). Τη γνωρίσαμε για πρώτη φορά όταν ήρθε πριν από χρόνια με την ομάδα της στο Φεστιβάλ Χορού της Καλαμάτας. Έδωσε διλέξεις, χόρεψε, μύσησε με θαυμαστό τρόπο ένα κοινό που δεν είχε δε ποτέ το σύγχρονο χορό. Την αγαπάμε λοιπόν για έναν παραπάνω λόγο. Η Αμερικανίδα πρωτοπόρος Τρίσα Μπράουν ετοιμάζεται για την προεμιση της σύμπραξης της με τους σπουδαίους εκπαιδευτές της μπαρόκ μουσικής Les Arts Florissants στην όπερα του Ζαν Φιλίπ

Εμπνευσμένο από το ταξίδι της στη Βραζιλία είναι το έργο «Agua» της Πίνα Μπάους, που θα παρουσιαστεί στο πλαίσιο του αφιερώματος του Φεστιβάλ Αθηνών (αριστερά). Δεξιά: Η ομάδα των «Les Ballets C de la B» θα εμφανιστεί στο φετινό Διεθνές Φεστιβάλ Χορού της Καλαμάτας με τη χορογραφία «Out of Context-for Pina» του Αλέν Πλατέλ.

Ραμό «Πυγμαλίων» (η πρώτη παράσταση θα δοθεί στο Αμοστερνταμ λίγες μέρες πριν από την παρουσίασή της στο Φεστιβάλ Αθηνών). Γιορτάζοντας τα τριάντα χρόνια των Les Arts Florissants (δημιούργημα του Ουίλιαμ Κρίστι) και τα σαράντα χρόνια της Trisha Brown Dance Company! Μια θαυμάσια ευκαιρία για να δούμε τι νέο έχει σκαρώσει η σημαντικότερη χορογράφος του αμερικανικού μεταμοντέρνου χορού, που από το έτος ίδρυσης της ομάδας της (1970) μέχρι σήμερα δεν έχει σταματήσει να ερευνά την ανανέωση της τέχνης της.

Αστέρι και σολίστ του Μπαλέτου της Νέας Υόρκης (Ηρώδειο, 2/7). Σαν ένα διαμάντι στην καρδιά του καλοκαιριού. Πώς θα μπορούσαμε να χάσουμε τη μοναδική παράσταση κλασικού μπαλέτου που μας χαρίζει το Φεστιβάλ Αθηνών;

Στον χώρο του Ηρωδείου, θα γυρίσουμε πίσω στα χρόνια για να τιμήσουμε τη μνήμη του Ζορζ Μπαλανσίν και του Τζερόμ Ρόμπινς, δύο καλλιτεχνών που διαμόρφωσαν το ύψος του αμερικανικού κλασικισμού και να απολαύσουμε μερικούς από τους καλύτερους χορευτές του κόσμου σε αριστουργήματα της τέχνης του μπαλέτου του 20ού αιώνα όπως ο «Απόλλων Μουσηγέτης» (1927), εμβληματικό έργο του Ζορζ Μπαλανσίν σε μουσική Στραβίνσκι και το «Suites of Dances» του Τζερόμ Ρόμπινς σε μουσική Μπαχ.

Αφιέρωμα στην Πίνα Μπάους με το Χοροθέατρο του Βούπερταλ (Μέγαρο Μουσικής, 7, 8, 9 και 13, 14, 15/7). Μία από τις κεντρικές εκδηλώσεις του φετινού Φεστιβάλ Αθηνών είναι το αφιέρωμα στην Πίνα Μπάους σχεδόν έναν χρόνο από τον θάνατό της. Η ι-

δρύτρια του Χοροθέατρου του Βούπερταλ που έφερε επανάσταση στην ιστορία των παραστατικών τεχνών είχε αγαπηθεί βαθιά από το ελληνικό κοινό, που την γνώρισε στην πρώτη της εμφάνιση στην Αθήνα πριν από πολλά χρόνια στο περίφημο «Café Müller». Μέσα από έργα τα οποία ανήκουν στην τελευταία δημιουργική περίοδο της Μπάους, εποχή κοσμοπολιτισμού και περιπλάνησης, θα αισθανθούμε πως είναι πάντα εδώ για να μας συγκινήσει και να μας «ταρακουνήσει». Στο «Agua», έργο των πρώτων τριών ημερών του αφιερώματος, θα μεταφερθούμε στη Βραζιλία του Ρίο, του Σάο Πάολο αλλά και της Μπάρια, όπου το νερό και η άγρια κίνηση βασίλευσαν παντού και μετασχηματίζουν τον σκηνικό χώρο σε καθρέφτη των φαντασιώσεών μας. Τις τρεις επόμενες ημέρες ακολουθεί το «Nefes», έργο που εμπνεύστηκε η

Πίνα Μπάους από την Κωνσταντινούπολη την εποχή του πολέμου με το Ιράκ. Ο τίτλος σημαίνει «ανάσα» στα τουρκικά και πρόκειται για ένα σκίτσος της Πόλης σκοτεινό που δεν παύει ωστόσο να τραγουδά τη ζωή. Οι αντιθέσεις τιθασεύονται όπως πάντα μοναδικά από την Μπάους, όταν τη στοχαστική θλίψη διαδέχονται το χιούμορ και ο αισθησιασμός.

8ο Διεθνές Φεστιβάλ Χορού Αθηνών (1-17/7, Τεχνόπολις). Αν και το πρόγραμμα περιλαμβάνει πολλές ενδιαφέρουσες παραστάσεις, η έκπληξη του φετινού Φεστιβάλ Χορού, που πραγματοποιείται για όδηγο συνεχή χρονιά στο Γκάζι, είναι το συγκρότημα του Jo Stromgren από τη Νορβηγία, που θα παρουσιάσει μια παράσταση βασισμένη στο Παγκόσμιο Κύπελλο Ποδοσφαίρου!

16ο Διεθνές Φεστιβάλ Χορού Καλαμάτας

Ο, τι πιο νέο στον χώρο του σύγχρονου χορού, διαλέξεις, εκδηλώσεις στους δρόμους, η γνωριμία με καλλιτέχνες (επί και εκτός σκηνής), κάποιο από τους οποίους έκαναν τα πρώτα τους βήματα στην Καλαμάτα πριν γίνουν γνωστοί παγκοσμίως. Ξεχωριστές παρουσίες στο φετινό Φεστιβάλ (15-22/7) είναι το Μπαλέτο της Λωρραίνης με χορογραφίες Γουίλιαμ Φορσάθ και Μαγκί Μαρέν, η ομάδα «Les Ballets C de la B» με τη χορογραφία του Αλέν Πλατέλ «Out of Context-for Pina» αφιερωμένη στην Πίνα Μπάους και το σόλο που θα παρουσιάσει ο Γιαν Φομπρ «Another Sleepy Dusty Delta Day» με τη χορεύτρια Αρτέμιδα Σταυρίδη.

ΠΡΟΣΩΠΑ | Της ΡΙΤΣΑΣ ΜΑΣΟΥΡΑ

Ισως δεν είναι καιρό το ζήτημα. Όταν όμως έχει στενέψει ο λόγος, όταν η οικονομική σου σκέψη είναι ξεπερασμένη απ' την ταχύτητα των αγορών, όταν αντιλαμβάνεσαι καθαρά πλέον ότι το πρόβλημα δεν είναι η πατρίδα σου, αλλά ολόκληρος ο δυτικός κόσμος κι όταν το ιερατείο και οι πρωθιερείς έχουν τραβηχτεί στα ενδότερα, τότε αναζητάς θέματα λιγότερο επώδυνα και μάλλον θεωρητικά. Ας μου επιτραπεί, όμως, μια διαπίστωση, καθ' όλα σχετική με το σημερινό μου θέμα. Στην Ελλάδα επικρατεί η ισοπέδωση προς τα κάτω. Υφός και στυλ ζωής στα όρια του άκρατου λαϊκισμού των πρώτων σοσιαλιστικών χρόνων που λειτουργήσαν ως αντίβαρο στη μέγγελη της χαμοζωής. Μας έμεινε όμως το κοστούμι μαζί με τη μυθοποίηση εκείνου του λαϊκισμού. Δεν θα τολμούσα να ισχυριστώ ότι η ισοπέδωση θεσμών και ανθρώπων αποτελεί τον κανόνα. Αλλά αν κάποιος διαθέτει γερή ακοή, θα έχει ακούσει τους συμπαιωτές μας και τις απαξιώτικες κραυγές του: «Ελα μωρέ, και ποιος είναι αυτός που μιλάει, σιγά μην ξέρει περισσότερα από μένα, πέσ' τα μεγάλα κι εγώ θα σε φασκελώσω!».

Το να απαξιώνεις είναι το εύκολο. Ο διπλανός σου συμβιβάζεται με την άποψή σου γιατί τον βλεπείς. Το κτίσιμο επικριμάτων απαιτεί κριτική σκέψη και ποιος την έλασε για να την βρει αυτός. Στην Εσπερία, την οποία με τόσο ευκολία επίσης απαξιώνουμε και επικρινόμε, ο πολιτικός μετρίεται διαφορετικά και οι πολίτες αποδέχονται την ιεραρχία στη διανομή, στην πολιτική, στην τέχνη και στον ευρύτερο εργασιακό χώρο. Ο σεβασμός στον ρόλο του καθενός είναι αυτός που διαφραγίζει την ισορροπία μέσα στην κοινωνία. Στη Γαλλία βρίσκεται σε εξέλιξη μακρά συζητή-

Les deux Magots

Από το καιφενείο Les Deux Magots στο Σαιν Ζερμέν ντε Πρε περνούσε καθημερινά η γαλλική διάνοξη και οι άνθρωποι της τέχνης. Ο Σαρτρ και ο Αλμπέρ Καμί ήταν κατ' εξοχήν θαμώνες σε μια εποχή που έσυρζε από διανοούμενους και νέες ιδεολογίες, οι οποίες μπορεί να μην απέτρεψαν πολέμους, επηρέασαν όμως βαθιά την κοσμοθεωρία του ανθρώπου στον 20ό αιώνα.

ση για την ύπαρξη και τον ρόλο των διανοούμενων. Κατά πόσον στη σύγχρονη εποχή η φωνή τους είναι στεντόρεια ή τα λένε μεταξύ τους. Αν και μέχρι ποιο βαθμό σύγχρονος άνθρωπος, χρειάζεται τους διανοούμενους, ή οι αυθεντίες της σκέψης είναι καμένο χαρτί. Ο Μισέλ Φουκώ (φωτ.) έλεγε ότι δεν πρέπει να κρίνουμε τον διανοούμενο μόνο από τα λεγόμενά του, αλλά από τη διαδρομή του μέσα στον χρόνο. Κι ήταν ο Φουκώ αυτός που προδικάσε το τέλος του διανοούμενου, στην προσπάθειά του να πετύχει τη σύνθεση ανάμεσα στον σοφό Έλληνα, τον Εβραίο προφήτη και τον Ρωμαίο νομοθέτη. (Très occidental!).

Ο Ζακ Ζυλιάρ αναρωτιέται στο «Νουβέλ Ομπερβατέρ» αν υπάρχουν ανάμεσά μας διανοούμενοι, σαν τον Βολταίρο, τον Ουγκώ, τον Σαρτρ ή τον Καστοριάδη, τον Κον-

δύλη... Ζούμε στην εποχή της μέγιστης επικοινωνίας. Του facebook, του twitter, του ηλεκτρονικού ταχυδρομείου, της τηλεοπτικής φρενιτιδας. Εκ των πραγμάτων πια, ο διανοούμενος, εφόσον αυτοπροσδιορίζεται ως τέτοιος ή τυγχάνει αυτής της αναγνώρισης, προσκολλάται στο καινούργιο πλαίσιο κι αν επιθυμεί την επιβίωσή του, δεν έχει παρά να αποκτήσει ταχύ και αποσπασματικό λόγο. Με αυτή τη λογική, η Γαλλία έχει μπει στον αστερισμό του αριστία διανοούμενου, στα όρια της τρίλεπτης διασπαστικότητας. Ετσι, ο Πασκάλ Μπρυκνέρ (φωτ.) ο Μπερνάρ Λεβί, ο Λυκ Φερρί, ο Αντρέ Γλυκομάν, η Ελιζαμπέτ Μπαντινιέρ διαγκωνίζονται για μια

τηλεοπτική εμφάνιση ή πασχίζουν για την έκδοση βιβλίων τους. Το ερώτημα όμως παραμένει: Αγγίζουν τις πλατιές μάζες του κόσμου που δεν ακούει από το στόμα τους πρακτικές λύσεις, ή μήπως κι αυτοί εξυπηρετούν ξεπερασμένα πολιτικά στρατόπεδα;

Είθισται οι διανοούμενοι, ως οποδοί των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και της κοινωνικής δικαιοσύνης να διεκδικούνται από την Αριστερά.

Η Δεξιά φαντάζει στέρφρο μπροστά στο πάθος της Αριστεράς να διεκδικεί για τον εαυτό της τις δάφνες. Αλλά μήπως οι Γάλλοι διανοούμενοι της Αριστεράς δεν ήταν αυτοί που φώναζαν στις αρχές της δεκαετίας του '90 «πρέπει το ΝΑΤΟ να βομβαρδίσει το Βελιγράδι»; Αλλάκοτες ανθρωπιστικές κραυγές! Στην Αμερική δεν σεμνώνονται τόσο. Ετσι, μετά το ξέσπασμα της κρίσης, ο πολιτικός κόσμος της Δεξιάς επαναφέρει στο προσκήνιο τη ρωσική καταγωγής διανοούμενη Αϊν Ραντ (φωτ.), η ριζοσπαστική φιγούρα του καπιταλισμού, η οποία κλειάζει τις φιλανθρωπικές τάσεις των ανθρώπων και κορόιδευε τον ιδεαλισμό. Εκθροί της ελεύθερης προσωπικότητας του ατόμου, έλεγε. Στο βιβλίο της «Για τον Νέο διανοούμενο», η Ραντ σημειώνει ότι η μεγάλη αποτυχία των φιλοσόφων και των διανοούμενων είναι ότι δεν κατάφεραν να θεμελιώσουν μια λογική κοινωνία με γνώμονα μια λογική ηθική. «Ο νέος διανοούμενος», κατά την άποψή της, «θα είναι ο άνθρωπος που θα καθοδηγείται από τη διάνοιά του κι όχι ένα ζώπι καθοδηγούμενο από τα αισθήματά του, τα ένστικτα, τις επιθυμίες ή τις παραξενιές του...». Ο δικός έλεος θρημματισμός της καλοπροαίρετης σκέψης του μέσου ανθρώπου. Αυτό θέλουμε; Καιρός για κριτική σκέψη.

Ο ΦΙΛΙΣΤΩΡ

Επιλογή: ΜΙΧΑΗΛ Ν. ΚΑΤΣΙΓΕΡΑΣ

49 χρόνια πριν στην «Κ»

30.V.1961

ΔΙΚΗ ΑΝΤΙΓΚΩΛΛΙΚΩΝ ΣΤΡΑΤΗΓΩΝ: Παρίσιος, 29. - Σήμερα ήρχισεν ένταθα ενώπιον ειδικού έννεαμελούς δικαστηρίου, άπορτιζόμενου εκ τεσσάρων πολιτικών δικαστών και πέντε στρατιωτικών, ή μετά ζωηρότατου ένδιαφέροντος άναμενομένη δική των ήγετων της άποτυχούσης άνταφασίας της Άλγερίας, τέως στρατηγών Σάλ και Ζελλέο. Οί δύο άλλοι ήγέται του προέξικοπήματος, τέως στρατηγού Σάλλαν και Ζουά θα δικασθούν βραδύτερον έρημη. Η σήμερα άρξασμένη δική, θεωρείται ύπό των δικαστικών κύκλων ως ή σημαντικώτερη εις τά δικαστικά χρονικά της Γάλλίας άπό της δικής του στρατήρχου Πεταίν. Άναμένεται ότι θα διαρκήση τρεις - τέσσαρας ήμέρας. Οί δύο κατηγορούμενοι άντιμετωπίζουσι τό έκτελεστικό άπόσπασμα, καθ' όσον κατά τό κατηγορητήριο, άνέλφθον παρανομίας, κατά τά άρθρα 90, 91 και 99 του γαλλικού ποινικού κώδικος, στρατιωτικήν διόκαισην και ώργάνωσαν επαναστατικών κίνημα.

Κατά την έναρξιν της δίχης ισχυρά δύναμις άνδρών της δημοκρατικής φρουράς ενόρκετο έντός και έκτος της αίθουσής του δικαστηρίου. Έξωθεν τοι δικαστηρίου εστάθμεον πυροσβεστικά άντιλία διά την διάλυση τυχόν διαδηλωτών. Οί δύο κατηγορούμενοι, φέροντες πολιτικήν ένδυμασίαν εισήλθον εις τό δικαστήριον και άφρου ήξηκωθή ή ταυτότης των, άνεγνώσθη εις αυτούς τό κατηγορητήριο. 'Ο τέως στρατηγός Σάλ, άπολογιστικώς ισχυρίσθη ότι ή Άλγερία, άν εγκαταλειφθή άπό την Γαλλίαν, θα άντιμετωπίση άθλιότητα, χάος και εις τό τέλος θα ύποταγή εις τον κομμουνισμόν. 'Ο 55ετής τέως στρατηγός όμλων με ύφος ίταμόν έδηλώσεν: «Άπό μιάς άπόψεως έντός της αίθουσής αυτής διαζέεται ο στρατός μας. Ώκωθήσμεν να μη εγκαταλειφώμε την Άλγερίαν και τώρα έξαναγκάζομεθα να την εγκαταλείψωμε. Σήμερον εις την Γαλλίαν δεν ύπάρχει

ένότης του στρατού. Ύπαρχει ένότης άελεπιτίας». Άκολούθως είπεν, ότι είπίσμεν, ότι εμόνυσην ή άμφάλια της Δύσεως. «Οί ήγέται της προσωρινής άλγερινής Κυβερνήσεως, είπεν, έχουν ήδη συνδεθή με την Μόσχαν και τό Πεζάνον. 'Όταν ήρχισεν άπολογισμούς ο τέως στρατηγός Ζελλέο, ή συνεδρίασις διακόπη δύο φορές, διότι ούτος έλιποθύμησε. 'Ο 63ετής τέως άρχηγός του γενικού έπιτελείου του στρατού, ειθύς ως ήρχισεν άπολογισμούς κατέστη αίσχυνδώς χλωμός και εκάθησεν επί του έδωλιου, ψελλίσας «κουράσθη, έκουράσθη».

ΥΠΟΘΕΣΙΣ ΡΟΥΠΙΑΚΙΑ: 'Ιωάννην, 29. - Είς Καλόβατον της Άγης ό χωροφυλάξ Σπυρίδων Τσατούλης έφόνευσεν ήξ άμφάλιος με σφαίραν περιστράφου τον Λάμπιν Ρουταζιάν, έτών 39. 'Ο χωροφυλάξ επεχείρησε να συλλάβη τον Ρουταζιάν δύναμι έντάλματος διά χρέη προς την ΑΤΕ, άλλ' ό τελευταίος έτόση εις φυγήν. 'Όταν ό χωροφυλάξ τον έπιλάσιεν, ό Ρουταζιάν τον ήπειλωση με γεωργικήν ψαλίδα και εκίνους διά να τον εκφύρηση έξήρχη τό περιστράφου του και έπυροβόλησε τρίς εις τον άέρα. Μία όμως των σφαιρών έβρε τον Ρουταζιάν εις τον χρώσασον και τον άφρηεν άπτονον.

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

ΑΘΗΝΑ, ΚΥΡΙΑΚΗ 30 ΜΑΪΟΥ 2010

ΘΕΜΑ

Το πολιτικό κόστος της εξυγίανσης
Σελ. 12

ΔΗΜΟΤΙΚΟΤΗΤΑ

Ακριβά πλήρως οι Ευρωπαίοι ηγέτες τη λήψη μέτρων λιτότητας

ΕΛΙΓΜΟΙ

Οι πιέσεις του Νικολά Σαρκοζί, οι παλινωδίες της Αγκελα Μέρκελ και τα «βαριδιά» του Σίλβιο Μπερλουσκόνι

ΚΛΙΜΑ

Χαμηλό βαρομετρικό στις ευρωπαϊκές οικονομίες και «καταιγίδες» στις χώρες του Νότου

ΜΟΝΟΔΡΟΜΟΣ

Η προσφυγή στο «σκληρό» ΔΝΤ μπροστά στην απειλή κατάρρευσης του ευρώ

ΣΗΜΕΡΑ

Για λίγους και ισχυρούς η ασφαλιστική αγορά

Τα λουκέτα σε «Ασις Πρόνοια» και Commercial Value έφθισαν πίσω τους περίπου 300.000 κατόχους αποταμειωτικών και νοσοκομειακών προγραμμάτων. Το κλείσιμο των δύο εταιρειών απελευθέρωσε μερίδιο της τάξης του 10%, οδηγώντας τον κλάδο ζωής σε περαιτέρω συγκέντρωση, καθώς ο αριθμός των εταιρειών που δραστηριοποιούνται περιορίστηκε σε λιγότερες από 20, ενώ οι πέντε πρώτες εταιρείες ελέγχουν ποσοστό άνω του 70%. **Σελ. 4**

«Συμπλοκή» τηλεπικοινωνιακών με αστυνομία για το απόρρητο

Μείζον θέμα παραμένει για τις εταιρείες η γνησιμότητα Σανιδά σχετικά με την άρση του απορρήτου των χρηστών Διαδικτύου χωρίς εισαγωγική παραγγελία. Το θολό τοπίο έχει προκαλέσει έναν ιδιότυπο «πόλεμο» μεταξύ των εταιρειών τηλεπικοινωνιών και της αστυνομικής αρχής δίωξης του ηλεκτρονικού εγκλήματος. **Σελ. 7**

Οι... κλωστές μετατρέπονται σε τουριστικά θέρετρα

Ενα ακόμα σχέδιο κρατικής ενίσχυσης του Ομίλου Ενωμένης Κλωστούφαντουργίας με κεφάλαια 61 εκατ. ευρώ ανακοίνωσε ο πρωθυπουργός Γιώργος Παπανδρέου. Το σχέδιο προβλέπει τη μείωση των εργαζομένων σε 250 άτομα από 600 και διατήρηση μόλις τριών κλωστούφνων στη Β. Ελλάδα. Παράλληλα, μέρος της ακίνητης περιουσίας του ομίλου σχεδιάζεται να αξιοποιηθεί προς την κατεύθυνση της πράσινης ανάπτυξης και του τουρισμού. **Σελ. 9**

Εξαίρεση στη βαρucheιμνιά η έκθεση «Ποσειδώνια»

Ακτίδα αισιοδοξίας στη βαρucheιμνιά της ελληνικής οικονομίας αποτελεί η διεθνής ναυτιλιακή έκθεση «Ποσειδώνια 2010», η οποία ανοίγει τις πύλες της στις 7 Ιουνίου. Στα φετινά «Ποσειδώνια» αναμένεται να λάβουν μέρος 1.800 εκθέτες από 86 χώρες του κόσμου, καθώς και περισσότεροι από 17.000 Έλληνες και ξένοι επαγγελματίες του χώρου. Τα φετινά «Ποσειδώνια» αναμένεται να είναι τα μεγαλύτερα στην τεσσαρακοναετή ιστορία της διοργάνωσης. **Σελ. 9**

Ποιος θέλει την ΤΡΑΙΝΟΣΕ;

Ζητείται ιδιώτης, κατά προτίμηση Ευρωπαίος, με εμπειρία στη σιδηροδρομική αγορά, που θα μπορούσει να βάλει ξανά στη... ράγες την ΤΡΑΙΝΟΣΕ. Η κυβέρνηση αναζητεί στρατηγικό επενδυτή που θα αναλάβει το μαντάκι της εταιρείας, η οποία βουλιάζει σε συσσωρευμένες ζημιές 600 εκατομμυρίων ευρώ. **Σελ. 2**

Δυσσιώνη πτώση στον τουρισμό

Σημαντική μείωση κατά 16% στις αεροπορικές αφίξεις ξένων τουριστών διαπιστώθηκε τον Απρίλιο, σε σχέση με το περυσινό αντίστοιχο διάστημα. Χαμένος, τουριστικά, μήνας θεωρείται και ο Μάιος, καθώς οι κινητοποιήσεις προκάλεσαν μαζικό κύμα ακυρώσεων σε ξενοδοχεία της Αθήνας και της Θεσσαλονίκης. **Σελ. 9**

ΓΡΑΦΟΥΝ ΚΑΙ ΜΙΛΟΥΝ

Για να μη μείνουμε μόνοι μας Του **Π. ΒΟΥΡΑΟΥΜΗ**, προέδρου και διευθύνοντος συμβούλου του Ομίλου ΟΤΕ

Κρίση η διαχείριση των αποθεματικών των Ταμείων Συνέντευξη του **Κ. ΜΟΡΙΑΝΟΥ**, προέδρου και διευθύνοντος συμβούλου της Eurobank Asset Management

Ανάγκη να υιοθετήσουμε μια «Αθηναϊκή Προσέγγιση» Του **ΣΤΑΘΗ ΠΟΤΑΜΙΤΗ** δικηγόρου, Fellow INSOL International.

Σελ. 6

LINKS

www.kathimerini.gr/links

- **Κυριακή.** Η κατανώση ωθεί την ανάπτυξη στο Βιετνάμ
- **Δευτέρα.** Επενδυτικές δυσκολίες στη «συννοριακή οικονομία» της Μογγολίας
- **Τρίτη.** Τις βάσεις της νέας οικονομίας στο Ιράκ θέτουν οι ξένες πετρελαϊκές εταιρείες

Μαύρο Σεπτέμβριο «δείχνει» το πολύ κακό πρώτο τετράμηνο

Επιχειρήσεις εξετάζουν το ενδεχόμενο μαζικής μεταφοράς έδρας στο εξωτερικό

Διορία μέχρι τον Σεπτέμβριο έχουν δώσει τα λογιστήρια των επιχειρήσεων προκειμένου να μετρήσουν τις δυνάμεις τους και να αποφασίσουν για το μέλλον τους. Ο τζίρος του καλοκαιριού θα παίξει καταλυτικό ρόλο στις σκληρές αποφάσεις που αναμένεται να ληφθούν το φθινόπωρο και περιλαμβάνουν μεγάλες περικοπές δα-

πανών, απολύσεις, «λουκέτα» και μετακόμιση έδρας και παραγωγής σε άλλες χώρες.

Ηδη, μηνύματα ανησυχίας εκπέμπουν οι μεγάλες βιομηχανικές και εμπορικές επιχειρήσεις, καθώς τα μέτρα που έχουν ληφθεί επιδεινώνουν την ανάκαμψη και την ανταγωνιστικότητα μέσω των συσχετών αυξήσεων του ΦΠΑ και των

έκτακτων εισφορών. Την ίδια στιγμή ο τζίρος μειώνεται, καθώς υποχωρούν κατακόρυφα οι δαπάνες των καταναλωτών.

Ενδεικτικά αναφέρεται ότι στα σούπερ μάρκετ έχει καταγραφεί πτώση των πωλήσεων που ορισμένες μέρες φτάνει στο 50% σε σχέση με πέρυσι.

Η υποχώρηση της οικοδομικής

δραστηριότητας έχει επηρεάσει αρνητικά τις εργασίες σε πολλούς τομείς (από μεταλλοβιομηχανία μέχρι αλυσίδες ηλεκτρικών ειδών), ενώ οι εκπτώσεις και οι προσφορές είναι απαραίτητες αφού οι καταναλωτές δεν αγοράζουν πλέον ούτε με πιστωτική κάρτα, περιορίζοντας περαιτέρω τα περιθώρια κέρδους των εταιρειών. **Σελ. 7**

«Καμπανάκι» ΟΟΣΑ για την ανάπτυξη

Τη δέσμευση να μειώσουν τα ελλείμματά τους χωρίς να βλάψουν την ανάκαμψη ανέλαβαν την Παρασκευή, από το Παρίσι, οι 35 χώρες του Οργανισμού Οικονομικής Συνεργασίας και Ανάπτυξης, στην τελική διακήρυξη της επίσημης συνόδου του Οργανισμού (στη φωτογραφία, ο γενικός γραμματέας του, Ανχέλ Γκουρία, κηρύσσει την έναρξη της συνεδρίασης). Πάντως, οι νέες περικοπές που προωθεί η κυβέρνηση της Ισπανίας στον προϋπολογισμό του 2011 φαίνεται πως δεν έπεισαν τον οίκο αξιολόγησης Fitch, ο οποίος προχώρησε σε υποβάθμιση της οικονομίας στο ΑΑ+ από ΑΑΑ. Η υποβάθμιση της χώρας προκάλεσε την Παρασκευή πιέσεις στα χρηματιστήρια και στο ευρώ.

Από το κόσκινο του ΣΔΟΕ 1.800 offshore εταιρείες

Ψάχνουν ακίνητα που δεν δηλώνονται στην εφορία

Στο στόχαστρο των ελεγκτικών αρχών βρίσκονται οι offshore εταιρείες, που ενώ έχουν στην κατοχή τους ακίνητα, αποφεύγουν να τα δηλώνουν. Εκτιμάται ότι υπάρχουν περίπου 1.800 offshore με μοναδικό περιουσιακό στοιχείο τουλάχιστον ένα ακίνητο, το οποίο σε πολλές περιπτώσεις δεν δηλώνεται στην εφορία. Το σχέδιο προβλέπει εξονυχιστικό έλεγχο των περιοχών όπου εντοπίζονται οι περισσότερες

offshore (Αθήνα, Πειραιάς, Μύκονος, Κρανίδι, Κέα). Ενδεικτικό της κατάστασης που επικρατεί είναι ότι από τις 1.251 καταγεγραμμένες υπερπόντιες εταιρείες, οι 230 δεν έχουν υποβάλει δήλωση του ειδικού φόρου επί των ακινήτων. Παράλληλα, το υπ. Οικονομικών εντείνει τη μάχη κατά της φοροδιαφυγής και τις επόμενες μέρες πιθανόν να δοθούν στη δημοσιότητα νέα ονόματα φοροφυγιάδων. **Σελ. 2**

Πώς διαμορφώνονται τάσεις και προοπτικές στα ακίνητα

Μεγάλη πτώση στα ενοίκια επαγγελματιών χώρων

Τους επόμενους μήνες αναμένεται επιτάχυνση της πτωτικής πορείας των τιμών στις κατοικίες. Μέχρι σήμερα η μείωση των τιμών στις νέες και παλιές κατοικίες ήταν σχετικά συγκρατημένη, αφού στο πρώτο τρίμηνο υποχώρησαν κατά μέσον όρο 2,6%, σε επίπεδα 40%. Επιπλέον, από 15% έως 40% χαμηλότερα προβλέπεται να διαμορφωθούν τα ενοίκια για γραφεία και καταστήματα. **Σελ. 11**

ΑΝΑΛΥΣΗ ΤΟΥ ΚΩΣΤΑ ΚΑΛΛΙΤΗ

Είναι... αναπόφευκτο να χρεοκοπήσουμε;

Αν και επαναδιαπραγμάτευση χρέους σημαίνει επίσημη κήρυξη χρεοκοπίας, κάποιοι προτείνουν στο όνομα της Αριστεράς (!) να γίνει επαναδιαπραγμάτευση του χρέους... «με όρους κινήματος». Γνωρίζοντας ότι όταν βρίσκεσαι με το χέρι απλωμένο για να πληρώσεις μισθούς και συντάξεις δεν μπορείς να κλείσεις παζάρια, προτείνουν να «κάνουμε τσαμποκά». Να πούμε σε ξένους και Έλληνες δανειστές του κράτους «ζεχάστε όσα σας χρωστάει, αποφασίσαμε να σας πληρώσουμε μόνο ένα μέρος από αυτά» - δηλαδή, να «κουρέψουμε» τις οφειλές μας κατά 20% ή 30% ή (γιατί όχι...) περισσότερο. Υποθέτω ότι, απλώς, κάποιοι δεν καταλαβαίνουν τι λένε.

Ο «τσαμποκάς», όπως δείχνει και η διεθνής εμπειρία, θα έχει δραματικές συνέπειες: Το ΔΝΤ (το οποίο μας δανείζει ακριβώς για να μη φτάσουμε σε επαναδιαπραγμάτευση...) και η Ευρώπη διακόπτουν τη χρηματοδότηση. Ωθούμαστε σε έξοδο από το ευρώ, επιστροφή στη δραχμή και κατακόρυφη υποτίμησή της. Αποκλειόμαστε από τις διεθνείς αγορές κεφαλαίων επί πολλά έτη, οι δανειστές

μας διεκδικούν περιουσιακά στοιχεία της Ελληνικής Δημοκρατίας που βρίσκονται σε άλλες χώρες. Λόγω αποκλεισμών και αδυναμίας πληρωμών, η Ελλάδα επιστρέφει στη 10ετία του 1950, χωρίς αρκετή βενζίνη για τα αυτοκίνητα, χωρίς αρκετό πετρέλαιο για τα θέρμανση και για τη λειτουργία των εργοστασίων. Το να πληρώσουμε τα χρέη μας είναι πολύ, πάρα πολύ φτηνότερο από το να μην τα πληρώσουμε. Υπάρχουν άλλοι που απεικονίζονται τη χρεοκοπία, αλλά φροντίζουν να μην επηρεάζονται με συνέπεια το συμφωνημένο πρόγραμμα ανασυγκρότησης της οικονομίας μας δεν θα μπορούσαμε να την αποφύγουμε. Πώς, αναρωπούμε, θα μπορούσαμε να αποπληρώσουμε ένα χρέος που το 2014 θα έχει φθάσει στο 149% του ακαθάριστου εγχώριου προϊόντος μας;

Δεν υπάρχει αδιέξοδο. Τρόποι αντιμετώπισης του προβλήματος υπάρχουν, με μία προϋπόθεση. Ότι η Ελλάδα θα έχει πράγματι μεταμορφωθεί σε τρία χρόνια και η Ελληνική Δημοκρατία θα ανακτήσει τη χαμένη αξιοπιστία της από τις αρχές του 2011. Έτσι, θα μπορούσαμε να προ-

Υπάρχουν τρόποι αντιμετώπισης, υπό μία προϋπόθεση: ότι η Ελλάδα θα έχει μεταμορφωθεί σε τρία χρόνια και θα αρχίσει να ανακτά την αξιοπιστία της από το 2011.

χωρήσουμε στη σταδιακή μετατροπή του χρέους σε μακροπρόθεσμο, βρισκόμαστε στις αγορές δάνεια μεγαλύτερης διάρκειας, 10 έως 30 ετών, επιμηκύνοντας με αυτόν τον τρόπο (και όχι αναβάλλοντας πληρωμές...) την αποπληρωμή του χρέους - ό,τι ειχαίκε ξεκινάει να κάνουμε στις αρχές της προηγούμενης 10ετίας, πριν από τη λήξη της βετίας. Το έσοδο που μπορεί να συμβεί (αν δεν βοηθά η διεθνής συγκυρία ή δεν είναι αρκούντως σταθερά τα αποτελέσματα της προσπάθειας μας) είναι να επεκτείνουμε χρονικά τη συμφωνία με το ΔΝΤ και την Ευρώπη, συνά-

πτοντας μια νέα, με σαφώς ηπιότερους όρους. Ούτε δραματικό ούτε πρωτοφανές είναι. Άλλωστε, σχεδόν καμία χώρα που προσέφυγε στο ΔΝΤ δεν προσέφυγε άπαξ, ενώ η γειτονική Τουρκία ολοκλήρωσε μόλις τώρα την προσπάθεια που είχε ξεκινήσει το 2001 με προγράμματα του ΔΝΤ.

Αυτά θα συζητηθούν στην ώρα τους, εφόσον εφαρμόσουμε το συμφωνημένο πρόγραμμα χωρίς φαιδρές απόπειρες παραπλάνησης των πολιτών, καθυστερήσεις και αναβολές. Μπορούμε; Ασφαλώς. Είναι ενδεικτικό ότι σοβαρές κοινωνικές αντιδράσεις δεν υπάρχουν -αντιθέτως, παρά τον σωρευμένο θυμό, βαίνουν φθίνουσες. Και αυτό συμβαίνει επειδή μια βαθύτερη, γνήσια πολιτικού χαρακτήρα συμφωνία διαπερνά οριζόντια κοινωνικές και πολιτικές ομάδες: Ότι με το παλιό πρόβλημα να τελειώσουμε πριν αυτό τελειώσει εμάς - έστω και αν «ματώσουμε». Το πολιτικό αίτημα «μεταρρύθμιση παντού» υπερτερεί των συνδικαλιστικών διεκδικήσεων που δεν μπορούν να συνδυαστούν σε μια πειστική, διαφορετικά πολιτικά πρόταση. Το κρίσιμο ζήτημα είναι η ε-

Οδηγίες - κλειδιά για τις νέες συντάξεις

Με όρους ΔΝΤ

Το σχέδιο νόμου για το ασφαλιστικό, ουσιαστικά, ξαναγράφεται και όλα δείχνουν ότι επικρατεί μεγάλη αναταραχή από το αρχικό, το οποίο δεν ακολούθησε το πνεύμα ούτε το γράμμα του Μνημονίου Συνεννόησης με Ε.Ε., ΔΝΤ και ΕΚΤ. Η απόκλιση αυτή προκάλεσε μεγαλύτερη σύγχυση στους ασφαλισμένους και η «Κ», λαμβάνοντας υπόψη την ιδιαίτερη επιμονή των επιτηρητών της τρόικας σε κομβικά σημεία του ασφαλιστικού, επικρατεί να φωτίσει βασικά θέματα με απαντήσεις σε 15 κρίσιμες ερωτήσεις.

Ο υπουργός Εργασίας κ. Α. Λοβέρδος (φωτογραφία) προσπαθεί να καλύψει την απόσταση ανάμεσα στις διατάξεις του σχεδίου και του παραρτήματος που συνοδεύει τον νόμο με τον οποίο κυρώθηκε η συμφωνία της χώρας με ΔΝΤ, Ε.Ε. και ΕΚΤ. **Σελ. 2**

Με χρονοχρέωση θα γίνουν οι ιδιωτικοποιήσεις

Η λίστα των εταιρειών

Ενα εκτεταμένο πρόγραμμα αποκρατικοποιήσεων σχεδιάζει η κυβέρνηση με τη μέθοδο «παράκλησης» των περιουσιακών στοιχείων και των δικαιωμάτων που κατέχει το Δημόσιο. Οι ιδιότητες θα αναλαμβάνουν για ορισμένο χρόνο τη διαχείριση των δημοσίων επιχειρήσεων και υποδομών και παράλληλα θα αγοράζουν για το διάστημα αυτό και ποσοστό από το κράτος. Στο υπουργικό συμβούλιο, που θα γίνει εκτός απρόοπτου αυτήν την εβδομάδα, οι αρμόδιοι υπουργοί θα προχωρήσουν σε συγκεκριμένες προτάσεις.

Στη λίστα των προγράμματος, που θα έχει ως στόχο την είσπραξη τουλάχιστον 1 δισ. ευρώ ετησίως για την επόμενη τριετία, περιλαμβάνονται μεταξύ άλλων: ΟΣΕ, ΕΛΤΑ, «Ελ. Βενιζέλος», Ηλεκτρο, ΟΠΑΠ, ΔΕΠΠΑ, ΕΥΔΑΠ, ΕΥΑΘ, ΛΑΡΚΟ, ΕΤΑ, καζίνο, ΟΔΠ, ενώ εξετάζεται η παραχώρηση μονάδων της ΔΕΗ. **Σελ. 2**

ΔΗΚΤΗΣ

Αυστηρό μήνυμα στην Goldman Sachs

Η προειδοποίηση του πρωθυπουργού, μέσω του αμερικανικού δικτύου CNN, την περασμένη Δευτέρα, ότι θα κινηθεί δικαστικά εναντίον όποιων αποκαλύψουν ότι κερδοσκοπήσαν εις βάρος της χώρας μας είχε μάλλον συγκεκριμένο παραλήπτη. Ο λόγος αφορά –όπως τουλάχιστον

εκτιμάται από Έλληνες τραπεζίτες– την αμερικανική επενδυτική τράπεζα Goldman Sachs, η οποία, ως γνωστόν, μέχρι το τέλος του περασμένου χειμώνα είχε την άτυπη «ευθύνη» του συμβούλου διαχείρισής του δημοσίου χρέους. Μετά, όμως, τις αποκαλύψεις που είχαν δει τότε το φως της δημοσιότητας και οι οποίες έφεραν την τράπεζα να έχει επιδοθεί σε... διπλά παιχνίδια –είτε απευθείας είτε μέσω πελατών της– εις βάρος της ελληνικής οικονομίας, η Αθήνα αποφάσισε την απομάκρυνσή της. Το ίδιο έπραξαν, ως γνωστόν, αργότερα, τόσο η βρετανική όσο και η γερμανική κυβέρνηση. Βεβαίως, από τη Νέα Υόρκη λέγεται ότι διαμνύθηκε στην Αθήνα πως είναι ανά πάσα στιγμή έτοιμοι να αποδείξουν την αθωότητά τους. Αν κρίνει, όμως, κανείς με βάση τις δηλώσεις Παπανδρέου στο CNN, μάλλον δεν έχει πεισθεί για το... άδολον της προσφοράς. Για την ιστορία, ωστόσο, θα πρέπει να σημειωθεί ότι η λίστα των «υπόπτων» δεν περιλαμβάνει μόνο την παραπάνω αμερικανική τράπεζα, αλλά εκτείνεται και σε ορισμένες ευρωπαϊκές. Οι περισσότερες από αυτές έχουν την έδρα τους στο Λονδίνο, αλλά όχι μόνον...

Τα προσωινύμια της κρίσης

Ποιο είναι το νέο «παράτοξο»; Με το οποίο οι Βόρειοι αρέσκονται να αποκαλούν τους Νοτιοευρωπαϊκούς τελευταία; «Club Med». Παραπέμπει στον γνωστό τουριστικό όμιλο, που στις δεκαετίες του '70 και του '80 –και λιγότερο τώρα– μεσουρανούσε στην τουριστική Ευρώπη, προσφέροντας ζεγνοισμένες διακοπές στις ομορφότερες παραλίες της Μεσογείου. Διαχρονικό παραμένει, βεβαίως, το γνωστό και μη εξαιρετέο «PIGS», από τα αρχικά των χωρών που απαρτίζουν (Portugal, Italy, Greece, Spain). Το ερώτημα είναι με ποιο ατμόσφαιρα προσωνύμιο θα πρέπει να αποκαλούν οι Νότιοι τους Βόρειους στην περίπτωση που οι φόβοι για την κυκλική κρίση της τραπεζικής κρίσης επαληθευθούν...

Στο Λονδίνο οι τραπεζίτες

Σύναξη τραπεζιτών στο Λονδίνο και αυτό το Σαββατοκύριακο. Στελέχη τουλάχιστον δύο μεγάλων ελληνικών ομίλων βρίσκονται από το πρωί της Παρασκευής στη βρετανική πρωτεύουσα, προκειμένου να συζητήσουν εκπαιδευτικούς μεγάλων επενδυτικών οίκων και διαχειριστές χαρτοφυλακίων για να τους ενημερώσουν σχετικά με τα αποτελέσματα τριμήνου που ανακοίνωσαν. Οι πληροφορίες αναφέρουν ότι από αύριο, προς το Λονδίνο θα «πετάξουν» τα στελέχη κι άλλης μεγάλης ελληνικής τράπεζας, για τον ίδιο σκοπό, ενώ δεν αποκλείεται να παράδειγμα τους να ακολουθήσουν σύντομα κι άλλοι. Ζητούμενο είναι αν θα πείσουν το ακροατήριό τους, το οποίο στο πρόσφατο παρελθόν αποδείχθηκε απαιτητικό.

Στην τοιμπίδα του ΣΔΟΕ offshore που «ξέχασαν» να δηλώσουν τα ακίνητα

Στο μικροσκόπιο μπαίνουν 1.800 υπεράκτιες εταιρείες με μοναδικό περιουσιακό στοιχείο τουλάχιστον ένα ακίνητο

Του ΠΡΟΚΟΠΗ ΧΑΤΖΗΝΙΚΟΛΑΟΥ

Τον εντοπισμό offshore εταιρειών που ενώ έχουν στην κατοχή τους ακίνητα αποφεύγουν να τα δηλώσουν στο ελληνικό Δημόσιο επιχειρούν οι ελεγκτικές αρχές. Σύμφωνα με πληροφορίες, υπολογίζεται ότι υπάρχουν περίπου 1.800 offshore εταιρείες με μοναδικό περιουσιακό στοιχείο τουλάχιστον ένα ακίνητο το οποίο δεν δηλώνεται στην εφορία. Όπως αναφέρει ανώτατο στέλεχος του ΣΔΟΕ, στις περιοχές που εντοπίζονται οι περισσότερες offshore θα εγκατασταθούν ελεγκτές του υπουργείου Οικονομικών και θα αναζητήσουν στα υποθηκοφυλακεία τις αλλοδαπές επιχειρήσεις που έχουν ακίνητα στην Ελλάδα. Αναφέρει επίσης ότι οι καταγεγραμμένες υπεράκτιες εταιρείες ανέρχονται σε 1.251, από τις οποίες οι 230 δεν έχουν υποβάλει δήλωση του ειδικού φόρου επί των ακινήτων. Δεν αποκλείεται τις επόμενες μέρες, η ηγεσία του υπουργείου Οικονομικών να δημοσιοποιήσει τα στοιχεία των ιδιοκτητών των 230 υπεράκτιων εταιρειών που δεν υπέβαλαν τις σχετικές δηλώσεις.

Από τις 1.251 offshore εταιρείες οι περισσότερες εντοπίζονται στη ΦΑΕΕ Αθηνών και συγκεκριμένα είναι δηλωμένες περί τις 495, στη ΦΑΕ Πελαιάς 291, στην εφορία Μυκόνου 51, στην εφορία Κρανιδίου 47 και στη ΔΟΥ Κέας 24. Σύμφωνα με τους σχεδιασμούς του υπουργείου Οικονομικών, σε πρώτη φάση:

1. Θα εντοπισθούν και θα καταγραφούν τα ακίνητα που ανήκουν σε αλλοδαπές επιχειρήσεις μέσω του Κτηματολογίου και των Υποθηκοφυλακείων.
2. Οι ελεγκτές του Σώματος Δίωξης Οικονομικού Εγκλήματος θα ανα-

ζητήσουν τους διαχειριστές των offshore στις οποίες εμφανίζονται να ανήκουν τα ακίνητα. Εν συνεχεία, θα ελεγχθούν εάν υπάρχουν στον νόμο βάσει του οποίου υποχρεούνται στην υποβολή δήλωσης ειδικού φόρου επί των ακινήτων. Επίσης, θα αναζητηθούν οι μισθωτές των ακινήτων, ενώ θα ελέγχεται αν έχει αναγραφεί το ε-

Στις περιοχές όπου εντοπίζονται οι περισσότερες offshore θα εγκατασταθούν ελεγκτές του υπουργείου Οικονομικών.

λάχιστο μίσθωμα στη δήλωση φορολογίας εισοδήματος.

3. Μετά τον εντοπισμό θα γίνει έλεγχος προκειμένου να διαπιστωθεί εάν έχει πληρωθεί το ενιαίο τέλος ακινήτων. Το πιθανότερο είναι οι περισσότερες από τις άγνωστες offshore να μην έχουν καταβάλει το ΕΤΑΚ του 2008. Σημειώνεται ότι τα ακίνητα των offshore, όπως και γενικότερα των επιχειρήσεων, επιβαρύνονται με ΕΤΑΚ, το οποίο υπολογίζεται με συντελεστή 0,6% επί της αντικειμενικής αξίας τους. Το ίδιο στέλεχος αναφέρει ότι ο εντοπισμός των υπεράκτιων εταιρειών θα κρατήσει σίγουρα έως το τέλος του χρόνου, δεδομένου ότι είναι ιδιαίτερα δύσκολο εγχείρημα. Τονίζει δε ότι αρκετά ακίνητα offshore εταιρειών ανήκουν σε εκκλησιαστικά δρώματα και η αναζήτηση των πραγματικών διαχειριστών είναι ιδιαίτερα δύσκολη.

Πάντως, η διατήρηση ακινήτων υπό την σκέπη offshore εταιρει-

ας θα είναι ασύμφορη μετά τις πρόσφατες αλλαγές στη φορολογία. Μέχρι σήμερα ο φόρος που πλήρωναν οι offshore εταιρείες για τα ακίνητα που κατέχουν ανερχόταν στο 3% της αντικειμενικής αξίας. Πλέον, ο συντελεστής αυτός προσαυξάνεται και φθάνει στο 15%. Πέραν του ειδικού φόρου, οι υπεράκτιες είναι υπόχρεες σε Φόρο Μεγάλων Ακινήτων Περιουσίας, καθώς και σε έκτακτη εισφορά επί των ακινήτων (εφ' όσον η αντικειμενική τους αξία είναι άνω των 400.000 ευρώ).

Ονόματα φοροφυγάδων

Στο μεταξύ, τις επόμενες μέρες πιθανόν να δοθούν στη δημοσιότητα στοιχεία φοροφυγάδων που με διάφορους τρόπους ζήμιασαν το ελληνικό Δημόσιο. Σύμφωνα με πληροφορίες, το ΣΔΟΕ είναι κοντά στα χνάρια μεγάλου επιχειρηματία που δραστηριοποιείται στον χώρο των τουριστικών επιχειρήσεων σε νησιά των Επτανήσων. Ο επιχειρηματίας φέρεται να έχει κατακρατήσει δεκάδες εκατ. ευρώ μέσω αναπτυξιακών νόμων. Οι επιδοτήσεις, όπως προκύπτει από την έρευνα, δεν χρησιμοποιήθηκαν ποτέ για την ανάπτυξη των επιχειρήσεων. Επίσης, σε λίγες μέρες η ηγεσία του υπουργείου Οικονομικών θα δημοσιοποιήσει στοιχεία για ελέγχους που διενεργήθηκαν με:

- Δικηγόρους και μεγάλα δικηγορικά γραφεία.
- Συμβολαιογράφους. Σύμφωνα με πρόσφατα στοιχεία από ελέγχους που διενεργήθηκαν, προέκυψε ότι ένας στους δύο φοροδιαφεύγει. Το προσεχές διάστημα θα ανακοινωθούν και γι' αυτούς στοιχεία φοροδιαφυγής.
- Επώνυμους καλλιτέχνες, που εμφανίζονται χαμηλά εισοδημάτα.
- Κέντρα διασκέδωσης.

Οι ελεγκτές του υπουργείου Οικονομικών θα αναζητήσουν στα υποθηκοφυλακεία τις αλλοδαπές επιχειρήσεις που έχουν ακίνητα στην Ελλάδα.

Απαλλαγή φόρου για τις μεταβιβάσεις

Γλιτώνουν τον φόρο 15% επί της αξίας του ακινήτου οι κάτοχοι offshore εταιρειών που θα μεταβιβάσουν τα ακίνητά τους σε φυσικά πρόσωπα μέχρι τις 30 Νοεμβρίου. Συγκεκριμένα, η διάταξη του νόμου ορίζει ότι οι μεταβιβάσεις ακινήτων από επαχθή ή χαριστική απία νομικών προσώπων ή νομικών οντοτήτων που υπόκεινται στον ειδικό φόρο επί των ακινήτων απαλλάσσονται από τον φόρο 15% επί της αντικειμενικής αξίας του ακινήτου, εφ' όσον αυτές γίνονται σε φυσικά πρόσωπα μέσα σε διάστημα έξι μηνών από την ισχύ του νόμου. Υπενθυμίζεται ότι από την 1η Ιανουαρίου 2003, τους κατοίκους εξωκρίτων εταιρειών συνοδεύει ο ειδικός φόρος. Ο χρόνος γέννησης της φορολογικής υποχρέωσης ορίζεται την 1η Ιανουαρίου κάθε έτους. Κατά συνέπεια, κάθε εταιρεία που εμπίπτει στον φόρο αυτό οφείλει στην ετήσια δήλωσή της να αναγράψει τα ακίνητα που έχει στην κατοχή της την ανωτέρω ημερομηνία, ανεξάρτητα αν στη συνέχεια και μέχρι την ημερομηνία υποβολής της δήλωσης έχει μεταβιβάσει το σύνολο ή το μέρος των ακινήτων της.

Με... χρονοχρέωση οι επόμενες αποκρατικοποιήσεις

Του ΣΠΗΤΗΡΗ ΝΙΚΑ

Σε ένα πρόγραμμα «παραχώρησης» των περιουσιακών στοιχείων και των δικαιωμάτων που έχει το Δημόσιο σε αυτά προσανατολίζεται η κυβέρνηση. Πέραν των ελαχίστων αποκρατικοποιήσεων που θα αποφασιστούν –δηλαδή, της πλήρους πώλησης περιουσιακών στοιχείων όπως τα καζίνο– το υπουργικό συμβούλιο, που αναμένεται να συνεδριάσει αυτήν την εβδομάδα, θα λάβει αποφάσεις στη λογική «της καλύτερης διαχείρισης των περιουσιακών στοιχείων, ακόμα και των δικαιωμάτων σε αυτά που έχει το ελληνικό Δημόσιο», αναφέρει στην «Κ» αρμόδιο κυβερνητικό στέλεχος.

Ο ίδιος παράγοντας επισημαίνει ότι η έννοια της αποκρατικοποίησης είναι πλέον «παρωχημένα» και σημειώνει ότι «εξετάζουμε παρεμβάσεις παντού». Στο υπουργικό συμβούλιο που θα γίνει εκτός απρόοπτου αυτήν την εβδομάδα, οι αρμόδιοι υπουργοί θα προχωρήσουν πλέον σε πολύ συγκεκριμένες προτάσεις. Προτάσεις που, σύμφωνα με τις πληροφορίες, επρόκειτο να διαμορφωθούν χθες σε διυπουργική σύσκεψη με τη συμμετοχή των υπουργών Οικονομικών, Οικονομίας, Περιβάλλοντος, Υποδομών και Πολιτισμού.

Το μοντέλο που θα εφαρμοστεί ως επί το πλείστον η κυβέρνηση στο πρόγραμμα των ιδιωτικοποιήσεων θα είναι αυτό των συμβάσεων παραχώρησης, χωρίς ωστόσο να γίνονται υποχωρήσεις σε δημόσια συμφέροντα στρατηγικού χαρακτήρα. Οι ιδιότητες θα αναλαμβάνουν για ορισμένο χρόνο τη διαχείριση των δημοσίων επιχειρήσεων και υποδομών, ενώ εκτός της διαχείρισης θα αγοράζουν για το διάστημα αυτό και ποσοστό από το κράτος. Στη μακροσκελή λίστα του προγράμματος που θα έχει ως στόχο την είσπραξη τουλάχιστον 1 δισ. ευρώ ετησίως για την επόμενη τριετία, περιλαμβάνονται μεταξύ άλλων:

1. Υπουργείο Υποδομών: «Τα πάντα είναι προς αξιοποίηση», αναφέρει χαρακτηριστικά κυβερνητικό στέλεχος. Προεξάρχουσα θέση καταλαμβάνει ο ΟΣΕ, με το πρόγραμμα αναδιάρθρωσής του και την εκμετάλλευση των ακινήτων του, ε-

νώ σχεδιάζεται και η πώληση του 49% της ΤΡΑΙΝΟΣΕ. Επίσης, συμβάσεις παραχώρησης θα γίνουν και για τα περιφερειακά αεροδρόμια, τους δρόμους και τα εμπορευματικά κέντρα. Υπό εξέταση βρίσκεται και η καλύτερη διαχείριση των οπτικών ινών και του ψηφιακού φάσματος, αλλά και η τύχη των ΕΛΤΑ και του «Ελ. Βενιζέλος».

2. Υπουργείο Οικονομίας: Σε αυτό εμπίπτουν τα λιμάνια, για τα οποία σχεδιάζεται η παραχώρησή τους σε ιδιώτες. Εκτός αυτών, δεν αποκλείεται να υπάρξει αλλαγή στο ιδιοκτησιακό καθεστώς της Ηλεκτρο Α. Ε. (Διεθνής Εκθεση Θεσσαλονίκης) και της εταιρείας ΕΤΒΑ Βιομηχανικές Περιοχές.

3. Υπουργείο Πολιτισμού: Η κυβέρνηση δεν προτίθεται να διαθέσει ποσοστό από το μετοχικό κεφάλαιο του ΟΠΑΠ, αλλά σχεδιάζει να αποκομίσει έσοδα από τη χρονική επέκταση των αδειών για τα παιχνίδια του Οργανισμού. Παράλληλα, εντός του καλοκαιριού –γίνονται προσπάθειες να περάσει εντός του Ιουνίου– θα δοθεί σε διαβούλευση το νομοσχέδιο για το διαδικτυακό στοιχημα και τα «φρουτάκια» και το «βιντεολόττο», με στόχο την είσπραξη 700 εκατ. ευρώ τουλάχιστον.

Ταυτόχρονα, το υπουργείο Πολιτισμού διαχειρίζεται και τον Οργανισμό Διεξαγωγής Ιπποδρομιών Ελλάδος (ΟΔΙΕ), την Εταιρεία Τουριστικής Ανάπτυξης (ΕΤΑ), αλλά και τα καζίνο, όπου σχεδιάζεται η πλήρης αποχώρηση του κράτους.

4. Υπουργείο Περιβάλλοντος: Η διάθεση του μανάτζμεντ και ποσοστού της ΔΕΠΑ είναι μέσα στις πρωτοβουλίες που πιθανόν να λάβει η κυβέρνηση. Επίσης, εξετάζεται η παραχώρηση μονάδων της ΔΕΗ.

Σε ό, τι αφορά το μέλλον των δύο μεγαλύτερων εταιρειών ύδρευσης της χώρας, της ΕΥΔΑΠ και της ΕΥΑΘ, η κυβέρνηση εξετάζει τη σοβάρη το ενδεχόμενο παραχώρησης που μαντάζμεντ, αλλά και μέρους του μετοχικού κεφαλαίου σε ιδιώτη, για συγκεκριμένο, όμως, χρονικό διάστημα (π. χ. 30 χρόνια). Δεδομένη πρέπει να θεωρείται και η πώληση πλειοψηφικού πακέτου της ΛΑΡΚΟ σε ιδιώτη.

Προεξάρχουσα θέση καταλαμβάνει ο ΟΣΕ, με το πρόγραμμα αναδιάρθρωσής του και την εκμετάλλευση των ακινήτων του, ενώ σχεδιάζεται και η πώληση του 49% της ΤΡΑΙΝΟΣΕ.

Ζητείται Ευρωπαίος, κατά προτίμηση, σύμμαχος για τον ΟΣΕ και τις θυγατρικές

Του ΣΠΗΤΗΡΗ ΝΙΚΑ

Η εταιρεία μετράει σήμερα συσσωρευμένες ζημιές ύψους περίπου 600 εκατομμυρίων ευρώ.

Στην αναζήτηση στρατηγικής συμμαχίας για την ΤΡΑΙΝΟΣΕ, με στόχο η εταιρεία να καταστεί βιώσιμη, έχει αποδωθεί η ηγεσία του υπουργείου Υποδομών. Η εταιρεία μετράει σήμερα συσσωρευμένες ζημιές ύψους περίπου 600 εκατομμυρίων ευρώ και στόχος είναι η εισοδος ιδιώτη ο οποίος θα αναλάβει φυσικά και το μανάτζμεντ, καθώς οι έως τώρα κυβερνήσεις φαίνεται ότι έχουν καταστεί ανίκανες να βάλουν τάξη στα οικονομικά του Οργανισμού. Αρχικώς η κυβέρνηση έθετε προϋποθέσεις για τον ιδιώτη που θα εισέλθει στους κύκλους του πιο ελλειμματικού Οργανισμού του Δημοσίου και αναζητούσε σύμμαχο μεταξύ γαλλικού, γερμανικού και βελγικού σιδηροδρόμου. Πληροφορίες, ωστόσο, αναφέρουν ότι το υπουργείο Υποδομών δεν είναι αρνητικό στην εξέταση ακόμη και προτάσεων που έρχονται από... ομογενείς επιχειρηματίες από τις ΗΠΑ. Η ιστορία έχει δείξει –όπως και στην περίπτωση της Ολυμπιακής– ότι τέτοιου είδους συπτώσεις δεν παίρνουν σάρκα και οστά, ενώ εξετάζεται με σκεπτικισμό και η σοβαρότητα των

ναποθέσει τις ελπίδες της για τη διάσωση του ΟΣΕ στον στρατηγικό επενδυτή που αναζητεί την ΤΡΑΙΝΟΣΕ. Παρά το γεγονός ότι στελέχη της κυβέρνησης επιβεβαιώνουν την ύπαρξη ενδιαφέροντος από ευρωπαϊκούς σιδηροδρομικούς οργανισμούς, η επιτευχθεί συμφωνίας θεωρείται ιδιαίτερα δύσκολο εγχείρημα δεδομένων των οικονομικών στοιχείων του Οργανισμού.

Ουσιαστικά, ο σύμμαχος που τελικά θα επιλεγεί, δεδομένης και της απελευθέρωσης των επιβατικών σιδηροδρομικών μεταφορών (2012), θα μπορεί να μιμηθεί την χρήση των γραμμών του ΟΣΕ από την εταιρεία διαχείρισης της υποδομής, ενώ, όπως όλα δείχνουν, θα επιλέξει να κινήσει τα τρένα του στις γραμμές «φιλέτα» του δικτύου και Θεσσαλονίκης.

Όσον αφορά στον Προαστιακό, για τον οποίο δεν ισχύει επενδυτική απελευθέρωση, οι ενδεχόμενες επεκτάσεις θα γίνουν είτε με συγχρηματοδότηση ή μέσω κοινοπρακτικών σχημάτων ή με ιδίους πόρους.

Η ΓΣΕΕ βρίσκεται πλέον σε αδιέξοδο, προτάσσοντας για πρώτη φορά τα ζητήματα της διατήρησης των θέσεων εργασίας και όχι των κλαδικών μισθολογικών αυξήσεων.

Σύμβαση για να διασωθούν απλώς τα προσχήματα

Σε αγώνα δρόμου για να υπογραφεί η νέα Εθνική Γενική Συλλογική Σύμβαση Εργασίας (ΕΓΣΕΕ) ακόμη κι αν προβλέπει ενδεχομένως μηδενικά ποσοστά αυξήσεων, βρίσκεται η ΓΣΕΕ.

Αντιστοιχώς και η ΟΤΟΕ, επιχειρώντας να προλάβει τις εξελίξεις που έρχονται στις τράπεζες, θα καλέσει την εργοδοτική πλευρά σε συλλογική διαπραγμάτευση, προτάσσοντας για πρώτη φορά τα ζητήματα της διατήρησης των θέσεων εργασίας και όχι των κλαδικών μισθολογικών αυξήσεων. Στην πραγματικότητα, η σημασία που είχε η Εθνική Συλλογική Σύμβαση για τη διαμόρφωση των κατωτάτων ορίων σε μισθούς και ημερομίσθια, όσο και οι κλαδικές συμβάσεις, έχει παραβιαστεί από τις αρχές Μαΐου. Η ΕΓΣΕΕ έχει καταργηθεί τουλάχιστον για μια τριετία, όπως προκύπτει από το συμφωνηθέν, με την τριπλή επιτήρηση, πάγωμα των μισθών. Επιπλέον ο ρόλος της έχει ήδη διαφοροποιηθεί με το άρθρο 2 του Νόμου 3845 που ψηφίσε η Βουλή, επικυρώνοντας τη συμφωνία για την παροχή της οικονομικής βοήθειας. Επί της ουσίας, οι αλλαγές που επιφέρουν οι διατάξεις του άρθρου είναι σαρωτικές, ιδίως καταργούν τα υποχρεωτικά κατώτατα όρια.

Η παρέμβαση στις ελεύθερες συλλογικές διαπραγματεύσεις είναι ιστορικού χαρακτήρα και οδηγεί σε απαξίωση τον ρόλο της ΓΣΕΕ.

Η παρέμβαση στις ελεύθερες συλλογικές διαπραγματεύσεις είναι ιστορικού χαρακτήρα και οδηγεί σε απαξίωση τον ρόλο της ΓΣΕΕ. Η συγκεκριμένη διοικητική παρέμβαση στον θεσμό των ελεύθερων συλλογικών διαπραγματεύσεων είναι ιστορικού χαρακτήρα και οδηγεί σε απαξίωση τόσο τον ρόλο της ΓΣΕΕ όσο και τον ρόλο των τριών εργοδοτικών οργανώσεων. Ως εκ τούτου, η διατήρηση της σύμβασης με μια νέα συμφωνία για τα κατώτατα όρια, αναμένεται να βρει ανταπόκριση από τους φορείς των εργοδοτών, που θα ανταποκριθούν στην πρόσκληση του υπουργού Εργασίας και θα συμμετάσχουν στη συνάντηση της Δευτέρας.

Η ΓΣΕΕ ούτε που διανοείται να μπει σε συζήτηση για αύξηση των απολύσεων ή μείωση των αποζημιώσεων. Επομένως, μετά τις 15 Ιουνίου, ο κ. Ανδρ. Λοβέρδος θα εκδώσει τα απαραίτητα Προεδρικά Διατάγματα με τα οποία θα αλλάξει όχι μόνο ο χάρτης των συλλογικών συμβάσεων αλλά και των προστατευτικών διατάξεων έναντι απολύσεων. Το χρονοδιάγραμμα εγκρίθηκε από τον πρωθυπουργό κ. Γ. Παπανδρέου σε συνάντηση που είχε με τον κ. Λοβέρδο, συνάντηση η οποία χαρακτηρίστηκε ως «η πλέον εποικοδομητική» από την ημέρα ανάληψης των καθηκόντων του κ. Λοβέρδου στο Εργαστήρι.

ΧΡΙΣΤΙΝΑ ΚΟΥΪΝΗ

Ερωτήσεις - απαντήσεις για τις συντάξεις

Ποια συμπεράσματα μπορούν να εξαχθούν με τα έως τώρα δεδομένα που έχουν γίνει γνωστά

Της ΧΡΙΣΤΙΝΑΣ ΚΟΥΪΝΗ

Η «Κ» προσπάθησε και σε προηγούμενα φύλλα να απαντήσει σε ερωτήματα αναγνωστών της αναφορικά με τις αλλαγές που επέρχονται στο ασφαλιστικό και συνταξιοδοτικό καθεστώς. Οι απαντήσεις διατυπώθηκαν βάσει του προσχεδίου νόμου και στη συνέχεια βάσει του σχεδίου νόμου που ενέκρινε το υπουργικό συμβούλιο και παρουσίασαν οι κ. Λοβέρδος και Κουτρούμάνης σε συνέντευξη Τύπου στη Βουλή. Ομως, σύντομα αποδείχθη ότι πολλές από τις διατάξεις του σχεδίου δεν ακολουθούσαν ούτε το πνεύμα ούτε το γράμμα του Μνημονίου Συνεννόησης με την τριπλή επιτήρηση. Έτσι οι κυβερνητικές ανακολουθίες ανέτρεψαν ακόμη και αυτές τις ελάχιστες βεβαιότητες που απέρρεαν από τις αποφάσεις και τις διαβεβαιώσεις του υπουργείου Εργασίας, προκαλώντας νέα ανασφάλεια στην κοινωνία.

Από την περασμένη Πέμπτη, παρουσία και των εκπροσώπων της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, στο υπουργείο Εργασίας επιχειρείται να καλυφθεί η απόσταση ανάμεσα στις διατάξεις του σχεδίου και το παράρτημα που συνοδεύει τον νόμο 3845 με τον οποίο κυρώθηκε η συμφωνία της χώρας με ΔΝΤ, Ε.Ε. και ΕΚΤ. Στην πραγματικότητα το σχέδιο νόμου ξαναγράφεται και όλα δείχνουν ότι επικεντρώνονται μεγάλες ανατροπές από το αρχικό σχέδιο.

Επομένως, πολλές από τις ερωτήσεις που διατυπώθηκαν σήμερα οι ασφαλισμένοι δεν μπορούν να απαντηθούν πριν από την τελική μορφή των ρυθμίσεων. Η «Κ» δεν πρέπει να εμπιστευτεί εκκλήσεις, πληροφορίες και σενάρια που δεν έχουν την έγκριση της Ε.Ε. Στην καλύτερη περίπτωση σαφείς και τεκμηριωμένες απαντήσεις θα είναι εφικτές μέσα στο πρώτο δεκάμηρο του Ιουνίου, οπότε και θα δοθεί η τελική έγκριση από τις Βρυξέλλες.

Πάντως, βάσει των ήδη γνωστών διατάξεων -που δεν έθιγαν παρά μόνο σε πολύ μικρό βαθμό το συνταξιοδοτικό καθεστώς- πριν την 1993 ασφαλισμένων- ολοκληρώθηκε την Παρασκευή η αναλογιστική μελέτη, η οποία δίνει ανάσα βιωσιμότητας στο ΙΚΑ μέχρι και το 2060. Ομως και πάλι η μελέτη τελεί υπό την έγκριση των επιτηρητών. Ως εκ τούτου και πάλι δεν μπορούμε παρά να θεωρήσουμε πρόωπη την εξαγωγή ασφαλών συμπερασμάτων.

Όσοτος, λαμβάνοντας υπόψη την ιδιαίτερη εποχή των επιτηρητών σε κομβικά σημεία του ασφαλιστικού, επιχειρούμε να φασαρισουμε ορισμένες από τις απορίες των ασφαλισμένων με τη μορφή ερωτήσεων - απαντήσεων.

Το σχέδιο που παρουσίασαν ο υπουργός Εργασίας κ. Αν. Λοβέρδος και ο υφυπουργός Γ. Κουτρούμάνης στο υπουργικό συμβούλιο για τη μεταρρύθμιση του ασφαλιστικού συστήματος θεωρήθηκε ακληρό. Όλα δείχνουν ότι μπορεί να γίνει ακόμα ακληρότερο, καθώς πολλές από τις διατάξεις του σχεδίου δεν ακολουθούσαν ούτε το πνεύμα ούτε το γράμμα του Μνημονίου Συνεννόησης με την τριπλή επιτήρηση...

1 Καταργείται το ΕΚΑΣ για τους χαμηλοσυνταξιούχους;

Δεν υπάρχουν ενδείξεις για κάτι τέτοιο. Το πιθανότερο είναι να διατηρηθεί μέχρι και την πλήρη ανάπτυξη εφαρμογής της βασικής και αναλογικής σύνταξης.

2 Από πότε θα αρχίσει η καταβολή της βασικής σύνταξης, σε ποια ηλικία θα χορηγείται και πόσο θα είναι;

Οι επιτηρητές επιμένουν να ξεκινήσει η καταβολή της από το 2015 και όχι από το 2018, όπως όριζε το σχέδιο νόμου. Το ύψος του ποσού δεν έχει αλλάξει (360 ευρώ) αλλά δεν συμφωνούν να καταβάλλεται από την ημερομηνία έναρξης της συνταξιοδότησης από τον οικείο ασφαλιστικό φορέα. Δηλαδή, άλλοτε στο 55ο έτος (π.χ. με 37ετία χωρίς όριο ηλικίας) ή στο 58ο έτος (με 35ετία) ή στο 60ο (με 15ετία για τους παλαιούς) ή στο 65ο για τους νέους ασφαλισμένους, όπως προέβλεπε το σχέδιο νόμου. Επιμένουν στην καταβολή της στο 65ο έτος.

3 Υπάρχουν αλλαγές στις αναπληρωτικές συντάξεις;

Όχι.

4 Τι αλλάζει στον τρόπο υπολογισμού της σύνταξης για τους παλαιούς ασφαλισμένους;

Το σχέδιο δεν προέβλεπε σπουδαίες μεταβολές εφόσον θεμελιώνουν δικαίωμα συνταξιοδότησης μέχρι την 1.1.2018. Σε αυτήν την περίπτωση το ποσοστό αναπλήρωσης θα ήταν 2%

5 Τι αλλάζει για το ποσό σύνταξης στους νέους ασφαλισμένους;

Μπορεί να αλλάξουν πολλά εάν, όπως υποστηρίζουν οι κοινωτικοί, καταργηθούν, για λόγους ισότητας μεταξείνης, οι αναλογίες ποσοστών αναπλήρωσης και ασφαλιστικών κατηγοριών. Σε αυτήν την περίπτωση για 35 έτη εργασίας το ποσοστό αναπλήρωσης της σύνταξης μπορεί να μειωθεί στο 45% των συντάξιμων αποδοκών. Πάντως, εάν καταργηθεί η 37ετία χωρίς όριο ηλικίας και επιβληθεί η 40ετία με 60ό έτος θα

αλλάξουν όλοι οι συντελεστές αναπλήρωσης.

6 Αλλάζει κάτι στις επικουρικές συντάξεις;

Δεν προκύπτει.

7 Θα αυξηθούν τα όρια ηλικίας για τους παλαιούς ασφαλισμένους;

Υπάρχει σοβαρό ενδεχόμενο όχι μόνο να αυξηθεί από το 58ο στο 60ό με 35ετία όπως προβλέπει ο νόμος Πετραλιά, αλλά να επιβληθεί αύξηση του ορίου στο 60ό για όλους τους παλαιούς ασφαλισμένους, σταδιακά, από το 2013 και μετά. Σε αυτήν την περίπτωση θα θιγούν και οι ασφαλισμένοι των Ειδικών Ταμείων, των Τραπεζών και των ΔΕΚΟ που μέχρι και χθες ήταν επαναπαιγμένοι.

8 Υπάρχει ενδεχόμενο να επιβληθεί αύξηση του ορίου από το 60ο στο 65ο για τους παλαιούς ασφαλισμένους;

Δεν αποκλείεται, αλλά αυτό θα γίνει σταδιακά.

9 Υπάρχει κάποια κατηγορία ασφαλισμένων που μπορεί να νιώθει σίγουρη ότι δεν θα υποστεί καμία διαφοροποίηση;

Με τα σημερινά δεδομένα οι μόνοι που δεν πρέπει να ανησυχούν για αλλαγές είναι όσοι θεμελιώνουν δικαίωμα συνταξιοδότησης μέχρι το τέλος του 2010.

10 Θα καταργηθεί η 37ετία χωρίς όριο ηλικίας;

Αυτό φαίνεται. Η κατάργηση

θα γίνει σταδιακά με την προέλευση εξαμήνων μέχρι το 2015. Εκτός κι αν συνηγορηθεί σε αυτήν και ο χρόνος στρατιωτικής θητείας.

11 Θα καταστεί υποχρεωτική η 40ετία;

Αν ισχύσουν οι όροι του Μνημονίου, αυτό θα γίνει αναγκαστικά, εφόσον για κάθε ένα έτος ασφάλισης λιγότερο θα επιβάλλεται «ποινή» μείωσης της σύνταξης 6%.

12 Εάν καταργηθεί η 37ετία χωρίς όριο ηλικίας;

Όχι, το Μνημόνιο είναι σαφές. Για να θεμελιώσει ένας παλαιός ασφαλισμένος δικαίωμα εξόδου με 40ετία πρέπει να έχει κλείσει το 60ό έτος της ηλικίας.

13 Θα καταργηθούν οι συντάξεις των άγαμων θυγατέρων και των χήρων;

Δεν προκύπτει κάτι τέτοιο για τις σημερινές δικαιούχους.

14 Πότε θα ενοποιηθούν τα ασφαλιστικά Ταμεία στο ΙΚΑ;

Δεν αποκλείεται να γίνει το 2015 αντί του 2018 και να συμπεριληφθούν τελικώς στην ενοποίηση και τα Ταμεία Τύπου και Επιστημόνων.

15 Θίγονται οι επικουρικές συντάξεις και τα εφόδια;

Όχι ακόμη. Αλλά μετά το 2011 θα ξεκινήσει η επανεξέταση των επικουρικών συντάξεων.

Πόκερ για λίγους η ασφαλιστική αγορά προσεχώς

Της ΕΥΓΕΝΙΑΣ ΤΣΟΡΤΖΗ

Σε παιχνίδι για λίγους εξελίσσεται η ασφαλιστική αγορά μετά το κλείσιμο της «Ασπίς Πρόνοια» και της Commercial Value, που άφησαν πίσω τους περίπου 300.000 κατόχους αποταμιευτικών και νοσοκομειακών προγραμμάτων. Το κλείσιμο των δύο εταιρειών απεικονίζει μερίδιο της τάξης του 10%, οδηγώντας τον κλάδο ζωής σε περαιτέρω συγκέντρωση, καθώς ο αριθμός των εταιρειών που δραστηριοποιούνται περιορίστηκε σε λιγότερες από 20, ενώ οι πέντε πρώτες εταιρείες ελέγχουν ποσοστό άνω του 70%.

Το πληγία αξιοπιστίας που υπέστη ο κλάδος της αποταμιεύσεως είναι βαρύ και έρχεται σε μια περίοδο που η συζήτηση για το μέλλον των συντάξεων στη χώρα μας έχει ανοίξει για τα καλά. Ο κλάδος της ιδιωτικής ασφάλισης προσδοκά να αποκομίσει οφέλη από αυτήν την εξέλιξη, αλλά αυτό δεν θα είναι εύκολο. Μετά το λουκέτο του ομίλου της «Ασπίς», το ερώτημα που καλόπιστα κάθε ένας απευθύνει είναι αν η ασφαλιστική εταιρεία στην οποία θα εμπιστευθεί τα χρήματά του θα υπάρχει και τα επόμενα 10 ή 20 χρόνια, όταν, δηλαδή, θα έρθει η στιγμή να πάρει σύνταξη.

Η δυστομία μεγαλώνει καθώς τόσο η πολιτική όσο και οι εταιρείες αδυνατούν να προτείνουν μια βιώσιμη λύση για το χαρτοφυλάκιο της Ασπίδας. Συν τοις άλλοις, παρά τη δέσμευση του υπουργείου Οικονομικών για την κατάθεση του νομοσχεδίου που

Οι 15 πρώτες στον κλάδο της ζωής

Α' τρίμηνο 2010, ποσό σε ευρώ

	Παραγωγή	Μερίδιο αγοράς, %	Ετήσια μεταβολή παραγωγής, %
Εθνική Ασφαλιστική	173.165.097	27,7	26,51
Alico	84.666.348	13,5	9,69
EFG Eurolife	69.070.975	11,0	34,14
Interamerican	62.996.007	10,1	4,92
ING Ζωής	47.162.429	7,5	-5,20
Emporiki Life	42.524.504	6,8	89,48
Allianz	28.890.679	4,6	-5,56
AXA Ασφαλιστική	21.003.881	3,4	3,06
ING Ομιδικών	18.880.585	3,0	16,89
Generali Life	16.428.161	2,6	-0,77
Αγροτική Ασφαλιστική	15.570.463	2,5	-6,83
Groupama Phoenix	15.247.977	2,4	-0,51
Ευρωπαϊκή Πιστη	8.755.715	1,4	92,07
International Life	7.899.538	1,3	21,03
Marfin Ζωής	3.709.258	0,6	158,99

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

Η αύξηση εργασιών αποδίδεται και στα «ορφανά προγράμματα» και Commercial Value.

Η αύξηση εργασιών αποδίδεται και στα «ορφανά προγράμματα» και Commercial Value. Τα στοιχεία του πρώτου τριμήνου για τη ζήτηση ασφαλιστικών προϊόντων. Σύμφωνα με τα επίσημα στοιχεία, οι ασφαλιστικές εργασίες αυξήθηκαν σε ποσοστό 6,3% και το σύνολο της παραγωγής, συμπεριλαμβανομένων και των νοσοκομειακών και ομαδικών προγραμμάτων, ανήλθε τελικώς στα 626 εκατ. ευρώ έναντι 589 εκατ. ευρώ το 2009. Η εξέλιξη αυτή αξιολογείται θετικά, καθώς παρατηρείται σε μια εποχή που υπάρχει μείωση του διαθέσιμου εισοδήματος από την πλευρά των νοικοκυριών, αλλά σύμφωνα με εκπροσώπους του κλάδου, μένει να κριθεί κατά πόσον θα αποδειχθεί «διατηρήσιμη». Προς το παρόν, η ερμηνεία που γίνεται συνδέεται με το κλείσιμο των δύο εταιρειών, που άφησαν στα «αζήτητα» συνολικά παραγωγή άνω των 53 εκατ. ευρώ, όπως σημειώνουν, «τρεις από τα έτοιμα» και η αύξηση των εργασιών που κατέγραψαν οι ισχυροί του κλάδου αποδίδεται στα «ορφανά προγράμματα» της «Ασπίς Πρόνοια» και της Commercial Value. Πρόκειται κυρίως για νοσοκομειακά και ομαδικά προγράμματα, τα συμβόλαια των οποίων εύκολα μετακινούνται, σε αντίθεση με τα αποταμιευτικά πολεμπή προγράμματα, οι κάτοχοι των οποίων ελπίζουν για την εξεύρεση μιας λύσης, η οποία δεν φαίνεται στον ορίζοντα. Η παρατηρούμενη ανάπτυξη του κλάδου, όπως προκύπτει από τα στοιχεία του τριμήνου, συνδέεται επίσης με την αναβίωση των επενδυτικών προγραμμάτων, κυρίως αυτών που προ-

συνολικά παραγωγή άνω των 53 εκατ. ευρώ, όπως σημειώνουν, «τρεις από τα έτοιμα» και η αύξηση των εργασιών που κατέγραψαν οι ισχυροί του κλάδου αποδίδεται στα «ορφανά προγράμματα» της «Ασπίς Πρόνοια» και της Commercial Value. Πρόκειται κυρίως για νοσοκομειακά και ομαδικά προγράμματα, τα συμβόλαια των οποίων εύκολα μετακινούνται, σε αντίθεση με τα αποταμιευτικά πολεμπή προγράμματα, οι κάτοχοι των οποίων ελπίζουν για την εξεύρεση μιας λύσης, η οποία δεν φαίνεται στον ορίζοντα. Η παρατηρούμενη ανάπτυξη του κλάδου, όπως προκύπτει από τα στοιχεία του τριμήνου, συνδέεται επίσης με την αναβίωση των επενδυτικών προγραμμάτων, κυρίως αυτών που προ-

συνολικά παραγωγή άνω των 53 εκατ. ευρώ, όπως σημειώνουν, «τρεις από τα έτοιμα» και η αύξηση των εργασιών που κατέγραψαν οι ισχυροί του κλάδου αποδίδεται στα «ορφανά προγράμματα» της «Ασπίς Πρόνοια» και της Commercial Value. Πρόκειται κυρίως για νοσοκομειακά και ομαδικά προγράμματα, τα συμβόλαια των οποίων εύκολα μετακινούνται, σε αντίθεση με τα αποταμιευτικά πολεμπή προγράμματα, οι κάτοχοι των οποίων ελπίζουν για την εξεύρεση μιας λύσης, η οποία δεν φαίνεται στον ορίζοντα. Η παρατηρούμενη ανάπτυξη του κλάδου, όπως προκύπτει από τα στοιχεία του τριμήνου, συνδέεται επίσης με την αναβίωση των επενδυτικών προγραμμάτων, κυρίως αυτών που προ-

θούνται μέσω του δικτύου των τραπεζών, γνωστών ως προϊόντων bankassurance. Η επανάκαμψη των τραπεζοασφαλιστικών προγραμμάτων που είχαν δεχθεί ισχυρό πλήγμα το 2009 με την υποτίμηση των μετοχικών αξιών συνδέεται κυρίως με τον διάχυτο φόβο που επικράτησε για το τραπεζικό σύστημα, καθώς υπό το κύμα της φυγής των καταθέσεων που παρατηρήθηκε, μεγάλες τράπεζες κατόρθωσαν σημαντική μερίδα των πελατών τους από τις παραδοσιακές καταθέσεις σε τραπεζοασφαλιστικά προϊόντα. Η αύξηση των επενδυτικών προγραμμάτων άγγιξε το 25%, ενώ, αντίθετα, ο κορμός των προγραμμάτων ασφαλιστικής ζωής, δηλαδή τα κλασικά συνταξιοδοτικά προγράμματα, σταθεροποιήθηκε στα 430 εκατ. ευρώ, καταγράφοντας οριακή μόλις αύξηση σε σχέση με πέρυσι. Καθοριστικός παράγοντας που θα κρίνει την επαλήθευση των προσδοκιών για ανάπτυξη του κλάδου είναι η ολοκλήρωση της εξυγίανσης και η αποκατάσταση της αξιοπιστίας του. Σε κάθε περίπτωση, όλοι συμφωνούν ότι το πακνίδι που θα παχθεί στον χώρο των συντάξεων θα είναι ένα πόκερ για λίγους παίκτης, στο οποίο θα κυριαρχήσουν μόνο όσοι διαθέτουν υψηλά κεφάλαια. Ο ανταγωνισμός τα προσεχή χρόνια θα επικεντρωθεί μεταξύ των μεγάλων ελληνικών εταιρειών από τη μία και των πολυεθνικών ομίλων από την άλλη, που ήδη έχουν διευρύνει την παρουσία τους αυξανώντας τα μερίδιά τους στον πολλά υποσχόμενο κλάδο της αποταμιεύσεως.

ΕΘΝΙΚΟ ΚΑΙ ΚΑΠΟΔΙΣΤΡΙΑΚΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΘΗΝΩΝ
ΤΜΗΜΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ
ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ
ΕΦΑΡΜΟΣΜΕΝΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΚΑΙ ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ
Πρόσκληση Υποβολής Υποψηφιοτήτων στο αναμορφωμένο Πρόγραμμα της ακαδημαϊκής κατεύθυνσης:
• Χρηματοοικονομική
• Οικονομική Πολιτική
• Τραπεζική
• Οικονομική, Διεθνή και Πληροφορική Συστήματα Επιχειρήσεων
Το Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών στην Εφαρμοσμένη Οικονομική και Χρηματοοικονομική πραγματοποιείται την έναρξη της διαδικασίας επιλογής μεταπτυχιακών φοιτητών για τη ακαδημαϊκή έτη 2010-11.
Οι ενδιαφερόμενοι καλούνται να υποβάλουν σχετική αίτηση μέχρι τη 15η Ιουνίου 2010. Το νέο πρόγραμμα έφερσε τρία εξάρτημα, απευθύνεται σε πτυχιούχους Ανώτατης Εκπαίδευσης και απελάττει στην προετοιμασία των σπουδαστών για την υψηλή επιπεδο στελέχωση του εθνικού ή διεθνούς τραπεζικού ή διεθνών οργανισμών. Η αποδοχή των υποψηφίων θα γίνει με βάση τη βαθμολογία σε εξετάσεις ΓΜΑΤ ή GRE ή αναλογιστικά με βάση τη βαθμολογία σε εξετάσεις, οι οποίες θα διεξαχθούν 1 και 2 Σεπτεμβρίου 2010.
Για περισσότερες πληροφορίες επικοινωνήστε με τη γραμματεία του ΠΜΣ που τηρείται Παιδαγωγικό Παιδαγωγικό, Ιωαννίνων 14, 1ος όροφος, Αθήνα, τηλ.: 210-3683331, fax: 1050-1138. e-mail: info@post@ioann.psu.edu.gr.

ΠΡΟΚΗΡΥΞΗ ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΟΥ
Το Αλληλεγγυητικό Ταμείο Περιβάλλοντος του Συλλόγου των Υπαλλήλων της Τράπεζας της Ελλάδος ενδιαφέρεται για την προμήθεια ενός υπερηχοτομογράφου και ενός ψηφιακού μοσχογράφου.
Η προκήρυξη, οι προδιαγραφές και η σύνδεση των κερκτικών μηχανημάτων θα είναι στη διάθεση κάθε ενδιαφερομένου της εταιρείας έως και 14/06/2010 (Διήμερο 4 2ος όροφος γρ 11). Οι υποψήφιοι θα είναι ανεξαρτήτως για κάθε ισχυρό μηχανήματα. Προσφορές δύνανται να καταβιβαστούν οι ενδιαφερόμενες εταιρείες για το ένα ή και τα δύο κερκτικά μηχανήματα.
Για περισσότερες πληροφορίες στο τηλ. 210 3203 189 κ. Γ. Νισσή Γενικό Γραμματέα του Α.Τ.Π.Σ.Υ.Τ.Ε.
Οι προσφορές θα πρέπει να κατατεθούν έως 12/07/2010.

CADBURY ΕΛΛΑΣ ΑΝΩΝΥΜΗ ΕΤΑΙΡΙΑ ΖΑΧΑΡΩΔΗ ΣΟΚΟΛΑΤΕΣ

ΑΡ.Μ.Α.Ε. 13236/01 ΑΤ/Β/86/97
ΙΣΟΛΟΓΙΣΜΟΣ της 31ης ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ 2009 - 44η ΕΤΑΙΡΙΚΗ ΧΡΗΣΗ (1 ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΥ 2009 - 31 ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ 2009)
(Ποσά σε Ευρώ)

Financial statement table with columns for Balance Sheet (ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟ, ΠΑΘΗΤΙΚΟ) and Profit and Loss (ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΙ) for 2009 and 2008. Includes sub-sections like ΕΞΟΔΑ ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΕΩΣ, ΠΑΓΙΟ ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟ, ΚΥΚΛΟΦΟΡΟΥΝ ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟ, ΔΙΑΘΕΣΙΜΑ, ΔΙΑΒΑΣΙΜΟΙ ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΙ ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟΥ, ΔΙΑΒΑΣΙΜΟΙ ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΙ ΠΑΘΗΤΙΚΟΥ.

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ: 1. Η τελευταία αναπροσαρμογή της αξίας των ακινήτων έγινε στις 31/12/2008 σύμφωνα με τις διατάξεις του νόμου 2065/92...

ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΥ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ ΧΡΗΣΕΩΣ 31ης ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ 2009 (01/01/2009 - 31/12/2009). Table showing income and expenses for 2009 and 2008.

ΠΙΝΑΚΑΣ ΔΙΑΘΕΣΕΩΣ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ. Table showing the distribution of results for 2009 and 2008, including dividends and reserves.

ΗΡΑΚΛΕΙΟ ΑΤΤΙΚΗΣ 30/04/2010

Ο ΔΙΕΥΘΥΝΩΝ ΣΥΜΒΟΥΛΟΣ ΚΑΙ ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΤΟΥ Δ.Σ. ΕΛΕΥΘΕΡΙΟΣ Σ. ΧΑΛΟΥΛΑΚΟΣ

Ο ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΣ ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ ΚΑΙ ΑΝΤΙΠΡΟΕΔΡΟΣ ΤΟΥ Δ.Σ. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ Α. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ

Η ΔΕΥΘΥΝΤΡΙΑ ΤΟΥ ΛΟΓΙΣΤΗΡΙΟΥ ΑΓΑΘΗ Ν. ΜΑΝΗ

Καλλιθέα/Αθήνα
Καλλιθέα 253 - 254
152 31 Καλλιθέα - Αθήνα
Α.Μ. ΣΟΕΑ 1120

Εκθεση Ελέγχου Ανεξαρτητού Ορκωτού Ελεγκτή Λογιστή
Προς τους Μέτοχους της Ανώνυμης Εταιρίας «CADBURY ΕΛΛΑΣ ΑΝΩΝΥΜΗ ΕΤΑΙΡΙΑ ΖΑΧΑΡΩΔΗ ΣΟΚΟΛΑΤΕΣ»
Εκθεση επί των οικονομικών καταστάσεων
Ελέγξαμε τις ανωτέρω Οικονομικές καταστάσεις της Ανώνυμης Εταιρίας «Cadbury Ελλάς Ανώνυμη Εταιρία Ζαχαρώδη Σοκολάτες» (η «Εταιρία») που αποστέλλονται από τον ισολογισμό της 31 Δεκεμβρίου 2009, την κατάσταση αποτελεσμάτων και τον πίνακα διαθέσιμων αποτελεσμάτων της χρήσης που έληξε την ημερομηνία αυτή, καθώς και το προσάρτημα.

Αθήνα, 3 Μαΐου 2010
Ο Ορκωτός Ελεγκτής Λογιστής
Πάρις Ευθυμίουδης
Α.Μ. ΣΟΕΑ: 18171

Το Ταμείο που «απειλεί» τις τράπεζες

Του ΜΠΑΜΠΗ ΠΑΠΑΔΗΜΗΤΡΙΟΥ

Τι θα απαντούσατε στο ερώτημα «αν, πόσο και από τι» κινδυνεύουν οι ελληνικές τράπεζες; «Κυρίως κινδυνεύουν από τα λάθη τους, τον ίδιο τους τον εαυτό», θα ήταν η αντίστοιχη απάντηση. Ευτυχώς, το Μνημόνιο Συνεννόησης με τις πιστώτριες δυνάμεις έχει προβλέψει την ίδρυση του Ταμείου Χρηματοπιστωτικών Σταθερότητας. Σκοπός του είναι «να διατηρήσει τη σταθερότητα στο ελληνικό τραπεζικό σύστημα, κορηγώντας ίδια κεφάλαια σε περίπτωση σημαντικών συρρικνώσεων των κεφαλαίων». Τηρουμένων των ιστορικών αναλογιών, κάτι μεταξύ Νομισματικής Επιτροπής, Currency Board και Οργανισμού Ανασυγκρότησης Επιχειρήσεων. Η ιστορία θα αποφασίσει σε ποια από τις υποφαινόμενες μορφές εμπειρίες θα μοιάσει. Με την υπόμνηση ότι οι ιστορικές επαναλήψεις μοιάζουν περισσότερο με φάρους.

Τα χειρότερα ατυχήματα συμβαίνουν (όπως το απέδειξε και πάλι η εγκληματική αδιαφορία των υπευθύνων της British Petroleum) από την α-

Οι ελληνικές τράπεζες, μέχρι στιγμής, «βολεύονται» με τα κεφάλαια από την ΕΚΤ και δεν δείχνουν να ανησυχούν για τον τρόπο και τον χρόνο που θα χρειαστεί να τα επιστρέψουν.

περιοικηία, την άκριτη αισιοδοξία, την υπερβολική αυτοπεποίθηση και, τελικά, την απερισκεψία των αρμοδίων. Δηλαδή, στην περίπτωση μας, των δικαστικών ανώτατων στελεχών, των μεγάλων μετόχων και των υπευθύνων του συστήματος. Οι ελληνικές τράπεζες δείχνουν να ξεχνούν, όποτε αυτό τις βολεί, ότι υπάρχουν μόνον επειδή ανήκουμε στην Ευρωζώνη. Η συμπεριφορά τους, μέχρι στιγμής, αποκαλύπτει περισσότερο ότι «βολεύονται» με τα τεράστια κεφάλαια που έχουν δανειστεί από την Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα και δεν δείχνουν να ανησυχούν για τον τρόπο και τον χρόνο που θα χρειαστεί να επιστρέψουν τα δανεικά.

Δυστυχώς, σημειώνει ανάστας παράγοντας του ευρωσυστήματος, μια μεγάλη μερίδα των τραπεζικών δικεικώσεων δεν αντιλαμβάνεται ότι η δεκαετία που έχουμε μπροστά μας θα είναι πολύ διαφορετική και ακόμη κι όταν θα επιστρέψει η οικονομική ανάπτυξη, «τίποτε δεν θα μοιάζει με την περίοδο ανόδου που έχει προηγηθεί». Στη Φρανκφούρτη, όταν προσομιούνουν τη λειτουργία του υπό ίδρυση Ταμείου, σπεύδουν να παρατηρήσουν: «Καλύτερα να μη φτάσουμε ποτέ στην ενεργοποίηση των διατάξεών του». Στην Αθήνα, αντιθέτως, όταν, καλαρά, συζητούν για το ίδιο θέμα, σκύβουν το κεφάλι και ψιθυρίζουν τον φόβο τους για το επερχόμενο «μοιραίο».

Η πραγματική ανησυχία προέρχεται από την αδύρη ύφεση, το βάρος της

οποίας θα συνεχιστεί και θα μεγαλώσει στα επόμενα, τουλάχιστον, 4 - 6 τρίμηνα. Είναι προφανές πως τα μη εξυπηρετούμενα δάνεια θα αυξηθούν κατακόρυφα, η κερδοφορία θα ακολουθήσει την ίδια πλάνη όμως αντίστροφη πορεία, η κεφαλαιοποίηση των μεγάλων τραπεζών θα μοιάζει με appetizer για ορισμένους δυναμικούς ομίλους, ευρωπαϊκούς και μη. Η κεφαλαιακή βάση και, γενικότερα, τα διαθέσιμα κεφάλαια των ελληνικών ιδρυμάτων θα συρρικνωθούν εντυπωσιακά. Ήδη, το βαριδί που νιώθουν στην Αθήνα, από τις απαιτήσεις των βαλκανικών κεντρικών τραπεζών σχετικά με την ενίσχυση των «παρκαρισμένων» κεφαλαίων, που απαιτούνται για την υποστήριξη της πιστωτικής φερεγγυότητας των ελληνικών δικτύων, είναι μεγάλο.

Είναι αυτονόητο ότι οι προνομιούχες μετοχές γρήγορα θα γίνουν κοινές. Η συμμετοχή του Ταμείου στο κεφάλαιο των ασηθενικών τραπεζών θα είναι «υποχρεωτική όταν δεν καλύπτονται οι ελκιστικές κεφαλαιακές απαιτήσεις», σημειώνεται στο Μνημόνιο. Δεν είναι τυχαίο ότι, ενώ το Ταμείο δεν θα είναι «κρατικό» ίδρυμα, θα ιδρυθεί με «ειδική ελληνική νομοθεσία», θα είναι «ΝΠΙΔ» και θα επιτρέψει την «ιδιωτική συμμετοχή». Κύριος μέτοχος πάντως θα είναι το ελληνικό Δημόσιο, που θα βάλει 10 δισ. ευρώ από τα κεφάλαια αναδιάρθρωσης του ελληνικού χρέους. Πάντως, το Ταμείο θα τελεί υπό την πλήρη εποπτεία της Τραπεζής Ελλάδος, υπό τη διπλή ιδιότητα της: ανεξάρτητος οργανισμός του Δημοσίου και μέλος του ευρωσυστήματος.

Το συμπέρασμα είναι μάλλον απλό. Οι Έλληνες τραπεζίτες, διαχειριστές και κύριοι μέτοχοι, πρέπει «να το πάρουν απόφαση, να σφίξουν τα χείλη και να αντέξουν τον πόνο» (πολύλογη απόδοση του κυριολογικού «bite the bullet»). Για να αντέξουν, πρέπει να συνεργαστούν. Είτε μεταξύ τους, κάτι μάλλον απίθανο λόγω των εγωισμών. Είτε με την εξείρεση διεθνών επενδυτών, μάλλον απίθανο υπό το φως της τραγικής εμπειρίας της Crédit Agricole. Είτε με πρόθυμους αγοραστές τομέα (ή τομέων) δραστηριότητας, όπως τα δίκτυα του εξωτερικού.

Ισως πάλι οι ελληνικές τράπεζες να αναζητήσουν εξυπνότερη διέξοδο, όταν θα διαπιστώσουν στην πράξη δύο πράγματα. Το πρώτο είναι ότι το Ταμείο θα εξετάζει τις προϋποθέσεις και τη δεοντολογία των μεγάλων δανειών τους, δηλαδή των σημαντικών πελατών τους. Το δεύτερο είναι ότι το Ταμείο θα μπορεί να συνενώσει τα ποσοστά κοινών μετοχών που θα αποκτήσει προκειμένου να «διατάξει» συγχωνεύσεις ή να πωλήσει στον ίδιο αγοραστή «πακέτο διαστωρευμένων ελέγχου». Σε κάθε περίπτωση, η ρευστότητα που οι τράπεζες έχουν ήδη πάρει από την ευρωτράπεζα, συναυροζόμενη στα κεφάλαια που θα παρατηρήσουν, υποδέχεται σε ισχυρότατους (νομικά και πρακτικά) όρους. Αυτό που στη γλώσσα του IMF αποκαλούν conditionality, δηλαδή υπό όρους. Στοιχηματίζω πως τα βελούδινα κοστούμια των τραπεζικών δεν θα ήθελαν να έρθουν σε επαφή με τα γαϊψά νύχια του «Ταμείου Σωτηρίας των Τραπεζών».

Η Ελλάδα εξασφάλισε ένα πακέτο σωτηρίας 110 δισ. και δέσμευση από την ΕΚΤ να αγοράζει τα κρατικά της ομόλογα αμέσως διαβάθμισης. Τα μέτρα αυτά στοχεύουν να δώσουν στη χώρα μας χρόνο να διορθώσει χρόνια στραβά στον τρόπο που διαχειρίζεται τα κοινά. Όμως η αιτία που πάθηναν τα μέτρα είναι λιγότερο το ενδιαφέρον των συνταίρων μας στην Ευρωπαϊκή Ένωση για τον τρόπο που κακοδιοικούμαστε και περισσότερο ο φόβος μήπως μια πτώχευση μας προκαλέσει αλληλοκυρία γεγονότων που θα μπορούσαν να κλονίσουν των Ευρωπαϊκή Νομισματική Ένωση. Αναγνωρίζοντας ότι και άλλα ευρωπαϊκά κράτη που χρησιμοποιούν το ευρώ, Ιρλανδία, Πορτογαλία, Ισπανία, θα μπορούσαν να συμπαρασυρθούν, η Ευρωπαϊκή Ένωση, παράλληλα με τη στήριξη της Ελλάδας, έφτιαξε ένα μεγαλύτερο δίκτυ ασφαλείας 750 δισ. Εάν δεν υπήρχε ο φόβος ότι θα πάρουμε κι άλλους μαζί μας, οι πιθανότητες είναι ότι θα μας αφήνανε στην τύχη μας. Το ενδεχόμενο αυτό δεν

Για να μη μείνουμε μόνοι μας

Του Π. ΒΟΥΡΛΑΟΥΜΗ

«Σε ένα ή δύο χρόνια, οι σύντροφοί μας θα έχουν εξυγιανθεί και, αν δεν το έχουμε κάνει κι εμείς, θα βρεθούμε το μόνο προβληματικό κράτος στη Ζώνη του Ευρώ».

έχει εκλείψει. Το σοκ που προκάλεσε η ελληνική κρίση ανάγκασε την Ευρώπη να αντικρίσει με σοβαρότητα την πραγματικότητα, δηλαδή ότι δεν μπορείς να έχεις ένα κοινό νόμισμα δίχως κοινή οικονομική πολιτική, τουλάχιστον στα βασικά. Και επιπλέον, ότι δεν μπορείς να αφήσεις την τήρηση της κοινής οικονομικής πολιτικής στην καλή θέληση του κάθε κράτους. Έτσι μπαίνουν κανόνες και μηχανισμοί για να σωθεί το ευρώ και να αποφευχθούν επαναλήψεις της κρίσης.

Ήδη οι χώρες με προβλήματα έ-

χουν προχωρήσει μόνες τους σε διορθωτικά μέτρα, δείχνοντας ότι έχουν καταλάβει τη σοβαρότητα της κατάστασης. Η Ιρλανδία από πολύ νωρίς έκανε τις σωστές κινήσεις και ήδη βγαίνει από τα χειρότερα. Στη Πορτογαλία, κυβέρνηση και αντιπολίτευση έδωσαν τα χέρια και παίρνουν μέτρα χωρίς εξωτερική επιβολή και στον ίδιο δρόμο προχωρεί η Ισπανία. Καμία από τις χώρες αυτές του ευρώ και άλλες, πιθανώς όπως η Ιταλία και το Βέλγιο δεν μπορούν να συγκριθούν με την Ελλάδα. Τα προβλήματα τους είναι πολύ πιο περιορισμένα και οι πιθανότητες είναι ότι θα τα ξεπεράσουν και μάλιστα δίχως να κάνουν κρήση των διεκδικημάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης και του ΕΚΤ. Οι χώρες αυτές άλλωστε παράγουν και εξάγουν το εξωτερικό χρέος τους είναι διαχειριζόμενα.

Είναι λοιπόν σχεδόν σίγουρο ότι σε ένα ή δύο χρόνια οι σύντροφοί μας στη δυστυχία θα έχουν εξυγιανθεί και, αν δεν το έχουμε κάνει κι εμείς, θα βρεθούμε το μόνο προβληματικό κράτος στη Ζώνη του Ευ-

ρώ. Στο μεταξύ, ένα μεγάλο μέρος του χρέους μας, που τώρα είναι στα χέρια ευρωπαϊκών τραπεζών και άλλων ιδρυμάτων, θα έχει μετατοπιστεί στην ΕΚΤ ή αναληφθεί από το παλιό στήριξη. Έτσι η πίεση των μεγάλων τραπεζών, που τώρα έχουν ελληνικά μολόγα στο πορτοφόλι τους, επάνω στις κυβερνήσεις τους, θα έχει ελαττωθεί πολύ γιατί θα τη έχουν ξεφορτωθεί σε απρόσπεσιε διεθνή ιδρύματα.

Το μήνυμα είναι ξεκάθαρο, πρέπει να φτιάξουμε τα του οίκου μας, παίρνοντας αμέσως τα διορθωτικά μέτρα που χρειάζονται και που τα ξέρουμε πολύ καλά ποια είναι, άσχετα από το πολιτικό κόστος. Ο δρόμος για την εξυγίανση θα είναι μακρύς και δύσκολος, αλλά για να δουλέψει το πακέτο στήριξης, χρειάζεται να αποδεικνύουμε συνεχώς ότι κανόμαστε έντιμα κι από τη μεριά μας αυτό που είναι στο χέρι μας. Αλλιώς την επόμενη φορά θα είμαστε τελείως μόνοι.

* Πρόεδρος και διευθύνων σύμβουλος του ομίλου ΟΤΕ.

Κ. ΜΟΡΙΑΝΟΣ, πρόεδρος και διευθύνων σύμβουλος της Eurobank Asset Management

Κρίση η διαχείριση των αποθεματικών των Ταμείων

Συνέντευξη στον **ΓΙΑΝΝΗ ΠΑΠΑΔΟΓΙΑΝΝΗ**

Στις προκλήσεις που δημιουργεί η κρίση, την κατάσταση στην ελληνική αγορά και τις επενδυτικές ευκαιρίες που παρουσιάζονται στις αναδυόμενες αγορές των χωρών της νοτιοανατολικής Ευρώπης και της Μέσης Ανατολής αναφέρεται, σε συνέντευξη του στην «Κ», ο πρόεδρος και διευθύνων σύμβουλος της Eurobank Asset Management κ. Κωνσταντίνος Μοριάνος. Η εταιρεία, 100% θυγατρική του ομίλου Eurobank EFG, δραστηριοποιείται στη διαχείριση χαρτοφυλακίων θεσμικών επενδυτών αλλά και των μεγάλων ιδιωτών επενδυτών του private banking της τράπεζας. Τα υπό διαχείριση κεφάλαια ανέρχονται σε 1 δισ. ευρώ, ενώ μεταξύ των πελατών της εταιρείας περιλαμβάνονται ασφαλιστικά ταμεία όπως τα Ταμεία του ΟΤΕ, του ΙΚΑ, ασφαλιστικοί οργανισμοί στην Κύπρο, η επενδυτική εταιρεία Dias κ.ά.

— Ποια είναι τα πλεονεκτήματα της επαγγελματικής διαχείρισης;

— Είναι πολύ σημαντικό ότι έχουμε την ευελιξία να προσαρμοζόμαστε στις ιδιαίτερες ανάγκες του κάθε πελάτη. Δεν τρέχουμε ένα προϊόν το οποίο ποιάμε σε πελάτες, αλλά μια εξατομικευμένη υπηρεσία, η οποία προσπαθεί να καλύψει τις ιδιαίτερες ανάγκες του κάθε πελάτη. Δύο είναι τα σημεία που κάνουν τη μεγάλη διαφορά για την επαγγελματική διαχείριση. Το πρώτο είναι η τεχνονογσία που έχουμε για την ε-

Τα Ταμεία στην Ελλάδα δεν έχουν ακόμη αξιοποιήσει τα πλεονεκτήματα της επαγγελματικής διαχείρισης, λέει ο κ. Μοριάνος

πιλογή των καλύτερων αξιών τόσο στις μετοχές όσο και στα ομόλογα. Το δεύτερο είναι η ικανότητα χρονισμού, το timing, που μας επιτρέπει να εκμεταλλευόμαστε τις διακυμάνσεις των αγορών. Επιπλέον σημαντικό στοιχείο της επαγγελματικής διαχείρισης είναι η διαφάνεια. Η διαχείριση γίνεται βάσει κανόνων και αυστηρών περιορισμών που έχουν τεθεί ελεγκτικά, ενώ ο καθένας μπορεί να αναρτήσει στις ιστορικές αποδόσεις μας, να τις συγκρίνει με δείκτες αναφοράς, με άλλους δείκτες, με τις συνθήκες της αγοράς και να έχει μια ξεκάθαρη εικόνα τόσο για

τις επιδόσεις, όσο και για τους κινδύνους που αναλάβαμε.

— Ωστόσο, τα ασφαλιστικά ταμεία στην Ελλάδα ακόμη δεν φαίνεται να έχουν αξιοποιήσει τα πλεονεκτήματα της επαγγελματικής διαχείρισης.

— Είναι γεγονός. Στην Ελλάδα γενικότερα υπάρχει μια βραδύτητα, μια αδράνεια και μια επιφύλακτικότητα για το νέο. Ωστόσο, πιστεύω ότι οι συνθήκες ωριμάζουν και ειδικά στη σημερινή συγκυρία η αποτελεσματικότητα και αποδοτικότητα διαχείρισης των αποθεματικών των Ταμείων είναι ζωτικής σημασίας για τη βιωσιμότητά τους. Στο εξωτερικό, σε όλες τις ανεπτυγμένες χώρες, η διαχείριση των αποθεματικών γίνεται από ειδικούς ενώ και στην Κύπρο, όπου έχουμε 4 μεγάλους πελάτες, η νομοθεσία για τη διαχείριση των αποθεματικών των Ταμείων είναι εξελιγμένη. Χαρακτηριστικό είναι το παράδειγμα του μεικτού αμοιβαίου της ΙΚΑ ΑΕΔΑΚ, που είναι ένας από τους πελάτες μας. Από της 30.05.03, οπότε αναλάβαμε τη συνδιαχείριση του αμοιβαίου μαζί με την Εθνική Τράπεζα, η απόδοση (στοιχεία 20.05.10) διαμορφώνεται στο 27,23%, όταν η απόδοση που δείχνει αναφοράς που έχει τεθεί διαμορφώνεται στο 9,4%. Έχουμε υπερβεί τον στόχο κατά 18 ποσοστιαίες μονάδες και το Α/Κ του ΙΚΑ κατατάσσεται σε απόδοση στην πρώτη θέση μεταξύ όλων των αμοιβαίων της κατηγορίας του.

— Ποια είναι τα σχέδια και οι στόχοι της Asset Management;

— Τα τελευταία χρόνια έχουμε ξοδέψει πολύ χρόνο και ενέργεια ώστε να μάθουμε, να εξειδικευτούμε στην αξιοποίηση χρονογράφων από αγορές της νοτιοανατολικής Ευρώπης και της Μέσης Ανατολής. Αυτό το κάναμε γιατί πιστεύουμε ότι υπάρχει μεγάλος συσχετισμός στη νοοτροπία των ανθρώπων και στο πώς λειτουργούν οι επιχειρήσεις. Επιπλέον, η γεωγραφική εγγύτητα μας επιτρέπει να ταξιδεύουμε συχνά και να έχουμε άμεση πρόσβαση στις αγορές που μας ενδιαφέρουν.

— Η αβεβαιότητα για τα οικονομικά της χώρας έχουν οδηγήσει τις μετοχές σε πολύ χαμηλά επίπεδα. Ποιες είναι οι εκτιμήσεις σας;

— Η ελληνική κεφαλαιαγορά περνά μια δύσκολη φάση, η οποία θα έχει διάρκεια. Όμως, το ελληνικό χρηματιστήριο παρουσιάζει μεγάλο ενδιαφέρον και δημιουργούνται επενδυτικές ευκαιρίες. Πιστεύω ότι το πρόγραμμα προαρμογών βρίσκεται στη θετική κατεύθυνση και θα έχουμε θετικά αποτελέσματα. Πρέπει όμως να επιταχυνθούν οι δράσεις στο σκέλος των δαπανών του Δημοσίου, στις μεταρρυθμίσεις, αλλά και στην προσέκλυση μεγάλων ξένων επενδύσεων. Είμαι βέβαιος ότι, όταν έχουμε τα πρώτα αυτά στοιχεία, η διεθνής επενδυτική κοινότητα θα αρχίσει να προεξοφλεί την επίτευξη των τελικών στόχων. g.papadogiannis@gmail.com

Ανάγκη να υιοθετήσουμε μια «Αθηναϊκή Προσέγγιση»

Του **ΣΤΑΘΗ ΠΟΤΑΜΙΤΗ***

Ο Ελληνικός Πτωχευτικός Κώδικας έχει αποτύχει να ενσωματώσει μέσα εξυγίανσης αντίστοιχα με τον αμερικανικό.

1. Στόχος των κατευθυντήριων αρχών. α. Ο βασικός στόχος των κατευθυντήριων αρχών είναι η συνεργασία πιστωτών και οφειλέτη για τη

συναίετη αναδιάρθρωση των χρεών οφειλετών τους. β. Οι Αρχές επιδιώκουν να καθοδηγήσουν τα μέρη που συμμετέχουν σε παρόμοια προσπάθεια, και ειδικότερα τους πιστωτές, ως προς το πώς να ενεργήσουν.

2. Εκκίνηση της συναίετης αναδιάρθρωσης. Οφειλέτης που βρίσκεται σε οικονομική δυσχέρεια οφείλει να λάβει κάθε απαραίτητο μέτρο για την εκκίνηση της διαδικασίας συναίετης αναδιάρθρωσης.

3. Προκαταρκτική αξιολόγηση. α. Ο οφειλέτης και αντιπροσωπευτική ομάδα των πιστωτών θα αξιολογήσουν τη βιωσιμότητα που οφειλέται και τις πιθανότητες επιτυχίας συναίετης αναδιάρθρωσης, και στη συνέχεια θα αποφασίσουν αν θα συνεχίσουν ή όχι τη διαδικασία συναίετης αναδιάρθρωσης. β. Αντιπροσωπευτική ομάδα πιστωτών περιλαμβάνει τουλάχιστον τους μεγαλύτερους πιστωτές (σε αξία απαιτήσεων), επαρκή αριθμό των μικρότερων πιστωτών καθώς και, όπου ισχύει, δέουσα εκπροσώπηση αλλοδαπών πιστωτών.

4. Συντονιστής της συναίετης αναδιάρθρωσης. Η ομάδα των πιστωτών θα επιλέξει συντονιστή, που θα τεθεί επικεφαλής της διαδικασίας.

5. Αναστολή ενεργειών κατά του

οφειλέτη. α. Οφειλέτες σε οικονομικές δυσχέρειες θα πρέπει να έχουν την ευχέρεια χρόνου για να αναδιοργανωθούν αποτελεσματικά. Η περίοδος αναστολής ενεργειών των πιστωτών εις βάρος τους είναι αντικείμενο σύμφωνης και συμφωνίας μεταξύ των συμμετεχόντων στη διαδικασία. β. Κατά τη διάρκεια της περιόδου αναστολής, οι πιστωτές θα απέχουν από κάθε πράξη εκτέλεσης κατά του οφειλέτη έτσι ώστε να μπορούν να παραμείνει η λειτουργία.

6. Πληροφόρηση κατά την έναρξη της αναστολής. α. Στην έναρξη της περιόδου αναστολής κάθε πιστωτής θα ενημερωθεί για τους όρους αναστολής και τη διαδικασία συναίετης αναδιάρθρωσης που εφαρμόζεται. β. Κάθε πιστωτής θα συνεργάζεται με τους λοιπούς και τον οφειλέτη για τη συγκρότηση επαρκούς βάσης για τη συναίετη αναδιάρθρωση. γ. Το σύνολο της διαθέσιμης πληροφορίας θα είναι διαθέσιμο σε κάθε πιστωτή, κατά προτίμηση μέσω του Διαδικτύου.

7. Διαχείριση χρεών κατά την περίοδο αναστολής. α. Στη διάρκεια της αναστολής οποιαδήποτε αποπληρωμή υφιστάμενων χρεών θα μετατίθεται. β. Νέες χρηματοδοτήσεις θα έχουν προτεραιότητα εξόφλησης.

8. Διαχειριστική ευχέρεια του οφειλέτη. α. Κατά τη διάρκεια της περιόδου αναστολής, ο οφειλέτης θα αποφασίζει οποιαδήποτε ενέργεια που βλάπτει με οποιονδήποτε τρόπο τη συμφέροντα των πιστωτών. β. Κάθε απόφαση ή ενέργεια του οφειλέτη θα εξετάζεται εγκαίρως και από κοινού με τον συντονιστή.

9. Η ρύθμιση. α. Η συναίετη αναδιάρθρωση ολοκληρώνεται όταν όλοι οι πιστωτές, εξασφαλισμένοι με, συμφωνήσουν με το σχέδιο αναδιάρθρωσης εγγράφως. β. Σε περίπτωση που υπάρχουν αλλοδαποί πι-

στωτές, το σχέδιο καταρτίζεται στα αγγλικά και περιλαμβάνει επιλογή εφαρμοστέου νόμου και αρμόδιο δικαστικό όργανο.

10. Εμπιστευτικότητα. Όλες οι πληροφορίες που αφορούν την οικονομική και επιχειρηματική κατάσταση του οφειλέτη και τα σχέδια συμφωνίας που συζητούνται στο πλαίσιο της συναίετης αναδιάρθρωσης, θα τηρούνται εμπιστευτικά από κάθε μέρος.

11. Διορισμός συμβούλων. α. Κατά τη διάρκεια της συνολικής διαδικασίας, ο συντονιστής μπορεί να κάνει κρήση ανεξάρτητων συμβούλων για την υποστήριξη και παροχή συμβουλών ως προς την αναδιάρθρωση. β. Κάθε ανεξάρτητος σύμβουλος θα έχει πρόσβαση στη διαθέσιμη πληροφόρηση. γ. Τα μέρη που συζητούν τον ποιος θα φέρει το κόστος της αμοιβής και λοιπών εξόδων των υπηρεσιών των ανεξάρτητων συμβούλων.

Είναι αρχές να πιστεύουμε ότι παρόμοιες αρχές και πρακτικές μπορούν να εφαρμοστούν στην ελληνική αγορά ως η «Αθηναϊκή Προσέγγιση»; Πιστεύω πως όχι. Υπάρχει σημαντική συσσωρευμένη εμπειρία ειδικά στα αρμόδια τμήματα των τραπεζών για το κόστος των πληρωμών, έλλειψης συντονισμού αλλά και της καιροσχεπτικής συμπεριφοράς του οφειλέτη ή οποιασδήποτε μέλους της ομάδας των δανειστών. Υπάρχει συναισθησιμότητα των παρόντων κρίσης, των περιορισμένων μέσων για την αντιμετώπιση των επιπτώσεων της σε δανειακές εμπλοκές και, σε τελευταία ανάλυση, της ανάγκης να ορθώνουμε τις περιορισμένες δυνατότητες μας, να μοιραζόμαστε το βάρος της κρίσης για να συσσωρεύσουμε τα οφέλη της ανάκαμψης.

* Δικηγόρος, Fellow INSOL International.

EUROLAND

Ο Σιόπα και οι πολιτικοί

Του **ΓΙΑΝΝΗ ΚΟΤΟΦΛΟΥ**

Το μείζον ερώτημα δεν είναι σήμερα το τι πρόκειται να πράξει μόνο η Ελλάδα για να ξεπεράσει τη βαθαρή κρίση στην οποία έχει περιέλθει, αλλά και το τι πρόκειται να σχεδιάσει η Ευρώπη ολόκληρη (η Ευρωζώνη για την ακρίβεια) για να αποτρέψει τον κίνδυνο διάλυσης που την απειλεί. Παρά το γεγονός ότι το ελληνικό πρόβλημα έχει πολύ σκληρότερες και σοβαρότερες διαστάσεις, εντούτοις αποτελεί αναπόσπαστο κομμάτι του γενικότερου ευρωπαϊκού προβλήματος και της τύξης της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Εάν ο σεμσιμός που απλώς εκδηλώθηκε με επίκεντρο την Ελλάδα γκρεμίζει ολόκληρο το κοινοτικό οικοδόμημα, τότε και η Αθήνα δεν θα μπορέσει να μαζέψει τα κομμάτια της και να επανοικοδομήσει την προοπτική της ούτε τα επόμενα δεκαπέντε χρόνια...

Οι συσχετισμοί αυτοί και οι διεξοδοί στα τόσο κρίσιμα προβλήματα που έχουν δημιουργηθεί, θα παρουσιαστούν και θα συζητηθούν την Τρίτη από τον πολιτικό έμπειρο και φιλοσοφημένο Ιταλό οικονομολόγο Πάντοα-Σιόπα, στην εκδήλωση που οργανώνει στην Αθήνα (στο κτήριο της Εθνικής Τράπεζας) ο σύλλογος αφομοιτών του Harvard. Ο καθηγητής Σιόπα, πολύ γνωστός στους ευρωπαϊκούς κύκλους, με σπουδαίο συγγραφικό έργο για τα οικονομικά της Ευρώπης, έχει χαρακτηριστεί ο Ευρωπαίος Βόλκερ, για τις αντιλήψεις του και τη συμβολή του στην ίδρυση της Ευρωπαϊκής Νομισματικής Ένωσης (του ευρώ), όντας ένας από τους δύο - τρεις πιο στενούς συνεργάτες - συμβούλους του Ντελόρ. Υπήρξε μέλος του Εκτελεστικού Συμβουλίου της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας και υπουργός Οικονομίας της Ιταλίας. Το θέμα που θα αναλύσει είναι η οικονομική κρίση, η ελληνική περίπτωση και το μέλλον της Ευρώπης.

Γνωρίζοντας τα πιστεύω του καθηγητή, εκτιμούμε ότι ο άξονας πάνω στον οποίο θα κινηθεί η ομιλία και η συζήτηση, είναι η ανάγκη να διαμορφωθεί άμεσα στην Ευρωζώνη μία κοινή οικονομική διακυβέρνηση και κοινού μηχανισμοί διαχείρισης της κρίσης, πράγματα που σημαίνουν ότι και οι πολιτικές ηγεσίες της Ευρώπης (πρωτίστως η Γερμανία) θα πρέπει να υπερπηδήσουν τους οικονομικούς εθνικισμούς και να υψώσουν το πολιτικό τους ανδότημα, για να σταθούν απέναντι σε ευθύνης πραγματικά ιστορικές για το οικονομικό μέλλον της Γηραιάς Ήπειρου. Διαφορετικά οι εξελίξεις θα είναι πολύ δυσώστες για την Ευρώπη, με άμεσες επιπτώσεις στην ευημερία, στις θέσεις εργασίας κυρίως και στο εισόδημα των Ευρωπαίων, αλλά και στον πολιτικό ρόλο της Ευρώπης στο παγκόσμιο σύστημα. Πράγματι η Ευρώπη κινδυνεύει... Διότι είναι αδύνατον να διατηρείς νόμισμα ενιαίο, χωρίς ενιαίο δημοσιονομική πολιτική και χωρίς έναν γερό (δια)κρατικό προϋπολογισμό. Όπως είναι αδύνατον να λειτουργείς χωρίς μηχανισμούς πρόληψης των κρίσεων και χωρίς μηχανισμούς διαχείρισης των κρίσεων.

Αυτό είναι το βασικό πρόβλημα που θα πρέπει να ξεπεράσουμε τώρα, βαζόντας τα πράγματα από την αρχή. Αυτό είναι το μεγάλο έλλειμμα της Ευρώπης, το οποίο με τη σειρά του αντανάκλα το άλλο μεγάλο έλλειμμα, δηλαδή την ένδεια υψηλού επιπέδου πολιτικών, που θα έπρεπε για όλα αυτά να είχαν προβλέψει και να είχαν ασφαλώς φροντίσει. Ειδικότερα τώρα, για την Ελλάδα, να δούμε τι θα πει ο Σιόπα... Μακάρι η συζήτηση της Τρίτης να δώσει μία ακόμη αφορμή για να ανοίξει ένας δημόσιος διάλογος συλλογικός μεταξύ των ανθρώπων που παίρνουν τις αποφάσεις, σε πολιτικό και σε οικονομικό επίπεδο.

Μεταφορά έδρας, λουκέτα και απολύσεις από τον Σεπτέμβριο

Ποια εναλλακτικά σενάρια εξετάζουν οι επιχειρήσεις σε περίπτωση περαιτέρω επιδείνωσης της κατάστασης

Του **ΑΝΕΣΤΗ ΝΤΟΚΑ**

Υποφέρουν οι ελληνικές επιχειρήσεις, με τα πλοκάμια της ύφεσης να διαβρώνουν τα αποτελέσματά τους και την κλίση της μείωσης της κατανάλωσης να οδηγεί τις περισσότερες σε ζημιές. Μηνύματα ανησυχίας εκπέμπουν ήδη οι μεγάλες επιχειρήσεις της ελληνικής βιομηχανίας με κέρδη άνω των 5 εκατ. ευρώ το 2009, καθώς διαβλέπουν λουκέτα και απολύσεις εργαζομένων αμέσως μετά το καλοκαίρι. Σύμφωνα με το ρεπορτάζ της «Κ», σε κλάδους της ελληνικής βιομηχανίας όπως είναι τα μέταλλα, τα τρόφιμα, το λιανεμπόριο, τα τσιγάρα, αλλά και στις εμπορικές επιχειρήσεις, η εκτίμηση που αναδύεται είναι ανησυχιακή. Οι διοικήσεις μεγάλων εταιρειών αναμένουν την πορεία των πωλήσεων τους καλοκαιρινούς μήνες και εκτιμούν ότι τον Σεπτέμβριο θα λάβουν σκληρές αποφάσεις που θα αφορούν τόσο σε απολύσεις εργαζομένων, όσο και στο ενδεχόμενο μεταφοράς της έδρας τους στο εξωτερικό. Μαζί και των γραμμών παραγωγής.

Είναι ενδεικτικό το γεγονός ότι στην πρόσφατη τακτική συνέλευση εισογμένων στον κλάδο των τροφίμων, ο επικεφαλής της εταιρείας παραδέχθηκε ότι έχει τεθεί ως υπόθεση εργασίας η μεταφορά έδρας της εταιρείας στο εξωτερικό, χωρίς, ωστόσο, να έχει ληφθεί μία τέτοια απόφαση. Επίσης, ελληνική βιομηχανία που εξαγοράστηκε την προηγούμενη δεκαετία από ξένη πολυεθνική, με μεγάλη επένδυση στο λεκανοπέδιο Αττικής, παρακολουθεί με προσοχή την εξέλιξη των πωλήσεων της και θα δράσει αναλόγως τον Σεπτέμβριο, με μεταφορά μέρους της παραγωγής στο εξωτερικό, χωρίς να αποκλείεται και μεταφορά έδρας.

Κορυφαίοι managers που μίλησαν στην «Κ» εκφράζουν την ανησυχία τους απ' ενός γιατί τα μέτρα που έχουν ληφθεί εναντίον των επιχειρήσεων είναι αντιαναπτυξιακά—όπως ο έκτακτος φόρος των επιχειρήσεων—ενώ και οι συνεχείς αξιώσεις του ΦΠΑ συνιστούν εμπόδιο στην περαιτέρω ανάπτυξη τους. Εκείνο το οποίο ενοχλούν στην «Κ» είναι ότι η καθίζηση των πωλήσεων εξαιτίας

της μείωσης της αγοραστικής δύναμης των Ελλήνων θα πλήξει τα περιθώρια κέρδους και θα υποκρεωθούν να περικόψουν εργατικό προσωπικό, καθώς όλες τις μειώσεις δαπανών τις εξάντλησαν κατά τη διάρκεια του 2009. Μεγάλη αλυσίδα σουπερ μάρκετ που ανήκει σε ξένη πολυεθνική έχει παρατηρήσει ότι κάθε Παρασκευή και Σάββατο, που είναι οι σταθεροί πελάτες της, καταγράφεται πτώση 50% στον τζίρο που πραγματοποιούν τα καταστήματά της σε σύγκριση με τον Μάιο του 2009. Ακόμη πιο δύσκολη είναι η πορεία των εργασιών στις μεταλλευτικές επιχειρήσεις.

Η πτώση της οικοδομικής δρα-

Στο χρηματιστήριο, οι επενδυτές δεν κοιτάζουν πλέον την αύξηση κερδών, αλλά την επέκταση των πωλήσεων.

στηριότητα έχει παγώσει τις παραγγελίες σιδήρου και αλουμινίου. Κατά το πρώτο τρίμηνο του 2010, οι συνθήκες στην εγχώρια αγορά διαμορφώθηκαν στα ίδια επίπεδα με αυτές του τέταρτου τριμήνου του 2009, ενώ, αντίθετα, βελτίωση παρατηρήθηκε στις αγορές του εξωτερικού. Ειδικότερα, παρατηρήθηκε σημαντική ανάπτυξη των εξαγωγών στη Νοτιοανατολική Μεσόγειο και στη Βόρεια Αφρική, ενώ αυξήθηκαν οι εξαγωγές κυρίως σε προϊόντα υψηλής προστιθέμενης αξίας (όπως ειδικοί χάλυβες και πλατέα προϊόντα). Οι εταιρείες του κλάδου από το 2009 έχουν προχωρήσει στην έγκαιρη και συστηματική εφαρμογή μείωσης του λειτουργικού κόστους, τη σημαντική μείωση των γενικών εξόδων, την ορθολογική διαχείριση των αποθεμάτων και την ενίσχυση της παραγωγικότητας.

Οι ελληνικές εξαγωγικές επιχειρήσεις ευνοούνται από τη μείωση του ευρώ έναντι του δολαρίου, ενώ προβλέπουν σε σταδιακή αναβίωση της διεθνούς αγοράς, στην αποκατάσταση της ζήτησης στις γειτονικές αγορές, σε συνδυασμό με την αναβί-

μανση σημαντικών έργων σε Μέση Ανατολή και Νοτιοανατολική Ευρώπη.

Στον κλάδο του λιανεμπορίου ο φόβος που υπάρχει για τη «Μεγάλη Ύφεση» στην ελληνική οικονομία εκφράζεται σε δραματική μείωση δαπανών και αποθεμάτων και σε περιορισμό των αγορών από τους καταναλωτές στα απολύτως απαραίτητα. Στο χρηματιστήριο, για παράδειγμα, οι επενδυτές δεν κοιτάζουν πλέον την αύξηση κερδών, αλλά την επέκταση των πωλήσεων. Για να συνεχίσουν να ενισχύονται οι μετοχές του τομέα, το 2010 θα πρέπει να επιδείξουν μια καλύτερη από την αναμενόμενη ανάκαμψη της οικονομίας.

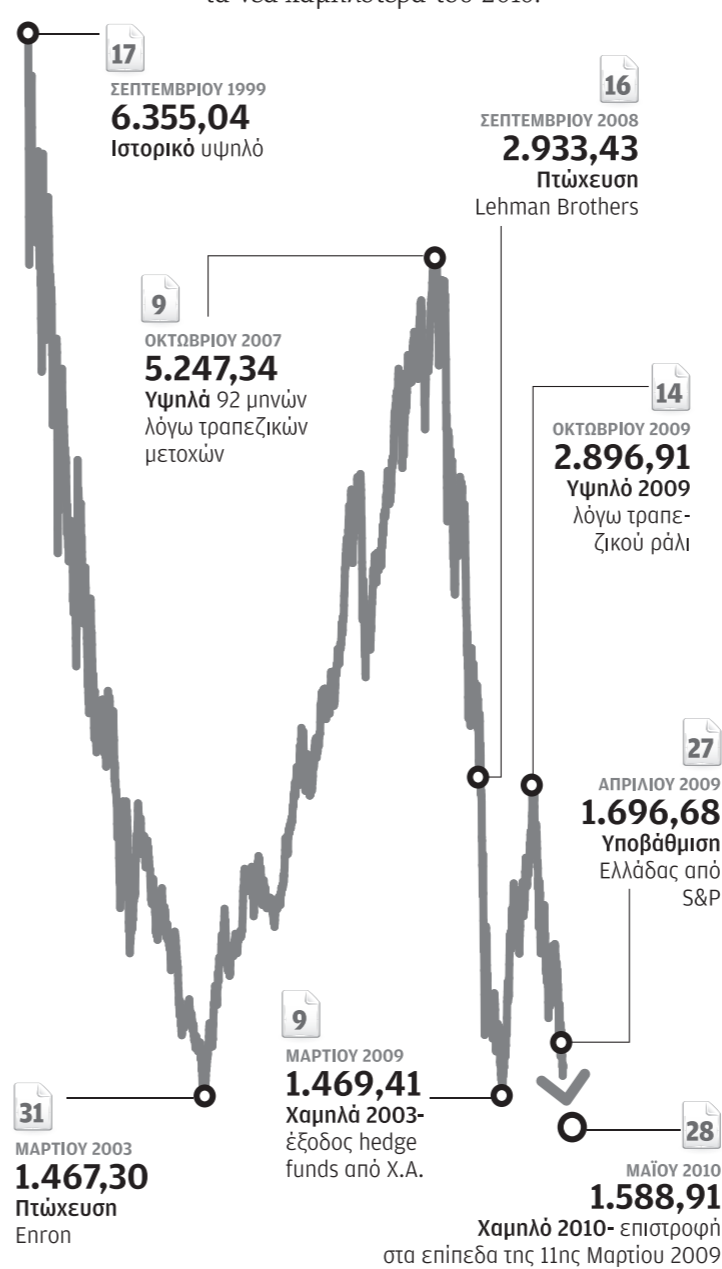
Ενώ όλοι οι καταναλωτές αισθάνονται ισχυρή οικονομική πίεση, οι καταναλωτές της πλούσιας και ανώτερης μεσαίας τάξης αισθάνονται όλο και περισσότερο εμπιστοσύνη. Οι καταναλωτές χαμηλότερου εισοδήματος—πολλοί από τους οποίους τα βγάλουν δύσκολα πέρα—συνεχίζουν να στρέφονται στους λιανοπωλητές με χαμηλές τιμές.

Εχοντας προσαρμοστεί σε χαμηλότερα επίπεδα δαπανών κατά το παρελθόν έτος, ο καταναλωτής «αισθάνεται λίγο λιγότερο διατακτικός να δαπανήσει όταν το θέλει», ιδιαίτερα στα αγαπημένα του καταστήματα. Εάν οι επενδυτές δεν φανούν πολύ εντυπωσιασμένοι, μπορεί να είναι ένα σημάδι του γενικευμένου σκεπτικισμού για το αν οι καταναλωτικές δαπάνες μπορούν να διατηρήσουν τη δυναμική τους. «Οι καταναλωτές υποφέρουν, με πολλά νοικοκυριά βυθισμένα σε τεράστια χρέη», λέει στην «Κ» στέλεχος μεγάλης εμπορικής εταιρείας που βλέπει την πτώση του τζίρου να αυξάνεται κάθε εβδομάδα. Χωρίς εκπτώσεις και άλλα κίνητρα, «δεν φαίνεται να μπορούμε να τραβήξουμε τους καταναλωτές.»

Σε καλύτερη κατάσταση είναι οι ισολογισμοί πολλών επιχειρήσεων, τουλάχιστον εκείνων που βρίσκονται εκτός του χρηματοπιστωτικού τομέα. Αυτό θα μπορούσε να ωφελησει μετοχές του τομέα, καθώς οι επιχειρηματικοί πελάτες τους «έχουν τη δυνατότητα να ξοδέψουν εκεί που δεν μπορούν οι καταναλωτές».

Η διπλή βουτιά του Χρηματιστηρίου Αθηνών

Από τα χαμηλότερα επίπεδα του 2003 μέχρι τα νέα χαμηλότερα του 2010.

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

Βγαίνουν «σκελετοί από τις τβουλάρες»

Μεγάλη πτώση 50% καταγράφεται στη χρήση πιστωτικών καρτών για τις αγορές προϊόντων από τους κλάδους της ένδυσης, της υπόδησης και των κλιμακίων τον φετινό Μάιο σε σύγκριση με τον αντίστοιχο περυσινό μήνα. Σύμφωνα με στοιχεία μεγάλων επιχειρήσεων του λιανεμπορίου, που προέρχονται από τις τράπεζες με τις οποίες συνεργάζονται, μείωση της τάξης του 40% σημειώνεται και στην ανάληψη μετρητών από τις πιστωτικές κάρτες. Μία πρόγνωση της κίνησης των αποτελεσμάτων για τη φετινή χρονιά λαμβάνουμε ήδη από το X. A., όπου η μέση πτώση της κερδοφορίας ξεπερνάει το 50%, αλλά το ανησυχιακό είναι η αύξηση των ζημιωμένων επιχειρήσεων. «Οι σκελετοί από την τβουλάρα» έχουν ήδη βγει για πολλές επιχειρήσεις που δεν μπορούν να συγκρατήσουν την πτωτική τους πορεία, αφού έχουν να αντιμετωπίσουν τους εξής αρνητικούς παράγοντες: **α)** περιορισμός της δραστηριότητας, **β)** αυξημένες επισφάλειες και προβλέψεις, **γ)** αυξημένο κόστος χρήματος, **δ)** πιστωτική δυστοκία, **ε)** δραστηριτική μείωση ρευστότητας και περιθωρίων κέρδους. Το μείζον πρόβλημα αυτή την περίοδο για πολλές επιχειρήσεις είναι η διακοπή των γραμμών πιστώσεων από τις τράπεζες. Υπάρχουν αρκετές εταιρείες οι οποίες πληρώνουν το προσωπικό τους από δάνεια που έχουν λάβει για να εξημερευτούν άλλες ανάγκες. Οι προβλέψεις της Icar το πρώτο πεντάμηνο του 2010 αναφέρουν ότι όσο επιδεινώνεται η κατάσταση ρευστότητας στις επιχειρήσεις τόσο θα οδηγούμαστε σε ετήσια βόση σε μία αύξηση των ασεισμένων επιχειρήσεων τουλάχιστον κατά 7,5% σε σύγκριση με το 2009.

Αιτία πολέμου μεταξύ τηλεπικοινωνιακών εταιρειών και ΕΛ.ΑΣ. η άρση του απορρήτου

Του **ΒΑΣΙΛΗ ΜΑΝΔΡΑΒΕΛΗ**

Μεταξύ σφύρας και άκμονος παραμένουν οι εταιρείες τηλεπικοινωνιών, σχεδόν ένα χρόνο μετά τη γνωμοδότηση Σανίδα σχετικά με την άρση του απορρήτου των χρηστών Διαδικτύου χωρίς εισαγγελική παραγγελία. Το θέμα έφτασε πρόσφατα και στο πρωθυπουργικό γραφείο από τον πρόεδρο του Συνδέσμου Επιχειρήσεων Πληροφορικής & Επικοινωνιών Ελλάδος Παντελή Τζωρτζάκη, ο οποίος ζητεί από τον κ. Γ. Παπανδρέου την παρέμβασή του προκειμένου να λυθεί ο γόρδιος δεσμός που έχει δημιουργηθεί. Η σχετική επιστολή έχει κοινοποιηθεί και στους αρμόδιους υπουργούς Δικαιοσύνης, Δημόσιας Διοίκησης, Υποδομών και Προστασίας του Πολίτη.

Το ίδιο έχει ζητήσει εδώ και πολλούς μήνες από τον διάδοχο του κ. Σανίδα, κ. Ι. Τέντε, η Αρχή Διαφύλαξης Απορρήτου των Επικοινωνιών (ΑΔΑΕ), χωρίς ωστόσο ο τελευταίος να άρει τη σχετική γνωμοδότηση. «Οι εταιρείες (τηλεπικοινωνιών) βρίσκονται μεταξύ Σκύλλας και Χάρυβδους», παραδέχεται στέλεχος της ΑΔΑΕ, που τάσσεται αναφανδόν υπέρ της κατάργησης της γνωμοδότησης του Σανίδα. Σημειώνεται ότι η ΑΔΑΕ απέδρασε άμεσα στη συγκεκριμένη γνωμοδότηση ζητώντας την κατάργησή της και τροποποίησή του σχετικού νόμου (3471/2006), ώστε να διευρυνθεί ο κατάλογος των εγκληματικών για τα οποία μπορούν οι εισαγγελικές αρχές να άρουν το απόρρητο των επικοινωνιών στο Διαδίκτυο.

Οι διοικήσεις των εταιρειών τηλεπικοινωνιών βρίσκονται σε αναταραχή καθώς φαίνεται να πλησιάζει

Η ΑΔΑΕ τον περασμένο Μάρτιο ζήτησε από όλες τις εταιρείες του κλάδου να της κοινοποιήσουν όλες τις περιπτώσεις άρσης του απορρήτου των διαδικτυακών επικοινωνιών χωρίς εισαγγελική παραγγελία.

η ώρα της κρίσης. Η ΑΔΑΕ τον περασμένο Μάρτιο ζήτησε από όλες τις εταιρείες του κλάδου να της κοινοποιήσουν όλες τις περιπτώσεις άρσης του απορρήτου των διαδικτυακών επικοινωνιών χωρίς εισαγγελική παραγγελία. Και σύμφωνα με στέλεχος της ΑΔΑΕ, οι περιπτώσεις αυτές είναι εκατοντάδες στη διάρκεια των τελευταίων 11 μηνών. Η Αρχή συζητά το ενδεχόμενο κλήσης σε ακρόαση των εταιρειών που έχουν παραβιάσει τη νομοθεσία (3471/2006), επισύροντας στη συνέχεια βαριά πρόστιμα.

Οι άνθρωποι της ΑΔΑΕ παραδέχονται ότι σήμερα υπάρχουν δύο κατηγορίες επιχειρήσεων τηλεπικοινωνιών: η πρώτη που περιλαμβάνει όλες εκείνες που παρέχουν ανελλιπώς τα στοιχεία ακόμη και χωρίς εισαγγελική παραγγελία κι εκείνες που παρέχουν με δυσκολίες στην περίπτωση που απουσιάζει το εισαγγελικό ένταλμα. Οι τελευταί-

ες διώκονται ποινικά από τις ανακριτικές αρχές, ενώ οι πρώτες απειλούνται με βαριά πρόστιμα από την ΑΔΑΕ. Η διένεξη αυτή, σύμφωνα με παράγοντες της αγοράς, έχει προκαλέσει έναν ιδιότυπο «πόλεμο» μεταξύ των εταιρειών τηλεπικοινωνιών και της αστυνομικής αρχής διώξης του ηλεκτρονικού εγκλήματος. Ο προϊστάμενος της τελευταίας, κ. Μ. Σφακιανάκης, κάλοντας χρήση της γνωμοδότησης Σανίδα, ζητεί επανειλημμένως την άρση του απορρήτου των επικοινωνιών χωρίς εισαγγελική παραγγελία. Οι εταιρείες, οι οποίες είναι αναγκασμένες να συνεργάζονται πολλές φορές με τη Δίωξη του Ηλεκτρονικού Εγκλήματος, άλλοτε παρέχουν χωρίς όρους τα στοιχεία των επικοινωνιών και άλλοτε απαιτούν την εισαγγελική παραγγελία. «Όταν κινδυνεύει κάποιο παιδί ν' αυτοκτονήσει, τότε σίγουρα «κάνουμε πλάτες» στη Δίωξη και

δεν απαιτούμε εισαγγελικές εντολές. Αλλά αυτό δεν μπορεί να γίνεται συστηματικά», παραδέχεται στέλεχος της αγοράς τηλεπικοινωνιών.

Σύμφωνα με την ΑΔΑΕ, αλλά και την επιστολή που έστειλε ο πρόεδρος του ΣΕΠΕ στον υπουργό, η κυβέρνηση θα πρέπει να καταργήσει τη γνωμοδότηση Σανίδα, η οποία χαρακτηρίζεται έωλη και η άρση απορρήτου να γίνεται μόνο με εισαγγελική παραγγελία, όπως προβλέπει η σχετική νομοθεσία. Παράλληλα για αδικήματα, όπως της συκοφαντίας ή κλοπής πνευματικής ιδιοκτησίας (ταιρίες, τραγούδια κ.λπ.), που δεν προβλέπονται στον νόμο 3471/2006, θα πρέπει απλώς να διευρυνθεί ο σχετικός νόμος. «Η δικαστική προστασία που ζητούν όσοι θεωρούν ότι συκοφαντούνται από τα ιστολόγια, είναι θεμιτό να υπάρχει, αλλά πρέπει να γίνεται σύννομα», παραδέχεται στέλεχος της ΑΔΑΕ.

Αλληλογραφία με επιδότηση σε «άγονες» γραμμές

Της **ΑΛΕΞΑΝΔΡΑΣ ΚΑΣΣΙΜΗ**

Τη μετεξέλιξη της δομής και της λειτουργίας των ΕΛΤΑ σχεδιάζει η κυβέρνηση, μέσω νομοσχεδίου που επεξεργάζεται η ηγεσία του υπουργείου Υποδομών και αναμένεται να τεθεί σε δημόσια διαβούλευση τον επόμενο Σεπτέμβριο. Στόχος είναι η επιδότηση του εμπορικού έργου για άγονες και μη συμφέρουσες γραμμές, καθώς τα οικονομικά αποτελέσματα του 2009 έδειξαν σημαντική μείωση στον συγκεκριμένο τομέα λειτουργίας των ΕΛΤΑ. Το νέο ρυθμιστικό πλαίσιο θα άρει, σύμφωνα με πληροφορίες, την υποχρέωση καθολικής υπηρεσίας για τον οργανισμό. Όσον αφορά στη ζημιωμένο προσφορά εμπορικού ταχυδρομείου σε περιφερειακούς και «άγονους» προορισμούς, προβλέπεται η εκτέλεση του έργου με επιδότηση. Συγκεκριμένα, στους σχεδιασμούς είναι η ΕΕΤΤ να διεξαγάγει διαγωνισμούς για την επιδότηση των υπηρεσιών σε ακριτικές περιοχές.

Απελευθέρωση

Το νέο θεσμικό πλαίσιο που αναμένεται να ανοίξει την αγορά και σε ιδιότητες προετοιμάζει το έδαφος για την απελευθέρωση του κλάδου που επιβάλλεται από την Ε.Ε. από το 2013. Παράλληλα, το νέο πλαίσιο θα καθορίζει τον έλεγχο του καθεστώτος λειτουργίας των εταιρειών

με δεδομένα τα πολλά προβλήματα που έχουν παρατηρηθεί στην αγορά ταχυμεταφορών, η οποία είναι ήδη απελευθερωμένη. Επιχειρείται να βρεθεί τρόπος ελέγχου των εταιρειών που θα εισέλθουν στην αγορά προκειμένου να αποφευχθούν φαινόμενα εται-

ρειών που είτε λαμβάνουν άδειες χωρίς να λειτουργούν είτε λειτουργούν με άλλο αντικείμενο είτε ανοίγουν προκειμένου λίγους μήνες αργότερα να κλείσουν. Ελαφρά καθυστέρηση φαίνεται, τέλος, ότι παρατηρείται στο θέμα της αποκρυστάλλωσης των ελληνικών ταχυδρομείων, η οποία, σύμφωνα με πρόσφατες δηλώσεις στελεχών του υπουργείου Υποδομών, δεν θα προχωρήσει όσο τα ΕΛΤΑ είναι σε φάση μετεξέλιξης. Διαφορετικά αναμένεται να είναι η τύχη της θυγατρικής εταιρείας «ΕΛΤΑ Ταχυμεταφορές». Το οικονομικό επιτελείο φαίνεται ότι προωθεί το σχέδιο της προηγούμενης κυβέρνησης για εισόδο στρατηγικού επενδυτή στις ταχυμεταφορές, με πώληση ποσοστού της εταιρείας, κατά πάσα πιθανότητα πλειοψηφικού. Μετά την ολοκλήρωση του εγχειρήματος στις Ταχυμεταφορές, αναμένεται να ακολουθηθεί παρεμφερές μοντέλο και για τα ΕΛΤΑ.

Επιπλέον, αναμένεται να κλείσουν οι άδειες χωρίς να λειτουργούν είτε λειτουργούν με άλλο αντικείμενο είτε ανοίγουν προκειμένου λίγους μήνες αργότερα να κλείσουν.

Ελαφρά καθυστέρηση φαίνεται, τέλος, ότι παρατηρείται στο θέμα της αποκρυστάλλωσης των ελληνικών ταχυδρομείων, η οποία, σύμφωνα με πρόσφατες δηλώσεις στελεχών του υπουργείου Υποδομών, δεν θα προχωρήσει όσο τα ΕΛΤΑ είναι σε φάση μετεξέλιξης. Διαφορετικά αναμένεται να είναι η τύχη της θυγατρικής εταιρείας «ΕΛΤΑ Ταχυμεταφορές». Το οικονομικό επιτελείο φαίνεται ότι προωθεί το σχέδιο της προηγούμενης κυβέρνησης για εισόδο στρατηγικού επενδυτή στις ταχυμεταφορές, με πώληση ποσοστού της εταιρείας, κατά πάσα πιθανότητα πλειοψηφικού. Μετά την ολοκλήρωση του εγχειρήματος στις Ταχυμεταφορές, αναμένεται να ακολουθηθεί παρεμφερές μοντέλο και για τα ΕΛΤΑ.

Επενδυτικό ενδιαφέρον

Πολλά αναμένεται να εξαρτηθούν από το ενδιαφέρον που θα επιδείξουν ιδιώτες στην επιδότηση του εμπορικού έργου σε «άγονους» περιφερειακούς προορισμούς. Παράλληλα, αναμένονται αλλαγές στο οργανόγραμμα των ΕΛΤΑ, καθώς και αναδιάρθρωση των εργαζομένων ώστε να καλυφθούν κενές θέσεις και να εκλειφθούν φαινόμενα πληθώρας εργαζομένων που παρατηρούνται σε άλλες υπηρεσίες.

Όσον αφορά στα οικονομικά των ΕΛΤΑ, τα έσοδα από χρηματοοικονομικές υπηρεσίες παρουσίασαν δραματική μείωση κατά 50% το 2009 σε σχέση με την προηγούμενη χρονιά. Αξίζει επίσης να σημειωθεί ότι ύστερα από 11 συναπτά έτη κερδοφορίας, τα ΕΛΤΑ εμφάνισαν το 2009 έλλειμμα 36 εκατ. ευρώ. Το πρώτο τρίμηνο του 2010 τα ΕΛΤΑ εμφανίζουν μειωμένο τζίρο κατά 2,5%, οδηγώντας στο συμπέρασμα ότι και το τρέχον έτος θα κλείσει με ζημιές.

MSc in Business for Lawyers

Business unusual

You know Business Law; Now Learn the Laws of Business

The ALBA MSc in Business for Lawyers program is the only academic qualification that prepares lawyers to confront complex problems in the corporate environment and financial markets

**Program Presentation:
June 2, 2010 at 18:30
Piraeus Bar Association
47 Iroon Politechniou St., Piraeus**

For more information please contact: Ms Theodor Triantafyllou, Tel: 210 0564531 (20L), E-mail: academ@programs@alba.edu.gr Register Online at: www.alba.edu.gr/info/register

Μη Κερδοσκοπικό Κέντρο
Μεταπτυχιακό Σπουδών στη Δικονομία Επιχειρήσεων
4, Αιόλιος & Λεωφ. Αγ. Κωνσταντίνου
Τηλ: 210 859 4031 Fax: 210 859 4727
www.alba.edu.gr

Αναγνωρισμένο μέλος του ILM

ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΟ - ΑΝΑΣΚΟΠΗΣΗ ΕΒΔΟΜΑΔΑΣ

Main market performance table with columns for KLEISIMO, TIMH PRΩΓ. EBA., ΔΙΑΦ. EBA., ΜΕΤΑ-ΒΟΛΗ %, ΧΡΕΟΓΡΑΦΑ, ΚΕΦΑΛΑΙΟ-ΠΟΙΗΣΗ. Includes sub-sections for KATHΩΡΑ ΔΙΑΦΡΑΓΜΑΤΕΥΣΙΜΩΝ ΑΜΟΒΑΙΩΝ ΚΕΦΑΛΑΙΩΝ and ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΜΕΣΑΙΑΣ & ΜΙΚΡΗΣ ΚΕΦΑΛΑΙΟΠΟΙΗΣΗΣ.

Οι μεγαλύτερες μεταβολές τις εβδομάδας 21/5/10 - 28/5/10

Table of top market movers with columns: Ανόδος, Μεταβ.%, Πτώση, Μεταβ.%. Lists stocks like ΔΟΛ (KO), VIEC (KO), and ΓΟΥΡΟΥP (KO).

ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΑΜΟΒΑΙΑ ΚΕΦΑΛΑΙΑ

Large table of Greek equities with columns: ΟΜΟΛΟΓΙΑΚΑ, ΕΠΕΡΙΓΗΤΙΚΑ, ΚΑΘΗΡ ΤΙΜΗ ΔΙΑΔ., ΜΕΤΑΒΟΛΗ ΕΒΔΟΜΑΔΑΣ, ΤΙΜΗ ΕΣΑΓ., ΜΕΤΑΒ. ΑΠΟ 1-1-2010. Includes sub-sections for ΟΜΟΛΟΓΙΑΚΑ, ΕΠΕΡΙΓΗΤΙΚΑ, ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΑΜΟΒΑΙΑ ΚΕΦΑΛΑΙΑ, ΕΞΩΤΕΡΙΚΟ, and ΕΣΩΤΕΡΙΚΟ.

Μεταβολές τις τελευταίες 5 εβδομάδες 27/5/10 - 27/5/10

Table of top 5 weekly movers with columns: Ανόδος, Μεταβ.%, Πτώση, Μεταβ.%. Lists funds like ALLIANZ MILLENNIUM E.M.E.A. MET. ΕΠΕΡΙΓΗΤΙΚΟ and ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΠΙΣΤΗ ΑΜΕΡΙΚΑΝΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ ΜΕΤ. ΕΣΤ.

Τα αναλυτικά στοιχεία για τις μετοχές του Χ.Α. και τα Αμοβαία Κεφάλαια στο www.kathimerini.gr.

Όταν οι κλωστοϋφαντουργίες γίνονται... τουριστικά θέρετρα

Τι προβλέπει το νιοστό σχέδιο διάσωσης της Ενωμένης Κλωστοϋφαντουργίας

Της ΜΑΙΡΗΣ ΛΕΜΠΕΖΗ

Με νέα κεφάλαια συνολικού ύψους 61 εκατ. ευρώ ενισχύεται πλέον ο όμιλος της Ενωμένης Κλωστοϋφαντουργίας. Η σχετική ανακοίνωση έγινε από τα πλέον επίσημα χείλη, τον ίδιο τον πρωθυπουργό, από την Κοινοτική, ενώ οι λεπτομέρειες θα δίνονταν χθες από την υπουργό Οικονομίας, στις εγκαταστάσεις του ομίλου. Τα νέα κεφάλαια έχουν τη μορφή κοινοπρακτικού δανείου, παρέχονται με την εγγύηση του ελληνικού Δημοσίου και θα αξιοποιηθούν προς την κατεύθυνση που προβλέπει το νέο (νιοστό) επιχειρησιακό σχέδιο για την επόμενη ημέρα της Ενωμένης Κλωστοϋφαντουργίας. Όπως σημείωσε ο πρωθυπουργός, οι τράπεζες «έχουν διατυπώσει τη στήριξη τους προς το σχήμα και τους όρους της εγγύησης του ελληνικού Δημοσίου», δίνοντας έτσι προοπτική στο μέλλον της εταιρείας. Σημαντική διευκρίνιση: ο παλιός βασικός μέτοχος (Λαναράς) δεν έχει πλέον καμία σχέση με το project, «επιτομέρια» που έκανε τη διαφορά για την έγκριση του νέου δανείου.

Η διάσωση της Ενωμένης Κλωστοϋφαντουργίας

• **Μάρτιος 2006:** Συμφωνία με τράπεζες για αναδιάρθρωση χρωών.

• **12 Μαΐου 2008:** Ο βασικός μέτοχος, Θωμάς Λαναράς δεσμεύεται να συνεισφέρει 10 εκατ. ευρώ.

• **2 Ιουλίου 2008:** Ο θ. Λαναράς υπασχωρεί από την αρχική του δέσμευση. Ξεκινούν διαπραγματεύσεις με τις τράπεζες.

• **9 Ιουλίου 2008:** Προτείνεται η άμεση τραπεζική χρηματοδότηση 35 εκατ. ευρώ, με την εγγύηση του ελληνικού δημοσίου.

• **27 Αυγούστου 2008:** Εκταμιεύονται 5 εκατ. ευρώ.

• **11 Σεπτεμβρίου 2008:** Η Ε.Ε. ζητεί διευκρινίσεις και μπλόκαρεται η χρηματοδότηση.

• **9 Οκτωβρίου 2008:** Ψηφίζεται ειδική τροπολογία.

• **20 Οκτωβρίου 2008:** Νέο μπλόκο από την Ε.Ε. Η τροπολογία αποσύρεται.

• **Δεκέμβριος 2008:** Εκταμιεύονται 5 εκατ. ευρώ. Η Ε.Ε. ζητεί εκ νέου διευκρινίσεις.

• **Φεβρουάριος 2009:** Εκταμιεύονται 9 εκατ. ευρώ.

• **Μάρτιος 2009:** Κατατίθεται στις τράπεζες το επικρατούμενο σχέδιο και ξεκινούν διαβουλεύσεις.

• **Απρίλιος 2009:** Εκταμιεύονται 5 εκατ. ευρώ.

• **29 Ιουνίου 2009:** Ενεχυρίαση μετακών θ. Λαναρά. Συμφωνία για χορήγηση 16 εκατ. ευρώ.

• **23 Ιουλίου 2009:** Εκταμιεύονται 5 εκατ. ευρώ.

• **25 Σεπτεμβρίου:** Εκταμιεύονται 5 εκατ. ευρώ.

• **Οκτώβριος 2009:** Ξεκινούν νέες επαφές με το υπ. Οικονομίας

• **22 Φεβρουαρίου 2010:** Διαπιστώνεται ότι η εταιρεία έχει εισέλθει σε «μη αναστρέψιμη πορεία».

• **24 Μαρτίου 2010:** Εγκλώνεται 16 εκατ. Δ.Σ.

• **Μάιος 2010:** Νέο κοινοπρακτικό δάνειο 61 εκατ. ευρώ.

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

Προβλέπεται μείωση των εργαζομένων από 600 σε 250, ως συνέπεια των λουκέτων σε συγκεκριμένες μονάδες της Εν. Κλω.

προς το ΙΚΑ που λήγουν αύριο... Τι ακριβώς προβλέπει όμως το νέο επιχειρησιακό σχέδιο; Σύμφωνα με πληροφορίες της «Κ», σε ό, τι αφορά την παραγωγική δραστηριότητα της Εν. Κλω, προβλέπεται η διατήρηση δύο κλωστοϋφαντουργιών στην Κορινθία, ενός στη Νάουσα και ενός εργοστασίου ρούχων στη Βουλγαρία. Το εργοστάσιο στα Οινόφυτα θα μετατραπεί σε μονάδα βιολογικού καθαρισμού και οι υπόλοιπες εγκαταστάσεις στη Νάουσα προβλέπεται να αξιοποιηθούν τουριστικά. Παράλληλα, εξετάζεται το ενδεχόμενο να μεταφερθεί η Σχολή

Κλωστοϋφαντουργίας στους χώρους της Φάνου στην Κορινθία και εκεί να συστηνασεί το Κέντρο Βάμβακος. Η ιδέα αυτή φαίνεται ότι αποτελούσε βασική κατεύθυνση εξ αρχής της ηγεσίας του ΥΠΟΙΑΝ, με το σκεπτικό να δημιουργηθούν clusters σε περιοχές με προβληματικό περιβάλλον σε επίπεδο απασχόλησης και επενδύσεων. Όπως προαναφέρθηκε, όλες αυτές οι κινήσεις αναδιάρθρωσης έχουν αναπόδραστη συνέπεια τη μείωση του προσωπικού σε 250 άτομα. Ως εκ τούτου, από τα 61 εκατ. ευρώ που θα χορηγηθούν στον όμιλο, εκπίσωσχοι των εργαζομένων εκτιμούν ότι περίπου τα 9 εκατ. ευρώ θα καλυφθούν μισθούς που δεν έχουν καταβληθεί από τον Μάρτιο του 2009 - καθώς και αποζημιώσεις για τους αποχωρούσους. Μάλιστα, για τους τελευταίους θα υπάρξει ειδική πρόνοια ώστε να θεθούν σε εφαρμογή ειδικά προγράμματα. Με διπλώσεις τους στην «Κ», κύκλοι του ΥΠΟΙΑΝ εκτιμούν μάλιστα ότι η σωτηρία της Εν. Κλω, δύναται να αποτελέσει «μοντέλο διάσωσης»

και για άλλες προβληματικές επιχειρήσεις... Το στοιχείο αυτό ωστόσο μένει να αποδειχθεί στην πράξη. Η εξασφάλιση των 61 εκατ. ευρώ από τις τράπεζες με την εγγύηση του ελληνικού Δημοσίου θα πρέπει να ξεπεράσει για ακόμη μια φορά τον «σκόπελο» της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, η οποία αντέδρασε κατ' εναπανάληψη στο παρελθόν - και για μικρότερα ποσά. Επιπλέον, θα πρέπει να στεφθεί με επιτυχία σε μακροπρόθεσμο ορίζοντα, σε μία ιδιαίτερα κρίσιμη και απαιτητική οικονομική συγκυρία, προκειμένου να αποτελέσει «μοντέλο σωτηρίας».

Αξίζει να σημειωθεί πάντως ότι το υπουργείο Οικονομίας & Ανταγωνιστικότητας βρίσκεται τις τελευταίες εβδομάδες σε συνεχή επαφή και με τους εκπροσώπους του Συνδέσμου Ελλήνων Βιομηχάνων Κλωστοϋφαντουργιών (ΣΕΒΚ) προκειμένου να προχωρήσει στην προκήρυξη οριζώντων δράσεων που θα καλύπτουν τις ανάγκες του συνόλου των επιχειρήσεων του κλωστοϋφαντουργικού κλάδου. Πρόκειται εξάλλου για ένα πάγιο αίτημα των κλωστοϋφαντουργών, οι οποίοι βιώνουν από πρώτο χέρι την αποβιομηχάνωση της χώρας τα τελευταία χρόνια. Οι εν λόγω ανακοινώσεις δεν αποκλείεται να γίνουν από την ίδια την υπουργό ακόμη και αύριο, οπότε πραγματοποιείται η επίσημη γενική συνέλευση του ΣΕΒΚ.

Με τελευταία οικονομική πληροφορία το εννεάμηνο του 2009, η εικόνα του ομίλου της Ενωμένης Κλωστοϋφαντουργίας είναι ιδιαίτερα απογοητευτική αποτυπώνοντας ανάγλυφα τη συρρίκνωση των δραστηριοτήτων του, ως απόρροια των οφειλών του. Ειδικότερα, το περυσινό εννεάμηνο ο κύκλος εργασιών υποχώρησε στα 1,71 εκατ. ευρώ, έναντι 27,9 εκατ. ευρώ το εννεάμηνο του 2008, ενώ οι ζημιές μετά φόρων ανέρχονταν σε 40,17 εκατ. ευρώ. Αντιζωζομένης εκτιμούν ότι περίπου τα 9 εκατ. ευρώ θα καλυφθούν μισθούς σε 57,25 εκατ. ευρώ και οι βραχυπρόθεσμοι σε 255 εκατ. ευρώ τον περασμένο Σεπτέμβριο. Ας σημειωθεί ότι μέσα στο 2009 ολοκληρώθηκε η σταδιακή ενίσχυση της Εν. Κλω, με κεφάλαια ύψους 24 εκατ. ευρώ, ενώ αγγίζει τα 36,6 εκατ. ευρώ η συνολική χρηματοδότηση την τελευταία διετία.

mlebesi@kathimerini.gr

Σύμφωνα με τις εκτιμήσεις των διοργανωτών, τα φετινά «Ποσειδώνια» θα είναι τα μεγαλύτερα στην τεσσαρακονταετή ιστορία της διοργάνωσης, καθώς αναμένεται να συμμετάσχουν 1.800 εκθέτες από 86 χώρες του κόσμου, καθώς και περισσότεροι από 17.000 Έλληνες και ξένοι επαγγελματίες του χώρου.

Συμμετοχή - ρεκόρ στα φετινά «Ποσειδώνια», με πολλά μηνύματα

Του ΝΙΚΟΥ ΜΠΑΡΔΟΥΝΙΑ

Με το βλέμμα στραμμένο στην πορεία ανακάμψης των ναυτιλιακών δραστηριοτήτων διεθνώς, αλλά και στις επενδύσεις των Ελλήνων εφοπιλιστών τους πρώτους μήνες του τρέχοντος έτους ύψους 2,7 δισ. δολαρίων για την κατασκευή νέων πλοίων σε ασιατικά, κυρίως, ναυπηγεία, ανοίγει στις 7 Ιουνίου 2010 τις πύλες της 8ης διεθνούς ναυτιλιακής έκθεσης «Ποσειδώνια 2010», η οποία πραγματοποιείται κάθε δύο χρόνια.

Στα φετινά «Ποσειδώνια» αναμένεται να λάβουν μέρος 1.800 εκθέτες από 86 χώρες του κόσμου, καθώς και περισσότεροι από 17.000 Έλληνες και ξένοι επαγγελματίες του χώρου. «Υπάρχει αύξηση 12% στις κρατήσεις εκθεσιακού χώρου σε σύγκριση με την έκθεση του 2008 και όλα δείχνουν ότι τα φετινά Ποσειδώνια θα είναι τα μεγαλύτερα στην τεσσαρακονταετή ιστορία της διοργάνωσης», δήλωσε ο κ. Θεόδωρος Βάκος, Project Manager των «Ποσειδωνίων». Στη φετινή έκθεση θα έχουν ιδιαίτερη παρουσία εκπρόσωποι από τις αναδυόμενες ναυπηγικές δυνάμεις της Ασίας. Η επιβεβαιωμένη συμμετοχή της Απώ Ανατολής στα «Ποσειδώνια» 2010 είναι ήδη κατά 45% μεγαλύτερη σε σύγκριση με την έκθεση του 2008, ενώ ο συνολικός χώρος που θα καλυφθεί από την ασιατική συμμετοχή ανέρχεται σε 3.166 τ. μ., αύξηση 1.000 τ. μ. σε σχέση με την προηγούμενη διοργάνωση. Η Κορέα θα πραγματοποιήσει τη μεγαλύτερη συμμετοχή της στα «Ποσειδώνια», με τους οργανισμούς KOSHIPPA και KOMEA να δημιουργούν ένα εντυπωσιακό κορεατικό περίπτερο. Εξίσου σημαντική είναι η αυξημένη ανεξάρτητη παρουσία των μεγάλων ναυπηγείων της χώρας, που περιλαμβάνουν τις εταιρείες STX Business Group, Sungdong Shipbuilding & Marine Engineering και SPP Shipbuilding. Η Ιαπωνία φέτος επαναλαμβάνει τη μεγαλύτερη έως σήμερα συμμετοχή της βασισμένη στη δύναμη της Ιαπωνικής Ένωσης Εξα-

γωγών Πλοίων (JSEA) και της Ιαπωνικής Ένωσης Ναυτιλιακού Εξοπλισμού (JSMEA). Για πρώτη φορά συμμετέχει η Ινδία μέσω του εθνικού περιπτέρου της Ένωσης Ινδικών Ναυπηγικών Επιφάνειας 300 τ. μ.

Ιδιαίτερως εντυπωσιακό στοιχείο των φετινών «Ποσειδωνίων» αποτελεί η παρουσία δευτέρου κινεζικού εθνικού περιπτέρου που ενισχύει περαιτέρω την ήδη δυναμική παρουσία της Κίνας. Εκτός των παραδοσιακών περιπτέρων της Κινεζικής Βιομηχανικής Ένωσης Κατασκευής Πλοίων (CSIC) και του ομίλου ναυπηγείων Cosco, πολλά ακόμα κινεζικά ναυπηγεία κάνουν το ντεμπούτο τους με ανεξάρτητα περίπτερα, συμπεριλαμβανομένων, μεταξύ άλλων, των εταιρειών Yiu Lian Dockyards (Shekou) και Zhejiang Province Daishan County Haizhou Ship Building and Repairing Co. Επίσης είναι η σημαντική παρουσία του κλάδου των πετρελαϊκών προϊόντων, τον οποίο εκπροσωπούν εταιρείες πετρελαίου, εφοδιασμού καυσίμων και λιπαντικών, συμπεριλαμβανομένων της Avin Oil, της Castrol Marine που επιστρέφει μετά απουσία αρκετών χρόνων και εταιρείες που συμμετέχουν κάθε χρόνο, όπως η Petrobras, η Chevron Global Marine Products, η Aegean Oil και η συνεργαζόμενη Gulf Oil Marine, η Elinoil και η ETEKA.

Η έκθεση των «Ποσειδωνίων», εκτός του ότι αποτελεί «χώρο συνάντησης κορυφαίων «παικτών» της ναυτιλίας», συμβάλλει σημαντικά και στην τόνωση του τουρισμού σε μια χρονική περίοδο ιδιαίτερας δύσκολη. Πρόκειται για 15 εκατ. ευρώ που προέρχονται από επισκέπτες και μόνο, που θα διοχετευθούν σε ξενοδοχεία, μικρομεσαίες επιχειρήσεις, ταξί, σημεία λιανικής πώλησης στην Αθήνα και τα περίχωρά της, εξαιρουμένων των πρόσθετων εσόδων που δημιουργούνται από τους επισκέπτες που θα παρατηρήσουν τη διαμονή τους μερικές ημέρες για να απολαύσουν σύγχρονες διακοπές στα νησιά του Αιγαίου», υποστήριξε ο κ. Βάκος.

Κακός τουριστικά ο Απρίλιος, χειρότερος ο Μάιος και... απαισιόδοξος ο Ιούνιος

Του ΣΤΑΘΗ ΚΟΥΣΟΥΝΗ

«Βουτιά» στις αεροπορικές αφίξεις ξένων τουριστών διαπιστώθηκε τον Απρίλιο στη χώρα μας. Για την ακρίβεια, καταγράφηκε μείωση της τάξης του 16%, σε σχέση με τον αντίστοιχο περυσινό μήνα, συμπαρασύροντας προς τα κάτω και το σύνολο των αφίξεων του πρώτου τετραμήνου.

Σύμφωνα με πληροφορίες της «Κ», τα επίσημα στοιχεία δείχνουν ότι ο αριθμός των αφίξεων από το εξωτερικό από 10% αύξηση που εμφανίζετο το πρώτο τρίμηνο του έτους, στο τετράμηνο παρουσιάζει, πλέον, πτώση κοντά στο 1%. Στο τετράμηνο οι αφίξεις από το εξωτερικό έφθασαν τις 1.740.000, εκ των οποίων 605.000 τον Απρίλιο. Πέραν των εσωτερικών προβλημάτων που έχουν πλήξει τη διεθνή εικόνα της χώρας και κατ' επέκταση τον ελληνικό τουρισμό, αρνητικά επηρέασε τα αποτελέσματα του Απριλίου ο σημαντικός αριθμός πτήσεων που ακυρώθηκε λόγω της ηφαιστειακής τέρφρας και το γεγονός ότι οι περισσότερες αφίξεις των επισκεπτών για τις εορτές του Ορθόδοξου και του Καθολικού Πάσχα καταγράφηκαν, φέτος, λόγω της χρονικής συγκυρίας, τον Μάρτιο, ενώ πέρυσι όλες οι αφίξεις έγιναν τον Απρίλιο.

Σημαντική μείωση αναμένεται να εμφανίσουν και οι τουριστικές εισπράξεις με την ενσωμάτωση των σχετικών μεγεθών του ίδιου μήνα. Σύμφωνα με τα διαθέσιμα στοιχεία από την Τράπεζα της Ελλάδας, το πρώτο τρίμηνο η πτώση συγκρατείται σε ποσοστό 1,5%, στα 478,9 εκατ. ευρώ, έναντι 486,3 εκατ. ευρώ το ίδιο τρίμηνο του 2009, αλλά πολύ χαμηλότερα σε σχέση με το αντίστοιχο διάστημα του 2008 (586,2 εκατ. ευρώ).

Χαμένος, τουριστικά, μήνας θε-

ωρείται και ο Μάιος, αφού σημάδεύθηκε με, περίπου, 40.000 ακυρώσεις διαματιών ξένων σε ξενοδοχεία της Αθήνας και της Θεσσαλονίκης - μεγάλος αριθμός των οποίων γι' αυτόν τον μήνα - ακυρώσεις συνεδρίων και επιχειρηματικών εκδηλώσεων εξαιτίας των τραγικών γεγονότων στο κέντρο της Αθήνας την 5η Μαΐου. Επίσης, χαρακτηρίστηκε από την ανάσχεση του ρυθμού των κρατήσεων στη περιφέρεια.

Ανυσυχνικά είναι τα μηνύματα και για τον Ιούνιο, καθώς μέχρι στιγμής δεν υπάρχουν ενδείξεις ανάκαμψης. Πρόσθετος εξωγενής πα-

«Τέφρα» παντού

Η ηφαιστειακή τέφρα έπληξε και τον ισπανικό τουρισμό. Στο τετράμηνο οι αφίξεις ξένων τουριστών μειώθηκαν κατά 4,3% σε σχέση με το ίδιο διάστημα του 2009, φθάνοντας σε 12.724.785. Μόνο τον Απρίλιο η πτώση των αφίξεων έφθασε σε ποσοστό 13,3%. Σημαντική πτώση των αφίξεων κατά 14,7% το τετράμηνο και κατά 27,7% τον Απρίλιο καταγράφεται από τη βρετανική αγορά. Αύξηση κατά 6,8% παρουσίασαν οι αφίξεις ξένων τουριστών από το εξωτερικό στη Τουρκία στο διάστημα Ιανουαρίου - Απριλίου φθάνοντας σε 4.923.066 από 4.608.754 την ίδια περίοδο του 2009. Τον Απρίλιο σημειώθηκε ελαφρά κάμψη κατά 0,3% στις αφίξεις, που διαμορφώθηκαν σε 1.744.628 από 1.750.281 τον αντίστοιχο μήνα πέρυσι. Στο τετράμηνο, οι αφίξεις από τη Βρετανία στη γειτονική χώρα μειώθηκαν κατά 6,5% και διαμορφώθηκαν σε 211.364.

ράγοντας που ενδέχεται να ανακόψει το τουριστικό ρεύμα είναι η διεξαγωγή του Μουντιάλ που ξεκινάει στις 11 Ιουνίου και ολοκληρώνεται στις 11 Ιουλίου, οπότε το ενδιαφέρον μεγάλου αριθμού υποψήφιων τουριστών από βασικές αγορές θα είναι στραμμένο στη Νότια Αφρική, όπου θα διεξαχθούν οι αγώνες. Πρόσθετος παράγοντας απώλειας της ανταγωνιστικότητας του ελληνικού προορισμού θα είναι από την 1η Ιουλίου η αύξηση των χαμηλών συντελεστών του ΦΠΑ από το 10% στο 11% και των υψηλών συντελεστών από το 21% στο 23%. Με τους χαμηλούς συντελεστές για τα ξενοδοχεία επιβαρύνεται η διαμονή και τα τρόφιμα, ενώ με τους υψηλούς συντελεστές τα αλκοολούχα ποτά, οι υπηρεσίες spa και άλλες συμπληρωματικές παροχές και υπηρεσίες (διάθεση αιθουσών πολλαπλών χρήσεων).

Μικρό είναι και το «καλάθι» των προσδοκίων για την εξέλιξη του εσωτερικού τουρισμού, που καλύπτει ποσοστό 20 - 25% της αγοράς, εξαιτίας της οικονομικής κρίσης και του περιορισμού των εισοδημάτων μεγάλου αριθμού Ελλήνων, λόγω των πρόσφατων κυβερνητικών μέτρων. Οι εκπρόσωποι των τουριστικών φορέων εκτιμούν, πλέον, ότι είναι αναπόφευκτη η για δεύτερη συνεχώς σεζόν πτώση τόσο της τουριστικής κίνησης όσο και των εισπράξεων.

Κύπρος

Κάμψη της τάξης του 8,2% σημείωσαν οι αφίξεις ξένων τουριστών και στην Κύπρο το πρώτο τετράμηνο του έτους φθάνοντας τις 344.664, από 375.523 το ίδιο διάστημα του 2009. Μόνο τον Απρίλιο η πτώση των αφίξεων έφθασε σε ποσοστό 23%, 139.658 από 181.395 τον ίδιο μήνα πέρυσι. Η μεγαλύτερη πτώση κατά 25,8% σημειώθηκε από τη Βρετανία.

Νέο Saab 9-3X Cross-over!

Η εναλλακτική στα ενεργοβόρα SUV

- Παντός τρόπου σίεψης, παντός εδάφους.
- Εξελιγμένο σύστημα τετρακίνησης 4ης γενιάς Saab XWD.
- Ηλεκτρονικά ελεγχόμενο πίσω διαφορικό περιορισμένης ολισθήσης (e-LSD).

2.0T 210 - 240 hp XWD € 37.950*

*ολογία για συγκεκριμένο αριθμό αυτοκινητών.

SAAB
move your mind™

www.saab.gr
 112 - Υπερασπείψη κώδος 8.8 - Σηδελασμώος κώδος 7.9 - Ενεργώος πέρας* CDS, 6η έκδοση Σηδελασμώος κώδος 189

Ο πολύπλευρος ρόλος των πωλήσεων σε περίοδο κρίσης

Το πρώτο πανελλήνιο συνέδριο για την εξέλιξη και τις ευκαιρίες των στελεχών στις 9 Ιουνίου, στο Λουτράκι

Τα **κρίση** θέματα που -υπό τις σημερινές δυσχερείς συγκυρίες- απασχολούν τα στελέχη πωλήσεων στη χώρα μας θα αναλύσει σε εντυπωσιακή εμβέλεια και βάθος το 1ο Πανελλήνιο Συνέδριο Πωλήσεων με θέμα «Ο ρόλος των πωλήσεων σε περίοδο κρίσης» που διοργανώνει στις 9 Ιουνίου 2010 το Ινστιτούτο Πωλήσεων Ελλάδος (www.ipe.org.gr) σε συνεργασία με το Εργαστήριο Μάρκετινγκ (Athens Laboratory of Research in Marketing, ALARM) και το Εργαστήριο Ηλεκτρονικού Εμπορίου & Ηλεκτρονικής Επιχειρείν (ELTRUN) του Οικονομικού Πανεπιστημίου Αθηνών στο CLUB HOTEL CASINO LOUTRAKI - που είναι και ο μέγας χορηγός του συνεδρίου.

Το συνέδριο

Το συνέδριο πραγματοποιείται υπό την αιγίδα του Συνδέσμου Επιχειρήσεων και Βιομηχανιών (ΣΕΒ) και της Ελληνικής Ακαδημίας Μάρκετινγκ (ΕΛΑΜ) με χορηγό επικοινωνίας την ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ. Στόχος του είναι να ενημερώσει τις εκατοντάδες των στελεχών που θα το παρακολουθήσουν για το κεντρικό θέμα των πωλήσεων και για τη λειτουργία τους στο μέλλον. Εναν τομέα σημαντικό, τόσο για την ελληνική όσο και για την παγκόσμια οικονομία. Οι διοργανωτές σκοπεύουν, επίσης, το συνέδριο αυτό να αποτελέσει την απαραίτητη παράρτησή του συνεδρίου που θα πραγματοποιούνται σε ετήσια βάση.

Λειτουργία πωλήσεων

Πρωτεύουσα θέση στη θεματολογία του συνεδρίου έχει η πολυπλοκότητα που χαρακτηρίζει τη λειτουργία των πωλήσεων. Και στην οποία συμβάλλουν ο αυξανόμενος ανταγωνισμός, η ραγδαία εισαγωγή νέων προϊόντων και ο μικρότερος κύκλος ζω-

ής τους, η αδυναμία διαφοροποίησης από τον ανταγωνισμό, οι αυξανόμενες απαιτήσεις αλλά και οι προσδοκίες των πελατών - οι οποίες και απαιτούν την αμεσότερη ανταπόκριση, περισσότερες πληροφορίες όπως και την ευρύτερη και βαθύτερη επικοινωνία. Όλα αυτά, που σημαίνουν ότι «οι

Υπό την αιγίδα του ΣΕΒ και της Ελληνικής Ακαδημίας Μάρκετινγκ με χορηγό επικοινωνίας την «Καθημερινή».

πωλητές καλούνται να επεξεργασθούν και να κατανοήσουν έναν μεγάλο όγκο δεδομένων - information overload».

Οι ομιλήτες

Επίσημος ομιλητής του συνεδρίου είναι ο γενικός γραμματέας Εμπορίου κ. Σ. Κομνηνός και χαιρετισμούς θα απευθύνουν οι κ. Γ. Αυλωνίτης καθηγητής, διευθυντής ALARM (Athens Laboratory of Research in Marketing) ΟΠΑ, Α. Δούκας, πρόεδρος ΙΠΕ (Ινστιτούτο Πωλήσεων Ελλάδος), Γ. Δουκίδης, καθηγητής, διευθυντής ELTRUN, ΟΠΑ (Εργαστήριο Ηλεκτρονικού Εμπορίου & Ηλεκτρονικής Επιχειρείν). Οι ομιλητές -γνωστά στελέχη πωλήσεων, ειδικοί σύμβουλοι και ακαδημαϊκοί- θα καλύψουν κατά τον πλέον αξιόπιστο τρόπο τα επίμαχα θέματα των τεσσάρων ενοτήτων του συνεδρίου και θα παρουσιάσουν πρωτότυπες έρευνες και καλές πρακτικές γνωστών εταιρειών. Παράλληλα, πάνελ Ελλήνων CEO (διευθύνοντες σύμβουλοι) γνωστών εταιρειών από διάφορους

κλάδους της ελληνικής οικονομίας, θα συζητήσουν για τον σημαντικό ρόλο των πωλήσεων σε περίοδο κρίσης και θα παρουσιάσουν αποτελεσματικά μοντέλα πωλήσεων σε περίοδο ύφεσης όπως και τις νέες προοπτικές που διανοίγονται. Με ιδιαίτερο ενδιαφέρον αναμένεται από τα συμμετέχοντα στελέχη να ακούσουν για τις ευκαιρίες, για την αναδιοργάνωση και για την εξέλιξη του επαγγέλματος του πωλητή.

Όπως και για την επιλογή και την ανάπτυξη του δυναμικού των πωλήσεων, για την πρόσληψη «αυτόφωτων» ατόμων και για τον προσανατολισμό στη συνεχή μάθηση και κατάρτιση - με έμφαση στην προσωριμότητα πώληση.

Πελάτες και brands

Επίσης, να ενημερωθούν για την πελατοκεντρική προσέγγιση που μεταθέτει την έμφαση από τα προϊόντα-brands στους πελάτες, για τη διαμόρφωση κουλτούρας για την εξυπηρέτηση των πελατών και για τη συστηματική διερεύνηση της ικανοποίησής τους.

Ανταγωνιστικότητα

Όσο για τον στρατηγικό ρόλο που έχουν οι πωλήσεις στη δημιουργία ανταγωνιστικού πλεονεκτήματος, οι πωλητές είναι εκείνοι που δημιουργούν αξία, που χρησιμοποιούνται για τη συλλογή δεδομένων, ενώ, ταυτόχρονα, η διατήρησή τους συνεπάγεται αυξανόμενη κόπηση, όπως και η διατήρηση των πελατών.

Στον τομέα των τεχνολογιών θα απαντηθούν επίσης τα ερωτήματα, αν τα CRM (Customer Relationship Management) αποδίδουν, αν οι πωλητές τα αποδέχονται και αν τους δημιουργεί απομόνωση.

ΧΡΙΣΤΙΝΑΣ ΔΑΜΟΥΓΙΑΝΟΥ

xd@kathimerini.gr

Ο αυξανόμενος ανταγωνισμός, η ραγδαία εισαγωγή νέων προϊόντων και ο μικρότερος κύκλος ζωής τους, η αδυναμία διαφοροποίησης από τον ανταγωνισμό, οι αυξανόμενες απαιτήσεις αλλά και οι προσδοκίες των πελατών αυξάνουν την πολυπλοκότητα που χαρακτηρίζει τις πωλήσεις. Το θέμα θα είναι ψηλά στην ατζέντα του Συνεδρίου.

ΕΡΓΑΣΙΑ ΚΑΙ ΖΩΗ

Δώδεκα συμβουλές για αφοσιωμένους εργαζομένους

Επικαιρός όσο ποτέ ο «δωδεκάλογος» του αφοσιωμένου εργαζομένου, που απευθύνεται κυρίως στους εργοδότες. Με πρώτη την εντολή «αγαπάτε τους εργαζομένους σας όπως είναι και όχι όπως θα θέλατε να είναι». Είναι μία από τις συνολικά 12 συμβουλές -προφανώς με διαχρονική ισχύ- του περιοδικού The Winning Manager με βάση τα αποτελέσματα έρευνας για την αφοσίωση των εργαζομένων προς τους εργοδότες τους αλλά και στη συγκεκριμένη εργασία που κάνουν. Ο εκδότης του περιοδικού δρ Rinke, ευαίσθητοποιημένος γύρω από το ανθρώπινο δυναμικό των επιχειρήσεων, συνθέτει να δημοσιεύει και προτείνει βιώσιμες λύσεις -«επιτυχίας» τις λέει ο ίδιος- για τρέχοντα προβλήματα είτε για τα τυχόν αδιέξοδα που προκύπτουν για τις επιχειρήσεις.

Η εμπιστοσύνη

Από την έρευνα, λοιπόν, προέκυψε ότι λιγότεροι από τον έναν στους δύο εργαζόμενους δίδωσαν αφοσιωμένοι στις θέσεις εργασίας που κατείχαν. Περίπου ο ένας στους τέσσερις σκόπευε να μην παραμείνει για πολύ στη θέση αυτή. Στους λόγους που επικαλέστηκαν, η πλειοψηφία των ερωτηθέντων ανέφερε ότι οι εργοδότες δεν καταφέρνουν να δείξουν ότι, όπως, ενδιαφέρονται γι' αυτούς. Ενώ ένα μικρότερο ποσοστό μόνον αισθάνεται ότι οι εργοδότες τους εμπιστεύεται.

Πρώτη στον κατάλογο εντολών προς τους εργοδότες έρχεται το «αγαπήστε τους εργαζομένους σας όπως είναι και όχι όπως θα θέλατε να είναι».

Οι προτάσεις

- Με αυτά τα δεδομένα, λοιπόν, ο δρ Rinke συνέταξε τον δωδεκάλογο του, με τον οποίο προτείνει στους εργοδότες τα εξής:
  - Πληρώστε τους κάτι παραπάνω από ό,τι οι ανταγωνιστές σας.
  - Να μετράτε το επίπεδο ικανοποίησής τους τουλάχιστον μία φορά τον χρόνο και βάλτε στόχο να ανεβαίνει κάθε χρόνο.
  - Να τους παρέχετε ευκαιρίες ανάπτυξης της σταδιοδρομίας τους μέσα και έξω από την επιχείρησή.
  - Εμπιστευθείτε εξ ίσου όλους τους εργαζόμενους σας, μέχρις αποδείξεως του εναντίου.
  - Δώστε τους την ευκαιρία να πειραματιστούν.
  - Δώστε τους περισσότερη εξουσία από όσα νομίζετε ότι είναι φρόνιμο.
  - Μειώστε τους κανονισμούς που τους αφορούν και συνεχίστε να τους μειώνετε στο ελάχιστο απαραίτητο επίπεδο.
  - Ζητήστε τους να δημιουργήσουν μια εθελοντική ομάδα που να είναι υπεύθυνη ότι στον χώρο της εργασίας επικρατεί χαρούμενη και κεφάτη ατμόσφαιρα.
  - Βεβαιωθείτε ότι βρισκόσαστε με τα μέλη της ομάδας σας ένα σημαντικό ποσοστό του χρόνου σας.
  - Δείξτε πραγματικό ενδιαφέρον για την προσωπική ζωή τους.
  - Να τους ρωτάτε συχνά: Τι μπορώ να κάνω για να γίνει η εργασία σου ευκολότερη; Και, βεβαίως, η δωδεκάτη εντολή είναι και η πρώτη που αναφέραμε, δηλαδή η αγάπη. Ίσως και η πιο δύσκολη να συμπεριληφθεί σε μια συνταγή επιτυχίας...

xd@kathimerini.gr

Τέσσερις μάντζερ από την Ελλάδα στο Πεκίνο

της ΧΡΙΣΤΙΝΑΣ ΔΑΜΟΥΓΙΑΝΟΥ

Στο Πεκίνο βρίσκονται 54 διευθυντικά στελέχη από 22 κράτη-μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης, τα οποία στις 19 Μαΐου 2010 άρχισαν την παρακολούθηση του πέμπτου 10μηνου ετήσιου Προγράμματος Επιχειρηματικής Εκπαίδευσης. Οι τέσσερις είναι στελέχη από την Ελλάδα, τα οποία και επελέγησαν μέσα από μεγάλο αριθμό υποψηφίων, η συμμετοχή των οποίων εφέτος σημείωσε ρεκόρ. Μεταξύ των τεσσάρων και η δικηγόρος κ. Δάφνη Κορομηλιά, της οποίας το επιχειρηματικό σχέδιο -δημιουργία «πύλης» για αγοραστές και προμηθευτές που αναζητούν επιχειρηματικούς εταίρους- επελέγη από την αρμόδια Επιτροπή Ευρωπαίων και Κινέζων. Όπως επισμαίνεται, «η μοναδικότητα του Προγράμματος έγκειται στο ότι δεν περιορίζεται σ' ένα συγκεκριμένο κλάδο ή ειδικότητα, αλλά προσφέρει την ευκαιρία σε συμμετέχοντες απ' όλους τους κλάδους να ανταλλάξουν γνώσεις και εμπειρία».

Το Πρόγραμμα Ανταλλαγής και Εκπαίδευσης Μάντζερ Ε.Ε. - Κίνας -EURO -China Manager Exchange and Training Programme- χρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση και την Κίνα και λειτουργεί από τον Ιούλιο 2006. Κατ' αρχήν ήταν τετραετές και κανονικά θα έπρεπε εφέτος να σταματήσει να λειτουργεί. Όμως οι περίπου 400 μάντζερ από την Ευρώπη και την Κίνα, που αποφοίτησαν από τους τέσσερις κύκλους του, υπογράμμισαν τόσο την επιτυχία του Προγράμματος όσο και τη σημαντικότητα των στόχων για τους οποίους δημιουργήθηκε.

Αρχικός σκοπός του Προγράμματος -που υλοποιείται από το Κινεζικό Συμβούλιο για την Προώθηση του Διεθνούς Εμπορίου- ήταν να εκπαιδεύσει και να στηρίξει οικονομικά 200 Κινέζους και 200 Ευρωπαίους μάντζερ. Ωστόσο, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή και η κυβέρνηση της Κίνας αποφάσισαν να παρατείνουν το Πρόγραμμα Ανταλλαγής και Εκπαίδευσης Μάντζερ Ε.Ε. - Κίνας (METP) με έναν ακόμη κύκλο,

Οι απόφοιτοι του προγράμματος, με τις γνώσεις και την εμπειρία που αποκτούν, είναι σε θέση να ξεκινήσουν επιχειρηματικές δραστηριότητες με κινεζικές εταιρείες, συσφίγγοντας έτσι τις σχέσεις και την οικονομική συνεργασία μεταξύ Ε.Ε. και Κίνας. Η συνολική χρηματοδότησή του από την Ε.Ε. και την κυβέρνηση της Κίνας από το 2006 ως το 2010 έχει φθάσει τα 23 εκατ. ευρώ.

Μεγάλη συμμετοχή στο πρόγραμμα Ανταλλαγής και Εκπαίδευσης Μάντζερ Ε.Ε.- Κίνας.

τον πέμπτο (www.metp.net.cn, ανοικτή τηλεφωνική γραμμή του METP +49 69 15402 638).

Το Πρόγραμμα είναι μη κερδοσκοπικό και πλήρως χρηματοδοτούμενο. Οι Ευρωπαίοι μάντζερ που επιλέγονται εκπαιδεύονται στο κινεζικό «επιχειρείν» και σε διαπολιτιστικά θέματα. Παρακολουθούν σεμινάρια, επισκέπτονται κινεζικές εταιρείες και διοικητικές υπηρεσίες και στη συνέχεια μπορούν να έχουν τρίμηνη πρακτική εξάσκηση σε κινεζική εταιρεία. Η Ευρωπαϊκή Ένωση, πέραν της οργάνωσης της διαμονής, των διδάκτρων και άλλων εξόδων, τους παρέχει μηνιαίο επίδομα δια-

βίωσης 1.000 ευρώ. Οι απόφοιτοι -και διπλωματούχοι του προγράμματος- με τις γνώσεις και την εμπειρία που αποκτούν, αλλά και με τις επαφές που δημιουργούν και μέσα από τα κοινωνικά δίκτυά τους, είναι σε θέση να ξεκινήσουν επιχειρηματικές δραστηριότητες με κινεζικές εταιρείες, συσφίγγοντας έτσι τις σχέσεις και την οικονομική συνεργασία μεταξύ Ε.Ε. και Κίνας - που είναι, άλλωστε, και ο μακροπρόθεσμος στόχος αυτών των ανταλλαγών. Η συνολική χρηματοδότησή του από την Ε.Ε. και την κυβέρνηση της Κίνας από το 2006 ως το 2010 έχει φθάσει τα 23 εκατ. ευρώ.

Το Πρόγραμμα έχει σχεδιαστεί για να ενισχύσει την ανταλλαγή επιχειρηματικών γνώσεων μέσα από την ανάπτυξη του ευρωπαϊκού και του κινεζικού ανθρώπινου δυναμικού. Είναι ιδιαίτερα επωφέλιμα για τους μάντζερ των μικρομεσαίων επιχειρήσεων, οι οποίες, συνήθως, δεν διαθέτουν τους απαραίτη-

τους πόρους για να συνάψουν επιχειρηματικές σχέσεις με κινεζικές εταιρείες. Επωφελούνται επίσης οι μη κυβερνητικές οργανώσεις και οι αυτοαπασχολούμενοι επιχειρηματίες. Προαπαιτούμενο για την επιχειρηματική επιτυχία στην Κίνα είναι η βαθιά γνώση της οικονομίας, της κουλτούρας και των επιχειρηματικών ηθών της. Έτσι, η παράλληλη ωφέλεια του Προγράμματος είναι ότι λειτουργεί ταυτόχρονα και ως πλατφόρμα συνάντησης και διαλόγου Ευρωπαίων και Κινέζων, δημιουργεί μακροπρόθεσμες σχέσεις μεταξύ τους, κάτι που συνιστά θεμέλιο για την επιχειρηματική επιτυχία στην Κίνα.

Υπογραμμίζεται επίσης ότι το Πρόγραμμα αυτό ήρθε την καλύτερη χρονική στιγμή για να κεφαλαιοποιήσει τη νέα πραγματικότητα στο διεθνές εμπόριο. Έρχεται, επίσης, για να στηρίξει τις «ιστορικές αλλαγές» που έλαβαν χώρα από το 2004 και συγκεκριμένα αφότου η Ε.Ε. έγινε

ο μεγαλύτερος εμπορικός εταίρος της Κίνας και, σήμερα, η Κίνα είναι ήδη ο δεύτερος μεγαλύτερος εμπορικός εταίρος της Ε.Ε. εκκτιπίζοντας με γρήγορους ρυθμούς «την εμπορική ροή των ΗΠΑ». Έρχεται ακόμη για να καλύψει την ανάγκη αλλά και να δώσει κίνητρα τόσο στην Κίνα όσο και στην Ε.Ε. να κατανοούν η μία την άλλη μέσα από την αλληλογνωμία των επιχειρηματικών πρακτικών τους.

Για παράδειγμα, στην Κίνα νέα γενιά των επιχειρήσεων -μικρές, μεγάλες, μη κυβερνητικοί οργανισμοί όπως και ομοσπονδίες επιχειρήσεων- ενδίδονται να αναπτύξουν δεξιότητες στη Διοίκηση των Επιχειρήσεων. Κάτι που εντάσσεται στην προσπάθεια για γενικότερη οικονομική και κοινωνική αφοσίωση στη χώρα αυτή. Το METP, λοιπόν είναι αυτό που μεταφέρει την τεχνογνωσία στους μάντζερ που είναι από τους πρωταγωνιστές στην κινεζική κοινωνία.

Η γλωσσομάθεια δίνει ευκαιρίες για «σπουδές» στην Κίνα

Από την Ευρωπαϊκή Ένωση υπάρχει αυξημένο ενδιαφέρον για μια Κίνα ευμερούσα, λόγω του αυξανόμενου αριθμού ευρωπαϊκών επιχειρήσεων που επενδύουν και παραμένουν στη χώρα αυτή. Το Πρόγραμμα Ανταλλαγής και Εκπαίδευσης Μάντζερ Ε.Ε. - Κίνας πετυχαίνει να επαυξήσει στους Ευρωπαίους μάντζερ την εμπιστοσύνη να επιχειρούν στη χώρα αυτή και αναβαθμίζει τις δυνατότητες επιτυχίας τους. Το METP, μέσα από την εκπαίδευση και την ανταλλαγή των μάντζερ, γίνεται και για τις δυο πλευρές ο κοινός τόπος όπου ικανοποιούνται οι ανάγκες και τα διαφορετικά ενδιαφέροντά τους. Ενώ οι Ευρωπαίοι μάντζερ θα πρέπει... να μάθουν κινεζικά, οι Κινέζοι ομολόγοί τους θα πρέπει να παρακολουθήσουν σπουδές Διοίκησης Επιχειρήσεων σε ευρωπαϊκά πανεπιστήμια και στη συνέχεια να κάνουν πρακτική σε ευρωπαϊκές επιχειρήσεις και οργανισμούς.

Σύλλογος μάντζερ

Περισσότερα από 450 μέλη έχει ο σύλλογος EUCMA-EU-China Managers Association (www.eucma.org). Ίδρύθηκε το 1999 από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή για να συγκεντρώσει Ευρωπαίους και Κινέζους μάντζερ που εκπαιδεύθηκαν αντιστοίχως στην Κίνα και στην Ε.Ε. μέσω του προγράμματος METP. Είναι σημείο συνάντησης για την ανταλλαγή ιδεών, για την αναζήτηση επαγγελματικών ευκαιριών και για την πρόωθηση των μελών του μέσω εξωεθνικών κοινωνικών δικτύων.

Μεταξύ των σημαντικότερων μελών του είναι η Κομισιόν, το Κινεζικό Συμβούλιο για την Προώθηση του Εξωτερικού Εμπορίου (CCPIT) και το Ευρωπαϊκό Εμπορικό Επιμελητήριο στην Κίνα, το οποίο ίδρύσαν 51 διαφορετικές εταιρείες που εδρεύουν στην Κίνα, τον Οκτώβριο 2006. Σήμερα αποτελεί έναν ιδιαίτερα δραστήριο οργανισμό που εκπροσωπεί περισσότερες από 1.300 ευρωπαϊκές επιχειρήσεις κάθε μεγέθους - από πολυεθνικές μέχρι μικρές και μεσαίες. Συνεργάζεται στενά με τον EUCMA και από κοινού προωθούν τη δημιουργία ενός εκτενούς δικτύου που θα καλύπτει ολόκληρη την ακαδημία αυτή χώρα, με στόχο μελλοντικές κοινές επιχειρηματικές δραστηριότητες.

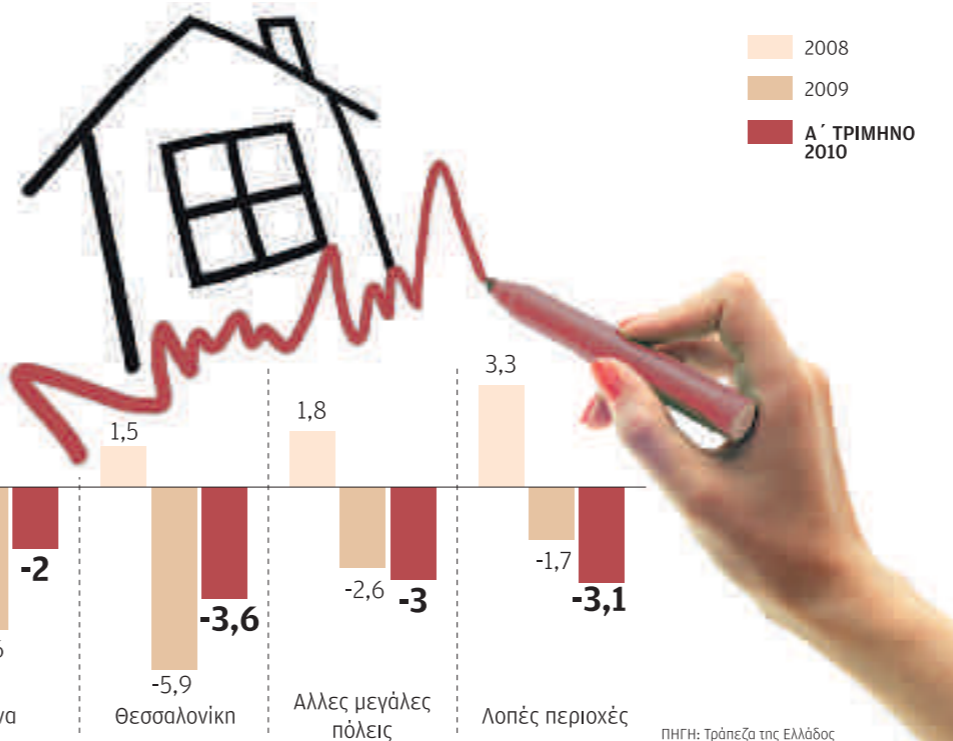
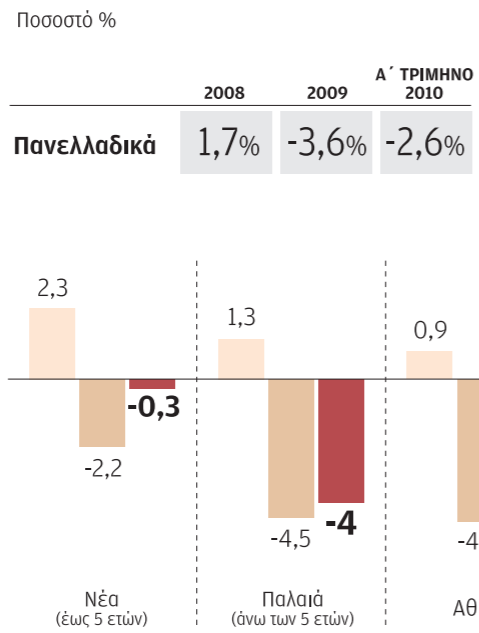
Πώς διαμορφώνονται οι τάσεις, οι τιμές, αλλά και η ζήτηση για τις κατοικίες

Οι εκτιμήσεις των ειδικών, τα στοιχεία της Τραπέζης της Ελλάδος και η εικόνα της αγοράς

Του ΝΙΚΟΥ Χ. ΡΟΥΞΑΝΟΓΛΟΥ

Σε τροχιά διόρθωσης εισέρχεται η αγορά ακινήτων. Αιτία: Η οικονομική κρίση και τα επαχθή φορολογικά μέτρα, που όχι μόνο προκαλούν αρνητική ψυχολογία στο καταναλωτικό κοινό, αλλά —κυρίως— αναμένεται να περιορίσουν την αγοραστική του δυνατότητα, τουλάχιστον όσο οι τιμές παραμένουν σε υψηλά επίπεδα. Η διαπίστωση αυτή αφορά τόσο την αγορά κατοικίας όσο και τα επαγγελματικά ακίνητα (γραφεία, καταστήματα), όπου οι ενοικιάσεις είναι πλέον λιγότερες, τα κενά ακίνητα αυξάνονται σταθερά, ενώ οι τιμές των ενοικίων υποχωρούν.

Ετήσια μεταβολή τιμών διαμερισμάτων

Παρά την «αναιμική» ζήτηση, οι μειώσεις τιμών το α' τρίμηνο διαμορφώνονται στο 2,6% κατά μέσον όρο, συγκριτικά με το α' τρίμηνο του 2009.

νεται αμελητέα. Όπως σημειώνεται στην έκθεση της ΤτΕ, η διαπίστωση αυτή ισχύει και για ολόκληρο το 2009, καθώς στα μεν παλιότερα η πτώση διαμορφώθηκε στο 4,5%, στα δε νεότερα συγκρατήθηκε στο 2,2%. Την ίδια στιγμή, οι αγοραπωλησίες κατοικιών μέσω της λήψης στεγαστικών δανείων ανήλθαν σε 22.100 κατά το πρώτο τρίμηνο, από 24.000 συναλλαγές στους τελευταίους τρεις μήνες του 2009. Σε ολόκληρο το 2009 ο αριθμός των συναλλαγών αυτών έφθασε τις 74.300, υπήρξε δηλαδή μείωση κα-

τά 36% από το 2008 (116.000 συναλλαγές), ενώ με βάση τον όγκο των διαμερισμάτων που αγοράστηκαν, η πτώση διαμορφώθηκε στο 39,3%. Όπως επισημαίνει η ΤτΕ, το γεγονός ότι ο όγκος και η αξία των συναλλαγών την περίοδο της κρίσης μειώθηκαν ελαφρά περισσότερο από ό,τι ο αριθμός των συναλλαγών, αντανακλά τη τρωπή του αγοραστικού ενδιαφέροντος των νοικοκυριών προς διαμερίσματα μικρότερου εμβαδού και μικρότερης αξίας. Σύμφωνα με τον κ. Αντώνη Λεούση, γενικό διευθυντή της Alpha Αστικά Ακίνητα, θυγατρικής της Alpha Bank, ουσιαστικά στις νεόδμητες κατοικίες φέτος δεν μπορεί να γίνει λόγος για πτώση τιμών, καθώς η συντηρητική στάση των κατασκευαστών διατηρείται σχεδόν αμετάβλητη. «Ασφαλώς, οι κατασκευαστές εμφανίζονται λίγο πιο ελαστικοί, ιδίως σε ό,τι αφορά τη κρέωση του ΦΠΑ, που πλέον είναι στο 21% και τον Ιούλιο θα βρεθεί στο 23%.

Παρά όλα αυτά και παρά τον μικρότερο αριθμό πωλήσεων, σε αρκετές περιπτώσεις ποιοτικές κατασκευές και σε καλά σημεία του λεκανοπέδιου, καταγράφεται ακόμα και αύξηση των ζητούμενων τιμών», επισημαίνει ο κ. Λεούσης. Σύμφωνα με τους επαγγελματίες, αυτό οφείλεται στο αυξημένο κόστος κατασκευής, που λειτουργεί αντίρροπα σε μια πιθανή μείωση των τιμών πώλησης. Γι' αυτό άλλωστε, οι καλύτερες κατασκευές αποδεικνύονται πλέον δημοφιλέστερες. Η πλειονότητα των αγοραστών κινείται σε τέτοιες κατοικίες, καθώς μπορεί να εξασφαλιστεί μεγαλύτερη επιφάνεια, με κόστος ισόζυιο μιας μικρότερης νεόδμητης κατασκευής. Επιπλέον, τα περιθώρια διαπραγμάτευσης είναι ακόμα μεγαλύτερα, έναντι εκείνων που προσφέρουν οι κατασκευαστές. Οι δημοφιλέστερες κατοικίες είναι οι μικρότερες (60 - 70 τ.μ.) λόγω χαμηλού κόστους, ωστόσο, η υψηλή ζήτηση τους είναι σαφές ότι θα συγκρατήσει την περαιτέρω πτώ-

ση των τιμών τους. Σε κάθε περίπτωση, όπως δείχνουν τα τελευταία δεδομένα, το «ταβάνι» για τους περισσότερους αγοραστές διαμορφώνεται πλέον σε 250.000 ευρώ, ποσό που δύσκολα επαρκεί για να καλύψει τις στεγαστικές ανάγκες μιας τετραμελούς οικογένειας, αν το ακίνητο είναι νεόδμητο. Ωστόσο, οι ευκαιρίες για όσους έχουν τη δυνατότητα χρηματοδότησης, ή απλώς την απαιτούμενη ρευστότητα, δεν απουσιάζουν. Όπως συμβουλεύουν οι μεσίτες, οι συνθήκες εξακολουθούν να είναι υπέρ των αγοραστών και όχι των πωλητών ακινήτων. Κατά τους προεχέι μίνες, πάντως, η αγορά κατοικίας εκτιμάται πως θα συνεχίσει να διαγράφει πτωτική πορεία τιμών και αγοραπωλησιών, λόγω και των αρνητικών προοπτικών της ελληνικής οικονομίας. Μάλιστα, ορισμένοι φορείς της αγοράς προβλέπουν ότι θα απαιτηθούν τουλάχιστον 2-3 χρόνια, έως ότου σημειωθεί ανάκαμψη.

Περισσότερες διευκολύνσεις, λιγότερα δάνεια

Ευθυγραμμισμένη με την πορεία των αγοραπωλησιών κατοικιών εμφανίζεται και η στεγαστική πίστη από τις αρχές του έτους. Οι αιτήσεις για στεγαστικά δάνεια εμφανίζονται μειωμένες κατά 50%, έναντι του Δεκεμβρίου του 2009, όταν ήδη είχε κάνει την εμφάνισή της η οικονομική κρίση. Ωστόσο, ακόμα και αυτός ο χαμηλότερος ρυθμός αιτήσεων δεν βρίσκει τον δρόμο προς την έγκριση, καθώς μόλις το 40%-50%, εν τώλει, λαμβάνει το «πράσινο φως». Η πλειονότητα των τραπεζών συνεχίζει την πολιτική των αυστηρότερων κριτηρίων χορήγησης δανείων, η οποία ξεκίνησε από τα τέλη του 2008, σε μια προσπάθεια να περιορίσουν τον ρυθμό αύξησης των επενδύσεων. Σύμφωνα με τον κ. Γιάννη Μαλιγιάννη, αναπληρωτή διευθυντή Κτηματικής Πίστης της Εθνικής Τράπεζας, ήδη από το 2009 οι εκταμιεύσεις στεγαστικών δανείων διαμορφώθηκαν σε περίπου 7 δισ. ευρώ, ποσό ανάλογο εκείνου του 2004, δείγμα της «οπισθοχώρησης» της αγοράς. Σύμφωνα με τα μέχρι σήμερα δεδομένα των ακόμα λιγότερων αγοραπωλησιών ακινήτων, δύσκολα θα αποφευχθεί μια περαιτέρω υποχώρηση και της αγοράς των στεγαστικών δανείων. Από την έναρξη της κρίσης, η στεγαστική πίστη έχει αλλάξει μορφή. Πλέον, οι τράπεζες μοιάζουν να επικεντρώνονται περισσότερο στη διαχείριση του υφιστάμενου χαρτοφυλακίου δανείων τους, όπως προκύπτει από την κίνηση πέντε τραπεζών (αναμένεται να ακολουθήσουν κι άλλες) να προχωρήσουν σε κινήσεις για τη διευκόλυνση των δανειοληπτών στην κάλυψη των υποχρεώσεών τους. Μεταξύ άλλων, η Εθνική Τράπεζα, η Τράπεζα Πειραιώς, η Εμπορική Τράπεζα και η ΕFG Eurobank εγκαινίασαν μέτρα τέτοιου χαρακτήρα. Για παράδειγμα, η Εθνική, απευθυνόμενη σε συνταξιούχους και δημόσιους υπαλλήλους, ανακοίνωσε τη δυνατότητα επιμήκυνσης της διάρκειας αποπληρωμής έως και 12 επιπλέον χρόνια, με τη μέγιστη διάρκεια να διαμορφώνεται στα 40 έτη (ανάλογα με την ηλικία του δανειολήπτη ή των γγγονιών του δανείου). Η Eurobank ανακοίνωσε μια σειρά προγραμμάτων διευκόλυνσης εξατομικευμένου χαρακτήρα, τα οποία έχουν ήδη εκμεταλλευτεί 57.700 δανειολήπτες, εκ των οποίων 2.500 είναι άνεργοι. Μεταξύ άλλων, οι κάτοχοι στεγαστικού δανείου μπορούν να αυξήσουν τη χρονική διάρκεια έως και 10 έτη (μέγιστη διάρκεια τα 40 έτη). Αντίστοιχα, η Τράπεζα Πειραιώς, έχει ήδη θέσει σε εφαρμογή μέτρα ελάφρυνσης των δανειοληπτών της, τα οποία όμως αφορούν μόνο τους δημόσιους υπαλλήλους. Οι τελευταίοι μπορούν να μειώσουν τη μηνιαία δόση τους στο μισό για διάστημα έως και τρία χρόνια, με αντίστοιχη επιμήκυνση της διάρκειας του δανείου.

Οι τράπεζες είναι ιδιαίτερα φειδωλές στη χορήγηση νέων στεγαστικών δανείων και επικεντρώνονται στη διαχείριση του υφιστάμενου χαρτοφυλακίου τους.

Στην οδό Ερμού, τα ενοίκια κυμαίνονται από 200 έως 270 ευρώ/τ.μ. σε μηνιαία βάση, έναντι 300 - 400 ευρώ πριν από την έλευση της κρίσης. Μικρότερη είναι η πώση στο Κολωνάκι, όπου διαμορφώνονται μεταξύ 150 - 180 ευρώ/τ.μ. από 200 ευρώ/τ.μ.

Κάθετη πτώση για τα ενοίκια των επαγγελματικών χώρων

Από 15% έως και 40% χαμηλότερα προβλέπεται να διαμορφωθούν τα ενοίκια των επαγγελματικών χώρων (γραφεία και καταστήματα) κατά τους προσεχείς μήνες, αναφέρουν φορείς της αγοράς, επικαλούμενοι τις συνέπειες της οικονομικής κρίσης, αλλά και της πρόσφατης τροπολογίας για τις μισθώσεις των επαγγελματικών χώρων. Βάσει αυτής, παρέχεται στον μισθωτή η δυνατότητα καταγγελίας της σύμβασης μόλις τρεις μήνες —από έξι μήνες που ίσχυε μέχρι πρόσφατα— πριν από την αποχώρησή του από το ακίνητο.

Επιπλέον, σε περίπτωση που ο μισθωτής αποφασίσει να λύσει τη σύμβαση νωρίτερα από τα προβλεπόμενα στο συμβόλαιο, υποχρεούται να καταβάλει μόλις ένα μισθωμα, αντί για τέσσερα. Μάλιστα, το κάθε συμβόλαιο μπορεί να λυθεί μόλις μετά τον πρώτο χρόνο, από δύο χρόνια που ίσχυε με το προηγούμενο καθεστώς.

Οι διατάξεις αυτές έχουν αναδρομικό χαρακτήρα, κάτι που σημαίνει ότι τις προσεχείς εβδομάδες θα γίνουν περισσότερα εμφανείς οι συνέπειές τους στην αγορά, μιας και αρκετοί μισθωτές που έχουν συμπληρώσει ένα χρόνο στο συμβόλαιό τους, θα είναι σε θέση να επαναδιαπραγματευτούν με τους ιδιοκτήτες. Όπως αναφέρουν φορείς της αγοράς, με τον τρόπο αυτό έρχονται τα πάνω κάτω στα ενοίκια των επαγγελματικών χώρων. Σύμφωνα με τον πρόεδρο της Πανελληνίας Ομοσπονδίας Ιδιοκτητών Ακινήτων (ΠΟΜΙΔΑ), κ. Στράτο Παράδη, το αρνητικό είναι ότι η διάταξη θα διευκολύνει τους παλιούς μισθωτές που επιθυμούν να αποχωρήσουν από υπάρχουσες μισθώσεις χώρων που δεν τους εξυπηρετούν πλέον.

Το θετικό είναι ότι, με τον τρόπο αυτό, ίσως υπερνικήσουν τους φόβους τους όσοι υποψήφιοι νέοι ενοικιαστές ενδιαφέρονται να μισθώσουν εμπορικούς χώρους για να ξεκινήσουν μια νέα επιχείρηση, αλλά δεν θα ήθελαν αυτό να συνεπάγεται μακροχρόνιες μισθωτικές υποχρεώσεις εις βάρος τους, αν η επιχειρηματική πορεία δεν αποδειχθεί η αναμενόμενη.

Στις δευτερεύουσες αγορές
Σε κάθε περίπτωση όμως, τα ενοίκια θα οδύσουν προς ταχεία αποκλιμάκωση, συμπερασύροντας και τις αξίες των ακινήτων, αν και σε μικρότερο βαθμό. Σύμφωνα με τον κ. Μπάμπη Χαραλαμπίδου, ορκωτό εκτιμητή και πρόεδρο του Ελληνικού Ινστιτούτου Εκτιμητικής (ΕΛΙΕ), το μέγεθος της υποχώρησης των ενοικίων θα εξαρτηθεί από τη χρήση του κάθε ακινήτου (γραφείο, ή κατάστημα) και το σημείο στο οποίο βρίσκεται. Ο ίδιος εκτιμά

πως τις μεγαλύτερες πείσεις θα δεχθούν τα ακίνητα που βρίσκονται σε δευτερεύουσες αγορές και παράπλευρους των κεντρικών εμπορικών δρόμων. «Οι μειώσεις θα κυμανθούν μεταξύ 15% - 20% για χώρους σε σημεία προβόλης και υψηλής εμπορικότητας και θα αγγίξουν ακόμα και το 30% - 40% σε δευτερεύοντα σημεία και παλιότερα ακίνητα». Συγκεκριμένα, η διόρθωση της αγοράς είχε αφετηρία το δεύτερο εξάμηνο του 2008. Σύμφωνα με έκθεση της εταιρείας παροχής υπηρεσιών Savills, ο μέσος όρος των ενοικίων διαμορφώνεται πλέον στα 25 ευρώ/τ.μ., περίπου 5%-7% χαμηλότερα από τις αρχές του 2009, ενώ στα καταστήματα η υποχώρηση είναι ακόμα μεγαλύτερη, αγγίζοντας διψήφια ποσοστά. Για παράδειγμα, στην οδό Ερμού, τα ενοίκια κυμαίνονται πλέον από 200 έως 270 ευρώ/τ.μ. σε μηνιαία βάση, έναντι 300 - 400 ευρώ πριν από την έλευση της κρίσης. Μικρότερη είναι η πώση στην οδό Τσακάλωφ στο Κολωνάκι, όπου διαμορφώνονται μεταξύ 150 - 180 ευρώ/τ.μ. από 200 ευρώ/τ.μ.

Thessaloniki Business conference
Πέμπτη 10 Ιουνίου, 09:00 - 16:30, THESSALONIKI, Θεσσαλονίκη

Ένα συνέδριο γνώσεων και επιχειρηματικών πρακτικών για την ανασύνταξη των Επιχειρήσεων στην κρίση. Εργαστήρια Μάνατζμεντ και ενόργανοι επενδυτικοί χρηματοδοτήσεις και εξαγοράσεις, που ημπορούν την επιβίωση στην κρίση και την ενδυνάμωσή στην έξοδο από αυτή.

Για την ανασύνταξη των Επιχειρήσεων στην κρίση
6 διεθνείς Εκπαιδευτές θα μεταδώσουν γνώσεις, εμπειρίες και στρατηγικές αντιμετώπισης της κρίσης 6 ανάμεσα για τα οποία την επόμενη μέρα θα μιλήσουν όλοι: Howard Shiveley, Jeremy Hoare, Harold Stolovich, Leslie De Chambray, Julie Thorp, David Hillson.

Θα η ζήτηση που χρειάζεστε
7 αλτρουά ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΗΣ ΣΥΜΒΟΥΛΗΣ με τους Έξυλους ΕΚΠαιδευτές:

- Γ. Μιλωνάς**: Πρόεδρος & Διευθύνων Σύμβουλος ΑΚΑΟΥΣ Α.Ε.
- Κ. Κωνσταντινίδης**: Διευθύνων Σύμβουλος ΠΕΔΡΑΜ ΑΒΕΕ
- Γ. Κουσιώτης**: Πρόεδρος Διευθύνων Σύμβουλος Έκθεση Αγορών Ελλάδας
- Δ. Σιμωνιδής**: Διευθύνων Σύμβουλος ΜΕΤΑ Α.Ε.
- Σ. Τζιρίτης**: Πρόεδρος & Διευθύνων Σύμβουλος ΟΥΚΩΤ ΑΒΕΕ
- Β. Τζουκός**: Πρόεδρος & Διευθύνων Σύμβουλος THEMA Α.Ε.
- Ε. Ιωαννίδου**: Καθηγήτρια MBA, Deputy Chair Management

Ελάτε περισσότερα και εγγραφείτε στα www.thessaloniki-business.gr

Σύμπλοκο Σponsors: ENTERISOFT, ICAP, SPS, INTRASOFT, FEDEX, ARTELIA, EPILION 7, Epsilon, Mantis.

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΗ ΣΥΜΒΟΥΛΗ 3010 284203 Γαλαξίας Ακτινών 7, γαλαξίας@epimanager.com (Παλατιότα & Χαλαριώτης) ΚΑΝΙΝΤΑ 9 10 6672777 Καλλιθέα Αττικής, τ.σ. 23, κλαυδιόπολις@καλλιθκλαυδιόπολις.com (Σταματάκης) ΑΝΤΙ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΗ ΣΥΜΒΟΥΛΗ 3013 epimanager@epimanager.com (Οκτανιώτης)

Το πολιτικό κόστος των μέτρων λιτότητας

Πιο ακριβά το πληρώνουν οι σοσιαλιστικές κυβερνήσεις της Ευρώπης, καθώς απομακρύνονται από το κοινωνικό προφίλ τους

της **ΡΟΥΜΠΙΝΑΣ ΣΠΑΘΗ**

Καθώς ένα κύμα λιτότητας σαρώνει την Ευρώπη από τη Μαδρίτη μέχρι το Δουβλίνο και από την Αθήνα μέχρι το Λονδίνο, οι Ευρωπαίοι ηγέτες που –αδιακρίτως πολιτικού προσανατολισμού και ιδεολογικής αποχρώσεως– ανέλαβαν να επιβάλουν επώδυνα μέτρα στους ψηφοφόρους τους, βλέπουν τη δημοτικότητα τους να υποχωρεί και σε ορισμένες περιπτώσεις να καταβαραθρώνεται. Το μήνυμα είναι ιδιαίτερα σαφές για τις σοσιαλιστικές κυβερνήσεις του ευρωπαϊκού Νότου, που εφαρμόζουν πολιτικές ασύμβατες με το πολιτικό τους προφίλ.

Από τις περιπτώσεις θεαματικής πτώσης δημοτικότητας είναι εκείνη του Έλληνα πρωθυπουργού Γιώργου Παπανδρέου, καθώς η ανακίνηση της πολιτικής λιτότητας του έχει κοστίζει 10 εκατοστιαίες μονάδες, από το 53%

στο 43%. Εξ ίσου μεγάλη απογοήτευση έχει προκαλέσει στους ψηφοφόρους ο Σοσιαλιστής πρωθυπουργός της Πορτογαλίας, Ζοζέ Σόκρατες, καθώς εφαρμόζει πολιτικά σκληρή λιτότητα σε αλληπαλά κύματα. Έχοντας ήδη παγώσει τους μισθούς των δημοσίων υπαλλήλων από το περασμένο έτος, ανακοίνωσε στις αρχές Μαρτίου πως μέχρι το 2013 οι αυξήσεις τους θα είναι μικρότερες του πληθωρισμού, ενώ εφεξής στον δημόσιο τομέα θα γίνεται μια πρόκληση για κάθε δύο αποκωρυσίσεις υπαλλήλων. Με αυτά, η δημοτικότητα του κ. Σόκρατες κατακρημνίζεται όσο κανενός άλλου ομολόγου του, από το 60,5%, στο οποίο ανερχόταν μόλις τον περασμένο Οκτώβριο, στο 46% τον Ιανουάριο και τον Απρίλιο, προτού ακόμη καταγραφεί ο αντίκτυπος των τελευταίων μέτρων, στο 41,5%.

Σε ό,τι αφορά τον Χοσέ Λουίς Θα-

πατέρο, πρωθυπουργό της Ισπανίας, μετά την ανακοίνωση των μέτρων λιτότητας στα μέσα Μαΐου είδε τη δημοτικότητα του να υποχωρεί από το 37,5% στο 33,7% σε μία μόλις ημέρα. Μολοντί η κυβέρνηση της Ισπανίας πρότεινε την Παρασκευή νέες περικοπές δαπανών κατά 7,7% στον προϋπολογισμό του 2011, ο οίκος αξιολόγησης Fitch προχώρησε σε υποβάθμιση της πιστοληπτικής της ικανότητας από AAA σε AA+, προκαλώντας πτώσεις στα χρηματιστήρια και στο ευρώ.

Στην περίπτωση του Ιταλού πρωθυπουργού, Σίλβιο Μπερλουσκόνι, δεν έχει ακόμη καταμετρηθεί ο αντίκτυπος των μέτρων στη δημοτικότητα του. Αν και ανακοίνωσε την Πέμπτη πάγωμα στους μισθούς του Δημοσίου για τρία χρόνια, περικοπές μισθών για τους υψηλόμισθους δημόσιους λειτουργούς και πάγωμα προσλήψεων στο Δημόσιο, η φθίνουσα δημοτικότητα του

Υποβάθμιση της Ισπανίας από τη Fitch στο AA+ από AAA, παρά τις νέες περικοπές δαπανών που ετοιμάζει για το 2011.

από το 48% τον Ιανουάριο στο 41% τον Μάιο πιθανόν να οφείλεται περισσότερο στη σωρεία σκανδάλων που περιβάλλουν την κυβέρνησή του.

Ειδικές περιπτώσεις αποτελούν οι ηγέτες των δύο μεγαλύτερων οικονομιών της Ευρώπης, του Γάλλου προέδρου Νικολά Σαρκοζί και της Γερμανίδας καγκελάρια Ανγκελα Μέρκελ. Έχουν και οι δύο δει τη δημοτικότητα τους να υποχωρεί και στη συνέχεια να ανακάμπτει – αλλά για λόγους μάλλον διαφορετικούς. Αν και αντιμετώ-

πιζει κινητοποιήσεις των γαλλικών εργατικών συνδικάτων και κύμα αντιδράσεων στην αύξηση των ορίων συνταξιοδότησης και στο πάγωμα των προσλήψεων στο Δημόσιο, ο Γάλλος πρόεδρος είδε τις τελευταίες εβδομάδες τη δημοτικότητά του να ανακάμπτει στο 41% από το 33% του οποίου είχε κατακυβλήσει τον Απρίλιο. Φαίνεται ότι έχει πείσει μια μερίδα της γαλλικής κοινής γνώμης περί της αναγκαϊότητας των μεταρρυθμίσεων. Όμως, το γόητρό του έχει τονωθεί και από τον δυναμικό ρόλο που διαδραμάτισε στη θέσπιση μηχανισμού στήριξης της Ελλάδας και κατ' επέκταση της Ευρωζώνης ασκώντας πιέσεις στη Γερμανίδα καγκελάρια, την οποία φέρεται να απείλωση ακόμη και με αποχώρηση της Γαλλίας από την Ευρωζώνη. Ο Γάλλος πρόεδρος εμφανίστηκε να υπεραμύνεται της ευρωπαϊκής αλληλεγγύης. Αντίθετα, η Γερ-

μανίδα καγκελάρια κατόρθωσε με τις πιθανοδρομίες της να προκαλέσει αρνητικές αντιδράσεις τόσο στους υπέρμαχους της βοήθειας προς την Ελλάδα όσο και στους πολέμιούς της.

Το ενδιαφέρον στη συνάρτηση των μέτρων λιτότητας με τις δημοτικότητες είναι η εντελής διαφορετική προσέγγιση χωρών όπως η Ολλανδία και η Σουηδία. Στην Ολλανδία ειδικότερα, το κόμμα που υποστηρίζει τις αυστηρότερες περικοπές, το Φιλελεύθερο VVD, έρχεται πρώτο στις δημοσκοπήσεις ενόψει των εκλογών του Ιουνίου. Μάλιστα, η δημοτικότητα του εκτοξεύθηκε όταν έδωσε στη δημοσιότητα το οικονομικό του πρόγραμμα. Στη Σουηδία, ο κυβερνών κεντροδεξιός συνασπισμός, που έχει εφαρμόσει πρόγραμμα λιτότητας, έχει σοβαρές πιθανότητες να παραμείνει στην εξουσία μετά τις εκλογές του Σεπτεμβρίου.

Η ισπανική πιρουέτα του κ. Θαπατέρο

THE ECONOMIST

Ο Ισπανός πρωθυπουργός Χοσέ Λουίς Θαπατέρο έκανε στις 12 Μαΐου μία εκπληκτική πολιτική στροφή 180 μοιρών. Ο Σοσιαλιστής πρωθυπουργός ανακοίνωσε περικοπές δαπανών ύψους 15 δισ. ευρώ για την επόμενη διετία, «πετώντας στα σκουπίδια» το όραμά του για ένα διευρυμένο κράτος πρόνοιας, και ενδεχομένως και το πολιτικό του μέλλον. Καθώς ανακοίνωνε τους περιορισμούς στους μισθούς του Δημοσίου, τα κοινωνικά προγράμματα και τις συντάξεις, ο κ. Θαπατέρο φαινόταν να έχει επίγνωση του τιμήματος που θα πληρώσει. Παρ' όλα αυτά, ο πολιτικός του θάνατος απέχει ακόμα κάποιον διάστημα, καθώς οι επόμενες εκλογές δεν θα έρθουν πριν από το 2012 και η εριστική αντιπολίτευση φαίνεται ανήμπορη να ανατρέψει την κυβερνητική μειοψηφία τους.

Οι περικοπές του προϋπολογισμού αποτελούν μια βραχυπρόθεσμη λύση που δεν συνεισφέρει τίποτα στην ανάπτυξη. Το δημοσιονομικό έλλειμμα, της τάξης του 10% του ΑΕΠ, δεν είναι εξ ολοκλήρου κυκλικής φύσης, αλλά έχει καταστεί σε κάποιο βαθμό και διαρθρωτικής φύσης.

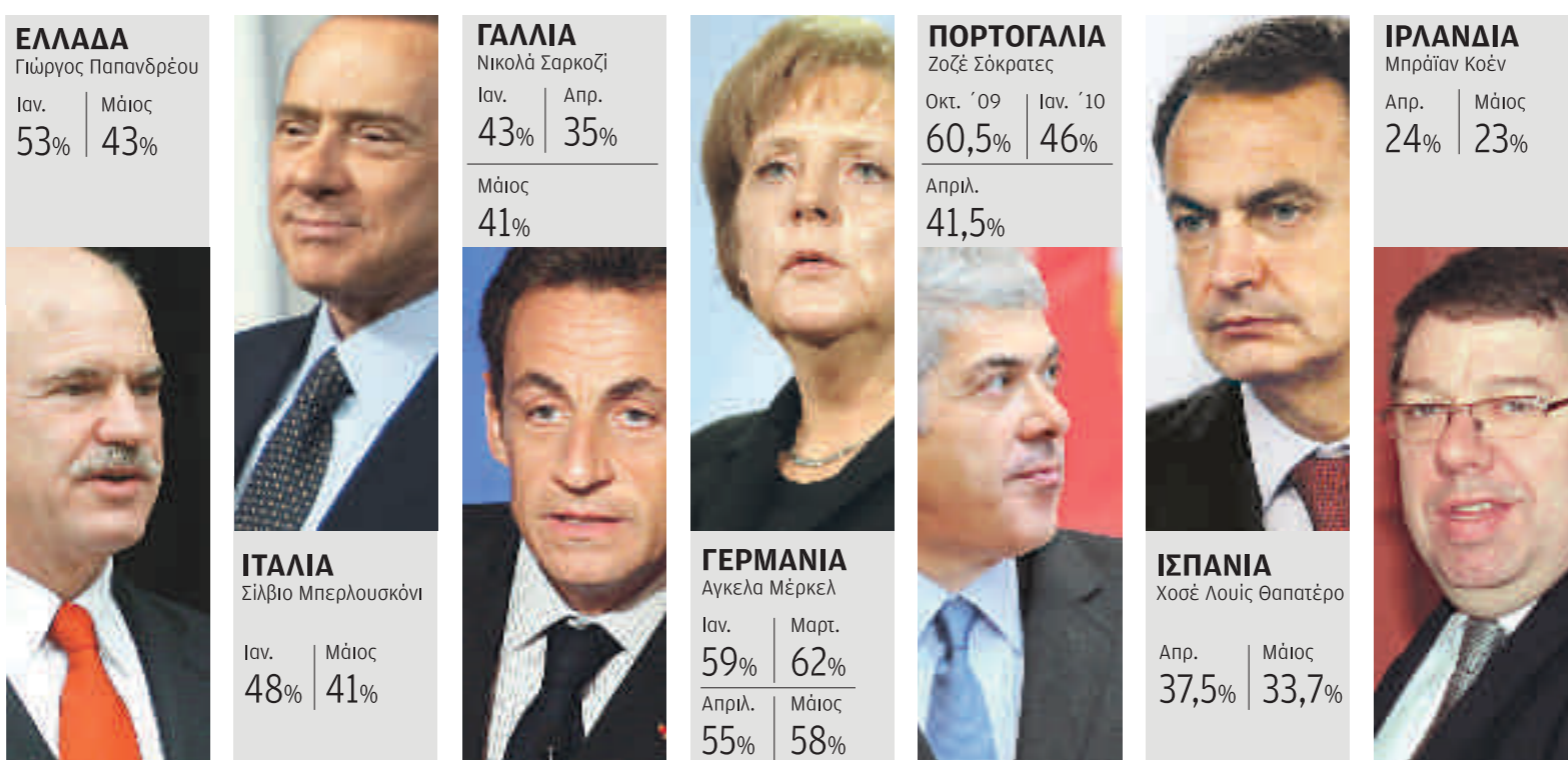
Καθυστερήσεις

Ο Ισπανός πρωθυπουργός είχε πάντα την ικανότητα να ακούγεται ότι σοβαρολογεί, αλλά το ιστορικό του υποδεικνύει μια επώδυνη βραδυπαιξία στο να αναλάβει δράση. Οι υπόλοιποι ηγέτες της Ευρωζώνης καλωσόρισαν τα νέα ισπανικά μέτρα λιτότητας, δεδομένου ότι η ισπανική οικονομία, που αντιστοιχεί στο 12% του ΑΕΠ της Ευρωζώνης, είναι τέσσερις φορές μεγαλύτερη της ελληνικής. Είναι πράγματι πολύ μεγάλη για να αποτύχει.

Η άκαμπτη αγορά εργασίας της Ισπανίας πρέπει να μεταρρυθμιστεί για να πέσει η ανεργία από το 20%. Οι διαπραγματεύσεις με τα συνδικάτα και τους εργοδότες βρίσκονται σε εξέλιξη, ωστόσο η υπόσχεση για μεταρρύθμιση της συγκεκριμένης αγοράς έχει ξαναδοθεί στο παρελθόν. Ο κ. Θαπατέρο δεν δείχνει πρόθυμος να επιβάλλει τις μεταρρυθμίσεις στα συνδικάτα. Θα κάνει ό,τι έχει να κάνει, αλλά αυτό θα είναι πάντα το ελάχιστο και δίχως ενθουσιασμό, τόνιζε ο Χοσέ Λουίς Αλβαρεζ του ESADE business school.

Δημοτικότητα Ευρωπαίων ηγετών

Πριν και μετά την ανακοίνωση των μέτρων λιτότητας

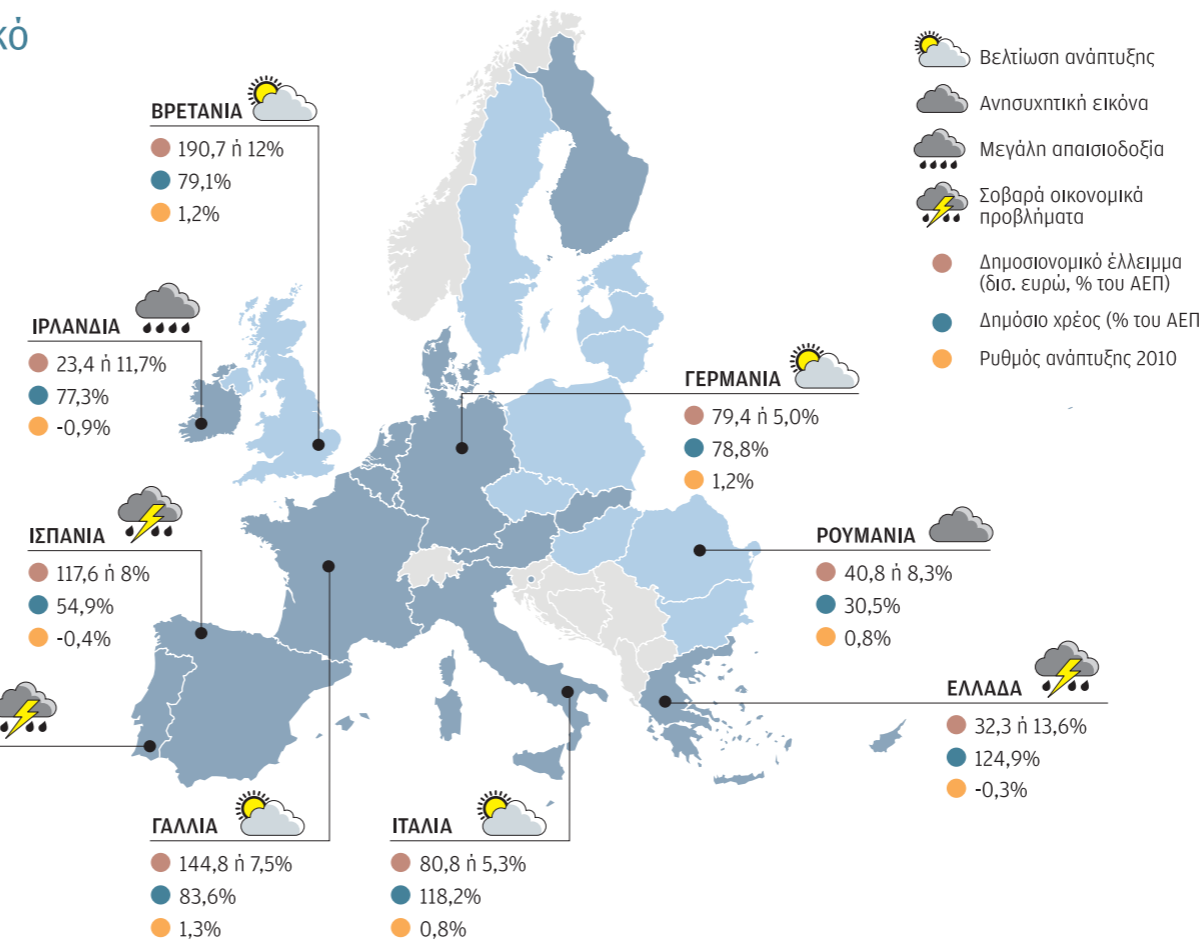

Το χαμηλό βαρομετρικό και ο μονόδρομος της δημοσιονομικής εξυγίανσης

Σε όλη την Ευρώπη, περιλαμβανομένων Γαλλίας και Γερμανίας, οι κυβερνήσεις προχώρησαν σε σημαντικές περικοπές δαπανών προκειμένου να αναχαιτίσουν την εξάπλωση της δημοσιονομικής κρίσης που ξεκίνησε από Ελλάδα και Ισπανία.

Ευρωζώνη
Ευρωπαϊκή Ένωση

ΠΗΓΗ: GRAPHIC NEWS.
Τις δημοτικότητες των Ευρωπαίων ηγετών δημοσίευσε η εφημερίδα Financial Times.

H ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

Η υποβάθμιση

Σε υποβάθμιση της πιστοληπτικής ικανότητας της Ισπανίας από AAA σε AA+ προχώρησε προχθές ο οίκος αξιολόγησης Fitch, κρίνοντας ότι η διαδικασία μείωσης του ιδιωτικού και του εξωτερικού χρέους «θα επιβραδύνει σημαντικά τον ρυθμό ανάπτυξης της οικονομίας μεσοπρόθεσμα». Παρότι το κυβερνητικό χρέος και οι συνδεδεμένοι με αυτό τόκοι «παράμειναν στο ΑΑΑ», η Fitch κρίνει ότι η διαδικασία αυτή «θα είναι πιο δύσκολη και παρατεταμένη απ' ό,τι σε άλλες οικονομίες με την ίδια βαθμολογία».

Η κίνηση της Fitch ώθησε πτωχικά τόσο τα χρηματιστήρια όσο και το ευρώ. Αυτό παρά την πρόταση που κατέθεσε, επίσης προχθές, η υπουργός Οικονομικών, Ελένα Σαγγάδο, για μείωση των δαπανών κατά 7,7% – ύψος ανάλογο με το φετινό στον προϋπολογισμό του επόμενου έτους. Επιπλέον, η ανακοίνωση της προσπάθειας μείωσης του διψήφιου δημοσιονομικού ελλείμματος, η υπομνήμη πρότεινε περικοπές δαπανών τα 122,3 δισ. ευρώ το 2011, έτος κατά το οποίο προσδόκων ανάπτυξη 1,3% μετά δύο χρόνια συρρικνώσεως της οικονομίας.

Η ΔΙΕΘΝΗΣ ΑΓΟΡΑ. ΑΝΑΛΥΣΗ από τη ΖΕΖΑ ΖΗΚΟΥ

Ευρώ: το έτος των χοίρων (PIGS)

Οι ορισμοί της Ευρωζώνης αναγνώρισαν ότι η κρίση χρέους δεν είναι ελληνικό ή έστω μεσογειακό, αλλά πανευρωπαϊκό και παγκόσμιο πρόβλημα, αφήνοντας έκθετη την ελληνική κυβέρνηση, η οποία αδυνατεί να εξηγήσει γιατί επέλεξε την «άθλια» πορεία της προσφυγής στο ΔΝΤ.

Δυστυχώς, έχουμε εισέλθει στο έτος των χοίρων (PIGS, που στα αγγλικά σημαίνει χοίρος, γουρουνί). Με τον όρο PIGS, οι τραπεζίτες και οι αγορές εννοούν ωμά, ότι το τετράποδο από το οποίο εξάγεται το μπέικον, αλλά την Πορτογαλία, την Ιταλία, την Ελλάδα και την Ισπανία (Portugal, Italy, Greece, Spain, στα αγγλικά), τέσσερις χώρες του κλαμπ του ευρώ, με βοννά χρέους και υπό την εφιαλτική εποπτεία των απανταχού κερδοσκοπών. Προσθέτει την Ιρλανδία, η οποία βρίσκεται σε εξίσου επισημότητα, για να γίνει η λέξη PIGS, και έχετε τη λίστα ταπεινωτικής επιτήρησης που έχει συντάξει το Πεκίνο.

Πώς θα είναι το έτος των χοίρων; Αρκεί μια ματιά στο χόος που προκλήθηκε από την αποκάλυψη, την Τετάρτη, των Financial Times πως αξιω-

ματούχι της SAFE (State Administration of Foreign Exchange) της Κίνας, ανησυχώντας για την έκθεση της χώρας τους στα κρατικά ομόλογα της Ελλάδας, της Ιρλανδίας, της Ιταλίας, της Πορτογαλίας και της Ισπανίας, συζητούν το επίμαχο θέμα με ξένους τραπεζίτες στο Πεκίνο. Η SAFE, δηλαδή ο κρατικός οργανισμός της Κίνας, που διαχειρίζεται τα τεράστια συναλλαγματικά διαθέσιμα της κεντρικής τράπεζας της χώρας και τα οποία έχουν αγγίξει το δυσθεώρητο ύψος των 2,5 τρις. δολαρίων, έχει υποστεί σφοδρές ζημιές από επενδύσεις αξίας 630 δισ. δολαρίων στα κρατικά ομόλογα της Ευρωζώνης.

Η θύελλα που ξεσπάθηκε σε όλες τις αγορές και η κατακόρυφη πτώση του ευρώ εξαναγκάσαν την επόμενη μέρα (την Πέμπτη) τη Λαϊκή Τράπεζα της Κίνας, δηλαδή την κεντρική τράπεζα της χώρας, να επισπομο ανακινώντας να διαψεύσει τις φημολογούμενες προθέσεις περί «αναθεώρησης» της επενδυτικής στρατηγικής της SAFE στα κρατικά ομόλογα των χωρών–μελών της Ευρωζώνης. Με ένα αρκούντως «διπλωματικό» σε λέξεις κείμενο, επισήμανε ό-

Η λίστα ταπεινωτικής επιτήρησης που έχει συντάξει το Πεκίνο για τα ομόλογα Ελλάδας, Ιρλανδίας, Ιταλίας, Πορτογαλίας και Ισπανίας, μας ανησυχεί.

τι εμπιστεύεται τη μακροπρόθεσμη επενδυτική της προοπτική στην Ευρώπη και πως δεν ανησυχεί, όπως φημολογείται, για το ενδεχόμενο στάσις πληρωμών σε ορισμένες χώρες της Ευρωζώνης! Τέλος καλό, όλα καλά; Όχι, βεβαίως, καθώς η εμπιστοσύνη παγκοσμίως για τη δυνατότητα της Ε.Ε. να αντιμετωπίσει την κρίση του χρέους παραμένει ευάλωτη.

Όταν η γαλλική Le Monde σημειώνει με εμφανή δυσπιστία ότι «οι Ευρωπαίοι ισχυρίζονται ότι πολεμούν μια κρίση χρέους με ακόμη μεγαλύτερο δανεισμό», το Πεκίνο δικαίως αμφιβάλλει για τον ευ-

ρωπαϊκό μηχανισμό στήριξης των 750 δισ. ευρώ. Και όταν οι New York Times αμφισβητούν κατά πόσο είναι δυνατό να αποπληρωθεί το υπέρογκο χρέος χωρών που βυθίζονται σε οξεία ύφεση λόγω των δρακόντειων μέτρων λιτότητας, το Πεκίνο αναμφισβήτως ανησυχεί. «Ο μηχανισμός διάσωσης δεν βοηθάει τους Έλληνες, αλλά τους πιστώτες τους, τις ευρωπαϊκές τράπεζες», δήλωσε ο Κόνραντ Χάμλερ, πρόεδρος της Ενωσης Ελβετών Τραπεζιτών, προσθέτοντας ότι θα ήταν προτιμότερο και για την Ελλάδα και για τη σταθερότητα του ευρώ η αναδιαπραγμάτευση και μερική διαγραφή του ελληνικού χρέους. Οπως, η Κίνα αποτελεί μια κολοσσική δύναμη στις χρηματοοικονομικές αγορές όλου του κόσμου, ακόμα και αν τα περισσότερα κεφάλαιά της είναι επενδυμένα σε ομόλογα του αμερικανικού Δημοσίου. Προφανώς, η Κίνα δεν είναι η μοναδική μυστηριώδης χώρα που αναζητεί καλύτερη απόδοση για μέρος των συναλλαγματικών διαθεσίμων της, γι' αυτό δημούργησε τη SAFE με στόχο να διαφοροποιήσει τις επενδύσεις της κεντρικής τράπεζας από τα αμερικανικά ομόλογα.

Αυτό, όμως, που εμάς ανησυχεί είναι ότι –εμμέσως πλην σαφώς– παραδέχεται ότι δεν έχει περιθώριο να υποστεί την περαιτέρω σφαγή των επενδύσεών της στα ευρωπαϊκά. Αραγε, το οικονομικό θαύμα της Κίνας είναι τόσο ευάλωτο;

Ο δίσαιμος Τζέιμς Χάνος, που δημιούργησε μια από τις μεγαλύτερες εταιρείες επενδύσεων στην Wall Street, προβλέποντας την κατάρρευση του αμερικανικού ενεργειακού ομίλου Enron και των άλλων κολοσσών με ιστορίες που παραπάνω ωραιοποιήθηκαν, καταρρίπτει τον μύθο της China Inc. Σήμερα ο κ. Χάνος έχει αποδείξει ένας από τους πιο επιδέξιους κερδοσκοπούς στο short-selling μετοχών. Ενώ ολόκληρος ο κόσμος στοχασμάτιζε στην ισχύ της Κίνας για να ανασύρει τον κόσμο από την οικονομική κρίση, ο κ. Χάνος προειδοποιεί ότι η υπερθέρμανση της συγκεκριμένης οικονομίας θα σκάσει. Η υπερβολικά δραστηριότητα στον κλάδο των ακινήτων, υποκινούμενη από κύμα κερδοσκοπικών κεφαλαίων, οδηγεί στη δημιουργία μιας φούσκας πολλαπλάσιας του Ντουμπάι «ή, και χειρότερα», όπως των PIIGS.